I Baha'o Kasuratan

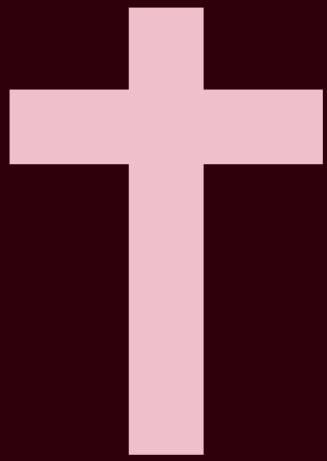

New Testament in Inabaknon

I Baha'o Kasuratan
New Testament in Inabaknon

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inabaknon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Inabaknon

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2f08cb0c-52df-5a0a-9a5b-ce756d7de2c4

Contents

Mateo 1
Markos 71
Lukas 116
Juan 187
Mga Buhat 238
Roma 302
1 Corinto 334
2 Corinto 364
Galacia 385
Efeso 397
Filipos 408
Colosas 417
1 Tesalonica 425
2 Tesalonica 432
1 Timoteo 436
2 Timoteo 445
Tito 452
Filimon 457
Hebro 460
Santiago 484
1 Pedro 493
2 Pedro 503
1 Juan 509
2 Juan 517
3 Juan 519
Judas 521
Pagpakatu'an 525

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Mateo
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Mateo addangan Hebro pariho si Jesu-Kristo pero adda iya traydor si nasyun-na mga iya tungod kay agkarawat iya trabaho bilang paragsukot buhis para si nasyun-na si mga taga Roma. Kundi' si katapustapusan, ag'ambanan-nay nan trabaho basi' akabaya' iya si Jesus (9:9-13). Mangno addangan iya si Dusi nagtu'inan-na si Jesus bilang apostol (10:2-4). Ari si mga Ebanghelyo nagsurat-na si Markos pati' si Lukas nagkilala si Mateo ari si aron Levi.

Yayto Ebanghelyo i primiro maka'anna' ato si Baha'o Kasuratan pero ma'in to iya i primiro nagsurat. Malabbat magpinugad nga nagsurat to ngan 60 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Mas akadahulu'an i nagsurat-na si Markos ngan 50 AD. Ato sito Ebanghelyo agpamatu'od si Mateo nga si Jesus, iya i Tinu'inan Mannanalwas nagparapanimulat-na si mga Hebro. Agparapanimulat mga iya sito siray tungod kay dati agsa'ad i Diyos pina'agi si mga paragsumat-na nga amabawa iya addangan Paragsalbar. Agpamatu'od ato nga i dimu'an makigpasurat-na si Diyos ari si Kada'an Kasuratan atuman anan si kinabuhi'-na si Jesus. Kinakulawan ato nga gana' na manlupig pa si Jesus bilang paragturo' nga akakaya pag'isplikar pahalap si baha'o pagsabot si bala'ud-na si Diyos pati' si baha'o pa'agi kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

Agklaro si mga allingun-na si Mateo ato sito Ebanghelyo nga ga'i iya ag'amban si pagkahebru-na pero anakka iya si pagsabot nga i Tinu'inan Mannanalwas ma'in hamok para si mga Hebro kundi' para liwat si dimu'an ka'aha'an. Apinugad nan nga da'inan i pagsabut-na tungod kay iya hamok i mag'isturya parti si mga mata'o a'a man sirangan nga agbisita si Jesus ngan paka'allum-na (2:1-12). Pwira pa sinan, agklaroy nan liwat si katapusan-na sito Ebanghelyo si pagtugun-na si Jesus si kita kam mga inadalan-na pagpada'iray si dimu'an nasyon pag'anda' mga a'a nga ahimo mga inadalan (28:19).

I ka'urugan si nagturu'-na si Jesus nga maka'anna' ato ma'in sunudsunod kon ay i mahinabo' kundi' kon ay dina i pala'in-la'in liksyon ma'ala'. Aniya' bali lima pagpuruparti si mga nagturu'-na si Jesus: 1. I pagwali-na ari si tagudtod hi'unong si pagpangiwa-kiwa, si rispunsibilidad, pati' si kararawatun-na primyo si mga nagpanhadi'an-na si man langit (5:1–7:37) 2. I mga tugun-na ngan paglihug-na si dusi inadalanna pagpasamwak (10:1-42) 3. I pala'in-la'in isturya hi'unong si paghadi'-na si man langit (13:1-58) 4. I nagturu'-na hi'unong si kina'iya pati' buruhatun-na si mga inadalan-na (18:1-35) 5. I pagpada'an-na hi'unong si pagtakka-na si katapusan-na sito panahon pati' i pagbwilta-na si Pinili' A'a (24:1–25:46).

Ato si limay to parti si mga nagturu'-na si Jesus, agpasabot si kita si Mateo nga si Jesus i makapariho si Moises nga magbuwan si mga Hebro si primiro lima libro si bala'od ari si Kada'an Kasuratan. Si Jesus i pangultimo paragsumat-na si Diyos nga labaw kuntra si Moises. Si Jesus

i baha'o Moises; iya i magbuwan si baha'o bala'od, pati' iya i baha'o pa'agi pagtapit si Diyos.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. Si Jesus: I Ginikanan-na, i Ka'allum-na pati' ngan Dadi' Pa (1:1–2:23)
2. I Pagbunyag pati' i Pagtintar si Jesus (3:1–4:11)
3. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Galilea (4:12–14:12)
4. Patala Dahulo si Jesus si Galilea (14:13–17:20)
5. I Pagbwilta-na si Jesus ari si Galilea (17:22–18:35)
6. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Judea pati' Perga (19:1–20:34)
7. I Pagsallud-na si Jesus si Jerusalem pati' i Pag'ampu'-na ari si Getsemane (21:1–26:46)
8. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (26:47–27:66)
9. I Pagkabanhaw pati' i Nagpatu'in-na si Kita Kam Dimu'an Bilang Inadalan (28:1-20)

I Ginikanan-na si Jesus
Lukas 3:23-38

1 Yayto i ginikanan-na si Jesu-Kristo, i Dadi'-na si David pati' si Abraham:
2-3 Si Abraham i tatay-na si Isaac nga iya i tatay-na si Jacob nga tatay-na si Juda pati' i mga bugtu'-na lalla.
Si Juda i tatay-na kas Fares pati' Sara, ngan si Tamar i nana-na mga iya.
Si Fares i tatay-na si Esrom nga tatay-na si Aram.
4 Si Aram i tatay-na si Aminadab nga iya i tatay-na si Naason nga tatay-na si Salmon.
5 Si Salmon i tatay-na si Boas, ngan si Rahab i nana-na.
Si Boas i tatay-na si Obed, ngan si Ruth i nana-na.
Si Obed i tatay-na si Jesse 6 nga tatay-na si Hadi' David.
Si David i tatay-na si Solomon, ngan i nana-na, alla-na dahulo si Urias.
7 Si Solomon i tatay-na si Rehoboam nga iya i tatay-na si Abias nga tatay-na si Asa.
8 Si Asa i tatay-na si Jehosapat nga iya i tatay-na si Jehoram nga tatay-na si Usias.
9 Si Usias i tatay-na si Jotam nga iya i tatay-na si Ahas nga tatay-na si Esekias.
10 Si Esekias i tatay-na si Manases nga iya i tatay-na si Amon nga tatay-na si Josias.
11 Si Josias i tatay-na si Jeconias pati' i mga bugtu'-na lalla
si uras si kadistirru-na si mga a'a-na si Israel pan Babilonia bilang mga bihag.
12 Pagkatapos si kadistirru-na mga iya pan Babilonia, si Jeconias i tatay-na si Salatiel nga tatay-na si Sorobabel.
13 Si Sorobabel i tatay-na si Abiud nga iya i tatay-na si Eliakim nga tatay-na si Asor.
14 Si Asor i tatay-na si Sadok nga iya i tatay-na si Akim nga tatay-na si Eliud.
15 Si Eliud i tatay-na si Eleasar nga iya i tatay-na si Matan nga tatay-na si Jacob.
16 Si Jacob i tatay-na si Jose nga iya i sa'alla-na si Maria nga iya i nana-na si Jesus, i nag'arunan liwat Kristo.

17 Sanglit bali katursi lut'o si ka'uru'ampuhan i tikang si Abraham
pada'iray si David ngan katursi liwat gihapon i tikang namay si David
pada'iray si kadistirru-na si mga a'a-na si Israel pan Babilonia. Tikang
namay si uras si kadistirro, katursi gihapon lut'o tubtob si ka'allum-na si
Tinu'inan Mannanalwas.

I Ka'allum-na si Jesu-Kristo
Lukas 2:1-7

18 Da'ito sito i isturya hi'unong si ka'allum-na si Jesu-Kristo:
Agpahanda-na si Jose i nanay-na nga si Maria. Ngan karaslon pa
hamok mga iya, aniya' magpakatu'anan nga burod nayto dina pero
yayto pagburod pina'agi si Espirito Santo. Ahinabo' to myintras pa
aglabutan-na iya si Jose. Sanglit bali kuri si kamutangan-na si Jose kay
si bala'ud-na mga iya kwintado nga agdangallahan na mga iya. 19 Ngan
tungod kay si Jose matadong a'a, agplano iya pagsunod si bala'ud-na
mga iya nga agtugot pagbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan
pero si sikrito pama'agi dina kay ga'i iya aruyag nga akamalu'an si
Maria.
20 Pero si kaliyat-liyatan si pagparapinsar-na sinan, agpakulaw i
anghel-na si Paragdalom ari si upi, ngan agpinugad, "Jose, dadi'-na si
David, dakaw agruha-duha pagpa'istar si Maria si ruma'-mo bilang alla-
mo, kay i magtudok anan si iya tikang si Espirito Santo. 21 Sigurado lalla i
ma'allom ngan kinahanglan Jesus i pina'arun-bi, kay iya i tisalbar si mga
a'a-na basi' gana' na mga iya baratunun-na si sala' ngan basi' ga'i na mga
iya sadaluman-na pa si sala'."
22 Ahinabo' nan dimu'an basi' atuman i nagpahalling-na si Parag-
dalom, pina'agi si paragsumat-na: 23 "Aniya' magburod dangkanda nga
ga'i pa akalabutan, ngan lalla i ma'allom dadi'-na. 'Emmanuel'* i
pina'arun-na, nga i kahulugan-na, 'Atiya' i Diyos si kita'."
24 Sanglit pakakallat-na si Jose, agtuman-na i mandu'-na si anghel-
na si Paragdalom ngan agkumpli-na dayon i dati pagkasarabutan si
pagdangallahan-na mga iya. Agpa'istar-na si Maria si ruma'-na 25 pero
ga'i aglabutan-na tubtob nga a'allom i dadi'-na, ngan ag'arunan-nay to
Jesus.

2

I mga Bisita

Tikang si Sirangan

1 Ngan panahun-na si Hadi' Herodes, a'allom si Jesus ari si Betle-
hem, Judea. Kahuman sinan hinabo', aniya' magpanakka si Jerusalem
mga mata'o a'a tikang si sirangan, 2 nga agpamatilaw, "Singnga i dadi'
ma'allom nga tihadi' si mga Hebro? Sakulawan kami' i bitu'on mag-
pakatu'an si ka'allum-na nga agsirak ari si sirangan, ngan pada'ito kami'
pagbuwan katalahuran si iya."
3 Si pakabati'-na sinan si Hadi' Herodes, aburong iya huwang si
mga sakup-na ari si Jerusalem. 4 Agtiripun-na i dimu'an mga puno'
paraghalad-na si mga Hebro pati' mga paragturo' si bala'ud-na mga
iya ngan agpantilaw-na, "Singnga ba' kuno' lugara a'allom i Tinu'inan
Mannanalwas?" Anaruman mga iya, 5 "Si Betlehem, Judea, kay yayto i
nagsurat-na siray si paragsumat-na si Diyos:

* **1:23** Isa 7:14

6 Bisan ka'am magpangistar si Betlehem, Judea,
ma'in ka'am i pinakaminos pamilya magpamuno' si Juda,
kay aniya' puno' paluwa' anan si ka'am
nga turu'inan-ko mangngataman si mga a'a-ko nga mga
ka'uru'ampuhan-na si Israel."*
7 Sanglit agpaban'u-na sikrito si Herodes i mga mata'o a'a ngan
sakatu'anan-na tikang si mga iya i iksakto uras pagpakulaw-na si
bitu'on. 8 Katapos, agpapada'iray-na mga iya si Betlehem ngan
agtugunan-na, "Pada'iraya na kam ngan anda'u-bi pahalap i dadi' ngan
kon sa'anda'an-bi pakatu'anu-bi ako basi' pada'iray may ako pagbuwan
katalahuran si iya."
9 Pakabati'-na mga iya si tugun-na si hadi', pamalangngan dayon.
Ngan pagparalangngan-na na mga iya, pakulaw gihapon i sakulawan-na
mga iya bitu'on si sirangan ngan agdahulo si mga iya tubtob nga anyun-
god si nag'istaran-na si dadi'. 10 Bali kalipay-na mga iya si pakakulaw-na
mga iya si bitu'on. 11 Panakka-na mga iya si lugar, pasallod mga iya si
ruma' ngan sakulawan-na i dadi' huwang si nanay-na Maria. Anluhod
mga iya ngan agpangampo' ari si dadi'. Ag'abrihan-na mga iya i mga
binawa-na rigalo ngan agpahalad mga iya mga bulawan, insinso, pati'
mirra. 12 Katapos, agpa'upi-na mga iya si Diyos ngan agpanugunan-na
nga ga'i na pahapit ari si Herodes. Sanglit, ag'agi na hamok mga iya si
la'in lalan si pagpamalik-na mga iya si mga kalugaringun-na nasyon.

I Pag'ibakwit-na kas Jose

Pan Ehipto

13 Pakataliwan-na si mga mata'o a'a, agpakulaw i anghel-na si Parag-
dalom ari si upi-na si Jose. Agpinugad-na iya si anghel, "Banguna ngan
ibakwitin i dadi' hasta i nanay-na pan Ehipto, kay tig'anda'-nay nan dadi'
si Herodes ngan maratayun-na. Ari kam dahulo ag'istar ngan dakam
pa'amban ari hasta nga ga'i kam pinugad-ko."
14 Pabangon si Jose, ngan ag'ibakwitan-na i dadi' huwang i nanay
pan Ehipto. 15 Ag'istar mga iya ari tubtob si pakamatay-na si Herodes.
Ahinabo' nan pagtuman si nagpinugad-na si Paragdalom pina'agi si
paragsumat-na siray, "Ban'u-ko i dadi'-ko paggawas ari si Ehipto."†
16 Pakasabut-na si Herodes nga salabawan-na iya si kalistuhan-na si
mga mata'o a'a, bali i kasina-na ngan agmando' iya diritso pagpanmatay
si dimu'an mga kadadi'-dadi'an lalla si Betlehem tikang si dos anyos
pan hawod, sigon si uras nga sakatu'anan-na tikang si mga mata'o
a'a. 17 Pina'agi sinan hinabo' atuman i mga allingun-na si paragsumat
Jeremias nga agpinugad:
18 Aniya' kinabati'an mga busis ari si Rama
nga bali pandinamag pati' bali i mga kabidu'an-na.
Sigi dinamag si Raquel para si mga dadi'-na
ngan andiri' kon nagli'aw iya,
tungod kay agkamaratay na mga iya dimu'an.‡

I Pagbwilta-na kas Jose

Pan Nasaret

---

* **2:6** Miq 5:2 † **2:15** Oseas 11:1 ‡ **2:18** Jer 31:15

19 Ngan pakamatay-na si Herodes, aniya' upi-na si Jose ngan ari iya si
Ehipto. Paluwa' gihapon i anghel-na si Paragdalom, 20 ngan aminugad,
“Iya nayto i uras nga pwidi na sabalikan-mo i dadi' huwang i nanay-na
pan Israel kay minatay na i mag'imamatay si dadi'.”
21 Sanglit, pabangon si Jose ngan bawa-na i dadi' huwang i nanay-
na pagbalik pan Israel. 22 Pero akabati' si Jose nga i manalli' hadi',
iya si Arkilas, i dadi'-na si Herodes, sanglit atalaw iya pada'iray. Ngan
tungod kay nagwaydungan iya si upi, agdiritso mga iya si Nasaret, nga
baryo si prubinsya Galilea, 23 ngan ari na mga iya ag'istar. Tungod sinan
atuman i nagpinugad-na si mga paragsumat-na si Diyos: “Ararunan iya
Nasareno.”

3

I mga Nagsumat-na

si Juan Paragbunyag
Markos 1:3-8; Lukas 3:2-17

1 Siray panahon paluwa' si Juan Paragbunyag si Disyirtu-na si Judea
ngan agparawali, 2 “Agbasula kam huwang si pagbag'o, kay matapit na
gayod i paghadi'-na si man langit.” 3 Iya i a'a nagtukuy-na si paragsumat
Isaias:
Aniya' addangan ari si disyirto nga agparapasamwak,
“Hawani-bi i aragihan-na si Paragdalom;
tadungu-bi i lalan ralangnganan-na.”*
4 Agbado' si Juan si hiniro hinimo tikang si barahibu-na si kamel ngan
agpaha iya tikang si anit-na si hayop. I kinakan-na duron pati' anira'.
5 Nagdayo iya si mga a'a nga tikang si Jerusalem pati' si kaburubung-
tuhan si Judea hasta si dimu'an lugar matapit si Suba' Jordan. 6 Kahuman
si pagparapangumpisal-na mga iya, agbunyagan-na† mga iya si Juan ari
si Suba' Jordan.
7 Pero si pakakulaw-na si Juan nga padugok i mga Parisiyo pati'
Sadusiyo ari si nagparabunyagan-na, agpangisugan-na mga iya, “Mga
alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Say i magsumat si ka'am nga
agpakalikay kam si titakka kastigu-na si Diyos kon agpamabunyag kam?
8 Agpakulawa kam dahulo pina'agi si mga buhat-bi nga agpamasol
kam huwang si pagbag'o. 9 Ma'in nga agpanarig na kam hamok si
mga kalugaringun-bi pagpinugad, ‘Tatay kami' may si Abraham.’ Kay
sumatan-ta kam, bisan tikang sito mga kababatuhan akahimo i Diyos
mga dadi' para si Abraham. 10 Kay i kastigu-na akapariho si hatsa nga
agpabantay-na andang si pu'un-na si mga kakayuhan, ngan bisan ay
kayuha nga ga'i agbuwa' mahalap, tinabbong ngan pinabar'og.
11 “Parti hamok si buwahi' i pagbunyag-ko si ka'am, pagpakulaw nga
agpamasol na kam huwang si pagbag'o. Pero kahuman si ako, aniya'
mabantog nga mas labaw pa i gahum-na. Ma'in ngani' ako angay
bisan pagbitbit hamok si sapatus-na. Burunyagan-na i ditangnga' si
mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo,‡ pero burunyagan-na i ditangnga'

* **3:3** Isa 40:3 † **3:6** Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyu'an-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na. ‡ **3:11** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4.

paghusgar nga akapan'api.§ 12 Aniya' andang nag'antanan-na tapan
basi' sahimaliran-na i mga gini'ok ngan salalin-na ari si kamalig-na, pero
papabar'ugon i mga babang si gana' kapaparungun-na api."

I Pagbunyag si Jesus
Markos 1:9-11; Lukas 3:21-22; Juan 1:31-34

13 Sinan mga uras, anakka si Jesus ari si Suba' Jordan nga man
Galilea basi' akapabunyag iya si Juan. 14 Pero agla'in-na kunta' dina si
Juan i planu-na si pagpinugad, "Ako dina i magkinahanglan si titakka
pagbunyag-mo. Ay kay ka'aw dina i padugok si ako."
15 Anaruman si Jesus, "Pata'anin to hamok ina'anto kay angay gayod
nga satuman-ta i dimu'an nagkinahanglan-na si Diyos." Sanglit,
angabuyon si Juan.
16 Ngan akabunyagan na si Jesus, patukal iya si buwahi'. Hintak
angabri i langit ngan sakulawan-na i Espiritu-na si Diyos nga pan hawod
pada'iray si iya pariho si adda sarampati. 17 Aniya' liwat kinabati'an bu-
sis tikang si langit nga agpinugad, "Iyay nan i Dadi'-ko* nga hinigugma'-
ko. Alipay gayod ako si iya."

4

I Pagtintar si Jesus
Markos 1:12-13; Lukas 4:1-13

1 Mangno aggiyahan-na si Jesus si Espirito kon singnga iya pa'arop
ari si disyirto ngan ari iya agparatintar-na si Satanas. 2 Kahuman si
kwarinta diyas pagpu'asa-na allaw sangom, angabat iya kalingantuhan.
3 Padugok si iya i paratintar ngan aminugad, "Kon ungod kaw Dadi'-na
si Diyos, tighimu'on daw mga batoy to, mga pan."
4 Anaruman si Jesus, "Yayto i maka'anna' si Kasuratan: 'Ga'i a'allom
i a'a si kinakan hamok, kundi' sa'angkun-na i ungod kinabuhi' si kada
allingon nga tikang si Diyos.'*"
5 Mangno, agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si sagrado
syudad ngan agpatunggu-na iya si pinakamadyalta binubungan-na si
templo. 6 Aminugad si Satanas, "Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos,
paluksuha daw, kay aka'anna' may si Kasuratan:
Lihug-na i mga anghel-na pagpanginano si ka'aw,
ngan mga iya i manarag si ka'aw,
basi' ga'i akadabal si bato bisan i kitid-mo."†
7 Anaruman si Jesus, "Aka'anna' liwat si Kasuratan: 'Dakam agpurbari-
bi pagpirit i Paragdalom Diyus-bi nga sakulawan-bi i pagkadiyus-na.'‡"
8 Kahuman sinan, agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si
adda madyalta gayod bukid ngan agpakulaw-na iya si dimu'an mga
ginhadi'an si kalibutan huwang i mga makawiwili kahalapan-na.

§ **3:11** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Burunyagan-na i mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo ngan burunyagan-na liwat mga iya nga akapalkasan i mga pagtutu'u-na pina'agi si mga kakurihan. * **3:17** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5). * **4:4** Deut 8:3 † **4:6** Salmo 91:11,12 ‡ **4:7** Deut 6:16

9 Agpinugad-na iya, “Pumwan-koy nan si ka'aw dimu'an kon anluhod
kaw ngan angampo' si ako.”
10 Anaruman may si Jesus, “Pabulaga si ako Satanas! Kay yayto i
maka'anna' si Kasuratan: ‘Ampu'in i Paragdalom Diyus-bi, ngan iya
hamok i sinirbihan-bi.’§”
11 Mangno ag'ambanan-na iya si Satanas ngan pamadugok i mga
anghel magpara'ataman si iya.

Agtikang si Jesus Pagpasamwak

12 Ngan pakabati'-na si Jesus nga nagpriso si Juan, agbalik iya si
Galilea. 13 Pa'amban iya si baryo Nasaret, ngan palalin iya ag'istar ari
si Capernaum. Yayto syudad awinan si bihing-na si Danaw Galilea, si
pitak nga sakup-na si Sabulon pati' Neftali. 14 Ahinabo' nan basi' atuman
i nagsurat-na si paragsumat Isaias:
15 Aniya' mga taga sunsari'i si dati Sabulon pati' Neftali,
i Galilea na ina'anto, nga urog i mga ma'in Hebro i magpangistar,
kon singnga aka'anna' i pangngagihan si ligirun-na si danaw pati' si
Suba' Jordan.
16 Agpakakulaw to mga a'a nga malu'om i mga kinabuhi'-na si maka-
gagahom danta',
ngan agpakasirakan i mga magpakayungod si landung-na si ka-
matayon.*
17 Tikang sinan uras, agtikang si Jesus pagpasamwak, “Agbasula kam
huwang si pagbag'o, kay matapit na gayod i paghadi'-na si man langit.”

I Pag'agda-na si Jesus

si Primiro mga Inadalan
Markos 1:16-20; Lukas 5:2-11; Juan 1:35-42

18 Ngan pagparalalangngan-na si Jesus si bihing-na si Danaw Galilea,
sakulawan-na i duwangan magdingsirarihan, si Simon nga kilala liwat
si aron Pedro, pati' si Andres. Agtaktak-na mga iya i pukut-na siray uras
kay pandaying may i mga paka'allum-na. 19 Agban'u-na mga iya si Jesus,
“Tuwa kam, amaya'a kam ngan agsunura kam si ako basi' sapabawa-
ko kam malabbat a'a pagtapod si Diyos pariho si kalabbat-na si daying
nga sabawa-na si pukut-bi nan.” 20 Mangno, aglabbahan-na dayon mga
iya i mga pukut-na ngan amaya' si Jesus. 21 Ngan pira pa hamok i mga
pitad-na, aniya' duwangan pa magdingsirarihan sakulawan-na si Jesus,
nga kas Santiago pati' Juan, nga mga dadi'-na si Sebedeo. Agparaladlad-
na mga iya i mga pukut-na ari si paraw, huwang i tatay-na mga iya.
Agban'u-na mga iya si Jesus 22 ngan diritso ag'ambanan-na mga iya i
sakayan-na, hasta liwat i mga tatay-na, ngan amaya' mga iya si Jesus.

I Pagbulung-na si Jesus

si Malabbat A'a

23 Aglibut-na si Jesus i bug'os Galilea ngan agparaturo' si mga sinaguga.
Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si
nagpanhadi'an-na si man langit ngan sigi pamulong si mga a'a nga mga
binati'on pati' mga maburong. 24 Abantog dayon i mahi'unong si iya
si bug'os prubinsya Siria, sanglit agpamawa-na si mga a'a i dimu'an
magpangabat si pala'in-la'in binati', i mga mapaddi puhu'-na, i mga

§ **4:10** Deut 6:13 * **4:16** Isa 9:1,2

nagparapamawa-bawa si mara'at espirito, i mga buntugon pati' i mga irapa ngan intiro mga iya agbulung-na. 25 Bali labbat i mamungyod si iya nga mga taga Galilea, mga magpangistar si lugar nag'arunan Awatong Syudad, mga taga Jerusalem, mga taga Judea hasta i magpangistar si dambila'-na si Suba' Jordan.

5

I Pagwali-na si Jesus

ari si Tagudtod
Lukas 6:20-23

1 Pakakulaw-na si Jesus si magpanggubok, pasagka dina iya pan
tagudtod, ngan anlumpagi'. Padugok si iya i mga inadalan-na 2 ngan
agpanuru'an-na si pagpinugad:
3 "Mga malipayon i mga ga'i magpanapod si mga kalugaringun-na,*
kay mga iya i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.
4 Mga malipayon i mga masurub'on,
kay mga iya i mga rili'awon.
5 Mga malipayon i mga mapa'inubsanon
kay mga iya i papa'iridaron si kalibutan.
6 Mga malipayon i mga linganto ngan mga uhaw si pagkamatadong,
kay mga iya i papagustuhan.
7 Mga malipayon i mga maluluy'on,
kay mga iya i magpakakarawat si kalu'oy.
8 Mga malipayon i mga gana' la'in tinago' si kasing-kasing-na,
kay mga iya i magpaka'abat si paghuwang-na si Diyos tubtob nga
sakulawan-nay to mga iya.
9 Mga malipayon i mga masinagdunon,
kay mga iya i nagkwinta-na si Diyos nga mga dadi'-na.
10 Mga malipayon i mga nagparapamasakitan tungod si matadong mga
binuhatan-na,
kay mga iya i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.
11 "Mga malipayon kam kon nagparapanamyangan kam, nagparapa-
masakitan pati' nagparapamabati'-bati' nga akapara'at si ka'am tungod
hamok si pagsunud-bi si ako. 12 Agkalipaya kam ngan agpanlaksiha
kam, kay mahaya i sakarawat-bi primyo ari si langit, kay da'inan sinan
gihapon i pa'agi-na mga iya pagparapamasakit si mga paragsumat-na si
Diyos nga agpakadahulo si ka'am."

I Asiya pati' i Danta'

13 Agpadayon si Jesus pagturo' si mga inadalan-na, "Ka'am i asiya-
na si kalibutan. Sanglit dakam agpata'an. Pariho halimbawa' kon
a'ala' na i kasira'-na si asiya, ga'i na apabwilta i kasira'-na. Gana' na
gayod sinan pulus-na, sanglit angay naynan hamok nagtapukan basi'
saturutum'akan-na si mga a'a.
14 "Ka'am liwat i danta'-na si bug'os kalibutan. I syudad nga aka'anna'
si dyata'-na si bukid, ga'i gayod atago'. 15 Gana' ato magsulsol lampara
ngan tambunan-na dina si batiya'. Lugod, agpa'anna'-nay nan si tama'
pamma'anna'an, para akadanta'an i dimu'an nga awinan si sallud-na si

* **5:3** Si Grikuhanon: i mga pubri anan si espiritu-na mga iya, ngan i nagtukoy sinan ma'in i mga pubri si inanna' kundi' i mag'abat si pagka'anggana'un-na mga iya si espirituhanon kinabuhi'.

ruma'. 16 Si pariho pa'agi, pahayagu-bi i sana'an si ka'am nga makalupig
si kalu'uman,† basi' kinakulawan i mahalap binuhatan-bi ngan adayaw
i Tatay-bi nga awiray si langit."

I Katumanan-na si Bala'od

17 Agpinugad si Jesus, "Dakam ag'isip nga pada'ito ako pagpara' si
Bala'od pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. Ga'i ako pada'ito
basi' apara' i mga turu'-na, kundi' i pagtuman dina si mga katuyu'an-
na. 18 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta nga ga'i apara' i kalangitan
pati' i kalibutan, gana' may mapara' bisan adda litra o ma'in ngani'
adda si mga madiki' baglis anan si Bala'od, hasta nga ga'i atuman i
dimu'an. 19 Sanglit, bisan say i manupak maski adda hamok si mga
mandu'-na sinan tungod kay gana' kuno' ka'impurtantihan-na, katapos
agturo' pa liwat iya si la'in pag'irog si nagbuhat-na, aka'anggana'an
may liwat iya si pwistu-na ari si mga nagpanhadi'an-na si man langit.
Kundi' bisan say i magtuman sinan mga mando' si mga kinabuhi'-na
ngan agparaturu'-nay nan si la'in, iya i makilala nga mahaya pwistu-
na ari si mga nagpanhadi'an-na si man langit. 20 Kay sumatan-ta kam,
kon angirog kam hamok si pagkamatadung-na si mga Parisiyo pati' si
mga paragturo' bala'od, sigurado nga ga'i kam liwat agkakwirinta si
nagpanhadi'an-na si man langit.

I Pagmatay

Lukas 12:58-59

21 "Agpakapamati' kam nga aniya' mando' nagpakatu'an si mga a'a
siray mga panahon, 'Dakam agmatay,'‡ ngan bisan say i makamatay,
paratukan iya. 22 Pero sumatan-ta kam nga bisan say i masina si igkasi
a'a-na, paratukan iya. Ma'in nan hamok iya, bisan say i magtatsar
si igkasi-na, aniya' sararumanan-na si Kunsiho. Ngan bisan ngani' i
magyawit hamok, 'Kapay-kapay kaw!' sigurado nga akapan'impyirno.
23 "Sanglit kon aniya' barawahun-mo pan altar paghalad si Diyos
ngan sa'intuman-mo mismo sinan uras nga aniya' bali' sala'-mo si igkasi
a'a-mo, 24 labbahin dahulo i papahalarun-mo, ngan pada'irayon iya
pagpakibagaw nga agsihalapay kam gihapon. Katapos, iya na kaw dina
pabwilta paghalad si Diyos.
25 "Si uras nga nagbawa kaw si ka'asuntu-mo pan husgado, panigu-
ruhon nga agkahalap kam myintras ga'i pa kam anakka ari, kay kon
ga'i, iya si ka'aw i mangguyod pada'iray si huwis. Mangno i huwis na
si ka'aw i mama'intriga si wardin pagpapriso si ka'aw. 26 Sumatan-ta
kaw si kamatu'uran, ga'i kaw akagawas ari si prisuhan, hasta nga ga'i
sabayaran-mo bisan i ultimo na hamok sintabo si multa-mo.

I Pagbisyo

si Pagdangallahan

27 "Sabati'an-bi liwat i mando' nga agpinugad, 'Dakam agbisyo si pag-
dangallahan,'§* 28 pero sumatan-ta kam nga bisan say i maniplat si adda
danda bawa i pagkasindak, akaparihoy nan si pagbisyo si pagdangalla-
han. 29 Sanglit kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparakukulawan-
na si mata-mo, ala'on adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon

† **5:16** Si Grikuhanon: pasigahu-bi i danta'-bi atubang si mga a'a. ‡ **5:21** Exo 20:13 § **5:27** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na. * **5:27** Exo 20:14

aka'ala'an kaw adda parti si puhu'-mo, kuntra kon gana' iban-na si puhu'-mo ngan linaho' kaw pan impyirno. 30 Ngan kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparahimu-na si tamburu'-mo, uturon adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon aka'ala'an kaw adda parti si puhu'-mo, kuntra kon gana' iban-na si puhu'-mo ngan linaho' kaw pan impyirno.

I Pagbulag si Alla

31 "Aniya' liwat magparapaminugad, 'Bisan say lallaha nga aruyag makibulag† si alla-na, kinahanglan amaru'do' iya si papilis si pagbulag.'‡ 32 Pero sumatan-ta kam, i lalla nga pabulag si alla-na nga ga'i may to agbisyo si pagdangallahan-na mga iya, iya i aniya' baratunun-na si sala'-na si dati alla-na nga makitig'ob si la'in. Pwira pa sinan, i da'inan klasi pagbulag ma'in tugot si bala'od. Ngan bisan say i pakasal si nagbulagan danda, akasala' liwat iya si pagpakitig'ob si dati allahan.

I Pagsa'ad

33 "Agpakabati' kam liwat nga nagtugunan i mga a'a siray mga panahon, 'Dakam pasibog si mga sa'ad-bi, kundi' tumanu-bi kon ay i mga sa'ad-bi si Paragdalom.' 34 Pero sumatan-ta kam, dakam gayod agtambahi-bi i mga sa'ad-bi si mga ga'i nan pwidi sadaluman-bi. Halimbawa' i pagpinugad, 'Tistigos i langit,' kay trunu-nay nan si Diyos. 35 Dakam liwat agsabi si kalibutan, kay pannungtungan-nay nan si mga kitid-na o ma'in ngani' si Jerusalem, kay syudad-nay nan si Gilalabawi Hadi'. 36 Ngan dakam liwat agsabi bisan pa i takuluk-bi kon agsa'ad kam, kay ga'i kam akapaputi' o akapahirom bisan adda hamok si mga barahibu-bi. 37 Kunta' i naghimu-bi hamok, iya i pagtuman si mga sa'uhu'an-bi pati' i ga'i pagsalli' si mga sabaribadan-bi. Bisan ay nga tamba pa sinan, tawa'-na naynan si girara'ati.

I Ga'i Pag'asa
Lukas 6:29-30

38 "Sabati'an-bi na liwat nga nagpatugot siray, 'Pwidi sapalaku-mo bayad i mata-na si makapirdi si mata-mo, o ma'in ngani' i impun-na si makapirdi si impun-mo.'§ 39 Pero sumatan-ta kam, dakam angasa si mga a'a nga mara'at i binuhatan-na. Halimbawa', kon aniya' si ka'am manampalo si bayhun-bi, pa'atubangu-bi pa si iya i dambila'. 40 Ngan kon aniya' magsumbong pagsiyo si dyakit-bi, pumwanon pa liwat si iya hasta i badu'-bi. 41 Kon aniya' magpapalangkit si ka'am adda kilumitro, amaya'a si iya bisan pa anakka si kaduwa kilumitro. 42 Kon aniya' mamalako si ka'am, buwanin, ngan dakam patalikot kon aniya' maruyag mag'indam si ka'am.

I Paghigugma' si Kuntra

43 "Sabati'an-bi na liwat i tugon, 'Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi ngan sikwayu-bi i mga kuntra-bi.'* 44 Pero sumatan-ta kam: Higugma'u-bi i mga kuntra-bi ngan pangadyi'i-bi i magparapamasakit si ka'am,

† **5:31** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. Hasta liwat si birsikulo 32. ‡ **5:31** Deut 24:1 § **5:38** Exo 21:24; Lev 24:20; Deut 19:21 * **5:43** Lev 19:18

45 basi' kinakulawan i mga kina'iya-bi nga irog si kina'iya-na si Tatay-bi† nga awiray si langit. Agpasirakan-na si allaw-na i mga mara'at pati' i
mga mahalap a'a ngan agbuwanan-na uran i mga matadong pati' i mga
ma'in matadong. 46 Ay i sakarawat-bi bulos kon aghigugma'-bi hamok i
maghigugma' may si ka'am? Bisan i mga paragsukot buhis‡ da'inan liwat
sinan i nagparabuhat-na. 47 Ngan kon agbuhat kam hamok mahalap si
mga bugtu'-bi, ay i sabuhat-bi nga labaw kuntra si ditangnga'? Bisan
ngani' i mga a'a nga ga'i agtutu'o Diyos da'inan sinan i nagbuhat-na.
48 Sanglit kinahanglan nga anakka kam si tama' pirmi pagdalom si
kalugaringun-bi kay da'inan may sinan i langitnon Tatay-bi."

6

I Pagbuwan si mga Anggana'

1 Agpadayon si Jesus si pagturu'-na, "Agmatuha kam paghimo si mga
matadong binuhatan-bi para hamok sakulawan-na si a'a. Kay kon
agda'inan kam sinan, gana' na sakarawat-bi bulos tikang si Tatay-bi si
langit.
2 "Sanglit kon aglimos kam si mga anggana', dakam agpangirog si
mga a'a nga mahalap agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso pina'agi
si pagpabandilyu-na mga iya si mga nagbuhat-na ari si mga sinaguga
pati' si mga kalsada para hamok nagdayaw si mga a'a. Sumatan-
ta kam si kamatu'uran, sakarawat-na na mga iya i bug'os bulos nga
nagpanhingyap-na. 3 Lugod kon amuwan kam limos si mga anggana',
dakam agpakatu'anu-bi i kawiri tamburu'-bi kon ay i naghimu-na si
kawanan tamburu'-bi. 4 Si da'inan pa'agi, ga'i kinatu'anan i pagbuwan-
bi. Sanglit i Tatay-bi nga makasayod si sikrito nagbuhat-bi, iya i man-
primyo si ka'am.

I Pa'agi si Pagpangadyi'
Lukas 11:2-4

5 "Kon agpangadyi' kam, dakam ag'irog si mga a'a nga mahalap
agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso pina'agi si karuyag-na mga iya
pagpangadyi' nga agtutunggo ari si mga sinaguga pati' si mga iskina-na si
mga kalsada para hamok kinakulawan si mga a'a. Sumatan-ta kam si ka-
matu'uran, sakarawat-na na mga iya i bug'os bulos nga nagpanhingyap-
na. 6 Lugod kon mangadyi' kam, pasallura kam si kwartu-bi, sirrahi-bi
ngan mangadyi'a kam si Tatay-bi nga ga'i sakulawan-bi. Mangno i Tatay-
bi nga iya i makasayod si sikrito pinahallingan-bi, iya i manprimyo si
ka'am. 7 Ngan kon agpangadyi' kam, dakam agparaburubwiltahu-bi
pariho si mga urasyun-na si mga a'a nga ga'i agtutu'o Diyos kay i mga
pagkagasi-na nga kinapakalihan mga iya tungod si kalabbat-na si mga
allingun-na. 8 Dakam angirog si mga iya, kay akatu'anan i Tatay-bi kon
ay i mga nagkinahanglan-bi myintras pa kam amalako.
9 "Lugod kon mangadyi' kam da'ituhu-bi sito:
Tatay kami' nga awinan si langit,
pakulawon ato si kinabuhi' kami' i kasagradu-na si arun-mo,
10 dalumin kami' nga kinakulawan i paghadi'-mo ato,
tumanon si kami' i katuyu'an-mo ato si kalibutan

† **5:45** Si Grikuhanon: kinakulawan i pagkadadi'-bi si Tatay-bi. ‡ **5:46** I paragsukot buhis ma'in tarapuran kay traydor si nasyun-na.

pariho si pagtuman-mo may si mga sari'i si langit.
11 Buwanin kami' si karakanon kami' nga tama' si ina'anto allaw.
12 Pasayluhon kami' si mga sala' kami',
sigon si pagpasaylo kami' may si dimu'an makasala' si kami',
13 ngan patuttuton kami' nga ga'i kami' agsala' kon nagtintar kami',
ngan patalahon kami' si aniya' mara'at katuyu'an-na.
14 "Kay basta agpasaylo kam si la'in nga akasala' si ka'am, pasaylu-na
may kam liwat si Tatay-bi si langit. 15 Pero kon ga'i kam agpasaylo si sala'-
na si la'in, ga'i may liwat pasaylu-na si Tatay-bi i mga sala'-bi.

I Pagpu'asa

16 "Ngan kon agpu'asa kam, dakam angirog si mga a'a nga mahalap
agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso pina'agi si pagpaklaro nga
masurub'on i mga bayhun-na huwang i pag'anna' agbon si mga takuluk-
na, basi' kinatu'anan si mga a'a nga agpamu'asa mga iya. Sumatan-
ta kam si kamatu'uran, sakarawat-na na mga iya i bug'os bulos nga
nagpanhingyap-na. 17 Lugod kon agpu'asa kam, agpanhupa kam ngan
anguram'usa kam, 18 basi' ga'i kinaklaruhan si mga a'a nga agpu'asa
kam, kundi' i Tatay-bi nga ga'i kinakulawan iya hamok i makatu'anan
sinan. Sanglit i Tatay-bi liwat i mamuwan si ka'am primyo, kay iya i
makasayod si sikrito nagbuhat-bi.

I Manggad nga Awiray si Langit
Lukas 11:34-36

19 "Dakam agparatipon para si mga kalugaringun-bi manggad ato si
kalibutan nga nagbaruki' o ma'in ngani' nagtakla' ngan pwidi liwat
sarangka-na si mga mannangkaw i mga nag'anna'an-bi. 20 Lugod,
agtipuna kam para si mga kalugaringun-bi manggad nan nga awiray si
langit nga ga'i nagbaruki', ga'i nagtakla' ngan ga'i liwat pwidi sarangka-
na si mga mannangkaw i nag'anna'an. 21 Buhatu-bi nan kay maski
singnga kina'anda'an i kayamanan-bi, awiray may liwat ari i kabaraw-
bi. 22 I mga mata-bi akapariho si lampara anan si puhu'-bi. Kon mahalap
i mata-bi, panno' may si danta' i bug'os puhu'-bi. 23 Pero kon mara'at
to, bali may liwat lu'om i puhu'-bi. Sanglit kon malu'om i danta' anan
si puhu'-bi, day ay i kalu'um-na sinan!
24 "Gana' ato makasirbi duwangan amo kay sigurado nga addangan
hamok sinan i naghigugma'-na ngan addangan may i nagsikway-na.
Ma'in ngani', ununga-na i kaduwangan ngan sikway-na i primiro.
Gana' si ka'am makapadungan pagsirbi si Diyos pati' si manggad.

I Ma'in Angay Nagkabarakahan
Lukas 12:22-31

25 "Sanglit sumatan-ta kam, dakam abaraka mahi'unong si
pagpanginabuhi'-bi kon ay i karakanun-bi pati' irinumun-bi o bisan
mahi'unong si mga puhu'-bi kon ay i mga papabadu'un-bi. Ma'in hamok
parti si pagkakan i kinabuhi' ngan ma'in hamok parti si pamado' i puho'.
26 Kulawi-bi daw i mga manuk-manok nga agparapanlayug-layog; ga'i
mga iya agsaburak ngan ga'i ag'ani o agparapangangkot pan kamalig,
pero agtubungan-na mga iya si Tatay-bi ari si langit. Mas mahaya i
balur-bi kuntra si kamanuk-manukan! 27 Say si ka'am i makapalanga
bisan adda hamok uras si kinabuhi'-na* pina'agi si kabaraka-na?

* **6:27** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i makatamba adda pyi si kalanga-na.

28 “Dakam liwat abaraka si pagpanaptun-bi. Kulawi-bi daw i
ka'angayan-na si mga lalag burak. Ga'i mga iya agballi ngan ga'i
aghimo. 29 Kundi' sumatan-ta kam, bisan si bug'os kayamanan-na si
Hadi' Solomon gana' sapasul'ut-na pariho kahalap si adda sinan mga
burak. 30 Agpamanaptunan-na ngani' mahalap si Diyos i mga gabon si
katahuk-tahukan, nga allom ina'anto pero papabar'ugon asumo, ka'am
pa ba' i ga'i pinanaptunan-na mahalap? Kulang pa kam si pagtapod!
31 Sanglit dakam agparapaminugad, ‘Ay daw sito i karakanun-ta?’ ‘Ay
daw sito i irimnun-ta?’ pati' ‘Ay daw sito i pagpanaptun-ta?’ 32 Iyay
nan i mga kahuruwangan-na si dimu'an nagparapanhingyap-na si mga
ga'i magpanutu'o Diyos ngan sakatu'anan-na na si langitnon Tatay-
bi i nagkinahanglanan-bi sinan. 33 Lugod padahulu'u-bi i pag'anda'
si pa'agi nga agpakasakop kam si mga nagpanhadi'an-na si Diyos
hasta i pagkamatadung-na, ngan pinumwan may liwat nan dimu'an
mga inanna' si ka'am. 34 Sanglit dakam agkabarakahi-bi i asumo kay
katungdanan-na si manunod allaw pagpanginano si kalugaringun-na.
I kasibutan-na si kada allaw, tama' hamok nga sa'agwanta-na si a'a para
sinan allaw.”

7

I Paghusgar si La'in A'a
Lukas 6:37-42

1 Agpadayon si Jesus si pagturu'-na, “Dakam aghusgar, basi' ga'i may
kam husgaran-na si Diyos. 2 Kay bisan ay i nagpahusgar-bi si la'in, iya
may i nagpahusgar-na si ka'am. Ngan bisan ay i nagsukulan-bi, iya may
i surukulan pagpabalik si ka'am.

3 “Ay kay sakulawan-mo lugod i day panarutsuhan nga makabuta
si igkasi a'a-mo, pero ga'i sapanginanu-mo i day gip'at nga makasal-
ingkop si kalugaringun-mo mata? 4 Pinapa'i-mo may pakapinugad si
igkasi-mo, ‘Ala'an-ta kaw si makabutay nan si ka'aw,’ nga aniya' may
makasalingkop si kalugaringun-mo mata? 5 Mahalap kaw gayod agsilhig
si hawan-na si la'in! Ala'on dahulo i makasalingkop si mata-mo, ngan
kahuman sinan saklaru-mo na ngan sa'ala'-mo i makabuta si igkasi-mo.

6 “Ma'in angay si pirlas nga nagpa'itsa hamok si mga kabaktinan
kay sigurado nga panurutum'akan-nay nan hamok. Si pariho pa'agi,
aniya' mga sagrado nga ma'in angay nagpatubong si ka'idu'an, kay si
pakatibus-na sinan bangin ka'am na i inatubang-na ngan pamang'alan-
na.

I Pagpalako, Pag'anda'

pati' Pagban'o
Lukas 11:9-13

7 “Amalakuha kam basi' binuwanan kam. Mamuraw-purawa kam
basi' aniya' sa'anda'an-bi. Aman'uha kam basi' pinadayon kam.
8 Buhatu-bi nan kay bisan say i mamalako akabuwanan, ngan bisan say
i mamuraw-puraw aka'anda', ngan bisan say i maman'o agpakadayon.

9 “Ay kaw klasiha a'a nga kon amalako pan i dadi'-mo, buwanan-mo
dina bato? 10 O ma'in ngani', kon amalako iya daying, buwanan-mo dina
sawa? 11 Pa'anna'-ta si ka'am may, bisan kon mga mara'at i kina'iya-bi
dimu'an, agbuwan kam mga mahalap rigalo si mga dadi'-bi. Iya pa ba'
i Tatay-bi ari si langit i ga'i mamuwan si mga mahalap si magpamalako

sinan si iya! 12 Sanglit bisan ay i naghingyap-bi binuhat-na si la'in para
si ka'am, buhatu-bi nan, kay yaynan i katumanan-na si Bala'od pati' si
Nagpanurat-na si mga Paragsumat.
13 "Aniya' duwa pwirtahan panggawas: I adda masi'ok ngan i adda
may mahaway. Malabbat i magpili' si mahaway nan kay si panlahus-
na mga iya, masayon na i paglalangngan-na, bisan kon aka'abat mga iya
nga iyay nan dina i magpatuttot si mga iya si kamatayon nga bulag si
Diyos. 14 Lugod pili'u-bi i masi'ok bisan kon makuri i paglalangngan-bi
ngan diki'it hamok i kahuruwangan-bi, kay iyay nan i lalan pada'iray si
ungod kinabuhi'.

Kon Ay i Pu'on, Iya i Buwa'
Lukas 6:43-44

15 "Agbantaya kam si mga burubullo' paragsumat-na si Diyos. Pa-
madugok nan si ka'am nga day mga karniro i mga kiwa-na, pero i
ungod gayod mga kina'iya-na mga iya akapariho si mga ma'isog hayop.
16 Sakilala-bi nan mga iya pina'agi si mga panggawi'-gawi'-na. Gana'
ato magpangko' ubas nga tikang dina si pu'un-na si tangulon o ma'in
ngani' i prutas igos nga tikang dina si pu'un-na si sapinit. 17 Pariho si
kamutangan-na si kayo, basta marabong i pu'on, sigurado nga mahalap
may sinan i binuwa'-na, pero kon bigik i pu'on, sigurado nga mara'at may
liwat sinan i binuwa'-na. 18 I marabong pu'on impusibli nga mara'at i
binuwa'-na, ngan mahalap dina i binuwa'-na si bigik pu'on. 19 I kada
pu'on si kayo nga ga'i agbuwa' mahalap, tinabbong ngan pinabar'og.
20 Sanglit pina'agi si mga buwa'-na i pagkilala si mga iya.
21 "Ma'in i dimu'an magparaban'o si ako, 'Paragdalum-ta kaw,
Paragdalum-ta kaw,' nga kwintado na si nagpanhadi'an-na si man
langit, kundi' i mga kwintado hamok iya i magtuman si katuyu'an-na
si Tatay-ko nga awiray si langit. 22 Kon anakka na i allaw si paghusgar,
malabbat i maminugad si ako, 'Paragdalom, Paragdalom, ma'in ba'
agpahalling kami' i makigpasumat-mo pina'agi si gahum-na si arun-mo,
ngan agpakapapinda kami' si mga mara'at espirito mismo liwat sinan
aron, hasta pa agpakahimo kami' si mga makagagahom binuhatan?'
23 Pero diritsu-ko mga iya agsaruman, 'Ga'i kam sakilala-ko. Patalaha
kam si ako kay puro kam paragbuhat si karat'an!'

I Madunong Panday

pati' i Ma'in
Lukas 6:47-49

24 "Kon sugad, i makapamati' si mga allingun-ko pati' magtuman sito si
kinabuhi'-na, akapariho si madunong a'a magtindog ruma' si dyata'-na
si bato. 25 Si panguran-na makusog, paluwa' i mahaya baha' ngan sakub-
na payray ruma' si makusog bariyo pero ga'i to arungkab, kay takka si
bato i pundasyun-na.
26 "Kundi' i makapamati' si mga allingun-ko pero ga'i to atuman si
kinabuhi'-na, akapariho si ma'in madunong a'a magtindog ruma' si
dyata'-na si baybay. 27 Si panguran-na makusog, paluwa' i mahaya
baha' ngan sakub-na payray ruma' si makusog bariyo ngan diritsoy to
arungkab hasta nga ga'i gayod nag'arim-ariman i bug'os ruma'!"
28 Pakahuman-na si Jesus agpahalling sinan dimu'an, ag'usa i mag-
panggubok, 29 kay si pagturu'-na, akapariho iya si addangan nga

aniya' pwirsa-na si mga allingun-na pagpasunod, ma'in pariho si mga paragturu'-na mga iya bala'od.

8

I Pagbulong si Liprusuhon
Markos 1:40-44; Lukas 5:12-14

1 Ngan pamadalugdug-na kas Jesus tikang si tagudtod, nagburungyu-
ran iya si ka'aha'an. 2 Aniya' liprusuhon padugok si iya ngan anluhod
atubang si iya. Aminugad to, "Sinyor, sapahalap-mo gad ako, kon aruyag
kaw."
3 Agdu'unan-na si palat-na si Jesus i lalla ngan aminugad, "Oho' gad,
buhat-koy nan. Anhalapa!" A'ala' dayon i liprusu-na ngan anlimpyo iya.
4 Mangno agtugunan-na iya si Jesus, "Agmatuha nga ga'i kaw akasumat si
la'in a'a parti sito, pero pada'iraya si paraghalad ngan pakulawon si iya
i puhu'-mo. Tighalara ari si nagmandu'-na si Moises para si manhalap
basi' kinatu'anan nga nagparatuman pa i Bala'od."

I Pagtutu'u-na si Sinturyon
Lukas 7:1-10

5 Ngan pasallud-na si Jesus si syudad Capernaum, aniya' padugok si
iya addangan sinturyon* pagpalako si bulig-na. 6 Aminugad to, "Sinyor,
awiray agparalibbak si ruma' i rilihugun-ko. Adda iya irapa ngan bali na
i inantus-na kasakitan."
7 Agpinugad-na iya si Jesus, "Hala kay pada'iray ako ngan pahalap-
ko iya." 8 Anaruman may i sinturyon, "Sinyor, pero ma'in ako angay
pagpadagos si ka'aw si ruma'-ko. Kundi' amusngala hamok kay sigurado
anhalap i rilihugun-ko. 9 Da'inan sinan i pagtu'u-ko kay adda may liwat
hamok ako rilihugon nga ata'o pagsunod si mga malanga katungdanan-
na, ngan aniya' may liwat mga sundalu-ko nga salihug-ko. Aminugad
ngani' ako si addangan, 'Pada'iraya,' diritsoy to dayon pa'amban. Si
addangan ray namay, 'Tuwa,' sigurado padugok to si ako. Aminugad
ngani' ako si rilihugun-ko, 'Trabahu'on to,' diritsoy to dayon trabahu-
na."
10 Pakabati'-na sinan si Jesus, ag'usa-nay nan gayod ngan agpinugad-
na i mga a'a magpamungyod si iya, "Sumatan-ta kam, ga'i pa ako
aka'anda' a'a nga da'inan kahaya i pagtutu'u-na ato si bug'os Israel.
11 Pinugad-ta kam nga malabbat i pamadugok tikang si sirangan pati' si
katundan ngan pamasintar agtingkulo' huwang si kas Abraham, Isaac
pati' si Jacob si pakan nagtima para si nagpanhadi'an-na si man langit.
12 Pero i mga ginsakupan-na gayod kunta' sinan ginhadi'an, tarabrugon
dina pan gawas, si lugar nga bali lu'om kon singnga agparapangaraba
ngan agparapanrigot mga iya."
13 Mangno agpinugad-na si Jesus i sinturyon, "Agbalika na ari! Tu-
rumanon na i nagsiguru-mo nga sabuhat-ko." Ngan mismo siray uras,
anhalap i rilihugun-na.

Agbulung-na Gihapon si Jesus

i Malabbat A'a
Markos 1:29-34; Lukas 4:38-41

* **8:5** I sinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 8 pati' 13.

14 Si pamanahik-na si Jesus si ruma'-na kas Pedro, sakulawan-na
i ugangan-na danda sito nga agparalibbak tungod kay mapanas iya.
15 Ag'antanan-nay to si tamburo' ngan a'ala' i panas-na. Mangno mangi-
nanoy to dayon pagkiwa para si iya.
16 Kasanguman, malabbat mga a'a i nagbawa pada'iray si Jesus nga
nagpamawa-bawa si mara'at espirito ngan agpamapinda-nay nan mga
espirito pina'agi si allingun-na. Agpamahalap-na liwat i dimu'an mga
maburong. 17 Ahinabo' nan basi' atuman i allingun-na si paragsumat
Isaias:
Iya i mag'antos si mga mara'at alabatan-ta kam
ngan iya i mag'ako' si mga binati'-ta kam.†

I mga Kinahanglanon

si Adda Inadalan-na si Jesus
Lukas 9:57-60

18 Si pakakulaw-na si Jesus si magpanggubok si iya, anmandar iya nga
patalabok mga iya pan dambila'-na si danaw. 19 Dungan sinan, aniya'
si iya padugok addangan paragturo' bala'od ngan aminugad, “Ma'istro,
amungyod ako si ka'aw bisan singnga kaw pa'arop.”
20 Anaruman si Jesus, “Mahalap pa i mga singgarong kay aniya'
mga panluluku'an-na, pati' i mga kamanuk-manukan kay aniya'
pannanapunan-na, pero i Pinili' A'a, gana' ngani' lugod panlilibbakan-
na nga akadiskanso iya.”
21 Mangno aniya' namay addangan si mga inadalan-na i maminugad si
iya, “Sinyor, tugutin ako dahulo pagbalik hasta si pakamatay-na si tatay-
ko.”
22 Pero agpinugad-na dina iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako.
Pata'anin na hamok nga i mga minatay i mamalabbong si mga minatay-
na.”‡

I Pagpalinaw-na si Jesus

si Madlos
Markos 4:36-41; Lukas 8:22-25

23 Si pasang'at-na si Jesus si paraw, anunod si iya i mga inadalan-na.
24 Kata'ud-ta'uran, hintak anmadlos i danaw nga haros akatambunan i
paraw si mga mahaya alon. Pero mahalap dina i pamaturi-na si Jesus.
25 Sanglit nagdugok iya si mga inadalan-na ngan nagpukaw, “Sinyor,
salbaron kami'! Matutulluron na kita kam!”
26 Anaruman may iya, “Kulang pa kam si pagtapod. Ay kay
agkataralaw kam?” Mangno pabangon iya ngan agpugungan-na i
bariyo pati' i mga alon, ngan hintak anlinaw.
27 Ag'usa mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay ba' to aha'a? Bisan i
bariyo pati' i mga alon agpansunod si iya!”

Agpahalap-na si Jesus

i Duwangan Nagbawa-bawa A'a
Markos 5:1-17; Lukas 8:26-37

28 Panakka-na mga iya si dambila', ari si lugar-na si mga Gadareno,§

† **8:17** Isa 53:4 ‡ **8:22** I nagtukoy mamalabbong si mga minatay-na, iya i mga a'a nga gana' gayod pagtu'u-na si Diyos. § **8:28** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si lugar-na si mga Gerasenes kay agtapit i duwa syudad Gadara pati' Gerasa. Kulawin si Markos 5:1; Lukas 8:26 pati' si mapa si pahina 22.

aniya' manupo' si iya duwangan a'a nga nagpamawa-bawa si mara'at espirito. Tikang nan mga iya si adda si mga kwiba panlalabbungan. Bali mga iya kamama'isog sanglit gana' makalabay ari siray lugar.
29 Anurakaw mga iya, “Ay i tuyu'-mo si kami', Dadi'-na si Diyos? Pad'ito ba' kaw pagpasakit si kami' myintras anakka si tala'an allaw?”

30 Aniya' magtarambak kabaktinan matapit si mga iya nga sigi pamu'ad. 31 Agparapakimalu'oy i mga mara'at espirito si Jesus, “Kon papinda-mo kami', pabawahon kami' pada'iray si kabaktinan ray.”

32 Agpaminugad-na mga iya, “Hala pada'iraya na kam!” Sanglit pamaguwa' i mga mara'at espirito ngan diritso pamabalyo si kabaktinan. Mangno palahi i bug'os grupo pada'iray si pangpang diritso si buwahi' ngan agkamaratay. 33 Pamalahi i magpangataman si kabaktinan pan syudad ngan agpamasamwak-nay nan dayon mga iya huwang na i dimu'an mahinabo' si mga nagpamawa-bawa si mara'at espirito.
34 Sanglit agpamada'iray si Jesus i a'a-na si bug'os syudad pagbagat si iya. Si pakabagat-na mga iya sito, sigi mga iya pamakimalu'oy nga kon pwidi pa'amban iya si mga lugar-na.

9

Agpalangngan-na si Jesus

i Irapa
Markos 2:3-12; Lukas 5:18-26

1 Amanakay kas Jesus si paraw ngan pamatalabok gihapon si danaw hasta nga anakka mga iya si kalugaringun-na syudad. 2 Mangno aniya' magpanakka nga agpamawa irapa pada'iray si iya nga naghulid si tipo. Ngan pakakulaw-na si Jesus si pagtapud-na sinan mga a'a, agpinugad-na i irapa, “No', pabaskugon i huna'-huna'-mo. Nagpasaylo na i mga sala'-mo.”

3 Tungod sinan, sigi panngurub-ngurob i mga paragturo' bala'od nga magtambong ari, “Aglalabawan-na sito a'a i Diyos.”

4 Akatu'anan si Jesus si mga inisipan-na, sanglit amatilaw iya, “Ay kay da'inan sinan i inisipan-bi? 5 Singnga sito i masayon: I pagpinugad, ‘Nagpasaylo na i mga sala'-mo’ o i pagpinugad, ‘Anungguha ngan alangngana’? 6 Pero, basi' sakatu'anan-bi nga i Pinili' A'a aniya' gahum-na ato si kalibutan pagpasaylo si mga sala', palangngan-koy to irapa.” Mangno agpinugad-na i irapa, “Anungguha, addu'on naglibbakan-moy nan ngan agbalika.” 7 Anunggo iya ngan aglugaring pagbalik. 8 Pakakulaw-na sinan si magpanggubok, agpakadayaw mga iya si Diyos bawa i mahaya pagtahod si iya tungod si pagbuwan-na si a'a si da'inan klasi gahom.

I Pag'agda-na si Jesus

si Mateo
Markos 2:14-17; Lukas 5:27-32

9 Si paduwa'i-na gihapon si Jesus tikang si nag'istaran-na, samasiran-na namay si Mateo nga agparatingkulo' si pwistu-na si pannunukutan-na buhis. Agpinugad-na iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako.” Anunggo si Mateo ngan amaya' si iya.

10 Mangno aniya' allaw nga ari kas Jesus si ruma'-na kas Mateo.
Malabbat i pamadugok mga paragsukot buhis* pati' mga nagpaminugad makasasala'† ngan makitangka' si iya pagkakan huwang si mga
inadalan-na. 11 Pakakulaw-na sinan si pamalabay mga Parisiyo, agtilawna mga iya i mga inadalan-na si Jesus, “Ay kay makihuwang ma'istrubi nan pagkakan si mga paragsukot nan buhis pati' si mga makasasala'
nan?” 12 Ngan pakatu'an-na si Jesus sinan, mismo iya i manaruman,
“Ma'in i mga mahalap a'a i magpanginahanglan duktor, kundi' i mga
maburong dina. 13 Pero agpamalika kam ngan manginsayura kam
dahulo si mga allingun-na si Diyos nga maka'anna' si Kasuratan: ‘Gana'
kapulsanan-na si ako i pagkarilihusu-bi pariho si pagbuno' mga panhahalad kon ga'i dahulo sakulawan-ko i pagkamaluluy'un-bi.’‡ Ngan
da'inan may, ga'i ako pada'ito pag'agda si magpaminugad nga matadong
mga iya a'a, kundi' pada'ito ako pag'agda si mga makasasala'.”

Nagpatilawan si Jesus

Mahi'unong si Pagpu'asa
Markos 2:18-20; Lukas 5:33-35

14 Siray, aniya' mga nagpili' allaw si pagpu'asa basi' gana' la'in kinapinsaran pwira hamok si Diyos. Sanglit aniya' pamadugok mga inadalan-na
si Juan ngan agpamatilaw si iya, “Ay kay ga'i agsunod i mga inadalanmo si kabatasanan pagpu'asa pariho si mga nagbuhat kami' pati' si mga
Parisiyo?”
15 Anaruman si Jesus, “Ga'i may gad ahimo nga abido' dina i mga
imbitadu-na si kinasal lalla kon awinan pa iya. Pero ma'in na pira
arala'on na i makapariho si kinasal lalla, ngan sinan uras, iya na dina
i pagpu'asa-na si mga inadalan-ko.”

I Pagkarawat

si Baha'o Pagturu'-na si Jesus
Markos 2:21-22; Lukas 5:36-39

16 Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Gana' magpatangbil si baha'o hiniro si adda kada'an na
bado'. Kay kon da'ito sito i pagtangbil-mo, gisi'-na gihapon i badu'-mo
si nagpatangbil-mo. Mas mara'at to kagisi'an kuntra si dahulo.”
17 Agsumatan-na mga iya si adday to pa: “Gana' magpa'isi si baha'o
irimnon si kada'an na anit pangngingisihan, kay amura' to kon pa'isimo, mangno aburhat i pangngingisihan ngan atumpa i irimnon. Ma'in
da'inan sinan. Kunta', i baha'o irimnon, pina'isi may si baha'o
pangngingisihan, basi' gana' mapirdi si duwa.”

I Minatay Dadi'

pati' i Danda Makasaphid

si Badu'-na si Jesus
Markos 5:22-43; Lukas 8:41-56

18 Si pagparapahalling-na si Jesus, aniya' manakka puno' nga paluhod
dayon atubang si iya ngan makimalu'oy, “Pakamatay-na pa hamok si

* **9:10** Parti si paragsukot buhis, kulawin si hawud-na si pahina 15. † **9:10** Aniya' mga sala'-na sinan mga a'a pariho si bisan say aha'a pero mga iya i nagpaminugad makasasala' tungod kay ma'in mga iya rilihuso. ‡ **9:13** Oseas 6:6

dadi'-ko danda ina'anto. Pero alayon baya'on ako ngan du'unin iya si palat-mo basi' anlanga pa i kinabuhi'-na." 19 Patunggo si Jesus hasta i mga inadalan-na ngan amaya' si iya.

20 Siray uras, aniya' danda ari nga agparalalaha' dusi na ta'on. Patapit iya si damurihan-na ngan agsaphid-na i sidsid-na si badu'-na si Jesus, 21 kay aka'anna' si huna'-huna'-na si danda, "Kon sasaphid-ko bisan hamok i badu'-na, sigurado anhalap ako."

22 Anili' si Jesus ngan sakulawan-na i danda. Aminugad iya, "Mana, pabaskugon i huna'-huna'-mo. I pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw." Ngan mismo siray uras, anhalap dayon i danda.

23 Ngan panakka-na na si Jesus si ruma'-na si puno', sakulawan-na i mga musikiro si paglabbong pati' i kasamukan-na si magpang-gubok. 24 Animol si Jesus, "Pagawasa kam anan. Ma'in pa iya gayod i kamatayun-na si dadi'. Yayto kamatayon, pariho hamok si magpaturi." Pero nagpattawahan dina si Jesus si mga a'a.

25 Kahuman si pakapagawas si mga a'a, pasallod iya pan kwarto. Agbikyaw-na i tamburu'-na si dadi' ngan diritsoy to pabangon. 26 Agsamwak dayon i sumat mahi'unong sinan si dimu'an parti ari siray lugar.

Agpahalap-na si Jesus

i mga Buta pati' i Ngula

27 Si pagparalalangngan-na si Jesus tikang ari siray lugar, aniya' duwangan buta lalla nga agpamungyod si iya ngan sigi panurakaw, "Dadi'-na si David, kalu'uyin kami'!"

28 Ngan pamanahik-na si Jesus si adda ruma', padugok i duwangan buta si iya ngan agtilaw-na, "Anutu'o ba' kam nga sahimu-koy to?"

Anaruman may mga iya, "Oho', Sinyor."

29 Katapos, addu'-na si Jesus i mga mata-na si duwangan ngan aminu-gad, "Sigon si pagtapud-bi, iya i mabuhat si ka'am." 30 Akakulaw dayon mga iya pariho si dati. Agtugunan-na gayod mga iya si Jesus, "Aghinaya kam nga ga'i kam akasumat si bisan say mahi'unong sito." 31 Pero pamagawas dina mga iya ngan agpanumat-na i hinabo' mahi'unong si Jesus si dimu'an parti ari siray lugar.

32 Si paduwa'i-na si duwangan, aniya' manakka mga a'a magpamawa pada'iray si Jesus ngula lalla nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. 33 Ngan pakapapinda si mara'at espirito, akayawit dayon i ngula. Ag'usa i magpanggubok ngan agpaminugad, "Gana' pa kinakulawan pariho sito ato si Israel tikang pa si tinikangan."

34 Pero agpaminugad dina i mga Parisiyo, "Akapapinda iya si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si prinsipi-na si dimu'an mara'at espirito."

I Kakulangan-na si Mammasamwak

si Mahalap Sumat

35 Mangno aglibot si Jesus si dimu'an mga kaburubungtuhan pati' mga kaburubaryuhan ngan agparaturo' si mga sinaguga. Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit ngan sigi pamulong si mga a'a nga mga binati'on pati' mga maburong. 36 Bisan singnga iya akakulaw magpantarambak, alu'oy

gayod iya kay panno' mga iya si mga kabaraka ngan mga disgustado. Day pariho mga iya si mga karniro nga gana' mangngataman. 37 Mangno agpinugad-na i mga inadalan-na, “Malabbat kunta' i aranihon pero diki'it hamok i mangngangani. 38 Aniya' paragdalom si aranihon nga iya i pinalakuhi-bi pagpabawa pa mga trabahanti si nagpa'anihan-na.”

10

Aglihug-na si Jesus

i Dusi Inadalan
Markos 3:16-19; 6:8-11
Lukas 6:14-16; 9:3-5; 10:4-12; Buhat 1:13

1 Mangno agtiripun-na si Jesus i Dusi ngan agpamuwanan-na gahom pagpapinda si mga mara'at espirito pati' pagbulong si mga binati'on pati' si mga maburong.

2 Yayto i mga arun-na si dusi apostol: I primiro si Simon nga kilala liwat si aron Pedro, si Andres nga sirari-na, si Santiago pati' Juan nga mga dadi'-na si Sebedeo, 3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo nga paragsukot buhis, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Tadeo, 4 si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote, pati' si Judas Iscariote i titraydor si Jesus.

5 Aglihug-na si Jesus i Dusi ngan agpanugunan-na, “Dakam pa'agi si mga lugar nag'istaran-na si mga ma'in Hebro o pasallod si mga bungtu-na si mga Samaritano. 6 Lugod, anda'u-bi i mga a'a-na si Israel nga akapariho si mga magkaralilingo karniro. 7 Si paglibut-bi, yayto i pinasamwaku-bi: ‘Matapit na gayod i paghadi'-na si man langit.’ 8 Bulungu-bi i mga maburong, allumu-bi gihapon i mga minatay, pahalapu-bi i mga liprusuhon, ngan pamapindahu-bi i mga mara'at espirito. Tungod kay agsangya i pagkarawat-bi ngan ga'i may nan agbayaran-bi, da'inan may liwat kunta' i pa'agi-bi si pagbuwan-bi. 9 Dakam agpasuksok si rilus-bi bisan ay diplataha, bisan salapi', bulawan o burunsi. 10 Dakam agbawa bag para si langngan-bi, dakam agbawa pagsalinan, sandalyas o bisan baston kay angay hamok nga nagpanginano i trabahanti.

11 “Kon akatakka kam si bisan singnga bungtuha o baryuha, anganda'a kam si matadong nan a'a sinan lugar nga awili pagpa'istar si ka'am ngan dakam palalin si la'in ruma' tubtob si pagtaliwan-bi. 12 Si pamanahik-bi, aminugara kam, ‘Pumwan-na kunta' i kamurayaw-na si Diyos si dimu'an mag'istar sito ruma'.’ 13 Kon aghandom i panimalay pagkarawat sinan, angay gayod nga i kamurayaw-bi abilin si mga iya. Pero kon ga'i aghandom, angay nga abawi' nan gihapon si mga iya. 14 Kon aniya' a'a nga andiri' si ka'am, o ma'in ngani' ga'i amakali si mga allingun-bi, pataliwana kam sinan ruma' o bungto ngan paspasu-bi i alpug-na si kitid-bi. 15 Sanglit sumatan-ta kam si kamatu'uran, si allaw si paghusgar, mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si mga syudad Sodom pati' Gomora kuntra si arabatun-na sinan bungto mismo liwat sinan allaw.

Naghumutan i mga Apostol
Markos 13:11-13
Lukas 12:2-9,51-53; 21:12-17

16 “Agmatuha kam kay ari si papabawahan-ko si ka'am akapariho kam
hamok si mga karniro nga akasalakot si mga ma'isog hayop. Sanglit an-
giruga kam si sawa nga mata'o paglikay si kadilikaduhan, ngan si pariho
uras angiruga kam si sarampati nga ga'i ata'o aglabot. 17 Agmatuha kam
si mga a'a kay mga iya si ka'am i mamadakop ngan pa'intriga-na kam
mga iya si mga kunsiho, ngan karastiguhon kam ari si mga sinagoga-
na mga iya 18 tungod si ako. Pwira pa sinan, daragnason liwat kam
pag'atubang si mga gubirnador pati' si mga hadi' basi' akatistigos kam si
mga iya hasta si mga ma'in Hebro si ungod mahinabo'. 19 Pero si uras nga
padakup-na kam mga iya, dakam abaraka kon papa'i-bi pagpamatu'od si
pagkamatadung-bi ngan kon ay i mga papahallingun-bi. Kay sinan uras,
pinumwan si ka'am i mga papahallingun-bi. 20 I mga allingon ma'in
tikang si kalugaringun-bi, kundi' tikang si Espiritu-na si Tata' nga ka'am
hamok i nagpapahalling-na.
21 “Trarayduran-na pagmatay si mga sirari i mga siyaka-na mag-
panutu'o. Trarayduran-na liwat si mga tatay i mga magpanutu'o dadi'-
na. Kuruntrahun-na si mga dadi' i mga mahanak-na hasta pa nga
pamatay-na mga iya tungod si mga pagtu'u-na. 22 Naghumutan kam
si dimu'an mga a'a tungod si ako, pero bisan say i mangilob tubtob si
katapusan, iya i masalbar si damuri allaw. 23 Kon nagparapamasakitan
kam si adda lugar, palalina kam si la'in. Sumatan-ta kam si kamatu'uran,
ga'i pa satibus-bi aglibot i dimu'an syudad nga atiya' ato si Israel antis si
pagtakka-na si Pinili' A'a.
24 “I iskwila angga'i akalabaw si ma'istru-na o ma'in ngani' i rilihugon
anlabaw dina si amu-na. 25 Tama' hamok nga saparihu'an-na si iskwila i
ma'istru-na ngan saparihu'an-na may si rilihugon i amu-na. Kon i tatay
si panimalay nag'arunan Beelsebul, iya pa ba' i mga myimbru-na i ga'i
nagsamyangan si mara'at nan.
26 “Sanglit gana' kunta' katalaw-bi si mga iya kay gana' ato nagtam-
bunan nga ga'i gihapon akabukasan, o ma'in ngani' nagtago' nga ga'i
kinatu'anan. 27 Bisan ay i nagsumat-ko si ka'am si kalu'uman, busngalu-
bi si kadanta'an. Ngan bisan ay i sapakalihan-bi nga nagguru-guro,
bandilyuhu-bi si mga kakurukalsadahan. 28 Dakam agkataralaw si mga
magkatara'o pagmatay si puho' pero ga'i agkatara'o pagpirdi si espirito.
Lugod, atalawa kam si aniya' gahum-na pagpirdi si espirito pati' si
puho' ngan bug'os tapukan-na pan impyirno. 29 Ma'in ba' adda hamok
tumbaga diplata i kantidad-na si duwa maya ari si mirkado? Pero gana'
si mga iya magkataraktak hamok si pitak kon ma'in iya i tuyu'-na si Tata'.
30 Bisan ngani' i barahibo si takuluk-bi ag'isip-na na. 31 Sanglit dakam
agkataralaw, kay mas mahaya i balur-bi kuntra si malabbat maya.
32 “Sanglit bisan say i magpahayag nga huwang iya si ako, pahayag-ko
may liwat iya atubang si Tatay-ko nga awiray si langit. 33 Pero bisan say
i magdidiwaray nga ga'i ako sakilala-na, didiwarayan-ko may liwat iya
atubang si Tatay-ko nga awiray si langit.
34 “Gasi-bi ba' nga pada'ito ako pagbawa kamurayaw si kalibutan?
Ma'in kamurayaw i nagbawa-ko kundi' kasamukan dina. 35 Sigon si
maka'anna' si Kasuratan: Pada'ito ako pagpa'ato
si mga dadi' lalla kuntra si mga tatay-na,
si mga dadi' danda kuntra si mga nanay-na,
si mga umagad danda kuntra si mga ugangan-na danda.

36 I pinakamara'at kuntra-na si a'a, mismo i mga myimbru-na gihapon si kalugaringun-na panimalay.*

I Pagkilala si Ungod Inadalan

37 "Bisan say i maghigugma' si tatay-na o ma'in ngani' si nanay-na labaw kuntra si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. Bisan say i maghigugma' si dadi'-na lalla o ma'in ngani' danda labaw kuntra si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. 38 Bisan say i ga'i mag'ako' si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos ngan amaya' si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. 39 Bisan say i makuntinto nga sa'anda'an-na na i kinabuhi'-na ina'anto, iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina i maka'anda' si ungod kinabuhi'.

40 "Bisan say i magpanginano pahalap si ka'am, agpanginano gayod si ako. Ngan bisan say i magpanginano si ako, ma'in hamok ako i nagpanginanu-na pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako. 41 Bisan say i magpanginano si paragsumat-na si Diyos tungod si pagkaparagsumat-na, akakarawat may liwat iya si primyo nga nagtagama para si paragsumat. Ngan bisan say i magpanginano si matadong a'a tungod si pagkamatadung-na, akakarawat may liwat iya si primyo nga nagtagama para si matadong. 42 Ngan kon aniya' si ka'am magpa'inom adda baso prisko buwahi' si mga magtikang to pa hamok pagtutu'o tungod kay inadalan-ko mga iya, sumatan-ta kam si kamatu'uran, sigurado nga ga'i arungay i primyo nga nagtagama si iya."

11

Si Jesus

pati' si Juan Paragbunyag
Lukas 7:18-35

1 Kahuman-na si Jesus agtugon si dusi inadalan-na, pa'amban iya ari siray lugar ngan agparaturo' pati' agparapasamwak si mga kaburubungtuhan si Galilea.

2 Siray mga ka'urason ari pa si Juan si prisuhan. Ngan pakakatu'an-na mahi'unong si mga binuhatan-na si Kristo, anlihog iya si mga inadalan-na. 3 Tigtilaw-nay to, "Ka'aw na ba' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa ba' kami' ag'antahak la'in?"

4 Anaruman may si Jesus, "Agbwiltaha kam ngan sumati-bi si Juan kon ay i mga sapamati'an-bi pati' kon ay i mga sakulawan-bi. 5 Pinugarubi nga agpakakulaw gihapon i mga buta, agpakalangngan i mga lulid, agpanhalap i mga liprusuhon, agpakapamati' i mga bungol, a'allom gihapon i mga minatay, ngan nagpasamwak si mga anggana' i mahalap sumat. 6 Sanglit tig'ala'on si iya i duda-na si pagpinugad nga malipayon i a'a nga ga'i ag'amban si pagtu'u-na si Diyos tungod si ako."

7 Pakataliwan-na si mga inadalan-na si Juan, agtikang si Jesus pagpahalling mahi'unong si Juan si magpanggurubok, "Ngan pamada'iray-bi si disyirto, ay i nagkukulawan-bi ari? Addangan ba' nga akapariho si bigahaw nga sigi hamok baya'-baya' kon palingnga i bariyo? 8 Kon ma'in nan, ay may kay pamada'iray kam pag'usisa? Aniya' ba' a'a ari

* **10:36** Miq 7:6

nga mahalap i pamadu'-na? Gana', kay i mahalap pamadu'-na, awiray
ag'istar si mga palasyo. 9 Kon sugad, ay may dina i nagpada'iray-bi
pag'usisa? Tungod kay aniya' paragsumat-na si Diyos? Tama', ngan
sumatan-ta kam, nga ma'in hamok iya paragsumat-na si Diyos, 10 kay si
Juan i nagtukoy si maka'anna' si Kasuratan:
Aniya' paragsumat-ko nga padahulu-ko si ka'aw
paghawan si pangngagihan-mo.*
11 Sumatan-ta kam si kamatu'uran: Si dimu'an mga a'a naghinganak si
nana,† gana' pa si mga iya nga akalabaw si Juan Paragbunyag, pero i
gimiminusi si magpakasakop na si mga nagpanhadi'an-na si man langit,
labaw pa si iya. 12 Tikang pa gayod si primiro pagparawali-na si Juan
Paragbunyag tubtob ina'anto, i mga nagpanhadi'an-na si man langit
agbuwan na kakurihan si mga magkuntra sito ngan aniya' liwat mga
ma'isog nga mag'ipipirit gayod‡ nga akasakop kunta' sito. 13 Kundi'
myintras si pagtikang-na si Juan, nagparawali na dina i mahi'unong sito,
ngan iya liwat to i makigpasumat-na andang si Diyos nga maka'anna' si
Nagpanurat-na si mga Paragsumat pati' si Bala'ud-na si Moises. 14 Ngan
kon ag'aku'-bi hamok i kamatu'uran, sasayuran-bi na nga si Juan i
katumanan-na si nagparapanimulat-bi Elias nga tipada'ito. 15 Si mga a'a
makapamati', kunta' amati'.
16 “Singnga na daw to hamok sapaparihu-ko mga a'ay to ina'anto
panahon? Akapariho mga iya si mga dadi'-dadi' nga awiray si mirkado
agparapaningkulo' ngan sigi burubaran'uhay:
17 Agparapanukaran kami' kam, pero ga'i kam agpanayaw.
Sigi kami' dirinamagay, pero ga'i kam agpamanangis.
18 Pada'ito si Juan nga ga'i parapangumbiti o parapaki'inom, ngan
agpaminugad kam, ‘Nagbawa-bawa iya si mara'at espirito.’ 19 Mangno
pada'ito namay i Pinili' A'a nga parapangumbiti pati' parapaki'inom,
ngan agpaminugad namay kam, ‘Atiya' i bali kamakikinakan pati'
paralango, kumpaniya-na si mga paragsukot buhis pati' si mga
makasasala'.’§ Pero kinakulawan nga tama' i kadunung-na si Diyos
pina'agi si mga madunong binuhatan-na si mag'ako' sito.”

I mga Syudad
nga Ga'i Agpanutu'o
Lukas 10:13-15

20 Mangno agtikang si Jesus pagpahalling kuntra si mga syudad nga
ka'agsuban nagparapakulawan-na si mga makagagahom binuhatan
tungod kay ga'i to agpamasol huwang si pagbag'o. 21 “Mga papabidu'on
kam mga taga Corasin! Mga papabidu'on liwat kam mga taga Bet-
saida! Kon nagbuhat siray ari si mga syudad Tiro pati' Sidon i mga
makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, maliyat na kunta'
panahon i pagbasul-na mga iya huwang si pagbag'o, pina'agi kunta' si
pagpanlipag'ak-na, nga mga makatol sako i mga badu'-na, panno' agbon
i mga takuluk-na. 22 Sanglit sumatan-ta kam, mas maningkarang pa i

* **11:10** Mal 3:1 † **11:11** Nagsabi nga si Juan naghinganak si nana, basi' apakumparar iya si mga a'a nga magpaka'ambit na si kinabuhi' nga tikang si Espirito Santo. ‡ **11:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i mga nagpanhadi'an-na si man langit ag'abat na kasakitan ngan i mga ma'isog agpirit gayod... § **11:19** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 24.

arabatun-na kastigo si magpangistar siray si Tiro pati' Sidon si allaw si paghusgar kuntra si ka'am. 23 Ngan ka'am may mga taga Capernaum nan, gasi-bi ba' nga darayawon kam hasta si pagtakka-bi ari si langit? Ma'in, lugod agpakapada'iray kam dina si dilalom pitak.* Kay kon nagbuhat siray ari si Sodom i mga makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, awinan paynan kunta' syudad agtutunggo hasta pa ina'anto. 24 Sanglit sumatan-ta kam, mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si Sodom si allaw si paghusgar kuntra si arabatun-bi mismo liwat sinan allaw."

I Pagdiskansu-na

si mga Budlay
Lukas 10:21-22

25 Mismo sinan mga uras aminugad si Jesus, "Tay, ka'aw nga Paragdalum-na si kalangitan pati' si kalibutan, agdayaw ako si ka'aw kay agtagu'-mo i sarabutan hi'unong si pagkahadi'-mo. Agtagu'-moy nan si mga madunong pati' malanga idukasyun-na ngan agpakatu'an-moy nan si mga makapariho si mga dadi'-dadi' nga mapa'inubsanon. 26 Tay, ka'angayan nga ahinabo' nan kay iyay nan i makapalipay si ka'aw."

27 Mangno agpadayon iya pagbagaw si magpanggurubok, "Agpatubyan-na na si ako si Tatay-ko i dimu'an kata'o pati' pagdalom. Gana' ni addangan makakilala pahalap si Dadi' kon ma'in hamok i Tata', ngan gana' ni addangan makakilala pahalap si Tata' kon ma'in hamok i Dadi' pati' i mga nagpamili'-na si Dadi' pagpakilala kon say iya.

28 "Sanglit, paduguka kam si ako, ka'am dimu'an magpangabat nan kabudlayan ngan nagpandada'og tungod si gana' kapulsanan-na kapapaniguru-bi pagtapit si Diyos. Mangno ako si ka'am i mamadiskanso. 29 Anunu'a kam si yugu-koy to ngan angadala kam si ako, kay ata'o ako paghinay-hinay pati' pagpa'ubos ngan sa'angkun-bi i murayaw inisipan naghingyap-bi 30 kay i yugu-ko masayon nagpasul'ot ngan maningkarang nagbawa."

12

Kon Say i Paragdalom

si Allaw Pandidiskanso
Markos 2:23-28; 3:1-6; Lukas 6:1-11

1 Sin adda, pabalatas kas Jesus si kapatagan nga akatuman si Allaw Pandidiskanso. Tungod kay mga linganto i mga inadalan-na, sigi mga iya pangattos si mga matahak uhay-na si trigo ngan sigi panilsi'. 2 Aniya' mga Parisiyo magpakakulaw sinan nga agpanriklamo si Jesus, "Kulawin ngani' nan! Ay kay agparapangattos i mga inadalan-mo si Allaw Pandidiskanso bisan kon sakatu'anan-bi nga supak nan si bala'od?"

3 Anaruman may dina si Jesus, "Ga'i ba' sabasa-bi kon ay i nagbuhat-na siray si David ngan alinganto iya hasta i mga kahuruwangan-na? 4 Pasallod iya si pangngangampu'an tulda* ngan angaddo' si pan nagla'in para si Diyos. Agkakan-nay nan ngan da'inan may i mga kahuruwangan-na bisan kon i mga paraghalad hamok i tugot pagkakan

* **11:23** Si Grikuhanon: Hades, ngan iya i lugar-na si mga magkaramatay na myintras nga ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran. Kulawin si Pgpk 9:1; 20:11-15. * **12:4** Si Grikuhanon: ruma'-na si Diyos. Kulawin si pahina 610.

sinan. Pero ma'in nan sala' para si mga iya. 5 Ga'i ba' kam liwat
agpakabasa si maka'anna' si Bala'od nga matuman si kada Allaw Pan-
didiskanso, nga kinahanglan ga'i manginano si kasagradu-na si allaw
i mga paraghalad ari si templo, pero ma'in nan sala' para si mga
iya? 6 Sumatan-ta kam nga atiya' ato ina'anto i mas angay lugod dina
paranginanuhon kuntra si templo. 7 Kon agpakasabot kam hamok
si karuyag sidngun-na sito mga allingon nga aka'anna' si Kasuratan,
'Gana' kapulsanan-na si ako i pagkarilihusu-bi pariho si pagbuno' mga
panhahalad kon ga'i dahulo sakulawan-ko i pagkamaluluy'un-bi,'† ga'i
kam kunta' agparapamatok si mga a'a nga ma'in sala' i sabuhat-na.
8 Ngan ma'in nan hamok i sala'-bi kay kon i Pinili' A'a i Paragdalom si
bisan ay, iya pa ba' i Allaw Pandidiskanso?"

9 Tikang ari siray lugar, agdiritso iya pada'iray si sinaguga-na sinan
mga Parisiyo. 10 Aniya' lalla ari nga piyapi i adda tamburu'-na. Sanglit,
tungod kay dati mga iya agparapanganda' rason nga sapa'akusar-na
mga iya si Jesus, agpamatilaw to, "Nagpatugot ba' si bala'od pagbulong
kon Allaw Pandidiskanso o ga'i?"

11 Lingun-na may si Jesus si mga iya, "Kon addangan si ka'am i aniya'
karniru-na ngan alaho' to si pangngukaran si Allaw Pandidiskanso, ga'i
ba' to addu'-bi ngan isa-bi pagawas? 12 Mas mahaya baga i balur-na si a'a
kuntra si karniro! Kon da'inan sinan, ma'in supak si bala'od i pagbuhat
mahalap kon Allaw Pandidiskanso."

13 Katapos agmandaran-na i lalla, "Buklaron tamburu'-moy nan."
Agbuklad-na si lalla, ngan anhamis gihapon i pustura-na si tamburu'-na
nga pariho na gayod si dambila'. 14 Sanglit pamagawas i mga Parisiyo
ngan agtikang mga iya pagplano kon pinapa'i sapamatay-na mga iya si
Jesus.

I Rilihugon

Nagpili'-na si Diyos

15 Akatu'anan si Jesus si mga planu-na, sanglit palitira iya ari
siray lugar. Malabbat si mga magpamungyod si iya i aniya'
mara'at nagpangabat-na, ngan agpamulung-nay nan dimu'an.
16 Agpanmandu'an-nay nan nga ga'i pagparasumat kon say iya. 17 Si
da'inan pa'agi atuman i mga allingun-na siray si paragsumat Isaias:

18 Atiya' i rilihugun-ko nga pinili'-ko,
i hinigugma'-ko nga akabuwan gayod kalipayan si ako.
Pa'ayup-ko si iya i Espiritu-ko,
ngan iya i mamakatu'an si pantay paghusgar-ko si dimu'an nasyon.
19 Ga'i iya agparapakipasusuhay o agparagagasod.
Ga'i iya kinapakalihan nga agparadiskurso si mga kakalsadahan.
20 Ga'i iya amatti' bisan i maglaylay na gayod bigahaw,
ngan ga'i iya amarong bisan i magkimmat-kimmat na hamok lam-
para,
tubtob nga sapada'ug-na i pantay pagkukulaw-ko.
21 Ngan i gahum-na si arun-na, iya i magbuwan kasiguraduhan nga
sa'angkun-na si mga nasyon i mga nag'anduy-na.‡

Si Jesus pati' si Beelsebul
Markos 3:23-27; Lukas 11:17-22

† **12:7** Oseas 6:6 ‡ **12:21** Isa 42:1-4

22 Mangno aniya' mga a'a magpamawa pada'iray si Jesus buta pati'
ngula lalla nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. Agpahalap-na iya
si Jesus pina'agi si pagpapinda sinan sanglit akayawit dayon iya ngan
akakulaw. 23 Ag'usa i dimu'an mga a'a ari ngan agsipurupatilaway,
“Pusibli ba' nga iya na i Dadi'-na si David nga nagparapanimulat-ta?”
24 Pero pakabati'-na sinan si mga Parisiyo, agpaminugad dina mga
iya, “Tungod gad nan hamok si gahum-na si Beelsebul, i prinsipi-na
si dimu'an mara'at espirito, sanglit akapapinday to a'a si mga mara'at
espirito.”
25 Akatu'anan si Jesus si mga inisipan-na hi'unong si Beelsebul sanglit
agpaminugad-na mga iya, “Kon aniya' nasyon nga ag'urunay i mga
a'a-na, sigurado nga tulos to abungkag. Ngan da'inan may si adda
syudad o pamilya, kon ag'urunay i mga sakup-na sito, sigurado nga
ga'i to akatunggo. 26 Kon ag'unay-na si Satanas agpapinda i mga
kahuruwangan-na, mismo i kalugaringun-na i magpabulag si mga
iya. Kon da'inan sinan, pinapa'i-na may pakatunggo si ginhadi'an-na?
27 Sanglit kon i gahum-na si Beelsebul i naggamit-ko pagpapinda si mga
mara'at espirito, say may tawa' gahom i naggamit-na si mga sakup-bi
pagpapinda si mga iya? Kon sugad, mismo bali' mga iya i maghusgar
pagpamatu'od nga sala' i mga isip-bi. 28 Pero kon i pagpapinda-ko si
mga mara'at espirito pina'agi si Espiritu-na si Diyos sigurado nga aghadi'
na i Diyos si lugar-bi to. 29 Pariho sito: Pinapa'i asallod i ruma'-na si
adda makusog lalla pagtangkaw si garamitun-na? Sumatan-ta kam: Kon
aniya' mas makusog pa nga sagapus-na iya dahulo, sigurado sabawa-na
i dimu'an inanna'-na si ruma'.
30 “Bisan say i ga'i mamungyod si ako, anguntra si ako, ngan da'inan
may liwat, bisan say i ga'i pahuwang si ako pag'agda a'a nga anutu'o, iya
dina i magpawararak si mga aragdahun-ko. 31 Sanglit sumatan-ta kam,
sapasaylu-na si Diyos i dimu'an sala'-na si a'a, bisan pa i paglalabaw si
Diyos, pero i pagparapakara'at si arun-na si Espirito Santo, ga'i apasaylo.
32 Bisan say i mamahalling kuntra si Pinili' A'a, apasaylo iya, pero i
magparapahalling kuntra si Espirito Santo, ga'i apasaylo si ina'anto
hasta pa si titakkay ro panahon.
33 “Pahalapu-bi pag'ataman si kayo, basi' mahalap may sito i buwa'-
na. Pero kon padayon i mara'at pag'ataman-bi sito, sigurado nga mara'at
may liwat i buwa'-na. Ngan akilala kon say i mahalap tungod si buwa'-
na mga iya. 34 Mga alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Pinapa'i
kam agpakapahalling si bisan ay mahalapa nga lagtok kam si karat'an?
Bisan ay i manapwa si inisipan-na si a'a, iya may i sapahalling-na.
35 Agpagawas-na si mahalap a'a i mga kahalapan kay iya may i sana'an
si iya, ngan agpaguwa'-na si mara'at a'a i mga karat'an kay iya may liwat
i sana'an si iya. 36 Sumatan-ta kam nga aniya' baratunun-na si mga a'a
si kada allingon sayawit-na nga ma'in angay parahallingon kon anakka
na i allaw si paghusgar. 37 Kay dipindi si mga sayawit-bi kon agpakalibri
ba' kam o ma'in ngani' paratukan.”

I Pangngilalahan si Kasiguruhan

Nagbuhat si Jonas
Lukas 11:24-26,29-32

38 Mangno aniya' si mga Parisiyo pati' mga paragturo' bala'od i maminugad si iya, “Ma'istro, aruyag kami' nga anhimo kaw pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.”
39 Anaruman si Jesus, “Kinakulawan gayod i kara'at-na si mga a'a sito panahon nga makihuhuwangon si mga pala'in-la'in diyos, kay sigi hamok paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. Pero gana' na purumwanon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray nga nagbuhat si paragsumat Jonas. 40 Si Jonas mismo i naghimo pangngilalahan si pag'istar-na tallo allaw ngan tallo sangom si battung-na si mahaya daying, ngan pariho si iya, ti'istar may liwat i Pinili' A'a si labbong tallo allaw ngan tallo sangom. 41 Aniya' titakka allaw nga abanhaw i mga allom pa ina'anto basi' agpakahusgaran. Sinan allaw, abanhaw may liwat i magpangistar siray si syudad Ninibe pagtistigos kuntra si mga allom pa ina'anto kay agpamasol mga iya siray huwang si pagbag'o si pakapakali-na mga iya si nagpasamwak-na si Jonas. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan nagpatukan i mga magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Jonas nga angay lugod dina parakalihan.
42 “Si pariho pa'agi, kon anakkay nan allaw, abanhaw may liwat i Rayna si Sur.§ Iya i magparabiyahi siray tikang si matala lugar pagpamati' si madunong pinahallingan-na si Solomon. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan, nagpatukan i dimu'an magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Solomon nga angay lugod dina durugukon.
43 “Si papinda-na si mara'at espirito si adda a'a, ag'agi to si mga matuho' gayod lugar ngan sigi anda' si pandidiskansuhan-na. Tungod kay ga'i may aka'anda', 44 aminugad to si kalugaringun-na, ‘Agbalik ako si inambanan-koy ray.’ Si panakka-na ari, sakatu'anan-na nga day gana' mag'istar, sinilhigan gayod ngan mahamis i dimu'an. 45 Mangno agbwilta iya pag'agda pa pito' kahuruwangan-na mara'at espirito nga mas mara'at pa kuntra si iya. Pa'ayop to mga iya ari basi' mga sabawa-bawa-na. Sanglit i kamutangan-na si a'a si damuri to mas mara'at pa dina kuntra si primiro. Sanglit da'inan sinan i tinakkahan-na si mga a'a-na sito panahon nga bali pagkara'at.”

I Nana-na
pati' i mga Bugtu'-na si Jesus
Markos 3:31-35; Lukas 8:19-21

46 Sigi pa pahalling si Jesus si mga a'a, anakka may i nana-na pati' i mga bugtu'-na lalla. Agparapanunggo mga iya si gawas kay tipakibagaw mga iya si Jesus. 47 Aniya' makasumat si iya, “Awiray si gawas agparapa-nunggo i nana-mo huwang i mga bugtu'-mo, ngan tipakibagaw mga iya si ka'aw.”
48 Pero agtilaw-na dina si Jesus i magsumat si iya, “Sakatu'anan-mo ba' kon say i nanay-ko pati' i mga bugtu'-ko?” 49 Agturu'-na i mga inadalan-na ngan diritso amahalling, “Atiya' si ka'am i nana-ko pati' i kabugtu'an-ko. 50 Kay bisan say i magtuman si katuyu'an-na si Tatay-ko ari si langit, mga iya dina i kabugtu'an-ko* pati' nana-ko.”

§ **12:42** I Rayna si Sur, iya i mag'inantan siray si nasyon banda timugan si Israel. * **12:50** Si Grikuhanon: i mga bugtu'-ko lalla pati' mga bugtu'-ko danda, ngan i nagtukoy sinan i mga nag'aku'-na si Jesus bilang kabugtu'an si pagtu'o.

13

I Isturya Hi'unong

si Parasaburak
Markos 4:1-9; Lukas 8:4-8

1 Mismo siray allaw, paduwa'i si Jesus si ruma' ngan aningkulo' iya si
bihing-na si danaw. 2 Mangno, tungod si kalabbat-na si magpanggubok
si iya, pasang'at iya si adda paraw ngan aningkulo'. I mga a'a may
dimu'an si bihing agparapanunggo. 3 Agpadayon iya si pagturo' si mga
iya pala'in-la'in pina'agi si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran.
Aminugad iya, “Aniya' para'uma nga patakod basi' agsaburak. 4 Si
pagsaburak-na si uma-na, aniya' mga gahi' nga aka'anna' dina si lalan
ngan agpamadugok i mga manuk-manok pagtuktok. 5 Aniya' liwat mga
gahi' nga aka'anna' dina si mga malambo bato nga manipis hamok
i pitak-na si dyata'. Sanglit tulos to anudok tungod si kanipis-na si
pitak. 6 Pero ngan pamanas-na si allaw, alayong to dayon mga tinanom
ngan a'uga tungod kay kulang i kalanga-na si mga gamut-na. 7 Aniya'
liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si pitak nga aniya' pa mabilin mga
gamut-na si simpot. Sanglit ngan panuduk-na si simpot, agsuputan-
na dina si simpot i mga tinanom. 8 Pero aniya' may liwat mga gahi'
nga aka'anna' si mahalap pitak. Sanglit mahalap i pamuwa'-na. Aniya'
sito mga mahalap pitak nga i kutsitsa-na ag'addahatos dubli kuntra si
nagpasaburak, aniya' may magsaysinta ngan aniya' may magtraynta.
9 Si mga a'a makapamati', kunta' amati'.”

I Katuyu'an-na si mga Isturya

nga Agtukoy si Kamatu'uran
Markos 4:10-12; Lukas 8:9-10; 10:23-24

10 Padugok si iya i mga inadalan-na ngan agpamatilaw, “Ay kay
agparagamitan-mo si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran kon
makibagaw kaw si mga a'a?”
11 Anaruman iya, “Nagpumwan-na si ka'am i pagsabut-bi nga iya i
nagparatago' siray, kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si
man langit, pero nagparatago' payto si mga iya. 12 Bisan say i aniya',
iya i binuwanan pa basi' anlabbat gayod i tawa'-na; pero bisan say i
gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala' pa tikang si iya. 13 Yayto i rason
kon ay kay agparagamitan-ko mga iya si mga isturya nga agtukoy si
kamatu'uran tungod kay
sigi mga iya buruslungay, pero gana' mga sakulawan-na.
Sigi paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-na.
14 Kinakulawan anan si mga iya i katumanan-na si makigpasumat-na si
Diyos si Isaias:
Sigi hamok mga iya paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-na.
Sigi hamok buruslungay, pero gana' mga sakulawan-na.
15 Kay yayray mga a'a agparapamakunu-kuno nga mga bulok hasta nga
gana' na gayod lugod mga pamurubu'ut-na,
agparapakangbungul-bungol ngan agparapakangbuta-buta.
Kon ma'in da'inan sinan, amuklat na kunta' i mga mata-na,
aka'abrihan i mga talinga-na,
akaklaruhan i mga inisipan-na,
abawa na kunta' mga iya pagtu'o si ako

ngan sapahalap-ko mga iya.*
16 Pero mga malipayon kam gayod kay agpakakulaw kam ngan agpaka-
pamati'. 17 Kay sumatan-ta kam si kamatu'uran, siray mga panahon
aniya' malabbat mga paragsumat-na si Diyos pati' mga matadong a'a
nga agparapanhandom pag'ikukulaw si mga sakulawan-bi, pero gana' si
mga iya magpakakulaw. Malabbat magpanhandom nga agpakapakali si
mga sapakalihan-bi, pero ga'i mga iya agpakapakali.

Ag'isplikar-na si Jesus

i Isturya si Parasaburak
Markos 4:13-20; Lukas 8:11-15

18 "Sanglit amati'a kam nga sasabutan-bi kon ay i karuyag sidngun-
na si isturya-koy ray mahi'unong si parasaburak: 19 I lalan kon singnga
aka'anna' dina i gahi', akaparihoy nan kamutangan si makapamati' si
allingon kon pinapa'i iya akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit
ngan ga'i to sasabutan-na. Kon da'inan sinan, anakka si Satanas ngan
ag'ala'-na si iya i allingon nga nagpasaburak si inisipan-na. 20 I mga
malambo bato namay nga manipis hamok i pitak-na si dyata', akapari-
hoy nan kamutangan si makapamati' si allingon nga malipayon dayon
pagkarawat sito. 21 Pero tungod kay mababaw hamok i gamot ato sito
a'a, ma'in maliyat i pagti'us-na. Si panakka-na si mga kakurihan o ma'in
ngani' si pagpasakit-na si la'in tungod si pagtutu'o si allingon, pa'amban
dayon iya si pagtutu'u-na. 22 I pitak may nga aniya' mga titudok simpot,
akaparihoy nan kamutangan si makapamati' pahalap si allingon pero
si katapus-tapusan agparasasallod si iya i kabaraka si pagpanginabuhi'
pati' i daya'on kalipayan-na si kayamanan. Iyay nan dimu'an i maka-
pugong si pagtubu'-na si allingun-na, sanglit ga'i akabuwa'. 23 Pero i
mahalap pitak, akaparihoy nan kamutangan si makapamati' si allingon
ngan sasabutan-na gayod, sanglit mahalap i pagbuwa'-na. Aniya' sito
klasi a'a nga i kutsitsa-na si allingon ag'addahatos dubli, aniya' may
magsaysinta, ngan aniya' may magtraynta."

I Isturya Hi'unong si Simpot

24 Agsumatan-na mga iya gihapon si Jesus adda isturya nga agtukoy
si kamatu'uran: "I paghadi'-na si man langit akapariho si a'a nga
agsaburak si mahalap gahi' ari si uma-na. 25 Pero si pakapaturi-na na
si dimu'an, anakka may i kuntra-na ngan agpasaburak may si buwa'-na
si simpot si nagsaburakan si trigo ngan diritso pa'amban. 26 Panuduk-na
si trigo ngan amurma i mga lawi-na, anudok may liwat i mga simpot.
27 "Padugok i mga rilihugun-na ari si tagtawa' ngan aniya' magsum-
bong, 'Amo, ma'in ba' mahalap i gahi' nagpasaburak-mo si uma-moy
ray? Singnga may ray tikang magpanubo' ray simpot ari?'
28 "Lingun-na may si amo, 'Sigurado nga kuntra-ta kam i magbuhat
sinan.'
"Amatilaw i mga rilihugon si iya, 'Aruyag ba' kaw nga panrabnot kami'
mga simpot ray?'
29 "Anaruman may iya, 'Dakam, kay tingali si pagpararabnut-bi si
mga simpot, abawa dina hasta i mga trigo. 30 Pata'anin na hamok nga
agdungan agtubo' i duwa tubtob si tig'ani. Kon anakka naynan uras,
tugunan-ko na hamok i magpangani pagtipon dahulo si mga simpot

* **13:15** Isa 6:9,10

ngan pakkus-na mga iya basi' agpakabar'ugan. Katapos iya na dina pinasunod i trigo ngan binawa pada'iray si kamalig-ko.' "

I mga Isturya Hi'unong

si Lisu-na si Mustad

pati' si Pammatubo'

Markos 4:30-32; Lukas 13:18-21

31 Agsumatan-na namay mga iya si Jesus la'in isturya nga agtukoy
si kamatu'uran: "I paghadi'-na si man langit akapariho si lisu-na si
tinanom mustad, 32 nga iya i pinakamadiki' liso nga satanum-na si
a'a si uma-na. Pero kon anubo' to liso, iya i adda pinakamahaya si
dimu'an tinanom. Akaparihoy to kahaya si kayo nga pwidi i sanga-na
sa'ansalahan-na si mga manuk-manok."
33 Agsumatan-na gihapon mga iya adda pa isturya nga agtukoy si
kamatu'uran: "I paghadi'-na si man langit akapariho si pammatubo' nga
nagpasakut-na si parakaran'on danda ari si malabbat harrina hasta nga
agsarama si bug'os minasa."
34 Atubang si kalabbatan nga pirmi aggubok si Jesus, puro hamok
isturya nga agtukoy si kamatu'uran i nagpahalling-na. Ga'i gayod iya
amahalling si ka'aha'an kon ma'in da'inan sinan. 35 Tungod sinan,
atuman i mga allingun-na si paragsumat-na si Diyos:

Ga'i ako amahalling nga ga'i aggamit si isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran.
Ako i mamaguwa' si mga tinago' tikang pa siray si paghimo gayod si
kalibutan.†

Ag'isplikar-na si Jesus

i Mahi'unong si Simpot

36 Katapos pa'amban si Jesus si magpanggubok ngan diritso amanahik
pan ruma'. Anunod si iya i mga inadalan-na ngan agpaminugad, "Isp-
likarin daw kami' si isturya-moy ray hi'unong si magpanudok simpot ari
si uma."
37 Anaruman iya, "I magpasaburak si mahalap gahi', iya i Pinili' A'a.
38 I uma, iya i kalibutan ngan i mahalap gahi', iya i mga a'a nga sakop
si nagpanhadi'an-na. I mga simpot, iya i mga sakup-na si girara'ati,
39 ngan i kuntra magpasaburak si mga iya, iya si Satanas. I tig'ani,
iya i katapusan-na sito panahon, ngan i mga mangngangani, iya i mga
anghel.
40 "Kon ay i kamutangan-na si uras si pagpanrabnot si mga simpot
ngan pagpabar'og, da'inan may liwat sinan i manakka si katapusan-na
sito panahon. 41 Pabawa-na si Pinili' A'a i mga anghel-na, ngan mga
iya i manhawan si dimu'an nga akapa'amban si pagtu'o, si dimu'an nga
agparapamuhat si mga mara'at nga awiray akabiyo' si nagpanhadi'an-
na. 42 Tarapukan nan mga a'a ari si mag'arab-arab api, si lugar nga aniya'
magparapangaraba pati' magparapanrigot. 43 Katapos agsiga pariho si
allaw i mga matadong nga nagpanhadi'an-na na si Tatay-na mga iya. Si
mga a'a makapamati', kunta' amati'.

I mga Isturya Hi'unong

si Tinago' Manggad

† **13:35** Salmo 78:2

pati' si Pirlas

44 "I paghadi'-na si man langit akapariho si manggad nga naglubluban
si uma. Si paka'anda'-na sito si a'a, aglubluban-nay to utro ngan diritso
iya padulhog nga bali kalipayan. Mangno agpamaligya'an-na i dimu'an
mga inanna'-na basi' sabutung-na i uma.
45 "Adda pa liwat: I kapapaniguru-na si mga mag'isasakop si
nagpanhadi'an-na si man langit, akapariho si nigusyanti nga parabiyahi
pag'anda' si mga mahalap klasi pirlas. 46 Ngan paka'anda'-na si adda nga
mahaya i balur-na, agpamaligya'an-na dayon i dimu'an mga inanna'-na
ngan agbwilta-nay to basi' saballi-na.

I Isturya Hi'unong si Pukot

47 "I paghadi'-na si man langit pariho liwat si adda pukot nga nagtaktak
si danaw ngan akabawa si dimu'an klasi daying. 48 Si pakapannu'-na
sito, nagguyod to si mga paradaying pan bihing. Katapos ag'ararung-
arungan-nay to mga iya pagyabyab ngan nagpa'anna' si kanastro i
mga mahalap klasi pero nagtapukan i mga mara'at. 49 Da'inan sinan i
kamutangan-na si katapusan-na sito panahon. Pamada'ito i mga anghel
pagbulag si mga mara'at binuhatan-na nga akasalakot si mga matadong,
50 ngan mga iya i mamatapok sinan si mag'arab-arab api, si lugar nga
aniya' magparapangaraba pati' magparapanrigot."
51 Amatilaw si Jesus, "Agpakasabot ba' kam sito dimu'an?"
Anaruman may mga iya, "Oho'."
52 Sanglit agpinugad-na mga iya, "Kon sugad, i kada paragturo' bala'od
nga akasakop na si nagpanhadi'an-na si man langit, akapariho si
tagruma' nga akakaya pagpa'ambit si mga sapundar-na ma'in hamok i
mga kada'an kundi' hasta pa i mga baha'o."

Nagdiri' si Jesus

si mga taga Nasaret
Markos 6:1-6

53 Pakahuman-na si Jesus pagsumat sinan mga isturya nga agtukoy
si kamatu'uran, pa'amban iya ari siray lugar, 54 ngan agbalik iya si
tinubu'an-na baryo. Agtikang iya pagturo' si sinaguga-na mga iya ngan
bali gayod i mga pag'usa-na si mga a'a ari. Agsipuruparatilaway mga iya,
"Singngay to a'a agpara'inala' sito mga kadunong pati' mga pambihira
gahom? 55 Ma'in ba' to i dadi'-na si panday ngan Maria i arun-na si
nanay-na? Ma'in ba' iya i bugtu'-na kas Santiago, Joset, Simon, pati' si
Judas? 56 Ngan ma'in ba' atiya' pa liwat ato i mga bugtu'-na danda sinan?
Kon sugad, singnga may nan iya agpara'inala' sinan dimu'an?" 57 Sanglit,
agdiri'-na gayod mga iya si Jesus.
Pero agpinugad-na mga iya si Jesus, "Nagdayaw gayod si bisan singnga
i paragsumat-na si Diyos, pwira na hamok si kalugaringun-na lugar
pati' si kalugaringun-na pamilya." 58 Sanglit diki'it hamok i mga mak-
agagahom binuhatan i sahimu-na ari tungod si kadiki'it-na si mga a'a
magtapod si iya.

14

I Kamatayun-na

si Juan Paragbunyag
Markos 6:14-29; Lukas 9:7-9

1 Siray ka'urason, aka'aning'ing si gubirnador Herodes,* mahi'unong
si kabantugan-na si Jesus. 2 Akapinugad dayon iya si mga tinapuran-na,
"Sigurado nga iya si Juan Paragbunyag nga abanhaw, sanglit akakaya iya
pagpakulaw sinan mga pambihira gahom."
3-4 Akapinugad iya sinan tungod kay akunsinsya iya. Maliyat na
panahon, agparasumatan-na si Juan si Herodes: "Supak si bala'od i
pagtig'ub-mo si Herodias." Sanglit si Herodes mismo i magpadakop si
Juan. Agpakadinahan-nay to ngan agpaprisu-na. Agbuhat-nay nan si
Herodes tungod si Herodias nga sa'alla-na bisan kon bayaw-nay to. Dati
to alla-na si sirari-na nag'arunan Felipe. 5 Aruyag gayod si Herodes nga
pamatay-na si Juan, pero atalaw iya si mga a'a kay paragsumat-na si
Diyos i pagkakilala-na sito mga iya.
6 Pero ngan panakka-na si pagsilibrar si kumpli'anyu-na si Herodes,
agsayaw i dadi'-na danda si Herodias atubang si mga bisita nga ak-
abuwan gayod kalipayan si Herodes. 7 Tungod sinan, akasa'ad iya bawa
i pagsumpa' nga buwanan-nay to bisan ay i pinalaku-na. 8 Pina'agi
si dikta-na si nanay-na, aminugad i durudangkanda, "Pumwanon si
ako ina'anto si adda bandihado i takuluk-na si Juan Paragbunyag!"
9 Akapabido' to si hadi', pero ga'i iya akadiri' tungod si mga sa'ad-
na nga sapamati'an-na si mga bisita. Sanglit agmando' iya nga
pinumwan i nagpalaku-na si dadi', 10 ngan nagpapugutan dayon si
Juan ari si prisuhan. 11 Mangno nagbaway to si bandihado pada'iray
si durudangkanda, katapos, iya na i magpumwan sito si nanay-na.
12 Agpamada'iray i mga inadalan-na si Juan pag'ala' si bangkay-na basi'
akalabbungan. Mangno agbagat-na mga iya si Jesus ngan agpanumatan-
na.

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a
Markos 6:32-44; Lukas 9:10-17; Juan 6:1-13; Mateo 15:32-38

13 Pakanutisya si Jesus mahi'unong sinan hinabo', amanakay iya si
paraw huwang i mga inadalan-na basi' gana' makabaya' si pagpada'iray-
na mga iya si adda mamingaw lugar. Pero si pakakatu'an sinan si
ka'aha'an, agpamukod to ngan sigi pangagda si mga kaburubungtuhan
nagpangagihan-na nga agpamaktas hamok. 14 Ngan pasalta-na si Jesus
si paraw, sakulawan-nay to kalabbatan to magpantarambak nga ari na
dina. Alu'oy gayod iya si mga a'a ngan agpamulung-na i mga maburong
nga huwang ari.
15 Ngan pagsasaray-na na si allaw, padugok si Jesus i mga inadalan-na
ngan agpaminugad, "Kuhap na ngan mamingaw liwat to lugar. Pamali-
tirahon naynan mga a'a basi' agpakapada'iray na mga iya si mamatapit
baryo ato ngan agpakaballi si mga karakanun-na."
16 Anaruman iya, "Ma'in na kinahanglan nga pama'amban pa mga iya.
Ka'am na hamok mamuwan karakanon si mga iya."
17 Lingun-na may mga iya, "Lima nayto hamok bug'os pan-tay to kam
pati' duwa agon."
18 Agpinugad-na mga iya si Jesus, "Hala, bawahu-bi nan pada'ito."
19 Mangno agmandaran-na i mga inadalan-na pagpamalumpagi' si mga
a'a si kagabunan. Katapos, ag'ala'-na si Jesus i lima bug'os pan pati'

* **14:1** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22.

i duwa agon. Anhangad iya ngan agpasalamat si Diyos. Mangno agpanurutabbi'-na ngan agpumwan-nay to si mga inadalan-na pagtaltag si mga a'a. 20 Agpakakakan i dimu'an ngan agpakagustuhan. Katapos akatipon pa dina i mga inadalan dusi sagad nga puro panno' si tinurutabbi' la'a. 21 Bisan i mga lalla hamok magpakakakan siray allaw anakka si mga singko mil, pwira pa si mga danda pati' si mga kadadi'-dadi'an.

Aglalangngan si Jesus

si Buwahi'
Markos 6:45-51,53-56; Juan 6:16-21

22 Kata'ud-ta'uran agpasakay-na si Jesus i mga inadalan-na si paraw basi' agpakadahulo mga iya pagbalik pan dambila' myintras nga agparapamalitira pa iya si mga a'a. 23 Kahuman-na agpamalitira, agsulu-sulo si Jesus pada'iray si adda tagudtod pagpangadyi'. Ngan kasanguman, iya na hamok addangan i sari'i, 24 pero i paraw siray mga ka'urason matala na dina si hubas ngan nagkurihan to si mga mahaya alon tungod kay sungsong mga iya si bariyo. 25 Sanglit kamananalungan, bukud-na si Jesus i mga inadalan-na nga aglalangngan hamok si buwahi'. 26 Pakakulaw-na si mga inadalan-na nga agparalalangngan iya si buwahi', bali gayod i mga katalaw-na. Agpaminugad mga iya, "Kalag may nan!" Ngan agpakaturakaw mga iya tungod si mga kulba-na.

27 Pero aminugad dayon si Jesus, "Dakam atalaw, akoy to! Agsariga kam hamok."

28 Anaruman may si Pedro, "Paragdalom, kon ka'aw may nan dina, papada'iruhon may daw ako nga aglalangngan si buwahi'."

29 Lingun-na may si Jesus, "Pada'ituha."

Pahaw'as si Pedro si paraw ngan padugok iya si Jesus nga aglalangngan si buwahi'. 30 Pero ngan paka'abat-na si makusog bariyo, tinakka iya katalaw ngan ari agtikang iya pagtutullod. Anurakaw iya, "Paragdalom, sagibon ako!"

31 Sa'agaw-na dayon si Jesus i tamburu'-na ngan sa'antanan-nay to. Aminugad iya, "Kulang pa kaw si pagtapod. Ay kay agduda pa kaw?"

32 Pakasang'at-na mga iya si paraw, angalma dayon i bariyo. 33 Mangno ag'ampu'an-na mga iya si Jesus ngan agpakapinugad, "Ungod gayod nga ka'aw i Dadi'-na si Diyos."

34 Pakatalabuk-na mga iya si danaw, padu'ong mga iya si adda lugar nga sakop si Genesaret.† 35 Ngan pakakilala si Jesus si mga sunsari'i, agpatugon dayon mga iya si bug'os lugar ari. Sanglit sigi barawahay i mga a'a si mga maburung-na pada'iray si iya. 36 Agparapakimalu'oy mga iya nga kon pwidi agpakasaphid i mga maburong bisan i sidsid-na hamok si badu'-na. Ngan agpanhalap i dimu'an magpakasaphid.

15

I Minuklatan Tuluhu'an
Markos 7:1-13

† **14:34** Parti si Genesaret, aniya' duwa pagsabot: 1. Arun-nay nan si kapatagan bihing si Danaw Galilea nga agtangnga' si syudad Capernaum pati' si bungto Magdala. Kulawin si mapa si pahina 174. 2. Arun-nay nan si adda madiki' bungto anan sinan kapatagan. Parti si Danaw Genesaret, kulawin si hawud-na si pahina 167.

1 Mangno aniya' magpamadugok si Jesus mga Parisiyo pati' mga
paragturo' bala'od nga mga man Jerusalem. Agpanriklamoy to si iya,
2 "Apa'i may kay agsupak-na si mga inadalan-mo i minuklatan-ta kam
tuluhu'an? Gana' si mga iya magtuman si tama' pa'agi pagkuso' myintras
amangan!"
3 Anaruman dina si Jesus, "Ngan kapa'i may liwat kay agsupak-bi
i kasugu'an-na si Diyos para hamok adayaw i mga kabatasanan-bi?
4 Halimbawa' si mandu'-na si Diyos, 'Tahurin i tatay-mo pati' i nanay-
mo,'* ngan aniya' liwat, 'Bisan say i magmaldisyon si tatay-na o nanay-
na, kinahanglan iya amatay.'† 5 Pero agturo' kam dina nga ma'in
kinahanglan pagbulig si mga mahanak, ngan kon aniya' inanna'-na si
addangan, pwidi iya akapasangil si pagpinugad, 'Tawa'-nay to si Diyos.'
6 Kon da'inan sinan, i karuyag sidngun-bi nga ma'in na kinahanglan nga
tahuran-na pa i tatay-na. Kon sugad, agpara'-bi i gahum-na si allingun-
na si Diyos para hamok adayaw i kabatasanan-bi. 7 Mga mahalap kam
gayod agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam! Tama' gayod i
makigpasumat-na andang si Diyos si Isaias mahi'unong si ka'am:
8 Yayto mga a'a, agpa'unrahan-na ako pina'agi si mga allingun-na,
pero la'in dina i mga sabarawan-na.
9 Gana' gayod kapulsanan-na si mga pag'ampu'-na si ako,
kay i mga tuluhu'an nagturu'-na mga iya, mga hinimu-himu-na
hamok kasugu'an si a'a."‡

I mga Buhat

nga Akaparigsok si A'a
Markos 7:14-23

10 Mangno agban'u-na si Jesus i magpantarambak ari pagtapit si iya
ngan agpanumatan-na, "Amati'a kam ngan sabutu-bi to. 11 Gana' gayod
pasallod si bawa'-na si a'a nga akaparigsok si iya, kundi' i pagawas dina
tikang si bawa'-na."
12 Mangno pamadugok si iya i mga inadalan ngan agpamatilaw,
"Akatu'anan ba' kaw nga agka'irinsulto i mga Parisiyo si pakabati'-na
mga iya si mga allingun-mo?"
13 Anaruman si Jesus, "I kada tinanom nga ma'in pinatanum-na si
langitnon Tatay-ko, rarabnuton. 14 Pata'ani-bi hamok mga iya, kay mga
iya i makapariho si mga paraggiya nga buta. Kon agpatuttot i adda buta
si kaparihu-na buta, sigurado agkataralibho' mga iya duwangan."
15 Pero aminugad dina si Pedro, "Isplikarin daw kami' sinan isturya
nga agtukoy si kamatu'uran."
16 Anaruman si Jesus, "Mga maluya pa kam gayod! Ga'i pa ba' kam
gihapon agpakasabot? 17 Gana' gayod pasallod si bawa'-na si a'a nga
akarigsok si iya kay agdiritsoy nan dina pan battung-na ngan pagawas
gihapon si puhu'-na. 18 Pero i pagawas si bawa'-na si a'a agtikang gayod
si inisipan-na, sanglit iyay nan i makaparigsok si iya 19 kay tikang si
kina'iya-na i pagbuhat si mga sala' pariho si mga mara'at inisipan, pag-
matay, pagbisyo si pagdangallahan§ o ma'in ngani' i pag'ubay si bisan
say hamok sasindakan-na, pagtangkaw, pagtistigos si kinabubullu'an

* **15:4** Exo 20:12; Deut 5:16 † **15:4** Exo 21:17; Lev 20:9 ‡ **15:9** Isa 29:13 § **15:19** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 13.

pati' paggutgot. 20 Iyay nan i mga makaparigsok si a'a; pero i pagkakan
nga ga'i agkuso' si tama' pa'agi, ga'i akaparigsok si iya."

I Pagtu'u-na si Canaana
Markos 7:24-30

21 Katapos pa'amban kas Jesus ari siray lugar basi' agpakadiskanso
dahulo ari si lugar nga sakup-na si duwa syudad Tiro pati' Sidon. 22 Pero
aniya' danda padugok si iya nga Canaana mag'istar siray lugar. Ama-
halling to makusog, "Sinyor, Dadi'-na si David, kalu'uyin ako! Nagbawa-
babawa si mara'at espirito i dadi'-ko danda ngan bali na gayod ra'at i
kamutangan-na."
23 Ga'i gayod anaruman si Jesus bisan adda allingon. Sanglit pa-
madugok si iya i mga inadalan-na ngan sigi pamakibagaw, "Tumanin
naynan hamok iya kay ga'i may pahuway si katuturakaw si damurihan-
ta kam."
24 Anaruman si Jesus, "Nagpabawa ako pada'ito para hamok pagpang-
inano si mga a'a-na si Israel nga agkaralilingo."
25 Tungod sinan, padugok i danda ngan anluhod atubang si iya.
Aminugad to, "Sinyor, buligin ako!"
26 Anaruman may si Jesus, "Ma'in tama' pagsiyo si kinakan-na si mga
dadi' basi' apatapok hamok si mga ka'idu'an."*
27 "Ungod nan, Sinyor," lingun-na may si danda. "Pero bisan ngani'
i mga ka'idu'an agpakakakan gihapon si mga mu'mo' magkataraktak si
lamisa-na si mga amu-na."
28 Sanglit agsarumanan-na iya si Jesus, "Mana, hugot gayod i pagtu'u-
mo! Atuman i maliyat na nag'anduy-mo." Ngan anhalap dayon i dadi'-
na mismo siray uras.

Agpakakan si Jesus
mga Kwatro Mil A'a
Markos 7:31-37; 8:1-10; Mateo 14:13-21

29 Pataliwan kas Jesus ari siray lugar ngan ag'agi mga iya si bihing-
na si Danaw Galilea. Katapos, pasagka iya si adda tagudtod ngan ari
agparatingkulo'. 30 Bali labbat i magpanggubok namay si iya ngan aniya'
sito nagpamawa-na mga lulid, mga buta, mga kiyod, mga ngula ngan
malabbat pa mga maburong. Agpama'anna'-nay to mga iya atubang si
Jesus, ngan agpamulung-na. 31 Ag'usa gayod i mga a'a si pakakulaw-na
mga iya nga akayawit i ngula, anhalap i kiyod, akalangngan i lulid ngan
akakulaw na i buta. Ngan agdayaw-na dayon mga iya i Diyus-na si mga
a'a-na si Israel.
32 Agban'u-na si Jesus i mga inadalan-na ngan aminugad, "Alu'oy ako
sito mga a'a, kay tallo allaw na mga iya i pag'istar-na ato paghuwang
si kita kam, sanglit akatibusan si mga balun-na. Ga'i ako aruyag nga
pamalitira-ko hamok mga iya nga mga linganto, kay sigurado nga aniya'
si mga iya magkadirismayo si lalan."
33 Amatilaw i mga inadalan-na, "Singnga may kita kam anganda' si
mga pan nga akahusto pammakakan sinan kalabbat mga a'a ato sito
lugar si kamingawan?"
34 "Pira pa bug'os pan-bi nan?" lingun-na si Jesus.

---

* **15:26** I nagtukoy mga dadi', iya i mga kaparihu-na Hebro si Jesus ngan i mga ka'idu'an may, iya i mga ma'in Hebro pariho si danday to ato.

Anaruman may mga iya, “Pito' nayto hamok ngan aniya' pa diki'it
mamadiki' agon.”
35 Agmandaran-na si Jesus i mga a'a paglumpagi'. 36 Mangno
ag'ala'-na i pito' bug'os pan pati' i agon. Pakapasalamat-na si Diyos,
agpanurutabbi'-nay to ngan agparu'du'-na si mga inadalan-na ngan
mga iya i magtaltag si mga a'a. 37 Agpakapamangan i dimu'an ngan
agpakagustuhan. Katapos akatipon pa dina i mga inadalan pito' sagad
nga puro panno' si mga tinurutabbi' la'a. 38 Bisan i mga lalla hamok
magpakakakan siray allaw anakka mga kwatro mil, pwira pa si mga
danda pati' si mga kadadi'-dadi'an. 39 Pakapalitira-na si Jesus si mga
a'a, pasang'at iya si paraw ngan agbiyahi pada'iray si lugar-na si mga
Magdaleno.†

16

I Pagpalako Pangngilalahan

si Langitnon Kasiguruhan
Markos 8:11-13

1 Mangno, aniya' mga Parisiyo pati' mga Sadusiyo magpamada'iray si
Jesus ngan agpamalako kon akahimo iya pangngilalahan si langitnon
kasiguruhan para si mga iya pagsiguro nga ungod gayod agka'adda mga
iya si Diyos.
2 Pero anaruman dina si Jesus, “Sangom na ngani' aminugad kam, ‘A,
mahalap ina'anto i panahon kay mapiyat i langit.’ 3 Katapos kanalungan
namay aminugad kam, ‘A, mara'at i panahon ina'anto kay mapiyat i
langit ngan sigi dadampog.’ Ata'o kam lugod pagkilala si kamutangan-
na si kalangitan, pero ga'i kam agpakatu'anan si mga pangngilalahan
si ina'anto mga panahon. 4 Kinakulawan gayod i kara'at-na si mga a'a
sito panahon nga makihuhuwangon si mga pala'in-la'in diyos kay sigi
hamok paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.
Pero gana' na parakulawon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray
nga nagbuhat si Jonas.” Sanglit patalikot kas Jesus si mga Parisiyo pati'
si mga Sadusiyo ngan diritso pamalitira.

I Pammatubu'-na si mga Parisiyo

pati' si mga Sadusiyo
Markos 8:14-21

5 Si pakatba-na na mga iya si danaw, sadiskubrihan-na si mga
inadalan-na nga salimutan-na mga iya pagbawa pan. 6 Pero si Jesus na-
may, agpadayon pagturo' si mga iya pina'agi si pagpada'an, “Agmatuha
kam! Agpanlikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo pati' si mga
Sadusiyo.”
7 Sanglit, agsingurub-ngurubay dayon mga iya, “Sapahalling-na gad
nan hamok kay ga'i kita kam agpakabawa pan nga agkinahanglan
pammatubo' paghimo.”
8 Sakatu'anan-na andang si Jesus i mga bararagaw-na, sanglit
agpinugad-na mga iya, “Kulang pa kam si pagtapod! Ay kay
agbararagawan-bi gayod i ga'i pakabawa-ta kam balon? 9 Ga'i pa ba'
kam hamok gihapon agpakasantop? Ga'i ba' sa'intuman-bi kon pira

† **15:39** Si Grikuhanon: agbiyahi pada'iray si Magadan, nga nag'arunan liwat Magdala, i lugar-na si Maria Magdalena. Kulawin si Markos 8:10.

pa dina sagad satipun-bi nga puro panno' si la'a-na si mga a'a ngan pagturutabbi'-ko si lima bug'os pan para si singko mil a'a? 10 Ngan pira liwat sagad satipun-bi nga puro panno' ngan pagturutabbi'-ko si pito' bug'os pan para si kwatro mil a'a? 11 Kapa'i may kay ga'i pa kam hamok gihapon agpakasantop nga ma'in mahi'unong si pan i nagbagaw-ko si ka'am? Pero aglikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo." 12 Tungod sito, sasabutan-na dayon mga iya nga ma'in i pammatubo' si pan i nagtukuy-na si Jesus nga rilikayan-na mga iya, kundi' pagmato si mga turu'-na si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo.

I Pagkakilala-na si Pedro

si Jesus
Markos 8:27-29; Lukas 9:18-20

13 Ngan panakka-na kas Jesus si mga lugar nga sakop si bungto Cesarea Filipos, agtilaw-na i mga inadalan-na, "Si mga burubaragaw-na si mga a'a mahi'unong si Pinili' A'a, say may kuno' iya?"

14 Anaruman may mga iya, "Aniya' magpaminugad nga iya kuno' si Juan Paragbunyag, ngan i ditangnga' may, iya kuno' si Elias. Pero aniya' liwat magpaminugad nga iya kuno' si Jeremias o ma'in ngani' tingali addangan pa si mga paragsumat-na si Diyos siray."

15 Amatilaw gihapon iya, "Pero para si ka'am, say may i pagkakilala-bi si ako?"

16 Anaruman may si Simon Pedro, "Ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si gana' kamatayun-na Diyos."

17 Aminugad may si Jesus si iya, "Malipayon kaw Simon nga dadi'-na si Jonas, kay ma'in a'a i magpakatu'an si ka'aw sinan kundi' mismo i Tatay-ko si langit. 18 Ngan sumatan-ta kaw, ka'aw si Pedro,* ngan anan sinan bato papatindugun-ko i manniniripon pag'ampo' nga ga'i pwidi salupig-na si gahum-na si kamatayon.† 19 Papa'intrigahun-ko si ka'aw i lyabi si pagdalom si mga nagpanhadi'an-na si man langit. Bisan ay i nagpatugut-bi ato si kalibutan, nagpatugot may liwat ari si langit. Pero bisan ay i nagdiri'-bi ato si kalibutan, nagdiri' may liwat ari si langit."‡ 20 Katapos agtugunan-na si Jesus i mga inadalan-na nga ga'i gayod pagsumat si bisan say nga iya i Tinu'inan Mannanalwas.

I Pag'ambit-na si Kada Inadalan

si mga Pag'antus-na si Jesus
Markos 8:31–9:1; Lukas 9:22-27

21 Kahuman siray, agtikangan-na si Jesus agsumat i mga inadalan-na, "Kinahanglan nga pada'iray ako si Jerusalem ngan ag'agi pala'in-la'in kasakitan marandu'un-na si mga mata'o kamabu'utan, si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od. Pwira pa sinan, maratayon ako, pero abanhaw si katallo allaw."

---

* **16:18** Bato i kahulugan-na si aron Pedro. Kulawin si Juan 1:42. † **16:18** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: si gahum-na si dilalom pitak. Parti si dilalom pitak, kulawin si hawud-na si pahina 31. ‡ **16:19** Ka'urugan i mag'isip nga i nagtukoy nagpatugot pati' nagdiri', iya i katungdanan-na si mga apostol o ma'in ngani' si manniniripon pag'ampo' pagpakatu'an kon ay i sala' bawa i pagpalibri si a'a nga makasal'ungan sinan sala'. Kulawin si 18:15-20 kay tangnga' sinan mga birsikulo agsabi utro si Jesus parti si nagpatugot pati' nagdiri'.

22 Ag'agda-na si Pedro si Jesus pabulag basi' sasu'it-na i amu-na.
Agpinugad-nay to, “Paragdalom, andiri' i Diyos sinan! Ga'i nan ahinabo'
si ka'aw.”
23 Pero tili'-na dina iya si Jesus ngan diritso aminugad, “Ala'on nan
si inisipan-mo, kay tawa'-nay nan si Satanas! Ka'aw i maka'ulang
si naglalangnganan-ko. Imbis nga i mga katuyu'an-na si Diyos i
nagpanginanu-mo, i tawa'-na dina si a'a i nagpasi'urug-mo!”
24 Kata'ud-ta'uran, agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na,
“Kon aniya' maruyag pagbaya' si ako, kinahanglan limut-na i mga
kalugaringun-na katuyu'an, ngan agsunod si ako. Padayun-na i pag'ako'
si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos.
25 Kay bisan say i magpasiguro si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto,
iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero
bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina
i maka'anda' si ungod kinabuhi'. 26 Ay i kapulsanan-na kon satawa'-na
si a'a i bug'os kalibutan pero agkaragan-nay to dina kinabuhi'? Gana'!
Kay gana' sapabayad-na si a'a nga sabawi'-nay nan gihapon kinabuhi'.
27 Tipada'ito i Pinili' A'a huwang i mga anghel-na nga nagsigahan palibot
si maka'angayan danta'-na si Tatay-na ngan katapos pamuwanan-na i
balang addangan si kararawatun-na primyo sigon si mga sabuhat-na.
28 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, aniya' si mga satu'oy to ina'anto nga
ga'i amatay tubtob nga ga'i pa mga iya sakulawan-na i pagpada'itu-na si
Pinili' A'a nga sa'angkun-na i pagkahadi'-na.”

17

Agla'in i Puhu'-na si Jesus
Markos 9:2-13; Lukas 9:28-36

1 Kahuman si annom allaw, ag'agda-na si Jesus si Pedro hasta i
magdingsirarihan Santiago pati' Juan paghuwang si iya. Agdahulo
iya pasagka si adda madyalta bukid. 2 Ngan panakka-na na mga iya
si buntay, si pagparakukulaw-na mga iya si Jesus, anla'in i puhu'-na.
Agsiga i bayhun-na pariho si allaw ngan amuti' i badu'-na pariho si
magdanta'. 3 Mangno sakulawan-na mga iya nga hintak pamaluwa' kas
Moises pati' si Elias ngan agbararagaw mga iya kas Jesus.
4 Agsupla-na si Pedro i baragaw-na kas Jesus si pagpinugad, “Parag-
dalom, mahalap gayod kay atiya' kita kam. Kon aruyag kaw, anhimo
kami' tallo payag-payag para si ka'am, i adda para si ka'aw, i adda may
tawa'-na si Moises, ngan i adda namay tawa'-na si Elias.”
5 Ga'i pa iya atapos agparapahalling, aniya' pahulwa' madakmol
panganod nga bali danta' ngan akatambunan mga iya sito. Mangno
aniya' busis tikang si panganod nga agpinugad, “Iyay nan i Dadi'-ko* nga
hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si iya. Amati'a kam si iya!”
6 Pakabati'-na sinan si mga inadalan, agpaka'akkom mga iya tungod
si mga katalaw-na. 7 Pero padugok si Jesus ngan agpamalpak-na mga
iya. Aminugad to, “Pabanguna kam anan, ngan dakam agkataralaw.”
8 Panhangad-na mga iya, gana' na mga sakulawan-na pwira na si Jesus.

* **17:5** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 9.

9 Ngan padalugdug-na na mga iya man bukid, agtugunan-na mga iya
si Jesus, “Dakam agparasumat si bisan say si sakulawan-bi tubtob nga
abanhaw i Pinili' A'a.”
10 Amatilaw i mga inadalan si iya, “Pero kapa'i may kay agpara-
paminugad dina i mga paragturo' bala'od nga kinahanglan dahulo i
pagpada'itu-na si Elias?”
11 Anaruman si Jesus, “Ungod nan, pada'ito si Elias paghamis si
dimu'an. 12 Pero sumatan-ta kam nga manatu'o na dina si Elias ngan ga'i
to sakilala-na si mga a'a. Lugod, gana' maka'ulang si mga iya pagbuhat
si mga nagplanu-na karat'an para si iya. Si pariho pa'agi, papasakitan-
na liwat mga iya i Pinili' A'a.” 13 Sasabutan-na dayon si mga inadalan
nga i nagtukuy-na si Jesus si nagparapahalling-na si mga iya, iya si Juan
Paragbunyag.

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa Dadi'
Markos 9:14-28; Lukas 9:37-42
14 Si pagbwilta-na mga iya si magpantarambak, aniya' lalla padugok
si iya ngan anluhod. 15 Aminugad to, “Sinyor, kalu'uyin may dadi'-koy
to. Buntugon iya ngan bali na i inagi-na kasakitan. Agsob iya akasugba
si api, ma'in ngani' akarabbo' si buwahi'. 16 Agbawa-ko na iya si mga
inadalan-mo, pero ga'i mga iya sapahalap-na.”
17 Anaruman si Jesus, “Ay badaw! Ga'i pa gayod anutu'o mga a'ay to
ina'anto panahon ngan bali kamakasuplikado! Pira pa i kinahanglan
pag'istar-ko ato pati' i irilubun-ko si ka'am basi' agpanutu'o kam? Bawa-
hon iya ato.” 18 Paka'isug-na si Jesus si mara'at espirito, diritsoy to
pa'amban si dadi' ngan anhalap dayon iya mismo siray uras.
19 Mangno pamadugok si Jesus i mga inadalan ngan agpamatilaw nga
gana' la'in makapakali, “Apa'i may kay ga'i ray sapapinda kami' mara'at
espirito?” 20 Anaruman may si Jesus, “Ada'inan nan tungod kay kulang
pa gayod i pagtutu'u-bi. Kay sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon aniya'
may dina pagtutu'u-bi pariho kadiki'-diki' si lisu-na si tinanom mustad,
pwidi kam akapinugad sito bukid, ‘Tigpatukala anan ngan tiglalina ari’
ngan diritsoy to palalin. Gana' si mga tuyu'-bi nga ga'i atuman.”†
22 Ngan pagbiririyu'-na si mga inadalan ari si Galilea, agpanumatan-
nay to si Jesus, “Trarayduran i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon iya si
pagdalum-na si mga a'a. 23 Matay-nay to mga iya, pero abanhaw si
katallo allaw.” Tungod sinan, bali i mga kabidu'-na si mga inadalan-na.

I Buhis para si Templo
24 Ngan panakka-na kas Jesus pati' si mga inadalan-na ari si syudad
Capernaum, nagdugok si Pedro si mga paragsukot si duwa drakma‡
buhis ngan agpamatilaw, “Agparabayad ba' ma'istru-bi nan si buhis
para si templo?”
25 Anaruman may iya, “Oho', agparabayad iya.”
Ngan pagbalik-na na si Pedro si ruma'-na mga iya, si Jesus i
primiro makapahalling. “Simon, ay si pag'abat-mo, say i mga

† **17:20** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (21) Iyay ray i klasi-na si mara'at espirito nga apapinda hamok pina'agi si pagpangadyi' pati' si pagpu'asa. ‡ **17:24** I balur-na si drakma akapariho si ampat allaw swildo. Kulawin si 17:27; 26:15.

nagparapanguliktahan-na si mga hadi' ato si kalibutan si pala'in-la'in kabaraydan pati' buhis? I mga a'a-na o i ma'in?”

26 “I mga ma'in a'a-na,” lingun-na may si Pedro.

Aminugad may si Jesus, “Kon sugad, kunta' hasta kita kam agpakalibri. 27 Pero, para ga'i kita agkasinahan-na mga iya, mamangarawa ari. Addu'on dayon i primiro sadawi-mo ngan ngangahon i bawa'-na kay ari sa'anda'an-mo i adda kwarta diplata nga ampat drakma i balur-na. Bawahon ngan pabayaron si mga iya para si buhis-ko pati' si tawa'-mo.”

18

I Pinakabantugan A'a
Markos 9:33-37; Lukas 9:46-48

1 Mismo siray uras, pamadugok i mga inadalan si Jesus ngan agpamatilaw, “Say ba' gayod i pinakabantugan si mga nagpanhadi'an-na si man langit?”

2 Aniya' dadi' nagban'u-na si Jesus ngan agpatunggu-nay to atubang si mga iya. 3 Mangno aminugad, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta nga ga'i kam agsalli' ngan angirog si kina'iya-na si mga dadi', sigurado nga ga'i kam agpakahuwang si mga nagpanhadi'an-na si man langit. 4 Kon sugad, bisan say i magpa'ubos si kalugaringun-na pariho sito dadi', iya i pinakabantugan si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

5 “Bisan say i magpanginano pahalap si a'a nga ga'i mismo aka'allom si kalugaringun-na pariho sito dadi' tungod si gugma'-na si ako, agpanginano gayod si ako.

I Kara'at-na si Makapasala'
Markos 9:42-47

6 “Mara'at gayod si a'a kon nagpa'ingkutan i kallung-na gilingan bato ngan nagtunura si kalawot. Pero bisan kon mara'at to, mas mahalap payto kuntra kon akapa'amban iya si la'in nga baha'o pa hamok magtutu'o.*

7 “Papabidu'on gayod i kalibutan tungod kay sigurado nga aniya' buhat-na si a'a nga akapa'amban si pagtu'u-na si la'in! Gana' duda nga pamaluwa' to dimu'an, pero papabidu'on i a'a magbuhat sinan. 8 Sanglit kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparahimu-na si tamburu'-mo o ma'in ngani' i nagparapada'irayan-na si kitid-mo, uturon ngan tapukin. Mas mahalap pa kon punggol kaw nga akaprubitso si gana' katapusan-na kinabuhi' kuntra kon huwang si ka'aw i duwa tamburu'-mo o i duwa kitid-mo nga pinabar'og kaw si gana' kapaparungun-na api. 9 Ngan kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparakukulawan-na si mata-mo, ala'on adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon buta i adda mata-mo nga akaprubitso kaw si gana' katapusan-na kinabuhi' kuntra kon huwang si ka'aw i duwa mata-mo nga linaho' kaw pan impyirno.

I Isturya Hi'unong

si Marungay Karniro
Lukas 15:4-7

* **18:6** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kon sa'aghat-na sinan a'a pagpakasala' i la'in.

10 “Aghinaya kam nga gana' nagtamay-bi bisan addangan si mga
baha'oy to pa hamok magtutu'o. Kay sumatan-ta kam nga i mga anghel-
na mga iya ari si langit pirmi ag'atubang si langitnon Tatay-ko.†
12 “Ay si pag'abat-bi kon da'ito i mahinabo'? Kon addangan si ka'am
i aniya' addahatos karniru-na, katapos alilingo i adda, ay binuhat-bi?
Sigurado ambanan-bi i nubintay nwibi ari si tahok ngan anda'-bi i
malilingo. 13 Malipayon kam gayod si paka'anda'-bi, ngan sumatan-
ta kam si kamatu'uran, mas mahaya i kalipayan-bi para si adday nan
karniro kuntra si nubintay nwibi ray nga ga'i agkaralilingo. 14 Si pariho
pa'agi, ga'i may liwat aruyag i Tatay-bi si langit nga aniya' magkapirirdi
bisan addangan sito mga a'a nga agtikang pa hamok si mga pagtutu'u-
na.”

Kon Akasala' si Ka'aw

i Bugtu'-mo

15 Agpadayon si Jesus pagpasabot si mga iya, “Sanglit kon agsakit kaw
tungod si sala'-na si bugtu'-mo si pagtu'o, paduguka si iya ngan isplikarin
si sala' nagbuhat-na, nga ka'am hamok duwangan. Kon amati' iya si
ka'aw, sapabalik-mo gihapon iya si hul'os pagtu'o. 16 Pero kon ga'i iya
mamati', amabaya'a addangan o ma'in ngani' duwangan kabugtu'an
basi' akapamatu'uran i dimu'an nagkabaragawan pina'agi si duwangan
o tallungan nga sayod si kamatu'uran.‡ 17 Kon ga'i pa liwat to mamati' si
ka'am, pasumaton to atubang si manniniripon pag'ampo' basi' aku'-na
nga sala'an iya. Ngan kon andiri' pa liwat iya gihapon si pag'aradda-
na si manniniripon pag'ampo', kilalahu-bi na iya pariho si ga'i mag-
tutu'o Diyos o pariho si paragsukot buhis. 18 Kay sumatan-ta kam si
kamatu'uran, bisan ay i nagpatugut-bi ato si kalibutan, nagpatugot may
liwat ari si langit. Pero bisan ay i nagdiri'-bi ato si kalibutan, nagdiri'
may liwat ari si langit. 19 Si pariho kamutangan, kon aniya' duwangan si
ka'am magka'adda si bisan ay nagpalaku-bi ato si kalibutan, tuman-nay
nan si Tatay-ko si langit para si ka'am. 20 Kay basta aniya' magkatiripon
bisan hamok duwangan o ma'in ngani' tallungan nga agpan'ako' si arun-
ko, awiray ako si mga iya aghuwang.”

I Isturya Hi'unong

si Gana' Kalu'uy-na Rilihugon

21 Mangno padugok si Pedro ari si Jesus ngan amatilaw, “Paragdalom,
simpira kinahanglan pasaylu-ko i bugtu'-ko si pagtu'o kon sigi hamok iya
pakasala' si ako? Tubtob ba' si pito' bisis?”
22 Anaruman si Jesus, “Sumatan-ta kaw, ma'in hamok tubtob si pito',
kundi' tubtob si sitinta pagpitu'i.”
23 Agpadayun-na si Jesus i saruman-na si pag'isturya, “Kon sugad i
paghadi'-na si man langit akapariho si adda hadi' nga aruyag na pag-
balansi si mga rilihugun-na. 24 Si pagkwirintahay-na na mga iya, aniya'
addangan nagban'u-na pagpa'atubang si iya nga bali haya kantidad§ i
sa'utang-na. 25 Tungod kay ga'i may nan gayod sabayaran-na, agmando'

† **18:10** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (11) Kay i nag-
pada'itu-na si Pinili' A'a pagsalbar si mga makasasala'. ‡ **18:16** Deut 19:15 § **18:24** Si
Grikuhanon: nga dyis mil talinto i sa'utang-na, ngan adday nan klasi kwarta. Sanglit i kantidad
nagsabi-na si Jesus akapariho si inanda'an-na si swildado si syiti mil ta'on. Kundi' i sana'an si
birsikulo 28, anakka hamok si inanda'an-na si ampat bulan.

i amo nga binaligya'an mga iya si la'in bilang mga uripon huwang i alla-na pati' i mga dadi'-na hasta pa i mga inanna'-na dimu'an para hamok aniya' mapabayad si utang-na.
26 “Anluhod i rilihugon atubang si iya ngan makimalu'oy, ‘Alayon pag'angan-angan makali' panahon kay bayaran-ko may nan utang-koy nan dimu'an.’ 27 Tungod si kalu'uy-na si amo, agpabalik-na iya nga para' gayod i dimu'an sa'utang-na.
28 “Pero si pagawas-na sito rilihugon, aniya' sabagatan-na addangan si mga igkasi-na rilihugon nga aka'utang hamok si iya syin dinari* diplata. Agdagnas-nay to ngan agtiklu'-na dungan si pagparasukut-na, ‘Bayarin na ako si sa'utang-mo!’
29 “Anluhod atubang si iya i parihu-na rilihugon ngan makimalu'oy, ‘Alayon pag'angan-angan makali' panahon kay bayaran-ta may kaw.’
30 “Pero ga'i to agpamati'an-na, kundi' agpaprisu-nay to dina ngan ga'i to tigpagawas-na tubtob si pakabayad-na si dimu'an sa'utang-na. 31 Pakakulaw-na sinan hinabo' si ditangnga' mga rilihugon, bali i mga kabidu'-na sanglit padugok mga iya si amo ngan agpamasumbong si dimu'an mahinabo'.
32 “Katapos agpaban'u-na si amo i rilihugon pagpasallod gihapon ngan ag'isugan-na, ‘Gana' kwinta-mo rilihugon! Agpara'-ko i dimu'an sa'utang-mo si ako tungod kay makimalu'oy kaw. 33 Kunta' alu'oy may kaw liwat si igkasi-mo rilihugon pariho si nagbuhat-ko may si ka'aw!’ 34 Ngan tungod si kasina-na si amo, agpa'intriga-nay to si wardin nga padayon i pagkastigo si iya hasta nga ga'i to akabayad si dimu'an utang-na.
35 “Da'inan sinan i pa'agi-na si langitnon Tatay-ko si kada addangan si ka'am nga ma'in kinasing-kasing i pagpasaylu-na si bugtu'-na si pagtu'o.”

19

Agturo' si Jesus

Mahi'unong si Pagbulag

si Pagdangallahan
Markos 10:1-12

1 Kahuman-na agparapahalling sinan si Jesus, pa'amban iya si Galilea. Pada'iray namay mga iya si parti si Judea nga aka'anna' si dambila'-na si Suba' Jordan. 2 Kalabbatan pirmi i magpamungyod si mga iya ngan aniya' may nagpamulung-na si Jesus si mga salabayan-na lugar.
3 Mangno aniya' magpamada'iray si iya mga Parisiyo para hamok pagpurbar kon anala' iya si mga allingun-na. Amatilaw mga iya, “Nag-patugot ba' si bala'ud-ta kam nga akabulag* i lalla si alla-na si bisan ay hamok rasuna?”
4 Patilaw i saruman-na si Jesus, “Ga'i ba' kam liwat agpakabasa si Kasuratan nga si panikangan, aghimu-na si Paraghimo i a'a, lalla pati' danda.† 5 Katapos agtugon iya, ‘Sanglit, kinahanglan pa'amban i lalla si tatay-na pati' si nanay-na ngan maki'adda si alla-na basi' mga iya duwangan ahimo na hamok adda puho'.’‡ 6 Kon sugad, ma'in na mga

* **18:28** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo. * **19:3** Parti si pagbulag si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 14. Hasta liwat si birsikulo 7, 8 pati' 9. † **19:4** Gen 1:27 ‡ **19:5** Gen 2:24

iya duwangan kundi' addangan na hamok. Sanglit kon ay i nagbug'us-na si Diyos, kinahanglan nga ga'i gayod agbulag-na si a'a."

7 Amatilaw gihapon i mga Parisiyo, "Kapa'i may kay aniya' mandu'-na dina si Moises nga kon aniya' na papilis si pagbulag, pwidi na sapaduwa'i-na si lalla i alla-na?"

8 Anaruman may si Jesus, "Tungod si pagdiri'-bi pag'isip malalom, agtugutan-na kam si Moises nga sabulagan-bi i mga alla-bi. Pero si tinikangan gayod ma'in da'inan sinan. 9 Sumatan-ta kam nga bisan say lallaha nga pabulag si alla-na nga ga'i may to agbisyo si pagdangallahan-na mga iya, mangno pakasal iya si la'in danda, si kamatu'uran agsala' iya tungod si pagtig'ub-na si la'in. I da'inan klasi pagbulag ma'in tugot si bala'od."

10 Aminugad si iya i mga inadalan-na, "Kon da'inan may hamok sinan ka'istrikto i kamutangan si magdangallahan, mas mahalap na hamok nga ga'i ag'alla."

11 Anaruman si Jesus si mga iya, "Yayto mga turo' ga'i sa'aku'-na si bisan say, pero kon i Diyos gayod i magpa'ambit si katuyu'an-na sito mga sa'aku'-nay to. 12 Aniya' mga a'a nga tikang pa si paka'allum-na aniya' andang dipirinsya-na nga day mga kapon. Aniya' may liwat nga agpatuyo' gayod pagpakapon, kundi' aniya' may liwat magpandiri' gayod pag'alla basi' hul'os i mga pagsirbi-na si mga nagpanhadi'an-na si man langit. I maka'ako' sito kamutangan, kunta' ga'i iya agruha-duha pagtuman sito."

Si Jesus

pati' i Kadadi'-dadi'an
Markos 10:13-16; Lukas 18:15-17

13 Siray uras aniya' magpamawa si mga dadi'-na pada'iray si Jesus. I karuyag-na kunta' mga iya nga sadu'unan-na si mga palat-na si Jesus i mga dadi'-na pati' sapangadyi'an-na, pero agsimul-na si mga inadalan i mga a'a.

14 Kundi' aminugad dina si Jesus, "Tuguti-bi i kadadi'-dadi'an§ pag-dugok si ako ngan dakam ag'ulangu-bi mga iya, kay i da'inan mga a'a i papasakupon si nagpanhadi'an-na si man langit." 15 Pakadu'un-na si Jesus si mga iya sa'uru'addangan, pa'amban iya ari siray lugar.

I Mayaman Lalla
Markos 10:17-30; Lukas 18:18-30

16 Sin adda, aniya' lalla padugok si iya ngan diritso amatilaw, "Ma'istro, ay i mahalap buhat nga kinahanglan buruhatun-ko basi' sa'angkun-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?"

17 Anaruman dina si Jesus, "Kapa'i may kay agpatilaw kaw si ako mahi'unong kon ay i mahalap? Aniya' hamok Addangan nga mahalap. Kon aruyag kaw pagprubitso sinan kinabuhi', tumanon i mga kasugu'an."

18 "Ay mga kasugu'ana?" i saruman-na may si lalla.

Aminugad may si Jesus, "Dakam agmatay, dakam agbisyo si pagdangallahan,* dakam agtangkaw, dakam agbullo' si pagtistigos, 19 agtahura

§ **19:14** I kina'iya-na si kadadi'-dadi'an, nga ga'i agpanruha-duha pag'ako' si magdalom si mga iya o ma'in ngani' i hul'os pagtapud-na mga iya, iya i irirugon kina'iya para akasakop i a'a si nagpanhadi'an-na si man langit. * **19:18** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 13.

kam si tatay-bi pati' si nanay-bi,† pati' higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi."‡
20 Anaruman may i lalla, "Agsunud-ko naynan mga kasugu'an. Ay pa i
pangulangan-ko?"
21 Agpinugad-na iya si Jesus, "Kon aruyag kaw nga atuman i katuyu'an-
na si Diyos si kina'iya-mo, agbalika ari ngan baligya'in i dimu'an inanna'-
mo. Pumwanon si mga anggana' i balli-na basi' aniya' kayamanan-mo
ari si langit. Katapos pada'ituha basi' akabaya' kaw ngan agsunod si
ako."
22 Ngan pakabati'-na sinan si lalla, pa'amban to nga masurub'on kay
iya i a'a nga bali haya i kayamanan-na.
23 Katapos agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, "Sumatan-ta kam
si kamatu'uran, makuri gayod nga akasakop i mga mayaman a'a si
nagpanhadi'an-na si man langit. 24 Bwilta-ko gihapon, mas makuri payto
kuntra si pag'agi-na si adda kamel si tanugan-na si dagom!"
25 Pakapamati'-na sinan si mga inadalan, ag'usa gayod mga iya sanglit
agsipurupatilaway, "Kon sugad, say i masalbar?"
26 Buslung-na mga iya si Jesus ngan anaruman, "Impusibli to nga
sahimu-na si a'a, pero sahimu-na si Diyos i dimu'an."
27 Mangno amahalling si Pedro, "Tara', kay ag'ambanan kami' i
dimu'an tawa' kami' pagsunod si ka'aw! Ay may i mga kararawaton
kami'?"
28 "Tama', ungod nan," lingun-na may si Jesus. "Sumatan-ta kam
si kamatu'uran, si uras nga analli' na i baha'o kalangitan pati' kalibu-
tan, si paningkulu'-na gayod si Pinili' A'a si maka'angayan trunu-na,
ka'am magpamaya' nan si ako, papatingkulu'on liwat si dusi truno basi'
sahusgaran-bi i dusi pamilya si mga a'a-na si Israel. 29 Bisan say i
pa'amban si ruma'-na, si mga kadingsirarihan-na, si tatay-na o nanay-
na, si mga dadi'-na, o mga uma-na para atuman i katuyu'an-ko, iya
i tikarawat sinan dimu'an addahatos pa dina dubli ngan aka'angkon
pa liwat iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. 30 Pero malabbat
nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina,
ngan malabbat liwat magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nag-
panhangad dina."

20

I Isturya Hi'unong

si mga Trabahanti

1 Agpadayon si Jesus si mga allingun-na, "Ada'inan nan kay i pagsakup-
na si a'a si mga nagpanhadi'an-na si man langit akapariho si aniya'
pitak-na a'a nga paduwa'i nalung-nalong pa pagsangpit mga trabahanti
si ubasan-na. 2 I nagkabaragawan inallaw-na si kada addangan, adda
dinari* diplata. Sanglit agpamapada'iray-nay to dayon si ubasan-na.
3 "Ngan ka'alasnwibihan, paduwa'i gihapon iya ngan sakulawan-na
nga aniya' pa magparapanunggo si mirkado nga gana' mga trabahu-
na. 4 Agpaminugad-nay to, 'Amukura kam pada'iray si ubasan-ko basi'
agpakatrabaho kam liwat ngan bayaran-ko may kam kon ay i tama'.'
5 Sanglit agpamada'iray mga iya.

† **19:19** Exo 20:12-16; Deut 5:16-20 ‡ **19:19** Lev 19:18 * **20:2** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 54.

“Da'inan gihapon sinan i nagbuhat-na ngan pangalasdusi na hasta si pangalastris na. 6 Mangno, ngan mga un'ura na hamok myintras aglulu'om, paduwa'i iya ngan aniya' pa liwat gihapon sakulawan-na magparapanunggo hamok. Agpanilaw-nay to, ‘Ay kay sigi kam hamok panunggo ato si bug'os allaw nga gana' turutrabahu'ay?’

7 “Lingun-na may mga iya, ‘Kay gana' may magsangpit si kami'.’

“Agpaminugad-nay to, ‘Hala, pada'iraya kam liwat si ubasan-koy ray basi' agpakatrabaho kam.’

8 “Kasanguman, agpinugad-na si tagtawa' si ubasan i kapatas, ‘Tiripunon i mga trabahanti ngan panwilduhin. Padahulu'on agbuwan i mga damuri nagsangpit-ko ngan pasunuron pada'iray si mga primiro gayod.’

9 “I magkasarangpit mga trabahanti nga un'ura na hamok myintras aglulu'om, puro agpakakarawat sa'aradda dinari diplata. 10 Sanglit agla'om i mga magpakadahulu'an nagsangpit nga mas mahaya i mga kararawatun-na. Pero kada addangan si mga iya, adda dinari diplata gihapon i mga sakarawat-na. 11 Si pakakarawat-na mga iya si swildu-na, sigi dayon mga iya panngurub-ngurob kuntra si tagtawa'. 12 Aniya' si mga iya maminugad, ‘Ay kay agpaparihu-mo hamok si kami' i swildu-na si mga damurihan nagsangpit-mo nga un'ura namay hamok i mga satrabahu-na mga iya, kumparar si kami' nga maka'ura-urahan si tra-baho ngan magbatad gayod si bug'os allaw?’

13 “Pero agsarumanan-na si tagtawa' i addangan si mga iya, ‘Sangkay, ga'i may kaw agdaya'an-ko. Angumpurmi kam nga adda dinari diplata i allaw-bi, ma'in ba'? 14 Sanglit, karawaton i iksakto swildu-bi ngan agpamalika na kam. Agtuyu'-ko gayod i pagbuwan pariho swildo si mga magpakadamurihan nagsangpit pati' si ka'am. 15 Katungud-ko gayod i pagdalom kon ay i karuyag-ko si kalugaringun-ko kwarta. O tingali a'awa' kam hamok tungod si pagkamabinuwan-buwanun-ko.’

16 “Adday nan halimbawa' pagpasabot si nagpinugad-ko pa hamok nga aniya' malabbat nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina ngan malabbat liwat magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nagpanhangad dina.”

Agtigu-na si Jesus

si Katallo Bisis

i Kamatayun-na
Markos 10:32-34; Lukas 18:31-33

17 Ngan pagsasagka-na na kas Jesus pan Jerusalem, agbulag-na i dusi mga inadalan-na tikang si kalabbatan ngan agpaminugad-nay to, 18 “Pasagka kita kam pan Jerusalem kon singnga trarayduran ngan papa'intrigahon i Pinili' A'a pada'iray si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od. Paratukan iya kamatayon 19 ngan papa'intrigahon si mga ma'in Hebro. Ralangkagan-na iya sito mga a'a, ralapduson, ngan papapaku'on si kudos pero abanhaw si katallo allaw.”

I Nagpalaku-na

si Addangan Nana
Markos 10:35-45

20 Mangno padugok si Jesus i alla-na si Sebedeo huwang i duwangan
dadi'-na.† Anluhod iya atubang si Jesus ngan agsumat nga aniya'
papa'alayunun-na.
21 Sanglit amatilaw may si Jesus, “Ay i karuyag-mo?”
Aminugad may i nana, “Si pagtingkulu'-mo si truno ari si ginhadi'an-
mo i saruyagan-ko kunta' nga tugutan-mo pagtingkulo' si kawanan-mo
addangan to dadi'-ko ngan addangan to may si kawiri-mo.”
22 Agpinugad-na dina si Jesus i duwangan, “Ga'i sakatu'anan-bi i
nagpalaku-bi.” Mangno amatilaw, “Aka'inom ba' kam siguro tikang si
kupa si kasakitan nga kinahanglan irinumun-ko?”
“Oho', sahimo kami' nan!” lingun-na may mga iya.
23 Anaruman may si Jesus, “Hala, sigurado na nga agpaka'inom kam
tikang si kupa si kasakitan nga kinahanglan irinumun-ko, pero ma'in
tawa'-ko i pagpili' kon say i magpaningkulo' si kawanan-ko pati' si
kawiri-ko. Lugod, yaynan mga pwisto tawa'-nay nan si nagrisirbahan-
na si Tata'.”
24 Ngan pakapamati'-na may sinan si awatong pa inadalan, agkasirina
mga iya si magdingsirarihan. 25 Sanglit agban'u-na mga iya dimu'an
si Jesus ngan agpanwaydungan-na, “Akatu'anan kam nga agpanggamit
pinirit pagdalom i mga punu'-na si mga nasyon. Agpapalabaw to mga
gilalabawi a'a si mga kalugaringun-na. 26 Ma'in da'inan sinan i pa'agi-
bi pagdalom si kapararihu-bi. Kon addangan si ka'am i maruyag ma-
bantog, kinahanglan iya agsirbi si la'in. 27 Ngan kon addangan si ka'am
i maruyag nga naghangad, kinahanglan ag'ako' nga magin rilihugun-
bi. 28 Bisan ngani' i Pinili' A'a ga'i pada'ito basi' nagsirbihan pero basi'
iya i magsirbi ngan basi' sapumwan-na liwat i kinabuhi'-na paglukat si
malabbat a'a.”

Agpakulaw-na si Jesus

i Duwangan Buta
Markos 10:46-52; Lukas 18:35-43

29 Si pataliwan-na kas Jesus si syudad Jerico, malabbat namay i mag-
pamungyod si mga iya. 30 Ari si bihing-na si tinampo, aniya' magpara-
paningkulo' duwangan buta. Ngan pakabati'-na mga iya nga tilabay kas
Jesus, anurakaw mga iya pagban'o, “Paragdalom nga Dadi'-na si David,
kalu'uyin kami'!”
31 Nagsimol mga iya si kalabbatan nga ga'i agpararibok. Pero agkuku-
sog dina i mga pagparapaman'u-na, “Paragdalom nga Dadi'-na si David,
kalu'uyin kami'!”
32 Pahuway si Jesus, agban'u-na mga iya ngan amatilaw, “Ay i
saruyagan-bi nga sahimu-ko si ka'am?”
33 Anaruman may mga iya, “Paragdalom, i karuyag kami' kunta' nga
agpakakulaw kami' gihapon.”
34 Alu'oy gayod si Jesus sanglit agkapkap-na i mga mata-na mga iya.
Akakulaw dayon mga iya ngan agpamaya' si Jesus.

21

Pasallod si Jesus

† **20:20** Parti si duwangan dadi'-na si Sebedeo, kulawin si 4:21.

si Jerusalem
Markos 11:1-10; Lukas 19:29-38; Juan 12:12-15

1 Ngan pagdadara'un-na kas Jesus si Jerusalem, akatakka mga iya
si baryo Betpahe nga aka'anna' si tagudtod nag'arunan Bukid-na
si Ka'ulibuhan. Agpadahulo si Jesus duwangan inadalan 2 ngan
agmandu'an-na mga iya sito, “Pada'iraya kam si dahulu'an-tay ro kam
baryo. Si panakka-bi aro, aniya' sa'anda'an-bi nagpa'ingkot mangn-
ganak asno nga aniya' putro nati-na. Pamak'ari-bi ngan guyuru-bi
pada'ito. 3 Kon aniya' si ka'am mamatilaw, sumati-bi na hamok nga,
‘Agkinahanglan-nay to si Paragdalom,’ ngan diritsoy nan pabawa-na si
ka'am.”
4 Ahinabo' nan pagtuman si mga allingun-na si paragsumat-na si Diyos
siray nga agpinugad,
5 “Sumati-bi sito i mga taga Sion,*
‘Kulawi-bi, awira' na agdadara'on si ka'am i hadi'-bi.
Mapa'inubsanon ngan agkabayo si adda asno,
si adda putro, nga nati-na dina si asno.’ ”†
6 Sanglit pamalangngan i mga inadalan-na ngan agsunud-na mga
iya i tugun-na si Jesus. 7 Agguyud-na mga iya i mangnganak asno
huwang hasta i nati-na. Agkamadiruhan-nay to mga iya si mga
nagpamakurumbut-na ngan anakrang si Jesus. 8 Bali labbat i mag-
panggubok si iya nga agpamuklad si mga nagpamakurumbut-na ari si
tinampo, ngan i ditangnga' may agpanabtab mga paklang pangngampin
si tinampo. 9 Sigi gagasod i magpantupo' si iya ngan da'inan may i
magpamungyod:
Hosanna,‡ ka'aw nga Dadi'-na si David!
Malipayon gayod i a'a nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom!§
Hosanna, hasta liwat ka'aw nga Gilalabawi!
10 Ngan pasallud-na na si Jesus si Jerusalem, bali kasibutan i bug'os
syudad ngan agsipurupatilaway, “Say ba' nan?”
11 Anaruman may i magpanggubok, “Iya si Jesus i paragsumat-na si
Diyos nga taga Nasaret, Galilea.”

Ag'isugan-na si Jesus
i Magparapanginanda' Kwarta
ari si Templo
Markos 11:15-18; Lukas 19:45-47

12 Agdiritso kas Jesus pasallod si hawan-na si templo ngan agtabrug-
na i dimu'an magparapamalli pati' i mga magparapamaligya' ari.
Agpamabaliskad-na i mga lamisa-na si magparapamabalyo si pala'in-
la'in kwarta. Agpamabaliskad-na liwat i mga bangkitu-na si mag-
parapamaligya' panhahalad sarampati. 13 Amahalling to si mga iya
dimu'an, “Aka'anna' si Kasuratan nga agpinugad i Diyos, ‘Pamman-
gadyi'an i ruma'-ko,’* kundi' aghimu-bi to dina ‘pangngingistaran-na si
mga tulisan.’†”

---

* **21:5** I Sion, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem. † **21:5** Sac 9:9 ‡ **21:9** I Hosanna, Hebruhanon allingon nga i kahulugan-na: Talwason kami', pero si kaliyat-liyatan akatambahan i kahulugan-na: Darayawon. Hasta liwat si 21:15. § **21:9** Salmo 118:26 * **21:13** Isa 56:7 † **21:13** Jer 7:11

14 Mangno aniya' pamadugok si Jesus ari si templo mga buta pati' mga
kiyod ngan agpamahalap-nay to. 15 Pero sigi dina tatamba i mga kasina-
na si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od tungod si mga
urusahon nagbuhat-na pati' si padayon pagparapanurakaw-na si mga
kadadi'-dadi'an ari si hawan-na si templo, “Hosanna, ka'aw nga Dadi'-na
si David!”
16 Sanglit agsimul-na iya sito mga a'a, “Akapakali ba' kaw si mga
nagparapanurakaw-nay nan si mga kadadi'-dadi'an?”
Anaruman may si Jesus, “Oho', pero ga'i may ba' liwat sabasa-bi i
maka'anna' si Kasuratan?
Bisan ngani' si mga pinahallingan-na si mga dadi'
hasta pa si mga gana' pa gayod dalum-na,
agpakulaw-na mismo si Diyos i maka'angayan pagdayaw si
kalugaringun-na.”‡
17 Katapos ag'ambanan-nay to mga a'a ngan pagawas gihapon mga iya
si syudad. Aglargo mga iya si baryo Betania kay ari agpamaturi.

Agmaldisyon si Jesus

Adda Kayo
Markos 11:12-14,20-24

18 Kanalungan, si pagbwilta-na kas Jesus pan syudad, angabat iya
kalingantuhan. 19 Si pagparabaktas-na, aniya' sakulawan-na kayo
igos si bihing-na si lalan. Agduguk-na tungod kay bali rabong pero
sadiskubrihan-na nga puro hamok dahon ngan gana' gayod buwa'-na.
Sanglit agmaldisyun-nay ray kayo si Jesus, “Hala, tikang ina'anto ga'i na
kaw agbuwa' hasta si kahastahan!” Kata'ud-ta'uran alayong i kayo ngan
diritso a'uga.
20 Pakakulaw-na sinan si mga inadalan-na, ag'usa gayod mga iya ngan
agsipurupatilaway, “Ay kay da'inan kakali' i pag'uga-na sinan kayo?”
21 Anaruman si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon aniya'
pagtapud-bi ngan ga'i kam agduda, ma'in hamok i mahinabo' sito kayo
i sahimu-bi, kundi' pwidi liwat kam akapinugad sito bukid, ‘Tig'alsaha
anan ngan tigpa'itsaha pan kalawot,’ ngan atuman to. 22 Kon anutu'o
kam, sakarawat-bi i bisan ay nagpalaku-bi pina'agi si pagpangadyi'.”

Nagpatilawan Kon Say

Maglihog si Jesus
Markos 11:27-33; Lukas 20:1-8

23 Mangno pasallod si Jesus si hawan-na si templo. Si pagparaturu'-na
si mga a'a, pamadugok si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o
kamabu'utan si mga Hebro ngan agpamatilaw, “Singnga kaw agsarit si
mga nagparabuhat-mo? Say i magtugot si ka'aw sinan?”
24 Anaruman dina si Jesus, “Patilawan-ta may kam liwat. Kon
sasarumanan-bi ako, anumat may liwat ako kon say i magtugot si mga
nagbuhat-ko. 25 Mahi'unong si pagbunyag-na si Juan, say magtugot si
iya, Diyos o a'a?”
Agpandiriskusyon dahulo mga iya, “Tara', ay sito i pinasumat-ta kam?
Kon anaruman kita kam, ‘I Diyos,’ sigurado amatilaw nan iya, ‘Kon
sugad, kapa'i may kay ga'i kam agtutu'o si mga allingun-na si Juan?’

‡ **21:16** Salmo 8:2

26 Pero kon anaruman may liwat kita kam, ‘I a'a,’ aniya' kadilikaduhan-
ta kam si mga a'a tungod kay ag'alagad gayod i mga a'a nga paragsumat-
na si Diyos si Juan.” 27 Sanglit anaruman dina mga iya, “Ga'i kami'
akatu'anan.”
Anaruman gihapon si Jesus, “Kon sugad, ga'i may liwat ako anumat si
ka'am kon say i magtugot si ako nga sabuhat-koy to.”

I Isturya Hi'unong

si Duwangan Magdingsirarihan

28 Agpadayon si Jesus si la'in namay isturya: “Ay si pag'abat-bi sito?
Aniya' tatay nga duwangan hamok lalla i dadi'-na. Padugok iya si siyaka
ngan agpinugad-na, ‘No', pada'iraya ina'anto si ubasan ngan agtrabahu'a
ari.’
29 “Amaribad to dayon, ‘Ga'-ko!’ pero kata'ud-ta'uran, agsalli' i isip-na
ngan pada'iray iya si ubasan.
30 “Mangno padugok namay i tatay si addangan pa dadi'-na ngan iya
gihapon i panlihugan-na. Anaruman to, ‘Oho', Tay, pada'iray ako,’ pero
ga'i iya pada'iray.
31 “Say si duwangan i magtuman si karuyag-na si tatay-na mga iya?”
Anaruman may mga iya, “I dahulo naglihog.”
Aminugad si Jesus si mga iya, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran,
akadahulo si ka'am i mga paragsukot buhis pati' i mga magparapam-
abayad danda pagsakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. 32 Kay ngan
pada'itu-na si Juan, ga'i kam anutu'o si iya nga i katuyu'an-na pagpasabot
si ka'am i pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si katadungan, pero
anutu'o lugod si iya i mga paragsukot buhis pati' i mga magparapam-
abayad danda. Ngan bisan ngani' si pakakulaw-bi na, ga'i pa kam hamok
gihapon agpamasol huwang si pagbag'o ngan ga'i kam anutu'o si iya.”

I Isturya Hi'unong

si mga Mangngataman

si Ubasan
Markos 12:1-12; Lukas 20:9-19

33 “Amati'a kam si adday to pa isturya nga agtukoy si kamatu'uran:
Aniya' lalla magtanom ubasan si pitak-na. Agpadir-nay to palibot,
aghimo iya pammagga'an, ngan agtindugan-na turri pammaman-
tayan. Katapos agpa'ataman-nay to si mga mangngataman ngan patali-
wan iya pan la'in lugar. 34 Ngan ma'in na pira i tigpangku'on si
ubas, agpabawa iya mga rilihugun-na pada'iray si mga mangngata-
man pag'ala' si kapartihan-na. 35 Pero agparapamugulan-na dina
si mga mangngataman i mga rilihugon. Aniya' si mga iya nga
agparapamuniti-na, aniya' nagparapanmatay-na mga iya, ngan aniya' li-
wat nga agparapanalutugan-na mga iya. 36 Mangno, agpabawa gihapon
i tagtawa' si ditangnga' pa mga rilihugun-na pada'iray nga angurog
pa si primiro nagpabawa-na. Pero iya gihapon i nagbuhat-na si mga
mangngataman si mga iya.
37 “Si katapusan na gayod, mismo i dadi'-na lalla i nagpabawa-na.
Akapinugad iya si kalugaringun-na, ‘Tingali rispitaran-na mga iya i
dadi'-ko.’
38 “Pero si pakakulaw-na si mga mangngataman si dadi', agsarabut-
sabot mga iya, ‘Awira' i iridiro. Tuwa na kam, matay-ta kam iya basi' kita

kam i makabawa si kayamanan-na.' 39 Sanglit agpugulan-nay to mga iya,
agdagnas-na pagawas si ubasan ngan agmatay-na."
40 Amatilaw si Jesus pagpaklaro si isturya-na, "Kon sugad, si pada'iray-
na si tagtawa' si ubasan, ay may i binuhat-na kuntra si mga mangngata-
man?"
41 Agpanaruman may i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o
kamabu'utan, "Sigurado nga panmatay-nay ray mga a'a si makangin-
girhat pa'agi, ngan pa'intriga-na si la'in mangngataman i ubasan-na, si
makabuwan nan si iya si tama' kapartihan si balang tigpangku'on."
42 Aminugad si Jesus si mga iya, "Ma'in ba' nga sasayuran-bi to anan si
Kasuratan? Kon ma'in i nagpabawa-na dadi', say may bali' i nagpinugad
bato nga maka'anna' ari?
I bato nga nagdiri'-na si mga panday,
iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.
Agbuhat-nay to si Paragdalom,
ngan urusahon gayod si pangulawan-ta kam!§
43 "Sanglit sumatan-ta kam nga binawi' si ka'am i katungud-bi bilang
sakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos ngan pina'intrigay to si mga
a'a kon singnga kinakulawan i buwa' sigon si paghadi'-na. 44 Bisan say
i mapangkol sinan bato, sigurado nga akadusmog iya ngan gana' na
pulus-na si kinabuhi'-na. Pwira sinan, titakka liwat i uras nga alaho' nan
bato ngan i maka'untugan, ga'i na gayod aka'arim-ariman."*
45 Pakabati'-na si mga puno' paraghalad pati' si mga Parisiyo si mga
isturya-na si Jesus, sakatu'anan-na mga iya nga mga iya i nagpatama'an.
46 Sanglit ag'anda' dayon mga iya pa'agi pagdakop si Jesus, pero atalaw
mga iya si kalabbatan magpantarambak kay ag'alagad gayod i mga a'a
nga paragsumat-na si Diyos si Jesus.

22

I Isturya Hi'unong

si Kumbiti-na si Kinasal
Lukas 14:16-24

1 Agsumatan-na gihapon mga iya si Jesus adda isturya nga agtukoy
si kamatu'uran: 2 "I paghadi'-na si man langit akapariho si hadi' nga
agtima mahaya kumbiti para si kasal-na si dadi'-na lalla. 3 Aglihug-
na i mga rilihugun-na pagpakatu'an si mga dati nag'imbitaran-na nga
pagpapada'iray na si kumbitihan, pero agpamaribad dina mga iya.
4 "Sanglit, aglihug-na gihapon i ditangnga' mga rilihugun-na ngan
agtugunan-nay to mga iya, 'Sumati-bi i mga imbitado nga andam na i
kumbiti: Agbunu'-ko na i mga nagpamalammukan-ko baka ngan andam
na i dimu'an. Pada'iraya na kam si pagkasalan.'
5 "Pero ga'i to agpanginanu-na si mga imbitado, kundi' agpadayon
dina mga iya si mga trabahu-na. Aniya' pamatakod dina ngan aniya'
may magparapamanginano si mga nigusyu-na. 6 Kundi' i ditangnga'
liwat si mga iya parapamugol dina si mga rilihugon, parapangastigo
ngan parapanmatay. 7 Bali i kasina-na si hadi', sanglit aglihug-na i

§ **21:42** Salmo 118:22,23 * **21:44** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga ma'in huwang i birsikulo 44.

mga sundalu-na pagmatay* sito mga kriminal ngan pagsunog si syudad nagpangistaran-na.

8 “Katapos, agpinugad-na i mga rilihugun-na, ‘Priparado na i kumbiti
para si kinasal, ngan gana' si mga nagpangimbitaran-ko siray nga
magpangangay. 9 Hala, pamada'iraya kam si mga iskina-na si mga
kakalsadahan ngan pangimbitari-bi i bisan say sabagatan-bi.’ 10 Sanglit,
agpamaduwa'i i mga rilihugon ngan pada'iray si mga kakalsadahan
pagtipon si dimu'an mga a'a nga sabagatan-na mga iya, magin mahalap
may to o mara'at. Tungod sinan, apanno' i lugar nagkumbitihan si mga
sa'imbitaran-na mga iya.

11 “Pero ngan pasallud-na si hadi' pagpanginano si mga bisita,
aniya' sakulawan-na ari nga ga'i agsalin si tama' bado' pangngumbiti.
12 Agtilaw-nay to, ‘Sangkay, pinapa'i kaw akasallod ato nga ga'i agsalin
si angay para si kumbiti-na si kinasal?’ Ga'i akasibo' i a'a.

13 “Mangno agpinugad-na si hadi' i mga magpanginano si mga bisita,
‘Gapusu-bi nan ngan patapuku-bi pan gawas, si lugar nga bali lu'om kon
singnga agparapangaraba ngan agparapanrigot mga iya.’

14 “Kay si kamatu'uran, bisan kon malabbat i nag'imbitaran, diki'it i
magkapirili'.”

I Pagbayad Buhis

si Emperador si Roma
Markos 12:13-17; Lukas 20:20-26

15 Katapos pamagawas i mga Parisiyo ngan agplanuhan-na mga iya
pagbantay si Jesus kon anala' i mga saruman-na si mga patilaw-na mga
iya. 16 Sanglit agpanlihug-na mga iya i mga kalugaringun-na inadalan
paghuwang si mga sakop si partido nga tinindug-na pa si Hadi' Herodes
pagdugok si Jesus. Agpaminugad mga iya, “Ma'istro, akatu'anan kami'
nga agsumat kaw pirmi si kamatu'uran pati' agturo' kaw liwat si pa'agi
pagtapit si Diyos nga ag'alagad si kamatu'uran. Ga'i kaw atalaw kon
ay i isip-na si a'a ngan gana' nagkilala-mo bisan say i makatama'an.
17 Sumatin ngani' kami' kon ay si pag'abat-mo? Tama' ba' para si kita
kam i pagbayad buhis si Emperador si Roma o ma'in?”

18 Kundi' sa'abat-na si Jesus nga mara'at i mga katuyu'an-na, sanglit
agpinugad-na mga iya, “Mga mahalap gayod i mga pamawa'-bi, pero
mara'at i mga inisipan-bi. Ay kay agparadadakup-bi gayod i mga
allingun-ko? 19 Pakulawu-bi daw ako si diplatay nan pammayad si
buhis.” Agparu'du'an-nay to mga iya adda dinari† diplata. 20 Mangno
amatilaw si Jesus, “Say to tawa' bayhon pati' aron maka'anna' to ato?”

21 Anaruman mga iya, “Tawa'-na si Emperador.”

Sanglit amahalling may si Jesus, “Kon sugad, bayari-bi i Emperador si
mga hinimo nga irog si iya kay tawa'-nay nan, ngan bayari-bi may i Diyos
si mga hinimo nga irog may liwat si iya kay tawa'-nay nan.”

22 Pakabati'-na mga iya sinan, bali i mga pag'usa-na, sanglit
ag'ambanan-na na hamok mga iya si Jesus.

Agpatilaw i mga Sadusiyo

---

* **22:7** I nagtukoy pagmatay, iya i klasi si kamatayon nga bulag si Diyos hasta si kahastahan. Kulawin si 10:28. † **22:19** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 54.

Mahi'unong si Pagkabanhaw
Markos 12:18-27; Lukas 20:27-40

23 Siray mismo allaw, aniya' pamadugok si Jesus mga Sadusiyo basi' agpakapatilaw. I mga Sadusiyo, iya i magparapanumat nga ga'i na abanhaw i mga a'a si damuri allaw. 24 Aminugad mga iya, “Ma'istro, agsumat si Moises nga kon aniya' magdangallahan nga gana' pa mga dadi'-na si pakamatay-na si lalla, kinahanglan nga pakasalan-na si sirari i mabalo basi' akadadi' mga iya nga akwinta bilang dadi'-na si siyaka-na. 25 Aniya' si kami' ray pitungan lalla magdiringsirarihan. Inallahan i siyaka, pero amatay. Tungod kay gana' may sito mga dadi'-na, agpakasalan-na si manunod i mabalo. 26 Pero iya gihapon i mahinabo' si kaduwangan to, mangno si katallungan liwat hasta nga atibos mga iya pitungan. 27 Si katapus-tapusan, amatay liwat i danda. 28 Tara', si pagkabanhaw, say may i tag'alla si danda si pitungan ray magdiringsirarihan kay akapakasal may dimu'an si iya?”

29 Anaruman si Jesus, “Sala' i mga isip-bi kay ga'i kam agpakasabot hi'unong si Kasuratan o si gahum-na si Diyos. 30 Si pagkabanhaw, akapariho na mga iya si mga anghel. Gana' na uru'allahay ari si langit. 31 Pero mahi'unong si mga duda-bi kon aniya' ba' mabanhaw, ga'i ba' sabasa-bi i mga allingun-na si Diyos, 32 ‘Ako mismo i Diyos nagtutu'u-na kas Abraham, Isaac, pati' si Jacob hasta pa ina'anto’?‡ Kon sugad, pariho si kamutangan-na mga iya, ma'in minatay i magpadayon pagtutu'o kundi' allom dina.”

33 Pakabati'-na sinan si magpanggubok, ag'usa gayod mga iya si pagturu'-na.

I Pinaka'impurtanti Sugo'
Markos 12:28-31

34 Pamadugok dayon i grupu-na si mga Parisiyo si pakakatu'an-na mga iya nga ga'i agpakasibo' i mga Sadusiyo si mga saruman-na si Jesus. 35 Aniya' addangan paragturo' bala'od si mga iya nga i tuyu'-na hamok pagpurbar kon anala' si Jesus si mga allingun-na. Sanglit amatilaw iya, 36 “Ma'istro, ay kasugu'ana i labaw gayod anan si Bala'ud-na si Moises?”

37 Anaruman may si Jesus, “Higugma'u-bi i Paragdalom Diyus-bi si bug'os kasing-kasing-bi, si bug'os kina'iya-bi, pati' si bug'os paminsada-bi.§ 38 Iyay nan i labaw ngan pinaka'impurtanti sugo'. 39 Ngan aniya' pa kaduwa nga pariho hamok i ka'impurtantihan-na: Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.* 40 I kabug'usan-na si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, ato nag'inala' si duway to kasugu'an.”

Agpaklaro si Jesus

Kon Say i Tinu'inan

Mannanalwas
Markos 12:35-37; Lukas 20:41-44; Buhat 2:34,35; Hebro 1:13

41 Ngan pagtiriripun-na pa si mga Parisiyo, amatilaw si Jesus si mga iya, 42 “Ngan ay may liwat i isip-bi parti si Tinu'inan Mannanalwas? Say i tagdadi' si iya?”

Anaruman may mga iya, “Dadi'-na iya si David.”

‡ **22:32** Exo 3:6 § **22:37** Deut 6:5 * **22:39** Lev 19:18

43 Aminugad may si Jesus, “Kon da'inan sinan, kapa'i may kay sigon si
pagdalum-na si Espirito, akaban'o si David si iya ‘Paragdalom’? Yayto i
allingun-na ari si Kasuratan:
44 Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,
‘Aningkulu'a ato si kawanan-ko,
tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.’†
45 Kon ‘Paragdalom’ i pagban'u-na si David si gi'uru'ampuhi-na, pinapa'i
kam akapinugad nga gi'uru'ampuhi-na hamok si David i Tinu'inan
Mannanalwas?” 46 Gana' makapahalling bisan adda hamok allingon
pagsaruman si iya. Sanglit tikang siray allaw, gana' na gayod mamintas
mamatilaw pa si iya.

23

I mga Papabidu'on A'a
Markos 12:38-39; Lukas 11:39-52; 13:34-35; 20:45-46

1 Katapos agturu'an-na si Jesus i magpantarambak ari hasta i mga
inadalan-na, 2 “I mga paragturo' bala'od pati' i mga Parisiyo, iya i mga
tinu'inan pagpadayon si katungdanan-na si Moises. 3 Sanglit kina-
hanglan sunud-bi mga iya ngan buhat-bi i dimu'an mga nagsumat-na.
Pero dakam agsunuru-bi i mga nagparapanbuhat-na kay ga'i kinaku-
lawan si mga pangiwa-kiwa-na i mga nagparapanwali-na. 4 Sigi mga iya
panhimo si mga rilihuso kabatasanan ngan agparapapalangkit-nay to
nga mga mabuwat gayod nagda'og si mga a'a. Agbiriyu'-nay to mga iya
agpakkos nga gana' makalikay, pero mismo mga iya ga'i ngani' amikyaw
pagbulig bisan diki'it.
5 “I dimu'an buhat-na mga iya puro pagpadadayaw si a'a. Sakulawan-
bi may kon ay i mga kahaya-na si mga nagpapakkos kahun-kahon si mga
ruwa-na pati' si mga langngun-na nga mga nag'anna'an si mga birsikulo
si Kasuratan. Ga'i ba' liwat sapaniparuhan-bi nga bali lambo i mga lis-
na si mga pammakurumbut-na mga iya pagpadadayaw? 6 Mga iya i mga
magparapamili' si pwistoy nan nga akabuwan unra si mga kumbitihan
pati' si mga printi panningkulu'an si mga sinaguga. 7 Agkararuyag liwat
mga iya si mga talahuron pangumusta-na si mga a'a ari si mirkado pati'
kon nagban'o mga iya si mga a'a, ‘Rabbi’.*
8 “Para si ka'am, dakam tigban'o, ‘Rabbi’, kay addangan hamok i Amu-
bi ngan ka'am dimu'an agbururugto' si pagtu'o. 9 Dakam liwat agban'o,
‘Tay’, si bisan say ato si kalibutan, kay addangan hamok i Tatay-bi, i
sari'i si langit. 10 Dakam liwat tigban'o, ‘Ma'istro’, kay addangan hamok
i Ma'istru-bi, nga iya i Tinu'inan Mannanalwas. 11 Kon say si ka'am i
mag'ako' nga magin rilihugun-bi, iya dina i pinakabantugan, 12 kay bisan
say i magpalabaw si kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos,
pero i magpa'ubos si kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw.
13 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno nga mga rilihuso kam! Aglangkasan-bi i mga mag'isasakop si mga
nagpanhadi'an-na si man langit ngan mismo ka'am ga'i agpakaprubitso

† **22:44** Salmo 110:1 * **23:7** I Rabbi, Hebruhanon allingon nga iya i matinalahuron pagban'o si addangan nga nag'ako' bilang ma'istro. Hasta liwat si birsikulo 8.

sinan. Ma'in nan hamok iya, kundi' ka'am pa liwat dina i mag'ulang si
mga papasakupon to.†
15 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno! Parapamiyahi kam si hubas hasta si kalawot para hamok ag-
paka'anda' kam bisan addangan mabawa si mga tuluhu'an-bi. Ngan kon
agpaka'anda' na kam sito, adubli dina i mga sapa'ambit-bi karat'an si
mga sa'anda'an-bi nga agpangangay nagtabrog pan impyirno.
16 “Mga papabidu'on kam mga butay nan paraggiya, kay agpara-
paminugad kam nga bisan say i magsumpa' nga agsabi si templo pagpa-
matu'od si kasarig-na si allingun-na, gana' sinan sapayan-na, pero kon
i bulawan mga garamiton ari si templo i nagsabi-na si pagsumpa'-na,
kinahanglan nga tuman-nay nan sa'ad. 17 Mga buta kam gayod nga gana'
pamurubu'ut-na! Singnga si duway nan i mas impurtanti: I garamiton
o i templo nga nagtagama para si pag'ampo'? 18 Agparapaminugad liwat
kam nga bisan say i magsumpa' nga agsabi si altar, gana' sinan sapayan-
na, pero kon i nagpahalad-na ari si altar i nagsabi-na si pagsumpa'-na,
kinahanglan nga tuman-nay nan sa'ad. 19 Mga buta kam gayod! Singnga
si duway nan i mas impurtanti: I halad o i altar nga nagtagama para
si Diyos? 20 Sanglit bisan say i magsumpa' nga agsabi si altar, ma'in
nga yaynan hamok i nagsabi-na kundi' bawa na i nagpahalad anan.
21 Ngan bisan say i magsumpa' nga agsabi si templo, ma'in nga yaynan
hamok i nagsabi-na kundi' bawa na i mag'istar anan. 22 Ngan bisan say
i magsumpa' nga agsabi si langit, ma'in nga yaynan hamok i nagsabi-na
kundi' bawa na i trunu-na si Diyos hasta pa i magtingkulo' sito.‡
23 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno nga mga rilihuso kam! Bisan kon agsunud-bi i bala'ud-na si
Diyos pagbuwan dyis pursyinto si iya si dimu'an inanda'an-bi hasta
nga agtukib-bi pa liwat i dyis pursyintu-na si mga tinanum-bi panakot,
bisan i mga mamamis, i mga malassom hasta pa i mga maharang, pero
ga'i may lugod dina agpanginanu-bi i mas impurtanti si bala'od, nga
iya i tama' pagtratar si a'a, i pagkalu'oy pati' i pagtu'o. Yayto kunta'
dina damurihan to i kinahanglan nagbuhat-bi si pagparapanginanu-bi
si dahulo. 24 Mga buta kam gayod paraggiya! Agparasara'-bi i tagnok
kon aka'anna' to si irimnun-bi, pero awili kam lugod pagtallon si kamel.
25 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno! Sigi-bi panhugas i mga gawas-na si mga tasa-bi pati' mga mangku'-
bi, pero i mga huna'-huna'-bi panno' si kabintahuso pati' si pagpagusto
si bisan ay sasindakan-bi. 26 Mga buta kam gayod Parisiyo! Kunta' i
primiro nagpanginanu-bi i paglimpya si sallud-na si mga tasa-bi pati'
mga mangku'-bi kay kon da'inan sinan, sigurado nga akalimpyahan
liwat i gawas.

---

† **23:13** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (14) Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno! Agparapandaya'an-bi i mga balo danda pag'ala' si mga inanna'-na ngan katapos agparapangadyi' kam maliyat para hamok si pangulawan-na si la'in. Sanglit tungod sinan, mas mara'at i kastigo para si ka'am kuntra si ditangnga'. ‡ **23:22** Parti si pagsumpa', kulawin si 5:34-35.

27 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno nga mga rilihuso kam! Ka'am i makapariho si mga pantyon nga
nagpamintaran puti' nga bali halap nagkulawan si gawas, pero i isi-na
puro hamok ta'ulang pati' mga pala'in-la'in pa nga mga marigsok. 28 Si
pariho kamutangan, i mga pamustura-bi matadong si pangulawan-na
si a'a, pero panno' i inisipan-bi si mga pagpamakunu-kuno pati' mga
kasal'anan.
29 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am
mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-
kuno! Agparapanindugan-bi mga mahalap pantyon i mga paragsumat-
na si Diyos ngan agparapanhabungan-bi i mga labbung-na si mga
matadong a'a. 30 Katapos agpinugad kam nga, ‘Kon allom na kami'
siray ngan kapanahunan-na si mga kapapu'an kami', ga'i kunta' kami'
a'among si mga sala'-na pagpanmatay si mga paragsumat-na si Diyos.’
31 Kon sugad angumpurmi kam nga mga ka'uru'ampuhan-na kam si mga
magpanmatay si mga paragsumat-na si Diyos siray. 32 Hala, sunuru-bi i
mga binuhatan-na siray si mga kapapu'an-bi tubtob nga sakumplihan-bi
i mga pangulangan-na mga iya sala'.
33 “Day mga sawa kam! Pariho kam si mga malaray nan mananap!
Pinapa'i-bi may nga agpakalikay kam si patok nga akapan'impyirno?
34 Tungod sinan, tipabawa ako mga paragsumat pati' mga mata'o a'a
hasta pa mga paragturo'. Aniya' si mga iya nga maratayun-bi pati'
aniya' liwat papapaku'un-bi si kudos. Ngan aniya' liwat si mga iya
nga darabalun-bi si mga sinaguga ngan paralanatun-bi mga iya bisan
singnga mga iya pa'arop. 35 Sanglit ka'am i makatuhunan si dimu'an
kastigo nagpapatok para si kamatayun-na si mga matadong a'a, tikang
si primiro, nga iya i pagmatay si Abel nga adda inusinti, ngan si Sacarias
i pangultimo nga dadi'-na si Baraquias. Iya i nagmatay si pagkagul'atan-
na si altar§ pati' si templo. 36 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ungod to
nga i mga a'a sito panahon i makatuhunan si kastigo para sito mga sala'
dimu'an.
37 “Mga taga Jerusalem, ka'am gayod i mga hinigugma'-ko. Kunta'
ga'i agpanmatay-bi i mga paragsumat-na si Diyos. Kunta' ga'i
agpanalutugan-bi i mga a'a nagpamabawa-na si ka'am. Simpira na ako
ag'andoy nga pamadugok kam si ako basi' ag'aradda kita kam pariho
si umagak kon aglu'uban-na i mga siyu'-siyu'-na. Pero ga'i kam gayod
agkararuyag. 38 Tigamani-bi, burungkagon gayod ngan arambanan
i syudad-bi huwang i mga kaparyintihan-bi. 39 Sumatan-ta kam, ga'i
na ako sakulawan-bi gihapon hasta nga ga'i kam agpakapinugad,
‘Malipayon i a'a nga akapada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom.’*”

24

I mga Pangngilalahan

si Pagtakka-na

§ **23:35** I nagtukoy altar, iya i altar pammamar'ugan si nagpamuno' hayop nga aka'anna' atubang si templo. Kulawin si pahina 610 kay i mga garamiton ari si templo akapariho si kina'anda'an siray si pangngangampu'an tulda. * **23:39** Salmo 118:26

si Katapusan Panahon
Markos 13:1-23; Lukas 21:5-24

1 Si paggagawas-na na si Jesus si hawan-na si templo, pamatapit si iya
i mga inadalan-na ngan tigkulawan-na mga iya si Jesus i ka'angayan-na
si mga mahaya bilding ari. 2 Amatilaw to si mga iya, “Sakulawan-bi ba'
nan dimu'an? Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' sinan mabilin si
mga sakulawan-bi nan bato si nagpanungtungan-na. Tirimpagon nan
dimu'an.”
3 Si pagparalumpagi'-na si Jesus ari si tagudtod nag'arunan Bukid-
na si Ka'ulibuhan, pamadugok si iya i mga inadalan-na hamok ngan
agpaminugad, “Sumatin daw kami' kon sumiran nan ahinabo' ngan kon
ay i pangngilalahan si pagpada'itu-mo gihapon pati' si katapusan-na si
kalibutan.”
4 Anaruman si Jesus, “Agbantaya kam ngan dakam agpatugot nga
akadaya'an kam si bisan say, 5 kay malabbat i tipada'ito nga aggamit si
arun-ko si pagpinugad, ‘Ako i Tinu'inan Mannanalwas,’ ngan malabbat i
mga sadaya'an-na mga iya. 6 Dakam abaraka si mga sapamati'an-bi nga
aniya' mga girra matapit si ka'am ngan aniya' liwat si mga matala lugar.
Kinahanglan ahinabo' i mga da'ito sito pero ma'in payto i pagtapos si
panahon. 7 Agparapanggirirra i mga nasyon ngan sigi panhiriran i
mga ginhadi'an. Aniya' mga gutom pati' mga linog si pala'in-la'in lugar.
8 Yayto dimu'an i mga panikangan-na pa hamok si mga pagkuri-bi.
9 “Katapos darakupon kam ngan papa'intrigahon basi' akastigo ngan
maratayon. Naghumutan kam si mga a'a-na si dimu'an nasyon tungod
si ako. 10 Sinan mga uras, malabbat i mangamban si mga pagtu'u-
na. Agsiturutrayduray i mga a'a ngan agsihurumut-humutay. 11 Ngan
malabbat mga burubullo' paragsumat-na si Diyos i pamaluwa' ngan
malabbat mga a'a i magpakadaya'an. 12 Tungod si pagtatamba-na si
mga mara'at binuhatan, urog i mga a'a nga agtikapara' i paghigugma'-
na para si igkasi-na. 13 Pero bisan say i mangilob tubtob si katapusan,
iya i masalbar si damuri allaw. 14 Ngan i mahalap sumat kon pinapa'i
i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na apasamwak si bug'os kalibutan
pagpamatu'od si dimu'an nasyon. Katapos iya na dayon i katapusan-na
si panahon.
15 “Aniya' nag'ibitaran* gayod a'a nga akapara'at si dimu'an,† nga
nagpinugad-na si paragsumat Daniel, ngan kinahanglan sasabutan-nay
to si magbasa. Sanglit si pakakulaw-bi sinan nga anunggo ari si sagrado
lugar,‡ 16 kinahanglan agrarabunos pan tagudtod i mga magpangistar
ari si Judea. 17 Kon awiray i addangan si pammalayahayan ari si
binubungan, paduwa'i iya pero ga'i na kunta' pasallod si ruma' pag'addo'
si mga inanna'-na. 18 Ngan kon ari iya si uma-na, ga'i na kunta' padulhog
pag'ala' si pammakurumbut-na. 19 Ka'asi' gayod sinan mga allaw i
mga burod pati' i mga nana nga aniya' nagpasusu-na! 20 Ampu'i-bi si
Diyos nga si pagparalitira-bi ga'i akatuman si tigtugnawon o si Allaw
Pandidiskanso, 21 kay i mga kakurihan-na sinan mga allaw anubra pa si
bisan ay kakurihana nga sa'abat-na si kalibutan tikang pa si panikangan
tubtob ina'anto, ngan gana' na liwat gayod sinan makapariho pa hasta

* **24:15** I nagtukoy nag'ibitaran a'a, iya i bali kagamhanan a'a nga agparahimo si makamamalo' binuhatan nga kuntra gayod si tuluhu'an pati' kultura. † **24:15** Dan 9:27; 11:31; 12:11 ‡ **24:15** I nagtukoy sagrado lugar, iya i Jerusalem o ma'in ngani' i templo.

si kahastahan. 22 Kon yaynan mga kakurihan ga'i nag'ibanan i kalabbat-
na si allaw, sigurado nga gana' gayod mabilin allom. Pero tungod si mga
pinili'-na a'a si Diyos, iribanan i allaw-na sinan.
23 "Sinan uras, kon aniya' magpaminugad si ka'am, 'Kulawi-bi, atiya'
na i Tinu'inan Mannanalwas!' o ma'in ngani', 'Kulawi-bi ro, awira' na
iya!' dakam iya agtutu'uhu-bi, 24 kay sigurado nga aniya' pamaluwa'
mga burubullo' tinu'inan mannanalwas. Pamaluwa' liwat i mga bu-
rubullo' paragsumat-na si Diyos. Agpanhimoy to mga a'a pala'in-la'in
bantugan pangngilalahan si langitnon kuno' kasiguruhan pati' mga
makagagahom binuhatan basi' sadaya'an-na mga iya, nga kon ahimo,
hasta pa i mga a'a nagpamili'-na si Diyos. 25 Tigamani-bi, agsumatan-ta
na kam andang myintras ahinabo'.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Pinili' A'a
Markos 13:24-31; Lukas 21:25-36

26 "Sanglit, kon aniya' si ka'am magsumat, 'Kulawi-bi ari, awiray iya
si disyirto,' dakam pada'iray; o ma'in ngani', 'Kulawi-bi, awinan iya si
kwarto agtago',' dakam agtutu'o sinan 27 kay i pagpada'itu-na si Pinili' A'a
akapariho si kil'at nga hintak agtikang si sirangan diritso pan katundan.
28 Agpakatu'anan gad kam sinan gihapon pariho kon aniya' magtiriripon
mga wakwak si adda lugar, akatu'anan kam nga aniya' minatay anan.
29 "Si katapus-na dayon si mga kakurihan-na sinan mga allaw,
anlu'om i allaw
ngan ga'i amuwan i bulan si danta'-na.
Agkataraktak i mga bitu'on tikang si langit
ngan agpamalisa i dimu'an gamhanan ari si mga ararupan-na.§
30 "Sinan uras, kinakulawan ari si langit i pangngilalahan nga titakka
na i Pinili' A'a, ngan i dimu'an nasyon si kalibutan agpangabat kabido'.
Mangno sakulawan-na mga iya i Pinili' A'a ari si panganod. Agdadara'on
iya panno' si gahom ngan nagpalibutan si maka'angayan gayod danta'.
31 Papabawahun-na liwat i mga anghel-na dungan si makusog tandu-na
si trumpita ngan mga iya i manipon si mga nagpamili'-na a'a tikang si
ampat kantu-na si kalibutan, tikang gayod ato pan dambila'.
32 "Kon sugad, adali-bi i liksyon tikang si kayo igos: Kon agbirdi
na i mga saringsing-na ngan aniya' na sito buraksa'-na, akatu'anan
kam nga ma'in na pira i tigpangku'on bisan kon ga'i kam nagsumatan.
33 Pariho sinan, si pakakulaw-bi nga ahinabo' nan dimu'an, akatu'anan
kam nga matapit na gayod iya, day awira' na gayod iya si pwirtahan.
34 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ahinabo' nan dimu'an antis ahuman
i kapanahunan-na si mga a'ay to ina'anto.* 35 Aniya' titakka katapusan-
na si kalangitan pati' si kalibutan, pero gana' gayod katapusan-na si mga
allingun-ko hasta si kahastahan.

Gana' Makatu'anan

si Allaw Hasta si Uras
Markos 13:32-37; Lukas 12:42-46; 17:26-27

36 "Gana' gayod makatu'anan kon sumiran nan allawa anakka, o kon
ay urasa. Ga'i akatu'anan i mga anghel si langit, o bisan i Dadi'. I

§ **24:29** Isa 13:10; 34:4 * **24:34** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: antis atibos i mga Hebro.

makatu'anan hamok sito, iya i Tata'. 37 Kon ay i nagparabuhat-na
si mga a'a siray ngan panahun-na kas Noe, iya may liwat gihapon si
pagpada'itu-na si Pinili' A'a. 38 Agparapamangan mga iya, agparapan-
girinom ngan agparakasalay tubtob si allaw si pasallud-na si Noe si
arka. 39 Tungod sinan, ga'i gayod mga iya agpakamangno si panakka-
na si unop ngan agkagarawad na hamok mga iya dimu'an. Da'inan
gihapon sinan i mga mahinabo' si pada'itu-na si Pinili' A'a. 40 Sinan
uras, aniya' duwangan lalla maghuwang ag'uma pero addangan hamok
i inala' paghuwang si Diyos ngan bilin i addangan. 41 Aniya' liwat
duwangan danda maghuwang aggiling pero addangan hamok i inala'
ngan bilin i addangan.

42 "Sanglit, agbantaya kam kay ga'i sakatu'anan-bi kon ay allawa
pada'ito i Paragdalum-bi. 43 Pero intumu-bi to: Pariho kon akatu'anan
hamok i tagruma' kon ay urasa si sangom anakka i mannanangkaw, sig-
urado nga agbantay iya ngan ga'i iya agpata'an nga pwinirsa pagsallod i
ruma'-na. 44 Sanglit si pariho kamutangan, kinahanglan may kam liwat
ag'ikmat, kay titakka i Pinili' A'a si uras nga ga'i kam anggasi.

45 "I tangkod pati' madunong tinapuran, iya i nagtu'inan-na si amo
pagpamuno' si mga rilihugun-na basi' agpakabuwanan mga iya si mga
kunsumu-na si tama' uras. 46 Mangno si pagbalik-na si amo kon
satakkahan-na i tinapuran nga agparabuhat pa si katungdanan-na,
sigurado aka'angkon iya kahalapan. 47 Sumatan-ta kam si kamatu'uran,
tungod sinan, iya i nagtu'inan-na si amo pag'inantan si dimu'an mga
inanna'-na. 48 Pero pananglit agpinsar dina i mara'at tinapuran, 'Maliyat
pa may agbalik i amu-ko.' 49 Mangno agtikang iya pagpandabal si
nagpamunu'an-na mga rilihugon. Pagusto iya si pagkakan ngan sigi
inom huwang i mga paralango. 50 Sigurado nga anakka i amu-na
sinan tinapuran si allaw nga ga'i iya anggasi, ngan ga'i iya akatu'anan
si uras. 51 Agtagutad-na iya si amu-na basi' sapatig'ub-nay to si mga
magparapamakunu-kuno nga ga'i agliwat i kahul'us-na si pagsirbi-na
mga iya, nga awiray si lugar kon singnga agparapangaraba ngan agpara-
panrigot mga iya."

25

I Isturya Hi'unong

si Awatong Abay

1 Agpadayon si Jesus sito isturya, "Si pagdadara'un-na sinan pana-
hon, i pagsakup-na si a'a si nagpanhadi'an-na si man langit, aka-
pariho si awatong abay-na si karaslon danda nga agpamawa-bawa si
mga kalugaringun-na lampara nga pamagawas pagtupo' si karaslon
lalla. 2 Limangan si mga iya i ga'i mag'isip si titakka ngan i liman-
gan may i aniya' mga dunung-na pag'andam kon ay i kinahanglanon.
3 Agpamawa si mga lampara-na i mga gana' isip-na, pero ga'i agpamalon
si mga risirba-na lana. 4 Pero i mga aniya' dunung-na, aniya' gayod
mga pangngisihan-na lana huwang si mga lampara-na. 5 Tungod kay
atrasado anakka i kinasal lalla, angabat mga iya piraw sanglit agpa-
manahik gihapon ngan agpakapaturi.

6 “Kamagkatutnga'an, bali kariribukan si mga a'a magpakakulaw nga
titakka na iya: ‘Awira' na i karaslon! Pagawasa na kam anan ngan
tupu'u-bi iya!’
7 “Mangno pamabangon i awatong abay ngan agpangandam si mga
lampara-na mga iya. 8 Aminugad i mga gana' isip-na ari si mga aniya'
dunung-na, ‘Pa'ambiton daw kami' si mga lana-bi nan bisan diki'it.
Agtikaparong namay mga lampara kami' to.’ 9 Lingun-na may mga
iya, ‘Sigurado nga ga'i to gayod akahusto kon agturunga'an-tay to kam.
Lugod mas mahalap kon amalli na kam hamok ari si tindahan para si
mga kalugaringun-bi.’
10 “Pero si pagparalalangngan-na mga iya pagballi lana, iya may i
panakka-na si karaslon. I mga abay nga dati andam agpamungyod
dayon si iya pasallod si nagkumbitihan. Mangno nagsirrahan dayon i
pwirtahan-na.
11 “Ga'i agliyat, anakka i ditangnga'. ‘Sinyor! Sinyor! Pasalluron may
kami'!’ i pakimalu'uy-na mga iya.
12 “Pero anaruman dina iya, ‘Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ga'i ako
angilala si ka'am.’ ”
13 Agtapusan-na si Jesus i isturya-na si pagpinugad, “Sanglit agban-
taya kam, kay ga'i sakatu'anan-bi kon ay allawa o ay urasa anakka i
Paragdalum-bi.”

I Isturya Hi'unong

si Tallungan Tinapuran
Lukas 19:12-27

14 Angisturya gihapon si Jesus: “I pagsakup-na si a'a si nagpanhadi'an-
na si man langit akapariho liwat si a'a nga tibiyahi pan la'in lugar.
Sanglit agban'u-na i mga tinapuran-na ngan agpa'intriga-na ato i mga
inanna'-na. 15 Agpamuwanan-nay to sigon si abilidad-na si kada ad-
dangan si mga iya. I addangan agbuwanan-na si bulawan kwarta
nga akapariho si kantidad-na si tallo ta'on swildo, i addangan may
akapariho si duwa ta'on swildo ngan i addangan pa akapariho may si
adda ta'on swildo.* Katapos palangngan iya ngan agbiyahi pan la'in
lugar. 16 Pa'amban dayon i a'a makakarawat si mahaya kantidad ngan
agpanigusyu-na i kwarta, sanglit anubo' payto dubli si sakarawat-na.
17 Pariho liwat i nagbuhat-na si kaduwangan. Anubo' pa liwat dina dubli
si sakarawat-na. 18 Pero ag'ukad dina i a'a nga minos sakarawat-na ngan
aglubluban-na i bulawan-na si amu-na.
19 “Pa'agi i maliyat panahon, agbalik i amu-na siray mga tinapuran
ngan ag'aratubang mga iya pagbalansi. 20 Agpa'intriga i tinapuran
makakarawat si mahaya kantidad huwang pa i tinubu'-na. Aminugad to,
‘Sinyor, agtapuran-mo ako pag'antan si bulawan kwarta nga kantidad
tallo ta'on si swildu-ko. Kulawin to, adubli pa liwat dina tinubu'-nay to.’
21 “Anaruman i amu-na, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka'aw i tinapuran
nga tangkod ngan aniya' kapulsanan-na! Akatapuran kaw gayod pag-
panginano si nagpa'intriga si ka'aw, sanglit himu-ta kaw tinapuran si
mas mahaya pa kantidad. Dayuna ngan pahuwanga agkalipay si amu-
mo!’

* **25:15** Si Grikuhanon: agbuwanan-na lima talinto... duwa talinto... adda talinto, ngan i balur-na si kada talinto akapariho si inanda'an-na si swildado si walo' bulan.

22 “Ama'intriga liwat i kaduwangan tinapuran ngan aminugad,
‘Sinyor, agtapuran-mo ako pag'antan si bulawan kwarta nga kantidad
duwa ta'on si swildu-ko. Kulawin to, adubli pa liwat dina tinubu'-nay
to.’
23 “Anaruman i amu-na, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka'aw i tinapuran
nga tangkod ngan aniya' kapulsanan-na! Akatapuran kaw gayod pag-
panginano si nagpa'intriga si ka'aw, sanglit himu-ta kaw tinapuran si
mas mahaya pa kantidad. Dayuna ngan pahuwanga agkalipay si amu-
mo!’
24 “Si katapusan, amahalling i katallungan tinapuran, ‘Sinyor,
akatu'anan ako nga bali kaw ka'istrikto. Agparapa'ani kaw si
bisan ma'in pinatanuman-mo ngan tigparatipun-mo bisan i ma'in
pinahimaliran-mo. 25 Tungod sinan atalaw ako ngan aglubluban-ko na
hamok i bulawan-mo. Kulawin to, atiya' gihapon i dati tawa'-mo.’
26 “Anaruman may i amu-na, ‘Mara'at kaw gayod ngan hubya' tina-
puran! Kon da'inan sinan i pagkakilala-mo nga agparapa'ani ako
si bisan ma'in pinatanuman-ko ngan tigparatipun-ko bisan i ma'in
pinahimaliran-ko, 27 kon sugad, kapa'i may kay ga'i agpadipusitu-mo
si bangko i kwarta-ko basi' kunta' si pagbalik-ko, sakubra-koy nan nga
aniya' na dina tubu'-na.’
28 “Sanglit agmando' i amo, ‘Bawi'u-bi kwartay nan si iya ngan
pumwanu-bi si addangan to nga urog nag'inantanan-na, 29 kay bisan say
i aniya', iya i binuwanan pa basi' anlabbat gayod i tawa'-na; pero bisan
say i gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala' pa tikang si iya. 30 Ngan kon
parti namay si gana' nan kapulsanan-na tinapuran, patapuku-bi nan
pagawas, si lugar nga bali lu'om, kon singnga agparapangaraba ngan
agparapanrigot mga iya.’

I Katapusan Paghusgar

31 “Si pada'itu-na si Pinili' A'a nga nagsigahan palibot si maka'angayan
danta'-na pati' nagbungyuranan si dimu'an mga anghel-na, aningkulo'
to si trunu-na paghusgar. 32 I mga a'a-na si dimu'an nasyon pap-
atiripunon atubang si iya ngan burulagun-nay to si duwa parti nga day
adda mangngataman nga agparabulag-na i kakarniruhan tikang si mga
kakandingan. 33 Tigpabiriyu'-na i mga kakarniruhan banda si kawanan-
na ngan i kakandingan may si kawiri-na.
34 “Katapos amahalling i Hadi' si mga a'a si kawanan-na, ‘Paduguka
kam si ako, ka'am nagpamuwanan-nay nan na si Tatay-ko si mga
kabubuwasun-na. Karawatu-bi i mga sa'iridar-bi bilang mga sakop si
ginhadi'an-ko nga nagtagama-na para si ka'am tikang pa siray ngan
paghimo si kalibutan 35 kay agpakakan-bi ako ngan pakalingantu-ko.
Agpa'inum-bi ako ngan pag'uhaw si ako. Agpadayun-bi ako si mga
ruma'-bi bisan kon istranghiro ako si mga lugar-bi. 36 Agbuwanan-bi
ako pagsalinan ngan pagkinahanglan-ko sito. Ag'ataman-bi ako ngan
pamurong si ako. Ngan agbisita-bi ako ngan pakaprisu-ko.’
37 “Pero tipatilaw dina i mga matadong nagbagawan-na, ‘Paragdalom,
ngan sumiran ba' pakabagat kami' si ka'aw nga linganto katapos ag-
pakakan kami' kaw, pati' paka'uhaw-mo nga agpa'inom kami' kaw?
38 O ngan sumiran ka'istranghiru-mo nga agpadayon kami' kaw, pati'
pagkinahanglan-mo pagsalinan nga agbuwanan kami' kaw? 39 Ngan

sumiran liwat pamurong si ka'aw nga ag'ataman kami' kaw, pati' kaprisu-mo nga agbisita kami' kaw?'
40 "Anaruman may i Hadi', 'Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say
aha'a, igkasi-koy nan, ngan bisan ay i nagbuhat-bi si addangan si mga iya
nga ga'i akabulos si ka'am, kwintadoy nan nga agbuhat-bi si ako.'
41 "Kahuman sinan, tipahalling namay iya si mga a'a si kawiri-na,
'Patalaha kam si ako mga magpakagaba'an nan na ngan pada'iraya
kam si gana' ray kapaparungun-na api nga nagtagama para si Satanas
pati' si mga igkasi-na ka'anghelan 42 kay ngan pakalingantu-ko, gana' si
ka'am magpakakan si ako. Gana' si ka'am magpa'inom ngan nag'uhaw
ako. 43 Gana' si ka'am mag'imbitar ngan ka'istranghiru-ko siray si mga
lugar-bi. Gana' si ka'am mamuwan pagsalinan ngan pagkinahanglan-
ko, ngan gana' gayod manginano si ka'am ngan pamurong si ako pati' si
pakaprisu-ko.'
44 "Tisaruman to liwat mga iya, 'Paragdalom, ngan sumiran pakaku-
law kami' si ka'aw nga linganto kaw, nga bali kaw ka'uhawan, nga
istranghiro kaw, nga agkinahanglan kaw pagsalinan? Ngan sumiran
pamurong si ka'aw pati' apriso nga gana' si kami' manginano?'
45 "Aminugad may to si mga iya, 'Sumatan-ta kam si kamatu'uran,
bisan say aha'a, igkasi-koy nan, ngan bisan ay i ga'i nagbuhat-bi si
addangan si mga iya nga ga'i akabulos si ka'am, kwintadoy nan nga ga'i
may liwat agbuhat-bi si ako.'
46 "Mangno papalitirahon to mga iya pada'iray si gana' katapusan-na
kastigo, pero i mga matadong pada'iray si ungod kinabuhi'."

26

I Plano Pagmatay si Jesus
Markos 14:1-2; Lukas 22:1-2

1 Pakahuman-na si Jesus pagpahalling sinan dimu'an, aminugad iya si
mga inadalan-na, 2 "Akatu'anan kam nga duwa na hamok allaw i Pyista
si Paglabay* ngan papa'intrigahon i Pinili' A'a ngan papapaku'on."
3 Mismo siray uras, agtiripon i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o
kamabu'utan-na si mga Hebro, ari si palasyu-na si Caifas, i gilalabawi
paraghalad. 4 Agparapanganda' mga iya pa'agi nga sapadakup-na mga
iya si Jesus nga gana' makatu'anan basi' sapamatay-na mga iya. 5 Pero
agsarabut-sabot mga iya, "Kinahanglan ga'i kita kam agbuhat sito si
kapyistahan-na kay tingali mangisog ngan agsararamok i mga a'a."

Nagbu'bu'an Pasangngit si Jesus

ari si Betania
Markos 14:3-9; Lukas 7:37-38; Juan 12:1-8

6 Ngan ari kas Jesus si baryo Betania, si ruma'-na kas Simon
nga akanaynayan na hamok Gu'uron, 7 aniya' danda padugok si
nagtarangka'an-na mga iya pagkakan nga magbawa-bawa pasangngit.
Bali to kamahalan nga i pangngisihan-na hinimo tikang si bato alabas-
tro. Agpabu'bu'-nay to si takuluk-na si Jesus.
8 Pakakulaw-na sinan si mga inadalan-na, andiri' gayod mga iya ngan
agsipurupatilaway, "Ay kay agkaragan-nay nan hamok? 9 Pwidi nan

* **26:2** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

kunta' sabaligya'an-ta si mahaya kantidad ngan i bayad-na apumwan si mga anggana'."

10 Sakatu'anan-na si Jesus i maka'anna' si mga inisipan-na sanglit agtilaw-na mga iya, "Ay kay agpakamalu'an-bi dina iya? Ka'angayan gayod i nagbuhat-na si ako. 11 Pirmi aniya' mga anggana' nga sabagatan-bi, pero ma'in na pira, ga'i na ako sabagatan-bi. 12 Si pamu'bu'-na sito pasangngit ato si puhu'-ko, ag'andam-nay to hamok para si uras si paglabbong. 13 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan singnga nag-pasamwak i mahalap sumat si bug'os kalibutan, parasumaton liwat i nagbuhat-na pagpa'intom ngan pagdayaw si pagka'a'a-na."

14 Mangno pada'iray si mga puno' paraghalad si Judas Iscariote, i addangan si Dusi. 15 Amatilaw iya, "Ay i pinumwan-bi si ako kon pa'intriga-ko iya si ka'am?" Sanglit nagkwintahan dayon iya traynta salapi' diplata.† 16 Tikang siray uras, agtikang dayon si Judas pag'anda' si tama' uras nga sapa'intriga-na si Jesus si mga iya.

I Katapusan Panihapon

Markos 14:12-25; Lukas 22:7-13,17-20; 1Cor 11:23-25

17 Ngan panakka-na si primiro allaw si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na, pamadugok si Jesus i mga inadalan-na ngan agpa-matilaw, "Singnga may i karuyag-mo nga agtima kami' para si pakan pagpa'intom si Paglabay?"

18 Anaruman iya, "Padulhuga kam pan syudad pagbagat sito a'a ngan pinugaru-bi, 'Agpinugad i Ma'istro: Titakka na i uras nagtagama para si ako ngan aruyag ako pagsilibrar anan si ka'am nan huwang i mga inadalan-ko pagpa'intom si Paglabay.' " 19 Sanglit agsunud-na si mga inadalan i dimu'an tugun-na si Jesus ngan agtima mga iya para si pakan.

20 Kasanguman, agkatarangka' si Jesus pati' i Dusi. 21 Si pagpamangan-na na mga iya aminugad si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, addangan gayod si ka'am i titraydor si ako."

22 Mga masurub'on gayod mga iya ngan agtikang pagpinugad si iya sa'uru'addanganay, "Paragdalom, sigurado ma'in ako ha?"

23 Anaruman may si Jesus, "I addangan nga magpaduldol si pan-na si matapit mangko' nagpaduldulan-ko, iya i titraydor si ako. 24 Maratayon i Pinili' A'a pariho si maka'anna' si Kasuratan, pero papabidu'on gayod i titraydor si iya! Mas mahalap pa kunta' si iya nga ga'i na hamok naghinganak si nanay-na."

25 Mangno aminugad si Judas, i titraydor si iya, "Rabbi,‡ sigurado ma'in ako ha?"

Anaruman si Jesus, "Ka'aw, ngan ka'aw i magpaguwa' sinan."

26 Si pagpamangan-na na mga iya, angaddo' si Jesus adda bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to ngan agpumwan-na si mga inadalan-na dungan si pagpinugad, "Karawatu-bi to ngan kakanu-bi, iyay to i puhu'-ko."

27 Katapos, angaddo' iya kupa ngan agpasalamat si Diyos. Mangno agpumwan-nay to si mga iya dungan si pagpinugad, "Anginuma kam dimu'an anan sinan kupa 28 kay iyay nan i laha'-ko nga kasarigan si pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya ngan pa'awas to para si malabbat a'a

† **26:15** Si Grikuhanon: traynta drakma, ngan i balur-na si kada adda akapariho si ampat allaw swildo. Kulawin si 17:24. ‡ **26:25** Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 68.

basi' apasaylo i mga sala'. 29 Sumatan-ta kam, ga'i na ako anginom
gihapon sito bino tubtob si allaw nga paluwa' i baha'o pa'agi pag'inum-
ko si bino huwang si ka'am ari si ginhadi'an-na si Tatay-ko."
30 Mangno, pakahuman-na mga iya agkanta adda salmo, pagawas
dayon mga iya ngan pamada'iray si tagudtod nag'arunan Bukid-na si
Ka'ulibuhan.

Agtigu-na si Jesus

i Pagdidiwaray-na si Pedro
Markos 14:27-31; Lukas 22:31-34; Juan 13:37-38

31 Katapos agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, "Mismo ina'anto
sangom pamabulag kam dimu'an ngan ambanan-bi ako tungod si
mahinabo' si ako, kay yayto i maka'anna' si Kasuratan:
Maratayun-ko i mangngataman,
sanglit agwararak i kakarniruhan.§
32 Pero kahuman si pakabanhaw-ko, agdahulo ako si ka'am pan Galilea."
33 Amahalling dayon si Pedro, "Bisan kon pama'amban i dimu'an
tungod si mahinabo' si ka'aw, ga'i gayod ako pa'amban si ka'aw!"
34 Anaruman may si Jesus, "Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, mismo
ina'anto sangom, antis anutturu'ok i manok agdidiwaray na kaw dina
sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo."
35 Pero aminugad dina si Pedro, "Ga'i nan sahimu-ko pagdidiwaray
nan nga ga'i kaw sakilala-ko, bisan pa kon kinahanglan ako amatay
huwang si ka'aw!" Ngan da'inan liwat sinan i mga pinahallingan-na si
ditangnga' pa mga inadalan.

Ag'ampo' si Jesus

ari si Getsemane
Markos 14:32-42; Lukas 22:40-46

36 Mangno anakka kas Jesus pati' i mga inadalan-na si lugar nga
nagtanuman kakayuhan nag'arunan Getsemane. Agpaminugad-nay to,
"Pada'iray ako si dahulu'an ngan ato kam dahulo agpanlumpagi' hasta
nga ga'i ako atapos ag'ampo'." 37 Pero agpabaya'-na si Pedro pati' i
duwangan dadi'-na si Sebedeo* paghuwang si iya. Agtikang iya pag'abat
kabidu'an ngan agpanangis gayod i kasing-kasing-na. 38 Si kaliyat-
liyatan agpinugad-na mga iya, "Masurub'on gayod i kasing-kasing-ko
ngan day mababukahon tungod si paddi-na. Ato kam hamok basi'
sa'abat-ko i paghuwang-bi."
39 Ngan pakadahulu'an-na si Jesus si tallungan, pa'akkom iya ngan
ag'ampo', "Tatay-ko, kon ahimo may dina, palihison si ako kupay to
si kasakitan, pero dakaw agtumanon i katuyu'an-ko hamok, kundi' i
katuyu'an-mo gayod."
40 Mangno pabwiltay to si mga iya ngan satakkahan-na nga agpara-
pamaturi na dina. Sanglit agpukaw-na si Pedro si pagpatilaw, "Ga'i ba'
kam agpakakaya pagpapiraw bisan un'ura hamok paghuwang si ako?
41 Agkallata kam ngan ag'ampu'a kam basi' sa'agwanta-bi i mga pagpur-
bar si mga pagtutu'u-bi. Awili i inisipan pagtuman si mga katuyu'an-na
si Diyos, pero maluya pag'alagad i kada'an kina'iya."

§ **26:31** Sac 13:7 * **26:37** Parti si duwangan dadi'-na si Sebedeo, kulawin si 4:21.

42 Pa'amban gihapon si Jesus si mga iya si kaduwa bisis ngan ag'ampo' utro, “Tatay-ko, kon ga'i gayod akalihis to kupa si ako hasta nga ga'i sa'inum-ko i isi-na, tumanon i katuyu'an-mo gayod.”
43 Katapos, agbwilta-na i mga inadalan-na ngan satakkahan-na namay nga agparapamaturi dina kay mga mabuwat na i mga mata-na. 44 Sanglit agpangambanan-nay to gihapon ngan ag'ampo' si katallo bisis nga pariho hamok i mga pinahallingan-na.
45 Mangno pabwilta iya si mga inadalan-na ngan agpaminugad-na, “Agparapamaturi pa ba' kam gihapon? Ag'ikmata kam! Iya nayto i uras nga trarayduran na i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon na iya si mga makasasala'. 46 Banguna na kam anan kay pada'iray na kita kam. Kulawi-bi ro, awira' na i magtraydor si ako!”

I Pagdakop si Jesus
Markos 14:43-50; Lukas 22:47-53; Juan 18:3-11

47 Si pagparapahalling-na pa si Jesus, anakka si Judas nga addangan si Dusi. Bali labbat i kahuruwangan-na nga nagpamabawa-na si mga puno' paraghalad pati' si mga mata'o kamabu'utan-na si mga Hebro. Aniya' mga ispada-na sito mga a'a pati' mga batuta. 48 Antis sinan, agsumatan-na dahulo si magtraydor i mga kahuruwangan-na kon ay i pangngilalahan si darakupun-na mga iya: “I lalla inuruk-ko, iya i nagkinahanglan-bi. Dakupu-bi dayon iya.” 49 Ngan pakatapit-na si Judas si Jesus, aminugad dayon iya, “Rabbi,† kumusta kaw!” ngan diritso ag'uruk-na.
50 Anaruman may si Jesus, “Sangkay, buhaton i nagpada'itu-mo.”
Mangno pamadugok i mga lalla si Jesus. Agdakup-nay to mga iya ngan agpugulan-na. 51 Tungod sinan, aniya' si mga kahuruwangan-na si Jesus i manhulkot si ispada-na ngan diritso agtigbas-na i rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan akapalungan to.
52 Agmandaran-na iya si Jesus, “Patakubon ispada-moy nan, kay dimu'an mag'antan si ispada, mismo i ispada i manmatay si iya. 53 Ga'i ba' kam akatu'anan nga kon amalako ako bulig tikang si Tatay-ko, sigurado nga pabawahan-na ako ato sitinta mil o anubra pa mga ka'anghelan? 54 Pero kon agda'inan ako sinan, pinapa'i atuman i maka'anna' si Kasuratan nga kinahanglan ahinabo' to si da'ito gayod pa'agi?”
55 Mangno amahalling si Jesus ari si magpandarusong, “Ribildi ba' ako nga kinahanglan kam gayod agbawa si mga ispada-bi pati' si mga batuta-bi nan pagdakop si ako? Balang allaw ari ako agparatingkulo' si mga hawan-na si templo si pagparaturu'-ko, ngan ga'i may ako agdakup-bi. 56 Pero ahinabo' to dimu'an basi' atuman i maka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.” Agpata'anan-na iya si dimu'an mga inadalan-na ngan agpanrarabunos pag'amban.

Ag'atubang si Jesus si Kunsiho
Markos 14:53-65; Lukas 22:67-71; Juan 18:12-13,19-24

57 Mangno nagbawa si Jesus si mga magpandakop si iya pada'iray si ruma'-na si Caifas, i gilalabawi paraghalad. Agtiriripon ari i mga paragturo' bala'od pati' i mga mamata'o kamabu'utan. 58 Pero amungyod si Pedro si mga iya nga apartado ngan akasallod to si hawan-na si ruma'-na

† **26:49** Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 68.

si gilalabawi paraghalad. Ngan ari na iya, pahuwang iya si mga gwardya magpaningkarag ari pag'antahak kon ay i manakka.
59 Agparapanganda' i mga puno' paraghalad hasta pa i ditangnga' mga myimbro si Kunsiho mga binurubullo' ibidinsya kuntra si Jesus, basi' sapamatay-nay to mga iya. 60 Pero bisan kon bali labbat i mga magpamahalling kabubullu'an, gana' sapaguwa'-na mga iya ibidinsya.
Si katapus-tapusan, aniya' gihapon duwangan si mga magtambong ari nga pan dahulu'an 61 pagtistigos, “Agpahalling to a'a nga pwidi kuno' sabungkag-na i templu-na si Diyos ngan tindug-nay to gihapon sallod hamok si tallo allaw.”
62 Kahuman sinan, anunggo i gilalabawi paraghalad ngan agtilaw-na si Jesus, “Gana' ba' sapasaruman-mo si mga iya? Ay kay agpakapahalling mga iya da'inan sinan?” 63 Pero ga'i agsibu'-sibo' si Jesus.
Agtilaw-na iya gihapon si gilalabawi paraghalad, “Pina'agi si arun-na si gana' kamatayun-na Diyos, agmandaran-ta kaw pagsumat si kami': Ka'aw ba' i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos?”
64 Lingun-na may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan. Sanglit sumatan-ta kam: Ga'i na agliyat, papakulawon kam si Pinili' A'a nga agtingkulo' si kawanan-na si Makagagahom ngan papakulawon kam liwat si iya ari si panganod si pagdadara'un-na.”
65 Aggisi'-na dayon si gilalabawi paraghalad i sutana-na ngan mangisog, “Aglalabawan-na sito a'a i Diyos! Ga'i na kita kam agkinahanglan mga tistigos pa! Mismo ina'anto, sapamati'an-bi na nga aglalabawan-na sito a'a i Diyos. 66 Ay i pinahusgar-bi si iya?”
Anaruman may mga iya, “Kamatayon i angay nagpapatok si iya.”
67 Mangno agpararukda'an-na mga iya si Jesus si bayhon ngan nagparapuniti iya. Nagparatampalo liwat iya si ditangnga' 68 ngan agparapatilawan-na mga iya sa'uru'addangan, “Tiguhon daw, ka'aw nga Tinu'inan Mannanalwas kuno', say di' i mamuniti si ka'aw?”

Agdidiwarayan-na si Pedro

si Jesus
Markos 14:66-72; Lukas 22:55-62; Juan 18:16-18,25-27

69 Siray uras, ari pa si gawas si Pedro, ari si hawan agparalumpagi'. Kata'ud-ta'uran, aniya' kabulig danda padugok si iya ngan aminugad, “Huwang-na kaw liwat si Jesus nan nga taga Galilea.”
70 Pero agdidiwaray iya atubang si dimu'an mga a'a ari si pagpinugad, “Gana' sa'urup-urupan-ko si nagparayawit-moy nan.”
71 Katapos pasirong iya si pwirtahan-na si kuta', ngan ari namay iya sakulawan-na si la'in namay kabulig. Anumat to dayon si mga magpa-nunggo ari, “Huwang-nay to liwat a'a si Jesus nan nga taga Nasaret.”
72 Pero agdidiwaray iya gihapon ngan agsumpa' pa liwat iya: “Ga'i gayod ako angilala sinan!”
73 Kata'ud-ta'uran, aniya' namay pamadugok si Pedro si mga magpara-panunggo ari ngan agpaminugad, “Sigurado nga addangan kaw si mga kahuruwangan-na kay klarado si tunada-moy nan.”
74 Mangno amahalling si Pedro, “Bisan pa ako pugutan-bi kon ga'i ako agsumat si kamatu'uran, akatu'anan i Diyos nga ga'i gayod ako angilala sinan.”
Mismo siray uras, anutturu'ok i manok. 75 Tungod sinan, sa'intuman-na dayon si Pedro i pinahallingan-na si Jesus: “Antis anutturu'ok i

manok, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo."
Mangno pagawas iya ngan ari agparadinamag makusog.

27

Agbiyat si Judas

si Kalugaringun-na

1 Ngan kanalungan, nagka'araddahan si mga puno' paraghalad pati'
mga mata'o kamabu'utan-na si mga Hebro nga kamatayon i angay
pinapatok si Jesus. 2 Agpagapus-na mga iya si tamburo' ngan agpabawa-
na basi' apa'intrigay to ari si Gubirnador Pilato.

3 Si pakakulaw-na si Judas, i magtraydor, nga nagpatukan si Jesus,
bali i pagbasul-na ngan agpabalik-na i traynta salapi' diplata* si mga
puno' paraghalad pati' si mga mata'o kamabu'utan. 4 Lingun-na si Judas,
"Sala'an gayod ako kay agtrayduran-ko i a'a nga ma'in angay nagpatukan
kamatayon."

Anaruman may mga iya, "Ay i nagla'uman-mo pa si kami'? Tawa'-mo
naynan baratunun-mo."

5 Sanglit agpatapuk-na na hamok si Judas i kwarta ari si templo ngan
pa'amban. Pagawas iya si syudad ngan agbitay si kalugaringun-na.

6 Agpumwa'-na si mga puno' paraghalad i mga diplata pero aniya'
maminugad, "Supak si bala'od nga nagpa'anna' nan si kaha-na si templo
kay yaynan kwarta nagpabayad si kamatayun-na si a'a." 7 Sanglit
agbaragawan-na na hamok mga iya nga ginamit i kwarta pammutong
si pitak-na si paraghimo pakattan para panlabbungan si mga dayuhan.
8 Iyay nan i rason kon ay kay Pitak si Pagwasakan-na si Laha' i pag'aron
sinan hasta pa ina'anto. 9 Pwira pa sinan, akata'op liwat nga atuman
i mga allingun-na si paragsumat Jeremias: "Agkarawat-na mga iya i
traynta salapi' diplata nga iya i kantidad nagpaprisyo si iya si mga a'a-
na si Israel.† 10 Mangno agpabutung-na mga iya si pitak-na si paraghimo
pakattan, sigon si mandu'-na si Paragdalom si ako."‡

Si Jesus Atubang si Pilato
Markos 15:2-15; Lukas 23:2-3,18-25; Juan 18:29–19:16

11 Siray uras, ari na si Jesus ag'atubang si gubirnador ngan agtilaw-na
iya, "Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?"

Anaruman may si Jesus, "Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan."

12 Pero ngan pagparapamasumbung-na si mga puno' paraghalad pati'
si mga mamata'o kamabu'utan si iya, ga'i gayod iya anaruman. 13 Sanglit
agtilaw-na iya gihapon si Pilato, "Sapakalihan-mo ba' kalabbat-nay
nan si mga ibidinsya-na kuntra si ka'aw?" 14 Pero ga'i iya anaruman
bisan namay hamok adda si mga sumbung-na hasta nga ga'i na gayod
akapugungan i pag'usa-na si gubirnador.

15 Kundi' aniya' kabatasanan-na si gubirnador kon Pyista pagpalibri
addangan priso nga nagpalaku-na si mga a'a. 16 Siray uras aniya'
bantugan gayod priso nag'arunan Barabas. 17 Sanglit ngan malabbat na i

---

* **27:3** Si Grikuhanon: traynta drakma, ngan i balur-na si kada adda akapariho si ampat allaw swildo. Hasta liwat si birsikulo 9. † **27:9** Sac 11:12,13 ‡ **27:10** Jer 32:6-9

magpanggubok ari, amatilaw si Pilato, “Say i saruyagan-bi nga pinalibri-
ko: Si Barabas ba' o Jesus to nga nagkilala bilang Tinu'inan Mannanal-
was?” 18 Agda'inan si Pilato kay akatu'anan iya nga nagpa'intriga si Jesus
si iya tungod hamok si mga ka'awa'-na mga iya.
19 Si pagparatingkulu'-na si Pilato si panhuhusgaran panningkulu'an,
agpatugon i alla-na sito mga allingon: “Dakaw agpata'anin a'ay nan
nga ma'in angay nagpatukan kamatayon kay ina'anto pa hamok, bali i
inantus-ko si upi-ko tungod si iya.”
20 Pero parapangaghat-na si mga puno' paraghalad pati' si mga mata'o
kamabu'utan i magpanggubok nga si Barabas i pinalibri ngan si Jesus
dina i maratayon.
21 Amatilaw gihapon i gubirnador si mga iya, “Say si duwangan to i
saruyagan-bi nga pinalibri-ko?”
Anaruman may mga iya, “Si Barabas!”
22 Amatilaw gihapon si Pilato, “Kon sugad, pa'i-ko may to Jesus to
nagkilala bilang Tinu'inan Mannanalwas?”
Anurakaw dina mga iya dimu'an, “Papaku'on iya si kudos!”
23 Lingun-na may si Pilato, “Kapa'i may? Ay i mara'at binuhatan-na sito
a'a?”
Pero agkukusog dina i turakaw-na si mga a'a, “Papaku'on iya si
kudos!” 24 Sanglit pakahuna'-huna'-na si Pilato nga gana' may hamok
kapulsanan-na si mga pama'agi-na kundi' agtikang dina agsaramok i
mga a'a, angala' iya buwahi' si planggana ngan anguso' atubang si mga
iya. Aminugad iya, “Gana' kalabtanan-ko si kamatayun-na sito a'a.
Tawa'-bi naynan baratunun-bi!”
25 Agpaminugad may i dimu'an mga a'a, “Kami' i manaruman si
kamatayun-na ngan hasta pa liwat si mga ka'uru'ampuhan kami'!”
26 Sanglit agpalibri-na si Barabas. Mangno kahuman-na agpalatigo si
Pilato si Jesus, agpa'intriga-nay to dayon si mga sundalo nga tipapako' si
iya.

Nagparapayahuyahan si Jesus

si mga Sundalo
Markos 15:16-20
27 Nagbawa si Jesus si mga sundalu-na si gubirnador pada'iray si
hawan-na si palasyu-na. Katapos agtiripun-na mga iya i ditangnga'
pa mga sundalo nga sakop si batalyun-na mga iya ngan agrilibutan-
nay to mga iya. 28 Naghugkasan to si panaptun-na ngan nagbistihan
si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot. 29 Mangno aghimo mga
iya likaw tikang si tangulon ngan nagpakuruna si Jesus. Agpa'antan-
nay to mga iya utod bigahaw si kawanan tamburo' pinakasiptir ngan
agparapanluhod mga iya atubang si iya ngan sigi-na mga iya pan-
langkag, “Malanga pa kunta' i kinabuhi'-na si hadi'-na si mga He-
bro!” 30 Agparapanrukda'an-nay to mga iya sa'uru'addangan ngan
nagparasiyuhan si bigahaw-na nga iya mismo i nagparapapakol si Je-
sus. 31 Pagkatapos si pagparapanlangkag-na, naghugkas i nagpakurum-
bot ngan nagbadu'an gihapon si kalugaringun-na panapton. Mangno
agbawa-nay to mga iya pan gawas basi' apapako' si kudos.

Nagpapako' si Jesus si Kudos
Markos 15:22-32; Lukas 23:33-43; Juan 19:17-24

32 Si pagparalalangngan-na mga iya, aniya' satupu'-na mga iya a'a
nag'arunan Simon nga taga sunsari'i si syudad Cirene ngan agpirit-nay
to mga iya pagpalangkit si kudus-na si Jesus. 33 Anakka mga iya si tagud-
tod nag'arunan Golgota, nga i kahulugan-na takuluk-na si minatay.
34 Ngan ari na mga iya, agpa'inum-na kunta' mga iya si Jesus bino nga
nagsalakutan si mapa'it hirbo.§ Pero ngan pakatimtim-na sito, andiri'
dayon iya pag'inom. 35 Pakapapaku'-na mga iya si Jesus, agpararti-na
mga iya i mga sul'ut-na pina'agi si ripa. 36 Katapos agpaningkulo' to
pagbantay si iya. 37 Si takulukan-na si Jesus, agpadukut-na mga iya i
sumbong kuntra si iya nga da'ito sito: *SI JESUS I HADI'-NA SI MGA HEBRO*
38 Aniya' liwat duwangan bandido nga nagpapako' si mga kudus-na
tingpid si iya, i addangan ari si kawanan-na ngan i addangan may ari
si kawiri-na.
39 Nagparatabri'an iya si mga manlalabay ngan nagparatamay. 40 Sigi
mga iya panyayawit, “Ka'aw magpinugad nga bungkag-mo i templo
ngan tindug-mo gihapon sallod si tallo allaw, salbaron i kalugaringun-
mo! Pahaw'asa anan si kudos nan kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos!”
41 Pupariho liwat sinan i mga langkag-na si mga puno' paraghalad,
si mga paragturo' bala'od pati' si mga mata'o kamabu'utan. 42 Sigi liwat
mga iya panyayawit, “Sasalbar-na i la'in a'a, pero i kalugaringun-na
lugod ga'i! Iya kuno' i Hadi'-na si Israel! Kinahanglan pahaw'as iya
ina'anto anan si kudos nan basi' kami' agpanutu'o si iya. 43 Agtapod iya si
Diyos. Kulawan-ta daw kon sapalipay-na pa iya kay agpinugad may iya
nga Dadi'-na iya si Diyos. Kunta' salbar-na iya ina'anto.” 44 Bisan i mga
bandido nga nagpamapako' tingpid si iya, agpangirog liwat pagtamay si
iya.

I Kamatayun-na si Jesus
Markos 15:33-41; Lukas 23:44-49; Juan 19:29-30

45 Ngan ka'amudtuhan, anlu'om i bug'os pitak palibot ari mga tallo
uras. 46 Pangalastris na, amahalling makusog si Jesus, “Eli, Eli, lama
sabachthani?” nga i kahulugan-na, “Diyus-ko, Diyus-ko, kapa'i may kay
ag'ambanan-mo na ako?”*
47 Ngan pakapamati'-na si ditangnga' magparapanunggo matapit si
iya, agpaminugad to, “Agban'u-na sito a'a si Elias.”
48 Aniya' dayon addangan maglalahi pada'iray si Jesus. Agbawa iya
ispungha hinumog si malassom na bino ngan agpatulu-nay to si adda
lingkawan basi' anakka ari si bawa'-na si Jesus. 49 Ngan agpaminugad
may i ditangnga', “Hala, angantahak kita kam. Kulawan-ta daw kam kon
anakka si Elias pagsalbar si iya!”
50 Pakapahalling-na gihapon makusog si Jesus, agtugutan-na i
kalugaringun-na espirito pag'amban.
51 Ari si templo siray uras, hintak agisi' si duwa parti i pannal-
ingkop kurtina tikang si dyata' diritso pan hawod. Abay'og i kalibutan
ngan agkatirimpag i mga kapapangpangan. 52 Agpaka'abrihan i mga
kwiba panlalabbungan ngan i mga bangkay-na si mga a'a nagtagama
paghuwang si Diyos ka'urugan pabangon ngan agpakabalikan si dati
kinabuhi'-na. 53 Pamagawas mga iya si mga kwiba-na, pero kahuman

§ **27:34** I nagtukoy mapa'it hirbo, iya i mirra nga nagpasalakot si bino para ga'i aka'abat si paddi. Kulawin si Markos 15:23. * **27:46** Salmo 22:1

dina si pakabanhaw-na si Jesus i pamasallud-na si sagrado syudad ngan agpakulaw mga iya si malabbat a'a.

54 Ngan pakakulaw-na si sinturyon† hasta si mga kahuruwangan-na maggwardya si Jesus si dimu'an mahinabo' dungan si paka'abat-na si linog, kinulbahan gayod mga iya ngan agpakapinugad, “Sigurado nga iyay nan i Dadi'-na si Diyos!”

55 Malabbat liwat ari mga danda magparapamantaw hamok si katalahan. Iyay nan mga iya i magparapamaya'-baya' si Jesus pagpanginano si mga kinahanglanun-na tikang pa si Galilea. 56 Huwang si mga iya kas Maria Magdalena, si Maria nga nanay-na kas Santiago pati' Jose hasta pa i nanay-na si mga dadi'-na si Sebedeo.

I Paglabbong si Jesus
Markos 15:42-47; Lukas 23:50-56; Juan 19:38-42

57 Aniya' mayaman a'a nga taga sunsari'i si bungto Arimatea nag'arunan Jose, ngan addangan liwat iya si mga inadalan-na si Jesus. Ngan kuhap na, 58 padugok iya si Pilato pagpalako si bangkay-na si Jesus, ngan agmando' dayon si Pilato pagpumwan sito si Jose. 59 Aghaw'as-na si Jose i bangkay ngan agputus-nay to si baha'o binalli katsa. 60 Katapos aghulid-nay to si kalugaringun-na kwiba panlalabbungan nga naghimo mismo si pangpang ari. Agpaligid mga iya adda mahaya bato pagsagpo' si pwirtahan-na si naglabbungan ngan diritso mga iya pama'amban. 61 Siray uras, agparapaningkulo' pa kas Maria Magdalena pati' i addangan pa Maria atubang si naglabbungan.

Nagpagwardyahan i Labbong

62 Ka'asumuhan, nga iya i Bispira si Allaw Pandidiskanso, agbagat-na si mga puno' paraghalad pati' si mga Parisiyo si Pilato. 63 Agpinugad-nay to mga iya, “Sinyor, aka'intom kami' nga agpinugad ray bullu'on ray nga kahuman kuno' si katallo allaw, abanhaw iya. 64 Sanglit kinahanglan anmando' kaw nga pagpabantay si naglabbungan tubtob si katallo allaw kay kon ga'i, tingali pamada'iray i mga inadalan-na ngan larisan-na mga iya pag'ala' i bangkay ngan panumatan-na i mga a'a nga abanhaw iya. Kon ahinabo' to, mas mara'at payto kabubullu'an kuntra si primiro nag'aku'-na.”

65 Aminugad may si Pilato, “Hala, amabaya'a na kam hamok bisan pira mga sundalo. Tigbantayi-bi si mga iya pahalap i naglabbungan si pinakamahalap pa'agi sahimu-bi.” 66 Sanglit agpamada'iray mga iya ngan agpamantayan-na pahalap i labbong huwang i pag'anna' si pangngilalahan‡ pagpasiguro nga kinaklaruhan kon nagtandog i nagpasirra bato basi' satistigusan-na si nagbilin bantay.

28

I Pakabanhaw-na si Jesus
Markos 16:1-8; Lukas 24:1-10; Juan 20:1-8

† **27:54** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 20. ‡ **27:66** I nagpa'anna' pangngilalahan naghimo pina'agi si pagpa'ingkot mahaya ulang nga nagpatungko si tinunaw kandila' kon singnga nagpamarka i silyu-na si Kunsiho pagpasiguro nga kon aniya' magtandog, ga'i na apabalik si dati.

1 Ngan pakahuman-na si Allaw Pandidiskanso, pagdadanta' pa hamok
si Duminggo nalong, pamada'iray kas Maria Magdalena pati' i addangan
pa Maria si naglabbungan pag'usisa.
2 Panakka-na mga iya ari, hintak anlinog makusog tungod si anghel-
na si Paragdalom nga pan hawod tikang si langit. Agdiritsoy to si naglab-
bungan, agpaligid-na i bato ngan agtingkulu'an-na. 3 Agdadanta' i bug'os
puhu'-na pariho si kil'at ngan i sutana-na bali pagkaputi'. 4 Tungod si
katalaw-na si mga gwardya si iya, nagpangadal to ngan agkadirismayo.
5 Agbagawan-na si anghel i mga danda, “Dakam agkataralaw.
Akatu'anan ako nga agpara'anda'-bi si Jesus nga nagpapako' si kudos.
6 Ga'i na iya ato; abanhaw iya sigon si dati allingun-na! Paduguka
kam ato ngan kulawi-bi i naghuliran si iya. 7 Katapos pada'iraya kam
dayon ngan sumati-bi i mga inadalan-na: ‘Abanhaw iya ngan agdahulo
si ka'am pan Galilea, sanglit ari iya sakulawan-bi.’ Iyay nan dimu'an i
tigpasumat-na.”
8 Sanglit agdadagmit i mga danda pag'amban si naglabbungan nga bali
pa i mga katalaw-na, pero akasalakutan na si mahaya kalipayan. Diritso
mga iya palahi pagsumat si mga inadalan-na. 9 Si pagparapanlalahi-
na, hintak anupo' si Jesus si mga iya ngan aminugad, “Kumusta kam.”
Pamadugok to, katapos pamakupo' si kitiran-na ngan agpangampo' si
iya. 10 Mangno agpinugad-na mga iya si Jesus, “Dakam agkataralaw.
Pada'iraya na kam ngan sumati-bi i kabugtu'an-ko si pagtu'o nga pa-
mada'iray mga iya si Galilea kay ari ako mga iya sakulawan-na.”

I Bullo' Sumat-na

si mga Gwardya

11 Si palangngan-na si mga danda, aniya' si mga gwardya magpamalik
pan syudad pagsumat si mga puno' paraghalad mahi'unong si dimu'an
mahinabo'. 12 Agtiriripon dayon i mga puno' paraghalad pati' i mga
mata'o kamabu'utan ngan agkurunsabo. Agsuhulan-na mga iya i mga
sundalo mahaya kantidad 13 huwang i tugon, “Kinahanglan i pinasumat-
bi nga agpamada'iray i mga inadalan-na ngan dabwi, ngan ag'ala'-na
mga iya i bangkay si pakapaturi-bi. 14 Kon sapakalihan-nay to hurub-
hurob si gubirnador, ata'o kami' pagpalipay si iya nga matala pa kam
si samok.” 15 Sanglit agkarawat-na si mga sundalo i kwarta ngan
agpanunud-na i tugon si mga iya. Ngan yaynan isturya agsara si dimu'an
mga Hebro hasta pa ina'anto.

I Panlihugan-na si Jesus

si mga Inadalan

16 Mangno agpamada'iray si Galilea i unsi inadalan, ari si dati bukid
nagsumat-na si Jesus. 17 Pakakulaw-na mga iya nga agdadara'on si
Jesus, agpangampo' to pero aniya' gihapon si mga iya nga agpanduda
pa. 18 Pero padugok si Jesus si mga iya ngan diritsoy to agpanu'inan-na,
“Nagpumwan na si ako i dimu'an gahom si langit pati' ato si kalibutan.
19 Sanglit pada'iraya kam si dimu'an nasyon ngan bisan singnga kam
akatakka, anganda'a kam mga a'a nga magin inadalan. Buhatu-bi nan
pina'agi si pagbunyag si mga mag'ako' si arun-na si Tata', si Dadi' pati'
si Espirito Santo 20 ngan pina'agi liwat si pagturo' si mga iya pagtuman
si dimu'an nagmandu'-ko si ka'am. Sigurado gayod nga aghuwang ako
pirmi si ka'am hasta pa si katapusan-na sito panahon.”

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Markos
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Markos addangan nga aniya' kaya-na. Akatu'anan kita parti sito tungod kay i magpanutu'o pirmi agbararagat ari si ruma'-na mga iya si nanay-na nag'arunan Maria (Buhat 12:12). Kabulig-bulig-nay to kas Pablo pati' Bernabe si primiro bisis pagparapasamwak-na mga iya si mahalap sumat (Buhat 13:5) pero pa'amban iya si kas Pablo ari si Perga kay pabwilta dina iya pan Jerusalem. Akapabido' to gayod si Pablo sanglit ngan si kaduwa bisis pagpasamwak-na mga iya, ga'i anugot si Pablo si karuyag-na si Bernabe nga pinabaya' gihapon si Markos. Tungod sinan, agkabulag si Pablo pati' si Bernabe (Buhat 15:36-39). Pero agklaro nga si kaliyat-liyatan agkarawat-na gihapon si Pablo si Markos (Col 4:10; 2Tim 4:11).

Akatu'anan liwat kita nga si Markos kahuwang-huwang-na si Pedro (1Ped 5:13). Malabbat i mag'arabuyon, huwang na i magpakadahulu'an manniniripon pag'ampo', nga si Pedro i nag'inala'an-na si Markos si mga allingon pati' si mga nagbuhat-na si Ginu'o. Ag'inala'-nay to tikang si mga nagturu'-na si Pedro.

Yayto Ebanghelyo agsurat-na si Markos ngan 50 AD (mga 20 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Agsurat-nay to para si mga ma'in Hebro, labihan na i mga taga Roma, sanglit diki'it hamok ato i nagpahuwang-na si makigpasumat-na si Diyos ari si Kada'an Kasuratan kumparar si tawa'-na si Mateo o si Lukas. Ag'isplikar iya parti si mga Hebruhanon allingon pati' si kabatasanan-na si mga Hebro basi' akasabot i mga ma'in Hebro (3:37; 5:41; 7:1-4,11,34).

Ato sito Ebanghelyo, agpasabot si Markos nga si Jesus i Dadi'-na si Diyos. Akapamatu'uran to pina'agi si bali kapambihira gahum-na si Jesus nga kinakulawan pina'agi si mga makagagahom buhat-na, si pagda'ug-na kuntra si mga mara'at espirito pati' si pagpasaylu-na si mga sala'-na si a'a. Aruyag si Markos pagpasabot si kita nga si Jesus pirmi agbuhat si mahalap sanglit urog i pag'isturya-na parti si mga buhat-na si Jesus kuntra si mga nagturu'-na. Agpakatu'an mismo si Jesus hi'unong si kalugaringun-na pina'agi si pagsumat-na nga iya i Pinili' A'a nga ga'i pada'ito si kalibutan basi' nagsirbihan pero basi' iya i magsirbi ngan basi' sapumwan-na liwat i kinabuhi'-na paglukat si malabbat a'a (10:45).

I mga impurtanti sa'adalan-ta ato sito Ebanghelyo: 1. I pagpamatu'od nga si Jesus ungod Dadi'-na si Diyos (1:1,11; 3:11; 5:7; 9:7; 12:1-11; 13:32; 15:39) 2. I pagparatugun-na si Jesus nga ga'i pagsumat nga iya i Tinu'inan Mannanalwas (1:34-44; 3:12; 5:43; 7:36-37; 8:26,30; 9:9) 3. I kina'iya-na si Jesus bilang ungod a'a (3:5; 6:6,31,34; 7:34; 8:12,33; 10:14; 11:12) 4. I kasakitan aragihan-na si Jesus ag'alagad si katuyu'an-na si Diyos (8:31; 9:31; 10:33) 5. I mga surunurun-ta kam bilang mga inadalan-na si Jesus (8:34–9:1; 9:35–10:31; 10:42-45) 6. I kadilikaduhan-na si Jesus si magpanguntra si iya (12:12; 14:1-2; 15:10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. I Nagsumat-na si Juan Paragbunyag hasta i Pagbunyag pati' Pagtintar si Jesus (1:1-13)

2. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Galilea (1:14–6:29)
3. Patala Dahulo si Jesus si Galilea (6:30–9:32)
4. I Pagbwilta-na si Jesus ari si Galilea (9:33-50)
5. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Judea pati' Perga (10:1-52)
6. I Pagsallud-na si Jesus si Jerusalem pati' i Pag'ampu'-na ari si Getsemane (11:1–14:42)
7. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (14:43–15:47)
8. I Pagkabanhaw, i mga Tugon pati' i Pag'alsa pan Langit (16:1-20)

I mga Nagsumat-na

si Juan Paragbunyag
Mateo 3:1-11; Lukas 3:2-16

1 I tinikangan-na si mahalap sumat nga si Jesus i Tinu'inan Mannanal-
was pati' i Dadi'-na si Diyos: 2 Aniya' nagsurat-na si paragsumat Isaias
siray panahon nga agpahalling i Diyos pada'iray si Dadi'-na:
Aniya' paragsumat-ko nga padahulu-ko si ka'aw
paghawan si pangngagihan-mo.*
3 Awiray iya si disyirto ngan agparapasamwak,
"Hawani-bi i aragihan-na si Paragdalom;
tadungu-bi i lalan ralangnganan-na."†
4 Mangno a'ungod to anan si Juan. Agparabunyag iya ari si
disyirto ngan agparawali si mga a'a nga kinahanglan mga iya agbasol
huwang si pagbag'o ngan agpabunyag basi' apasaylo i mga sala'-na.
5 Ka'urugan si magpangistar si Jerusalem i magdayo si iya ngan da'inan
may i ditangnga' pa mga kaburubungtuhan si Judea. Kahuman si
pagparapangumpisal-na mga iya, agbunyagan-na‡ mga iya si Juan ari
si Suba' Jordan.
6 Agbado' si Juan si hiniro hinimo tikang si barahibu-na si kamel ngan
agpaha iya tikang si anit-na si hayop. I kinakan-na duron pati' anira'.
7 Yayto liwat i nagparasumat-na: "Aniya' mabantog kahuman si ako nga
mas labaw pa i gahum-na. Ma'in ngani' ako angay bisan pagbak'ad si
sintas-na si sapatus-na. 8 Agbunyagan-ko kam parti si buwahi', pero
burunyagan-na i mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo."§

I Pagbunyag

pati' Pagtintar si Jesus
Mateo 3:13-17; 4:1-11; Lukas 3:21-22; 4:1-13

9 Sinan mga uras, anakka si Jesus tikang si Nasaret, adda baryo si
prubinsya Galilea ngan agpabunyag iya si Juan ari si Suba' Jordan.
10 Ngan pakatuwa'-na si Jesus si buwahi', sakulawan-na i pag'abri-na
si langit ngan i Espirito Santo pan hawod pada'iray si iya pariho si
adda sarampati. 11 Aniya' liwat kinabati'an busis tikang si langit nga

* **1:2** Mal 3:1 † **1:3** Isa 40:3 ‡ **1:5** Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyu'an-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na. § **1:8** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4.

agpinugad, “Ka'aw i Dadi'-ko* nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si ka'aw.”
12 Agpirit-na dayon iya si Espirito pagpada'iray si disyirto, 13 ngan
ag'istar iya ari sallod si kwarinta diyas. Agparatintar-na iya si Satanas
ngan aniya' liwat ari mga ma'isog hayop, pero agpara'ataman-na iya si
mga anghel.

I Pag'agda-na si Jesus

si Primiro mga Inadalan
Mateo 4:18-22; Lukas 5:2-11; Juan 1:35-42

14 Kahuman pagpriso si Juan, pada'iray si Jesus si Galilea, ngan
agpasamwak-na i mahalap sumat-na si Diyos. 15 Agpinugad iya,
“Anakka na i uras. Matapit na gayod i paghadi'-na si Diyos. Agbasula
kam huwang si pagbag'o ngan anutu'uha kam si mahalap sumat.”
16 Ngan pagparalalangngan-na si Jesus si bihing-na si Danaw Galilea,
sakulawan-na i magdingsirarihan Simon pati' Andres. Agtaktak-na
mga iya i pukut-na siray uras kay pandaying may i mga paka'allum-na.
17 Agban'u-na mga iya si Jesus, “Tuwa kam, amaya'a kam ngan agsunura
kam si ako basi' sapabawa-ko kam malabbat a'a pagtapod si Diyos pariho
si kalabbat-na si daying nga sabawa-na si pukut-bi nan.” 18 Mangno,
aglabbahan-na dayon mga iya i mga pukut-na ngan amaya' si Jesus.
19 Ngan pira pa hamok i mga pitad-na, sakulawan-na namay si Jesus
kas Santiago pati' Juan nga mga dadi'-na si Sebedeo. Agparaladlad mga
iya si mga pukut-na ari si paraw-na mga iya. 20 Agban'u-na dayon mga
iya si Jesus, ngan diritso ag'ambanan-na i tatay-na mga iya Sebedeo
hasta i mga kabulig-na ari si paraw, ngan amaya' mga iya si Jesus.

I Pagpapinda-na si Jesus

si Mara'at Espirito
Lukas 4:31-37

21 Pada'iray kas Jesus si syudad Capernaum. Ngan panakka-na si Allaw
Pandidiskanso, pasallod kas Jesus si sinaguga ari pagturo'. 22 Ag'usa i
mga a'a kay si pagturu'-na, akapariho iya si addangan nga aniya' pwirsa-
na si mga allingun-na pagpasunod, ma'in pariho si mga paragturo'
bala'od.
23 Mangno, aniya' lalla paluwa' ari si sinaguga nga nagbawa-bawa
mara'at espirito. Anurakaw to makusog, 24 “Ay ba' gayod i tuyu'-mo
si kami', Jesus taga Nasaret? Pada'ito ba' kaw pagtapok si kami' pan
impyirno? Sakilala-ta kaw. Ka'aw i Sagrado A'a nga nagpabawa-na si
Diyos.”
25 Animol si Jesus, “Dakaw pararibok! Papindaha anan si iya!”
26 Tinakka i lalla si buntug-na ngan agpakurug-kudug-na iya si mara'at
espirito. Papinday to dayon si iya bawa i pagturakaw.
27 Kinulbahan ngan agpangusa gayod i dimu'an mga a'a sanglit agsipu-
rupatilaway mga iya, “Ay ba' to? Adda ba' to baha'o pagturo' nga
aniya' gahum-na? Samandaran-na bisan i mga mara'at espirito ngan

* **1:11** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto ag-
buwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na
si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga
magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro
1:3-5).

agpansunod si iya.” 28 Sanglit, ga'i agliyat, abantog dagos si Jesus si
bug'os Galilea.

I Pagbulung-na si Jesus

si Malabbat A'a
Mateo 8:14-17; Lukas 4:38-43

29 Ngan paguwa'-na kas Jesus si sinaguga, pamadc'iray mga iya diritso
si ruma'-na kas Simon pati' Andres, nga aghuruwang mga iya kas
Santiago pati' Juan. 30 Aglibbak i ugangan-na danda si Simon tungod kay
mapanas iya. Agsumatan-na mga iya si Jesus nga maburong i ugangan-
na si Simon. 31 Sanglit, duguk-na si Jesus i maburong ngan antanan-na
si tamburo' pagpabangon. A'ala' i panas-na ngan manginanoy to dayon
pagkiwa para si mga iya.
32 Si pakatunud-na si allaw, agpamawa-na si mga a'a pada'iray si Jesus
i dimu'an maburong hasta i mga a'a nga nagbawa-bawa si mga mara'at
espirito. 33 Agtarambak ari siray ruma' i ka'aha'an si bug'os syudad
34 ngan malabbat i sapahalap-na si Jesus nga aniya' pala'in-la'in binati'-
na. Malabbat liwat i nagpapinda-na mara'at espirito, pero ga'i naynan
agpanugutan-na nga agpakayawit pa kay akatu'anan mga iya kon say
iya.
35 Ngan mananalong na, pabangon si Jesus ngan pagawas iya si ruma'.
Pada'iray iya si adda mamingaw lugar ngan ari agpara'ampo'. 36 Kata'ud-
ta'uran, pagawas kas Simon pag'anda' si iya. 37 Ngan paka'anda'-na na
mga iya, agpanumat to, “Nagpara'anda' kaw si mga a'a.”
38 Anaruman dina si Jesus, “Pada'iray kita kam si la'in lugar, ari si
mga matapit baryo, basi' sapasamwak-ko liwat ari i allingun-na si Diyos.
Iyay nan i tuyu'-ko si pagpada'itu-ko.” 39 Sanglit, aglibut-na mga iya i
kaburubungtuhan si bug'os Galilea ngan agparawali si mga sinaguga
ngan agparapamapinda si mga mara'at espirito.

I Pagbulong si Liprusuhon
Mateo 8:2-4; Lukas 5:12-14

40 Ngan ari kas Jesus si adda bungto, aniya' liprusuhon padugok
ngan makimalu'oy si iya. Anluhod to atubang si iya ngan aminugad,
“Sapahalap-mo gad ako, kon aruyag kaw.” 41 Alu'oy si Jesus, sanglit
agdu'unan-na si palat-na i lalla ngan aminugad, “Oho' gad, buhat-koy
nan. Anhalapa!” 42 A'ala' dayon i liprusu-na ngan anlimpyo i puhu'-na.
43 Agpalitira-na dayon si Jesus i lalla, ngan bali i pagkapada'an-
na, 44 “Agmatuha nga ga'i kaw akasumat si la'in a'a parti sito, pero
pada'iraya si paraghalad ngan pakulawon si iya i puhu'-mo. Tighalara
ari si nagmandu'-na si Moises para si manhalap basi' kinatu'anan nga
nagparatuman pa i Bala'od.” 45 Pero pagawas to dina ngan agsumat-
na i dimu'an mahi'unong si mahinabo'. Sanglit, tungod si kalabbat-na
si magpara'anda' si Jesus, aglikay na hamok iya si pagparadurudulhog.
Lugod, ag'istar hamok iya si mga mamingaw lugar. Pero, nagparadayo
gihapon iya si mga a'a tikang si dimu'an lugar.

2

Agpalangngan-na si Jesus

i Irapa
Mateo 9:2-8; Lukas 5:18-26

1 Kahuman si pira allaw, ngan pakabalik-na si Jesus si syudad Capernaum, sapamati'an-na si mga a'a nga anakka na iya. 2 Sanglit malabbat magtiriripon si mga iyay ray ngan agparapasamwak-na i mga allingunna si Diyos. Gana' na gayod lugar para si ditangnga' pa si sallod hasta si gawas-na si pwirtahan. 3 Mangno aniya' magpanakka nga agpamawa irapa pada'iray si iya nga nagbayawan si patangan. 4 Pero ga'i mga iya akatapit si Jesus tungod si kalabbat-na si a'a, sanglit amanahik mga iya si hagdan pan binubungan.* Agbulsugan-na mga iya yungod si Jesus ngan ari agtuntun-na mga iya i irapa huwang si naglibbakan-na. 5 Ngan pakakulaw-na si Jesus si pagtapud-na sito mga a'a, agpinugad-na i irapa, "No', nagpasaylo na i mga sala'-mo."

6 Aniya' liwat magpaningkulo' ari mga paragturo' bala'od nga agpanduda dina si iya. 7 "Ay kay akapahalling to a'a da'inan sinan? Aglalabawan-na sito a'a i Diyos. Gana' makapasaylo si mga sala' kon ma'in hamok i Diyos."

8 Sakatu'anan-na dayon si Jesus i isip-na si kada addangan si mga iya, sanglit agpantilaw-nay to, "Ay kay da'inan sinan i inisipan-bi? 9 Singnga sito i masayon: I pagpinugad sito irapa, 'Nagpasaylo na i mga sala'-mo' o i pagpinugad, 'Anungguha, addu'on naglibbakan-moy nan ngan alangngana'? 10 Pero, basi' sakatu'anan-bi nga i Pinili' A'a aniya' gahumna ato si kalibutan pagpasaylo si mga sala', palangngan-koy to irapa." 11 Mangno agpinugad-na i irapa, "Agtuninunga si ako. Anungguha, addu'on naglibbakan-moy nan ngan agbalika." 12 Anunggo iya, bitbit-na dayon i naglibbakan-na, ngan aglugaring iya pagawas nga kinakulawan si dimu'an ari. Ag'usa gayod i dimu'an ngan agparadayaw-na mga iya i Diyos, si pagpinugad, "Ga'i pa gayod kami' akakulaw pariho sito tikang si katikang!"

I Pag'agda-na si Jesus si Levi

nga Nag'arunan Liwat Mateo
Mateo 9:9-13; Lukas 5:27-32

13 Si utro bisis paglalangngan-na si Jesus si bihing-na si danaw, nagburungyuran iya si kalabbatan ngan agparaturu'an-na. 14 Si pagparalalangngan-na, samasiran-na namay si Levi, i dadi'-na si Alfeo, nga agparatingkulo' si pwistu-na si pannunukutan-na buhis. Agpinugad-na iya si Jesus, "Amaya'a ngan agsunura si ako." Anunggo si Levi ngan amaya' si iya.

15 Mangno aniya' allaw nga ari kas Jesus si ruma'-na kas Levi. Malabbat i pamadugok paragsukot buhis† pati' mga nagpaminugad makasasala'‡ ngan makitangka' si iya pagkakan huwang si mga inadalan-na kay malabbat na si iya magparapamaya'-baya'. 16 Si pagpamangan-na, pamalabay i mga paragturo' bala'od nga mga Parisiyo. Ngan pakakulaw-na mga iya nga agkakan si Jesus huwang si da'ito klasi mga a'a, amatilaw mga iya si mga inadalan-na, "Ay kay makihuwang iya pagkakan si mga paragsukot nan buhis pati' si mga makasasala' nan?"

---

* **2:4** Si kada'an mga panahon, binarrita lapok i mga binubungan nga naghimo pammalayahayan. † **2:15** I paragsukot buhis ma'in tarapuran kay traydor si nasyun-na. ‡ **2:15** Aniya' mga sala'-na sinan mga a'a pariho si bisan say aha'a pero mga iya i nagpaminugad makasasala' tungod kay ma'in mga iya rilihuso.

17 Ngan pakakatu'an-na sinan si Jesus, mismo iya i manaruman,
“Ma'in i mga mahalap a'a i magpanginahanglan duktor, kundi' i mga
maburong dina. Ga'i ako pada'ito pag'agda si magpaminugad nga
matadong mga iya a'a, kundi' pada'ito ako pag'agda si mga makasasala'.”

Nagpatilawan si Jesus

Mahi'unong si Pagpu'asa
Mateo 9:14-15; Lukas 5:33-35

18 Siray, aniya' mga nagpili' allaw si pagpu'asa basi' gana' la'in kinap-
insaran pwira hamok si Diyos. Agsunod sito pamatasan i mga inadalan-
na si Juan Paragbunyag pati' i mga Parisiyo. Sanglit, aniya' pamadugok
ngan agpamatilaw si Jesus, “Ay kay ga'i agsunod i mga inadalan-mo
si kabatasanan pagpu'asa pariho si nagbuhat-na si mga inadalan-na si
Juan Paragbunyag pati' si inadalan-na si mga Parisiyo?”

19 Anaruman si Jesus, “Ga'i may gad ahimo nga ga'i amangan i mga
imbitadu-na si kinasal lalla kon awinan pa iya. Basta nga huwang payto
si mga iya, ga'i pa mga iya pwidi agpu'asa. 20 Pero ma'in na pira arala'on
na i makapariho si kinasal lalla, ngan sinan allaw, iya na dina i angay
pagpu'asa-na si mga inadalan-ko.”

I Pagkarawat

si Baha'o Pagturu'-na si Jesus
Mateo 9:16-17; Lukas 5:36-39

21 Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran: “Gana' magpatangbil si baha'o hiniro si adda kada'an na
bado'. Kay kon da'ito sito i pagtangbil-mo, gisi'-na gihapon i badu'-mo si
nagpatangbil-mo kay ga'i angagwanta i kada'an si baha'o. Mas mara'at
to kagisi'an kuntra si dahulo.”

22 Agsumatan-na mga iya si adday to pa: “Gana' magpa'isi si baha'o
irimnon si kada'an na anit pangngingisihan, kay amura' to kon pa'isi-
mo, mangno aburhat i pangngingisihan ngan akarag i irimnon. Ma'in
da'inan sinan. Angay si baha'o irimnon nga baha'o may i pangngingisi-
han.”

Kon Say i Paragdalom

si Allaw Pandidiskanso
Mateo 12:1-14; Lukas 6:1-11

23 Sin adda, pabalatas kas Jesus si kapatagan nga akatuman si Allaw
Pandidiskanso. Sigi pangattos i mga inadalan-na si mga matahak uhay-
na si trigo ngan sigi panilsi'. 24 Aniya' mga Parisiyo magriklamo si iya,
“Kulawin ngani' nan! Ay kay agkattos mga iya si Allaw Pandidiskanso
bisan kon sakatu'anan-bi nga supak nan si bala'od?”

25 Anaruman may dina si Jesus, “Ga'i ba' sabasa-bi kon ay i nagbuhat-
na siray si David ngan kinulang iya tubtob alinganto hasta i mga
kahuruwangan-na? 26 Siray panahon, ngan si Abiatar i gilalabawi
paraghalad, pasallod si David si pangngangampu'an tulda§ ngan an-
gaddo' si pan nagla'in para si Diyos. Agkakan-nay nan nga i mga
paraghalad hamok i tugot pagkakan sinan ngan agbuwanan-na pa liwat
i mga kahuruwangan-na. Pero ma'in nan sala' para si mga iya.”

§ **2:26** Si Grikuhanon: ruma'-na si Diyos. Kulawin si pahina 610.

27 Si katapus-tapusan, aminugad si Jesus si mga iya, “Sayod kita nga
naghimo i Allaw Pandidiskanso para si kahalapan-na si a'a ma'in nga
naghimo i a'a para si kahalapan-na si Allaw Pandidiskanso. 28 Sanglit
kon i Pinili' A'a i Paragdalom si bisan ay, iya pa ba' i Allaw Pan-
didiskanso?”

3

1 Si adda bisis nga pasallod si Jests ri sinaguga, aniya' lalla ari nga
piyapi i tamburu'-na. 2 Aniya' liwat mga a'a ari magparapanganda'
rason nga sapa'akusar-na mga iya si Jesus si pagtrabaho si Allaw Pan-
didiskanso. Sanglit agtigamanan-na gayod mga iya kon pahalap-na si
Jesus i lalla. 3 Pero agpinugad-na dina si Jesus i piyapi tamburu'-na,
“Pada'ituha si dahulu'an.”
4 Mangno aminugad si Jesus si mga iya, “Singnga sito i nagpatugot
si bala'od si Allaw Pandidiskanso: Pagbuhat kahalapan o karat'an?
Pagpanginano si a'a basi' asalbar i kinabuhi'-na o amatay to nga
bulag si Diyos?” Pero tungod kay ga'i mga iya aruyag pagpa'ubos
si mga kalugaringun-na, ga'i na hamok mga iya agparapanibu'-sibo'.
5 Amuslong si Jesus si mga iya, ngan bali gayod kabidu'-na kay makudat
gayod i mga takuluk-na. Sanglit katambahan i kasina-na si mga iya. Kat-
apos agmandaran-na i lalla, “Buklaron tamburu'-moy nan.” Agbuklad-
na si lalla, ngan anhamis gihapon i pustura-na si tamburu'-na pariho si
dati. 6 Sanglit pamagawas i mga Parisiyo ngan agtikang dayon mga iya
pagplano huwang si mga sakop si partido nga tinindug-na pa si Hadi'
Herodes kon pinapa'i sapamatay-na mga iya si Jesus.

Kalabbatan i Mamaya' si Jesus
Mateo 12:15-16; Lukas 6:17-19

7 Palitira kas Jesus huwang i mga inadalan-na pada'iray si danaw,
ngan bali labbat si mga taga Galilea i mamaya' si mga iya. Tungod
kay abantog i mga binuhatan-na si Jesus, malabbat liwat i magpandayo
si iya. Aniya' sito mga taga Judea, 8 huwang na mismo i mga taga
Jerusalem, hasta pa i mga taga prubinsya Idumea pati' i magpangistar si
dambila'-na si Suba' Jordan. Agpamada'iray liwat i magpangistar palibot
si mga syudad Tiro pati' Sidon. 9 Sanglit agsumatan-na i mga inadalan-
na pag'andam adda si mga madiki' paraw ari, kay nagparadarusong
na iya si mga a'a. 10 Malabbat i sabulung-na, sanglit agparasusuksok i
ditangnga' pa mga binati'on basi' aka'antan mga iya si Jesus. 11 Bisan
sumiran sakulawan-na si mga mara'at espirito si Jesus, agpa'akkum-
na mga iya i nagbawa-bawa-na ngan agpaturakaw-na, “Dadi'-na kaw
si Diyos.” 12 Pero agdiri'-na dayon si Jesus i mga mara'at espirito
pagparasumat pa kon say iya.

I Pagpili'-na si Dusi Apostol
Mateo 10:2-4; Lukas 6:14-16; Buhat 1:13

13 Katapos, pasagka si Jesus si adda matapit tagudtod. Agban'u-na i
mga saruyagan-na pagdugok si iya, 14 ngan agpili' iya dusi. Agpanu'inan-
nay to bilang mga apostol basi' sapabaya'-na ngan basi' salihug-na
pagpasamwak si allingun-na 15 ngan da'inan may basi' sabuwanan-na
gahom pagpapinda si mga mara'at espirito. 16 Yayto i dusi nagpili'-na:
Si Simon nga ag'arunan-na si Jesus, Pedro; 17 si Santiago pati' si Juan nga
mga dadi'-na si Sebedeo, nga agpangarunan-na si Jesus “Boanerges”, nga

i kahulugan-na “Makusog pariho si dalugdog”; 18 si Andres, si Felipe, si
Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Tadeo,
si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote, 19 pati' si Judas Iscariote i
titraydor si Jesus.

Si Jesus pati' si Beelsebul
Mateo 12:25-29; Lukas 11:17-22

20 Ngan padulhug-na kas Jesus, pasallod mga iya si mga ruma'-na
ngan naggurubukan gihapon iya, sanglit gana' uras-na mga iya bisan
si pagkakan. 21 Ngan pakabati'-na sinan si kaburugtu'an-na si Jesus,
pamataliwan mga iya pag'ala' si iya, kay i pagkagasi-na mga iya nga
akapay to.
22 Aniya' si magpanggurubok ari mga paragturo' bala'od nga man
Jerusalem ngan agpaminugad, “Agbawa-bawa-na iya si Beelsebul nga
prinsipi-na si dimu'an mara'at espirito, sanglit akapapinda iya si mga
mara'at espirito.”
23 Sanglit, agban'u-na mga iya si Jesus pagtapit si iya, ngan
agpaminugad-na, “Ga'i agpapinda-na si Satanas i mga kahuruwangan-
na mara'at espirito.” 24 Mangno agpa'untali'an-na mga iya si Jesus
pina'agi sito mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Kon aniya'
nasyon nga ag'urunay i mga a'a-na, sigurado nga ga'i to akatunggo.
25 Ngan da'inan may si pamilya, kon ag'urunay i mga sakup-na
sito, sigurado nga ga'i to akatunggo. 26 Kon agribildi mismo i mga
kahuruwangan-na si Satanas, ngan agkaburulag mga iya, pinapa'i-na
may pakatunggo si ginhadi'an-na? Ma'in ba' matapit na i katapusan-
na? 27 Kundi', yayto i kamatu'uran: Gana' makasallod si ruma'-na si
adda makusog lalla pagtangkaw si garamitun-na. Pero kon aniya' mas
makusog pa nga sagapus-na iya dahulo, sigurado sabawa-na i dimu'an
inanna'-na si ruma'.
28 “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, sapasaylu-na si Diyos i dimu'an
sala'-na si a'a, bisan pa i paglalabaw si Diyos. 29 Pero bisan say i
magparapakara'at si arun-na si Espirito Santo, ga'i na gayod apasaylo.
Baratunun-nay nan sala' hasta si kahastahan.” 30 Agsumat-nay nan
si Jesus tungod si katuyu'an-na mga iya pagpakara'at si Espirito Santo
pina'agi si pagpinugad nga nagbawa-bawa dina iya si mara'at espirito.

I Nana-na
pati' i mga Bugtu'-na si Jesus
Mateo 12:46-50; Lukas 8:19-21

31 Siray uras anakka i nana-na pati' i mga bugtu'-na lalla si Jesus.
Agparapanunggo mga iya si gawas ngan aniya' naglihug-na mga iya
pasallod si ruma' pagban'o si Jesus. 32 Agtingkulo' palibot si iya i
magpanggubok. Mangno akasumatan si Jesus, “Awiray si gawas i nana-
mo huwang i mga bugtu'-mo ngan agpara'anda'-na kaw.”
33 Amatilaw dina iya, “Sakatu'anan-bi ba' kon kas say i nanay-ko pati' i
mga bugtu'-ko?” 34 Mangno agdiritso amahalling si mga magpaningkulo'
palibot si iya, “Atiya' si ka'am i nana-ko pati' i kabugtu'an-ko! 35 Kay bisan
say i magtuman si katuyu'an-na si Diyos, mga iya dina i kabugtu'an-ko*
pati' nana-ko.”

* **3:35** Si Grikuhanon: i mga bugtu'-ko lalla pati' mga bugtu'-ko danda, ngan i nagtukoy sinan i mga nag'aku'-na si Jesus bilang kabugtu'an si pagtu'o.

4

I Isturya Hi'unong

si Parasaburak
Mateo 13:1-9; Lukas 8:4-8

1 Kahuman si pira allaw agtikang gihapon si Jesus pagturo' ari si
bihing-na si danaw. Mangno tungod si kalabbat-na si magpanggubok si
iya, pasang'at iya si adda paraw ngan aningkulo' kahuman pagpatukal-
tukal sinan pan kalaluman yungod si pagtiriripunan-na si mga a'a.
2 Agpadayon iya si pagturo' si mga iya pala'in-la'in pina'agi si mga
isturya nga agtukoy si kamatu'uran. Yayto i adda si nagpanturu'-na:
3 "Amati'a kam! Aniya' para'uma nga patakod basi' agsaburak. 4 Si
pagsaburak-na si uma-na, aniya' mga gahi' nga aka'anna' dina si lalan
ngan agpamadugok i mga manuk-manok pagtuktok. 5 Aniya' liwat mga
gahi' nga aka'anna' dina si mga malambo bato nga manipis hamok i
pitak-na si dyata'. Sanglit tulos to anudok tungod si kanipis-na si pitak.
6 Pero ngan pamanas-na si allaw, alayong to dayon mga tinanom ngan
a'uga tungod kay kulang i kalanga-na si mga gamut-na. 7 Aniya' liwat
mga gahi' nga aka'anna' dina si pitak nga aniya' pa mabilin mga gamut-
na si simpot. Sanglit ngan panuduk-na si simpot, agsuputan-na dina si
simpot i mga tinanom hasta nga ga'i akabuwa'. 8 Pero aniya' may liwat
mga gahi' nga aka'anna' si mahalap pitak. Sanglit mahalap i panuduk-
na, anhaya ngan amuwa'. Aniya' sito mga mahalap pitak nga i kutsitsa-
na agtraynta dubli kuntra si nagpasaburak, aniya' may magsaysinta,
ngan aniya' may mag'addahatos." 9 Agtapus-na si Jesus i isturya-na si
pagpinugad, "Si mga a'a makapamati', kunta' amati'!"

I Katuyu'an-na si mga Isturya

nga Agtukoy si Kamatu'uran
Mateo 13:10-15; Lukas 8:9-10

10 Ngan kas Jesus na hamok i mabilin ari, agpamatilaw i ka'agsuban
kahuruwang-huwang-na huwang si Dusi kon ay i tinago' karuyag
sidngun-na si mga isturya-na. 11 Anaruman si Jesus, "Nagpumwan-
na si ka'am i pagsabut-bi nga iya i nagparatago' siray, kon pinapa'i i
a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, pero nagparatago' payto si
mga ma'in pa angay papasakupon. Sanglit i mga isturya nga agtukoy si
kamatu'uran i nagparagamit-ko 12 basi'
sigi hamok mga iya buruslungay, pero gana' mga sakulawan-na.
Sigi hamok paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-na.
Kon ma'in da'inan sinan, abawa na kunta' mga iya pagtu'o si Diyos
ngan apasaylo na kunta' mga iya."*

Ag'isplikar-na si Jesus

i Isturya si Parasaburak
Mateo 13:18-23; Lukas 8:11-15

13 Mangno aminugad si Jesus, "Kon ga'i kam anabot siray isturya,
pinapa'i may pakasabut-bi si ditangnga' pa mga isturya nga agtukoy si
kamatu'uran? 14 I nagpasaburak-na si para'uma, iya i allingon. 15 Aniya'
mga a'a nga akapariho si lalan kon singnga aka'anna' to mga gahi'. Si
uras pakapamati'-na mga iya, anakka dayon si Satanas ngan ag'ala'-na

* **4:12** Isa 6:9,10

si mga iya i allingon nga nagpasaburak si mga inisipan-na. 16 Aniya'
may magpakapariho si mga malambo bato nga manipis hamok i pitak-
na si dyata'. Si uras si pagpamati'-na, mga malipayon dayon mga iya
pagkarawat si allingon. 17 Pero tungod kay mababaw hamok i gamot
ato sito mga a'a, ma'in maliyat i pagti'us-na. Si panakka-na si mga
kakurihan o ma'in ngani' si pagpasakit-na si la'in tungod si pagtutu'o
si allingon, pa'amban dayon mga iya si mga pagtutu'u-na. 18 Aniya'
namay magpakapariho si pitak nga aniya' mga titudok simpot. Iyay
nan i mga a'a nga akapamati' pahalap si allingon 19 pero si katapus-
tapusan agparasasallod si mga iya i kabaraka si pagpanginabuhi', i
daya'on kalipayan-na si kayamanan hasta pa i dimu'an mga sasindakan-
na. Iyay nan dimu'an i makapugong si pagtubu'-na si allingon, sanglit
ga'i akabuwa'. 20 Pero aniya' mga a'a magpakapariho kamutangan
si mahalap pitak. Agpakapamati' to si allingon ngan ag'aku'-nay to
gayod, sanglit mahalap i pagbuwa'-na. Aniya' sito nga i kutsitsa-na
si allingon agtraynta dubli, aniya' may magsaysinta, ngan aniya' may
mag'addahatos."

I Lampara

si Dilalum-na si Batiya'

21 Agpadayun-na si Jesus i mga allingun-na, "Say i magsulsol lampara
para hamok tambunan-na si adda batiya' o ma'in ngani' agpa'anna'-
na dina si dilalum-na si katri? Lugod, agpa'anna'-nay to si tama'
pamma'anna'an. 22 Pariho si mga allingun-ko, bisan kon nagparatago'
ina'anto, akaguwa' to gihapon ngan kinakulawan, ngan bisan kon nag-
paratambunan, abaway to si pangulawan-na si dimu'an. 23 Si mga a'a
makapamati', kunta' amati'!"

24 Agpinugad-na liwat mga iya, "Tuninungi-bi pahalap i mga
sapamati'an-bi! Bisan ay i nagsukulan-bi, iya may i surukulan
pagpabalik si ka'am nga aniya' pasubra-na. 25 Bisan say i aniya', iya
i binuwanan pa; pero bisan say i gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala'
pa tikang si iya."

I Isturya Hi'unong

si mga Magpanubo' Gahi'

26 Agpadayon gihapon si Jesus pag'isturya, "I paghadi'-na si Diyos,
akapariho sito: Aniya' lalla magpasaburak si gahi'-na. 27 Bisan kon i
nagpanginanu-na hamok i ka'agsuban buhat-na allaw sangom, agpa-
dayon i pagtuduk-na ngan sigi tutubo' i mga tinanum-na. Pero ga'i iya
akatu'anan kon pinapa'i nan ahimo. 28 I pitak mismo i magpahaya si
mga tinanom basi' amuwa'. Si primiro anudok, mangno anubo', ngan
si katapusan, iya i pagbuwa'-na. 29 Ngan kon matahak na i buwa'-na,
sa'asyab-na na kay uras na si pag'ani."

I Isturya Hi'unong

si Lisu-na si Mustad
Mateo 13:31-32; Lukas 13:18-19

30 Agpatilaw si Jesus, "Ay pa ba' i pinakumpararan-ko si paghadi'-na
si Diyos? Ay pa ba' isturyaha nga agtukoy si kamatu'uran i garamitun-
ko pag'isplikar sito? 31 Akapariho si lisu-na si tinanom mustad, nga iya
i pinakamadiki' liso si kalibutan nga satanum-bi. 32 Pero kon anubo'

to liso, iya i adda pinakamahaya si dimu'an tinanom. Aniya' sito
mamahaya sanga-na nga pwidi sa'ansalahan-na si mga manuk-manok."
33 Malabbat pa puruparihо sito mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran
i naggamit-na si Jesus pagpasamwak si allingun-na tubtob si sakaya-na
mga iya pagsabot. 34 Gana' pinahallingan-na nga ga'i aggamitan-na sito
klasi mga isturya; pero ngan mga iya na hamok si mga inadalan-na,
ag'isplikar iya si dimu'an.

I Pagpahuda'-na si Jesus

si Madlos
Mateo 8:18,23-27; Lukas 8:22-25

35 Ngan kasanguman sinan mismo allaw, agpinugad-na si Jesus i mga
inadalan-na, "Patalabok kita kam pan dambila'." 36 Sanglit, pa'amban
mga iya si kalabbatan. Pamasang'at i mga inadalan-na ari si paraw
nga ari andang si Jesus, ngan agpamataliwan. Aniya' liwat mga la'in
paraw magpamaya' si mga biyahi-na. 37 Kata'ud-ta'uran, hintak angusog
i bariyo, amuk'ay i mga mahaya alon nga salakay-na i paraw hasta nga
mapapannu'on to. 38 Pero mahalap dina i pamaturi-na si Jesus nga
di'ulunan pa gayod ari si ulin-na si paraw. Sanglit agpukaw-na iya si mga
inadalan-na ngan agpamatilaw si iya, "Ma'istro, ga'i ba' kaw agmalasakit
si kami'? Matutulluron na kita kam!"
39 Anunggo si Jesus ngan pugung-na i bariyo, "Pahuwaya!" ngan
agmandaran-na liwat i mga alon, "Anlinawa!" Angalma i bariyo ngan
hintak anlinaw. 40 Mangno pinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, "Ay
kay agkataralaw kam? Ga'i pa ba' kam hamok gihapon agtapod?"
41 Bali haya i katalaw-na mga iya bawa i pag'usa ngan agsipurupatil-
away, "Ay ba' to iya? Bisan i bariyo pati' i mga alon agpansunod si iya!"

5

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa A'a
Mateo 8:28-34; Lukas 8:26-39

1 Ga'i agliyat, anakka kas Jesus si dambila'-na si danaw, ari si lugar-
na si mga Gerasenes.* 2-3 Pasalta-na si Jesus si paraw, aniya' dayon
sapantawan-na lalla nga pagawas pa hamok tikang si adda si mga kwiba
panlalabbungan kon singnga iya agpara'istar. Nagbawa-baway nan si
mga mara'at espirito ngan gana' makagapos si iya bisan pa kadina.
4 Pirmi na nagparagapos i tamburu'-na pati' i kitid-na pero parapuknut-
na hamok ngan agparabuka-na i pu'un-na si kadina ari si kitid-na. Gana'
makapugong si iya tungod si kakusug-na. 5 Allaw sangom, sigi hamok iya
layaw-layaw ari si mga panlalabbungan pati' si mga katagudturan, nga
sigi hamok turakaw ngan para'unay-na agsamad si bato i puhu'-na.
6 Ngan pakakulaw-na may si lalla si Jesus ari si katalahan, alahi iya
pagtupo' ngan anluhod atubang sito 7 huwang i pagturakaw, "Ay i tuyu'-
mo si ako, Jesus, Dadi'-na si Gilalabawi Diyos? Agsumpa'a si Diyos nga
ga'i ako agpasakitan-mo!"

* **5:1** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si lugar-na si mga Gadareno kay agtapit i duwa syudad Gadara pati' Gerasa. Kulawin si Mateo 8:28; Lukas 8:26 pati' si mapa si pahina 22.

8 Akapinugad iya sinan tungod si pagmandar-na si Jesus, “Hoy! Ka'aw,
yawa' kaw, pa'ambana anan si puhu'-na!”
9 Mangno agtilaw-na iya si Jesus, “Say i arun-mo?”
Anaruman may i lalla, “Kalabbatan. Iyay nan i arun-ko, kay bali
kami' labbat!” 10 Mangno sigi hamok iya pakimalu'oy si Jesus nga ga'i
pagtabrog si mga mara'at espirito pagawas siray lugar.
11 Aniya' magtarambak kabaktinan matapit ari nga agparapamu'ad
si bihing-na si tagudtod. 12 Agparapakimalu'oy i mga mara'at espirito
si Jesus, “Pabawahon kami' pada'iray si kabaktinan ray ngan tugutin
kami' nga akabalyo si mga puhu'-na.” 13 Sanglit agtugutan-na mga iya.
Pamaguwa' i mga mara'at espirito ngan diritso pamabalyo si kabakti-
nan. Mangno palahi i bug'os grupo, mga dos mil dimu'an, pada'iray si
pangpang diritso si buwahi' ngan agkaralimbo.
14 Pamalahi i mga magpangataman si kabaktinan pan syudad hasta
si katahuk-tahukan ngan agpamakatu'an nga aniya' hinabo'. Sanglit
agpamada'iray i mga a'a pagpanginsayod. 15 Ngan panakka-na mga iya
ari si Jesus, sakulawan-na mga iya i lalla nga ga'i na nagbawa-bawa
si kalabbatan mara'at espirito. Agparatingkulo' to, aniya' na badu'-na,
ngan mahalap na gayod i paminsada-na. Ngan tungod sinan, bali mga
katalaw-na mga iya. 16 Padayon pagpasayod i mga magpakakulaw si
ungod hinabo' kon pinapa'i anhalap i nagbawa-bawa ngan kon pinapa'i
apirwisyo i mga baktin-na. 17 Sanglit agtikangan-na si mga a'a pagpaki-
malu'oy si Jesus nga kon pwidi pa'amban iya si mga lugar-na.
18 Ngan panakay-na si Jesus si paraw, makimalu'oy i nagbawa-bawa,
“Pwidi ba' ako sapabaya'-mo?”
19 Pero andiri' si Jesus. Agpinugad-nay to dina, “Agbalika na si mga
kaburugtu'an-mo ngan sumatin mga iya si mahaya nagbuhat-na si
Paragdalom para si ka'aw, ngan sumatin liwat si kalu'uy-na si ka'aw.”
20 Sanglit pa'amban i lalla ngan aglibut-na i bug'os lugar nga sakop
si Awatong Syudad. Parapasamwak-na i mahaya nagbuhat-na si Jesus
para si iya, ngan ag'usa gayod i dimu'an magpakapamati'.

I Minatay Dadi'

pati' i Danda Makasaphid

si Badu'-na si Jesus
Mateo 9:18-26; Lukas 8:41-56

21 Pakatba gihapon kas Jesus pagbalik pan dambila', ngan bali namay
labbat i magpantarambak ari si baybayon. 22 Kata'ud-ta'uran aniya'
manakka nag'arunan Jairo nga addangan si mga punu'-na si sinaguga.
Pa'akkom dayon iya si kitiran-na si Jesus. 23 Agparapakimalu'oy gayod
iya, “Agmasakit na i dadi'-ko danda! Alayon, baya'on ako ngan du'unin
iya si mga palat-mo basi' anhalap ngan anlanga pa i kinabuhi'-na.”
24 Amaya' si Jesus si iya. Amaya' liwat i ka'aha'an si mga iya ngan
nagparasaligsigan iya. 25 Aniya' danda ari nga agparalalaha' dusi na
ta'on. 26 Bisan kon bali iya kapapabulong ngan tibos na i kwarta-
na si kapapaduktor, ga'i pahuway i pag'antus-na. Imbis nga anhalap,
agrara'at may dina. 27 Akapamati' iya mahi'unong si Jesus, sanglit
amungyod iya si kalabbatan ngan sigi gayod iya susuksok para hamok
akatapit si Jesus. 28 Aka'anna' si huna'-huna'-na si danda, “Kon sasaphid-
ko bisan hamok i badu'-na, sigurado anhalap ako.” 29 Pakasaphid-na si

sidsid-na si badu'-na, pahuway dagos i pagdaras-na si laha'-na. Sa'abat-na dayon i puhu'-na nga libri na si nagpara'antus-na.

30 Aka'abat dayon si Jesus si kalugaringun-na mismo nga abantad i gahum-na pagpahalap, sanglit anili' iya si mga a'a ngan amatilaw, “Say i makasaphid si badu'-ko?”

31 Anaruman may i mga inadalan-na, “Sakulawan-mo may i magpara-panaligsig si kita kam. Ay kay amatilaw pa kaw gihapon kon say i makasaphid si badu'-mo?”

32 Pero sigi pamuraw-puraw si Jesus pag'anda' kon say gayod i mag-buhat. 33 Mangno padugok i danda si Jesus kay sakatu'anan-na may i mahinabo' si iya. Pa'akkom iya si kitiran-na si Jesus ngan agkurug-kudog iya pagsumat si kamatu'uran tungod si kulba-na. 34 Aminugad si Jesus, “Mana, i pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw. Murayaw pa kunta' i kamutangan-mo kay libri na kaw si nag'abat-mo.”

35 Si pagparapahalling-na pa si Jesus, aniya' magpanakka tikang si ruma'-na si Jairo, i punu'-na si sinaguga, ngan agpanumat mga iya, “Minatay na i dadi'-mo. Gana' na pulus-na si pagpara'ulang-mo si ma'istroy nan.”

36 Akapamati' si Jesus, pero agpakangbungul-bungol hamok iya ngan agsumatan-na i puno', “Dakaw abaraka, anutu'uha hamok.” 37 Mangno agpinahan-na i mga a'a pagbaya' si mga iya pwira na kas Pedro pati' i magdingsirarihan, Santiago pati' Juan.

38 Ngan panakka-na kas Jesus ari si ruma'-na si puno', sakulawan-na mga iya i kasamukan-na si mga paradinamag ngan sapamati'an-na mga iya i mga tinurakaw-na. 39 Pasallod mga iya ngan agsimul-na si Jesus i mga parapandinamag, “Ay ba' to kasamukana? Dakam agparapandinamag! Ma'in pa iya gayod i kamatayun-na si dadi'. Yayto kamatayon, pariho hamok si magpaturi.” 40 Nagpattawahan dina si Jesus si mga a'a, sanglit agpagawas-na mga iya dimu'an.

Mangno, ag'agda-na i tatay-na pati' i nanay-na si dadi', hasta i tallun-gan inadalan-na, ngan pasallod mga iya si kwarto naglibbakan-na si dadi'. 41 Agbikyaw-na i tamburu'-na si dadi' ngan aminugad, “Talitha, koum!” nga i kahulugan-na, “Ni', agsumatan-ta kaw, pabanguna!”

42 Pabangon diritso i dadi' nga dusi anyos i idad-na ngan agpar-alalangngan ari si kwarto, sanglit nginarat mga iya. 43 Katapos agtugon si mga iya si Jesus nga ga'i pagparasumat si la'in a'a. Ngan agpinugad-na liwat mga iya, “Buwani-bi iya karakanon.”

6

Nagdiri' si Jesus

si mga taga Nasaret
Mateo 13:54-58

1 Pa'amban si Jesus siray lugar ngan agbalik iya si tinubu'an-na baryo, huwang i mga inadalan-na. 2 Si Allaw Pandidiskanso, agtikang iya pagturo' si sinaguga ari. Matabbol si mga magpakapamati' si mga allingun-na nga ag'usa gayod. Agsipurupatilaway mga iya, “Singngay to a'a agpara'inala' sito dimu'an? Pambihira i kadunung-na. Pinapa'i iya akahimo sito mga makagagahom binuhatan? 3 Ma'in ba' iya i panday nga dadi'-na si Maria? Ma'in ba' iya i bugtu'-na kas Santiago, Joset, Judas,

pati' si Simon? Ma'in ba' atiya' pa ato i mga bugtu'-na danda sinan?"
Sanglit, agdiri'-na gayod mga iya si Jesus.
4 Aminugad may si Jesus si mga iya, "Nagdayaw gayod si bisan singnga
i paragsumat-na si Diyos pwira na hamok si kalugaringun-na lugar, si
mga kaburugtu'an-na, hasta pa si kalugaringun-na pamilya." 5 Sanglit,
ga'i iya akahimo si mga makagagahom binuhatan ari pwira na si pag-
bulong si diki'it mga maburong pina'agi si pagpadu'on si mga palat-na.
6 Ngan mahaya gayod i pag'usa-na si Jesus tungod si kadiki'it-na si mga
a'a magtapod si iya.

Aglihug-na si Jesus

i Dusi Inadalan
Mateo 10:1,9-14; Lukas 9:1,3-5

Mangno, aglibot si Jesus si mga kaburubaryuhan ngan agparaturo' si
mga a'a. 7 Katapos agtiripun-na i Dusi ngan aglihug-na mga iya pagli-
bot si mga lugar saduwang-duwangay ngan agpamuwanan-na gahom
pagpapinda si mga mara'at espirito. 8 Yayto i mga tugun-na si mga iya:
"Dakam agbawa bisan ay si mga langngan-bi pwira na si mga bastun-bi,
gana' karakanon, gana' bag, ngan gana' kwarta si rilos. 9 Agsandalyasa
kam hamok ngan dakam agbawa pagsalinan." 10 Agsumatan-na liwat
mga iya, "Bisan singnga kam nagkarawat pag'istar, dakam palalin si la'in
ruma' tubtob nga pamataliwan kam sinan bungto. 11 Kon anakka kam si
adda lugar nga ga'i kam nagpanginano si mga a'a o ma'in ngani' ga'i kam
nagpakalihan, pataliwana kam sinan lugar ngan paspasu-bi i alpug-na
si kitid-bi pagpakatu'an nga gana' na baratunun-bi si mga iya."
12 Mangno pataliwan mga iya ngan agparapanwali nga kinahanglan
i a'a agbasol huwang si pagbag'o. 13 Malabbat mara'at espirito
i sapapinda-na mga iya ngan malabbat liwat mga maburong i
nagpamu'bu'an-na lana basi' anhalap.

I Kamatayun-na

si Juan Paragbunyag
Mateo 14:1-12; Lukas 9:7-9

14 Mangno aka'aning'ing si Hadi' Herodes* si dimu'an mahi'unong
sinan, kay abantog na si Jesus. Aniya' magpaminugad, "Sigurado nga
iya si Juan Paragbunyag nga abanhaw, sanglit akakaya iya pagpakulaw
sinan mga pambihira gahom."
15 Aniya' liwat magpaminugad, "Iya si Elias nga agbwilta na pagtuman
si sa'ad!"
Ngan i ditangnga' may agpaminugad, "Paragsumat-na iya si Diyos nga
akapariho si mga paragsumat siray mga panahon."
16 Ngan pakapamati'-na si Herodes sinan mga pinahallingan,
aka'anna' dagos si inisipan-na, "Sigurado, iya si Juan Paragbunyag!
Agpapugutan-ko iya siray, pero abanhaw!"
17-18 Maliyat na panahon, agparasumatan-na si Juan si Herodes, "Su-
pak si bala'od i pagtig'ub-mo si alla-na si sirari-mo." Sanglit si Herodes
mismo i magpadakop si Juan. Agpakadinahan-nay to ari si prisuhan.

* **6:14** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes ngan si kamatu'uran gubirnador hamok iya kay nagsiyuhan iya si mga taga Roma i kahaya'an-na si lugar nagtinagalan-na pwira na si Galilea pati' Perea pero nagkagara'an pa gihapon iya pagban'o Hadi' pariho si tatay-na. Kulawin si Mateo 14:1.

Agbuhat-nay nan si Herodes tungod si Herodias nga nagpakasalan-na
bisan kon bayaw-nay to. Dati to alla-na si sirari-na nag'arunan Felipe.
19 Tungod sinan, aghumutan-na si Herodias si Juan ngan aruyag kunta'
iya pagpamatay sito pero ga'i iya akahimo tungod 20 kay aniya' katahap-
na si Herodes si Juan ngan agpara'apinan-nay to dina kay sakilala-na nga
matadong to ngan sagrado a'a. Awili iya pagpamati' si mga allingun-na
si Juan, bisan kon agduwa pirmi iya isip si kada pagpakali-na.
21 Si katapusan, anakka i nagpara'antahak-na gayod uras si Herodias
pagpamatay si Juan, nga iya i pagsilibrar si kumpli'anyu-na si Herodes.
Agpapakan si Herodes para si dimu'an punu'an si gubyirno, si militar,
huwang na i mga mahaya a'a si Galilea. 22 Si pagkarakanay na, pasallod
i dadi'-na danda si Herodias ngan agsayaw iya nga gana' kapadis-na.
Alipay gayod kas Herodes pati' i mga bisita-na si sayaw-na. Sanglit
agsa'aran-na iya si Herodes, “Ay i pinalaku-mo, Ni'? Buwanan-ta kaw
bisan ay i karuyag-mo!” 23 Ngan huwang si sa'ad-na agsumpa' iya,
“Pumwan-ko si ka'aw bisan ay i pinalaku-mo, bisan i katunga' pa si
ginhadi'an-ko.”
24 Sanglit pagawas i durudangkanda ngan amatilaw iya si nanay-na,
“Nay, ay i pinalaku-ko?”
Anaruman may i nanay, “I takuluk-na si Juan Paragbunyag.”
25 Padugok dayon i durudangkanda pada'iray si hadi' ngan amalako
iya, “I karuyag-ko nga pumwan-mo dayon si ako ina'anto si adda bandi-
hado i takuluk-na si Juan Paragbunyag!”
26 Akapabido' to gayod si hadi', pero ga'i iya akadiri' tungod si
mga sa'ad-na nga sapamati'an-na si mga bisita. 27 Sanglit, aglihug-
na i paragmatay-na pag'ala' si takuluk-na si Juan. Pa'amban dayon
i naglihug-na ngan agpugutan-na si Juan ari si prisuhan. 28 Mangno
nagbaway to si bandihado pada'iray si durudangkanda, katapos, iya na
i magpumwan sito si nanay-na. 29 Ngan pakapamati'-na sinan si mga
inadalan-na si Juan, agpamada'iray mga iya pag'ala' si bangkay-na basi'
ahulid si adda kwiba panlalabbungan.

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a
Mateo 14:13-21; Lukas 9:10-17; Juan 6:5-13; Markos 8:2-9

30 Ngan pabwilta-na si mga apostol pagbaya' gihapon si Jesus, kahu-
man si pagpanlibut-na, agsumat mga iya si dimu'an binuhatan-na pati'
si mga saturu'-na. 31 Bali labbat i mga a'a nga sigi hamok tarakkahay
ngan sigi taraliwanay hasta nga gana' na gayod uras-na kas Jesus pati'
si mga inadalan-na bisan si pagkakan. Sanglit agpinugad-na si Jesus i
mga inadalan-na, “Tana kam pamada'iray si adda mamingaw lugar basi'
akadiskanso may kam.” 32 Sanglit mga iya hamok kas Jesus mamanakay
si paraw pagpada'iray si mamingaw lugar.
33 Pero malabbat i makakilala si mga iya nga agpakakulaw si mga
pataliwan-na. Yaynan mga a'a agpanlalahi pagpangagda si mga kabu-
rubungtuhan ngan agpandahulo mga iya pada'iray si mga tarakkahan-
na kas Jesus pati' si mga inadalan-na. 34 Ngan pasalta-na si Jesus si
paraw, sakulawan-nay to kalabbatan to magpantarambak ngan alu'oy
gayod iya, kay day pariho mga iya si mga karniro nga gana' mangngata-
man. Sanglit maliyat gayod i pagturu'-na sito mga a'a.

35 Ngan pagsasaray-na na si allaw, padugok si Jesus i mga inadalan-
na ngan agpaminugad, “Kuhap na, ngan mamingaw liwat to lugar.
36 Pamalitirahon naynan mga a'a basi' agpakapada'iray na mga iya
si mamatapit baryo pati' katahuk-tahukan ngan agpakaballi si mga
karakanun-na.”
37 Pero anaruman dina iya, “Ka'am na hamok mamuwan karakanon
si mga iya.”
Anaruman may mga iya, “Ay? Aruyag ba' kaw nga palangngan kami'
pagballi pan para hamok pinumwan si mga iya? Agkinahanglan kita
malabbat kwarta, mga dos syintos dinari† diplata!”
38 Amatilaw gihapon si Jesus, “Pira pa bug'os pan-bi nan? Kulawi-bi
daw.”
Ngan pakakatu'an-na mga iya, agsumatan-na mga iya si Jesus, “Lima
nayto hamok pati' duwa liwat agon.”
39 Mangno agmandaran-na si Jesus i mga inadalan-na
pagpamalumpagi' si mga a'a grupu-grupo si kagabunan. 40 Sanglit
agpanlumpagi' i mga a'a, ngan aniya' mga grupo magsa'uru'addahatos
pati' aniya' magsasurusingkwinta. 41 Katapos, ag'ala'-na si Jesus i lima
bug'os pan pati' i duwa agon. Anhangad iya ngan agpasalamat si Diyos.
Mangno agpanurutabbi'-na ngan agpumwan-nay to si mga inadalan-na
pagtaltag si mga a'a. Agpuruparti-na liwat i duwa agon si dimu'an.
42 Agpakakakan i dimu'an ngan agpakagustuhan. 43 Katapos akatipon
pa dina i mga inadalan dusi sagad nga puro panno' si tinurutabbi' la'a
pati' si agon. 44 Bisan i mga lalla hamok magpakakakan siray allaw
anakka si singko mil.

Aglalangngan si Jesus

si Buwahi'
Mateo 14:22-32,34-36; Juan 6:16-21

45 Agpasakay-na dayon si Jesus i mga inadalan-na si paraw basi'
akadahulo mga iya pagbalik si syudad Betsaida, myintras nga agparapal-
itira pa iya si mga a'a. 46 Katapos si pagpataliwan-na si mga iya, pada'iray
si Jesus si adda tagudtod pagpangadyi'.
47 Ngan kasanguman, anakka si tangnga'-na si danaw i paraw ngan
agsulu-sulo na hamok si Jesus si hubas. 48 Sakulawan-na nga nagkurihan
i mga inadalan-na pagliyu-liyo kay sungsong mga iya si bariyo. San-
glit kamananalungan, bukud-na i mga inadalan-na nga aglalangngan
hamok si buwahi'. Pero pakalabay-na kunta', 49 sakulawan-na si mga
inadalan-na nga agparalalangngan iya si buwahi', ngan pagkagasi-
na mga iya nga kalag i mga sakulawan-na. Agpakaturakaw mga iya
50 tungod kay mga iya dimu'an akakulaw, ngan bali gayod i mga katalaw-
na.
Pero aminugad dayon si Jesus, “Dakam atalaw, akoy to! Agsariga kam
hamok.” 51 Pakasang'at-na si Jesus si paraw, angalma dayon i bariyo.
Ag'usa gayod i mga inadalan-na. 52 Kunta' ga'i mga iya agda'inan sinan,
pero hasta i mahinabo' si pan ga'i pa liwat sasantup-na mga iya kay ga'i
pa mga iya aka'isip malalom.

† **6:37** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo.

53 Pakatalabuk-na mga iya si danaw, padu'ong mga iya si adda lugar nga sakop si Genesaret‡ ngan ari agpa'ingkut-na i mga paraw-na.
54 Si pamasalta-na mga iya si paraw, sakilala-na dayon si mga a'a si
Jesus. 55 Sanglit agpatugon dayon i mga sunsari'i paglahi pada'iray si
kaburubaryuhan basi' sabayawan-na mga iya si tipo i mga maburong
pagbawa kon singnga na si Jesus. 56 Bisan palingnga si Jesus, si kaburubungtuhan, kaburubaryuhan o katahuk-tahukan, sigi barawahay i
mga a'a si mga maburung-na ari si mga mirkado. Agparapakimalu'oy
mga iya nga kon pwidi agpakasaphid i mga maburong bisan i sidsid-na
hamok si badu'-na, ngan agpanhalap i dimu'an makasaphid.

7

I Minuklatan Tuluhu'an
Mateo 15:1-9

1 Naggurubukan si Jesus si mga Parisiyo huwang si ditangnga' mga
paragturo' bala'od nga man Jerusalem. 2 Sakulawan-na sito mga a'a nga
aniya' si mga inadalan-na si Jesus nga agkakan ma'in limpyado i mga
tamburu'-na, nga i nagtukoy, iya i ga'i pagkusu'-na mga iya 3 sigon si
minuklatan-na mga iya tuluhu'an. Gana' si mga Hebro magkakan kon
ga'i dahulo agkuso' si tama' pa'agi labihan na i mga Parisiyo. 4 Ngan kon
tikang gayod mga iya si mirkado, ga'i mga iya agpamangan hasta nga
ga'i dahulo agpamandi. Ngan agsunod mga iya malabbat pa mga pala'in-
la'in rilihuso kabatasanan, pariho si tama' pa'agi paghugas si baso, pitsil
pati' kaldiro.*
5 Sanglit, agriklamo ari si Jesus i mga Parisiyo pati' i mga paragturo' bala'od, "Apa'i may kay ga'i agkiwa i mga inadalan-mo sigon si
minuklatan-ta kam tuluhu'an? Myintras agpamangan, gana' si mga iya
magkuso' si tama' pa'agi."
6 Anaruman dina si Jesus, "Tama' gayod i makigpasumat-na andang si
Diyos si Isaias mahi'unong si ka'am nga mga parapamakunu-kuno nga
mga rilihuso. Aka'anna' si Kasuratan:
Yayto mga a'a, agpa'unrahan-na ako pina'agi si mga allingun-na,
pero la'in dina i mga sabarawan-na.
7 Gana' gayod kapulsanan-na si mga pag'ampu'-na si ako,
kay i mga tuluhu'an nagturu'-na mga iya, mga hinimu-himu-na
hamok kasugu'an si a'a.†
8 Aglabbahan-bi i mga kasugu'an-na si Diyos para hamok satagalan-bi
pahalap i mga hinimu-himu-na si a'a."
9 Agpadayon pagpahalling si Jesus, "Mga madunong kam si pa'agi-bi
pagdiri' si kasugu'an-na si Diyos para hamok asunod i mga kabatasanan-
bi! 10 Halimbawa' si mandu'-na si Moises, 'Tahurin i tatay-mo pati' i
nanay-mo,'‡ ngan aniya' liwat, 'Bisan say i magmaldisyon si tatay-na
o nanay-na, kinahanglan iya amatay.'§ 11 Pero agturo' kam dina nga

‡ **6:53** Parti si Genesaret, aniya' duwa pagsabot: 1. Arun-nay nan si kapatagan bihing si Danaw Galilea nga agtangnga' si syudad Capernaum pati' si bungto Magdala. Kulawin si mapa si pahina 174. 2. Arun-nay nan si adda madiki' bungto anan sinan kapatagan. Parti si Danaw Genesaret, kulawin si hawud-na si pahina 167. * **7:4** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: pati' i mga panhahapa'an si pammanganan. † **7:7** Isa 29:13 ‡ **7:10** Exo 20:12; Deut 5:16 § **7:10** Exo 21:17; Lev 20:9

ma'in kinahanglan pagbulig si mga mahanak, ngan kon aniya' inanna'-na si addangan, pwidi iya akapasangil si pagpinugad, ‘Korban to,’ nga i kahulugan-na, ‘Tawa'-nay to si Diyos.’ 12 Kon da'inan sinan, ga'i iya agtugutan-bi pagbulig si tatay-na pati' nanay-na. 13 Kon sugad, agpara'-bi i gahum-na si allingun-na si Diyos pina'agi si nagpapasa-bi mga kabatasanan. Ngan malabbat pa liwat nagbuhat-bi nga pariho sito.”

I mga Buhat

nga Akaparigsok si A'a
Mateo 15:10-20

14 Mangno agban'u-na gihapon si Jesus i magpantarambak pag-padugok si iya ngan agpanumatan-na, “Amati'a kam dimu'an, ngan sabutu-bi to! 15 Gana' gayod pasallod si puhu'-na si a'a nga akaparigsok si iya, kundi' i pagawas dina.”*

17 Kata'ud-ta'uran, pa'amban kas Jesus sito ka'aha'an. Ngan pakasallud-na na mga iya si ruma', amatilaw i mga inadalan-na hi'unong sinan isturya nga agtukoy si kamatu'uran. 18 Anaruman si Jesus, “Mga maluya pa kam gayod! Ga'i pa ba' kam gihapon agpakasabot? Gana' gayod pasallod si puhu'-na si a'a tikang si mga nagkakan-na nga akaparigsok sinan a'a 19 kay ga'i may akasallod si kina'iya-na, pero pasallod dina si battung-na ngan pagawas gihapon si puhu'-na.” Si pagpahalling-na sinan, agsumat si Jesus nga angay nagkakan i dimu'an karakanon.†

20 Mangno agpadayun-na i mga allingun-na si Jesus, “I pagawas si a'a, iya i makaparigsok si iya. 21 Kay tikang si kina'iya-na, man inisipan-na may liwat gayod, agtikang i pagbuhat si mga sala' pariho si mga mara'at inisipan, pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na, pagtangkaw, pagmatay, pagbisyo si pagdangallahan‡, 22 pagkabintahuso, pagtuyo' pagpasakit si la'in, pagdaya', mga malaw'ay binuhatan, ka'awa', paggut-got, pagdayaw mismo si kalugaringon, pati' ga'i paghuna'-huna' si mga titakka hinabo'. 23 Iyay nan dimu'an i mga mara'at binuhatan nga tikang si sallud-na si a'a ngan akaparigsok si iya.”

I Pagtu'u-na

si Danda taga Siria
Mateo 15:21-28

24 Katapos, pa'amban kas Jesus ari siray lugar ngan diritso pa-mada'iray si lugar nga sakup-na si syudad Tiro. Pamadiskanso mga iya si adda ruma' ngan aruyag kunta' si Jesus nga gana' makatu'anan kon singnga iya, pero ga'i pwidi atago' nga ari iya. 25 Mala' ngani' kay aniya' danda ari makapamati' mahi'unong si Jesus sanglit pada'iray dayon iya kay aniya' dadi'-na danda nagbawa-bawa si mara'at espirito. Pa'akkom iya si kitiran-na 26 bisan kon adday to iya Grika nga a'allom sallod si Fenicia nga nagtinagalan-na si Siria. Makimalu'oy iya si Jesus pagpapinda si mara'at espirito magbawa-bawa si dadi'-na.

---

* **7:15** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (16) Si mga a'a makapamati', kunta' amati'! † **7:19** Si Grikuhanon: limpyado i dimu'an karakanon. ‡ **7:21** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.

27 Pero anaruman dina si Jesus, “Kinahanglan nga pinakakan dahulo
i mga dadi'. Ma'in tama' pagsiyo si kinakan-na mga iya basi' apatapok
hamok si mga ka'idu'an.”§
28 “Ungod nan, Sinyor,” lingun-na may si danda. “Pero bisan ngani' i
mga ka'idu'an ari si dilalum-na si lamisa, agpakakakan gihapon si mga
mu'mo' sataktak-na si mga dadi'!”
29 Sanglit agsarumanan-na iya si Jesus, “Hala, tungod si saruman-mo
akabalik na kaw si ka'am ray; pa'amban na ina'anto i mara'at espirito si
dadi'-mo!”
30 Agbalik i danda ngan sakatu'anan-na dayon nga ag'ambanan-na na
dina si mara'at espirito i dadi'-na nga agparalibbak ari si mga katri-na.

Agpahalap-na si Jesus

i Lalla nga Ngula pati' Bungol
Mateo 15:29-31

31 Katapos, pa'amban kas Jesus si lugar nga sakop si Tiro ngan pa'agi
mga iya si mga sakop si Sidon pati' si Awatong Syudad si pagbalik-na
mga iya pan Danaw Galilea. 32 Aniya' mga a'a magpamada'iray si Jesus
nga agpamawa bungol lalla nga makuri gayod akayawit. Makimalu'oy
to mga a'a si Jesus pagdu'on si lalla. 33 Sanglit ag'agda-na si Jesus
i lalla nga akabulag mga iya si magpanggubok ari. Agpasallud-na i
mga tutturu'-na si Jesus si mga talinga-na si lalla, mangno anrukda'
iya ngan ag'antanan-na i dalla'-na si lalla. 34 Katapos, anhangad iya,
anhingasong malalom, ngan aminugad si Hebruhanon, “Ephphatha,”
nga i kahulugan-na, “Angabriha!”
35 Akapamati' dayon i lalla ngan gana' na maka'ulang si dalla'-na
sanglit anhalap dagos i pagpahalling-na. 36 Katapos, agtugunan-na si
Jesus i dimu'an ari nga ga'i pagparasumat sito si la'in. Pero pariho si
bisan singnga lugara, kon ay i kahugut-na si Jesus pagparadiri', iya may
liwat dina i kapusukadu-na si mga a'a pagparasumat. 37 Ngan ag'usa
gayod i dimu'an makapamati' ngan agparapaminugad, “Mahalap gayod
i dimu'an nagbuhat-na! Sapayawit-na bisan i ngula ngan sapapakali-na
bisan i bungol!”

8

Agpakakan si Jesus

mga Kwatro Mil A'a
Mateo 15:32-39; Markos 6:32-44

1 Ga'i agliyat, bali namay labbat i magpanggubok si Jesus. Ngan gana'
na mabilin si mga pagkakan-na, agban'u-na si Jesus i mga inadalan-
na ngan agpaminugad-na, 2 “Alu'oy ako sito mga a'a, kay tallo allaw na
mga iya i pag'istar-na ato paghuwang si kita kam, sanglit akatibusan si
mga balun-na. 3 Kon palitira-ko mga iya pagpabalik nga mga linganto,
sigurado nga aniya' si mga iya magkadirismayo si lalan, kay matala i
nagpanlalangnganan-na si ditangnga' pagpada'ito.”
4 Amatilaw i mga inadalan-na, “Pero singnga may kita kam anganda'
ato si kamingawan si kinahanglanon pan pammakakan?”
5 “Pira pa bug'os pan-bi nan?” lingun-na si Jesus.

§ **7:27** I nagtukoy mga dadi', iya i mga kaparihu-na Hebro si Jesus ngan i mga ka'idu'an may, iya i mga ma'in Hebro pariho si danday to ato.

Anaruman may mga iya, “Pito' nayto hamok.”
6 Agmandaran-na si Jesus i mga a'a paglumpagi'. Mangno ag'ala'-
na i pito' bug'os pan, agpasalamat si Diyos, ngan agturutabbi'-
na. Agpumwan-na si mga inadalan-na pagtaltag si mga a'a, ngan
agpanbuhat-nay to. 7 Aniya' pa mga iya diki'it mamadiki' agun-na.
Agpasalamat liwat iya sito ngan agsumatan-na mga iya pagtaltag
gihapon. 8 Agpakapamangan i dimu'an ngan agpakagustuhan. Katapos
akatipon pa dina i mga inadalan-na pito' sagad nga puro panno' si
mga tinurutabbi' la'a. 9 Bisan i mga lalla hamok magpakakakan siray
allaw anakka si mga kwatro mil. Pakapalitira-na si Jesus si mga a'a,
10 pasang'at dagos iya si paraw, huwang i mga inadalan-na ngan
agbiyahi pada'iray si lugar-na si mga Dalmanutano.*

I Pagpalako Pangngilalahan

si Langitnon Kasiguruhan
Mateo 16:1-4
11 Mangno, aniya' mga Parisiyo magpamada'iray si Jesus ngan
nagpara'ulit-ukit iya huwang i pagpara'anda' pangngilalahan si langit-
non kasiguruhan para si mga iya pagsiguro nga ungod gayod agka'adda
mga iya si Diyos. 12 Anhaguyhoy si Jesus ngan aminugad, “Apa'i may
kay agparapanganda' mga a'ay to ina'anto panahon si pangngilalahan
si langitnon kasiguruhan? Agsumatan-ta kam, gana' na parakulawon
pangngilalahan si mga iya!”
13 Sanglit patalikot kas Jesus si mga Parisiyo ngan pabwilta mga iya
pan paraw ngan agtikang gihapon mga iya pagkatba pan dambila'.

I Pammatubu'-na si mga Parisiyo

pati' i Tawa'-na si Herodes
Mateo 16:5-11
14 Sadiskubrihan-na si mga inadalan-na nga salimutan-na mga iya
pagbawa pan, pwira na si adda hamok bug'os mabilin si paraw. 15 Pero
si Jesus namay, agpadayon pagturo' si mga iya pina'agi si pagpada'an,
“Agmatuha kam! Agpanlikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo
pati' i tawa'-na si Herodes.”
16 Sanglit agsingurub-ngurubay dayon mga iya, “Sapahalling-na gad
nan hamok kay gana' na pan-ta kam, ngan agkinahanglan pammatubo'
paghimo.”
17 Sakatu'anan-na andang si Jesus i mga bararagaw-na, sanglit agtilaw-
na mga iya, “Ay kay agbararagawan-bi gayod i ga'i pakabawa-ta kam
balon? Ga'i pa ba' kam hamok gihapon amuklat o agpakasantop? Agdiri'
ba' kam pag'isip malalom? 18 Aniya' mga mata-bi; ga'i ba' sakulawan-bi?
Aniya' liwat mga talinga-bi; ga'i ba' sapamati'an-bi? Ga'i ba' sa'intuman-
bi 19 kon pira pa dina sagad satipun-bi nga puro panno' si la'a-na si mga
a'a ngan pagturutabbi'-ko si lima bug'os pan para si singko mil a'a?”
Anaruman may mga iya, “Dusi.”
20 “Ngan pagturutabbi'-ko liwat si pito' bug'os para si kwatro mil a'a,
pira pa dina sagad i satipun-bi nga puro panno' si mga la'a?”
Anaruman mga iya, “Pito'.”

* **8:10** I mga Dalmanutano, iya liwat i nag'arunan: mga Magdaleno. Kulawin si Mateo 15:39.

21 Sanglit agtilaw-na mga iya si Jesus, “Tara', kapa'i may kay ga'i pa kam
hamok gihapon agpakasantop?”

Agpakulaw-na si Jesus i Buta

22 Ngan panakka-na kas Jesus si syudad Betsaida, aniya' magpamawa
buta lalla pada'iray si iya. Agpamakimalu'oy to si Jesus pagdu'on si
nagbawa-na mga iya. 23 Sanglit agpatuttut-na si Jesus i buta pagawas
si syudad. Katapos agrukda' si Jesus panhirog si mga mata-na si
buta. Agdu'unan-nay to si mga palat-na ngan amatilaw, “Aniya' na ba'
sakulawan-mo?”
24 Mamuraw-puraw i lalla ngan anaruman, “Oho', sakulawan-ko na
i mga a'a, pero i pagkulaw-ko si mga iya day mga kakayuhan nga
parapanlalangngan.”
25 Agdu'unan-na gihapon si Jesus i mga mata-na si buta ngan anhalap
dayon i pagkulaw-na nga bali na gayod kaklarado. 26 Mangno agpabalik-
na si Jesus i lalla ngan agtugunan-na, “Dakaw na pa'agi si syudad si
pagbalik-mo si ka'am ray.”

I Pagkakilala-na si Pedro

si Jesus
Mateo 16:13-16; Lukas 9:18-20

27 Katapos, agpamada'iray-na kas Jesus pati' si mga inadalan-na i kabu-
rubaryuhan nga sakop si bungto Cesarea Filipos. Si pagparalalangngan-
na mga iya, amatilaw si Jesus, “Si mga burubaragaw-na si mga a'a, say
may kuno' ako?”
28 Anaruman may mga iya, “Aniya' magpaminugad nga ka'aw kuno'
si Juan Paragbunyag, ngan i ditangnga' may, ka'aw kuno' si Elias. Pero
aniya' liwat magpaminugad nga tingali addangan pa kaw kuno' si mga
paragsumat-na si Diyos siray.”
29 Amatilaw gihapon iya, “Pero para si ka'am, say may i pagkakilala-bi
si ako?”
Anaruman may si Pedro, “Ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas.”
30 Agtugunan-na mga iya si Jesus nga ga'i pagsumat si bisan say
hi'unong si iya.

I Pag'ambit-na si Kada Inadalan

si mga Pag'antus-na si Jesus
Mateo 16:21-28; Lukas 9:22-27

31 Katapos sinan, agtikangan-na si Jesus agturo' i mga inadalan-na,
“Kinahanglan ag'agi pala'in-la'in kasakitan i Pinili' A'a ngan diriri'on
iya si mga mata'o kamabu'utan, si mga puno' paraghalad, pati' si mga
paragturo' bala'od. Pwira pa sinan, maratayon iya, pero abanhaw si
katallo allaw.” 32 Agpaklaru-nay nan gayod si mga inadalan-na, sanglit
ag'agda-na iya si Pedro pabulag basi' sasu'it-na i amu-na.
33 Pero anili' dina si Jesus, buslung-na i ditangnga' mga inadalan-na,
ngan ag'isugan-na si Pedro, “Ala'on nan si inisipan-mo, kay tawa'-nay
nan si Satanas! Imbis nga i mga katuyu'an-na si Diyos i nagpanginanu-
mo, i tawa'-na dina si a'a i nagpasi'urug-mo!”
34 Kata'ud-ta'uran, agban'u-na si Jesus i magpantarambak ari pagtapit
si iya, huwang i mga inadalan-na ngan agpanumatan-na, “Kon aniya'
maruyag pagbaya' si ako, kinahanglan limut-na i mga kalugaringun-na

katuyu'an, ngan agsunod si ako. Padayun-na i pag'ako' si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos. 35 Kay bisan say i magpasiguro si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako pati' si mahalap sumat, iya dina i aniya' ungod kasiguruhan-na. 36 Ay i kapulsanan-na kon satawa'-na si a'a i bug'os kalibutan pero agkaragan-nay to dina kinabuhi'? Gana'! 37 Kay gana' sapabayad-na si a'a nga sabawi'-nay nan gihapon kinabuhi'. 38 Makasasala' gayod mga a'ay to ina'anto panahon, ngan makihuwang pa liwat mga iya si pala'in-la'in diyos. Sanglit, kon aniya' nga agkasipugan-na ako o ma'in ngani' i mga allingun-ko, karasipugan-na may liwat iya si Pinili' A'a si pagpada'itu-na nga nagsigahan na palibot si maka'angayan danta'-na si Tatay-na pati' si mga sagrado anghel."

9

1 Ngan agpadayon si Jesus si mga allingun-na, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, aniya' si mga satu'oy to ina'anto nga ga'i amatay tubtob nga ga'i pa mga iya sakulawan-na i katumanan-na si paghadi'-na si Diyos ato huwang si mahaya gahum-na."

Agla'in i Puhu'-na si Jesus
Mateo 17:1-13; Lukas 9:28-36

2 Kahuman si annom allaw, ag'agda-na si Jesus kas Pedro, Santiago, pati' Juan paghuwang si iya nga mga iya hamok. Agdahulo iya pasagka si adda madyalta bukid. Ngan panakka-na na mga iya si buntay, si pagparakukulaw-na mga iya si Jesus, anla'in i puhu'-na. 3 Amuti' nga bali suri'aw i badu'-na, anubra pa si kinulahan-na si bisan say parapu'pu'a si bug'os kalibutan i kaputi'an-na. 4 Mangno sakulawan-na mga iya nga hintak pamaluwa' kas Elias pati' Moises ngan agbararagaw mga iya kas Jesus.

5 Agsupla-na si Pedro i mga baragaw-na kas Jesus si pagpinugad, "Rabbi,* mahalap gayod kay atiya' kita kam. Anhimo kami' tallo payag-payag para si ka'am, i adda para si ka'aw, i adda may tawa'-na si Moises, ngan i adda namay tawa'-na si Elias." 6 Sapinugad-nay nan kay ga'i gayod iya akatu'anan kon ay i angay pinahalling-na tungod kay bali i kangarat-na mga iya.

7 Mangno aniya' pahulwa' madakmol panganod ngan akatambunan mga iya sito. Aniya' busis tikang si panganod nga agpinugad, "Iyay nan i Dadi'-ko† nga hinigugma'-ko. Amati'a kam si iya!" 8 Mangno si pamuraw-puraw-na mga iya, gana' na mga sakulawan-na nga huwang si mga iya pwira na si Jesus.

9 Ngan padalugdug-na na mga iya man bukid, agtugunan-na mga iya si Jesus nga ga'i pagparasumat si bisan say si mga sakulawan-na, tubtob nga abanhaw i Pinili' A'a. 10 Sanglit aghilum-nay to hamok mga iya, ngan agbararagaw mga iya kon ay i karuyag sidngun-na si nagpinugad-na "abanhaw".

---

* **9:5** I Rabbi, Hebruhanon allingon nga iya i matinalahuron pagban'u-na si Pedro si Jesus pag'ako' bilang ma'istru-na. † **9:7** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 94.

11 Si kata'ud-ta'uran amatilaw mga iya si Jesus, “Apa'i may kay ag-
parapaminugad i mga paragturo' bala'od nga kinahanglan dahulo i
pagpada'itu-na si Elias?”
12 Anaruman si Jesus, “Ungod nan, kinahanglan pada'ito dahulo si
Elias paghamis si dimu'an. Pero aniya' liwat maka'anna' si Kasuratan
nga kinahanglan agsakit pala'in-la'in ngan nagdiri' i Pinili' A'a. 13 Pero
sumatan-ta kam nga manatu'o na dina si Elias, ngan gana' maka'ulang
si mga a'a pagbuhat si mga nagplanu-na karat'an para si iya. Sanglit
atuman i maka'anna' si Kasuratan mahi'unong si iya.”

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa Dadi'
Mateo 17:14-19,22-23; Lukas 9:37-45

14 Pabwilta-na mga iya ari si ditangnga' inadalan, sakulawan-na mga
iya nga bali labbat i magpanggubok sito. Aniya' mga paragturo' bala'od
magparapandiskusyon si mga iya. 15 Si pakakulaw-na si mga a'a si Jesus,
agpangusa mga iya kay anakkay to ngan padugok mga iya pagpangu-
musta. 16 Amatilaw si Jesus, “Ay ba' nagparapandiskusyunan-bi nan?”
17 Aniya' manaruman si magpanggubok, “Ma'istro, atiya' agbawa-ko i
dadi'-ko lalla pada'ito si ka'aw, kay nagbawa-bawa iya mara'at espirito
ngan ga'i iya agpayawit-na. 18 Bisan sumiran to nagtagbo', pirmi iya
akadusmog. Agbura' i bawa'-na, agkutom, ngan agtukog i bug'os puhu'-
na. Agpalaku-ko kunta' si mga inadalan-mo pagpapinda si mara'at
espirito, pero ga'i mga sahimu-na.”
19 Anaruman si Jesus, “Ay badaw! Ga'i pa gayod anutu'o mga a'ay to
ina'anto panahon! Pira pa i kinahanglan pag'istar-ko ato pati' i irilubun-
ko si ka'am basi' agpanutu'o kam? Bawahon iya ato!”
20 Sanglit agbawa-na mga iya i dadi' pada'iray si Jesus. Pakakulaw-na
si mara'at espirito si Jesus, tinakka i dadi' si buntug-na ngan atumba. Sigi
ariwasa i dadi' ngan agbura' i bawa'-na. 21 Agtilaw-na si Jesus i tatay, “Ay
na i kaliyat-na si pagparada'itu-na sito?”
Anaruman may to, “Tikang pa gayod si kadadi'-na. 22 Simpira na
gayod agpurbaran-na si mara'at espirito pagmatay si iya pina'agi si
pagpasugba si api o ma'in ngani' pagparabbo' si buwahi'! Sanglit kon
aniya' may dina sahimu-mo, alayon kalu'uyin kami' ngan buligin!”
23 “Ay i paminugaran-mo nga kon aniya' sahimu-ko?” lingun-na si
Jesus. “Gana' nga ga'i ahimo si a'a kon agtutu'o.”
24 Anaruman dagos i tata', “Aniya' pagtutu'u-ko, pero buligin ako nga
salupig-ko i mga nagdudahan-ko pa!”
25 Mangno sakulawan-na si Jesus nga sigi tatamba i maggurubok
si mga iya, sanglit ag'isugan-na i makapangula pati' makapabungol
espirito, “Agmandaran-ta kaw, pa'ambana si dadi' nan ngan dakaw na
agbalik si iya!”
26 Anurakaw i mara'at espirito, agpakurug-kudug-na makusog, ngan
pa'amban dayon si dadi'. Day minatay nayto nagkukulawan, sanglit
matabbol i maminugad, “Minatay na iya!” 27 Pero antanan-na si Jesus
i tamburu'-na basi' akabangon, ngan anunggoy to.
28 Kahuman si pamasallud-na kas Jesus si adda ruma', amatilaw si iya
i mga inadalan-na nga gana' la'in makapakali, “Apa'i may kay ga'i ray
sapapinda kami' mara'at espirito?”

29 Anaruman may si Jesus, “Iyay ray i klasi-na si mara'at espirito nga
apapinda hamok pina'agi si pag'ampo'.”
30 Pa'amban kas Jesus sinan lugar ngan pa'agi mga iya si Galilea. Ga'i
aruyag si Jesus nga kinatu'anan si mga a'a kon singnga mga iya 31 kay
agparaturu'an-na i mga inadalan-na sito: “Trarayduran i Pinili' A'a ngan
papa'intrigahon iya si pagdalum-na si mga a'a. Matay-nay to mga iya,
pero abanhaw si katallo allaw.”
32 Ga'i mga iya agpakasabot si karuyag sidngun-na sinan, ngan
agkataralaw liwat pagpatilaw mahi'unong sinan.

I Pinakabantugan A'a
Mateo 18:1-5; Lukas 9:46-50

33 Anakka kas Jesus si syudad Capernaum. Ngan pasallud-na mga
iya si mga ruma'-na, agpatilawan-na si Jesus i mga inadalan-na, “Ay
ba' i nagparapandiskusyunan-bi ngan pagparalalangngan-tay to kam
ina'an?” 34 Gana' makasibo' si mga iya kay i nagparapandiskusyunan-
na, iya i kon say i pinakabantugan si mga iya.
35 Aningkulo' si Jesus nga ag'ararung-arungan-na iya si Dusi. Amin-
ugad iya, “Bisan say i maruyag nga naghangad, kinahanglan iya
agpa'ubos dina si kalugaringun-na basi' rilihugon iya si dimu'an.”
36 Aniya' dadi' nagban'u-na si Jesus ngan agpatunggu-nay to atubang si
mga iya. Mangno akbayan-na ngan aminugad, 37 “Bisan say i magpangi-
nano pahalap si a'a nga ga'i mismo aka'allom si kalugaringun-na pariho
sito dadi' tungod si gugma'-na si ako, agpanginano gayod si ako. Ngan
bisan say i magpanginano si ako, ma'in hamok ako i nagpanginanu-na,
pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako.”
38 Agsumatan-na si Juan si Jesus, “Ma'istro, aniya' lalla sakulawan
kami' magparapapinda si mga mara'at espirito pina'agi si paggamit si
arun-mo. Agsumatan kami' nga kinahanglan iya pahuway kay ma'in iya
huwang si kita kam.”
39 Anaruman may si Jesus, “Dakam nan a'a agsimulu-bi, kay gana'
makapara'at si arun-ko si titakka mga allaw kon akahimo iya maka-
gagahom binuhatan pina'agi si arun-ko. 40 Kay bisan say i ga'i man-
guntra si kita kam, huwang may iya si kita kam. 41 Sumatan-ta kam
si kamatu'uran, bisan say magpa'inom si ka'am adda baso buwahi'
tungod kay sakop kam si Kristo, sigurado gayod ga'i arungay i primyo
nagtagama si iya.

I Kara'at-na si Makapasala'
Mateo 18:6-9

42 “Mara'at gayod si a'a kon nagpa'ingkutan i kallung-na gilingan bato
ngan nagtunura si kalawot. Pero bisan kon mara'at to, mas mahalap
payto kuntra kon akapa'amban iya si la'in nga baha'o pa hamok mag-
tutu'o.‡ 43 Pariho kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparahimu-na si
tamburu'-mo, uturon! Mas mahalap pa kon punggol i tamburu'-mo nga
akaprubitso kaw si gana' katapusan-na kinabuhi', kuntra kon huwang
si ka'aw i duwa tamburu'-mo nga akapan'impyirno kaw, pada'iray si

‡ **9:42** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kon sa'aghat-na sinan a'a pagpakasala'
i la'in.

gana' kapaparungun-na api.§ 45 Ngan kon akapa'amban si pagtutu'u-mo
i nagparapada'irayan-na si kitid-mo, uturon! Mas mahalap pa kon pung-
gol i kitid-mo nga akaprubitso kaw si gana' katapusan-na kinabuhi', kun-
tra kon huwang si ka'aw i duwa kitid-mo nga linaho' kaw pan impyirno.
47 Ngan kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparakukulawan-na si
mata-mo, ala'on adday nan! Mas mahalap pa kon buta i adda mata-mo
nga akasallod kaw si ginhadi'an-na si Diyos kuntra kon huwang si ka'aw
i duwa mata-mo nga linaho' kaw pan impyirno, 48 kon singnga
gana' kamatayun-na si mga ulut-na si mga minatay puho',
ngan gana' liwat kapaparungun-na si api.*
49 Tungod sinan, day agpakapalkasan si api i dimu'an myintras ag'istar
pa ato si kalibutan, pariho si pag'asiya si daying nga ga'i anra'at. 50 Aniya'
mahalap kagamitan-na si asiya pariho may si ka'am. Sanglit dakam
agpata'an. Pariho halimbawa' kon a'ala' na i kasira'-na si asiya, ga'i
sapabwilta-bi i kasira'-na. Tambahi-bi asiya i mga kasing-kasing-bi ngan
pahalapu-bi i paghururuwang-bi."

10

Agturo' si Jesus

Mahi'unong si Pagbulag

si Pagdangallahan
Mateo 19:1-9

1 Katapos pa'amban gihapon kas Jesus siray lugar. Pada'iray na-
may mga iya si lugar sakup-na si Judea hasta nga agpakatalabok pan
dambila'-na si Suba' Jordan. Si kada pagtakkahi-na si adda lugar,
naggururubukan iya ngan agparaturu'an-nay to sigon si kabatasanan-
na.
2 Aniya' magpamada'iray si iya mga Parisiyo para hamok pagpurbar
kon anala' iya si mga allingun-na. Amatilaw mga iya, "Nagpatugot ba' si
bala'ud-ta kam nga akabulag* i lalla si alla-na?"
3 Patilaw i saruman-na si Jesus, "Ay i nagmandu'-na si ka'am si Moi-
ses?"
4 Anaruman may mga iya, "Agpatugut-na si Moises nga kon akabuwan
i lalla papilis si pagbulag, pwidi na sapaduwa'i-na i alla-na."
5 Anaruman may si Jesus, "Tungod si pagdiri'-bi pag'isip malalom,
agpasurat-nay to bala'od si Moises. 6 Pero si tinikangan gayod ma'in
da'inan sinan, kay ngan paghimu-na si Diyos si dimu'an, aghimu-na i
a'a, lalla pati' danda.† 7 Sanglit, kinahanglan pa'amban i lalla si tatay-
na pati' si nanay-na 8 ngan maki'adda si alla-na basi' mga iya duwangan
ahimo na hamok adda puho'. Kon sugad, ma'in na mga iya duwangan,
kundi' addangan na hamok.‡ 9 Sanglit, kon ay i nagbug'us-na si Diyos,
kinahanglan nga ga'i gayod agbulag-na si a'a."
10 Ngan pagbalik-na kas Jesus si ruma', agtilaw-na iya si mga inadalan-
na tungod sinan. 11 Agsumatan-na mga iya, "Bisan say lallaha nga

§ **9:43** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (44) Kon singnga gana' kamatayun-na si mga ulut-na si mga minatay puho' ngan gana' liwat kapaparungun-na si api. Pariho liwat sito mga allingon i maka'anna' si birsikulo 46. * **9:48** Isa 66:24 * **10:2** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. Hasta liwat si birsikulo 11 pati' 12. † **10:6** Gen 1:27 ‡ **10:8** Gen 2:24

pabulag si alla-na mangno pakasal si la'in danda, si kamatu'uran agsala' iya tungod si pagtig'ub-na si la'in. 12 Pariho may si danda nga pabulag si alla-na mangno pakasal si la'in lalla, akasala' may liwat iya tungod si pagtig'ub-na si la'in."

Si Jesus

pati' i Kadadi'-dadi'an
Mateo 19:13-15; Lukas 18:15-17

13 Siray uras aniya' magpamawa si mga dadi'-na pada'iray si Jesus. I karuyag-na kunta' mga iya nga sadu'unan-na si palat-na si Jesus i mga dadi'-na pero nagsimol mga iya si mga inadalan-na. 14 Ngan pakakulaw-na sinan si Jesus, asina iya ngan agpinugad-na i mga inadalan-na, "Tuguti-bi i kadadi'-dadi'an§ pagdugok si ako, ngan dakam ag'ulangu-bi mga iya, kay i da'inan mga a'a i papasakupon si nagpanhadi'an-na si Diyos. 15 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say i ga'i mangarawat si paghadi'-na si Diyos pariho pa'agi si pagkarawat-na si adda dadi'-dadi', sigurado ga'i gayod akasakop si mga nagpanhadi'an-na." 16 Mangno agkugus-na si Jesus i mga dadi' sa'uru'addangan, agpandu'unan-nay to si mga palat-na, ngan agpalakuhan-na si Diyos si mga kabubuwasun-na.

I Mayaman Lalla
Mateo 19:16-30; Lukas 18:18-30

17 Si pagparalalangngan-na gihapon kas Jesus, aniya' lalla maglalahi padugok si iya ngan diritso anluhod atubang si iya. Amatilaw to si Jesus, "Ma'istro, sayod ako nga mahalap kaw. Ay i kinahanglan buruhatun-ko pagpasiguro nga sa'angkun-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?"

18 Anaruman dina si Jesus, "Ay kay akapinugad kaw nga mahalap ako? Ma'in ba' nga i Diyos hamok i mahalap? 19 Sigurado akatu'anan kaw si mga kasugu'an: 'Dakam agmatay; dakam agbisyo si pagdangallahan;* dakam agtangkaw; dakam agbullo' si pagtistigos; dakam agdaya' nga aka'ala' kam si tawa'-na si la'in; agtahura kam si tatay-bi pati' si nanay-bi.'†"

20 Anaruman may iya, "Ma'istro, tikang ngan aniya' na sarabutan-ko, agsunud-ko naynan mga kasugu'an."

21 Abawa i kasing-kasing-na si Jesus sito lalla sanglit agpinugad-na, "Yayto na hamok i kulang-mo buruhaton. Agbalika ari ngan baligya'in i dimu'an inanna'-mo. Pumwanon si mga anggana' i balli-na basi' aniya' kayamanan-mo ari si langit. Katapos, pada'ituha basi' akabaya' kaw ngan agsunod si ako." 22 Ngan pakabati'-na sinan si lalla, anla'in i bayhun-na ngan pa'amban to nga masurub'on kay iya i a'a nga bali haya i kayamanan-na.

23 Patalikot may si Jesus, kulawan-na i mga inadalan-na ngan amahalling, "Makuri gayod nga akasakop i mga mayaman a'a si nagpanhadi'an-na si Diyos!"

24 Ag'usa gayod i mga inadalan-na tungod si mga allingun-na, sanglit agbwilta-na gihapon si Jesus i mga allingun-na, "Mga dadi'-ko, makuri

§ **10:14** I kina'iya-na si kadadi'-dadi'an, nga ga'i agpanruha-duha pag'ako' si magdalom si mga iya o ma'in ngani' i hul'os pagtapud-na mga iya, iya i ririrugon kina'iya para akasakop i a'a si nagpanhadi'an-na si Diyos. * **10:19** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 113. † **10:19** Exo 20:12-16; Deut 5:16-20

gayod i pagsakup-na si mga mayaman. 25 Mas makuri payto kuntra si
pag'agi-na si adda kamel si tanugan-na si dagom!"
26 Akatambay nan liwat si mga pag'usa-na, sanglit agsipurupatilaway
mga iya, "Kon sugad, say i masalbar?"
27 Buslung-na mga iya si Jesus ngan anaruman, "Impusibli to nga
sahimu-na si a'a, pero ma'in to impusibli si Diyos, kay sahimu-na i
dimu'an."
28 Mangno amahalling si Pedro, "Tara', kay ag'ambanan kami' i
dimu'an tawa' kami' pagsunod si ka'aw!"
29 "Tama', ungod nan," lingun-na may si Jesus. "Sumatan-ta kam si
kamatu'uran, bisan say i pa'amban si ruma'-na, si mga kadingsirarihan-
na, si nanay-na o si tatay-na, si mga dadi'-na, o si mga uma-na para
atuman i katuyu'an-ko, nga agsara i mahalap sumat, 30 iya i tikarawat si
ina'anto panahon addahatos pa dina dubli si mga ruma', mga kadingsir-
arihan, mga nanay, mga dadi', pati' mga uma, ngan huwang pa sinan i
pagpamasakit liwat si iya si la'in a'a tungod si pagtu'u-na. Ngan si titakka
panahon, aka'angkon pa liwat iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-
na. 31 Pero malabbat nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw
agpaka'ubos dina, ngan malabbat liwat magpama'ubos ina'anto nga si
damuri allaw nagpanhangad dina."

Agtigu-na si Jesus

si Katallo Bisis

i Kamatayun-na
Mateo 20:17-19; Lukas 18:31-33

32 Ngan ari na kas Jesus si lalan pasagka pan Jerusalem, padahulo
si Jesus si mga inadalan-na. Abaraka i mga inadalan-na ngan ata-
law i ditangnga' magpamaya' si mga iya. Mangno agbulag-na si Je-
sus i Dusi ngan agpanumatan-nay to si mga titakka mahinabo' si iya.
33 Aminugad iya, "Pasagka kita kam pan Jerusalem kon singnga traray-
duran ngan papa'intrigahon i Pinili' A'a pada'iray si mga puno' paragha-
lad pati' si mga paragturo' bala'od. Paratukan iya kamatayon ngan
papa'intrigahon si mga ma'in Hebro. 34 Ralangkagan-na iya sito mga
a'a, rurukda'an, ralapduson, ngan si katapus-tapusan maratayon pero
abanhaw si katallo allaw."

I Nagpalaku-na kas Santiago

pati' Juan
Mateo 20:20-28

35 Mangno pamatapit ari si Jesus kas Santiago pati' Juan nga mga dadi'-
na si Sebedeo, ngan agpaminugad, "Ma'istro, aniya' kunta' paralakuhon
kami' si ka'aw ngan kinahanglan tuman-mo."
36 Amatilaw may si Jesus, "Ay i karuyag-bi nga buruhatun-ko si ka'am?"
37 Anaruman may mga iya, "Si pagtingkulu'-mo si trunu-mo ari si
maka'angayan ginhadi'an, i saruyagan kami' kunta' nga tugutan-mo
kami' pagtingkulo' huwang si ka'aw, addangan si kawanan-mo ngan i
addangan si kawiri-mo."
38 Agpinugad-na mga iya si Jesus, "Ga'i sakatu'anan-bi i nagpalaku-bi."
Mangno amatilaw, "Aka'inom ba' kam siguro tikang si kupa si kasakitan
nga kinahanglan irinumun-ko? Pabunyag ba' kam siguro pariho si
kinahanglan nag'aku'-ko pag'antos si titakka pagbunyag si ako?"

39 “Oho', sahimo kami' nan!” lingun-na may mga iya.
Anaruman may si Jesus, “Hala, sigurado nga agpaka'inom kam tikang
si kupa si kasakitan nga kinahanglan irinumun-ko, ngan burunyagan
kam pariho si kinahanglan arantusun-ko si titakka pagbunyag si ako.
40 Pero ma'in tawa'-ko i pagpili' kon say i magpaningkulo' si kawanan-
ko pati' si kawiri-ko. Lugod, yaynan mga pwisto tawa'-nay nan si
nagrisirbahan-na si Diyos.”
41 Ngan pakapamati'-na may sinan si awatong pa inadalan, agkasirina
mga iya si kas Santiago pati' Juan. 42 Sanglit agban'u-na mga iya dimu'an
si Jesus pagdugok si iya ngan agpanwaydungan-na, “Akatu'anan kam
nga agpanggamit pinirit pagdalom i nagparapaminugad nga mga maha-
lap magpamuno' si mga nasyon. Agpapalabaw to mga gilalabawi a'a si
mga kalugaringun-na. 43 Pero ma'in da'inan sinan i pa'agi-bi pagdalom
si kapararihu-bi. Kon addangan si ka'am i maruyag mabantog, kina-
hanglan iya agsirbi si la'in. 44 Ngan kon addangan si ka'am i maruyag
nga naghangad, kinahanglan ag'ako' nga magin rilihugun-na si dimu'an.
45 Kay bisan i Pinili' A'a ga'i pada'ito basi' nagsirbihan pero basi' iya
i magsirbi ngan basi' sapumwan-na liwat i kinabuhi'-na paglukat si
malabbat a'a.”

Agpakulaw-na si Jesus

i Buta Nag'arunan Bartimeo
Mateo 20:29-34; Lukas 18:35-43

46 Mangno anakka kas Jesus pati' i mga inadalan-na si Jerico. Si
pataliwan-na na mga iya siray syudad, malabbat namay i magpa-
mungyod si mga iya. Siray uras, aniya' buta lalla magparatingkulo'
ngan magparapalimos si bihing-na si tinampo. Bartimeo i arun-na sito
nga dadi'-na si Timeo. 47 Ngan pakabati'-na nga si Jesus taga Nasaret i
palabay, agtikang iya pagban'o, “Jesus nga Dadi'-na si David, kalu'uyin
ako!”
48 Malabbat si iya magsimol nga ga'i agpararibok. Pero agkukusog
dina i pagparaban'u-na, “Dadi'-na si David, kalu'uyin ako!”
49 Pahuway si Jesus ngan anlihog, “Ban'uhon iya.”
Sanglit agsumatan-na mga iya i buta, “Aglipaya! Anungguha kay
agban'u-na kaw.” 50 Agtapukan-na dayon si buta i nagpakurumbut-na,
anhintak anunggo, ngan diritso iya padugok si Jesus. 51 Amatilaw si iya
si Jesus, “Ay i saruyagan-mo nga sahimu-ko si ka'aw?”
Anaruman may i buta, “Rabbi,‡ i karuyag-ko kunta' nga akakulaw ako
gihapon.”
52 “Pada'iraya na,” lingun-na si Jesus. “I pagtutu'u-mo, iya i maka-
pahalap si ka'aw.” Akakulaw dayon iya ngan amaya' iya si Jesus si
paglalangngan-na.

11

Pasallod si Jesus

si Jerusalem
Mateo 21:1-9; Lukas 19:29-38; Juan 12:12-15

1 Ngan pagdadara'un-na kas Jesus si Jerusalem, akatakka mga iya si
mga baryo Betpahe pati' Betania. Aka'anna' to mga baryo si tagudtod

‡ **10:51** Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 117.

nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. Agpadahulo si Jesus duwangan si
mga inadalan-na 2 ngan agmandu'an-na mga iya sito: “Pada'iraya kam
si dahulu'an-tay ro kam baryo. Si panakka-bi aro, aniya' sa'anda'an-
bi nagpa'ingkot putro asno nga ga'i pa gayod akakabayuhan. Bak'aru-
bi ngan guyuru-bi pada'ito. 3 Kon aniya' si ka'am mamatilaw, ‘Pa'i-bi
nan?’ sumati-bi na hamok nga, ‘Agkinahanglan-nay to si Paragdalom
pero papabalikun-na may to dayon.’ ”
4 Sanglit pamalangngan mga iya ngan sa'anda'an-na mga iya i asno ari
si lalan nagpa'ingkot si pwirtahan-na si ruma'. Ngan pamak'ad-na na
mga iya, 5 amatilaw i ditangnga' magpanunggo ari, “Pa'i-bi nan? Apa'i
may kay agbak'ad-bi nan?”
6 Agsarumanan-na mga iya pariho si tugun-na si mga iya si Je-
sus, sanglit nagtugutan mga iya pagbwilta. 7 Agguyud-na mga
iya i asno pada'iray si Jesus. Agkamadiruhan-na mga iya si mga
nagpamakurumbut-na ngan anakrang si Jesus. 8 Malabbat i magpamuk-
lad si mga nagpamakurumbut-na ari si tinampo, ngan i ditangnga' may
agpangampin si tinampo si mga marabong paklang nga nagpanabtab-
na si bihing-na si mga uma ari. 9 Sigi gagasod i magpantupo' si iya ngan
da'inan may i magpamungyod:

Hosanna!*
Malipayon gayod i a'a nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Parag-
dalom!†
10 Bali haya i kahalapan-na si ginhadi'an-na si gipapu'-papu'i-ta kam
David, nga papatungguhon gihapon.
Hosanna, hasta liwat ka'aw nga Gilalabawi!

11 Pakasallud-na kas Jesus si Jerusalem, agdiritso mga iya si hawan-na
si templo ngan mamuraw-puraw iya si dimu'an. Pero, tungod kay kuhap
na, pagawas si Jesus huwang i Dusi ngan agpamalik gihapon mga iya pan
Betania.

Agmaldisyon si Jesus

Adda Kayo
Mateo 21:18-22

12 Ngan ka'asumuhan, si pagparalalangngan-na kas Jesus man Beta-
nia, angabat iya kalingantuhan. 13 Aniya' sapantawan-na kayo igos nga
bali rabong ngan iyay ray hamok i pala'in tungod kay ag'irog dina kon
tig'iguson. Sanglit padugok iya pagkulaw kon aniya' buwa'-na, pero
sadiskubrihan-na nga puro hamok dahon ngan gana' gayod buwa'-na.
14 Sanglit agmaldisyun-nay ray kayo si Jesus, “Hala, tikang ina'anto,
gana' na gayod makakinda si buwa'-mo hasta si kahastahan.” Ngan
yaynan mga allingon, sapamati'an-na si mga inadalan-na.

Ag'isugan-na si Jesus

i Magparapanginanda' Kwarta

ari si Templo
Mateo 21:12-16; Lukas 19:45-47; Juan 2:13-16

---

* **11:9** I Hosanna, Hebruhanon allingon nga i kahulugan-na: Talwason kami', pero si kaliyat-liy-
atan akatambahan i kahulugan-na: Darayawon. † **11:9** Salmo 118:25,26

15 Ngan panakka-na kas Jesus si Jerusalem, pasallod mga iya si hawan-
na si templo ngan diritso iya agtikang pagpanabrog si mga magpara-
pamalli pati' i mga magparapamaligya' ari. Agpamabaliskad-na i mga
lamisa-na si magparapamabalyo pala'in-la'in kwarta. Agpamabaliskad-
na liwat i mga bangkitu-na si magparapamaligya' panhahalad saram-
pati. 16 Ga'i liwat agtugutan-na si Jesus i pagparabawa-na si mga a'a
si mga inanna'-na, nga ag'agi si mga hawan-na si templo. 17 Katapos
agparaturu'an-na i mga a'a sito: “Ma'in ba' nga aniya' maka'anna' si Ka-
suratan nga agpinugad i Diyos, ‘Pammangadyi'an i ruma'-ko para si mga
a'a-na si dimu'an nasyon,’‡ kundi', aghimu-bi to dina ‘pangngingistaran-
na si mga tulisan!’§”
18 Sakatu'anan-na dayon si mga puno' paraghalad pati' si mga parag-
turo' bala'od i mahi'unong sinan, sanglit agpara'anda' mga iya pa'agi
kon pinapa'i sapamatay-na mga iya si Jesus. Da'inan gayod sinan i mga
saruyagan-na tungod kay agkabararaka mga iya si Jesus, kay agpa'usa
gayod i dimu'an magpantarambak si nagparaturu'-na.
19 Ngan kasanguman, pagawas gihapon kas Jesus si syudad.

I Liksyun-na si Ma'uga Kayo
Mateo 21:19-22

20 Ngan kanalungan, si pagparalalangngan-na namay kas Jesus,
sakulawan-na mga iya gihapon i kayo igos, pero uga na hasta pa i mga
gamut-na. 21 Aka'intom dagos si Pedro sanglit agpinugad-na si Jesus,
“Rabbi,* kulawin nan! A'uga i igos nagmaldisyun-mo!”
22 Anaruman si Jesus, “Anutu'uha kam si Diyos. 23 Sumatan-ta kam si
kamatu'uran, pwidi kam akapinugad sito bukid, ‘Tig'alsaha anan ngan
tigpa'itsaha pan kalawot,’ ngan atuman to para si ka'am kon aniya'
pagtapud-bi ngan ga'i kam agduda. 24 Tungod sinan sumatan-ta kam,
bisan ay i nagpalaku-bi kon mangadyi' kam, kon agtutu'o kam nga tawa'-
bi na, sigurado sakarawat-bi. 25 Ngan kon si pag'ampu'-bi, aniya' pa
humut-bi si kaparihu-bi, pasayluhu-bi iya, basi' sapasaylu-na may liwat
i mga sala'-bi si Tatay-bi ari si langit.”† 26 *Pero kon ga'i kam agpasaylo si
sala'-na si la'in a'a, ga'i may liwat sapasaylu-na i mga sala'-bi si Tatay-bi
ari si langit.*

Nagpatilawan Kon Say

Maglihog si Jesus
Mateo 21:23-27; Lukas 20:1-8

27 Agbwilta gihapon kas Jesus pan Jerusalem. Ngan
pagparalalangngan-na si Jesus ari si mga hawan-na si templo,
pamadugok si iya i mga puno' paraghalad, i mga paragturo' bala'od,
hasta i mga mata'o kamabu'utan 28 ngan agpamatilaw mga iya si Jesus,
“Singnga kaw agsarit si mga nagparabuhat-mo? Say i magtugot si ka'aw
sinan?”
29 Anaruman dina si Jesus, “Patilawan-ta may kam liwat. Sarumani-bi
ako dahulo ngan anumat may ako kon say i magtugot si mga nagbuhat-
ko. 30 Sumati-bi ako, say magtugot si Juan pagbunyag, Diyos o a'a?”

---

‡ **11:17** Isa 56:7 § **11:17** Jer 7:11 * **11:21** Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 117. † **11:25** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba:

31 Agpandiriskusyon dahulo mga iya, “Tara', ay sito i pinasumat-ta
kam? Kon anaruman kita kam, ‘I Diyos,’ sigurado amatilaw nan iya,
‘Kon sugad, kapa'i may kay ga'i kam agtutu'o si mga allingun-na si
Juan?’ 32 Pero kon anaruman may liwat kita kam, ‘I a'a,’ a, ta!” Aniya'
kadilikaduhan-na mga iya si mga a'a tungod kay ag'alagad gayod i mga
a'a nga ungod paragsumat-na si Diyos si Juan. 33 Sanglit anaruman dina
mga iya, “Ga'i kami' akatu'anan.”

Anaruman gihapon si Jesus, “Kon sugad, ga'i may liwat ako anumat si
ka'am kon say i magtugot si ako nga sabuhat-koy to.”

12

I Isturya Hi'unong

si mga Mangngataman si Ubasan
Mateo 21:33-46; Lukas 20:9-19

1 Mangno agpahalling si Jesus si mga a'a pina'agi si mga isturya nga
agtukoy si kamatu'uran: “Aniya' lalla magtanom ubasan. Agpadir-
na palibot, aghimo iya mahaya luwang si mahaya bato basi' aniya'
pammagga'an, ngan agtindugan-na turri pammantayan. Katapos
agpa'ataman-nay to si mga mangngataman ngan pataliwan iya pan
la'in lugar. 2 Ngan panakka-na si tigpangku'on si ubas, agpabawa
iya addangan rilihugon pada'iray si mga mangngataman-na pag'ala'
si kapartihan-na si mga pinangku'-na. 3 Pero agpugulan-na ngan
agpuniti-na dina mga iya i rilihugon, ngan agpabalik-na mga iya nga
gana' gayod sabawa-na. 4 Mangno, agpabawa gihapon i tagtawa' ad-
dangan rilihugon. Agparapakul-nay to si mga mangngataman ngan
agparapakamalu'an-na mga iya. 5 Katapos, agpabawa namay la'in rili-
hugon, ngan agmatay-nay to mga iya. Pariho sinan i mga nagpanhimu-
na si malabbat pa nagpamabawa-na si tagtawa'. Agparakastigu-na mga
iya i ditangnga' ngan i ditangnga' may agparapanmatay-na.

6 “Aniya' addangan pa mabilin nga pwidi sapabawa-na si tagtawa', nga
iya i dadi'-na lalla nga hinigugma'-na. Sanglit si katapusan, agpabawa-
na liwat i dadi'-na pada'iray si mga mangngataman-na. Akapinugad iya
si kalugaringun-na, ‘Tingali rispitaran-na mga iya i dadi'-ko.’

7 “Pero agsarabut-sabot i mga mangngataman, ‘Awira' i iridiro. Tuwa
na kam, matay-ta kam iya basi' kita kam i makabawa si kayamanan-na.’
8 Sanglit agpugulan-nay to mga iya ngan agmatay-na. Mangno agdagnas-
na mga iya i bangkay-na pagawas si ubasan.”

9 Amatilaw si Jesus pagpaklaro si isturya-na, “Kon sugad, ay may i
binuhat-na si tagtawa' si ubasan?” Iya mismo manaruman si pagpin-
ugad, “Yayto i binuhat-na: Pada'iray iya ngan matay-na i mga mangn-
gataman. Katapos pa'intriga-na si la'in i ubasan-na. 10 Ma'in ba' nga
sasayuran-bi to anan si Kasuratan? Kon ma'in i nagpabawa-na dadi', say
may bali' i nagpinugad bato nga maka'anna' ari?

I bato nga nagdiri'-na si mga panday,
iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.
11 Agbuhat-nay to si Paragdalom,
ngan urusahon gayod si pangulawan-ta kam!”*

* **12:11** Salmo 118:22,23

12 Sanglit ag'anda' dayon mga iya pa'agi pagdakop si Jesus kay
akatu'anan mga iya nga mga iya i nagpatama'an sito isturya. Pero
atalaw mga iya si kalabbatan magpantarambak, sanglit ag'ambanan-na
na hamok mga iya si Jesus.

I Pagbayad Buhis

si Emperador si Roma
Mateo 22:15-22; Lukas 20:20-26

13 Katapos aniya' si mga Parisiyo pati' si mga sakop si partido nga
tinindug-na pa si Hadi' Herodes nga nagpanlihog pagdugok si Jesus,
pagbantay kon anala' i mga saruman-na si mga patilaw-na mga iya.
14 Padugok mga iya si Jesus ngan aminugad, “Ma'istro, akatu'anan kami'
nga agsumat kaw pirmi si kamatu'uran. Ga'i kaw atalaw kon ay i isip-
na si a'a ngan gana' nagkilala-mo bisan say i makatama'an, pero agturo'
kaw hamok i pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si kamatu'uran.
Sumatin ngani' kami', tama' ba' para si kita kam i pagbayad buhis si
Emperador si Roma o ma'in? 15 Kinahanglan ba' kita kam sito agbayad o
ga'i?”

Kundi' sakatu'anan-na si Jesus nga mga mahalap hamok i mga
pamawa'-na, pero mga mara'at i mga inisipan-na, sanglit agtilaw-na mga
iya, “Ay kay agparadadakup-bi gayod i mga allingun-ko? Paru'du'i-bi
daw ako adda dinari† diplata kay kulawan-ko.”

16 Mangno ag'ala' mga iya adda dinari. Ngan pakaparu'du'-na mga iya,
amatilaw si Jesus, “Say to tawa' bayhon pati' aron maka'anna' to ato?”

Anaruman mga iya, “Tawa'-na si Emperador.”

17 Sanglit amahalling may si Jesus, “Kon sugad, bayari-bi i Emperador
si mga hinimo nga irog si iya kay tawa'-nay nan, ngan bayari-bi may i
Diyos si mga hinimo nga irog may liwat si iya kay tawa'-nay nan.”

Sanglit ag'usa-na gayod mga iya si Jesus.

Agpatilaw i mga Sadusiyo

Mahi'unong si Pagkabanhaw
Mateo 22:23-33; Lukas 20:27-38

18 Kata'ud-ta'uran, aniya' pamadugok si Jesus mga Sadusiyo basi'
agpakapatilaw. I mga Sadusiyo, iya i magparapanumat nga ga'i na
abanhaw i mga a'a si damuri allaw. 19 Aminugad mga iya, “Ma'istro,
aniya' mando' nagsurat-na si Moises para si kita kam nga kinahanglan
pakasalan-na si sirari i bayaw-na kon amatay i siyaka-na nga gana' pa
dadi'-na, basi' akadadi' mga iya nga akwinta bilang dadi'-na si siyaka-
na. 20 Aniya' siray pitungan lalla magdingsirarihan. Inallahan i siyaka,
pero amatay iya nga gana' pa dadi'-na. 21 Mangno, agpakasalan-na
si kaduwangan, ngan amatay to liwat. Pariho sinan i nagbuhat-na si
katallungan. 22 Mangno agbuhat-nay nan si mga magkabirilin pa mga
sirari. Agpakasalan-nay ray danda mga iya pitungan ngan agkamaratay
mga iya nga ga'i agpakadadi'. Si katapus-tapusan, amatay liwat i danda.
23 Tara', si pagkabanhaw, say may i tag'alla si danda, kay sapakasalan-na
iya si pitungan?”

† **12:15** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 110.

24 Anaruman si Jesus, “Akatu'anan ba' kam kon ay kay sala' i mga isip-
bi? Tungod kay ga'i kam agpakasabot hi'unong si Kasuratan o si gahum-
na si Diyos. 25 Si pagkabanhaw, akapariho na mga iya si mga anghel.
Gana' na uru'allahay ari si langit. 26 Pero mahi'unong si mga duda-
bi kon aniya' ba' mabanhaw, ga'i ba' sabasa-bi si Libru-na si Moises?
Agpamatu'uran-nay nan si nagsurat-na mahi'unong si hinabo' siray si
magpakayat tanaman kon singnga sapakalihan-na i busis-na si Diyos
nga agpinugad, ‘Ako mismo i Diyos nagtutu'u-na kas Abraham, Isaac,
pati' si Jacob hasta pa ina'anto.’‡ 27 Kon sugad, pariho si kamutangan-
na mga iya, ma'in minatay i magpadayon pagtutu'o kundi' allom dina.
Sanglit sala' gayod i mga isip-bi.”

I Pinaka'impurtanti Sugo'
Mateo 22:34-40

28 Aniya' addangan paragturo' bala'od ari nga akapamati' si diskusyon.
Ngan pakahuna'-huna'-na nga mahalap i saruman-na si Jesus si mga
Sadusiyo, amatilaw iya, “Ay i pinaka'impurtanti si dimu'an mga ka-
sugu'an?”

29 Anaruman may si Jesus, “Yayto i pinaka'impurtanti: ‘Amati'a kam,
ka'am mga a'a-na si Israel! I Paragdalom Diyus-ta kam, iya hamok i
Paragdalom. 30 Higugma'u-bi iya si bug'os kasing-kasing-bi, si bug'os
kina'iya-bi, si bug'os paminsada-bi, pati' si bug'os kusug-bi.’§ 31 Ngan
yayto i kaduwa: ‘Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi
si kalugaringun-bi.’* Gana' kasugu'an manlabaw pa si duway to.”

32 Aminugad may i paragturo' bala'od si Jesus, “Mahalap gayod i
pagkapinugad-mo, Ma'istro. Tama' i nagsumat-mo nga gana' maka-
pariho si Diyos, ngan gana' na la'in diyos pwira si iya. 33 Kinahanglan
aghigugma' i a'a si Diyos si bug'os kasing-kasing-na, si bug'os sarabutan-
na, ngan si bug'os kusug-na ngan kinahanglan iya aghigugma' si igkasi-
na pariho si paghigugma'-na si kalugaringun-na. Mas impurtanti pa i
pagsunod si duway to kasugu'an kuntra si pagpabar'og si mga panhaha-
lad hayop o si pagbuno' ari si panhahalaran ray.”

34 Sahuna'-huna'an-na si Jesus nga madunong gayod i lalla tungod
si mga saruman-na, sanglit aminugad iya, “Ma'in na kaw matala nga
akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos.”

Kahuman sinan, gana' na mamintas pa pagpatilaw si Jesus.

Agpaklaro si Jesus

Kon Say i Tinu'inan Mannanalwas
Mateo 22:41-46; 23:1-7; Lukas 20:41-47; Buhat 2:34-35; Hebro 1:13

35 Si pagparaturu'-na si Jesus ari si mga hawan-na si templo, amatilaw
iya, “Pinapa'i akapinugad i mga paragturo' bala'od nga gi'uru'ampuhi-
na hamok si David i Tinu'inan Mannanalwas? 36 Mismo si David
agpahalling sigon si pagdalum-na si Espirito Santo:

Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,
‘Aningkulu'a ato si kawanan-ko,
tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.’†

‡ **12:26** Exo 3:6 § **12:30** Deut 6:4,5 * **12:31** Lev 19:18 † **12:36** Salmo 110:1

37 Kon sugad, ‘Paragdalom’ i pagban'u-na mismo si David si
gi'uru'ampuhi-na. Sanglit pinapa'i kam akapinugad nga gi'uru'ampuhi-
na hamok si David i Tinu'inan Mannanalwas?”
Alipay gayod i kalabbatan magpantarambak pagpakali si Jesus. 38 Si
pagparaturu'-na, agpinugad-na i mga a'a, “Agmatuha kam si mga parag-
turo' bala'od kay agkararuyag mga iya paglalangngan nga mga dikalsa
pagpadadayaw ngan agkararuyag liwat si mga talahuron pangumusta-
na si mga a'a ari si mirkado. 39 Iyay nan i mga magparapamili' si mga
printi panningkulu'an si mga sinaguga pati' si mga pwistoy nan nga ak-
abuwan unra si mga kumbitihan. 40 Mga iya i magparapandaya' si mga
balo danda pag'ala' si mga inanna'-na, ngan katapos agparapangadyi' to
mga a'a maliyat para hamok si pangulawan-na si la'in. Sanglit tungod
sinan, mas mara'at i kastigo si mga iya kuntra si ditangnga'!”

I Nagpahalad-na si Balo
Lukas 21:1-4

41 Si pagparatingkulu'-na si Jesus atubang si kahon pangnganna'an
kwarta si templo, agparatigamanan-na i mga magparapanlaho' ari.
Malabbat mga mayaman nga mahaya i nagparapanlahu'-na. 42 Mangno
aniya' pubri balo danda manlaho' tumbaga diplata, duwa bug'os nga bali
diki' i kantidad-na.
43 Agban'u-na si Jesus i mga inadalan-na pagtiriripon ngan
agpanumatan-na, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, mas urog i
naglahu'-na si pubri nan balo kuntra si nagpadunar-na mga iya dimu'an.
44 Kay i nagpadunar-na mga iya, subra hamok si mga kayamanan-na;
pero yaynan balo bisan kon anggana' iya, aglahu'-na i dimu'an tawa'-na
nga gana' nagbilin-na.”

I mga Pangngilalahan

si Pagtakka-na

si Katapusan Panahon
Mateo 10:19-22; 24:1-25; Lukas 21:5-24

13

1 Si pa'amban-na kas Jesus si templo, aniya' addangan si mga inadalan-
na maminugad, “Ma'istro, kulawin nan! Kamaka'angayan si mga kinur-
tihan mamahaya bato pati' si mga mahayay nan bilding!”
2 Aminugad may si Jesus, “Sakulawan-bi ba' nan mga mahayay
nan bilding? Gana' sinan mabilin si mga sakulawan-bi nan bato si
nagpanungtungan-na. Tirimpagon nan dimu'an.”
3 Si pagparalumpagi'-na kas Jesus ari si tagudtod nag'arunan Bukid-
na si Ka'ulibuhan, nga kinapantawan i templo, i huwang-na hamok, iya
kas Pedro, Santiago, Juan, pati' si Andres. Agpamatilaw mga iya si Jesus,
4 “Sumatin daw kami' kon sumiran nan ahinabo'. Ay i pangngilalahan
kon atuman naynan dimu'an?”
5 Anaruman si Jesus, “Agbantaya kam, ngan dakam agpatugot nga
akadaya'an kam si bisan say. 6 Malabbat i tipada'ito nga aggamit si
arun-ko si pagpinugad, ‘Ako i Tinu'inan Mannanalwas,’ ngan malabbat
i mga sadaya'an-na mga iya. 7 Dakam abaraka si pakapamati'-bi nga
aniya' mga girra matapit si ka'am ngan aniya' liwat si mga matala lugar.
Kinahanglan ahinabo' i mga da'ito sito pero ma'in payto i pagtapos si

panahon. 8 Agparapanggirirra i mga nasyon ngan sigi panhiriran i mga
ginhadi'an. Aniya' mga linog si mga pala'in-la'in lugar, ngan aniya' liwat
mga gutom. Pero iyay nan i panikangan pa hamok si mga pagkuri-bi.
9 "Kinahanglan kam ag'andam pag'atubang para si mga karat'an
manakka si ka'am. Darakupon kam ngan papa'intrigahon si mga kun-
siho tungod si ako. Pwira pa sinan, karastiguhon liwat kam ari si
mga sinaguga ngan papatungguhon atubang si mga gubirnador pati'
si mga hadi' basi' akatistigos kam si mga iya si ungod mahinabo'.
10 Kinahanglan pasamwak-bi i mahalap sumat si dimu'an nasyon antis
si katapusan. 11 Sanglit, bisan sumiran kam agpadakup-na mga iya
ngan pa'intriga-na si mga husgado tungod si pagtu'u-bi, dakam abaraka
kon papa'i-bi pagpamatu'od si pagkamatadung-bi ngan kon ay i mga
papahallingun-bi. Sumatu-bi hamok i nagpumwan si paminsada-bi
sinan uras, kay i mga allingon ma'in tikang si kalugaringun-bi, kundi'
tikang si Espirito Santo.
12 "Trarayduran-na pagmatay si mga sirari i mga siyaka-na mag-
panutu'o. Trarayduran-na liwat si mga tata' i mga magpanutu'o dadi'-na.
Kuruntrahun-na si mga dadi' i mga mahanak-na hasta pa nga pamatay-
na mga iya tungod si mga pagtu'u-na. 13 Naghumutan kam si dimu'an
mga a'a tungod si ako, pero bisan say i mangilob tubtob si katapusan,
iya i masalbar si damuri allaw.
14 "Aniya' nag'ibitaran* gayod a'a nga akapara'at si dimu'an,† ngan
kinahanglan sasabutan-nay to si magbasa. Sanglit si pakakulaw-bi
sinan nga anunggo si lugar‡ nga ma'in angay para si iya, kinahanglan
agrarabunos pan tagudtod i mga magpangistar ari si Judea. 15 Kon
awiray i addangan si pammalayahayan ari si binubungan, paduwa'i
iya pero ga'i na kunta' pasallod si ruma' pag'addo' si mga inanna'-na.
16 Ngan kon ari namay iya si uma, ga'i na kunta' padulhog pag'ala' si
pammakurumbut-na. 17 Ka'asi' gayod sinan mga allaw i mga burod pati'
i mga nana nga aniya' nagpasusu-na! 18 Ampu'i-bi si Diyos nga ga'i to
akatuman si tigtugnawon, 19 kay i mga kakurihan-na sinan mga allaw
anubra pa si bisan ay kakurihana nga sa'abat-na si kalibutan tikang
si panikangan, si paghimu-na si Diyos si kalibutan, tubtob ina'anto,
ngan gana' na liwat gayod sinan makapariho pa hasta si katapusan.
20 Kon i kalabbat-na si allaw sinan mga kakurihan ga'i ag'ibanan-na
si Paragdalom, sigurado nga gana' gayod mabilin allom. Pero tungod
si mga pinili'-na a'a nga saruyagan-na gayod si Diyos, iribanan-na si
Paragdalom i allaw-na sinan.
21 "Sinan uras, kon aniya' magpaminugad si ka'am, 'Kulawi-bi, atiya'
na i Tinu'inan Mannanalwas!' o ma'in ngani' 'Kulawi-bi ro, awira' na
iya!' dakam iya agtutu'uhu-bi. 22 Sigurado nga aniya' pamaluwa' mga
burubullo' tinu'inan mannanalwas. Pamaluwa' liwat i mga burubullo'
paragsumat-na si Diyos. Agpanhimoy to mga a'a pala'in-la'in pangngi-
lalahan si langitnon kuno' kasiguruhan pati' mga makagagahom bin-
uhatan basi' aniya' sadaya'an-na mga iya, nga kon ahimo, hasta pa i mga
a'a nagpamili'-na si Diyos. 23 Agbantaya kam sinan! Agsumatan-ta na
kam andang si dimu'an myintras ahinabo'."

* **13:14** I nagtukoy nag'ibitaran a'a, iya i bali kagamhanan a'a nga agparahimo si makamamalo' binuhatan nga kuntra gayod si tuluhu'an pati' kultura. † **13:14** Dan 9:27; 11:31; 12:11 ‡ **13:14** I nagtukoy lugar, iya i Jerusalem o ma'in ngani' i templo.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Pinili' A'a
Mateo 24:29-35; Lukas 21:25-36

24 “Si mga allaw pakatapus-na sinan mga kakurihan,
anlu'om i allaw
ngan ga'i amuwan i bulan si danta'-na.
25 Agkataraktak i mga bitu'on tikang si langit
ngan agpamalisa i dimu'an gamhanan ari si mga ararupan-na.§
26 “Sinan uras, sakulawan-na si mga a'a i Pinili' A'a ari si panganod.
Agdadara'on iya nga bali kamakagagahom ngan nagpalibutan si
maka'angayan danta'. 27 Papabawahun-na liwat i mga anghel-na
pagtiriripon si mga nagpamili'-na a'a, tikang si ampat kantu-na si
kalibutan, tikang gayod ato pan dambila'.
28 “Kon sugad, adali-bi i liksyon tikang si kayo igos: Kon agbirdi
na i mga saringsing-na ngan aniya' na sito buraksa'-na, akatu'anan
kam nga ma'in na pira i tigpangku'on bisan kon ga'i kam nagsumatan.
29 Pariho sinan, si pakakulaw-bi nga ahinabo' nan dimu'an, akatu'anan
kam nga matapit na gayod iya, day awira' na gayod iya si pwirtahan.
30 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ahinabo' nan dimu'an antis ahuman
i kapanahunan-na si mga a'ay to ina'anto.* 31 Aniya' titakka katapusan-
na si kalangitan pati' si kalibutan, pero gana' gayod katapusan-na si mga
allingun-ko hasta si kahastahan.”

Gana' Makatu'anan

si Allaw Hasta si Uras
Mateo 24:36-51

32 “Gana' gayod makatu'anan kon sumiran nan allawa anakka o kon
ay urasa. Ga'i akatu'anan i mga anghel si langit, o bisan i Dadi'. I
makatu'anan hamok sito, iya i Tata'. 33 Sanglit agbantaya kam!
Agkallata kam! Ga'i sakatu'anan-bi kon sumiran i uras-na. 34 Akaparihoy
to si a'a nga tibiyahi: Agbilin-na i ruma'-na si mga tinapuran-na, ngan
balang addangan aniya' trabahu-na. Agsumatan-na i sari'i si pwirtahan
nga kinahanglan iya agbantay.
35 “Kon sugad, agbantaya kam kay ga'i sakatu'anan-bi kon ay urasa i
pagbalik-na si tagruma'. Tingali agbalik iya si baha'o sangom, tingali
si magkatutnga', tingali kon si primiro pagtutturu'ok, ngan tingali si
kanalungan na dina. 36 Kon anhintak iya pagbalik, dakam agpatugot nga
sakulawan-na kam agpamaturi. 37 Sanglit, i nagparasumat-ko si ka'am,
iya liwat i nagparasumat-ko si dimu'an: Agbantaya kam!”

14

Nagbu'bu'an Pasangngit si Jesus

ari si Betania
Mateo 26:2-16; Lukas 22:1-6; Juan 12:1-8

1 Siray uras duwa na hamok allaw antis i Pyista si Paglabay* pati'
si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na, sanglit agparapanganda' pa'agi i

§ **13:25** Isa 13:10; 34:4 * **13:30** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: antis atibos i mga Hebro. * **14:1** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

mga puno' paraghalad pati' i mga paragturo' bala'od pagdakop si Jesus
nga gana' makatu'anan basi' sapamatay-na mga iya. 2 Pero agsarabut-
sabot mga iya, “Kinahanglan ga'i kita kam agbuhat sito si kapyistahan-
na, kay tingali mangisog ngan agsararamok i mga a'a.”

3 Ngan ari kas Jesus si baryo Betania, si ruma'-na kas Simon
nga akanaynayan na hamok Gu'uron, aniya' danda padugok si
nagtarangka'an-na mga iya pagkakan nga agbawa bali kamahalan
pasangngit. Gana' sito salakut-na nga hinimo tikang si tanaman nardo
nga i pangngisihan-na hinimo tikang si bato alabastro. Agbuka-na si
danda i nag'isihan ngan agpabu'bu'-nay to si takuluk-na si Jesus.

4 Aniya' si mga a'a ari nga andiri' gayod ngan agsipurupatilaway,
“Ay kay agkaragan-nay nan hamok pasangngit? 5 Pwidi nan kunta'
sabaligya'an-ta subra si tris syintos dinari† diplata ngan i bayad-na
apumwan si mga anggana'.” Sanglit ag'isugan-na mga iya i danda.

6 Pero aminugad dina si Jesus, “Pata'ani-bi hamok iya! Ay kay
agpakamalu'an-bi to danda? Ka'angayan gayod i nagbuhat-na si ako.
7 Pirmi aniya' mga anggana' nga sabagatan-bi ngan akabulig kam si
mga iya bisan sumiran kam aruyag. Pero ma'in na pira, ga'i na ako
sabagatan-bi. 8 Agbuhat-na hamok i sahimu-na. Agbu'bu'an-na si
pasangngit i puhu'-ko pag'andam antis si uras si paglabbong. 9 Sumatan-
ta kam si kamatu'uran, bisan singnga nagpasamwak i mahalap sumat si
bug'os kalibutan, parasumaton liwat i nagbuhat-na pagpa'intom ngan
pagdayaw si pagka'a'a-na.”

10 Mangno pada'iray si mga puno' paraghalad si Judas Iscariote, ad-
dangan si Dusi, pagtraydor si Jesus. 11 Alipay to gayod mga puno'
pagpamati' si mga sumbung-na si Judas, ngan agsa'aran-na mga iya
pagbuwan kwarta. Sanglit, agtikang si Judas pag'anda' tama' uras nga
sapa'intriga-na si Jesus si mga iya.

I Katapusan Panihapon
Mateo 26:17-30; Lukas 22:7-23; 1Cor 11:23-25

12 Mangno anakka i primiro allaw si Pyista si Tinapay nga Gana'
Pammatubu'-na, nga iya i allaw pagbuno' si mga papahalaron nati pa
karniro para si pakan pagpa'intom si Paglabay. Sinan allaw, nagtilaw si
Jesus si mga inadalan-na, “Singnga may i karuyag-mo nga agtima kami'
para si pakan pagpa'intom si Paglabay?”

13 Aglihug-na si Jesus i duwangan si mga iya ngan agsumatan-na,
“Padulhuga kam pan syudad. Aniya' sakulawan-bi aro lalla nga ag-
suknong adda biso' buwahi'. Amungyura kam si iya. 14 Sumati-bi
i tagruma' nga nagpanahikan-na, ‘Agpatilaw i Ma'istro si ka'aw kon
singnga i kwarto pammanganan-na basi' akapamangan iya huwang si
mga inadalan-na pagpa'intom si Paglabay.’ 15 Mangno, pakulaw-na kam
adda mahaya kwarto ari si dyata' nga hamis na i dimu'an. Agtimaha kam
ari para si kita kam.”

16 Pa'amban i mga inadalan-na, padulhog pan syudad, ngan
sa'anda'an-na mga iya i dimu'an nagsumat-na si Jesus. Mangno agtima
mga iya para si pakan.

---

† **14:5** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 110.

17 Ngan kasanguman, pada'iray si Jesus pati' i Dusi. 18 Si pagtarangka'-
na mga iya, aminugad si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ad-
dangan gayod si ka'am i titraydor si ako, addangan nga huwang gayod
agkakan si ako.”
19 Mga masurub'on gayod mga iya, ngan agtikang pagpinugad si iya
sa'uru'addanganay, “Sigurado, ma'in ako, ha?”
20 Anaruman may si Jesus, “Addangan gayod si ka'am Dusi, addan-
gan nga magpaduldol si pan-na si matapit mangko' nagpaduldulan-
ko. 21 Maratayon i Pinili' A'a pariho si maka'anna' si Kasuratan, pero
papabidu'on gayod i titraydor si Pinili' A'a! Mas mahalap pa kunta' si
iya nga ga'i na hamok naghinganak si nanay-na!”
22 Si pagpamangan-na na mga iya, angaddo' si Jesus adda bug'os pan
ngan agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to ngan agpumwan-na si
mga iya dungan si pagpinugad, “Karawatu-bi to, iyay to i puhu'-ko.”
23 Katapos, angaddo' iya kupa ngan agpasalamat si Diyos. Mangno
agpumwan-nay to si mga iya, ngan agpanginom mga iya dimu'an ari
siray kupa. 24 Aminugad namay si Jesus, “Iyay nan i laha'-ko nga
kasarigan si pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya ngan pa'awas to para si
malabbat a'a. 25 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ga'i na ako anginom
gihapon si bino tubtob si allaw nga paluwa' i baha'o pa'agi pag'inum-ko
si bino ari si ginhadi'an-na si Diyos.”
26 Mangno, pakahuman-na mga iya agkanta adda salmo, pagawas
dayon mga iya ngan pamada'iray si tagudtod nag'arunan Bukid-na si
Ka'ulibuhan.

Agtigu-na si Jesus

i Pagdidiwaray-na si Pedro
Mateo 26:31-35; Lukas 22:33-34; Juan 13:37-38

27 Agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, “Pamabulag kam dimu'an
ngan ambanan-bi ako, kay yayto i maka'anna' si Kasuratan:
Maratayun-ko i mangngataman,
sanglit agwararak i mga karniro.‡
28 Pero kahuman si kabanhaw-ko, agdahulo ako si ka'am pan Galilea.”
29 Amahalling dayon si Pedro, “Bisan kon pama'amban i dimu'an, ga'i
ako pa'amban si ka'aw!”
30 Anaruman may si Jesus, “Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, mismo
ina'anto sangom, antis si kaduwa tutturu'ok, agdidiwaray na kaw dina
sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo.”
31 Pero amahalling dina makusog si Pedro, “Ga'i nan sahimu-ko
pagdidiwaray nan nga ga'i kaw sakilala-ko, bisan pa kon kinahanglan
ako amatay huwang si ka'aw!” Ngan da'inan liwat sinan i mga
pinahallingan-na si ditangnga' pa.

Ag'ampo' si Jesus

ari si Getsemane
Mateo 26:36-46; Lukas 22:40-46

32 Mangno anakka kas Jesus si lugar nga nagtanuman kakayuhan
nag'arunan Getsemane. Agpinugad-na i mga inadalan-na, “Ato kam
dahulo agpanlumpagi' hasta nga ga'i ako atapos ag'ampo'.” 33 Pero
agpabaya'-na kas Pedro, Santiago pati' Juan paghuwang si iya pan

‡ **14:27** Sac 13:7

dahulu'an. Agtikang pagsamok i paminsada-na ngan agpanangis gayod
i kasing-kasing-na. 34 Si kaliyat-liyatan agpinugad-na mga iya, “Ma-
surub'on gayod i kasing-kasing-ko, ngan day mabubukahon tungod si
paddi-na. Ato kam hamok basi' sa'abat-ko i paghuwang-bi.”
35 Ngan pakadahulu'an-na si Jesus si tallungan, pa'akkom iya ngan
ag'ampo' nga kon ahimo, kalihisan iya si mga pag'antus-na siray
ka'urason. 36 Aminugad iya, “Tay,§ Tatay-ko, sahimu-mo i dimu'an.
Ala'on to kupa si kasakitan tikang si ako, pero dakaw agtumanon i
katuyu'an-ko hamok, kundi' i katuyu'an-mo gayod.”
37 Mangno pabwiltay to si mga iya ngan satakkahan-na nga agparapa-
maturi na dina. Sanglit agpukaw-na si Pedro si pagpatilaw, “Simon, ay
kay agparapamaturi kam? Ga'i ba' kam agpakakaya pagpapiraw bisan
un'ura hamok paghuwang si ako? 38 Agkallata kam ngan ag'ampu'a kam
basi' sa'agwanta-bi i mga pagpurbar si mga pagtutu'u-bi. Awili i inisi-
pan pagtuman si mga katuyu'an-na si Diyos, pero maluya pag'alagad i
kada'an kina'iya.”
39 Pa'amban gihapon si Jesus si mga iya ngan ag'ampo' utro nga
pariho hamok i mga pinahallingan-na. 40 Katapos, agbwilta-na i mga
inadalan-na ngan satakkahan-na namay nga agparapamaturi dina kay
mga mabuwat na gayod i mga mata-na. Ngan pakakallat-na na mga iya,
ga'i mga iya agpakatu'anan kon ay i mga papahallingun-na.
41 Mangno pabwilta si Jesus si katallo bisis ngan agpaminugad-na,
“Agparapamaturi pa ba' kam gihapon? Ag'ikmata kam! Iya nayto i
uras nga trarayduran na i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon na iya si
mga makasasala'. 42 Banguna na kam anan kay pada'iray na kita kam.
Kulawi-bi ro, awira' na i magtraydor si ako.”

I Pagdakop si Jesus
Mateo 26:47-56; Lukas 22:47-50; Juan 18:3-11

43 Si pagparapahalling-na pa si Jesus, hintak anakka si Judas nga ad-
dangan si Dusi. Aniya' malabbat kahuruwangan-na nga nagpamabawa-
na si mga puno' paraghalad, mga paragturo' bala'od, pati' si mga
mata'o kamabu'utan. Aniya' mga ispada-na sito mga a'a pati' mga
batuta. 44 Antis sinan, agsumatan-na dahulo si magtraydor i mga
kahuruwangan-na kon ay i pangngilalahan si darakupun-na mga iya:
“I lalla inuruk-ko, iya i nagkinahanglan-bi. Dakupu-bi dayon iya ngan
si pagbawa-bi, bantayi-bi iya pahalap.” 45 Ngan pakatapit-na si Judas
si Jesus, mangumusta dayon iya, “Rabbi!”* ngan diritso ag'uruk-na.
46 Sanglit, agdakup-na mga iya si Jesus ngan agpugulan-na. 47 Pero aniya'
magtutunggo matapit si mga iya manhulkot si ispada-na ngan diritso
agtigbas-na i rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan akapalungan
to.
48 Amahalling dayon si Jesus, “Ribildi ba' ako nga kinahanglan kam
gayod agbawa si mga ispada-bi pati' si mga batuta-bi nan pagdakop
si ako? 49 Balang allaw aghururuwang kita kam ari si mga hawan-
na si templo si pagparaturu'-ko, ngan ga'i may ako agdakup-bi. Pero
kinahanglan atuman i maka'anna' si Kasuratan.” 50 Agpata'anan-na iya
si dimu'an mga inadalan-na ngan agpanrarabunos pag'amban.

---

§ **14:36** Si Hebruhanon: Abba. Iyay nan i mahigugma'on pagban'u-na si dadi' si tatay-na.

* **14:45** Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 117.

51 Aniya' addangan burubata' mamungyod kas Jesus nga agtapis
hamok. Ngan pakapugol liwat kunta' si iya, 52 palahi iya nga gana' gayod
sul'ut-na kay abilin na dina i nagpatapis-na ari si magpamugol.

Ag'atubang si Jesus si Kunsiho
Mateo 26:57-68; Lukas 22:67-71; Juan 18:12-13,19-24

53 Mangno agbawa-na mga iya si Jesus pada'iray si ruma'-na si gilal-
abawi paraghalad. Agtiriripon ari i dimu'an mga puno' paraghalad, i
mga mata'o kamabu'utan, hasta pa i mga paragturo' bala'od. 54 Ngan
amungyod si Pedro si mga iya nga apartado ngan akasallod to si hawan-
na si ruma'-na si gilalabawi paraghalad. Aningkarag iya ari huwang si
mga gwardya, ngan agpadarang iya si nagrambak baga ari.

55 Agparapanganda' i mga puno' paraghalad hasta pa i ditangnga' mga
myimbro si Kunsiho mga ibidinsya kuntra si Jesus, basi' sapamatay-
nay to mga iya, pero gana' mga sapaguwa'-na. 56 Aniya' malabbat
magpamahalling kabubullu'an kuntra si Jesus pero ga'i agsi'uruyon i
mga pinahallingan-na mga iya.

57 Si katapus-tapusan aniya' si mga magtambong ari nga pamatunggo
pagtistigos kinabubullu'an, 58 "Sapamati'an kami' i nagsumat-na nga
bungkag-na kuno' i templo nga hinimu-na si a'a, ngan anindog iya la'in
nga ma'in hinimu-na si a'a sallod hamok si tallo allaw." 59 Pero hasta
may to mga a'a, ga'i liwat agsi'uruyon i mga pinahallingan-na.

60 Kahuman sinan, anunggo i gilalabawi paraghalad atubang si
dimu'an ngan agtilaw-na si Jesus, "Gana' ba' sapasaruman-mo si mga
iya? Ay kay agpakapahalling mga iya da'inan sinan?" 61 Pero ga'i agsibu'-
sibo' si Jesus ngan ga'i anaruman bisan adda allingon.

Agtilaw-na iya gihapon si gilalabawi paraghalad, "Ka'aw ba' i
Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Pinakatalahuron?"

62 "Oho'. Ako!" anaruman si Jesus. "Ngan papakulawon kam si Pinili'
A'a nga agtingkulo' si kawanan-na si Makagagahom, ngan papakulawon
kam liwat si iya ari si panganod si pagdadara'un-na!"

63 Aggisi'-na dayon si gilalabawi paraghalad i sutana-na ngan
mangisog, "Ga'i na kita kam agkinahanglan mga tistigos pa!
64 Sapamati'an-bi na nga aglalabawan-na sito a'a i Diyos. Ay i
pinahusgar-bi si iya?"

Agpatukan-na mga iya dimu'an si Jesus nga kamatayon i angay si
iya. 65 Mangno nagpararukda'an si Jesus si ditangnga'. Nagtambunan
i mga mata-na ngan nagparapuniti iya. Agparapatilawan-na mga iya
sa'uru'addangan, "Tiguhon daw kon say ray!" Mangno nagbawa iya si
mga gwardya ngan nagparadabal.

Agdidiwarayan-na si Pedro

si Jesus
Mateo 26:69-75; Lukas 22:56-62; Juan 18:16-18,25-27

66 Ngan ari pa si gawas si Pedro, ari si hawan, aniya' si mga kabulig-na
danda si gilalabawi paraghalad nga palabay. 67 Ngan pakakulaw-na si
kabulig si Pedro nga agparapadarang, agparahiling-hiling-na iya ngan
aminugad, "Huwang-na liwat kaw si Jesus nan nga taga Nasaret."

68 Pero agdidiwaray iya si pagpinugad, “Ambot oy, gana' sa'urup-urupan-ko si nagparayawit-moy nan.” Pa'amban si Pedro ngan patapit iya andang si pwirtahan-na si kuta'.†
69 Ngan pakakulaw-na si kabulig nga ari pa iya, agsumatan-na liwat i mga magpanunggo ari, “Addangan iya si mga kahuruwangan-na.” 70 Pero agdidiwaray gihapon si Pedro.
Kata'ud-ta'uran aniya' namay si mga magparapanunggo ari nga agpaminugad, “Sigurado nga addangan kaw si mga kahuruwangan-na, kay taga Galilea liwat kaw.”
71 Mangno amahalling si Pedro, “Bisan pa ako pugutan-bi kon ga'i ako agsumat si kamatu'uran, akatu'anan i Diyos nga ga'i ako angilala si nagparatukuy-bi nan lalla!”
72 Mismo siray uras kinabati'an i kaduwa‡ tutturu'ok. Tungod sinan, sa'intuman-na dayon si Pedro i pinahallingan-na si Jesus: “Antis si kaduwa tutturu'ok, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo,” ngan anhintak iya andinamag.

15

Si Jesus Atubang si Pilato
Mateo 27:11-26; Lukas 23:2-3,18-25; Juan 18:29–19:16

1 Ngan kanalungan, aghimu-na si mga puno' paraghalad i mga planu-na huwang si mga mata'o kamabu'utan pati' si mga paragturo' bala'od, nga iya i bug'os gayod Kunsihu-na si mga Hebro. Agpagapus-na mga iya i tamburu'-na si Jesus, ngan agpabawa-na basi' apa'intriga ari si Pilato.
2 Agtilaw-na si Pilato si Jesus, “Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?”
Anaruman may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan.”
3 Mangno agparapamasumbung-na si mga puno' paraghalad si Jesus si malabbat mga mara'at binuhatan 4 sanglit, amatilaw gihapon si Pilato, “Gana' ba' saruman-mo? Sapakalihan-mo ba' kalabbat-nay nan si mga sumbung-na kuntra si ka'aw?” 5 Pero ga'i anaruman si Jesus ngan iya gayod i nag'usahan-na si Pilato.
6 Kundi' aniya' kabatasanan-na si Pilato kon Pyista pagpalibri addangan priso nga nagpalaku-na si mga a'a. 7 Siray uras aniya' addangan priso nag'arunan Barabas nga adakop huwang si mga igkasi-na ribildi. Agpakamatay mga iya ari si pagsaramukan-na si mga a'a. 8 Sanglit pamadugok si Pilato i kalabbatan magpantambong ari pagpalako nga himu-na namay si mga iya i nagparabuhat-na si balang ta'on kon Pyista.
9 Amatilaw si Pilato, “Aruyag ba' kam nga yayto pinalibri-ko nagpinugad-bi to, ‘hadi'-na si mga Hebro’?” 10 Agda'inan si Pilato kay akatu'anan iya nga agpa'intriga-na si mga puno' paraghalad si Jesus si iya tungod hamok si ka'awa'-na mga iya. 11 Pero agsamuk-na si mga puno' paraghalad i mga a'a para hamok akalibri si Barabas.
12 Amatilaw si Pilato si mga a'a, “Kon sugad, pa'i-ko may to nagpinugad-bi to, ‘hadi'-na si mga Hebro’?”
13 Anurakaw dina mga iya, “Papaku'on iya si kudos!”
14 Amatilaw gihapon si Pilato, “Kapa'i may? Ay i mara'at binuhatan-na sito a'a?”

† **14:68** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ngan kinabati'an i primiro tutturu'ok. ‡ **14:72** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga nag'ala' i allingon: kaduwa.

Pero agkukusog dina i turakaw-na si mga a'a, “Papaku'on iya si kudos!”
15 Aruyag si Pilato pagpalipay si mga a'a, sanglit agpalibri-na si Barabas.
Mangno, kahuman-na agpalatigo si Jesus, agpa'intriga-nay to dayon si
mga sundalo nga tipapako' si iya.

Nagparapayahuyahan si Jesus

si mga Sundalo
Mateo 27:27-31

16 Nagbawa si Jesus si mga sundalo pada'iray si hawan-na si palasyu-
na si gubirnador, ngan agban'u-na mga iya pagtiriripon i ditangnga' pa
mga sundalo nga sakop si batalyun-na mga iya. 17 Nagbistihan si Jesus
si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot. Mangno, aghimo mga iya
likaw tikang si tangulon ngan nagpakuruna si Jesus. 18 Agtikangan-na
mga iya pagturakaw, “Malanga pa kunta' i kinabuhi'-na si hadi'-na si
mga Hebro!” 19 Sa'uru'addanganay mga iya agparapakol si iya si adda in-
utod andang bigahaw ari. Nagpararukda'an iya ngan agparapanluhod
to atubang si iya pagtahod kuno' si iya. 20 Katapos si pagparalangkag-na
mga iya sito, naghugkas i pammakurumbot kulor igot ngan agbadu'an-
na gihapon mga iya si kalugaringun-na panapton. Mangno agbawa-nay
to mga iya pan gawas basi' apapako' si kudos.

Nagpapako' si Jesus si Kudos
Mateo 27:33-44; Lukas 23:33-43; Juan 19:17-24

21 Aniya' lalla nag'arunan Simon nga padulhog siray uras. Taga
sunsari'i to iya si syudad Cirene nga tatay-na kas Alejandro pati' Rufo.
Ngan pakatupu'-na si Simon kas Jesus, sapirit-na iya si mga sundalo
pagpalangkit si kudus-na si Jesus. 22 Agbawa-na mga iya si Jesus si
tagudtod nag'arunan Golgota, nga i kahulugan-na, takuluk-na si mi-
natay. 23 Ngan ari na mga iya, agpa'inum-na kunta' mga iya si Jesus bino
nga nagsalakutan mirra* pero ga'i anginom. 24 Mangno agpapaku'-na
mga iya si Jesus si kudos. Agpararti-na mga iya i mga sul'ut-na mangno
agpa'agi-na mga iya si ripa kon ay i mga sabawa-na. 25 Alas nwibi si
nalong ngan pagpapako' si Jesus si kudos 26 ngan aniya' makasurat ari
sumbong kuntra si iya nga da'ito sito: *I HADI'-NA SI MGA HEBRO*
27 Aniya' liwat duwangan bandido nga nagpapako' si mga kudus-na
tingpid si Jesus, i addangan ari si kawanan-na, ngan i addangan may ari
si kawiri-na.†
29 Nagparatabri'an iya si mga manlalabay ngan nagparatamay. Sigi
mga iya panyayawit, “Hoy! Ka'aw i magpinugad nga bungkag-mo i
templo ngan tindug-mo gihapon sallod si tallo allaw! 30 Pahaw'asa anan
si kudos nan ngan salbaron i kalugaringun-mo!”
31 Puruparihо liwat sinan i mga langkag-na si mga puno' paraghalad
pati' si mga paragturo' bala'od. Sigi liwat mga iya panyayawit, “Sasalbar-
na i la'in a'a, pero i kalugaringun-na lugod, ga'i! 32 Kinahanglan pa-
haw'as i Tinu'inan Mannanalwas ina'anto anan si kudos nan! Kina-
hanglan pahaw'as i Hadi'-na si Israel basi' agpakakulaw kami' ngan
agpanutu'o!” Bisan i mga nagpamapako' tingpid si iya, agparatamay
liwat si iya.

---

* **15:23** I mirra, iya i mapa'it hirbo nga nagpasalakot si bino para ga'i aka'abat si paddi. † **15:27** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (28) Da'inan sinan i pagtuman si maka'anna' si Kasuratan: “Nagpahuwang iya si mga mara'at a'a.”

I Kamatayun-na si Jesus
Mateo 27:45-56; Lukas 23:44-49; Juan 19:29-30

33 Ngan ka'amudtuhan, anlu'om i bug'os pitak palibot ari mga tallo
uras. 34 Pangalastris na, amahalling makusog si Jesus, “Eloi, Eloi, lama
sabachthani?” nga i kahulugan-na, “Diyus-ko, Diyus-ko, kapa'i may kay
ag'ambanan-mo na ako?”‡
35 Ngan pakapamati'-na si ditangnga' magpanunggo matapit si iya,
agpaminugad to, “Pamati'i-bi ngani'! Agban'u-na si Elias!”
36 Aniya' addangan maglalahi pada'iray si Jesus. Agbawa iya ispungha
hinumog si malassom na bino ngan agpatulu-nay to si adda lingkawan
basi' anakka ari si bawa'-na si Jesus. Aminugad iya, “Hala, angantahak
kita kam. Kulawan-ta kam kon anakka si Elias nga haw'as-na iya anan
si kudos!”
37 Pakaturakaw-na si Jesus, pahuway na dayon i paghingasung-na.
38 Ari si templo siray uras, hintak agisi' si duwa parti i pannalingkop
kurtina, tikang si dyata' diritso pan hawod.
39 Aniya' sinturyon§ magtutunggo atubang si kudos. Ngan pakakulaw-
na sito kon pinapa'i agturakaw ngan amatay si Jesus, akapinugad iya,
“Sigurado nga yaynan a'a i Dadi'-na si Diyos!”
40 Aniya' liwat mga danda magparapamantaw hamok si katalahan.
Huwang si mga iya kas Maria Magdalena, si Maria nga nanay-na kas
Joset pati' Santiago nga i anga'-na Sirari* hasta pa si Salome. 41 Iyay
nan i mga danda magparapamaya'-baya' si Jesus pagpanginano si mga
kinahanglanun-na ngan ari pa iya si Galilea. Ngan malabbat liwat mga
danda ari nga magpamaya' si Jesus ngan pada'iray-na si Jerusalem.

I Paglabbong si Jesus
Mateo 27:57-61; Lukas 23:50-56; Juan 19:38-42

42 Siray allaw, Bispira na si Allaw Pandidiskanso. 43 Aniya' talahuron
myimbro si Kunsiho nag'arunan Jose nga taga sunsari'i si bungto Ari-
matea, ngan addangan liwat iya si mga magparapanimulat si paghadi'-
na si Diyos. Sanglit tungod kay kuhap na,† amintas iya pagpada'iray si
Pilato pagpalako si bangkay-na si Jesus. 44 Ag'usa si Pilato si pakapamati'-
na nga minatay nayto, sanglit aglihog iya addangan pag'ala' si sinturyon
basi' satilaw-na kon minatay na ba' gayod. 45 Ngan pakakatu'an-na
tikang si sinturyon mismo nga ungod, agtugutan-na si Jose pag'ala' si
bangkay.
46 Agballi si Jose katsa, aghaw'as-na i bangkay ari si kudos, ngan
agputus-nay to si katsa. Mangno aghulid-na si adda kwiba panlalab-
bungan nga naghimo si pangpang ari. Agpaligid iya adda mahaya bato
pagsagpo' si pwirtahan-na si naglabbungan. 47 Siray uras ari pa kas
Maria Magdalena pati' si Maria nga nanay-na si Joset, ngan sakulawan-
na mga iya kon singnga naghulid si Jesus.

---

‡ **15:34** Salmo 22:1 § **15:39** I sinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 44 pati' 45. * **15:40** Nag'anga'an si Santiago, Sirari, tungod si Apostol Santiago nga mas siyaka si iya. † **15:43** Si kabatasanan-na si mga Hebro, supak si Bala'ud-na si Moises i paglabbong si kapyistahan.

16

I Pakabanhaw-na si Jesus
Mateo 28:1-8; Lukas 24:1-10; Juan 20:1-8

1 Ngan pakahuman-na si Allaw Pandidiskanso, kas Maria Magdalena,
Salome, pati' si Maria nga nanay-na si Santiago agpamalli mga pasangn-
git pammabu'bo' si bangkay-na si Jesus. 2 Ngan pada'iray-na mga iya si
naglabbungan, atab pa gayod si Duminggo nalong, agsisirak pa hamok
i allaw. 3 Si paglalangnganan, agsipurupatilaway mga iya, “Say si kita
kam i mamaligid si bato tikang si pwirtahan-na si naglabbungan?”
4 Pero ngan pakapantaw-na mga iya si kwiba, sakulawan-na mga iya
nga nagpaligid na dina i bato bisan kon bali haya. 5 Si pasallud-na mga
iya si naglabbungan, akakulaw mga iya ari adda dadi'-dadi'on pa lalla
nga disutana puti'. Agtingkulo' iya si kawanan ngan nginarat gayod mga
iya. 6 “Dakam agkataralaw!” lingun-na si lalla. “Agpara'anda'-bi si Jesus
taga Nasaret, nga nagpapako' si kudos. Ga'i na iya ato; abanhaw iya!
Kulawi-bi to, yayto i naghuliran si iya. 7 Sanglit pada'iraya na kam ngan
sumati-bi si Pedro hasta pa i ditangnga' mga inadalan-na, ‘Agdahulo
iya si ka'am pan Galilea; sakulawan-bi iya ari pariho si nagsumat-na si
ka'am siray.’ ”
8 Agkurug-kudog gayod i mga danda ngan agkaralingling sanglit
agrarabunos mga iya pagawas si kwiba. Ngan tungod si bali mga
katalaw-na, ga'i mga iya agsumat si bisan say.

Adda Kada'an Katapusan

Nagpatungko Sito Ebanghelyo

Agpakulaw si Jesus

si mga Kahuruwangan-na
Mateo 28:9-20; Lukas 24:13-49; Juan 20:11-23; Buhat 1:6-8

9 Kahuman si pakabanhaw-na si Jesus, atab si Duminggo, agpakulaw
iya primiro si Maria Magdalena, nga nagpapindahan-na si pito' mga
mara'at espirito. 10 Agpada'iray-na i mga magpamaya' siray si Jesus nga
agparapamanangis ngan agparapandinamag pa, ngan agpanumatan-na
mga iya. 11 Ngan pakabati'-na mga iya si mga allingun-na si Maria nga
allom si Jesus ngan iya mismo i makakulaw, ga'i mga iya agpanutu'o.
12 Kahuman sinan, ngan patakod i duwangan si mga iya, agpakulaw-
na mga iya si Jesus si la'in namay pa'agi. 13 Agbwilta mga iya dagos ngan
agpanumatan-na i ditangnga', pero ga'i liwat mga iya nagtutu'o. 14 Si
katapus-tapusan, agpakulaw-na si Jesus i Unsi si pagpamangan-na mga
iya. Ag'isugan-na mga iya tungod kay kulang mga iya pagtapod ngan
mga makudat gayod i mga takuluk-na pagtutu'o si mga magpakakulaw
si iya kahuman si kabanhaw-na.
15 Agsumatan-na mga iya si Jesus, “Pada'irayu-bi i bug'os kalibutan
ngan pasamwaku-bi i mahalap sumat si dimu'an a'a. 16 Bisan say
i magtutu'o huwang i pagpabunyag,* iya i taralwason. Ngan bisan
say i ga'i magtutu'o, paratukan iya. 17 Yayto i mga pangngilalahan si
langitnon kasiguruhan nga purumwanon si mga magpanutu'o: Aniya'

* **16:16** Si panahun-na si mga apostol, agsob ga'i agliyat i pagbunyag si a'a kahuman si pag'aku'-na nga anutu'o iya si Jesus.

makapapinda si mara'at espirito pina'agi si paggamit si arun-ko; aniya'
makapahalling si la'in linggwahi nga ga'i sata'uhan-na; 18 gana' mara'at
manakka si mga iya bisan kon aka'addo' mga iya si mga malara sawa o
aka'inom mga iya hilo; ngan sapahalap-na mga iya i maburong pina'agi
si pagpadu'on si mga palat-na.”

I Pag'alsa si Jesus pan Langit
Lukas 24:50-53; Buhat 1:9-11

19 Katapos si pagpahalling-na si Ginu'o Jesus si mga iya, a'alsa
iya pan langit ngan aningkulo' si kawanan-na si Diyos. 20 Mangno
agpamada'iray i mga inadalan-na si dimu'an lugar ngan agparapa-
masamwak si mahalap sumat. Agparahuwang si mga iya i Paragdalom
ngan agpamatu'uran-na i allingun-na pina'agi si mga naghimu-na mga
pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.

Adda Pa La'in Kada'an Katapusan Nagpatungko Sito Ebanghelyo

[(9) Agpada'iray-na si mga danda kas Pedro ngan agsumatan-na mga
iya diki'it mahi'unong si dimu'an nagpasumat si mga iya. (10) Kahuman
sinan, makigpasamwak-na si Jesus si mga inadalan-na i sagrado ngan
gana' pagliliwatun-na sumat mahi'unong si gana' katapusan-na katal-
wasan tikang si sirangan pada'iray si katundan.]

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Lukas
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Lukas addangan duktor nga kahuwang-huwang-na kas Pablo pagpasamwak (Col 4:14; Flm 24) pero ma'in iya Hebro. Aniya' magpaminugad nga taga Antioquia, Siria iya ngan aniya' may liwat magpaminugad nga taga Filipos iya, pero akatu'anan kita nga addangan iya si mga tangkod huwang-na si Pablo nga ga'i gayod agpasibaya' si iya si pakaprisu-na (2Tim 4:11).

Agsurat-nay to Ebanghelyo ngan 59-63 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus). I maka'anna' ato ag'inala'-na si Lukas tikang si kalugaringun-na pagpanginsayod si mga magpakatu'anan tikang pa gayod si panikangan pati' si mga magparapamasamwak. Klarado liwat nga aniya' nag'inala'-na tikang si dati nagsurat-na si Markos.

Agsurat-nay to para si Teofilo, addangan si mga punu'-na si mga taga Roma o ma'in ngani' addangan nga malanga i katungdanan-na ngan mayaman (1:1), pero i katuyu'an-na sito Ebanghelyo ma'in hamok para si iya kundi' paray to liwat pagpabaskog si dimu'an magpanutu'o ngan da'inan may pagsaruman si mga pagpakara'at-na si mga ga'i magtutu'o. Aruyag si Lukas pagpamatu'od nga i magpanutu'o nga ma'in Hebro ungod gayod nga aniya' katungud-na paghuwang si nagpanhadi'an-na si Diyos ngan yaynan katungod sigon si nagturu'-na si Kristo. Aruyag iya nga i pagpasamwak si mahalap sumat agsara si bug'os kalibutan.

Ato sito Ebanghelyo agpasabot si Lukas nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas nga nagsa'ad-na si Diyos nga tisalbar si mga Hebro ngan da'inan may si dimu'an a'a magtutu'o si iya. Malabbat isturya nga ato hamok kina'anda'an: 1. I pagdayaw-na si mga anghel ngan ka'allum-na si Jesus pati' i pagbisita-na si mga manliliwat karniro (2:13-16) 2. I pabilin-na si Jesus ari si templo ngan dusi pa hamok i idad-na (2:41-52) 3. I maluluy'on Samaritano (10:25-37) 4. I palalag dadi' (15:11-32) 5. I mayaman lalla pati' si Lazaro (16:19-31).

I la'in pa mga sa'adalan-ta ato nga agparaburubwilta-na si Lukas pag'isturya, iya i pagpangadyi', i pagdalum-na si Espirito Santo, i ungod pagkalipay, i pagpanginanu-na si mga danda si Jesus ngan pagparapasamwak-na, i pagpasaylu-na si Diyos si mga sala' pati' i pag'andam si magpanutu'o para si pagbwilta-na gihapon si Ginu'o Jesus.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. I Pagpasayod kon Pinapa'i to Asurat (1:1-4)
2. I Pag'andam si Ka'allum-na si Jesus (1:5–2:52)
3. I Pag'andam si Jesus si Trabahu-na Pagpasamwak (3:1–4:13)
4. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Galilea (4:14–9:9)
5. Patala Dahulo si Jesus si Galilea (9:10-50)
6. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Judea (9:51–13:21)
7. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Perga (13:22–19:27)
8. I Pagsallud-na si Jesus si Jerusalem pati' i Pag'ampu'-na ari si Bukid-na si Ka'ulibuhan (19:28–22:46)
9. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (22:47–23:56)

10. I Pagkabanhaw pati' i Pagpakulaw-na si Jesus si mga taga Emmaus (24:1-53)

Pagtikang
Buhat 1:1

1 Talahuron Teofilo,
Akatu'anan kaw nga malabbat i magpanalinguha pagtipon ngan pagsurat si mga magpaka'agi na hinabo' mahi'unong si Jesu-Kristo, nga atuman si uras nga allom pa kami' magpanutu'o sito.* 2 Asurat to nga gana' gayod pagkala'inan-na si mga sakatu'anan-ta tikang si mga magpakasayod gayod si panikangan ngan mga iya mismo i magparapasamwak sito mga allingon. 3 Sanglit talahuron Teofilo, tungod kay agmato gayod ako si pagparapanginsayod sito dimu'an tikang si panikangan, akahuna'-huna' ako nga angay kon akasurat ako adda nga hinamis ngan agsurunud-sunod na para atuman i katuyu'an-mo. 4 Agsurat-koy to basi' akatu'anan kaw nga akatapuran i mga nagparaturo' si ka'aw.

Nagpakatu'an i Kina'allum-na

si Juan Paragbunyag

5 Siray mga panahon ngan si Herodes i hadi' si Judea, aniya' paraghalad nag'arunan Sacarias nga sakop si grupu-na si mga paraghalad Abias. I alla-na nag'arunan Elisabet tikang liwat si mga paraghalad grupu-na si Aaron. 6 Si pangulawan-na si Diyos matadong gayod mga iya duwangan ngan gana' barasulon si mga iya si dimu'an sugu'-na pati' mga tugun-na si Paragdalom. 7 Pero ga'i mga iya agpandadi' hasta nga agkamaraktong tungod si Elisabet.

8-9 Siray mga allaw, pala'in-la'in grupo si mga paraghalad i maghimo si mga buruhaton ari si templo si adda duminggo. Kabatasanan si kada grupo i pagpili' pina'agi si ripa kon say i pasallod si templu-na si Paragdalom pagtubod si insinso. Adda allaw, ngan turnu-na na si grupu-na si kas Sacarias, ngan huwang iya sito mga buruhaton atubang si Diyos, iya i mapili' pagsallod si templo. 10 Ngan anakka na i uras pagtubod si insinso, sigi may parangadyi'ay i dimu'an mga para'ampo' ari si gawas.

11 Mangno aniya' paluwa' linihug-na anghel si Paragdalom si kawanan banda si uru'altar pannunuburan. 12 Pakakulaw-na si Sacarias, nginarat iya ngan tinakka katalaw. 13 “Dakaw atalaw, Sacarias,” lingun-na si anghel. “Sapakalihan-na si Diyos i nagpara'ampu'-mo. Agdadi' lalla i alla-mo, ngan kinahanglan Juan i pina'arun-bi. 14 Mahaya gayod i kalipay-bi si iya ngan anlaksi may i malabbat a'a si paka'allum-na, 15 tungod kay labaw iya si pangulawan-na si Paragdalom. Ga'i iya ag'inom bino o bisan ay makalalanguha irimnon, ngan i Espirito Santo i magdalom si iya tikang pa gayod si pagburud-na si iya si nanay-na.† 16 Malabbat mga a'a-na si Israel i sapabalik-na gihapon si mga pagtu'u-na si Paragdalom, i Diyus-na mga iya. 17 Papadahulu'on iya si Paragdalom nga huwang i kina'iya pati' gahom nga pariho si tawa'-na si Elias pagpabalik si gugma'-na si mga tatay pada'iray si mga dadi'. Papadahulu'on iya basi' sapabwilta-na i dati mga dunung-na si mga

* **1:1** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: nga hasta sito mga ka'urason ga'i apara' si mga inisipan kami'. † **1:15** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: tikang si paka'allum-na.

magparapakangbungul-bungol pariho si tawa'-na si mga matadong a'a. Iyay nan i nagpapadahulu'an si iya basi' andam i mga a'a si pagtakka-na si Paragdalom."

18 Amatilaw si Sacarias si anghel, "Pinapa'i pakasiguru-ko nga a'ungod nan? Maktong na ako ngan da'inan may liwat i alla-ko."

19 "Ako si Gabriel nga tinapuran-na si Diyos. Aglihug-na ako pagtuli si ka'aw sito mahalap sumat. 20 Pero, tungod kay ga'i kaw anutu'o si mga allingun-ko, angula kaw tikang ina'anto ngan ga'i kaw akapahalling tubtob si allaw nga atuman to, nga sigurado anakka si tama' uras." 21 Siray uras, agpara'antahak-na na si mga a'a si Sacarias ngan ag'usa gayod mga iya kon ay kay maliyat iya ari si sallud-na si templo. 22 Si pagawas-na, ga'i na iya akabagawan. Akahuna'-huna' dagos mga iya nga aniya' maka'urusa kurulawan sakulawan-na ari si templo, kay sigi na hamok iya pasabot ngan ga'i na akayawit.

23 Pakakumpli-na na si turnu-na ari si templo, agbalik iya. 24 Ga'i agliyat, agburod i alla-na ngan ga'i agguwa'-guwa' si ruma' tubtob si kalima bulan. 25 "I Paragdalom sito i magbuwan si ako. Yayto na i mga allaw nga agpakulaw-na na i pagpalangga'-na si ako ngan ag'ala'-na na i kamamalu'an-ko si mga a'a tungod si ga'i pagdadi'-ko," lingun-na si Elisabet.

Nagpakatu'an i Kina'allum-na

si Jesus

26 Ngan panakka-na si annom bulan si pagburudan-na si Elisabet, aglihug-na gihapon si Diyos i anghel nag'arunan Gabriel pan Nasaret, adda baryo si prubinsya Galilea. 27 Nagpapada'iray iya ari si adda dangkanda nga ga'i pa akalabutan nag'arunan Maria nga papakasalon si addangan nag'arunan Jose, nga tikang si mga ka'uru'ampuhan-na si Hadi' David. 28 Pada'iray dayon i anghel ngan aminugad, "Kumusta kaw! Ka'aw i pinalangga' si dimu'an. Matapit si ka'aw i Paragdalom."

29 Aburong ngan ag'usa gayod si Maria sito mga allingon ngan parapinsar-na kon ay i karuyag sidngun-na sito pangumusta. 30 "Dakaw atalaw, Maria," lingun-na si anghel, "kay ka'aw i makakarawat si pagpalangga'-na si Diyos. 31 Agburod kaw ngan lalla i dadi'-mo. Kinahanglan Jesus i pina'arun-mo. 32 Labaw gayod iya ngan ararunan, Dadi'-na si Gilalabawi Diyos. Purumwanun-na si Paragdalom Diyos si iya i trunu-na si kapapu'an-na Hadi' David. 33 Iya i magdalom si ka'uru'ampuhan-na si Jacob ngan gana' katapusan-na si ginhadi'an-na."

34 "Pinapa'i may nga atuman nan nga ga'i pa may ako akalabutan si bisan say lallaha?" lingun-na si Maria.

35 Anaruman may i anghel, "Pahuwang si ka'aw i Espirito Santo ngan akalandungan kaw si gahum-na si Gilalabawi Diyos. Sanglit i sagrado dadi' nga ma'allom, iya i ararunan Dadi'-na si Diyos. 36 Hasta ngani' i paryinti-mo Elisabet, tikaka'alluman na. Bisan kon ga'i kunta' iya pwidi agdadi' hasta nga anakka iya si kamaktungon, i ka'annom bulan na dina i pagburudan-na, 37 kay gana' nga ga'i sahimu-na si Diyos."

38 Anaruman gihapon si Maria, "Adda hamok ako rilihugun-na si Paragdalom. Atuman kunta' si ako i mga allingun-mo." Mangno pa'amban dayon si iya i anghel.

Agbisita-na si Maria

si Elisabet

39 Ga'i agliyat, ag'andam dayon si Maria pagpada'iray si bungtu-na kas
Sacarias ari si katagudturan parti si Judea. 40 Ngan panakka-na si ruma'-
na mga iya, mangumusta dayon iya si Elisabet. 41 Si pakabati'-na si
Elisabet si busis-na si Maria, angiwa dagos i dadi' ari si battung-na ngan
i Espirito Santo i magdalom si iya. 42 Akapinugad dayon iya makusog,
“Pinalangga' kaw gayod labaw si dimu'an mga danda ngan pinalangga'
liwat binurud-moy nan! 43 Day ma'in makatutu'o nga ako i sapili'-mo
pagbisita, ka'aw nga nana-na si Paragdalum-ko. 44 Ngan pakabati'-ko si
paman'u-mo, angiwa dayon i dadi' si battung-ko tungod si kalipay-na.
45 Malipayon kaw tungod si pagtutu'u-mo nga atuman si ka'aw i mga
allingun-na si Paragdalum-ta.”

I Kanta Pagdayaw-na si Maria

46 Mangno agrayhak si Maria pagbusngal,
“Agdayaw-ko i Paragdalom
47 ngan bali kalipayan i kasing-kasing-ko tungod si Paragsalbar-ko
Diyos,
48 kay manginano si ako nga adda hamok rilihugun-na, ubos si kamutan-
gan.
Tikang ina'anto, pirinugarun-na si dimu'an mga a'a hasta si mga titakka
pa panahon, nga ako i pinakamalipayon a'a,
49 tungod si mga urusahon sahimu-na si Makagagahom si ako,
sagrado i arun-na.
50 Anakka i kalu'uy-na si mga magpanahod si iya,
tikang si ina'anto panahon hasta si mga tisunod pa.
51 Agpakulaw-na i gahum-na pina'agi si buhat-na,
pagwarak si mga mahaya dalum-na.
52 Ag'ala'-na i mga puno' tikang si mga pwistu-na,
ngan agpamalabaw-na i mga dara'ug-da'ugon.
53 Agpakuntintu-na si mga kahalapan i mga anggana'
pero agpapinda-na i mga mayaman nga gana' mga binawa-na.
54 Agbuligan-na i mga a'a-na si Israel, nga magpanirbi si iya,
ngan ag'intom si pagkalu'oy
55 si Abraham pati' si mga ka'uru'ampuhan-na hasta si kahastahan,
kay iyay nan i sa'ad-na pada'iray si kapapu'an-ta kam.”‡

56 Tallo bulan dina i pag'istar-na si Maria ari si ruma'-na si kas Elisabet
myintras iya agbalik.

I Kina'allum-na

si Juan Paragbunyag

57 Panakka-na si kasiyam bulan si pagburud-na si Elisabet,
aka'alluman iya ngan lalla i dadi'-na. 58 Pakabati'-na si mga bugtu'-
na hasta si mga katiringpid-na si kalu'oy nagpakulaw-na si Paragdalom
si iya, pahuwang may mga iya si kalipayan-na.

59 Pagwalo' allaw-na si dadi', aniya' magpamada'iray pagturi' sito
pagpakilala nga Hebro iya. I karuyag-na kunta' mga iya nga inarunan i
dadi' Sacarias pina'irog si tatay-na. 60 Pero aminugad si Elisabet, “Ma'in!
Kinahanglan Juan i pina'aron si iya.”

‡ **1:55** I mga allingon si Kanta-na si Maria, ag'inala'-na si pala'in-la'in parti si Kada'an Kasuratan.

61 Anaruman dina mga iya, “Pero gana' bugtu'-bi nga da'inan sinan i
arun-na?” 62 Sanglit agpasabut-na mga iya i tatay pagpatilaw kon ay i
saruyagan-na papa'arunon si dadi'.
63 Amalako pannuratan si Sacarias ngan ag'usa gayod mga iya kay i
nagpasurat-na, “Juan i arun-na.” 64 Mismo siray uras a'ala' i kangulahan-
na ngan akayawit dagos iya ngan agtikang pagpahalling pagdayaw si
Diyos. 65 Agpa'usa i dimu'an mga katiringpid-na, ngan abantog dagos i
mahinabo' si katagudturan parti si Judea. 66 Pakakatu'an-na si dimu'an
magpakabati' nga i gahum-na si Paragdalom pahuwang si iya, ag'usa
mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay daw i manakka sito dadi' si damuri
allaw?”

I Kanta Pagdayaw-na si Sacarias

67 Mangno agdaluman-na si Espirito Santo si Sacarias, i tatay-na si
Juan, ngan amahalling si makigpasumat-na si Diyos si iya,
68 “Angay gayod nagdayaw i Paragdalom, i Diyus-na si mga a'a-na si
Israel,
kay pada'ito iya ngan aglukat-na i mga ginsakupan-na.
69 Aniya' nagpa'undung-na addangan nga gamhanan pagsalbar si kita
kam,
nga tikang si mga ka'uru'ampuhan-na si rilihugun-na David.
70 Atuman to si mga pinahallingan-na si mga sagrado paragsumat siray
mga panahon nga:
71 Pada'ito iya pagsalbar si kita kam tikang si mga kuntra-ta
pati' si magpanhumot si kita.
72 Agpakulaw-na i kalu'uy-na pada'iray si mga kapapu'an-ta
ngan ag'intum-na pirmi i sagrado pagkasarabutan naghimu-na.
73 Yayto i sagrado sumpa' nagpumwan si kapapu'an-ta kam Abraham:
74 nga salbar-na kita kam si buruhatun-na si mga kuntra-ta,
basi' gana' satalawan-ta pagsirbi si iya.
75 I pagsirbi-ta si iya tangkod ngan matadong tubtob si katapusan-na
si kinabuhi'-ta.
76 Sanglit no', ararunan kaw paragsumat-na si Gilalabawi
kay ka'aw i magdahulo si Paragdalom paghawan si pangngagihan-
na.
77 Ka'aw i tipakatu'an si mga a'a-na nga papa'angkunon si mga
katalwasan-na
si pagpasaylo si mga sala'-na.
78 Ngan yaynan dimu'an tikang si mahigugma'on kalu'uy-na si Diyus-ta
kam,
sanglit aniya' sirak tikang si langit tidanta' si kita kam.
79 Tipada'ito iya basi' akadanta'an i magpangistar si kalu'uman
pati' i magpakatambunan si landung-na si kamatayon,
ngan basi' agpakatuttot kita kam si mahalap lalan pangngagihan
pada'iray si kamurayawan.”§
80 Anhaya i dadi' ngan agdugang pa i kabaskog si kina'iya-na. Ag'istar
iya si disyirto tubtob si panahon nga agpahayag-na na i kalugaringun-na
si mga a'a-na si Israel.

§ **1:79** I mga allingon si Kanta-na si Sacarias, ag'inala'-na si pala'in-la'in parti si Kada'an Kasuratan.

2

I Kina'allum-na si Jesus
Mateo 1:18-25

1 Siray panahon, aniya' mandu'-na si Emperador Augusto nga kinahanglan agparihistro i dimu'an nga sakop si nasyon Roma. 2 Iyay nan i primiro pagpanrihistro si mga a'a ngan paggubirnadur-na si Cerenio ari si Siria. 3 Tungod sinan, agbalik i dimu'an a'a si mga bungtu-na si mga ginikanan-na pagparihistro.

4 Sanglit pa'amban si Jose si Nasaret, adda baryo si prubinsya Galilea, ngan pasagka iya pan Betlehem, Judea. Iyay nan i bungto kina'allumanna si Hadi' David ngan pada'iray kas Jose kay addangan may iya si mga ka'uru'ampuhan-na. 5 Pada'iray si Jose pagparihistro huwang si Maria i pinahanda-na nga burod na siray uras. 6 Si pag'istar-na na mga iya ari, iya nayray i kasiyam bulan si pagburud-na si Maria. 7 Ka'alluman iya ngan lalla i suhag-na. Agputus-na si Maria i dadi' si amon ngan aghulid-na si adda pammasabsaban kahon tungod kay panno' na i ruma' pandidiskansuhan.

I mga Manliliwat Karniro

pati' i mga Anghel

8 Matapit siray lugar aniya' mga manliliwat karniro nga agpangistar si kapatagan ngan agparapanmangno si mga inataman-na kon sangom. 9 Sinan sangom, aniya' pakulaw si mga iya adda anghel-na si Paragdalom ngan agsiga si mga iya i maka'angayan danta'-na si Paragdalom. Kinulbahan ngan agkataralaw gayod mga iya. 10 “Dakam agkataralaw,” lingun-na si anghel. “Pada'ito ako si ka'am pagpakatu'an si mahalap sumat nga akabuwan mahaya kalipayan para si dimu'an mga a'a. 11 Aniya' addangan Paragsalbar ma'allom ina'anto ato si bungtu-nay to si David para si ka'am dimu'an. Iya i Tinu'inan Mannanalwas, nga Paragdalom. 12 Yayto i pangngilalahan nga ungod isturya-koy to: Sa'anda'anbi i dadi'-dadi' nagtukuy-ko nga nagputos si amon ngan naghulid si adda pammasabsaban kahon.”

13 Kata'ud-ta'uran, hintak pamaluwa' i kalabbatan pa gayod mga kahuruwangan-na man langit ngan aghuruwang mga iya pagdayaw si Diyos si pagpinugad,

14 “Darayawon i Diyos ari si langit,
ngan amurayaw i mga pinalangga'-na a'a ato si kalibutan nga magpalipay si iya.”

15 Ngan pabwilta-na si mga anghel pan langit, ag'aradda i mga manliliwat pagpinugad, “Tana kam pan Betlehem kay kulawan-ta kam i hinabo' nga nagpasumat-na si Paragdalom si kita kam.”

16 Sanglit agdadagmit mga iya ngan sa'anda'an-na si Maria pati' si Jose, huwang i dadi'-dadi' nga aglibbak si adda pammasabsaban kahon. 17 Pakakulaw-na mga iya si dadi', agpasamwak-na dayon i dimu'an mga allingon nagsumat si mga iya mahi'unong si dadi'. 18 Agpa'usa gayod i dimu'an magpakabati' si mga sumat-na si mga manliliwat. 19 Pero agparahilum-na si Maria i dimu'an mahi'unong sito. Agpara'isip iya kon ay i karuyag sidngun-na sito ngan ga'i to apara' si inisipanna. 20 Si pagpamalik-na si mga manliliwat, bali i mga kalipayanna ngan agdayaw-na gayod mga iya i Diyos, tungod si dimu'an mga

sapakalihan-na pati' si mga sakulawan-na, nga agkapariho gayod si dimu'an nagsumat-na si mga iya si anghel.

Nagbawa si Jesus ari si Templo

21 Ngan pagwalo' allaw-na si dadi', nga iya na i tama' uras si pagpaturi' pagpakilala nga Hebro iya, nag'arunan to iya Jesus kay iya may i aron dati nagpumwan-na si anghel myintras iya nagburod.

22 Ngan sakumpli-na na mga iya i tala'an pagtuman si bala'ud-na si Moises hi'unong si paglimpyo si baha'o maka'alluman, agbawa-na kas Jose pati' si Maria i dadi' pan Jerusalem pagpakatu'an ari si templo nga nagpatubyan nayto si Paragdalom. 23 Agda'inan mga iya sinan kay aniya' maka'anna' si Bala'ud-na si Paragdalom nga, "Kinahanglan nagtagama para si Paragdalom i balang suhag lalla ma'allom."* 24 Si pariho uras agsalingabut-na mga iya i pagpakatu'an nga limpyado na si Maria pina'agi si pagbawa mga gurulisan sigon si Bala'ud-na si Paragdalom nga agtugon pagpahalad "adda padis sarampati o ma'in ngani' duwa mga dumaraga punay."†

25 Aniya' nag'arunan Simeon mag'istar si Jerusalem. Matadong iya ngan bali karilihuso a'a. Agdaluman-nay to iya si Espirito Santo ngan sigi panimulat si titakka magli'aw si mga a'a-na si Israel. 26 Agpasabut-na iya si Espirito Santo nga ga'i iya amatay myintras ga'i pa sakulawan-na i Tinu'inan Mannanalwas nga papabawahun-na si Paragdalom. 27 Tungod kay agdaluman-na iya si Espirito Santo, akapada'iray to si hawan-na si templo. Siray uras nagbawa si Jesus si mga mahanak-na ari pagtuman si kabatasanan nga kinahanglanun-na si Bala'od para si iya. 28 Pasallud-na mga iya kugus-na dagos i dadi' si Simeon ngan agdayaw-na i Diyos si pagpinugad:

29 "Amu-ko, tugutin na i rilihugun-mo
pagkarawat si murayaw kamatayon nagsa'ad-mo
30 kay sakulawan-na mismo si duwa mata-ko mannalbar to nagpabawa-mo
31 nga nagtagama-mo basi' kinakulawan si dimu'an ka'aha'an.
32 Iyay to dadi' i makasana'ag nga agpakatu'anan si kamatu'uran i mga ma'in Hebro,
pati' i magbuwan unra si mga ginsakupan-mo nga a'a-na si Israel."

33 Agpa'usa gayod i tatay pati' i nanay-na si dadi' si mga allingun-na si Simeon parti si iya. 34 Mangno, agpalako si Simeon si Diyos para si kabubuwasun-na mga iya ngan agpinugad-na i nanay nga si Maria, "Yayto dadi' i nagtagama basi' malabbat ato si Israel i mag-pakadusmog ngan malabbat may liwat i magpakabangon. Nagtagama iya pagpakulaw si mga katuyu'an-na si Diyos, pero malabbat si iya i ga'i mangabuyon, 35 kay pina'agi si iya, agpakaguwa' i mga tinago' inisipan-na. Hasta ka'aw huwang si magkabirido' nga day pariho si nagtudyok labasa i kasing-kasing-mo."

36 Aniya' liwat paragsumat-na danda si Diyos nag'arunan Ana. Dadi'-na iya si Fanuel nga sakop si pamilya Aser ngan maktong na gayod iya. Agtig'ob mga iya dahulo si alla-na pito' ta'on kahuman si pangasal si mga iya 37 ngan tikang si pakabalu-na, ga'i na iya inallahan hasta nga anakka utsintay kwatro i idad-na. Pirmi iya pada'iray si templo pag'ampo' allaw sangom huwang na i pagpu'asa pati' pagpangadyi'.

* **2:23** Exo 13:2,12 † **2:24** Lev 12:8

38 Siray mismo uras, padugok to dayon si mga iya ngan agpasalamat
iya si Diyos. Sigi to pahalling mahi'unong si dadi' atubang si dimu'an
a'a ari nga agparapanimulat liwat si paglukat si mga a'a nga sakop si
pamunu'an-na si Jerusalem.
39 Pakahuman-na si dimu'an turumanun-na mga iya ari si templo
pagsunod si Bala'ud-na si Paragdalom, agbalik si Jose pati' si Maria pan
Galilea ngan diritso si mga tinubu'an-na lugar, Nasaret. 40 Anhaya i dadi'
ngan mahalap i pamuhu'-na. Panno' iya si kadunong ngan agpalangga'-
na iya si Diyos.

Pabilin si Jesus ari si Templo

41 Balang Pyista si Paglabay,‡ pada'iray si Jerusalem i mga mahanak-
na si Jesus ta'un-ta'on pagpamyista. 42 Ngan pagdusi anyus-na si Je-
sus, pamada'iray gihapon mga iya pagpamyista tungod kay iya na i
kabatasanan. 43 Ari mga iya sallod si pito' allaw gayod kapyistahan my-
intras agpamalik. Ngan pagpamalik-na na si mga mahanak-na, pabilin
si Jesus nga ga'i sakatu'anan-na mga iya. 44 Tungod kay i mga pagkagasi-
na huwang iya ari si mga magpamalik, sigi hamok mga iya baraktasay
hasta nga ag'adda allaw. Mangno agtikangan-na mga iya pag'anda' si
mga kaburugtu'an pati' si mga kakurumpaniyahan. 45 Ngan ga'i na
gayod mga iya sa'anda'an-na, pabwilta mga iya gihapon pan Jerusalem
pag'anda' sito. 46 Si katallo allaw kahuman si pagpamalik-na mga
iya, sa'anda'an-na dina mga iya nga agparatingkulo' ari si hawan-na si
templo nga makihampang si mga ma'istro ari. Agpamati' to gayod si mga
iya ngan sigi patilaw. 47 Ag'usa i dimu'an a'a ari tungod si kalalum-na si
pagsabut-na pati' si kalistuhan-na pagsaruman. 48 Ngan pakakulaw-na
si mga mahanak-na, bali gayod i mga pag'usa-na. Agpinugad-na iya si
nanay-na, “No', ay kay agda'itu-mo kami' sito? Bali na kabaraka kami' si
tatay-mo pagpara'anda' si ka'aw.”
49 Anaruman dina si Jesus, “Apa'i may kay agpara'anda'-bi ako? Ga'i ba'
kam akatu'anan nga kinahanglan panginanu-ko i mga tawa'-na si Tatay-
ko ato si templo?” 50 Pero ga'i mga iya agpakasabot si karuyag sidngun-
na si mga allingun-na.
51 Mangno, amaya' si mga iya i dadi' agbalik pan Nasaret ngan agsunod
na gayod si mga karuyag-na. Pero agparahilum-nay to hamok dimu'an
si nanay-na. 52 Akatambahan i kadunung-na si Jesus ngan anhalap i
pamuhu'-na. Akatambahan pa liwat i pagpalangga'-na si iya si Diyos
pati' si mga a'a.

3

I Pagparapasamwak-na

si Juan Paragbunyag
Mateo 3:1-12; Markos 1:3-5,7-8

1-2 Ngan panakka-na si kakinsi ta'on si pagtinagal-na si Tiberio
pagka'emperador, sapili'-na si Diyos si Juan nga dadi'-na si Sacarias

‡ **2:41** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

pagpahalling si allingun-na ari si disyirto. Si Poncio Pilato, iya i gubirnador siray si Judea, si Herodes* may i sari'i si Galilea, i sirari-na may nag'arunan Felipe i sari'i si Iturea pati' Trakonite, ngan si Lisanias may i sari'i si Abilinia. Iyay nan i panahon nga kas Anas pati' si Caifas i mga gilalabawi paraghalad. 3 Agpada'iray-na si Juan i dimu'an mga lugar magpalibot si Suba' Jordan, pagwali si mga a'a nga kinahanglan mga iya agbasol huwang si pagbag'o ngan agpabunyag,† basi' apasaylo i mga sala'-na. 4 Tungod sinan atuman i mga allingon maka'anna' si Libru-na si paragsumat Isaias:

Aniya' addangan ari si disyirto nga agparapasamwak,
“Hawani-bi i aragihan-na si Paragdalom;
tadungu-bi i lalan ralangnganan-na.
5 Arabunuhan i dimu'an kapatagan nga nagpalibutan si mga kabubukiran,
ngan paratagon i dimu'an mga buntay pati' mga tagudturon.
Taradungon i mga baliko' lalan,
ngan haramison i mga garu'-gadu'on.
6 Papakulawun-na si Diyos i dimu'an mga a'a si titalwas si mga iya.”‡

7 Agpinugad-na si Juan i magpanggubok nga tipabunyag si iya, “Mga alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Say i magsumat si ka'am nga agpakalikay kam si titakka kastigu-na si Diyos kon agpamabunyag kam? 8 Agpakulawa kam dahulo pina'agi si mga buhat-bi nga agpamasol kam huwang si pagbag'o. Ma'in nga agpanarig na kam hamok si mga kalugaringun-bi pagpinugad, ‘Tatay kami' may si Abraham.’ Kay sumatan-ta kam, bisan tikang sito mga kababatuhan akahimo i Diyos mga dadi' para si Abraham. 9 Kay i kastigu-na akapariho si hatsa nga agpabantay-na andang si pu'un-na si mga kakayuhan, ngan bisan ay kayuha nga ga'i agbuwa' mahalap, tinabbong ngan pinabar'og.”

10 “Kon sugad, ay may i angay buhat kami'?” lingun-na si mga a'a.

11 Anaruman si Juan, “Angay gayod si ka'am nga mga aniya' nan duwa badu'-na pagbuwan si gana', ngan si mga aniya' nan pagkakan-na, pagbuwan si gana'.”

12 Aniya' liwat magpamadugok mga paragsukot buhis pagpabunyag. Agpamatilaw mga iya, “Ma'istro, ay may i angay buhat kami'?”

13 Agpinugad-na mga iya, “Dakam agsukot subra si angay surukutunbi.”

14 Mangno aniya' mga sundalo mamatilaw si iya, “Ay may liwat i angay buhat kami'?”

Anaruman may si Juan, “Dakam agparapangwarta si mga a'a ngan dakam agparapamasumbong mga binurubullo' sala' si mga iya. Akuntintuha kam si swildo nagparapangarawat-bi.”

15 Mahaya gayod i mga pagla'um-na si mga a'a ngan aka'anna' si mga inisipan-na nga tingali si Juan na i Tinu'inan Mannanalwas. 16 Agsarumanan-na si Juan i mga inisipan-na mga iya dimu'an, “Parti hamok si buwahi' i pagbunyag-ko si ka'am, pero aniya' barantugon

* **3:1-2** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22. † **3:3** Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyu'an-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na.
‡ **3:6** Isa 40:3-5

nga mas labaw pa i gahum-na. Ma'in ngani' ako angay bisan pag-bak'ad si sintas-na si sapatus-na. Burunyagan-na i ditangnga' si mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo,§ pero burunyagan-na i ditangnga' paghusgar nga akapan'api.* 17 Aniya' andang nag'antanan-na tapan basi' sahimaliran-na i mga gini'ok ngan salalin-na ari si kamalig-na, pero papabar'ugun-na i mga babang si gana' kapaparungun-na api."
18 Aggamit pa liwat si Juan mga pala'in-la'in allingon pag'aghat si mga a'a pati' pagpasamwak si mahalap sumat si mga iya.
19 Ag'isugan-na si Juan si gubirnador Herodes kay agtig'uban-na i bayaw-na Herodias, huwang i dimu'an mga pala'in-la'in pa mga mara'at binuhatan-na. 20 Ngan tungod sinan, akatambahan pa liwat i mga sala'-na si gubirnador kay agpaprisu-na si Juan.

I Pagbunyag si Jesus
Mateo 3:13-17; Markos 1:9-11

21 Antis si pakaprisu-na si Juan, sigi parabunyagay i mga a'a ngan agpabunyag liwat si Jesus. Dungan si pagpangadyi'-na, kahuman si pagbunyag si iya, angabri i langit 22 ngan i Espirito Santo pan hawod pada'iray si iya nga kinakulawan gayod i puhu'-na pariho si adda sarampati. Aniya' liwat kinabati'an busis tikang si langit nga agpinugad, "Ka'aw i Dadi'-ko† nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si ka'aw."

I Ginikanan-na si Jesus
Mateo 1:1-17

23 Siray uras, mga traynta anyos na si Jesus si pagtikang-na si trabahu-na para si Diyos. I pagkagasi-na si dimu'an, nga si Jesus, iya i dadi'-na si Jose.
Si Jose, iya i dadi'-na si Eli.
24 Si Eli, iya i dadi'-na si Matat,
nga dadi'-na si Levi.
Si Levi, iya i dadi'-na si Melqui,
nga dadi'-na si Jana.
Si Jana, iya i dadi'-na si Jose,
25 nga dadi'-na si Matatias.
Si Matatias, iya i dadi'-na si Amos,
nga dadi'-na si Nahum.
Si Nahum, iya i dadi'-na si Esli,
nga dadi'-na si Nagai.
26 Si Nagai, iya i dadi'-na si Maat,
nga dadi'-na si Matatias.
Si Matatias, iya i dadi'-na si Semein,
nga dadi'-na si Jose.
Si Jose, iya i dadi'-na si Juda,
27 nga dadi'-na si Joan.

---

§ **3:16** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4. * **3:16** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Burunyagan-na i mga a'a pagpa'ayop si Espirito Santo ngan burunyagan-na liwat mga iya nga akapalkasan i mga pagtutu'u-na pina'agi si mga kakurihan. † **3:22** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5).

Si Joan, iya i dadi'-na si Resa,
nga dadi'-na si Sorobabel.
Si Sorobabel, iya i dadi'-na si Salatiel,
nga dadi'-na si Neri.
28 Si Neri, iya i dadi'-na si Melqui,
nga dadi'-na si Adi.
Si Adi, iya i dadi'-na si Cosam,
nga dadi'-na si Elmodam.
Si Elmodam, iya i dadi'-na si Er,
29 nga dadi'-na si Josue.
Si Josue, iya i dadi'-na si Elieser,
nga dadi'-na si Jorim.
Si Jorim, iya i dadi'-na si Matat,
nga dadi'-na si Levi.
30 Si Levi, iya i dadi'-na si Simeon,
nga dadi'-na si Juda.
Si Juda, iya i dadi'-na si Jose,
nga dadi'-na si Jonan.
Si Jonan, iya i dadi'-na si Eliakim,
31 nga dadi'-na si Melea.
Si Melea, iya i dadi'-na si Mainan,
nga dadi'-na si Matata.
Si Matata, iya i dadi'-na si Natan,
nga dadi'-na si David.
32 Si David, iya i dadi'-na si Jesse,
nga dadi'-na si Obed.
Si Obed, iya i dadi'-na si Boas,
nga dadi'-na si Salmon.
Si Salmon, iya i dadi'-na si Naason,
33 nga dadi'-na si Aminadab.
Si Aminadab, iya i dadi'-na si Admin,
nga dadi'-na si Arni.
Si Arni, iya i dadi'-na si Esrom,
nga dadi'-na si Fares.
34 Si Fares, iya i dadi'-na si Juda,
nga dadi'-na si Jacob.
Si Jacob, iya i dadi'-na si Isaac,
nga dadi'-na si Abraham.
Si Abraham, iya i dadi'-na si Tare,
35 nga dadi'-na si Nahor.
Si Nahor, iya i dadi'-na si Serug,
nga dadi'-na si Reo.
Si Reo, iya i dadi'-na si Peleg,
nga dadi'-na si Eber.
36 Si Eber, iya i dadi'-na si Sela,
nga dadi'-na si Cainan.
Si Cainan, iya i dadi'-na si Arfaxad,
nga dadi'-na si Sem.
Si Sem, iya i dadi'-na si Noe,
37 nga dadi'-na si Lamec.

Si Lamec, iya i dadi'-na si Metusela,
nga dadi'-na si Enoc.
Si Enoc, iya i dadi'-na si Jared,
nga dadi'-na si Mahalalel.
38 Si Mahalalel, iya i dadi'-na si Cainan,
nga dadi'-na si Enos.
Si Enos, iya i dadi'-na si Set,
nga dadi'-na si Adan,
ngan si Adan i dadi'-na si Diyos.

4

I Pagtintar si Jesus
Mateo 4:1-11; Markos 1:12-13

1 Pag'amban-na si Jesus si Suba' Jordan, agdaluman-na na si Espirito ngan aggiyahan-na iya kon singnga iya pa'arop ari si disyirto 2 sallod si kwarinta diyas. Sinan mga allaw agparatintar-na iya ari si Satanas ngan gana' si iya kakan-kakanay. Sanglit angabat iya kalingantuhan si katapusan.

3 Agpinugad-na iya si Satanas, "Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, tighimu'on daw batoy to pan."

4 Anaruman si Jesus, "Yayto i maka'anna' si Kasuratan: 'Ga'i a'allom i a'a si kinakan hamok.'*"

5 Mangno, agbawa-na iya si Satanas pada'iray si madyalta buntay ngan hintak agpakulaw-na si dimu'an mga ginhadi'an si kalibutan. 6 Agpinugad-na iya, "Pumwan-ko si ka'aw i dimu'an gahom si pagtinagal sinan hasta pa i mga makawiwili kahalapan-na, kay nagpumwan nan si ako ngan pwidi sapumwan-ko si bisan say saruyagan-ko. 7 Sanglit kon angampo' kaw si ako, tawa'-mo naynan dimu'an."

8 Anaruman si Jesus, "Yayto i maka'anna' si Kasuratan: 'Ampu'in i Paragdalom Diyus-bi, ngan iya hamok i sinirbihan-bi.'†"

9 Kahuman sinan agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si Jerusalem ngan agpatunggu-na iya si pinakamadyalta binubungan-na si templo. Aminugad si Satanas, "Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, paluksuha daw 10 kay aka'anna' may si Kasuratan:
Lihug-na i mga anghel-na pagpanginano si ka'aw
nga akabantayan kaw pahalap.
11 Mga iya i manarag si ka'aw,
basi' ga'i akadabal si bato bisan i kitid-mo."‡

12 Anaruman si Jesus, "Aka'anna' si Kasuratan: 'Dakam agpurbari-bi pagpirit i Paragdalom Diyus-bi nga sakulawan-bi i pagkadiyus-na.'§"

13 Pakahuman-na si Satanas pagpurbar kon sapasala'-na si Jesus, pa'amban iya ngan ag'antahak na hamok si tama' uras para si iya.

Nagdiri' si Jesus

si mga taga Nasaret

14 Pagbalik-na si Jesus si Galilea, i gahum-na na si Espirito Santo i magdalom si iya. Abantog dayon i mahi'unong si iya ari siray bug'os

* **4:4** Deut 8:3 † **4:8** Deut 6:13 ‡ **4:11** Salmo 91:11,12 § **4:12** Deut 6:16

lugar. 15 Sigi iya panuro' si mga sinaguga-na si mga Hebro sanglit
nagparadayaw iya si dimu'an mga a'a.
16 Mangno pada'iray iya si baryo Nasaret, si tinubu'an-na lugar, ngan
pasallod iya si sinaguga ari si Allaw Pandidiskanso, kay iya may i
kabatasanan-na. Pan dahulu'an-na iya si mga a'a pagbasa si Kasuratan.
17 Nagparu'do' si iya i nilikid sinurat-na siray si paragsumat Isaias.
Agbuklad-nay to tubtob nga satakka-na kon singnga aka'anna' ari:
18 Atiya' si ako i Espiritu-na si Paragdalom,
kay ako i tinu'inan-na*
pagpasamwak si mahalap sumat pada'iray si mga anggana'.
Agpapada'itu-na ako basi' agpakatu'anan
i mga bihag nga papalibrihon na mga iya,
pati' i mga buta nga papakulawon na mga iya.
Agpapada'itu-na liwat ako basi' pamahuway i magparapamakuri si mga
dara'ug-da'ugon,
19 ngan basi' agpakatu'anan i mga a'a nga pakulaw-na ina'anto si
Paragdalom i pagpalangga'-na.†
20 Katapos aglikid-na gihapon i sinurat ngan agpumwan-nay to si
kasugbung-na si puno' si sinaguga. Mangno aningkulo'. Agpamuslong
si iya i dimu'an a'a ari si sinaguga. 21 Agtikang si Jesus pagwali si mga
iya, “Mismo si pakapakali-bi ina'anto, atuman to kasuratan.”
22 Si pagparapahalling-na aruyag gayod i dimu'an mga a'a si iya
ngan agpangusa tungod si mga maka'angayan allingon nagparayawit-
na. Malabbat ari i magsipurupatilaway si mga katiringpid-na, “Ma'in ba'
to i dadi'-na si Jose?”
23 Pero padayon hamok si Jesus si pagpahalling-na, “Sigurado
nga yayto parahallingon, ‘Duktor, bulungon i kalugaringun-mo,’ i
nagpapa'igu'-bi si ako ngan makigpabuhat-bi may liwat si ako ato si
tinubu'an-koy to lugar i nagparabuhat-ko kuno' ari si syudad Caper-
naum.
24 “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' paragsumat-na si Diyos
nga nagpaki'angayan si kalugaringun-na lugar. 25 Akapasiguro ako si
ka'am nga malabbat mga balo siray ato si Israel ngan panahun-na kas
Elias. Anhuraw siray tallo ngani' tunga' ta'on ngan aniya' grabi gutom
si bug'os nasyon. 26 Pero ga'i naglihog si Elias nga akapada'iray si bisan
say si mga iya, pero pada'iray lugod dina iya si adda balo danda ari si
bungto Sarepta nga sakop si syudad Sidon. 27 Ma'in nan hamok iya,
ngan panahun-na kas Eliseo nga paragsumat-na si Diyos, malabbat liwat
i mga liprusuhon ato si Israel, pero gana' bisan addangan si mga iya i
nagpahalap-na si Eliseo. I manhalap lugod dina siray, iya i addangan
nga taga prubinsya Siria nag'arunan Naaman.”
28 Si pakabati'-na sinan si mga a'a ari si sinaguga, agkasirina mga iya
dimu'an. 29 Agpamungkaras mga iya ngan nagdagnas si Jesus pagawas
si baryo. Yayto baryo aka'anna' si adda tagudtod nga aniya' pangpang si
bihing-na. Sanglit ari iya nagbawa basi' linaho'. 30 Pero ragun-dagun-na
hamok i ka'aha'an ngan durudiritso i langngan-na.

I Pagpapinda-na si Jesus

* **4:18** Si Grikuhanon: ako i nagbu'bu'an-na lana. Iyay nan i kabatasanan-na mga iya pagtu'in si addangan si malanga pwisto. † **4:19** Isa 61:1,2

si Mara'at Espirito
Markos 1:21-28

31 Mangno, padalugdog iya pan Capernaum, Galilea. Ngan panakkana si Allaw Pandidiskanso, agturo' iya si mga a'a. 32 Ag'usa mga iya kay si pagturu'-na, aniya' pwirsa-na si mga allingun-na pagpasunod.

33 Ari si sallud-na si sinaguga, aniya' addangan lalla nga nagbawabawa si adda mara'at espirito. Anurakaw to makusog pina'agi si busisna si lalla, 34 "Ha! Ay ba' gayod i tuyu'-mo si kami', Jesus taga Nasaret? Pada'ito ba' kaw pagtapok si kami' pan impyirno? Sakilala-ta kaw. Ka'aw i Sagrado A'a nga nagpabawa-na si Diyos."

35 Animol si Jesus, "Dakaw pararibok! Papindaha anan si iya!" Mangno, padusmug-na si mara'at espirito i lalla atubang si mga iya ngan papinday to si iya pero ga'i akapaddihan.

36 Kinulbahan ngan agpangusa gayod i dimu'an mga a'a ngan agsipuruparatilaway, "Ay ba' to klasiha mga allingon? Mapwirsa i gahumna, kay bisan i mga mara'at espirito samandaran-na ngan pamapinda dayon." 37 Sanglit, abantog si Jesus ari si kaburubungtuhan siray lugar.

I Pagbulung-na si Jesus

si Malabbat A'a
Mateo 8:14-16; Markos 1:29-38

38 Pagawas kas Jesus si sinaguga ngan agpamada'iray mga iya si ruma'na si Simon, nga inadalan-na. Siray uras, mara'at i alabatan-na si ugangan-na danda si Simon tungod kay kalinturado iya. Agpa'alayon mga iya si Jesus pagbulong sito. 39 Sanglit, duguk-na si Jesus i maburong ngan agmandaran-na nga a'ala' i kalintura-na. A'ala' i panas-na ngan agpanginanoy to dayon pagkiwa para si mga iya.

40 Pakatunud-na si allaw, agpamawa-na si mga a'a pada'iray si Jesus i dimu'an maburong nga mga pala'in-la'in i binati'-na. Agpandu'unannay nan si palat-na sa'uru'addangan ngan agpanhalap. 41 Malabbat liwat mga mara'at espirito magpamapinda si malabbat a'a nga sigi panurakaw, "Ka'aw i Dadi'-na si Diyos!" Pero agpangisugan-nay nan ngan ga'i agpanugutan-na nga agpakayawit pa kay agpakatu'anan nga iya i Tinu'inan Mannanalwas.

42 Kanalungan, pada'iray si Jesus si adda mamingaw lugar. Sigi aranda'ay i mga a'a si iya. Ngan paka'anda' si iya, aghawiran-nay to kunta' mga iya. 43 Pero aminugad dina si Jesus, "Kinahanglan sapasamwak-ko ari si ditangnga' liwat mga bungto i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, kay iyay nan i panlihugan si ako." 44 Sanglit, sigi iya wali si mga sinaguga ari si Judea.

5

I Pag'agda-na si Jesus

si Primiro mga Inadalan
Mateo 4:18-22; Markos 1:16-20; Juan 1:40-42

1 Adda allaw, agparatutunggo si Jesus si bihing-na si Danaw Genesaret* ngan aggurubok si iya i mga a'a pagpamati' si allingun-na si Diyos. 2 Akakulaw iya duwa paraw nga nag'ambanan hamok si mga mannagat ari si nabnaban kay agpanyabyab dina si mga pukut-na. 3 Pasang'at iya si

* **5:1** I Danaw Genesaret, iya liwat i nag'arunan: Danaw Galilea.

adda sito mga paraw nga tawa'-na si Simon, ngan tigpatukal-tukal-nay to diki'it si baybayon. Mangno aningkulo' iya si paraw ngan agparaturu'an-na i mga a'a.

4 Pakatapus-na pagparapahalling, agpinugad-na si Simon,
“Pakurukalalumu-bi, ngan taktaku-bi pukut-bi nan basi' akabawa.”
5 Anaruman si Simon, “Sinyor, agbudlay gayod kami' pakanalong,
ngan gana' sabawa kami' bisan adda pa may. Pero tungod kay agpinugad
kaw, taktak-koy to mga pukot.”
6 Pakahuman-na mga iya agtaktak, mabuburhaton gayod i mga puku-
t-na tungod si kalabbat-na si daying mga sadakup-na. 7 Sanglit agpaypay-
na mga iya i mga kabakas-na nga agpanakay si la'in paraw basi' akabuli-
gan mga iya. Pamadugok to ngan agkargahan-na mga iya i duwa paraw
ngan mga matutulluron tungod kay puro panno' si daying.
8 Pakakulaw-na sinan si Simon Pedro, anluhod iya atubang si Je-
sus ngan aminugad, “Paragdalom, patalaha si ako kay adda ako
makasasala'!” 9 Agda'inan iya sinan kay kinulbahan iya ngan ag'usa
hasta pa i mga ka'adda-na sakayan tungod si mga pagtama'-na. 10 Ag'usa
liwat i duwangan kabakas-na si Simon, nga kas Santiago pati' Juan, i mga
dadi'-na si Sebedeo.

Pero agpinugad-na si Jesus si Simon, “Dakaw atalaw. Tikang ina'anto,
mga a'a na i sabawa-mo pagtapod si Diyos pariho si daying sabawa-
mo tubtob ina'anto.” 11 Sanglit agbungsud-na mga iya i mga paraw-na,
agpangambanan-na i dimu'an mga inanna'-na ngan amaya' mga iya si
Jesus.

I Pagbulong si Liprusuhon
Mateo 8:2-4; Markos 1:40-44

12 Ngan ari kas Jesus si adda bungto, aniya' padugok lalla nga tanak
i bug'os puhu'-na si lipruso. Pakakulaw-na sinan a'a si Jesus, pa'akkom
iya. Mangno makimalu'oy, “Sinyor, sapahalap-mo gad ako, kon aruyag
kaw.”
13 Agdu'unan-na si palat-na si Jesus i lalla ngan aminugad, “Oho' gad,
buhat-koy nan. Anhalapa!” A'ala' dayon i liprusu-na.
14 Mangno agtugunan-nay to si Jesus, “Dakaw agsumat si bisan
say, pero pada'iraya si paraghalad ngan pakulawon si iya i puhu'-
mo. Tighalara ari si nagmandu'-na si Moises para si manhalap basi'
kinatu'anan nga nagparatuman pa i Bala'od.”
15 Pero agsasamwak dina i mga sumat mahi'unong si iya. Sanglit
sigi durugukay i mga a'a pagpamati' si iya pati' pagpabulong si mga
nagpangabat-na. 16 Bisan bali i kasibutan-na, agsob palitira si Jesus pan
kamingawan pagpangadyi'.

Agpalangngan-na si Jesus

i Irapa
Mateo 9:2-8; Markos 2:3-12

17 Adda allaw, aniya' mga Parisiyo pati' mga paragturo' bala'od
magpaningkulo' matapit si iya si pagparaturu'-na. Tikang to mga
iya si dimu'an kaburubungtuhan-na si Galilea pati' si Judea hasta pa
si Jerusalem. Siray uras, ari si Jesus i gahom pagpahalap si mga
maburong nga nagpumwan-na si Paragdalom. 18 Kata'ud-ta'uran aniya'
magpanakka nga agpamawa irapa lalla nagbayawan si panlilibbakan.

Ag'isasallod gayod kunta' mga iya si ruma' basi' sabawa-nay to mga iya
atubang si Jesus. 19 Pero gana' mga sa'anda'an-na pa'agi nga sahimu-nay
nan mga iya tungod si kalabbat-na si a'a. Sanglit amanahik mga iya si
hagdan pan binubungan.† Agbulsugan-na mga iya ngan agtuntun-na
mga iya i irapa huwang si naglibbakan-na ari si tangnga'-na si ka'aha'an,
yungod si Jesus. 20 Ngan pakakulaw-na si Jesus si pagtapud-na sito mga
a'a, aminugad iya, “Sangkay, nagpasaylo na i mga sala'-mo.”
21 Agtikang dayon pagngurub-ngurob i mga Parisiyo pati' i mga parag-
turo' bala'od, “Say ba' to aha'a maglalabaw to si Diyos? Gana' maka-
pasaylo si mga sala' kon ma'in hamok i Diyos.”
22 Akatu'anan si Jesus si mga inisipan-na, sanglit amatilaw iya, “Ay
kay da'inan sinan i mga inisipan-bi? 23 Singnga sito i masayon: I
pagpinugad, ‘Nagpasaylo i mga sala'-mo’ o i pagpinugad, ‘Anungguha
ngan alangngana’? 24 Pero, basi' sakatu'anan-bi nga i Pinili' A'a aniya'
gahum-na ato si kalibutan pagpasaylo si mga sala', palangngan-koy to
irapa.” Mangno agpinugad-na i irapa, “Agtuninunga si ako. Anungguha,
addu'on naglibbakan-moy nan ngan agbalika.” 25 Anunggo dayon iya
atubang si dimu'an, agbitbit-na i naglibbakan-na ngan agparadayaw iya
si Diyos si pagbalik-na. 26 Ag'usa i dimu'an ngan agpakapinugad mga iya,
“Pambihira i sakulawan kami' ina'anto.” Agdayaw-na mga iya i Diyos
bawa i mahaya pagtahod si iya.

I Pag'agda-na si Jesus si Levi

nga Nag'arunan Liwat Mateo
Mateo 9:9-13; Markos 2:14-17

27 Kahuman sinan, palangngan si Jesus ngan samasiran-na namay
i paragsukot buhis nag'arunan Levi nga agparatingkulo' si pwistu-
na. Agpinugad-na iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako.”
28 Ag'ambanan-na si Levi i dimu'an inanna'-na ngan amaya' si iya.
29 Mangno aniya' allaw nga agtima mahaya pakan si Levi para si Jesus
ari si ruma'-na, ngan malabbat i mga paragsukot buhis‡ pati' la'in pa
nga nagpaminugad makasasala'§ nga makitangka' si mga iya pagkakan.
30 Pero aniya' pamalabay mga Parisiyo huwang i mga paragturo' bala'od
nga sakup-na mga iya nga agriklamo ari si mga inadalan-na, “Ay kay
makihuwang kam pagkakan pati' pag'inom si mga paragsukot nan buhis
hasta si mga makasasala' nan?”
31 Mismo si Jesus i manaruman si mga iya, “Ma'in i mga mahalap a'a
i magpanginahanglan duktor, kundi' i mga maburong dina. 32 Ga'i ako
pada'ito pag'agda si magpaminugad nga matadong mga iya a'a, kundi'
pada'ito ako pag'agda si mga makasasala' basi' agpamasol huwang si
pagbag'o.”

Nagpatilawan si Jesus

Mahi'unong si Pagpu'asa
Mateo 9:14-15; Markos 2:18-20

---

† **5:19** Si kada'an mga panahon, binarrita lapok i mga binubungan nga naghimo pammalayahayan. ‡ **5:29** I paragsukot buhis ma'in tarapuran kay traydor si nasyun-na.
§ **5:29** Aniya' mga sala'-na sinan mga a'a pariho si bisan say aha'a pero mga iya i nagpaminugad makasasala' tungod kay ma'in mga iya rilihuso.

33 Siray, aniya' mga nagpili' allaw si pagpu'asa basi' gana' la'in kinap-
insaran pwira hamok si Diyos. Sanglit, aniya' ari maminugad si Jesus, “I
mga inadalan-na si Juan Paragbunyag agsob agpamu'asa huwang si pag-
pangadyi'. Agbuhat-nay nan liwat si mga inadalan-na si mga Parisiyo.
Pero mga inadalan-moy nan sigi hamok pamangan pati' pangirinom.”
34 Anaruman si Jesus, “Ga'i may gad ahimo nga ga'i amangan i mga
imbitadu-na si kinasal lalla kon awinan pa iya. 35 Pero ma'in na pira
arala'on na i makapariho si kinasal lalla, ngan sinan mga allaw iya na
dina i angay pagpu'asa-na si mga inadalan-ko.”

I Pagkarawat

si Baha'o Pagturu'-na si Jesus
Mateo 9:16-17; Markos 2:21-22

36 Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran: “Gana' magtabas si baha'o bado' basi' pinatangbil si kada'an.
Kay kon da'ito sito i nagpatangbil-mo, agisi' i baha'o badu'-mo, ngan
ma'in angay pagpapadis i baha'o pati' i kada'an.”
37 Agsumatan-na mga iya si adday to pa: “Gana' magpa'isi si baha'o
irimnon si kada'an na anit pangngingisihan, kay amura' to kon pa'isi-
mo, mangno aburhat i pangngingisihan ngan atumpa i irimnon. 38 Ma'in
da'inan sinan. Kinahanglan i baha'o irimnon pina'isi may si baha'o
pangngingisihan. 39 Pero bali kuri pagsalli' si pagtu'u-na si a'a. Halim-
bawa', gana' maruyag magtimtim si baha'o hagos kon gara' na si bahal,
kay lingun-na dina, ‘Mas mahalap i kada'an.’ ”

6

Kon Say i Paragdalom

si Allaw Pandidiskanso
Mateo 12:1-14; Markos 2:23–3:6

1 Sin adda, pabalatas kas Jesus si kapatagan nga akatuman si Allaw
Pandidiskanso. Sigi pangattos i mga inadalan-na si mga matahak uhay-
na si trigo ngan sigi panilsi'. 2 Aniya' mga Parisiyo magriklamo si iya, “Ay
kay agkattos kam si Allaw Pandidiskanso bisan kon sakatu'anan-bi nga
supak nan si bala'od?”
3 Anaruman may dina si Jesus, “Ga'i ba' sabasa-bi kon ay i nagbuhat-
na siray si David ngan alinganto iya hasta i mga kahuruwangan-
na? 4 Pasallod iya si pangngangampu'an tulda* ngan angaddo' si
pan nagla'in para si Diyos. Agkakan-nay nan nga i mga paraghalad
hamok i tugot pagkakan sinan ngan agbuwanan-na pa liwat i mga
kahuruwangan-na. Pero ma'in nan sala' para si mga iya.”
5 Si katapus-tapusan, aminugad si Jesus si mga iya, “I Pinili' A'a, iya i
Paragdalom si bisan ay, iya pa ba' i Allaw Pandidiskanso?”
6 Si adda gihapon Allaw Pandidiskanso, pasallod iya si sinaguga ngan
agparaturo'. Aniya' lalla ari nga piyapi i kawanan tamburu'-na. 7 Aniya'
liwat mga Parisiyo ari pati' mga paragturo' bala'od magparapanganda'
rason nga sapa'akusar-na mga iya si Jesus si pagtrabaho si Allaw Pan-
didiskanso. Sanglit agtigamanan-na gayod mga iya kon pahalap-na si
Jesus i lalla. 8 Pero sakatu'anan-na si Jesus i mga inisipan-na. Sanglit

* **6:4** Si Grikuhanon: ruma'-na si Diyos. Kulawin si pahina 610.

agpinugad-na i piyapi tamburu'-na, “Anungguha ngan pada'ituha si dahulu'an.” Sanglit anunggo i lalla ngan pan dahulu'an.
9 Mangno aminugad si Jesus si mga iya, “Amatilaw ako si ka'am, singnga sito i nagpatugot si bala'od si Allaw Pandidiskanso: Pagbuhat kahalapan o karat'an? Pagpanginano si a'a basi' asalbar i kinabuhi'-na o amatay to nga bulag si Diyos?”
10 Amuslong si Jesus si mga iya dimu'an ngan katapos agmandaran-na i lalla, “Buklaron tamburu'-moy nan.” Agbuklad-na si lalla, ngan anhamis gihapon i pustura-na si tamburu'-na pariho si dati. 11 Pero bali i mga kapuringut-na, sanglit agbararagawan-na dayon kon pa'i-na mga iya si Jesus.

I Pagpili'-na si Dusi Apostol
Mateo 10:2-4; Markos 3:16-19; Buhat 1:13
12 Adda sinan mga allaw, pasagka si Jesus si adda tagudtod pagpan-gadyi' ngan sigi hamok iya ampo' si Diyos pakanalong. 13 Kanalungan, agban'u-na i mga inadalan-na ngan agpili' iya dusi nga agpanu'inan-na bilang mga apostol. 14 Yayto i dusi: Si Simon nga nag'arunan-na si Jesus, Pedro, si Andres nga sirari-na si Simon, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, 15 si Mateo, si Tomas, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote, 16 si Judas nga dadi'-na si Santiago, pati' si Judas Iscariote i titraydor si katapusan.

I mga Malipayon

pati' i mga Mabidun'on
Mateo 5:3-12; Markos 3:7-12
17 Mangno aghururuwang mga iya padalugdog ngan pamahuway si kapatagan. Ari agpangantahak i kalabbatan pa mga inadalan-na pati' kalabbatan mga taga Judea. Aniya' si mga iya nga mga taga Jerusalem gayod ngan aniya' pa liwat magpakahuwang sito grupo nga tikang dina si mga ligiron matapit si duwa syudad Tiro pati' Sidon. 18 Agpamada'iray to mga a'a basi' agpakapakali si mga turu'-na ngan agpakapabulong i ditangnga' si mga binati'-na. Agpanhalap i mga nagpamawa-bawa si mga mara'at espirito, 19 ngan agtalinguha gayod i mga maburong nga akasaphid si puhu'-na, kay abantad i gahum-na pagbulong, ngan agpanhalap mga iya dimu'an.
20 Anili' si Jesus si mga inadalan-na ngan aminugad,
“Mga malipayon kam mga anggana' nan ina'anto,
kay ka'am i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos.
21 Mga malipayon kam mga lingantoy nan ina'anto,
kay ka'am i papagustuhan.
Mga malipayon kam mga masurub'on nan ina'anto,
kay ka'am i papalaksihon.
22 Mga malipayon kam kon nagpanhumutan kam si a'a, kon nagsikway ngan nagparasamyangan hasta kon nagdiri' i pagka'a'a-bi,
kay para si mga iya bali kam ra'at tungod si pagsunud-bi si Pinili' A'a.
23 “Si kahinabu'-na sinan, aglipaya kam ngan agpanlaksiha kam, kay mahaya i sakarawat-bi primyo ari si langit pariho si mga sakarawat-na si mga paragsumat-na si Diyos siray nga nagparapamasakitan si mga ginikanan-na sito mga a'a.
24 Pero mga papabidu'on kam mga mayaman nan ina'anto,

kay sakarawat-bi na i makali'aw si ka'am.
25 Mga papabidu'on kam mga magpakagustuhan nan ina'anto,
kay ka'am i papalingantuhan.
Mga papabidu'on kam mga magpanlaksi nan ina'anto,
kay ka'am i papaluha'on.
26 Mga papabidu'on kam mga nagparapandayaw nan si dimu'an mga a'a,
kay tikarawat kam pariho si mga sakarawat-na si mga burubullo'
paragsumat-na si Diyos siray
nga nagparapandayaw-na si mga ginikanan-bi.

I Paghigugma' si Kuntra
Mateo 5:39-42

27 "Lugod, sumatan-ta kam magpakabati' nan si ako: Higugma'u-
bi i mga kuntra-bi, pakulawu-bi si mahalap i magpara'at si ka'am.
28 Palakuhin si mga kabubuwasun-na i mga magpati'aw si ka'am, ngan
pangadyi'i-bi i mga magparapamasakit si ka'am. 29 Kon aniya' si ka'am
manampalo, pa'atubangu-bi pa si iya i dambila' bayhun-bi. Kon aniya'
mangangkon si dyakit-bi, dakam agdiri'u-bi kon hugkas-na pa i badu'-
bi. 30 Bisan say i mamalako si ka'am, buwani-bi ngan kon aniya'
mag'angkon si tawa'-bi, dakam agpiritu-bi nga pabalik-na pa si ka'am.
31 Kon ay i naghingyap-bi binuhat-na si la'in para si ka'am, buhatu-bi
nan.
32 "Kon i naghigugma'-bi hamok i maghigugma' may si ka'am, ay may
i darayawon si nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad makasasala',
aghigugma' si mga maghigugma' may si mga iya. 33 Ngan kon ag-
buhat kam hamok mahalap si magbuhat may mahalap si ka'am,
ay may i darayawon si nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad
makasasala' agbuhat-nay nan. 34 Ngan kon i pagpa'indam-bi tun-
god hamok kay agla'om kam nga binayaran, ay may i darayawon si
nagbuhat-bi? Bisan i mga nagpaminugad makasasala' agpama'indam
si mga kaparihu-na makasasala', kay agla'om mga iya nga binayaran
pariho si nagpama'indam-na. 35 Lugod, higugma'u-bi i mga kuntra-bi
ngan buhatu-bi i mahalap para si mga iya. Pa'indamu-bi mga iya ngan
dakam agla'om si mga bayad-na. Mangno i primyu-bi bali haya, hasta
i pagkakilala nga ka'am i mga dadi'-na si Gilalabawi Diyos kay aka'irog
kam si iya nga bali kadaluman si mga mara'at a'a nga ga'i magkatara'o
pagpasalamat. 36 Alu'uya kam pariho si Tatay-bi nga maluluy'on.

I Tama' Pagtratar si La'in
Mateo 7:3-5

37 "Dakam aghusgar, ngan ga'i may kam naghusgaran si Diyos. Dakam
agpatok ngan ga'i may kam nagpatukan. Agpasayluha kam ngan
papasayluhun-na may kam. 38 Amuwana ngan buruwanan-na may
kam. Sa'angkun-bi i ka'abunda-na nga niyugyog ngan nagsu'so' hasta
nga agsapwa si pannukulan, kay bisan ay i nagsukulan-bi, iya may i
surukulan pagpabalik si ka'am."
39 Agsumatan-na liwat mga iya si Jesus sito isturya nga agtukoy
si kamatu'uran: "Pwidi ba' akapatuttot i adda buta si kaparihu-na
buta? Sigurado nga agkataralibho' mga iya duwangan. 40 I iskwila
angga'i akalabaw si ma'istru-na. Pero bisan say mata'o na si dimu'an
nagkinahanglan-na tururu'on, akapariho na iya si ma'istru-na.

41 “Ay kay sakulawan-mo lugod i day panarutsuhan nga makabuta si
igkasi a'a-mo, pero ga'i sapanginanu-mo i day gip'at nga makasalingkop
si kalugaringun-mo mata? 42 Pinapa'i-mo may pakapinugad si igkasi-
mo, ‘Sangkay, ala'an-ta kaw si makabutay nan si ka'aw,’ nga mismo i
makasalingkop si mata-mo ga'i sapanginanu-mo? Mahalap kaw gayod
agsilhig si hawan-na si la'in! Ala'on dahulo i makasalingkop si mata-
mo, ngan kahuman sinan saklaru-mo na ngan sa'ala'-mo i makabuta si
igkasi-mo.

Kon Ay i Pu'on, iya i Buwa'
Mateo 7:16-20

43 “Gana' kayo nga mahalap i kamamatan-na nga agbuwa' mara'at, o
ma'in ngani' mara'at i kamamatan-na nga agbuwa' mahalap. 44 Bisan
kon pariho i pagkukulaw si duwa kayo, akilala kon singnga i mahalap
tungod si buwa'-na. Gana' magpangko' si prutas igos tikang si pu'un-na si
tangulon o ma'in ngani' ubas tikang si pu'un-na si sapinit. 45 Agpagawas-
na si mahalap a'a i mga kahalapan kay iya may i sari'i si inisipan-na,
ngan agpaguwa'-na si mara'at a'a i mga karat'an kay iya may liwat i sari'i
si inisipan-na. Bisan ay i manapwa si inisipan-na, iya may i sapahalling-
na.

I Duwangan Panday
Mateo 7:24-27

46 “Ay kay pirmi ako agparaban'u-bi, ‘Paragdalum-ta kaw,
Paragdalum-ta kaw,’ pero ga'i agtuman-bi i mga tugun-ko? 47 Sumatan-
ta kam kon ay i kaparihu-na si addangan nga padugok si ako, akapamati'
si mga allingun-ko ngan agtuman-na si kinabuhi'-na. 48 Akapariho iya
si a'a magtindog ruma' nga ag'ukaran-na malalom nga anakka si bato i
pundasyun-na. Si panakka-na si unop, ga'i to sabawa-na si baha' ngan
ga'i to abantad, kay masarig i pagkatindog. 49 Pero i makapamati' si
mga allingun-ko kundi' ga'i to atuman si kinabuhi'-na, akapariho si
magtindog ruma' nga gana' purupundasyunay. Si pangigu'-na si baha'
sito ruma', sigurado nga arugno' ngan agawad i dimu'an.”

7

I Pagtutu'u-na si Sinturyon
Mateo 8:5-13

1 Pakahuman-na si Jesus agpahalling sinan dimu'an atubang si mga
a'a, pasallod iya si syudad Capernaum. 2 Aniya' ari maburong nga
agmasakit na. Rilihugun-nay to si adda sinturyon* ari ngan pina'ura-nay
to gayod si amu-na. 3 Akapamati' i sinturyon mahi'unong si Jesus, sanglit
tig'alayon iya si mga kilala-na mata'o kamabu'utan Hebro pag'ala' si
Jesus. Makigpapada'iray-nay to si ruma'-na basi' abulong i rilihugun-
na. 4 Panakka-na mga iya ari si Jesus, agparapakimalu'oy gayod mga iya
si iya, “Angay to gayod a'a nga sabuligan-mo si panlihugan-nay to 5 kay
aghigugma'-na kita kam mga Hebro, ngan iya i magpatindog si sinaguga
ato.” 6 Sanglit amaya' si Jesus si mga iya.

Si pagdadara'un-na na mga iya si ruma', aniya' naglihug-na gihapon
si sinturyon mga kumpaniya-na pagpinugad, “Sinyor, dakaw na hamok

* **7:2** I sinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 3 pati' 6.

agparapabudlay kay ma'in gad ako angay pagpadagos si ka'aw si ruma'-ko. 7 Sanglit ngani' ga'i sa'aku'-na mismo si kalugaringun-ko nga angay ako padugok si ka'aw. Kundi' amusngala hamok kay sigurado anhalap i rilihugun-ko. 8 Da'inan sinan i pagtu'u-ko kay adda may liwat hamok ako rilihugon nga ata'o pagsunod si mga malanga katungdanan-na, ngan aniya' may liwat mga sundalu-ko nga salihug-ko. Aminugad ngani' ako si addangan, 'Pada'iraya,' diritsoy to dayon pa'amban. Si addangan ray namay, 'Tuwa,' sigurado padugok to si ako. Aminugad ngani' ako si rilihugun-ko, 'Trabahu'on to,' diritsoy to dayon trabahu-na."

9 Pakabati'-na sinan si Jesus, ag'usa-nay nan gayod ngan pa'atubang si kalabbatan magpamungyod si iya. Aminugad iya, "Sumatan-ta kam, ga'i pa ako aka'anda' a'a nga da'inan kahaya i pagtutu'u-na ato si bug'os Israel." 10 Mangno agbalik i nagpanlihog mga a'a ngan sa'usisahan-na mga iya nga mahalap na dina i rilihugon.

Ag'allum-na Gihapon si Jesus

i Dadi'-na si Balo
Markos 5:21-24,35-43; Juan 11:1-44

11 Ga'i agliyat, pada'iray si Jesus si adda bungto nag'arunan Nain, ngan amaya' si iya i mga inadalan-na pati' bali labbat pa mga a'a. 12 Pagdadara'un-na mga iya si pwirtahan-na si kuta'-na si bungto, aniya' minatay burubata' nagbayawan pan gawas nga nagpalibbak si karro sigon si kabatasanan-na mga iya paglabbong. Iyay nan hamok i sulo dadi'-na si nanay-na nga balo na. Bali labbat mga a'a si bungto magpan-libod. 13 Pakakulaw-na si Paragdalom si nana, bali i kalu'uy-na sito ngan aminugad, "Dakaw agpanangis."

14 Katapos, padugok iya ngan angantan si karro ngan diritso pamahuway i magpamayaw. Aminugad iya, "No', ako i magpinugad si ka'aw, pabanguna!" 15 Pabangon i minatay ngan amahalling dayon. Mangno, agpa'intriga-nay to gihapon si Jesus si nana-na.

16 Bali i mga pag'usa-na mga iya dimu'an ngan agdayaw-na mga iya i Diyos. Lingun-na mga iya, "Aniya' mangusbong si kami' gilalabawi paragsumat-na si Diyos. Atiya' na i Diyos pagbulig si mga ginsakupan-na." 17 Agwarak i sumat mahi'unong si Jesus si bug'os Judea hasta pa si mga lugar magpalibot sito.

Si Jesus

pati' si Juan Paragbunyag
Mateo 11:2-19

18 Akasumatan si Juan si mga inadalan-na mahi'unong sinan dimu'an. Duwangan si mga iya i nagban'u-na 19 basi' salihug-na pagbagat si Paragdalom ngan pagpatilaw, "Ka'aw na ba' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa ba' kami' ag'antahak la'in?"

20 Ngan pakabagat-na na mga iya si Jesus, aminugad mga iya, "Agpapada'itu-na kami' si Juan Paragbunyag si ka'aw pagpatilaw, 'Ka'aw na ba' kuno' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa kami' ag'antahak la'in?' "

21 Mismo siray uras, bali labbat i mga sapahalap-na si Jesus nga aniya' mga binati'-na, mga maburong pati' mga nagpamawa-bawa si mara'at espirito hasta pa liwat malabbat mga buta nga sapakulaw-na gihapon.

22 Sanglit agpinugad-na i mga nagpanlihog, “Agbalika kam ngan sumati-
bi si Juan kon ay i mga sakulawan-bi pati' i mga sapamati'an-bi na.
Pinugaru-bi nga agpakakulaw gihapon i mga buta, agpakalangngan i
mga lulid, agpanhalap i mga liprusuhon, agpakapamati' i mga bungol,
a'allom gihapon i mga minatay, ngan nagpasamwak si mga anggana' i
mahalap sumat. 23 Sanglit, tig'ala'on si iya i duda-na si pagpinugad nga
malipayon i a'a nga ga'i ag'amban si pagtutu'u-na si Diyos tungod si ako.”
24 Pakataliwan-na si mga nagpanlihug-na si Juan, agtikang si Je-
sus pagpahalling si magpantarambak mahi'unong si Juan, “Ngan
pamada'iray-bi si disyirto, ay i nagkukulawan-bi ari? Addangan ba' nga
akapariho si bigahaw nga sigi hamok baya'-baya' kon palingnga i bariyo?
25 Kon ma'in nan, ay may kay pamada'iray kam pag'usisa? Aniya' ba' a'a
ari nga mahalap i pamadu'-na? Gana', kay i magsalin si mga mahal bado'
ngan gara' si ka'abundahan, awiray ag'istar si mga palasyo. 26 Pero ay
may dina i nagpada'iray-bi pag'usisa? Tungod ba' si paragsumat-na si
Diyos? Tama', ngan sumatan-ta kam, nga ma'in hamok iya paragsumat-
na si Diyos 27 kay si Juan i nagtukoy si Kasuratan:
Aniya' paragsumat-ko nga padahulu-ko si ka'aw
paghawan si pangngagihan-mo.†
28 Sumatan-ta kam, si dimu'an mga a'a naghinganak si nana‡ gana'
manlabaw si Juan. Pero i gimiminusi si magpakasakop na si mga
nagpanhadi'an-na si Diyos labaw pa si iya.”
29 Akapakali i dimu'an mga a'a si mga allingun-na si Jesus, huwang i
mga paragsukot buhis, sanglit agpakapinugad mga iya nga tama' i pa'agi-
na si Diyos tungod kay sabunyagan-na mga iya si Juan. 30 Pero agdiri'-na
si mga Parisiyo pati' si mga kunusido si bala'od i katuyu'an-na si Diyos
para si mga kalugaringun-na, kay ga'i mga iya agpamabunyag si Juan.
31 Agpadayon i mga allingun-na si Jesus, “Singnga na daw to hamok
sapaparihu-ko mga a'ay to ina'anto panahon? Ay ba' sito i mga kaparihu-
na? 32 Si pagdiri'-na mga iya si kami', agkuntra pirmi i mga allingun-na
nga day akapariho si mga dadi'-dadi' nga awiray si mirkado agparapan-
ingkulo' ngan sigi burubaran'uhay:
Agparapanukaran kami' kam,
pero ga'i kam agpanayaw.
Sigi kami' dirinamagay,
pero ga'i kam agpamanangis.
33 Pada'ito si Juan Paragbunyag nga ga'i parapangumbiti o para-
paki'inom, ngan agpaminugad kam, ‘Nagbawa-bawa iya si mara'at es-
pirito.’ 34 Mangno pada'ito namay i Pinili' A'a nga parapangumbiti pati'
parapaki'inom, ngan agpaminugad namay kam, ‘Atiya' i bali kamakik-
inakan pati' paralango, kumpaniya-na si mga paragsukot buhis pati' si
mga makasasala'.’§ 35 Pero kinakulawan nga tama' i kadunung-na si
Diyos pina'agi si mga madunong binuhatan-na si dimu'an mag'ako' sito.”

Si Jesus

pati' i Makasasala' Danda
Mateo 18:23-34; 26:6-13; Markos 14:3-9; Juan 12:1-8

† **7:27** Mal 3:1 ‡ **7:28** Nagsabi nga si Juan naghinganak si nana, basi' apakumparar iya si mga a'a nga magpaka'ambit na si kinabuhi' nga tikang si Espirito Santo. § **7:34** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169.

36 Mangno addangan si mga Parisiyo ari i mangimbitar si Jesus pag-
pangamudto si mga ruma'-na. Sanglit amaya' iya sito ngan agtarangka'
mga iya si lamisa pagkakan.* 37 Aniya' danda ari siray bungto nga
binantog si pagkamakasasala'-na. Ngan pakakatu'an-na nga agkakan si
Jesus si ruma'-na si Parisiyo, pada'iray iya ngan agbawa pasangngit nga i
pangngisihan-na hinimo tikang si bato alabastro. 38 Mangno padugok to
ngan payungod si kitid-na. Sigi to panangis tubtob nga abasi' si luha'-na
i kitid-na si Jesus. Katapos agpahitan-nay to si barahibu-na, ag'uruk-na
ngan agbu'bu'an-nay to si pasangngit.
39 Pakakulaw-na sinan si Parisiyo mag'imbitar si iya, aka'anna' si
huna'-huna'-na, "Kon paragsumat-nay to a'a si Diyos, sakatu'anan-na
kunta' kon say nan mag'antan nan si iya ngan kon ay nan klasiha iya
danda. Akatu'anan kunta' iya nga makasasala' nan."
40 Agsarumanan-na si Jesus i sari'i si isip-na, "Aniya' surumatun-ko si
ka'aw, Simon."
"Sumatin ako, Ma'istro," lingun-na may si Simon.
41 "Aniya' duwangan a'a nga mangutang si adda parapa'utang kwarta.
I addangan angutang si iya kinyintos dinari† diplata, ngan i addangan
may singkwinta. 42 Bisan addangan si mga iya gana' mga pammayad-na
si mga sa'utang-na, sanglit ga'i na hamok mga iya agpabayad-na. Sinan,
say si mga iya i urog maghigugma' si magpa'utang?"
43 Anaruman si Simon, "Tingali i mahaya utang-na nga ga'i nag-
pabayad."
"Tama' gayod i pagkapili'-mo," lingun-na si Jesus.
44 Mangno anili' iya pada'iray si danda ngan agpinugad-na si Simon,
"Sakulawan-moy to danda nga agbasi'-na si luha'-na i kitid-ko ngan
agpahitan-nay to si barahibu-na. Pero ka'aw, ay i nagbuhat-mo si
pasallud-ko si ruma'-mo sigon si kabatasanan pagkarawat si bisita? Ga'i
ngani' ako agparu'du'an-mo bisan buwahi' pannawsaw-ko. 45 Ga'i ako
ag'uruk-mo, pero yayto danda, tikang pa gayod si pamanahik-ko, ga'i iya
pahuway si ka'u'urok si kitid-ko. 46 Ga'i ako agbu'bu'an-mo masangngit
lana si takulok, pero agbu'bu'an-na pasangngit i kitid-ko. 47 Sumatan-
ta kaw, kinakulawan nga mahaya i gugma'-na. Kon sugad, akatu'anan
ako nga nagpasaylo na i malabbat sala'-na.‡ Pero kon i pagkagasi-na si
a'a nga diki'it hamok i papasayluhon si iya, kinatu'anan may liwat nan
tungod si diki'it gugma'-na."
48 Mangno agpinugad-na si Jesus i danda, "Nagpasaylo na i mga sala'-
mo."
49 Sigi ngururub-ngurubay i ditangnga' mga bisita, "Say ba' to aha'a nga
agparabasang-basang pagpasaylo si mga sala'?"
50 Agpinugad-na si Jesus i danda, "I pagtutu'u-mo, iya i makasalbar si
ka'aw. Murayaw pa kunta' i kamutangan-mo."

8

I Isturya Hi'unong

---

* **7:36** Si panahun-na kas Jesus, aggamit mga iya mapundok kitid-na lamisa ngan agpanhapa'
basta aniya' pakan. † **7:41** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo. ‡ **7:47** I
adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Kon sugad sumatan-ta kaw nga nagpasaylo na
i malabbat sala'-na tungod si mahaya gugma'-na.

si Parasaburak
Mateo 13:2-9; Markos 4:1-9

1 Kahuman sinan, aglibot si Jesus si mga kaburubungtuhan pati' mga
kaburubaryuhan. Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i
a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos. Huwang si iya i Dusi 2-3 ngan
aniya' liwat magpamahuwang mga danda nga agpakabulig si mga
pagkinabuhi'-na nga mga kalugaringun-na gayod kwarta. I ditangnga'
sinan mga danda, iya i magpanhalap si mga binati'-na ngan i ditangnga'
may i nagpamapindahan si mga mara'at espirito. I magpamaya', iya
kas Maria nga nag'arunan Magdalena nga nag'ambanan si pito' mara'at
espirito, si Juana nga alla-na si Chuza nga tinapuran si panimalay-na si
Herodes, si Susana, ngan malabbat pa.
4 Sigi tarakkahay i mga a'a tikang si pala'in-la'in mga bungto. Ngan
naggururubukan na gayod si Jesus sinan mga a'a, agsumatan-na mga
iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: 5 "Aniya' para'uma nga
patakod basi' agsaburak. Si pagsaburak-na si uma-na, aniya' mga gahi'
nga aka'anna' dina si lalan. Agpakatumbanan to ngan agpamadugok i
mga manuk-manok pagtuktok. 6 Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna'
dina si malambo bato nga manipis hamok i pitak-na si dyata'. Sanglit
si panuduk-na, alayong to dayon mga tinanom tungod kay tulos atuho'
i pitak. 7 Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si pitak nga aniya'
pa mabilin mga gamut-na si simpot. Anubo' to dungan si gahi' ngan
agsuputan-na i mga tinanom. 8 Pero aniya' may liwat mga gahi' nga
aka'anna' si mahalap pitak. Sanglit mahalap i panuduk-na, anhaya
ngan amuwa'. I kutsitsa-na ag'addahatos dubli kuntra si nagpasaburak."
Pakapinugad-na sinan, amahalling iya makusog, "Si mga a'a makapa-
mati', kunta' amati'."

I Katuyu'an-na si mga Isturya

nga Agtukoy si Kamatu'uran
Mateo 13:10-13; Markos 4:10-12

9 Agpatilawan-na iya si mga inadalan-na kon ay i tinago' karuyag
sidngun-na si isturya-na. 10 Anaruman si Jesus, "Nagpumwan na si
ka'am i pagsabut-bi nga iya i nagparatago' siray, kon pinapa'i i a'a
akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, pero nagparatago' payto si di-
tangnga'. Sanglit i mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran i naggamit-
ko, basi'
sigi mga iya buruslungay, pero gana' mga sakulawan-na.
Sigi paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-na.*

Ag'isplikar-na si Jesus

i Isturya si Parasaburak
Mateo 13:18-23; Markos 4:13-20

11 "Yayto i karuyag sidngun-na si isturya-koy ray: I gahi', iya i allingun-
na si Diyos. 12 Aniya' mga a'a nga akapariho si lalan. Agpakapamati'
to, mangno anakka si Satanas ngan ag'ala'-na si mga iya i allingon nga
nagpasaburak si mga inisipan-na. Agbuhat-nay nan si Satanas basi' ga'i
mga iya agpanutu'o nga agkasaralbar. 13 I malambo bato namay nga ma-
nipis hamok i pitak-na si dyata', akapariho si mga a'a nga mga malipayon

* **8:10** Isa 6:9

pagkarawat si allingon, pero mababaw hamok sito i mga ginamutna. Agpanutu'o dahulo mga iya, pero panakka-na si mga kakurihan pagpurbar kon ungod i mga pagtutu'u-na, pama'amban to dayon mga iya. 14 I pitak nga aniya' mga titudok simpot, akapariho si mga a'a nga agpakapamati' pahalap, pero sadurudiki'it akapugungan i pagtubu'na si mga pagtutu'u-na tungod si mga kabaraka si pagpanginabuhi', si kayamanan pati' si mga magbuwan si mga iya kalipayan, ngan ga'i amatgas i mga pagtu'u-na. 15 Pero i mahalap pitak akapariho si mga a'a nga tangkod ngan mahalap i mga inisipan-na. Si pakapakali-na mga iya si allingon, ag'aku'-nay to ngan tungod si padayon pagti'os, mahalap i binuwa'-na.

I Lampara

si Sallud-na si Biso'

16 "Gana' ato magsulsol lampara, mangno agtagu'-na dina si biso' o ma'in ngani' si dilalum-na si katri. Lugod, agpa'anna'-nay to si tama' pamma'anna'an basi' sakulawan-na dayon i danta' si pasallod. 17 Pariho si mga allingun-ko, bisan kon nagparatago' ina'anto, akaguwa' to gihapon ngan kinakulawan, ngan bisan kon nagparatambunan, abaway to si pangulawan-na si dimu'an. 18 Sanglit agmatuha kam kon pinapa'i-bi agpamati'. Bisan say i aniya', iya i binuwanan pa; pero bisan say i gana', hasta i gasi-na nga tawa'-na, inala' pa tikang si iya."

I Nana-na

pati' i mga Bugtu'-na si Jesus
Mateo 12:46-50; Markos 3:31-35

19 Mangno anakka i nana-na pati' i mga bugtu'-na lalla si Jesus pag'usisa si iya. Pero ga'i mga iya pwidi agpakatapit tungod kay naggurubukan iya si mga a'a. 20 Aniya' makasumat si iya, "Awiray si gawas agparapanunggo i nana-mo huwang i mga bugtu'-mo ngan baragatunna kaw."
21 Anaruman si Jesus, "I magpakapamati' si allingun-na si Diyos nga ahimoy to kabatasanan si mga kinabuhi'-na, mga iya dina i nana-ko pati' kabugtu'an-ko."†

I Pagpahuda'-na si Jesus

si Madlos
Mateo 8:23-27; Markos 4:36-41; 6:47-52; Juan 6:16-21

22 Adda allaw, agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, "Patalabok kita kam pan dambila'-na si danaw." Sanglit pamasang'at mga iya si paraw ngan agpamataliwan. 23 Kata'ud-ta'uran, hintak anmadlos ngan asalakay i mga nagsakayan-na hasta nga mapapannu'on. Bali kadilikado i mga kamutangan-na pero mahalap dina i pamaturi-na si Jesus. 24 Sanglit nagdugok iya si mga inadalan ngan nagpukaw, "Sinyor, Sinyor, matutulluron na kita kam!"

Anunggo si Jesus ngan agpugungan-na i bariyo pati' i mga mahaya alon. Pahuway i madlos ngan hintak anhuda'. 25 Agpatilawan-na i mga inadalan-na, "Singnga na i mga pagtutu'u-bi?"

† **8:21** Si Grikuhanon: i mga bugtu'-ko lalla pati' mga bugtu'-ko danda, ngan i nagtukoy sinan i mga nag'aku'-na si Jesus bilang kabugtu'an si pagtu'o.

Si mga katalaw-na pati' si mga pag'usa-na, agsipurupatilaway mga iya,
“Ay ba' to gayod iya? Samandaran-na bisan i bariyo pati' i buwahi' ngan
agsunod si iya.”

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa A'a
Mateo 8:28-34; Markos 5:1-20

26 Padayon i pagtalabuk-na kas Jesus pan dambila'-na si Danaw
Galilea, ari si lugar-na si mga Gerasenes.‡ 27 Ngan pasalta-na si Jesus si
paraw, aniya' dayon sapantawan-na sunsari'i lalla nga nagbawa-bawa si
mara'at espirito. Yaynan lalla maliyat na nga ga'i agparabado' ngan ga'i
agpara'istar si ruma' kundi' si mga kwiba panlalabbungan dina. 28 Ngan
pakakulaw-na may si lalla si Jesus, anggasod iya. Mangno aglalahi iya
padugok ngan pa'akkom atubang si iya. Anurakaw iya, “Ay i tuyu'-mo
si ako, Jesus, Dadi'-na si Gilalabawi Diyos? Makimalu'oy ako si ka'aw,
dakaw ako agpasakitin!” 29 Akapinugad iya sinan kay agmandaran-na
si Jesus i mara'at espirito nga pa'amban ari si a'a. Malabbat na bisis
nga tinakka iya kon sakup-na iya sito. Bisan kon nagparakadinahan i
mga langngun-na pati' i mga kitid-na ngan mahalap pa i pagkabantay,
parapuknut-na hamok i kadina-na. Katapos, agparalahi'an-na iya si
mara'at espirito pada'iray si mga mamingaw lugar.

30 Mangno agtilaw-na iya si Jesus, “Say i arun-mo?”

“Kalabbatan,” i saruman-na may si lalla, tungod kay bali labbat
mara'at espirito i magbawa-bawa si iya. 31 Sanglit sigi to hamok mga
iya pakimalu'oy si Jesus nga ga'i mga iya agpakamandaran pagsallod si
Buhon nga gana' salad-na.§

32 Aniya' magtarambak kabaktinan nga agparapamu'ad si bihing-na
si tagudtod. Agparapakimalu'oy i mga mara'at espirito si Jesus nga
akabalyo mga iya si puhu'-na si kabaktinan, ngan agpanugutan-nay to.
33 Pakaguwa'-na si mga mara'at espirito si puhu'-na si lalla, diritsoy to
pamabalyo si kabaktinan. Mangno palahi i bug'os grupo pada'iray si
pangpang diritso si buwahi' ngan agkaralimbo.

34 Pakakulaw-na si mahinabo' si mga magpangataman si kabaktinan,
pamalahi mga iya pan syudad hasta si katahuk-tahukan pagpakatu'an
sito. 35 Sanglit agpamada'iray i mga a'a pagpanginsayod. Ngan panakka-
na mga iya ari si Jesus, sakulawan-na mga iya i lalla nga ga'i na nagbawa-
bawa si mga mara'at espirito. Agparatingkulo' to atubang si Jesus,
aniya' na badu'-na, ngan mahalap na gayod i paminsada-na. Ngan
tungod sinan, bali i mga katalaw-na mga iya. 36 Padayon pagpasayod
i magpakakulaw kon pinapa'i anhalap i nagbawa-bawa. 37 Mangno
ag'aradda i mga a'a sakop siray lugar pagpakimalu'oy si Jesus nga kon
pwidi pa'amban si mga iya kay ga'i na agpangagwanta si mga katalaw-
na. Sanglit pasang'at iya si paraw basi' agpakataliwan.

---

‡ **8:26** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si lugar-na si mga Gadareno kay agtapit i duwa syudad Gadara pati' Gerasa. Kulawin si Mateo 8:28; Markos 5:1 pati' si mapa si pahina 22.

§ **8:31** I Buhon nga gana' salad-na, iya i pag'arun-na si mga Hebro si lugar-na si mga magkamaratay na magin matadong may o ma'in. Ag'arunan-na liwat nan mga iya dilalom pitak, nga si Grikuhanon linggwahi Hades. Kundi' ma'in nan i impyirno kay anan hamok mga iya myintras ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran i kada addangan kon akapanlangit iya o kon akapan'impyirno. Kulawin si Pgpk 20:1-15.

38 I lalla may nga nagpa'ambanan-na si mga mara'at espirito maki-
malu'oy pag'ibabaya' si iya, pero agpinugad-na dina, 39 "Agbalika na
ngan pasumaton i mahaya nagbuhat-na si Diyos para si ka'aw." San-
glit pa'amban i lalla ngan agpasamwak-na si bug'os syudad i mahaya
nagbuhat-na si Jesus para si iya.

I Minatay Dadi'

pati' i Danda Makasaphid

si Badu'-na si Jesus
Mateo 9:18-26; Markos 5:22-43

40 Pagbalik-na kas Jesus, bali labbat i magtupo' si iya tungod kay
agpanla'om to dimu'an nga titakka iya. 41-42 Kata'ud-ta'uran, aniya'
manakka punu'-na si sinaguga nag'arunan Jairo. Addangan hamok sito
i dadi'-na, mga dusi anyos i idad-na nga durudangkanda. Pa'akkom
dayon iya si kitiran-na si Jesus ngan agparapakimalu'oy nga kon pwidi
pada'iray si Jesus si mga ruma'-na, kay agmasakit na i dadi'-na.

Si pagparalalangngan-na na kas Jesus, nagparasaligsigan iya si kalab-
batan magpamaya'. 43 Aniya' danda ari nga agparalalaha' dusi na ta'on,*
pero gana' si iya makapahalap. 44 Patapit iya si damurihan-na ngan
agsaphid-na i sidsid-na si badu'-na si Jesus. Mismo siray uras, pahuway
dagos i pagdaras-na si laha'-na.

45 Amatilaw si Jesus, "Say i makasaphid si badu'-ko?"

Ngan agbaribad na gayod i dimu'an, aminugad si Pedro, "Sinyor,
naggurubukan kaw si mga a'a ngan nagparasaligsigan."

46 Pero aminugad dina si Jesus, "Akatu'anan ako nga aniya' magsaphid
si badu'-ko, kay sa'abat-ko nga abantad i gahum-ko pagpahalap."

47 Pakahuna'-huna'-na si danda nga ga'i na satagu'-na i mahinabo' si
iya, padugok iya ngan pa'akkom si kitiran-na si Jesus nga bali pagkurug-
kudugan. Agsumat-na atubang si dimu'an mga a'a kon ay kay agsaphid-
na si Jesus pati' i hintak paghalap-na. 48 Mangno agpinugad-na iya si
Jesus, "Mana, i pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw. Murayaw pa
kunta' i kamutangan-mo."

49 Si pagparapahalling-na pa si Jesus, aniya' manakka tikang si ruma'-
na si Jairo, i punu'-na si sinaguga, ngan agsumat iya, "Minatay na i dadi'-
mo. Gana' na pulus-na si pagpara'ulang-mo si Ma'istroy nan."

50 Pakabati'-na sinan si Jesus, agpinugad-na si Jairo, "Dakaw abaraka,
anutu'uha hamok ngan sigurado anhalap iya."

51 Ngan panakka-na si ruma'-na kas Jairo, agdiri'-na pagsallod si
kwarto i dimu'an mga a'a pwira kas Pedro, Juan, Santiago pati' i
mahanak-na si dadi'. 52 Siray uras, bali kasamukan si mga a'a si guwa'
ngan sigi dirinamagay para si dadi'. Animol si Jesus, "Dakam agpara-
pandinamag anan. Ma'in pa iya gayod i kamatayun-na si dadi'. Yayto
kamatayon, pariho hamok si magpaturi." 53 Pero nagpattawahan dina
si Jesus si mga a'a kay akatu'anan mga iya nga minatay na i dadi'.

54 Mangno, agbikyaw-na si Jesus i tamburu'-na si dadi' ngan amin-
ugad, "Ni', pabanguna!" 55 Agbalik i espiritu-na, ngan diritso iya
pabangon. Mangno tigbuwanan-na si Jesus si mga iya karakanon i dadi'.

* **8:43** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ngan tibos na i kwarta-na si kapapaduktor.

56 Nginarat i mga mahanak-na, pero agtugunan-na mga iya si Jesus nga
ga'i pagparasumat si bisan say mahi'unong si hinabo'.

9

Aglihug-na si Jesus

i Dusi Inadalan
Mateo 10:9-15; 14:1-2; Markos 6:8-11,14-16

1 Mangno agtiripun-na si Jesus i Dusi ngan agpamuwanan-na gahom
pagpapinda si dimu'an mga mara'at espirito pati' pagbulong si mga
binati'. 2 Mangno aglihug-na mga iya pagpasamwak kon pinapa'i i a'a
akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos ngan da'inan may i pagpahalap
si mga maburong. 3 Agtugunan-na mga iya sito: “Dakam agbawa bisan
ay si mga langngan-bi. Dakam agbawa baston, bag, karakanon, kwarta,
pati' pagsalinan. 4 Bisan singnga kam ruma'a agdayon, dakam palalin
tubtob nga pamataliwan kam sinan bungto. 5 Ga'i ngani' kam pinangi-
nano si mga a'a, paspasu-bi i alpug-na si kitid-bi nga tikang sinan bungto
kon pataliwan kam pagpakatu'an nga gana' na baratunun-bi si mga
iya.” 6 Sanglit pamataliwan i mga inadalan-na ngan agpamada'iray-na i
dimu'an kaburubungtuhan hasta i mga kaburubaryuhan pagpasamwak
si mahalap sumat pati' pagpahalap si mga maburong.

7 Siray uras, aka'aning'ing si gubirnador Herodes si dimu'an
mahi'unong sinan. Nagsamukan gayod iya tungod kay aniya'
magpaminugad nga si Jesus, iya si Juan Paragbunyag nga abanhaw.
8 Aniya' liwat magpaminugad nga agbwilta na si Elias pagtuman si
sa'ad, ngan i ditangnga' may agpaminugad nga adda iya paragsumat-
na si Diyos siray mga panahon nga abanhaw. 9 Pero aminugad si
Herodes, “Agpapugutan-ko na si Juan. Pero say to? Malabbat mga
urusahon sapakalihan-ko parti si iya.” Sanglit agtalinguha gayod iya
nga sabagatan-nay to.

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a
Mateo 14:13-21; Markos 6:32-44; Juan 6:5-13

10 Ngan pabwilta-na si mga apostol kahuman si pagpanlibut-na,
agsumatan-na mga iya si Jesus si mga nagpanbuhat-na. Mangno
agpangagda-nay to nga pamalitira mga iya pada'iray si syudad Betsaida
nga mga iya hamok. 11 Pero malabbat i magpaka'aning'ing ngan ag-
panlanat si mga iya. Agtupu'-na si Jesus i mga a'a ngan agpanginanu-
na. Agpangisturyahan-nay to kon pinapa'i mga iya agpakasakop si
nagpanhadi'an-na si Diyos ngan agpamahalap-na i mga binati'on.

12 Ngan pagtutunud-na na si allaw, pamadugok si Jesus i Dusi ngan
agpaminugad, “Pamalitirahon naynan mga a'a basi' agpakapada'iray na
mga iya si mamatapit baryo pati' katahuk-tahukan nga agpaka'anda' si
mga karakanun-na pati' si mga pandidiskansuhan-na. Atiya' kita kam
akatuman si mamingaw lugar.”

13 Pero anaruman dina iya, “Ka'am na hamok i mamuwan karakanon
si mga iya.”

Lingun-na may mga iya, “Lima na hamok bug'os pan-tay to kam pati'
duwa agon. Aruyag ba' kaw nga palangngan kami' pagballi karakanon

para sito mga a'a dimu'an?” 14 Bisan i mga lalla hamok magtambong ari
anakka si mga singko mil.
Pero agmandaran-na dina i mga inadalan-na, “Pamalumpagi'u-bi i
mga a'a sasurusingkwinta.” 15 Anunod i mga inadalan-na sanglit ag-
panlumpagi' i dimu'an mga a'a. 16 Katapos, ag'ala'-na si Jesus i lima
bug'os pan pati' i duwa agon. Anhangad iya ngan agpasalamat si Diyos.
Mangno agpanurutabbi'-na ngan agpumwan-nay to si mga inadalan-na
pagtaltag si mga a'a. 17 Agpakakakan i dimu'an ngan agpakagustuhan.
Katapos akatipon pa dina i mga inadalan dusi sagad nga puro panno' si
mga tinurutabbi' la'a.

I Pagkakilala-na si Pedro

si Jesus
Mateo 16:13-16; Markos 8:27-29
18 Sin adda, akapangadyi' si Jesus atubang si mga inadalan-na hamok
tungod kay ga'i ari i kalabbatan nga agsob magpamungyod. Mangno
amatilaw iya, “Si mga burubaragaw-na si mga a'a, say may kuno' ako?”
19 Anaruman may mga iya, “Aniya' magpaminugad nga ka'aw kuno'
si Juan Paragbunyag, ngan i ditangnga' may, ka'aw kuno' si Elias. Pero
aniya' liwat magpaminugad nga tingali addangan pa kaw kuno' si mga
paragsumat-na si Diyos siray nga abanhaw.”
20 Amatilaw gihapon iya, “Pero para si ka'am, say may i pagkakilala-bi
si ako?”
Anaruman may si Pedro, “Ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas nga
nagpabawa-na si Diyos.”
21 Bali gayod katutugun-na si mga iya si Jesus nga ga'i pagsumat sito si
bisan say.

I Pag'ambit-na si Kada Inadalan

si mga Pag'antus-na si Jesus
Mateo 16:21-28; Markos 8:31–9:1
22 Agpadayon si Jesus pag'isturya si mga iya, “Kinahanglan ag'agi
pala'in-la'in kasakitan i Pinili' A'a ngan diriri'on iya si mga mata'o
kamabu'utan, si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od.
Pwira pa sinan, maratayon iya, pero abanhaw si katallo allaw.”
23 Kata'ud-ta'uran, agsumatan-na mga iya dimu'an, “Kon aniya'
maruyag pagbaya' si ako, kinahanglan limut-na i mga kalugaringun-na
katuyu'an, ngan agsunod si ako. Padayun-na si allaw-allaw i pag'ako'
si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos.
24 Kay bisan say i magpasiguro si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto,
iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan
say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina i aniya'
ungod kasiguruhan-na. 25 Ay i kapulsanan-na kon satawa'-na si a'a i
bug'os kalibutan pero agrungay-na o ma'in ngani' agkaragan-na dina
i kinabuhi' nga gana' katapusan-na? Gana'! 26 Sanglit kon aniya' nga
agkasipugan-na ako o ma'in ngani' i mga allingun-ko, karasipugan-na
may liwat iya si Pinili' A'a si pagpada'itu-na nga nagsigahan na palibot
si maka'angayan danta'-na hasta i tawa'-na si Tata' pati' si mga sagrado
anghel. 27 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, aniya' si mga satu'oy to
ina'anto nga ga'i amatay tubtob nga ga'i pa mga iya sakulawan-na i
paghadi'-na si Diyos.”

Agla'in i Puhu'-na si Jesus
Mateo 17:1-8; Markos 9:2-8

28 Mga walo' allaw tikang si pagpinugad-na sinan si Jesus, tigbaya'
iya kas Pedro, Juan pati' Santiago pasagka si adda bukid pagpangadyi'.
29 Si pagparapangadyi'-na, agla'in i itsura-na ngan masuri'aw i badu'-
na pariho si kil'at. 30-31 Kata'ud-ta'uran, hintak pamaluwa' duwangan
to, Moises pati' Elias. Nagsigahan mga iya si maka'angayan danta'
ngan agbararagaw mga iya kas Jesus hi'unong si kamatayun-na nga
turumanun-na ari si Jerusalem. 32 Siray uras agpanyuyungka' kas Pedro
pero pakamangnu-na na mga iya, sakulawan-na i maka'angayan danta'-
na si Jesus pati' i duwangan magtutunggo huwang-na. 33 Ngan tilitira
nayto mga a'a, agpinugad-na si Pedro si Jesus, "Sinyor, mahalap gayod
kay atiya' kita kam. Anhimo kami' tallo payag-payag para si ka'am, i
adda para si ka'aw, i adda may tawa'-na si Moises, ngan i adda namay
tawa'-na si Elias." Ga'i gayod iya akatu'anan kon ay i angay pinahalling-
na.
34 Si pagparapahalling-na, aniya' pahulwa' madakmol panganod ngan
bali gayod i mga kangarat-na si pagtatambun-na si mga iya sito.
35 Mangno aniya' busis tikang si panganod nga agpinugad, "Iyay nan i
Dadi'-ko* nga pinili'-ko. Amati'a kam si iya." 36 Ngan pahuway-na na si
busis, samangnuhan-na mga iya nga si Jesus na hamok i sari'i. Aghilum-
nay to hamok si mga inadalan ngan gana' gayod nagsumatan-na mga iya
siray uras si mga sakulawan-na.

Agpahalap-na si Jesus
i Nagbawa-bawa Dadi'
Mateo 17:14-18,22-23; Markos 9:14-27,30-32

37 Si padalugdug-na mga iya ka'asumuhan tikang si bukid, bali namay
labbat i magtupo' si mga iya. 38 Aniya' manurakaw si magpanggubok,
"Ma'istro, kalu'uyin daw ako pagkulaw si dadi'-koy to lalla kay iya
hamok i dadi'-ko. 39 Nagbawa-bawa iya si mara'at espirito ngan balang
ta'ud-ta'od nagtagbo' to ngan hintak anurakaw. Parapadusmug-nay
to ngan sigi-na pa'ariwasa tubtob amura' i bawa'-na. Labbahan-nay
to hamok iya kon aghatlay na gayod i puhu'-na ngan mammatayon
na. 40 Agparapakimalu'oy na ako si mga inadalan-mo nga kon ahimo
papinda-nay to mga iya, pero ga'i mga sahimu-na."
41 Anaruman si Jesus, "Ay badaw! Ga'i pa gayod anutu'o mga a'ay to
ina'anto panahon ngan bali kamakasuplikado! Pira pa i kinahanglan
pag'istar-ko ato pati' i irilubun-ko si ka'am basi' agpanutu'o kam? Bawa-
hon ato dadi'-moy nan."
42 Si paduguk-na si dadi', agpadusmug-nay to iya si mara'at espirito
ngan tinakka si buntug-na. Pero ag'isugan-na si Jesus i mara'at espirito,
ngan agpahalap-na i dadi'. Mangno agpa'intriga-nay to ari si tatay-na.
43 Ag'usa gayod i dimu'an mga a'a si pagkaharangdun-na si Diyos.
Si pagpara'usa-na si mga a'a si dimu'an nagbuhat-na si Jesus,
aminugad to ari si mga inadalan-na, 44 "Amati'a kam pahalap si
mga papahallingun-koy to si ka'am: Trarayduran i Pinili' A'a ngan
papa'intrigahon iya si pagdalum-na si mga a'a." 45 Pero ga'i mga
iya agpakasabot si karuyag sidngun-na sinan. Agpadayon payto nga

* **9:35** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 162.

tinago' si mga iya sanglit ga'i mga sasantup-na ngan agkataralaw liwat pagpatilaw mahi'unong sinan.

I Pinakabantugan A'a
Mateo 18:1-5; Markos 9:33-40

46 Aniya' nagkadiriskusyunan-na si mga inadalan parti si kon say i mahimo pinakabantugan si mga iya. 47 Tungod kay sakatu'anan-na si Jesus i mga inisipan-na, aniya' dadi' nagban'u-na ngan agpatunggu-nay to si kagiliran-na. 48 Mangno agpinugad-na mga iya, “Bisan say i magpanginano pahalap si a'a nga ga'i mismo aka'allom si kalugaringun-na pariho sito dadi' tungod si gugma'-na si ako, agpanginano gayod si ako. Ngan bisan say i magpanginano si ako, ma'in hamok ako i nagpanginanu-na, pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako. Sapinugad-koy to kay bisan say si ka'am i pinakaminos si pangulawan-bi, iya dina i pinakabantugan.”

49 Agsumatan-na si Juan si Jesus, “Sinyor, aniya' lalla sakulawan kami' magparapapinda si mga mara'at espirito pina'agi si paggamit si arunmo. Agsumatan kami' nga kinahanglan iya pahuway kay ma'in iya huwang si kita kam.”

50 Anaruman may si Jesus, “Dakam nan a'a agsimulu-bi, kay bisan say i ga'i manguntra si ka'am, huwang may iya si ka'am.”

Nagdiri' si Jesus

si mga Samaritano

51 Ngan agtikatapit na gayod i allaw nga aralsahon na si Jesus pan langit, agpapirmaninti-na i disisyun-na pagpada'iray si Jerusalem. 52 Aniya' nagpanangpit-na mga a'a pagdahulo si iya ngan agpakatakkay to si adda bungto si Samaria. Ag'andam kunta' mga iya ari si dimu'an nagkinahanglan-na si Jesus, 53 pero si panakka-na ari, ga'i iya nagpanginano kay kinatu'anan nga pan Jerusalem i arup-na. 54 Pakasabut-na sinan si duwangan inadalan-na nga kas Santiago pati' Juan, aminugad mga iya, “Paragdalom, aruyag ba' kaw nga tigtaktak kami' api man langit basi' agkasurunog mga iya dimu'an?”† 55 Pero tili'-na dina mga iya si Jesus ngan agpangisugan-na.‡ 56 Mangno agdiritso mga iya si manunod bungto.

I mga Kinahanglanon

si Adda Inadalan-na si Jesus
Mateo 8:19-22

57 Si pagparapamaktas-na na mga iya, aniya' addangan lalla maminugad si Jesus, “Amungyod ako si ka'aw bisan singnga kaw pa'arop.”

58 Anaruman si Jesus, “Mahalap pa i mga singgarong kay aniya' mga panluluku'an-na, pati' i mga kamanuk-manukan kay aniya' pannanapunan-na, pero i Pinili' A'a, gana' ngani' lugod panlilibbakan-na nga akadiskanso iya.”

59 Mangno agmando' si Jesus si la'in namay a'a, “Amaya'a ngan agsunura si ako.”

---

† **9:54** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: pariho si nagbuhat-na si Elias. ‡ **9:55** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: Aminugad iya, “Ga'i kam bali' agpakatu'anan kon ay klasiha espirito i mag'ayop si ka'am, kay pada'ito i Pinili' A'a ma'in pagpara'at si mga kinabuhi'-na si mga a'a, kundi' pagsalbar dina si mga iya.”

Pero anaruman dina i a'a, “Sinyor, tugutin ako dahulo pagbalik hasta
si pakamatay-na si tatay-ko.”
60 Aminugad si Jesus si iya, “Pata'anin na hamok nga i mga minatay
i mamalabbong si mga minatay-na,§ pero ka'aw, palangngana ari ngan
pasamwakon kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos.”
61 Aniya' gihapon addangan maminugad, “Sinyor, aruyag ako pag-
sunod si ka'aw, pero agbalik ako dahulo pagsarit si pamilya-ko.”
62 Anaruman si Jesus, “I mag'arado nga sigi pa dina titili' si damurihan-
na, ma'in angay nga huwang iya si pagsirbi-na si mga nagpanhadi'an-na
si Diyos.”

10

Aglihug-na si Jesus

i Sitintay Dos Inadalan
Mateo 10:9-15; 11:21-23; Lukas 9:3-5

1 Kahuman sinan, agtu'in i Ginu'o sitintay dos* la'in inadalan nga
papadahulu'un-na saduwang-duwangan pada'iray si mga pala'in-la'in
lugar aragihan-na. 2 Agsumatan-nay to mga iya, “Malabbat kunta'
i aranihon pero diki'it hamok i mangngangani. Aniya' paragdalom
si aranihon nga iya i pinalakuhi-bi pagpabawa pa mga trabahanti si
nagpa'anihan-na. 3 Pada'iraya na kam! Agmatuha kam kay ari si
papabawahan-ko si ka'am, akapariho kam hamok si mga nati karniro
nga akasalakot si mga ma'isog hayop. 4 Dakam agbawa pitaka, bag,
pati' adda pa sandalyas, ngan dakam agkarag si uras pagpakibagaw kon
aniya' satupu'-bi si lalan.
5 “Kon tipanahik kam si adda ruma', aminugara kam dahulo,
‘Pumwan-na kunta' i kamurayaw-na si Diyos si dimu'an mag'istar sito
ruma'.’ 6 Kon i tata' anan sinan ruma' aghandom si kamurayaw,
sakarawat-na i kamurayaw nagpalaku-bi para si iya. Pero kon ga'i
iya aghandom si kamurayaw, pabwiltay nan gihapon si ka'am. 7 Si
paka'anda'-bi si ruma' nga angarawat, angistara kam anan ngan aku'u-bi
i bisan ay pinumwan-na mga iya si ka'am karakanon pati' irinumon, kay
angay hamok nagsuhulan i trabahanti. Dakam paralalin-lalin si pala'in-
la'in ruma'.
8 “Kon akapada'iray kam si adda bungto ngan mahalap si ka'am i
pagkapanginano, amangana kam bisan ay i nagpatulud-na mga iya si
ka'am. 9 Pahalapu-bi i mga maburong sabagatan-bi, ngan panumati-bi
nga anakka na i uras nga agpakasakop na mga iya si mga nagpanhadi'an-
na si Diyos. 10 Pero kon akapada'iray kam si adda bungto nga gana' si
ka'am magpanginano, pankalsadaha kam ngan pinugaru-bi, 11 ‘Bisan i
alpog nga tikang si bungtu-bi to nga andukot si mga kitid kami', paspas
kami' pagpakatu'an nga anggana' na baratunon kami' si ka'am. Pero
tigamani-bi to: Anakka na i uras nga agpakasakop na kam kunta' si
nagpanhadi'an-na si Diyos.’ 12 Sanglit sumatan-ta kam, mas man-
ingkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si syudad
Sodom si damuri allaw kuntra si arabatun-na sinan bungto mismo liwat
sinan allaw.

§ **9:60** I nagtukoy mamalabbong si mga minatay-na, iya i mga a'a nga gana' gayod pagtu'u-na si Diyos. * **10:1** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: sitinta.

13 “Mga papabidu'on kam mga taga Corasin! Mga papabidu'on liwat
kam mga taga Betsaida! Kon nagbuhat siray ari si mga syudad Tiro pati'
Sidon i mga makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, maliyat
na kunta' panahon i pagbasul-na mga iya huwang si pagbag'o, pina'agi
kunta' si pagpanlipag'ak-na, nga mga makatol sako i mga badu'-na,
panno' agbon i mga takuluk-na. 14 Sanglit mas maningkarang pa i
arabatun-na kastigo si magpangistar siray si Tiro pati' Sidon si allaw si
paghusgar kuntra si ka'am. 15 Ngan ka'am may mga taga Capernaum
nan, gasi-bi ba' nga darayawon kam hasta si pagtakka-bi ari si langit?
Ma'in, lugod agpakapada'iray kam dina si dilalom pitak.†
16 “Bisan say i magpamati' si ka'am, agpamati' si ako, ngan bisan say i
mandiri' si ka'am, andiri' may si ako. I mandiri' si ako, ma'in hamok ako
i nagdiri'-na pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako.”
17 Palangngan i sitintay dos ngan agbwilta gihapon si tama' uras. Bali
i mga kalipayan-na ngan agpaminugad mga iya, “Paragdalom, bisan i
mga mara'at espirito agpatubyan si kami' pina'agi si paggamit kami' si
arun-mo.”
18 Anaruman si Jesus, “Sakulawan-ko i pagluya-na si Satanas nga
hintak alaho' man langit pariho si linti'. 19 Agbuwanan-ta na kam gahom
nga agpakatumban kam sawa ngan agpakapigis sipit-sipit, ngan salupig-
bi i dimu'an gahum-na si kuntra-ta. Gana' gayod si ka'am makalabot.
20 Pero dakam agkarilipay tungod hamok kay agpatubyan si ka'am i mga
espirito, kundi' aglipaya kam tungod kay akahuwang i mga arun-bi si
listahan ari si langit.”

Agdayaw-na si Jesus i Tata'
Mateo 11:25-27; 13:16-17

21 Mismo siray uras, bali i kalipayan-na si Jesus nagpumwan-na si Es-
pirito Santo, ngan akapinugad, “Tay, ka'aw nga Paragdalum-na si kalan-
gitan pati' si kalibutan, agdayaw ako si ka'aw kay agtagu'-mo i sarabutan
hi'unong si pagkahadi'-mo. Agtagu'-moy nan si mga madunong pati'
malanga idukasyun-na ngan agpakatu'an-moy nan si mga makapariho
si mga dadi'-dadi' nga mapa'inubsanon. Tay, ka'angayan nga ahinabo'
nan, kay iyay nan i makapalipay si ka'aw.”
22 Mangno agpadayon iya pagbagaw si magpanggurubok,
“Agpatubyan-na na si ako si Tatay-ko i dimu'an kata'o pati' pagdalom.
Gana' ni addangan makatu'anan kon say i Dadi' kon ma'in hamok i Tata',
ngan gana' ni addangan makatu'anan kon say i Tata' kon ma'in hamok i
Dadi' pati' i mga nagpamili'-na si Dadi' pagpakilala kon say iya.”
23 Angatubang si Jesus si mga inadalan-na ngan aminugad si mga iya
hamok, “Mga malipayon gayod i mga magpakakulaw si mga sakulawan-
bi. 24 Kay sumatan-ta kam, siray mga panahon aniya' malabbat
mga paragsumat-na si Diyos pati' mga hadi' nga agparapanhandom
pag'ikukulaw si mga sakulawan-bi, pero gana' si mga iya magpakaku-
law. Malabbat magpanhandom nga agpakapakali si mga sapakalihan-
bi, pero ga'i mga iya agpakapakali.”

I Isturya Hi'unong

† **10:15** Si Grikuhanon: Hades, ngan iya i lugar-na si mga magkamaratay na myintras nga ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran. Kulawin si Pgpk 9:1; 20:11-15.

si Maluluy'on Samaritano
Mateo 22:34-40; Markos 12:28-31

25 Sin adda, aniya' manunggo atubang si Jesus nga addangan si mga
kunusido si bala'od. I tuyu'-na hamok sito pagpurbar kon anala' si Jesus
si mga allingun-na, sanglit amatilaw iya, “Ma'istro, ay i kinahanglan
buruhatun-ko basi' sakarawat-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?”
26 Anaruman si Jesus, “Ay i maka'anna' si Bala'ud-na si Moises? Ay i
pagkasabut-mo si sabasa-mo ari?”
27 Aminugad may iya, “Higugma'u-bi i Paragdalom Diyus-bi si bug'os
kasing-kasing-bi, si bug'os kina'iya-bi, si bug'os kusug-bi pati' si bug'os
paminsada-bi,‡ ngan higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-
bi si kalugaringun-bi.”§
28 “Tama' gayod i mga saruman-mo. Sabuhat-mo ngani' nan, sigurado
nga a'allom kaw hasta si kahastahan,” lingun-na may si Jesus.
29 Pero aruyag iya pagpaklaro nga matadong i kalugaringun-na, san-
glit amatilaw iya gihapon si Jesus, “Oho' gad, ngan kas say may i igkasi
a'a-ko?”
30 Yayto isturya i nagpasaruman-na si Jesus: “Aniya' addangan man
Jerusalem nga padalugdog pan syudad Jerico. Ngan ari na iya si
tinampo, atupo' to si mga tulisan ngan naghugkasan iya si mga gamit-
na ngan bali i pagkakastigo. Pagkatapos nag'ambanan iya nga day
minatay na i kamutangan-na. 31 Siray uras, aniya' paraghalad nga
akatuman padalugdog si pariho tinampo. Pakapantaw-na si nagtulis,
pabalidbid to nga salihisan-na. 32 Mangno aniya' liwat addangan tilabay
nga huwang si grupu-na si mga paraghalad Levita. Si panakka-na liwat
siray lugar ngan sapantawan-na i a'a, pabalidbid to nga salihisan-na.
33 Kundi' si katapus-tapusan aniya' Samaritano nga agbiyahi. Ngan
aragihan-na na i lugar-na siray a'a, sapantawan-nay to ngan angabat
dayon mahaya kalu'oy. 34 Agduguk-nay to dayon ngan agpanampusan-
na i mga kasamaran-na ngan agta'ta'an-na liwat lana pati' bino. Mangno
agpasakrang-nay to si asnu-na ngan agbawa-na si adda ruma' pan-
didiskansuhan ngan iya mismo i mag'ataman. 35 Ngan titaliwan na
iya ka'asumuhan, agparu'du'an-na duwa dinari* diplata i tinapuran si
ruma' pandidiskansuhan. Agtugon iya, ‘Atamanin ako pahalap si iya,
kay bayaran-ta may kaw kon pira pa i sagastu-mo si pagbwilta-ko.’
36 “Tara', say may si tallungan ray si pag'abat-mo i magpakulaw nga
adda iya igkasi-na si a'ay ray nga atupo' si mga tulisan?”
37 Anaruman may i kunusido si bala'od, “I addangan nga alu'oy si iya.”
Agpinugad-na iya si Jesus, “Hala, irugon i nagbuhat-na.”

Padayon si Jesus
si Ruma'-na
kas Marta pati' Maria

38 Si pagparalalangngan-na na gihapon kas Jesus pati' si mga inadalan-
na, akahapit iya si adda baryo ngan akahawiran si addangan taga
sunsari'i danda. Marta i arun-na ngan 39 aniya' liwat sito sirari-na
nag'arunan Maria. Pamanahik-na si Paragdalom, palumpagi' dagos i
sirari atubang si iya pagpakali si mga allingun-na. 40 Pero sibot dina

‡ **10:27** Deut 6:5 § **10:27** Lev 19:18 * **10:35** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 178.

si Marta si katitima si dimu'an papasirbihun-na. Padugok iya si Jesus ngan aminugad, “Paragdalom, gana' ba' hamok si ka'aw bisan kon agpata'anan-na ako si sirari-ko pagtrabaho ato sulu-sulo? Pinugaron iya nga buligan-na ako!”

41 Anaruman i Paragdalom, “Marta, Ni', panno' kaw si kabaraka ngan
kasamok si huna'-huna' parti si pala'in-la'in. 42 Aniya' hamok adda nga
kinahanglanon gayod.† Mahaya i kahalapan-na si sapili'-na si Maria,
ngan ga'i nayto abawi' pa tikang si iya.”

11

Agturo' si Jesus Pagpangadyi'
Mateo 6:9-13; 7:7-11

1 Adda allaw agpangadyi' si Jesus si adda lugar. Si pakatapus-na,
addangan si mga inadalan-na i maminugad si iya, “Paragdalom, turu'in
daw kami' pagpangadyi' basi' akapariho kami' si mga inadalan-na si
Juan nga agturu'an-na pagpangadyi'.”

2 Agsarumanan-na mga iya, “Mangadyi' ngani' kam, pinugaru-bi:
Tatay,
pakulawon ato si kinabuhi' kami' i kasagradu-na si arun-mo,
dalumin kami' nga kinakulawan i paghadi'-mo ato.
3 Buwanin kami' si karakanon kami' nga tama' si ina'anto allaw.
4 Pasayluhon kami' si mga sala' kami',
kay agpasaylo kami' na i dimu'an makasala' si kami',
ngan patuttuton kami' nga ga'i kami' agsala' kon nagtintar kami'.”

5 Mangno agpinugad-na mga iya, “Baga-baga addangan si ka'am
mamukaw si kumpaniya-mo si magkatutnga' kay makibagaw kaw,
‘Sangkay, pa'indamon daw kita dahulo tallo bug'os pan, 6 kay aniya'
kumpaniya-ko liwat nga awiray agdayon si ruma' tikang si matala
biyahi. Gana' gayod sapatulud-ko si iya.’

7 “Anaruman may i sari'i si sallod, ‘Dakaw na ako agpuyaton.
Trangkado na i pwirtahan ngan atiya' na liwat pama'ubay si ako i mga
dadi'-ko. Ga'i na ako pwidi pabangon pagbuwan si ka'aw si bisan ay.’
8 Sumatan-ta kam, maski kaw kumpaniya-na gayod, ga'i iya pabangon
pagbuwan si pan nagpalaku-mo, kundi' i nagbangunan-na sito iya i
ga'i paghuway-mo si kapapakibagaw, ngan buwanan-na kaw si dimu'an
nagkinahanglan-mo.

9 “Sanglit yayto i sumat-ko si ka'am: Amalakuha kam basi' binuwanan
kam. Mamuraw-purawa kam basi' aniya' sa'anda'an-bi. Aman'uha
kam basi' pinadayon kam. 10 Buhatu-bi nan kay bisan say i mamalako
akabuwanan, ngan bisan say i mamuraw-puraw aka'anda', ngan bisan
say i maman'o agpakadayon.

11 “Say si ka'am mga tatay, nga kon amalako daying i dadi'-mo,
buwanan-mo dina sawa? 12 O ma'in ngani', kon amalako iya antallo,
buwanan-mo dina sipit-sipit? 13 Pa'anna'-ta si ka'am may, bisan kon mga
mara'at i kina'iya-bi dimu'an, agbuwan kam mga mahalap rigalo si mga
dadi'-bi. Iya pa ba' i Tatay-bi ari si langit, i ga'i mamuwan si Espirito
Santo si magpamalako sinan si iya!”

† **10:42** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pero diki'it hamok i kinahanglanon.

Si Jesus pati' si Beelsebul
Mateo 12:22,24-29,43-45; Markos 3:23-27

14 Aniya' nagpapindahan-na si Jesus mara'at espirito nga kapangula.
Papinda-na si mara'at espirito, akapahalling dayon i mangula, sanglit bali i pag'usa-na si magpanggubok. 15 Pero aniya' si mga iya i
maminugad dina, “Akapapinda iya si mga mara'at espirito pina'agi si
gahum-na si Beelsebul, i prinsipi-na si dimu'an mara'at espirito.” 16 I
ditangnga' may sigi dina pamalako si Jesus pangngilalahan si langitnon
kasiguruhan pagpasiguro kon say gayod iya.
17 Akatu'anan si Jesus si mga inisipan-na hi'unong si Beelsebul, sanglit
agpaminugad-na mga iya, “Kon aniya' nasyon nga ag'urunay i mga a'a-
na, sigurado nga tulos to abungkag. Ngan da'inan may si pamilya, kon
ag'urunay i mga sakup-na sito, sigurado nga ga'i to akatunggo. 18 Kon
ag'urunay mismo i mga kahuruwangan-na si Satanas, pinapa'i-na may
pakatunggo si ginhadi'an-na? Agsumatan-ta kam sito kay agpaminugad
kam nga agpapinda ako si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-
na si Beelsebul. 19 Sanglit kon i gahum-na si Beelsebul i naggamit-ko
pagpapinda si mga mara'at espirito, say may tawa' gahom i naggamit-na
si mga mannurunud-bi pagpapinda si mga iya? Kon sugad, mismo bali'
mga iya i maghusgar pagpamatu'od nga sala' i mga isip-bi. 20 Pero kon
i pagpapinda-ko si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si Diyos,
sigurado nga aghadi' na i Diyos si lugar-bi to.
21 “Kon aniya' addangan nga makusog, ma'armas ngan agbantay si
ruma'-na, sigurado nga gana' makatangkaw si mga inanna'-na. 22 Pero
kon naglusob iya si mas makusog pa nga salupig-na iya, sigurado nga
siyuhan-nay to si mga armas nagtapuran-na ngan puruparti-na i mga
inanna'-na.
23 “Bisan say i ga'i mamungyod si ako, anguntra si ako, ngan da'inan
may liwat, bisan say i ga'i pahuwang si ako pag'agda a'a nga anutu'o, iya
dina i magpawararak si mga aragdahun-ko.
24 “Si papinda-na si mara'at espirito si adda a'a, ag'agi to si mga
matuho' gayod lugar ngan sigi anda' si pandidiskansuhan-na. Tungod
kay ga'i may aka'anda', aminugad to si kalugaringun-na, ‘Agbalik ako
si inambanan-koy ray.’ 25 Si panakka-na ari, sakatu'anan-na nga day
sinilhigan gayod ngan mahamis i dimu'an. 26 Mangno agbwilta iya
pag'agda pa pito' kahuruwangan-na mara'at espirito nga mas mara'at
pa kuntra si iya. Pa'ayop to mga iya ari basi' mga sabawa-bawa-na.
Sanglit i kamutangan-na si a'a si damuri to mas mara'at pa dina kuntra
si primiro.”
27 Si pagparapahalling-na sinan si Jesus, aniya' danda mamahalling
makusog tikang si magpanggubok, “Malipayon i nanay magburod ngan
magpasuso si ka'aw.”
28 Anaruman iya, “Mas malipayon dina i mga magpakapakali si
allingun-na si Diyos ngan agpansunod sito.”

I Pangngilalahan si Kasiguruhan

Nagbuhat si Jonas
Mateo 12:39-42

29 Si pagtatamba-na si magpanggubok, aminugad si Jesus, “Kinaku-
lawan gayod i kara'at-na si mga a'a ina'anto panahon kay sigi hamok
paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. Pero

gana' na purumwanon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray nga nagbuhat si Jonas.* 30 Si Jonas mismo i naghimo pangngilalahan para si magpangistar si syudad Ninibe, ngan pariho si iya, i Pinili' A'a may liwat i papakulawon pangngilalahan si langitnon kasiguruhan sito panahon. 31 Aniya' titakka allaw nga abanhaw i mga allom pa ina'anto basi' agpakahusgaran. Sinan allaw, abanhaw may liwat i Rayna si Sur.† Iya i magparabiyahi siray tikang si matala lugar pagpamati' si madunong pinahallingan-na si Solomon. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan, nagpatukan i dimu'an magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Solomon nga angay lugod dina durugukon.

32 "Si pariho pa'agi, kon anakkay nan allaw, abanhaw may liwat i magpangistar siray si syudad Ninibe pagtistigos kuntra si mga allom pa ina'anto kay agpamasol mga iya siray huwang si pagbag'o si pakapakalina mga iya si nagpasamwak-na si Jonas. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan nagpatukan i mga magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Jonas nga angay lugod dina parakalihan."

I Suga'-na si Puho'
Mateo 6:22-23

33 Gana' ato magsulsol lampara, mangno agpa'anna'-na dina si lugar nga ga'i kinakulawan, o ma'in ngani' nagtambunan dina si batiya'. Lugod, agpa'anna'-nay to si tama' pamma'anna'an basi' sakulawan-na dayon i danta' si pasallod. 34 I mga mata-bi akapariho si lampara anan si puhu'-bi. Kon mahalap i mata-bi, panno' may si danta' i bug'os puhu'-bi. Pero kon mara'at to, bali may liwat lu'om i puhu'-bi. 35 Pasiguruha kam nga i kadanta'an-na si puhu'-bi ma'in dina kalu'uman. 36 Kon sugad, kon panno' si danta' i bug'os puhu'-bi, ngan gana' parti sito nga malu'om, akadanta'an gayod i puhu'-bi pariho kon akasana'agan kam si danta'-na si lampara.

I mga Mabidun'on
Mateo 23:1-36

37 Pakahuman-na si Jesus pagpahalling, aniya' Parisiyo mag'imbitar si iya pagkakan ari si mga ruma'-na. Sanglit amaya' iya ngan agtarangka' mga iya si pagkakanan, 38 pero apa'usa i Parisiyo kay ga'i agtuman si Jesus si tama' pa'agi pagkuso' myintras amangan.

39 Mangno agpinugad-na iya si Ginu'o, "Mga mahalap kam gayod mga Parisiyoy nan agpanhugas si gawas-na si mga tasa-bi pati' si mga mangku'-bi, pero i mga huna'-huna'-bi panno' si kabintahuso pati' si dimu'an klasi karat'an. 40 Mga kapay kam gayod kay ga'i kam manginano si titakka! Ma'in ba' pariho i kamutangan-na si garamiton pati' si a'a, kon say i maghimo si gawas, iya gihapon i maghimo si sallod? 41 Kunta' agda'itu-bi, pumwan-bi i isi-na si mga mangku'-bi si mga anggana', ngan ahimo limpyado i dimu'an sana'an si ka'am.

42 "Mga papabidu'on kam gayod mga Parisiyoy nan kay bisan kon agsunud-bi i bala'ud-na si Diyos pagbuwan dyis pursyinto si iya si

* **11:29** Aniya' maka'anna' si Mateo 12:40 nga yaynan pangngilalahan, iya i mahinabo' si Jonas ngan tallo allaw iya ari si battung-na si mahaya daying. Aka'anna' liwat ari kon ay i makapariho sinan si tihinabo' si Jesus nga akabulig pagkilala kon say iya. † **11:31** I Rayna si Sur, iya i mag'inantan siray si nasyon banda timugan si Israel.

dimu'an inanda'an-bi hasta nga agtukib-bi pa liwat i dyis pursyintu-na si mga tinanum-bi panakot, bisan i mga mamamis, malassom hasta pa i mga maharang, pero ga'i may lugod dina agpanginanu-bi i tama' pag-tratar si a'a pati' i paghigugma' si Diyos. Yayto kunta' dina damurihan to i kinahanglan nagbuhat-bi si pagparapanginanu-bi si dahulo.

43 “Mga papabidu'on kam mga Parisiyoy nan, kay i mga printi pirmi panningkulu'an ari si sinaguga i mga nag'anduy-bi, ngan agkararuyag liwat kam si mga talahuron pangumusta-na si mga a'a ari si mirkado.

44 “Mga papabidu'on kam, kay agpakapariho kam si labbong nga gana' na sinyal-na nga nagparaturutum'akan na dina si mga a'a nga ga'i agpakatu'an-tu'anan.”

45 Addangan si mga kunusido si bala'od ari i manaruman si iya, “Ma'istro, kami' may liwat i nagparapabati'-bati'-mo si mga nagparapahalling-moy nan.”

46 Anaruman si Jesus, “Hasta ka'am mga kunusidoy nan si bala'od, papabidu'on liwat kam gayod kay agparapanhimo kam mga rilihuso kabatasanan ngan agparapapalangkit-bi to nga mga mabuwat gayod nagda'og si mga a'a, ngan ga'i ngani' kam amikyaw pagbulig bisan diki'it.

47 “Mga papabidu'on kam, kay agparapamantyunan-bi i mga paragsumat-na si Diyos siray, bisan kon i mga kapapu'an-bi i magpanmatay si mga iya. 48 Kon sugad kinakulawan mismo si ka'am nga ag'alagad kam si mga binuhatan-na si mga kapapu'an-bi. Agpanmatay-na mga iya i mga paragsumat-na si Diyos, ngan ka'am may i magparapamantyon si mga iya. 49 Tungod sinan paluwa' na i kadunung-na si Diyos nga dati agpinugad, ‘Amabawa ako si mga iya mga paragsumat-ko pati' mga apostol. I ditangnga' si mga iya nagpanmatay ngan i ditangnga' may nagparapamasakitan tungod si mga pagtutu'u-na.’ 50 Kon sugad mga a'ay to ina'anto panahon i mga papasarumanon si mga laha'-na si dimu'an paragsumat-na si Diyos nga nagpamaturo' tikang pa gayod si paghimo si kalibutan. 51 I primiro, iya i pagmatay-na mga iya si Abel ngan si Sacarias i pangultimo, nga nagmatay si pagkagul'atan-na si altar‡ pati' si templo. Sumatan-ta kam, ungod to nga i mga a'a sito panahon i papasarumanon sito dimu'an.

52 “Mga papabidu'on kam mga kunusidoy nan si bala'od, kay agsiyu-bi i lyabi si pwirtahan nag'inala'an si kata'o si Kasuratan. Mismo ka'am, ga'i agpakasallod sinan ngan ag'ulang-bi i mga tisallod.”

53 Si paduwa'i-na si Jesus tikang siray ruma' agkuntra-na dayon iya si mga Parisiyo pati' si mga paragturo' bala'od ngan pirmi na iya nagparapasunud-sunuran si mga pala'in-la'in patilaw, 54 paglipat-lipat basi' sadakup-nay to mga iya kon anala' si mga saruman-na.

12

I mga Pagpa'andam

pati' i mga Pag'aghat
Mateo 10:26-33

1 Si pariho uras, aggurubok i niyukut-yukot mga a'a tubtob nga agsituruturum'akay i balang addangan. Agpadahulu-na si Jesus agsumat i mga

‡ **11:51** I nagtukoy altar, iya i altar pammamar'ugan si nagpamuno' hayop nga aka'anna' atubang si templo. Kulawin si pahina 610 kay i mga garamiton ari si templo akapariho si kina'anda'an siray si pangngangampu'an tulda.

inadalan-na sito mga allingon: “Agpanlikaya kam si pammatubu'-na
si mga Parisiyo nga iya i mga kina'iya-na pagparapamakunu-kuno nga
mga rilihuso. 2 Gana' ato nagtambunan nga ga'i gihapon akabukasan,
o ma'in ngani' nagtago' nga ga'i kinatu'anan. 3 Bisan ay i nagsumat-
mo si kalu'uman, kinapakalihan gihapon si kadanta'an, ngan bisan ay
i nagguru-guru-mo si sallud-na si kwarto, nagbandilyo gihapon si mga
kakurukalsadahan.
4 “Mga amigu-ko, sumatan-ta kam, dakam agkataralaw si mga
magkatara'o pagmatay si puho', nga si pakatapus-na sinan gana' na
la'in sahimu-na. 5 Lugod sumat-ko si ka'am kon say i angay satalawan-
bi: Atalawa kam si aniya' gahum-na pagtapok si ka'am pan impyirno
kahuman si pagmatay-na si puho'! Sumatan-ta kam, ungod nan, atalawa
kam si iya. 6 Ma'in ba' duwa hamok tumbaga diplata i kantidad-na si
lima bug'os maya ari si mirkado? Pero gana' si mga iya naglimut-na si
Diyos. 7 Bisan ngani' i barahibo si takuluk-bi ag'isip-na na. Sanglit dakam
agkataralaw, kay mas mahaya i balur-bi kuntra si malabbat maya.
8 “Sumatan-ta kam, bisan say i magpahayag nga huwang iya si ako,
pahayag-na may liwat iya si Pinili' A'a atubang si mga anghel-na si Diyos.
9 Pero bisan say i magdidiwaray nga sakilala-na ako, diriwarayan may
liwat iya atubang si mga anghel-na si Diyos. 10 Bisan say i mamahalling
kuntra si Pinili' A'a, apasaylo iya, pero i magparapakara'at si arun-na si
Espirito Santo, ga'i apasaylo.
11 “Kon nagpandagnas kam pag'atubang si mga manhuhusgar para
si Diyos kuno' ari si mga sinaguga, o ma'in ngani' atubang si mga
huwis pati' si mga magtinagal si gubyirno, dakam abaraka kon papa'i-bi
pagpamatu'od si pagkamatadung-bi, ngan kon ay i mga papahallingun-
bi, 12 kay i Espirito Santo i manuro' si mga papahallingun-bi sinan uras.”

I Isturya Hi'unong

si Kapay Mayaman

13 Aniya' addangan si magpanggubok i maminugad si Jesus, “Ma'istro,
pinugarin kita si siyaka-ko nga tunga' kami' na i binilin-na si tatay kami'.”
14 Anaruman may iya, “Say si ako i magtu'in nga akadalom si pagparti
para si ka'am?” 15 Mangno agpinugad-na i magtiriripon ari, “Agbantaya
kam! Aglikaya kam si pagkabintahuso. I kinabuhi'-na si a'a ga'i agbasar
si ka'abunda-na si mga inanna'-na.”
16 Katapos agsumatan-na mga iya sito isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran: “Aniya' pitak-na si adda mayaman a'a nga mahalap i
kutsitsa-na. 17 Anakka si isip-na, ‘Ay daw sito i hinimu-ko kay gana' na
pangnganna'an-ko si mga baha'o inani-ko?’
18 “Mangno aminugad iya, ‘Da'ito sito i hinimu-ko. Bungkag-ko
kamalig-koy to ngan amatindog ako mas mahaya sito basi' sabiyu'-ko
pagpa'anna' i dimu'an inani-ko hasta i mga ipiktus-ko. 19 Kahuman
sinan sapinugad-ko i kalugaringun-ko, “Agsangya kaw si mga mahalap
inanna' nga subra-subra si kinahanglanun-mo si mga titakka pira ta'on.
Pahuwaya agpaka'allom, amangana, ag'inuma ngan aglipaya.” ’
20 “Pero aminugad si iya i Diyos, ‘Kapay kaw! Mismo ina'anto sangom
binawi' si ka'aw i kinabuhi'-mo. Tara', say may i binilinan-mo si dimu'an
mga sa'angkun-mo?’

21 “Da'inan sinan i manakka si bisan say nga agparatipon inanna' para
si kalugaringun-na pero ma'in mayaman si pangulawan-na si Diyos.”

Dakam Abaraka
Mateo 6:25-33

22 Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga inadalan-na, “Sanglit
sumatan-ta kam, dakam abaraka mahi'unong si pagpanginabuhi'-bi kon
ay i karakanun-bi, o bisan mahi'unong si mga puhu'-bi kon ay i mga
papabadu'un-bi. 23 Ma'in hamok parti si pagkakan i kinabuhi' ngan
ma'in hamok parti si pamado' i puho'. 24 Kulawi-bi i mga wakwak:
Ga'i mga iya agsaburak ngan ga'i ag'ani. Gana' budiga-na mga iya
o ma'in ngani' kamalig, pero agtubungan-na mga iya si Diyos. Mas
mahaya i balur-bi kuntra si kamanuk-manukan! 25 Say si ka'am i maka-
palanga bisan adda hamok uras si kinabuhi'-na* pina'agi si kabaraka-
na? 26 Tungod kay ga'i may nan sabuhat-bi, bisan kon bali nan kadiki'-
diki' buruhaton, dakam na abaraka hi'unong si ditangnga' pa.

27 “Kulawi-bi daw i ka'angayan-na si mga lalag burak. Ga'i mga
iya agballi ngan ga'i aghimo. Kundi' sumatan-ta kam, bisan si bug'os
kayamanan-na si Hadi' Solomon gana' sapasul'ut-na pariho kahalap si
adda sinan mga burak. 28 Agpamanaptunan-na ngani' mahalap si Diyos
i mga gabon si katahuk-tahukan, nga allom ina'anto pero papabar'ugon
asumo, ka'am pa ba' i ga'i pinanaptunan-na mahalap? Kulang pa kam si
pagtapod! 29 Sanglit dakam agkasiribot pag'anda' kon ay i karakanun-bi
pati' i irinumun-bi. Dakam abaraka mahi'unong sinan, 30 kay iyay nan
i kahuruwangan-na si nagparapanhingyap-na si mga a'a-na si dimu'an
nasyon ngan sakatu'anan-na na si Tatay-bi i nagkinahanglanan-bi sinan.
31 Lugod, anda'u-bi i pa'agi nga agpakasakop kam si mga nagpanhadi'an-
na si Diyos ngan pinumwan nan liwat mga inanna' si ka'am.

32 “Dakam abaraka, ka'am nga day adda madiki' grupu-na si mga
karniro nagparaliwat-ko, kay malipayon i Tatay-bi pagpa'ambit si ka'am
si paghadi'-na huwang si ginhadi'an-na. 33 Baligya'i-bi i mga inanna'-
bi ngan amuwana kam si mga anggana' kay pina'agi si pagpumwan-
bi agpakatigayon kam si mga kaban nga ga'i arangka ngan ga'i liwat
nagbaruki'. O ma'in ngani', agpakatigayon kam kayamanan ari si langit
nga gana' katitibusun-na ngan gana' liwat makatangkaw. 34 Buhatu-bi
nan kay maski singnga kina'anda'an i kayamanan-bi, awiray may liwat
ari i kabaraw-bi.”

I Ma'ikmat Rilihugon
Mateo 24:43-51; 25:1-13; Markos 13:33-37

35 Agpadayon si Jesus si mga allingun-na, “Pasiguruha kam nga pirmi
kam andang disalin pagsirbi ngan pirmi andang nagsulsulan i mga
suga'-bi, 36 pariho si mga mutsatso magparapangantahak si pagbalik-
na si amu-na tikang si pagkasalan. Irugu-bi mga iya nga agpaka'abri
dayon si pwirtahan si panuktuk-na si mga amu-na. 37 Agpaka'angkon
kahalapan i mga rilihugon nga ag'ikmat si panakka-na si mga amu-na.
Sumatan-ta kam si kamatu'uran, tungod sinan, agsalin i amo basi' iya
i manulod. Mangno, pamatarangka'-na mga iya si lamisa ngan iya i
manirbi si pagpamangan-na si mga rilihugon. 38 Agpaka'angkon kaha-
lapan i mga rilihugon nga ag'ikmat si panakka-na si mga amu-na bisan

* **12:25** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i makatamba adda pyi si kalanga-na.

kon anakkay to mga alas nwibi na dina si kasangumon o ma'in ngani' alas tris si kanalungon. 39 Pero intumu-bi to: Pariho kon akatu'anan hamok i tagruma' kon ay urasa anakka i mannangkaw, sigurado ga'i iya agpata'an nga pwinirsa pagsallod i ruma'-na. 40 Si pariho kamutangan, kinahanglan may kam liwat ag'ikmat, kay titakka i Pinili' A'a si uras nga ga'i kam anggasi."

41 Mangno amatilaw si Pedro, "Paragdalom, kami' ba' i nagsumatan-mo sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran o paray to si balang addan-gan?"

42 Anaruman may i Paragdalom, "I tangkod pati' madunong tinapu-ran, iya i nagtu'inan-na si amo pagpamuno' si mga rilihugun-na basi' agpakabuwanan mga iya si mga kunsumu-na si tama' uras. 43 Mangno si pagbalik-na si amo, kon satakkahan-na i tinapuran nga agparabuhat pa si katungdanan-na, sigurado aka'angkon iya kahalapan. 44 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, tungod sinan, iya i nagtu'inan-na si amo pag'inantan si dimu'an mga inanna'-na. 45 Pero pananglit agpinsar dina i tinapuran, 'Maliyat pa may agbalik i amu-ko.' Mangno, agtikang iya pagpandabal si nagpamunu'an-na mga rilihugon, bisan lalla o danda. Pagusto iya si pagkakan ngan sigi palangu-lango. 46 Sigurado nga anakka i amu-na sinan tinapuran si allaw nga ga'i iya anggasi ngan ga'i iya akatu'anan si uras. Agtagutad-na iya si amu-na basi' sapatig'ub-nay to si mga ga'i magpanutu'o.

47 "I tinapuran nga sayod si katuyu'an-na si amu-na pero ga'i ag'ikmat o ma'in ngani' ga'i agbuhat si katuyu'an-na, iya i makakarawat malabbat dabal. 48 Pero diki'it hamok i sakarawat-na dabal si ma'in sayod si katuyu'an-na si amu-na bisan pa kon angay karastiguhon i sabuhat-na. Ada'inan nan kay bisan say i nagbuwanan malabbat, malabbat may liwat i baratunun-na ngan bisan say i makatapuran mahaya, mahaya may liwat i aranda'on si iya.

Aniya' Magkuruntra

Tungod si Jesus
Mateo 10:34-36

49 "Pada'ito ako paghusgar si kalibutan pina'agi si api ngan bali haya i pag'anduy-ko nga akasulsulan nayto! 50 Pero kinahanglan ako dahulo nagpalublob si mga pag'antos huwang i kamatayon nga akapariho si malilimbuhon. Ga'i gayod ako ahimutang hasta nga ga'i pa akumplito! 51 Gasi-bi ba' nga pada'ito ako pagbawa kamurayaw si kalibutan? Sumatan-ta kam, ma'in nan iya, pero aniya' dina magkuruntra tun-god si ako. 52 Tikang ina'anto, kon aniya' limangan si adda pamilya, agkuruntray nan supak i tallungan si duwangan ngan i duwangan may makihiran si tallungan. 53 Anguntra i tata' si dadi'-na lalla ngan anguntra may i dadi' si iya. I nana, anguntra si dadi'-na danda ngan anguntra may liwat i dadi' si iya. Agkuntra-na pa liwat si umagad danda i nana, ngan i nana may anguntra si iya."

I Pagkilala si mga Panahon
Mateo 5:25-26

54 Mangno agpinugad-na si Jesus i magpanggubok, "Si pakakulaw-bi si dampog nga pahulwa' si katundan, aminugad kam dayon, 'Ti'uran to,' ngan ungod may anguran. 55 Si panrumbu-na si habagat, aminugad

kam, ‘Tigpanason to,’ ngan ungod may. 56 Mga mahalap kam hamok
agtigo kon ay i titakka karat'an-na si la'in, pero ga'i kam agpakalikay
sinan. Ata'o lugod kam pagkilala si kamutangan-na si kalangitan pati'
si kalibutan, pero ga'i kam agpakatu'anan si kamutangan-na si ina'anto
panahon.
57 “Ay kay ga'i kam ata'o paghusgar si tama' para si kalugaringun-
bi? 58 Halimbawa', aniya' addangan si ka'am maghuwang si ka'asuntu-
na pada'iray si huwis. Kunta' paniguru-na mismo sinan uras nga
agkahalap mga iya myintras ga'i pa anakka ari, basi' ma'in iya i saguyud-
na pada'iray si huwis. Mangno i huwis na si iya i mama'intriga si wardin
ngan i wardin i manpriso si iya. 59 Sumatan-ta kam, sigurado ga'i iya
akagawas ari si prisuhan, hasta nga ga'i sabayaran-na bisan i ultimo na
hamok sintabo si multa-na.”

13

I Ka'impurtantihan-na

si Pagbasol

1 Sinan mismo uras ngan pagparapahalling-na si Jesus, aniya' si mga
magpamakali magsumat si iya mahi'unong si mahinabo' pa hamok
si pirangan mga taga Galilea. Agpamatay-nay to si Pilato ngan
makigpasalakut-na i mga laha'-na mga iya si laha'-na si nagpamahalad-
na hayop. 2 Anaruman si Jesus, “Gasi-bi ba' nga mas makasasala' mga iya
kuntra si dimu'an mga taga Galilea kay da'iray pa'agi i mga pagsakit-na?
3 Sumatan-ta kam, ma'in nan iya! Lugod, hasta nga ga'i kam agpamasol
huwang si pagbag'o, intiro kam liwat agkamaratay nga bulag si Diyos.
4 Pariho kamutangan si disi'utso magkamaratay ari si Siloe, Jerusalem,
nga agpakatur'ugan si turri. Gasi-bi ba' nga mas sala'an mga iya kuntra
si dimu'an a'a mag'istar si bug'os Jerusalem? 5 Parariho hamok mga
iya. Sumatan-ta kam, hasta nga ga'i kam agpamasol huwang si pagbag'o,
ka'am liwat dimu'an agkamaratay nga bulag si Diyos.”
6 Mangno agpadayun-na si Jesus i mga allingun-na sito isturya nga
agtukoy si kamatu'uran: “Aniya' a'a nga agtanom kayo igos si ubasan-
na nga sigi anda' kon aniya' sito buwa'-na, pero gana' sa'anda'an-na.
7 Sanglit agpinugad-na i mag'ataman si ubasan-na, ‘I katallo ta'on nayto
ako si ka'a'anda' kon aniya' buwa'-na sito igos, pero bisan adda gana'
gayod sa'anda'an-ko. Tabbungon nayto hamok kayo! Kakarag-karag to
dina si pitak.’
8 “Aminugad dina i mag'ataman, ‘Ay daw kon pata'anan-ta nayto
hamok dahulo mga adda ta'on pa kay purbaran-ko dahulo ag'ukad
palibot ngan anna'an-ko abuno. 9 Kon amuwa' si utro tigbuwa'on, di'
mahalap! Kon ga'i pa, di' iya na dina tabbung-ta.’ ”

Agpatisu-na si Jesus

i Mag'uba'ob Danda

si Allaw Pandidiskanso

10 Adda sinan Allaw Pandidiskanso, agparaturo' si Jesus si adda
sinaguga. 11 Aniya' ari danda magparapamati' nga disi'utso na anyos
i pag'antus-na si pag'uba'uban-na tungod kay nagbawa-bawa iya si
mara'at espirito. 12 Si pakakulaw-na sinan si Jesus, agban'u-nay to
pagdugok si iya si dahulu'an ngan agpinugad-na, “Mana, tikang ina'anto

akalibri na kaw si nag'abat-mo.” 13 Mangno agdu'unan-na si mga palat-
na i danda. Akatisoy to dayon ngan diritso agparadayaw-na i Diyos.
14 Bali i kasina-na si punu'-na si sinaguga kay agpahalap si Jesus si
Allaw Pandidiskanso. Agpinugad-na i mga a'a, “Kinahanglan nga annom
allaw hamok i pagtrabahu-bi. Sanglit pamada'ituha kam pagpabulong
sinan mga allaw nga ga'i kam akasupak si Allaw Pandidiskanso.”
15 Agsupla-na iya si Paragdalom, “Klarado si isip-bi nga mahalap kam
agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam kay kada addangan si
ka'am anliwat si butakal-bi baka o ma'in ngani' si asnu-bi tikang si ka-
malig pammasabsaban pada'iray si pammasurupan-bi bisan kon Allaw
Pandidiskanso. 16 Pero atiya' lugod addangan danda nga kapararihu-ta
dadi'-na si Abraham, ngan day ag'ingkutan-na iya si Satanas tungod si
pagpa'uba'ub-na si iya. Ma'in ba' to angay nagbak'aran liwat si gapus-na
si Allaw Pandidiskanso nga disi'utso na anyos i pag'antus-na?”
17 Pakapinugad-na sinan, akamalu'an i dimu'an kuntra-na, pero bali i
mga kalipayan-na si mga a'a tungod si mga urusahon nagparahimu-na.

I mga Isturya Hi'unong

si Lisu-na si Mustad

pati' si Pammatubo'
Mateo 13:31-33; Markos 4:30-32

18 Mangno amatilaw si Jesus, “Ay i makapariho si paghadi'-na si Diyos?
Singnga ba' to patanding-ko? 19 Akaparihoy to si lisu-na si tinanom
mustad, nga satanum-na si a'a si hawan-na. Bisan madiki' to, kon anubo'
na, akaparihoy to kahaya si kayo, nga pwidi i sanga-na sa'ansalahan-na
si mga manuk-manok.”
20 Katapos, amatilaw gihapon iya, “Singnga ba' sapatanding-ko i
paghadi'-na si Diyos? 21 Akaparihoy to si pammatubo' nga nagpasakut-
na si parakaran'on danda ari si malabbat harrina hasta nga agsarama si
bug'os minasa.”

I Madiki' Pwirtahan

22 Mangno, agpadayon si Jesus si langngan-na pan Jerusalem. Pa'agi
iya si mga kaburubungtuhan pati' si mga kaburubaryuhan ngan ag-
paraturo' si mga a'a. 23 Aniya' mamatilaw si iya, “Sinyor, diki'it ba'
hamok mga a'a i magkasaralbar?”
Aminugad to si mga iya, 24 “Maniguruha kam gayod nga agpaka'agi
kam dayon si madiki' nan pwirtahan, kay sumatan-ta kam, malabbat
i mag'i'a'agi kunta' si damuri allaw nga ga'i na agpakadiritso. 25 Si
pakatunggu-na na si tagruma' pagsirra si pwirtahan, gana' na sahimu-
bi, kundi' i pagtutunggo na hamok si gawas pagtuktok ngan pagpaki-
malu'oy si pagpinugad, ‘Amo, abrihin may kami'.’
“Pero i papasarumanun-na dina, ‘Ga'i kam sakilala-ko o kon mga taga
singnga kam.’
26 “Mangno surumatan-bi may iya, ‘Ma'in ba' agtararangka' kita kam
pirmi si pagkakan, ngan agturo' kaw yungod si mga kalsada kami'?’
27 “Pero sarumanan-na gihapon, ‘Ga'i kam sakilala-ko o kon mga taga
singnga kam. Patalaha kam si ako kay puro kam paragbuhat si karat'an!’
28 “Sigurado papahuwangon kam si mga sapamati'an-bi magpan-
garaba pati' magpanrigot ari kay sakulawan-bi kas Abraham, Isaac,
Jacob pati' i dimu'an paragsumat-na si Diyos ari si ginhadi'an-na, pero

ka'am may, nagtapukan dina pan gawas. 29 Katapos, bali labbat i mag-
panakka man sirangan, man katundan, man norte pati' man timugan
ngan papasintaron mga iya si mga panningkulu'an-na si pakan ari si
ginhadi'an-na si Diyos. 30 Si kamatu'uran aniya' si mga nagpanhangad
kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina, ngan aniya' liwat
si mga magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nagpanhangad
dina."

I Paghigugma'-na si Jesus

si mga taga Jerusalem
Mateo 23:37-39; Lukas 19:41

31 Siray mismo uras, aniya' mga Parisiyo nga pamadugok si Jesus ngan
agpaminugad, "Ambanin to lugar ngan pada'iraya si bisan singnga na
hamok lugara, kay papamatayun-na kaw si gubirnador Herodes."
32 Anaruman iya, "Sumati-bi aro listoy ro si pagdaya', 'Agpamapinda
ako ina'anto si mga mara'at espirito tubtob asumo ngan huwang na
sinan i pagpahalap si mga maburong. Katapos si sa'adday ro allaw,
takka na ako si katuyu'an-ko. 33 Pero kinahanglan nga agpadayon ako
ina'anto, asumo hasta si sa'addallaw, kay sigurado gayod nga gana'
mamatay si mga paragsumat-na si Diyos gawas si Jerusalem!'
34 "Mga taga Jerusalem, ka'am gayod i mga hinigugma'-ko. Kunta'
ga'i agpanmatay-bi i mga paragsumat-na si Diyos. Kunta' ga'i
agpanalutugan-bi i mga a'a nagpamabawa-na si ka'am. Simpira na
ako ag'andoy nga pamadugok kam si ako basi' ag'aradda kita kam
pariho si umagak kon aglu'uban-na i mga siyu'-siyu'-na. Pero ga'i kam
gayod agkararuyag! 35 Tigamani-bi, burungkagon ngan arambanan i
syudad-bi huwang i mga kaparyintihan-bi. Sumatan-ta kam, ga'i na ako
sakulawan-bi hasta nga ga'i kam agpakapinugad, 'Malipayon i a'a nga
akapada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom.'*"

14

Agkakan si Jesus

si Ruma'-na si Parisiyo

1 Adda sinan Allaw Pandidiskanso, aniya' kilala Parisiyo mag'imbitar
si Jesus. Pero si pagkakan-na si Jesus, nagparatigamanan iya 2 kay
sinan uras, aniya' addangan lalla ari atubang si Jesus nga maliyat na
agpanhubag i mga langngun-na pati' i mga pa'a-na. 3 Sanglit, agtilaw-
na si Jesus i mga Parisiyo pati' i mga kunusido si bala'od, "Nagpatugot
ba' si bala'od pagbulong kon Allaw Pandidiskanso o ga'i?" 4 Ga'i mga iya
agpakasibo', sanglit ag'antanan-na i lalla ngan agbulung-na. Kahuman
sinan, agpabalik-nay to.
5 Mangno agpatilawan-na gihapon mga iya, "Kon addangan si ka'am
i aniya' dadi'-na lalla o aniya' butakal-na baka* nga alaho' si buhon si
Allaw Pandidiskanso, ga'i ba' to dayon isa-bi pagawas?" 6 Pero gana'
makasibo' si mga iya.
7 Ngan pakakulaw-na si Jesus nga agpamili'-na si mga imbitado i
mga pwisto ari si lamisa makabuwan unra, agsumatan-nay to mga iya
sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: 8 "Kon aniya' mag'imbitar si

* **13:35** Salmo 118:26 * **14:5** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: aniya' asnu-na.

ka'aw si pagkasalan, dakaw aningkulo' si pwisto nga akabuwan unra, kay tingali aniya' a'a nag'imbitaran nga mas dungganan pa si ka'aw.
9 Kon da'inan sinan, padugok si ka'aw i mag'imbitar si ka'am duwangan ngan pinugad-na kaw, ‘Patingkulu'on iya anan si panningkulu'anmoy nan.’ Sanglit akamalu'an kaw, kay kinahanglan na kaw hamok aningkulo' si pinaka'ubos pwisto. 10 Lugod, kon nag'imbitaran kaw, aningkulu'a si pinaka'ubos pwisto, basi' padugok si ka'aw i magpapakan ngan aminugad, ‘Sangkay, palalina si mas dungganan panningkulu'an.’ Mangno aka'unrahan kaw atubang si dimu'an kapararihu-mo imbitado.
11 Sanglit agpa'ubusa kay bisan say i magpalabaw si kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos; pero i magpa'ubos si kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw.”

12 Mangno, agpinugad-na si Jesus i magpapakan, “Kon agpakan kaw paningudto o ma'in ngani' panigab'i, dakaw ag'imbitarin i mga kumpaniya-mo, i mga bugtu'-mo, i mga paryinti-mo o ma'in ngani' i mga mayaman katiringpid-mo. Kon imbitaran-mo mga iya, tingali imbitaran-na may kaw, ngan kon da'inan sinan agbayaran-na kaw mga iya. 13 Pero, si pagpakumbiti-mo, imbitarin i mga anggana', i mga punggol, i mga lulid pati' i mga buta, 14 basi' akabuwanan kaw si kabubuwasun-mo. Bisan kon ga'i mga iya akabulos si ka'aw, buruluson kaw si kabanhaw-na si mga matadong.”

I Isturya Hi'unong si Mahaya Kumbiti
Mateo 22:2-14

15 Si pakapakali-na sinan si mga katarangka'-na si Jesus, aniya' addangan maminugad si iya, “Malipayon i a'a nga papatangka'on ari si ginhadi'an-na si Diyos.”

16 Anaruman si Jesus, “Aniya' addangan lalla nga agtima mahaya kumbiti, ngan malabbat i nag'imbitaran-na. 17 Ngan uras na si kumbiti, aglihug-na i rilihugun-na pagsumat si mga dati nag'imbitaran-na, ‘Tuwa na kam kay andam na i dimu'an.’

18 “Pero agpanhimo dina mga iya dimu'an pasangilan nga ga'i agpakatambong. Aminugad i primiro, ‘Makigdispinsaron dahulo ako. Akaballi pa hamok ako pitak ngan kinahanglan ako pada'iray pagkulaw sito.’

19 “Aniya' may maminugad, ‘Makigdispinsaron dahulo ako. Akaballi pa hamok ako awatong butakal baka basi' saduwa-duway to pagguyod si lima arado, ngan tipada'iray na ako pagpurbar kon mahalap nagpama'arado.’

20 “Aniya' liwat maminugad, ‘Ga'i ako akapada'iro kay pakakasal pa hamok si ako.’

21 “Agbalik i rilihugon ngan agsumat-nay to si amu-na. Mangno asina i amo ngan agmandaran-na i rilihugun-na, ‘Dagmita, pada'iraya si kakalsadahan pati' kasipi'-sipi'an si bungto ngan papada'ituhon i mga anggana', i mga punggol, i mga buta pati' i mga lulid.’

22 “Si pagbalik-na si rilihugon aminugad iya, ‘Amo, tapos na i panlihugan-mo pero ma'in pa gayod ma'a'a.’

23 “Mangno aglihug-na gihapon si amo i rilihugon, ‘Pada'iraya si katurutinampuhan, pati' si katahuk-tahukan ngan sagdahon i mga a'a pagsallod ato si ruma'-ko basi' ma'a'a. 24 Sumatan-ta kaw, gana'

makakinda si kumbiti nagtima-ko bisan addangan si mga dahuloy ray nag'imbitaran mga lalla.' "

I Arantusun-na

si Addangan Inadalan

25 Siray uras bali labbat i mamaya' si Jesus pagbaktas. Mangno angatubang to si mga iya ngan aminugad, 26 "Kon aniya' padugok si ako, kinahanglan iya agsikway si tatay-na pati' si nanay-na. Sikway-na liwat kunta' i alla-na, i mga dadi'-na, i mga kadingsirarihan-na. Kon ga'i nan panikway-na, hasta pa i kalugaringun-na, ga'i iya pwidi nga magin inadalan-ko. 27 Bisan say aha'a nga ga'i agti'os si mga aragihun-na pag'antos pariho si makamamalo' kamatayon si kudos ngan ga'i agsunod si ako, ga'i liwat iya pwidi nga magin inadalan-ko.

28 "Pananglit addangan si ka'am i maruyag manindog turri. Ga'i ba' dahulo iya maminsar ngan karkular-na i kantidad pagsiguro nga ahusto i kwarta-na pagpatapos? Sigurado da'inan i hinimu-na 29 kay kon ga'i satapus-na i turri kahuman si pag'usuk-na, anunggod si iya i dimu'an makakulaw 30 si pagpinugad, 'Agtikang to a'a pagpatindog pero ga'i akapatapos.'

31 "Pananglit liwat aniya' hadi' tipakigirra kuntra si la'in hadi'. Ga'i ba' iya maminsar dahulo kon akagahos i dyis mil mga kasundaluhan-na pagpakigirra si baynti mil magdadara'on kuntra si iya? 32 Kon ga'i iya akagahos, anlihog iya mga tinu'inan pagpalako nga agsiharalapay mga iya si mga kuntra-na myintras mamatala pa. 33 Si pariho pa'agi, bisan say si ka'am i ga'i mag'amban si dimu'an tawa'-na pati' si dimu'an katuyu'an-na, ga'i iya pwidi nga magin inadalan-ko.

34 "Aniya' mahalap kagamitan-na si asiya pariho may si ka'am. Sanglit dakam agpata'an. Pariho halimbawa' kon a'ala' na i kasira'-na si asiya, ga'i na apabwilta i kasira'-na. 35 Gana' na sito pulus-na bisan kon pinasalakot si pitak o hinimo abuno. Angay nayto hamok nagtapukan.

"Si mga a'a makapamati', kunta' amati'!"

15

I Isturya Hi'unong

si Marungay Karniro

Mateo 18:12-14

1 Adda sinan allaw, agtiripunan-na si Jesus si mga paragsukot buhis pati' si mga nagpaminugad makasasala'* pagpamati' si iya. 2 Pero agparapanngurub-ngurob dina i mga Parisiyo pati' i mga paragturo' bala'od, "Agpakihuwang to a'a si mga makasasala' ngan agpakitangka' si mga iya."

3 Sanglit agsumatan-na mga iya si Jesus sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: 4 "Pananglit addangan si ka'am i aniya' addahatos karniruna. Mangno akarungayan iya adda. Sigurado ambanan-na i nubintay nwibi ari si pammasabsaban ngan sunud-na i marungay karniro tubtob nga sa'anda'an-nay to. 5 Malipayon gayod iya si paka'anda'-na, ngan agpalangkit-nay to, 6 agbalik. Mangno, ag'agda-na i mga kumpaniya-na pati' i mga katiringpid-na. Agpinugad iya, 'Agkalipay kita kam

* **15:1** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169.

kay sa'anda'an-ko na i marungay karniru-ko.' 7 Da'inan may liwat,
malipayon i mga sari'i si langit tungod kay aniya' nubintay nwibi ato
nga matadong bisan kon si mga pagkagasi-na, ga'i mga iya kinahanglan
agbasol huwang si pagbag'o. Pero sumatan-ta kam nga pariho si
kamutangan-na si makarungayan, urog pa gayod i kalipayan ari tungod
si addangan makasasala' nga agbasol.

I Isturya Hi'unong

si Marungay Kwarta

8 "Pananglit liwat aniya' addangan danda nga akarungayan adda si
awatong salapi'-na diplata.† Sigurado anda'-nay to pahalap. Anul-
sol iya suga' ngan silhigan-na i baklag tubtob nga sa'anda'an-nay to.
9 Si paka'anda'-na sinan, ag'agda-na i mga kumpaniya-na pati' i mga
katiringpid-na. Agpinugad iya, 'Agkalipay kita kam kay sa'anda'an-ko
na i marungay kwarta-ko.' 10 Sumatan-ta kam nga da'inan sinan i
kalipayan-na si mga ginsakupan-na anghel si Diyos tungod si addangan
makasasala' nga agbasol huwang si pagbag'o."

I Isturya Hi'unong

si Palalag Dadi'

11 Agpadayon si Jesus pagsumat si mga isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran, "Aniya' addangan lalla, ngan puro lalla i duwangan dadi'-na.
12 Agpinugad i sirari si tatay-na, 'Tay, pumwanon na si ako i kapartihan-
ko tikang si dimu'an tawa'-mo.' Sanglit agparti-na si tata' i dimu'an
tawa'-na para si duwangan dadi'-na.

13 "Kapirahan allaw, ag'ala'-na si sirari i dimu'an tawa'-na ngan
agbiyahi iya pan la'in nasyon. Ari agparapawandas-wandas-na i
kayamanan-na 14 tubtob nga atibos i dimu'an kwarta-na. Mangno
aniya' mahaya gutom ari siray nasyon ngan ag'abat iya si ka'anggana'on.
15 Sanglit agpabinata' iya si addangan taga sunsari'i ngan naglihog
iya pada'iray si mga uma-na pagtubong baktin. 16 Pero gana' si iya
mamuwan ni addangan maski ay, hasta si kaliyat-liyatan asindak iya si
pagkakan-na si mga baktin para iya abagtok.

17 "Si paka'alimagmag-na, akapaminsar iya, 'Pagkalabbat mga
trabahantis-na si tatay-ko nga bastanti si pagkakan, pero atiya' lugod
ako ato mammatayon si kalingantuhan! 18 Pa'amban ako ato ngan
pabwilta si tatay-ko. Pinugad-ko iya: Tay, akasala' ako si langit pati' si
ka'aw. 19 Ma'in na ako angay kilala-mo nga dadi'-mo. Alayon himu'on
ako addangan si mga trabahantis-mo.' 20 Sanglit pataliwan dayon iya
pagbalik si tatay-na.

"Pero ngan matala pa iya, sakulawan-na na iya si tatay-na ngan bali
gayod i kalu'uy-na. Aglalahi iya pagtupo' si dadi'-na, agkupkupan-na
ngan ag'uruk-na.

21 "Aminugad i dadi' si iya, 'Tay, akasala' ako si langit pati' si ka'aw.
Ma'in na ako angay kilala-mo nga dadi'-mo.'‡

22 "Pero aminugad dina i tata' si mga rilihugun-na, 'Dagmita kam!
Bawahu-bi pada'ito i pinakamahalap bado' ngan makigpasalinu-bi iya.

† **15:8** Si Grikuhanon: drakma, ngan i balur-na akapariho si ampat allaw swildo. ‡ **15:21** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: Himu'on na hamok ako adda swildadu-mo.

Singsingi-bi iya ngan sapatusi-bi. 23 Ala'u-bi i nagpalammukan nati-nati
baka ngan bunu'u-bi. Agpa'uwak ngan agkalipay kita kam. 24 Akapariho
dadi'-koy to si mamatay na ngan a'allom gihapon. Akapariho liwat iya
si marungay tungod si paglagataw-na nga kina'anda'an na.' Sanglit
agtikang mga iya pagkalipay.
25 "Siray ka'urason, ari pa i siyaka si uma. Si pagbalik-na, sapakalihan-
na i tukar ngan sakulawan-na i sarayaw. 26 Sanglit agban'o iya addangan
si mga rilihugon ngan agpatilawan-na kon ay ba' ray. 27 Anaruman i
rilihugon, 'Anakka i sirari-mo, ngan agbunu'-na si tatay-mo i nagpalam-
mukan nati-nati baka kay agbalik iya nga ga'i apa'i.'
28 "Asina i siyaka ngan andiri' iya pagsallod. Sanglit pagawas i tatay-
na ngan ag'aguy-aguy-na iya. 29 Pero agsarumanan-na dina i tatay-na,
'Pinsaron! Malabbat ta'on day uripon ako pagsirbi si ka'aw ngan ga'i ako
agsupak bisan adda si mga panlihugan-mo. Pero ga'i ako agbuwanan-
mo bisan adda nati kanding basi' salipay-ko may i mga kumpaniya-ko.
30 Lugod, agbunu'-mo i nagpalammukan nati-nati baka para sinan dadi'-
moy nan, kay agbalik iya si katibus-na paggasto si pinaka'alluman-mo si
pagpawandas-wandas pati' paghuwang si mga magpamabayad danda!'
31 "Anaruman i tata', 'No', aghuwang kita pirmi ngan tawa'-mo i
dimu'an tawa'-ko. 32 Pero kinahanglan agpa'uwak ngan agkalipay na
kita, kay akaparihoy nan sirari-moy nan si mamatay na ngan a'allom
gihapon. Akapariho liwat iya si marungay nga kina'anda'an na.' "

16

I Isturya Hi'unong

si Daya'on Tinapuran

1 Mangno agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, "Aniya'
addangan mayaman nga nagsumbungan hi'unong si tinapuran-na
magparapawandas-wandas si manggad-na. 2 Sanglit agpa'ala'-nay to
ngan agtilaw-na, 'Ay ba' to sapakalihan-koy to mahi'unong si ka'aw?
Pa'intrigahon si ako i lista-mo si dimu'an inanda'an-na si kwarta-ko pati'
i mga sagastu-mo, kay arala'on na kaw si katungdanan-mo.'
3 "Mangno maminsar i tinapuran, 'Papapindahun-na na ako si amu-
ko si trabahu-koy to. Ay daw sito i binuhat-ko tikang ina'anto? Ma'in ako
gara' si mabuwat trabaho ngan asipog ako pagpalimos. 4 Aw, aniya' bali'
pa'agi-ko basi' si pakapinda-ko si trabahu-koy to ato, akasangpot ako si
la'in a'a.'
5 "Sanglit agpa'ala'-na sa'uru'addangan i mga magpaka'utang si amu-
na. Agpatilawan-na i primiro, 'Pira i utang-mo si amu-ko?'
6 "Anaruman to, 'Utso syintos galunis si lana-na si prutas olibo.'
"Agsumatan-na iya si tinapuran, 'Atiya' i listahan si baraydan-mo,
listuhin pagsalli' ngan himu'on na hamok kwatro syintos.'
7 "Mangno agpatilawan-na i kaduwangan, 'Pira may i utang-mo?'
"Anaruman may to, 'Kinyintos sako trigo.'
"Agsumatan-na iya si tinapuran, 'Atiya' i listahan si baraydan-mo, lis-
tuhin pagsalli' ngan himu'on na hamok kwatro syintos,' ngan agda'inan-
na i mga ditangnga' pa.
8 "Akadayaw i amo si kalistuhan-na si daya'on tinapuran. Mas listo
pag'asikaso si kaparihu-na i mga magpanunod si kalibutanon, kuntra

si magpanunod si kadanta'an. 9 Sumatan-ta kam, gamitu-bi i kalibutanon manggad pagpakikumpaniya malabbat, basi' si katibus-na sinan, pinanginano kam si pasallud-bi si gana' katapusan-na pangngistaran.

10 "Bisan say i makatapuran si diki'it, akatapuran may si malabbat, ngan bisan say i daya'on si diki'it, daya'on may liwat si malabbat. 11 Sanglit kon ma'in kam tarapuran pag'antan si kalibutanon manggad, gana' may magtapod si ka'am pagpa'antan si ungod kayamanan. 12 Kon ma'in kam tarapuran pag'ataman si inanna'-na si la'in, gana' may mamuwan si ka'am basi' tawa'-bi na gayod.

13 "Gana' rilihugon makasirbi duwangan amo kay sigurado nga addangan hamok i naghigugma'-na ngan addangan may i nagsikway-na. Ma'in ngani', ununga-na i kaduwangan ngan sikway-na i primiro. Gana' si ka'am makapadungan pagsirbi si Diyos pati' si manggad."

14 Sapakalihan-nay nan dimu'an si mga Parisiyo. Pina'ura-na mga iya i kwarta sanglit agpanabri' mga iya si Jesus. 15 Aminugad may si Jesus si mga iya, "Ka'am i magpatadong si mga kalugaringun-bi si pangulawan-na si mga a'a pero katu'anan i Diyos si sallud-na si inisipan-bi. I nagdayaw-na si mga a'a huwang i mabalor si pangulawan-na mga iya, iya dina i day nagkasulya'an-na pati' i sasinahan-na si Diyos.

16 "Nagparawali na i Bala'od pati' i Nagpanurat-na si mga Paragsumat tubtob si paluwa'-na si Juan Paragbunyag. Mangno iya na i pagtikang pagparawali si mahalap sumat hi'unong si paghadi'-na si Diyos ngan maniguro i balang addangan pag'isasallod. 17 Bali kuri i pagpara' si kalangitan pati' si kalibutan pero mas makuri pa i pagpara' bisan ay litraha si Bala'od.

18 "I lalla nga pabulag* si alla-na mangno pakasal si la'in danda, si kamatu'uran agsala' iya tungod si pagtig'ub-na si la'in, ngan i lalla nga pakasal si nagbulagan danda, si kamatu'uran agsala' liwat iya tungod si pagtig'ub-na si dati allahan."

I Isturya Hi'unong

si Mayaman Lalla

pati' si Lazaro

19 Agpadayon si Jesus pagpahalling, "Aniya' mayaman lalla nga pirmi parasul'ot si mga mamahalap sida panapton pati' mga hadi'anon hiniro nga kulor igot. Balang allaw, pagusto hamok iya si kinabuhi'-na. 20 Aniya' liwat addangan kasamdanon a'a nag'arunan Lazaro. Nagparahulid to si pwirtahan-na si padir-na si mayaman kay parapalimos iya. 21 Asindak pirmi iya pag'ikakakan kunta' si mga karag magkataraktak tikang si lamisa-na si mayaman lalla. Bisan i mga ido' padugok si iya ngan agdilat-na i mga kasamaran-na.

22 "Mangno anakka i uras nga amatay si Lazaro. Agbawa-na iya si mga anghel basi' agkahuwang mga iya si Abraham. Amatay liwat i mayaman ngan naglabbungan. 23 Nagpasakitan iya ari si dilalom pitak.† Akahangad iya ngan si bali tala lugar, sakulawan-na si Abraham nga agtingpid mga iya si Lazaro. 24 Sanglit aman'o iya, 'Tay Abraham,

* **16:18** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. † **16:23** Parti si dilalom pitak, kulawin si hawud-na si pahina 190.

kalu'uyin ako. Papada'ituhon si Lazaro ngan tigpatugnubon tutturu'-nay nan si buwahi' basi' anugnaw dalla'-koy to, kay bali pagsakit-koy to si kapanas-na sito api.'
25 "Pero anaruman dina si Abraham, 'No', intumon nga si bug'os kinabuhi'-mo siray, mamahalap mga inanna' i sakarawat-mo, ngan mamara'at i mga sakarawat-na si Lazaro. Pero ina'anto nagli'aw iya ato ngan awinan may kaw agsakit. 26 Pwira sinan dimu'an, aniya' nagpatangnga' si ka'aw pati' si kami' luwang nga i kalalum-na pati' kahaway-na gana' katapusan-na. Naghimoy to basi' ga'i akapada'iro i satu'o nga aruyag pada'iro si ka'am, ngan basi' ga'i akapada'ito i saru'o nga aruyag pada'ito si kami'.'
27 "Anaruman iya, 'Kon da'inan sinan, makimalu'oy ako si ka'aw, Tay, papada'irayon si Lazaro si ruma'-na si tatay-ko, 28 kay aniya' limangan pa mga sirari-ko lalla. Makigpinahin mga iya pagbuhat si nagbuhat-ko, basi' ga'i mga iya akapada'ito sito lugar nga pammasakitan.'
29 "Anaruman si Abraham, 'Pwidi mga iya amakali si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.'
30 "Aminugad iya, 'Tay Abraham, ga'i mga iya amakali sinan, pero tibasol mga iya huwang si pagbag'o kon aniya' magbwilta tikang si mga minatay nga pada'iray si mga iya.'
31 "Aminugad si Abraham si iya, 'Kon ga'i mga iya amakali si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, ga'i may mga iya apatutu'o bisan kon aniya' mabanhaw.' "

17

I Rilikayan

pati' i Gahum-na si Magpanutu'o

1 Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga inadalan-na, "Sigurado nga aniya' buhat-na si a'a nga akapa'amban si pagtutu'u-na si la'in. Pero papabidu'on i a'a magbuhat sinan. 2 Mara'at gayod si a'a kon nagpa'ingkutan i kallung-na gilingan bato ngan nagtunura si kalawot. Pero bisan kon mara'at to, mas mahalap payto kuntra kon akapa'amban iya si la'in nga baha'o pa hamok magtutu'o.* 3 Sanglit bantayi-bi i mga kalugaringun-bi.
"Kon sakatu'anan-mo nga agsala' i bugtu'-mo si pagtu'o, tin'uhon. Kon agbasol iya huwang si pagbag'o, pasayluhon. 4 Kon akasala' iya si ka'aw sin pito' si adda allaw, ngan sin pito' liwat iya pabwilta si ka'aw pagpinugad, 'Agbasol ako,' kinahanglan pasaylu-mo iya."
5 Agpinugad-na si mga apostol i Paragdalom, "Tambahin i mga pagtutu'o kami'!"
6 Anaruman iya, "Kon aniya' may dina pagtutu'u-bi pariho kadiki'-diki' si lisu-na si tinanom mustad, pwidi kam akapinugad sito kayo sikamuro, 'Tigrabnuta anan ngan tiglalina pan kalawot,' ngan atuman to."

I Katungdanan-na si Rilihugon

7 Mangno aminugad si Jesus, "Pananglit addangan si ka'am i aniya' rilihugun-na mangngarado, o ma'in ngani' manliliwat karniro. Si panakka-na si rilihugon tikang si nagtrabahu'an-na, pinugad-mo ba' to,

* **17:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kon sa'aghat-na sinan a'a pagpakasala' i la'in.

‘Tuwa, amangana dahulo ato?’ 8 Sigurado ga'i, pero aminugad kaw
dina, ‘Timahon i panigab'i-ko, agsalina ngan sirbihin ako si pagkakan-
ko hasta si pakatapus-ko. Mangno iya na kaw dina amangan.’ 9 Ga'i
kaw agpasalamat si rilihugun-mo tungod kay agtuman-na hamok sito
i panlihugan-mo. 10 Sanglit da'inan may liwat i hinimu'u-bi. Si
pakabuhat-bi si dimu'an panlihugan, angay kam hamok aminugad,
‘Ma'in kami' angay nagpa'unrahan kay agtuman kami' hamok i mga
panlihugan si kami'.’ ”

Agbulung-na si Jesus

i Awatong Liprusuhon

11 Mangno, si pagparabaktas-na kas Jesus pan Jerusalem, ag'agi iya si
pagkatunga'an-na si Samaria pati' Galilea. 12 Si pagdadara'un-na si adda
baryo, aniya' manupo' si iya awatong liprusuhon lalla. Ga'i gayod mga
iya patapit si Jesus pero 13 agpaman'o makusog, “Jesus, Sinyor, kalu'uyin
kami'!”
14 Si pakakulaw-na si mga iya, aminugad iya, “Pada'iraya kam si mga
paraghalad ngan pakulawu-bi puhu'-bi nan.” Si palangngan-na mga iya,
agpanhalap to dayon.
15 Aniya' addangan si awatong ray nga pabwilta tungod kay anhalap
iya ngan sigi turakaw makusog pagdayaw si Diyos. 16 Agluhod iya
atubang si Jesus ngan agpasalamat bisan kon Samaritano dina iya.
17 Amatilaw si Jesus si mga inadalan-na, “Puro agpanhalap i awatong
pero singnga na i siyamangan? 18 Gana' ba' la'in magbwilta pagdayaw
si Diyos pwira si dayuhan to?” 19 Mangno agpinugad-na si Jesus i lalla,
“Anungguha ngan pada'iraya na. I pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si
ka'aw.”

I Pagtakka-na

si Paghadi'-na si Diyos
Mateo 24:37-39

20 Adda bisis sinan, nagpatilawan si Jesus si mga Parisiyo kon sumiran
anakka i paghadi'-na si Diyos. Anaruman iya, “Ga'i kinakulawan i
pagtakka-na si paghadi'-na si Diyos. 21 Gana' makapinugad nga atiya' ato
o awiray ari, kay awinan si kasing-kasing-bi† i paghadi'-na si Diyos.”
22 Mangno aminugad iya si mga inadalan-na, “Titakka i panahon si
pag'anduy-bi nga akahuwang kam gihapon si Pinili' A'a bisan adda allaw
hamok. Pero ga'i nan sakulawan-bi. 23 Aniya' mga a'a manumat si ka'am,
‘Awiray iya ari!’ o ma'in ngani', ‘Atiya' iya ato!’ Dakam pada'iray ngan
anunod si mga iya 24 kay si allaw si pagpada'itu-na,‡ akapariho i Pinili'
A'a si kil'at magsana'ag si bug'os kalangitan. 25 Pero si ina'anto panahon
kinahanglan agsakit dahulo iya pala'in-la'in ngan diriri'on si ka'aha'an.
26 “Kon ay i nagparabuhat-na si mga a'a siray ngan panahun-
na kas Noe, iya may liwat gihapon si pagpada'itu-na si Pinili' A'a.
27 Agparapamangan mga iya, agparapangirinom ngan agparakasalay
tubtob si allaw si pasallud-na kas Noe si arka. Mangno anakka i unop
ngan agkamaratay mga iya dimu'an nga bulag si Diyos.

† **17:21** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: awinan si ka'am. ‡ **17:24** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga nag'ala': si allaw si pagpada'itu-na.

28 “Pariho liwat siray ngan panahun-na kas Lot. Agparapamangan
may gihapon i mga a'a, agparapangirinom, agparapamalli, agparapa-
maligya', agparapananom ngan agparapanindog mga ruma'. 29 Pero
si allaw si pataliwan-na kas Lot si syudad Sodom, ag'uran ari api pati'
asupri ngan agkamaratay mga iya dimu'an nga bulag si Diyos.
30 “Da'inan sinan i titakka allaw si pagpakulaw-na si Pinili' A'a. 31 Sinan
allaw, kon awiray i addangan si pammalayahayan ari si binubungan,
paduwa'i iya pero ga'i na kunta' pasallod si ruma'-na pag'addo' si mga
inanna'-na. Da'inan may liwat, kon ari iya si uma, ga'i na kunta' iya
padulhog. 32 Intumu-bi i mahinabo' si alla-na si Lot nga makibabalikon
ngan ahimo asiya si pagkastigo.
33 “Bisan say i ma'awil si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya
dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan
say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi', iya dina i aniya' ungod
kasiguruhan-na. 34 Sumatan-ta kam, sinan sangom, aniya' duwangan
lalla maghuwang agpaturi pero addangan hamok i inala' paghuwang
si Diyos ngan bilin i addangan. 35 Aniya' liwat duwangan danda
maghuwang aggiling pero addangan hamok i inala' ngan bilin i addan-
gan.”§
37 Agpatilaw mga iya, “Paragdalom, singngay nan ahinabo'?”
Anaruman iya, “Agpakatu'anan gad kam sinan gihapon pariho kon
aniya' magtiriripon mga wakwak si adda lugar, akatu'anan kam nga
aniya' minatay anan.”

18

I Isturya Hi'unong

si Ma'ulit-ukit Balo Danda

1 Mangno agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na si isturya nga
agtukoy si kamatu'uran pagpakatu'an nga kinahanglan pirmi mga iya
agpangadyi' ngan ga'i abudlay. 2 Aminugad iya, “Ari si adda bungto,
aniya' huwis nga ga'i agtahod si Diyos ngan ga'i manginano si bisan
say. 3 Aniya' liwat balo danda ari siray bungto nga agparaburubwilta
pada'iray si iya pagpakimalu'oy, ‘Pumwanon si ako i pantay paghusgar
kuntra si ka'asuntu-ko.’
4 “Si pira bisis agbaribad iya. Pero si katapus-tapusan akapaminsar
iya, ‘Bisan kon ga'i ako agtahod si Diyos o manginano si bisan say,
5 paniguru-ko nga sakarawat-na sito balo i pantay paghusgar kay sigi-
na ako samok. Himu-koy to, basi' ga'i na ako a'uyam si pagparapada'itu-
na!’ ”
6 Mangno ag'isplikaran-na mga iya si Ginu'o, “Tuninungi-bi i allingun-
na si huwis nga ma'in matadong. 7 Kon agda'inan iya, ma'in ba'
buruwanan-na si Diyos pantay paghusgar i mga pinili'-na nga agpara-
paman'o si iya allaw sangom? Atrasu-na ba' i pagpanginano si mga iya?
Sigurado ga'i. 8 Sumatan-ta kam nga panginanu-nay to dayon si Diyos
basi' kakarawat mga iya pantay paghusgar. Pero si pagbwilta-na si Pinili'
A'a si kalibutan, aniya' ba' sabagatan-na nga mga tangkod pagtutu'o si
iya?”

§ **17:35** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (36) Aniya' pa liwat duwangan lalla maghuwang ag'uma pero addangan hamok i inala' ngan bilin i addangan.

I Pagpangadyi'-na si Parisiyo

pati' si Paragsukot Buhis

9 Aniya' mga a'a nga agtapod si mga kalugaringun-na pagkamatadong
ngan agda'ug-da'og si ditangnga' mga a'a. Agpanumatan-nay to si Je-
sus si isturya nga agtukoy si kamatu'uran, 10 "Aniya' duwangan lalla
nga pasagka pada'iray si templo basi' mangadyi'. Parisiyo i addangan
ngan i addangan may paragsukot buhis. 11 Anunggo i Parisiyo ngan
agpangadyi' hi'unong mismo si kalugaringun-na si pagpinugad, 'Diyus-
ko, agpasalamatan-ta kaw kay ma'in ako pariho si ditangnga' mga a'a
nga mga tulisan, mga mara'at binuhatan-na pati' agparapanbisyo si
pagdangallahan.* Salamat liwat kay ma'in ako pariho si daya'on ray
paragsukot buhis. 12 Agpu'asa ako sin duwa si kada duminggo ngan
agpahalad-ko i dyis pursyinto si dimu'an inanda'an-ko.'
13 "Pero agtutunggo ari si damurihan i paragsukot buhis. Ga'i ngani'
iya anhangad si langit kundi' agdugmuk-na dina i darakan-na ngan
aminugad, 'Diyus-ko, kalu'uyin ako nga adda makasasala'.'
14 "Sumatan-ta kam, yaynan lugod lalla i magbalik nga matadong si
pangulawan-na si Diyos, ma'in i addangan. Bisan say i magpalabaw si
kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos pero i magpa'ubos si
kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw."

Si Jesus

pati' i Kadadi'-dadi'an
Mateo 19:13-15; Markos 10:13-16

15 Siray uras aniya' magpankugos si mga dadi'-na pada'iray si Jesus.
I karuyag-na kunta' mga iya nga sadu'unan-na si palat-na si Jesus i mga
dadi'-na. Si pakakulaw-na si mga inadalan, agsimul-na mga iya i mga a'a
16 pero makigpatapit-na dina si Jesus i kadadi'-dadi'an ngan aminugad,
"Tuguti-bi i kadadi'-dadi'an† pagdugok si ako ngan dakam ag'ulangu-bi
mga iya, kay i da'inan mga a'a i papasakupon si nagpanhadi'an-na si
Diyos. 17 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say i ga'i mangarawat si
paghadi'-na si Diyos pariho pa'agi si pagkarawat-na si adda dadi'-dadi',
sigurado ga'i gayod akasakop si mga nagpanhadi'an-na."

I Mayaman Puno'
Mateo 19:16-29; Markos 10:17-30

18 Aniya' puno' mamatilaw si Jesus, "Ma'istro, sayod ako nga mahalap
kaw. Ay i kinahanglan buruhatun-ko pagpasiguro nga sa'angkun-ko i
kinabuhi' nga gana' katapusan-na?"
19 Anaruman dina si Jesus, "Ay kay akapinugad kaw nga mahalap ako?
Ma'in ba' nga i Diyos hamok i mahalap? 20 Sigurado akatu'anan kaw si
mga kasugu'an: 'Dakam agbisyo si pagdangallahan,‡ dakam agmatay,
dakam agtangkaw, dakam agbullo' si pagtistigos, agtahura kam si tatay-
bi pati' si nanay-bi.'§"

---

* **18:11** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.

† **18:16** I kina'iya-na si kadadi'-dadi'an, nga ga'i agpanruha-duha pag'ako' si magdalom si mga iya o ma'in ngani' i hul'os pagtapud-na mga iya, iya i ririgon kina'iya para akasakop i a'a si nagpanhadi'an-na si Diyos. ‡ **18:20** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 215. § **18:20** Exo 20:12-16; Deut 5:16-20

21 Aminugad may iya, “Tikang ngan aniya' na sarabutan-ko, agsunud-
ko naynan mga kasugu'an.”
22 Si pakabati'-na sinan si Jesus, agpinugad-na iya, “Yayto pa i kulang-
mo buruhaton. Baligya'in i dimu'an inanna'-mo. Pumwanon si mga
anggana' i balli-na basi' aniya' kayamanan-mo ari si langit. Katapos
pada'ituha basi' akabaya' kaw ngan agsunod si ako.”
23 Ngan pakabati'-na sinan si lalla, masurub'on gayod iya kay iya
i a'a nga bali yaman. 24 Si patalikut-na, agbuslung-na iya si Jesus
ngan akapinugad, “Makuri gayod nga akasakop i mga mayaman a'a si
nagpanhadi'an-na si Diyos. 25 Mas makuri payto kuntra si pag'agi-na si
adda kamel si tanugan-na si dagom!”
26 Agpamatilaw i mga magpakabati' sinan, “Kon sugad, say i masal-
bar?”
27 Anaruman may si Jesus, “Sahimu-na si Diyos i impusibli nga sahimu-
na si a'a.”
28 Mangno amahalling si Pedro, “Tara', kay ag'ambanan kami' i
dimu'an tawa' kami' pagsunod si ka'aw!”
29 “Tama', ungod nan,” lingun-na may si Jesus. “Sumatan-ta kam
si kamatu'uran, bisan say i pa'amban si ruma'-na, si alla-na, si mga
kadingsirarihan-na, si mga mahanak-na o si mga dadi'-na para agsara i
paghadi'-na si Diyos, 30 iya i tikarawat anmas pa kalabbat sito si ina'anto
panahon ngan si titakka, aka'angkon pa liwat iya si kinabuhi' nga gana'
katapusan-na.”

Agtigu-na Gihapon si Jesus

i Kamatayun-na

Mateo 20:17-19; Markos 10:32-34

31 Agpamabulag-na si Jesus i Dusi ngan agpaminugad-nay to, “Pasagka
kita kam pan Jerusalem ngan ari turumanon i dimu'an nagsurat-na
siray si mga paragsumat mahi'unong si Pinili' A'a. 32 Papa'intrigahon
iya si mga ma'in Hebro. Ralangkagan-na iya sito mga a'a, saramyangan,
rurukda'an, ralapduson ngan si katapus-tapusan maratayon 33 pero
abanhaw si katallo allaw.”
34 Gana' mga sasabutan-na sito si mga inadalan ngan ga'i mga iya
katu'anan si karuyag sidngun-na si nagparapahalling-na si Jesus kay
laparap pa si mga iya i kahulugan-na.

Akakulaw i Buta

Magparapalimos

Mateo 20:29-34; Markos 10:46-52

35 Si pagdadara'un-na si Jesus si syudad Jerico, aniya' buta lalla
magparatingkulo' ngan agparapalimos si bihing-na si tinampo. 36 Si
pakabati'-na nga aniya' kalabbatan tilabay, agpatilaw iya si mag-
pakadahulu'an kon ay i mahinabo'. 37 Anaruman may mga iya, “Tilabay
si Jesus taga Nasaret.”
38 Mangno aman'o iya, “Jesus nga Dadi'-na si David, kalu'uyin ako!”
39 Nagsimol iya si mga magpandahulo nga ga'i agpararibok. Pero
agkukusog dina i pagparaban'u-na, “Dadi'-na si David, kalu'uyin ako!”
40 Pahuway si Jesus ngan anlihog pagsagubay si lalla pada'iray si iya.
Si pakatapit-na na sito, amatilaw si Jesus, 41 “Ay i saruyagan-mo nga
sahimu-ko si ka'aw?”

Anaruman may iya, “Paragdalom, i karuyag-ko kunta' nga akakulaw
ako gihapon.”
42 Aminugad may si Jesus, “Akakulaw na kaw. I pagtutu'u-mo, iya i
makapahalap si ka'aw.” 43 Akakulaw dayon iya. Amaya' iya si Jesus
ngan agparadayaw-na i Diyos. Si pakakulaw-na sinan si dimu'an mga
a'a, agparapandayaw liwat mga iya.

19

I Paragsukot Buhis

Nag'arunan Saqueo

1 Si panakka-na kas Jesus si kuta' magpalibot si syudad Jerico, pasallod
mga iya ngan durudiritso hamok i mga langngan-na. 2 Aniya' addangan
lalla ari nag'arunan Saqueo nga puno' si mga paragsukot buhis ngan
mayaman. 3 Agtalinguha iya pag'ikukulaw kon say si Jesus, pero tungod
kay mapundok iya, ga'i iya akakulaw tungod kay naggurubukan si Jesus.
4 Sanglit palahi iya pan dahulu'an ngan amanahik si kayo sikamuro basi'
akakulaw iya kay ari ti'agi si Jesus.
5 Panyungud-na si Jesus ari, anhangad iya ngan agpinugad-na,
“Saqueo, parusdusa anan. Kinahanglan ari ako gayod agdayon si ruma'-
mo ina'anto.” 6 Ag'usa iya pero ginarapan gihapon parusdos ngan bali i
kalipayan-na si pagpara'istimar-na si Jesus.
7 Agpakakulaw sinan i dimu'an mga a'a ngan agtikang pagpanngurub-
ngurob, “Awiray iya ag'istimar-na si adda makasasala'.”*
8 Si pagkakanan anunggo si Saqueo ngan agpinugad-na i Paragdalom,
“Sinyor, aniya' kunta' papasumatun-ko si ka'am. Pumwan-ko i katunga'-
na si mga inanna'-ko si mga anggana'. Bisan ay sadaya'-ko si igkasi a'a-ko,
bayaran-ko i kantidad ampat dubli.”
9 Mangno amahalling si Jesus atubang si iya, “Sa'istimar-na sito pani-
malay i magsalbar si mga iya mismo ina'anto allaw, kay klarado tungod
si pagtutu'u-na nga addangan liwat to iya si ka'ampu-ampuhan-na si
Abraham. 10 I tuyu'-na si Pinili' A'a pagpada'ito, iya i pag'anda' pati'
pagsalbar si mga magkararungay.”

I Isturya Hi'unong

si Awatong Tinapuran
Mateo 25:14-30

11 Gasi-na si mga a'a nga titikang na i paghadi'-na si Diyos kay ag-
tatapit na mga iya si Jerusalem. Sanglit si pagparapakali-na mga iya,
agtambahan-na si Jesus adda pa isturya nga agtukoy si kamatu'uran.
12 Amahalling iya, “Aniya' dungganan a'a nga tibiyahi si matala nasyon
basi' agpatu'in pagkahadi' ngan tibwilta iya gihapon. 13 Sanglit agban'o
iya awatong si mga tinapuran-na ngan agpa'intrigahan-na sa'aradda
bulawan kwarta diplata nag'arunan mina.† Agtugon iya, ‘Panigusyuhu-
bi to kwarta tubtob si pagbwilta-ko.’
14 “Pero agpanguntra dina si iya i mga ginsakupan-na ngan aniya'
nagpanlihug-na paglanat ngan pagtuli si mga riklamu-na, ‘Ga'i kami'
aruyag nga iyay ray a'a i hadi' kami'.’

* **19:7** Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 169. † **19:13** I balur-na si mina akapariho si tallo bulan swildo.

15 “Pero bisan pa, nagpahadi' gihapon iya. Si pagbalik-na, agpatawag-
na i mga tinapuran nagpamuwanan-na kwarta, basi' sakatu'anan-na
kon pira i ganansya-na mga iya.
16 “Anakka i primiro ngan aminugad, ‘Sinyor, agtubo' i mina-mo ngan
ahimo awatong.’
17 “Anaruman i amo, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka'angayan kaw
tinapuran. Tungod kay akatapuran kaw si diki'it nag'antanan, tu'inan-ta
kaw pagpuno' si awatong syudad.’
18 “Anakka i kaduwangan ngan aminugad, ‘Sinyor, agtubo' i mina-mo
ngan ahimo lima.’
19 “Anaruman may i amu-na, ‘Ka'aw i tipuno' si lima syudad.’
20 “Agda'inan liwat i ditangnga' tubtob anakka i tinapuran nga agpin-
ugad, ‘Sinyor, atiya' i mina-mo. Agputus-koy to dugnit ngan aghimus-ko.
21 Atalaw ako si ka'aw kay bali kaw ka'istrikto. Agparaprubitso kaw si
ma'in hinimus-mo ngan agparapa'ani si ma'in pinatanuman-mo.’
22 “Anaruman gihapon i amo, ‘Gamit-ko i kalugaringun-mo mga
allingon paghusgar si ka'aw. Bali kaw ra'at tinapuran! Kon da'inan sinan
i pagkakilala-mo nga bali ako ka'istrikto ngan agparaprubitso si ma'in
hinimus-ko ngan agparapa'ani si ma'in pinatanuman-ko, 23 kon sugad,
kapa'i may kay ga'i agpadipusitu-mo si bangko i kwarta-ko basi' kunta'
si pagbalik-ko, sakubra-koy nan nga aniya' na dina tubu'-na.’
24 “Mangno agpinugad-na i magpanunggo ari, ‘Bawi'u-bi minay nan si
iya ngan pumwanu-bi si addangan to nga aniya' awatung-na mina.’
25 “Aniya' maminugad, ‘Sinyor, ay kay si iya? Awatong na tawa'-nay
nan!’
26 “Anaruman iya, ‘Sumatan-ta kam nga bisan say i aniya', iya i
binuwanan pa; pero bisan say i gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala'
pa tikang si iya. 27 Pero bawahu-bi pada'ito i mga magpanguntra si ako
siray nga ga'i ag'ako' si pagkahadi'-ko. Matayu-bi mga iya ato atubang si
ako.’ ”

Pasallod si Jesus

si Jerusalem
Mateo 21:1-9; Markos 11:1-10; Juan 12:12-15

28 Kahuman-na si Jesus pagpahalling sinan, agpadayon mga iya pag-
baktas ngan agdahulo iya pasagka pan Jerusalem. 29 Aniya' mga baryo
nag'arunan Betpahe pati' Betania nga aka'anna' si tagudtod nag'arunan
Bukid-na si Ka'ulibuhan. Si pagdadara'un-na mga iya sito mga baryo, ag-
padahulo si Jesus duwangan si mga inadalan-na ngan agpanmandu'an-
na mga iya sito: 30 “Pada'iraya kam si dahulu'an-tay ro kam baryo. Si
panakka-bi aro, aniya' sa'anda'an-bi nagpa'ingkot putro asno nga ga'i pa
gayod akakabayuhan. Bak'aru-bi ngan guyuru-bi pada'ito. 31 Kon aniya'
si ka'am mamatilaw, ‘Ay kay agbak'ad-bi nan?’ sumati-bi na hamok nga,
‘Agkinahanglan-nay to si Paragdalom.’ ”
32 Pamalangngan i nagpanlihog pagdahulo ngan sa'anda'an-na mga
iya i asno sigon si nagsumat si mga iya. 33 Si pamak'ad-na mga iya,
amatilaw i mga tagtawa', “Ay kay agbak'ad-bi nan?”
34 Anaruman mga iya, “Agkinahanglan-nay to si Paragdalom.”

35 Agguyud-nay to mga iya pada'iray si Jesus ngan agpamakamadiru-
na i mga pammakurumbut-na ngan agpasakrang-na mga iya si Je-
sus. 36 Si pagkabayu-na na, agpamuklad-na si mga a'a i mga
pammakurumbut-na ari si tinampo.
37 Agdadara'on na kas Jesus si pagdadalugdugan-na si tinampo man
Bukid-na si Ka'ulibuhan. Mangno, agtikang pagkalipay i dimu'an mga
inadalan. Makusog i mga busis-na pagdayaw si Diyos tungod si dimu'an
mga makagagahom binuhatan nga sakulawan-na mga iya:
38 Malipayon gayod i Hadi' nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Parag-
dalom.‡
Aniya' kamurayaw ari si langit ngan maka'angayan gayod i kina'iya-na
si Gilalabawi!
39 Aniya' si mga Parisiyo nga huwang si kalabbatan ari i maminugad
si Jesus, “Ma'istro, simulon mga inadalan-moy nan!”
40 Anaruman iya, “Sumatan-ta kam, kon ga'i mga iya agpanibu'-sibo',
agpanggasod may i mga bato.”
41 Si pagra'un-da'un-na si Jesus si Jerusalem, anuro' i luha'-na si
pakapantaw-na si syudad tungod si ura-ura kalu'uy-na. 42 Agpahalling
iya, “Ka'am mga taga Jerusalem, kon katu'anan kam hamok ina'anto
mga allaw kon ay kunta' i makapamurayaw si ka'am pero palihis
na i uras kay agpakangbuta kam hamok. 43 Titakka i panahon nga
nagpalibutan i syudad-bi si mga kuntra-bi. Tampungan-na mga iya i
mga pangngagihan-bi ngan panulung-na kam. 44 Paratagun-na mga
iya i dimu'an nagtindug-bi ngan manhumpilad kam hasta i mga dadi'-
bi nga awinan sallod si kuta'-bi. Gana' binilin-na mga iya bato bisan
namay hamok adda si mga nagpanungtungan-nay nan. Buruhaton to
dimu'an kay ga'i kam manginano ngan pada'itu-na si Diyus-bi pagtalwas
si ka'am.”

Ag'isugan-na si Jesus

i Magparapanginanda' Kwarta

ari si Templo
Mateo 21:12-16; Markos 11:15-18; Juan 2:13-16

45 Pasallod si Jesus si hawan-na si templo ngan diritso agtikang pag-
panabrog si mga magparapamaligya' ari. 46 Agpaminugad-na mga iya,
“Aka'anna' na siray pa si Kasuratan nga agpinugad i Diyos, ‘Pamman-
gadyi'an i ruma'-ko,’§ kundi' aghimu-bi to dina ‘pangngingistaran-na si
mga tulisan.’*”
47 Mangno allaw-allaw na iya agparaturo' ari si templo. Ag'aradda
i mga puno' paraghalad huwang si mga paragturo' bala'od pati' si
mga punu'-na si mga a'a pagmamatay kunta' si iya, 48 pero ga'i mga
iya aka'anda' pa'agi kay agtuninong gayod i dimu'an mga a'a si mga
allingun-na.

20

Nagpatilawan Kon Say

Maglihog si Jesus
Mateo 21:23-27; Markos 11:27-33

‡ **19:38** Salmo 118:26 § **19:46** Isa 56:7 * **19:46** Jer 7:11

1 Agpadayon si Jesus si pagparaturu'-na si mga a'a ari si mga hawan-
na si templo, ngan i mahalap sumat i nagparawali-na. Adda sinan
mga allaw, pamadugok si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga parag-
turo' bala'od huwang i mga mata'o kamabu'utan ngan agpamatilaw,
2 "Sumatin kami', singnga kaw agsarit si mga nagparabuhat-mo? Say i
magtugot si ka'aw sinan?"
3 Anaruman dina si Jesus, "Patilawan-ta may kam liwat. Sumati-bi
daw ako, 4 say i magtugot pagbunyag si Juan, Diyos o a'a?"
5 Agpandiriskusyon dahulo mga iya, "Tara', ay sito i pinasumat-ta
kam? Kon anaruman kita kam, 'I Diyos,' sigurado amatilaw nan iya,
'Kon sugad, kapa'i may kay ga'i kam agtutu'o si mga allingun-na si Juan?'
6 Pero kon anaruman may liwat kita kam, 'I a'a,' aniya' kadilikaduhan-ta
kam kay sigurado nga tinalutugan kita kam si mga a'a kay i mga pagtu'u-
na gayod nga paragsumat-na si Diyos si Juan." 7 Sanglit anaruman dina
mga iya, "Ga'i kami' akatu'anan kon say magtugot si iya."
8 Anaruman gihapon si Jesus, "Kon sugad, ga'i may liwat ako anumat
si ka'am kon say i magtugot si ako nga sabuhat-koy to."

I Isturya Hi'unong

si mga Mangngataman

si Ubasan
Mateo 21:33-46; Markos 12:1-12

9 Agpadayon si Jesus pagpahalling si mga a'a sito isturya nga agtukoy
si kamatu'uran: "Aniya' lalla magtanom ubasan. Agpa'ataman-nay
to si mga mangngataman ngan pataliwan iya. Maliyat iya ag'istar si
la'in lugar. 10 Ngan panakka-na si tigpangku'on si ubas, agpabawa iya
addangan rilihugon pada'iray si mga mangngataman-na basi' pumwan-
na mga iya i kapartihan-na si mga pinangku'-na. Pero agpuniti-na
dina mga iya i rilihugon, ngan agpabalik-na mga iya nga gana' gayod
sabawa-na. 11 Agpabawa gihapon i tagtawa' addangan rilihugon pero
nagparapuniti to liwat. Nagparapakamalu'an to ngan nagpabalik nga
gana' sabawa-na. 12 Agpabawa-na pa liwat i katallungan rilihugon.
Agsamad-nay to mga iya ngan agpasurhub-na si gawas-na si ubasan.
13 "Mangno akapinugad i tagtawa' si kalugaringun-na, 'Ay daw i
binuhat-ko? Pabawa-ko dadi'-koy to lalla nga hinigugma'-ko. Tingali
rispitaran-nay to mga iya.'
14 "Pero si pakakulaw-na si mga mangngataman si dadi', agsarabut-
sabot mga iya, 'Awira' i iridiro. Matay-ta kam iya basi' kita kam i mak-
abawa si kayamanan-na.' 15 Sanglit agdagnas-nay to mga iya pagawas si
ubasan ngan agmatay-na."
Amatilaw si Jesus pagpaklaro si isturya-na, "Kon sugad, ay may i
binuhat-na si tagtawa' si ubasan kuntra si mga iya?" 16 Iya mismo
manaruman si pagpinugad, "Yayto i binuhat-na: Pada'iray iya ngan
matay-na i mga mangngataman. Katapos, pa'intriga-na si la'in i ubasan-
na."
Si pakapakali-na sinan si mga a'a, agpaminugad mga iya, "Ga'i nan
kunta' ahinabo'!"
17 Agpapuntuk-na si Jesus i pangulawan-na si mga iya ngan aminugad,
"Kon ma'in nan iya i karuyag-bi mahinabo', ay may i pagkasabut-bi si
nagsurat siray si Kasuratan? Kon ma'in i nagpabawa-na dadi', say may
bali' i nagpinugad bato nga maka'anna' ari?

I bato nga nagdiri'-na si mga panday
iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.*
18 Bisan say i makapangkol sinan bato, sigurado nga akadusmog iya ngan
gana' na pulus-na si kinabuhi'-na. Pwira sinan, titakka liwat i uras nga
alaho' nan bato ngan i maka'untugan ga'i na gayod nag'arim-ariman."
19 Akatu'anan i mga paragturo' bala'od pati' mga puno' paraghalad
nga mga iya i nagpatama'an sito isturya. Sanglit ag'anda' dayon mga iya
pa'agi pagdakop si Jesus pero ga'i to mga sahimu-na kay atalaw mga iya
si mga a'a.

I Pagbayad Buhis si Emperador si Roma

Mateo 22:15-22; Markos 12:13-17

20 Agparatigamanan-na mga iya pahalap si Jesus sanglit agpanlihog
mga iya ispiya nga agpamakunu-kuno nga mga tangkod a'a. Agla'om
mga iya nga mga sadakup-na si Jesus kon anala' si pagpahalling-na, basi'
sapa'intriga-nay to mga iya si pudir-na si gubirnador. 21 Agpamatilaw
i mga ispiya si Jesus, "Ma'istro, katu'anan kami' nga pirmi tama' i mga
pinahallingan-mo pati' pagturu'-mo. Gana' pina'urug-mo si bisan say
kundi' agturo' kaw hamok i pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si
kamatu'uran. 22 Sumatin ngani' kami', tama' ba' para si kita kam i
pagbayad buhis si Emperador si Roma o ma'in?"
23 Kundi' sayod si Jesus si mga kalistuhan-na, sanglit aminugad iya,
24 "Pakulawu-bi daw ako adda dinari† diplata." Mangno amatilaw iya,
"Say nan tawa' bayhon pati' aron maka'anna' nan anan?"
25 Anaruman mga iya, "Tawa'-na si Emperador."
Sanglit amahalling may si Jesus, "Kon sugad, bayari-bi i Emperador si
mga hinimo nga irog si iya kay tawa'-nay nan ngan bayari-bi may i Diyos
si mga hinimo nga irog may liwat si iya kay tawa'-nay nan."
26 Ga'i mga iya sadakup-na si Jesus si mga allingun-na ari si publiko,
ngan ga'i liwat mga iya agpakasibo' kay bali i pag'usa-na mga iya si
saruman-na si Jesus.

Agpatilaw i mga Sadusiyo Mahi'unong si Pagkabanhaw

Mateo 22:23-33; Markos 12:18-27

27 Aniya' pamadugok si Jesus mga Sadusiyo basi' agpakapatilaw. I
mga Sadusiyo, iya i magparapanumat nga ga'i na abanhaw i mga
a'a si damuri allaw. 28 Aminugad mga iya, "Ma'istro, aniya' mando'
nagsurat-na si Moises para si kita kam nga kinahanglan pakasalan-na
si sirari i bayaw-na kon amatay i siyaka-na nga gana' pa dadi'-na, basi'
akadadi' mga iya nga akwinta bilang dadi'-na si siyaka-na. 29 Aniya'
siray pitungan lalla magdingsirarihan. Inallahan i siyaka, pero amatay
iya nga gana' pa dadi'-na. 30 Mangno, agpakasalan-na si kaduwangan
31 ngan da'inan may liwat si katallungan hasta nga agbuhat-nay nan si
mga magkabirilin pa mga sirari. Agpakasalan-nay ray danda mga iya
pitungan ngan agkamaratay mga iya nga ga'i agpakadadi'. 32 Si katapus-
tapusan, amatay liwat i danda. 33 Tara', si pagkabanhaw, say may i
tag'alla si danda, kay sapakasalan-na iya si pitungan?"

* **20:17** Salmo 118:22 † **20:24** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 178.

34 Anaruman si Jesus, “Agpamakasal i mga a'a ina'anto panahon.
35 Pero la'in i kamutangan si mga a'a nga angay papasakupon si titakka
panahon, si uras nga abanhaw mga iya, kay gana' na uru'allahay ari.
36 Ga'i na mga iya agkamaratay kay akapariho na mga iya si mga
anghel. Mga dadi'-na na mga iya si Diyos ngan agdiringsirarihan tungod
si kabanhaw-na mga iya. 37 Pero mahi'unong si mga duda-bi kon
aniya' ba' mabanhaw, agpamatu'uran-na nayto si Moises si nagsurat-
na mahi'unong si hinabo' siray si magpakayat tanaman kon singnga
ag'arunan-na i Paragdalom ‘I Diyos nagtutu'u-na kas Abraham, Isaac
pati' si Jacob hasta pa ina'anto.’‡ 38 Kon sugad, pariho si kamutangan-
na mga iya, ma'in minatay i magpadayon pagtutu'o kundi' allom dina,
ngan tungod sinan, akasayuran kita nga agpadayon pa i kinabuhi'-na si
dimu'an nga mamatay na.”
39 Aniya' mga paragturo' bala'od ari i manaruman dina, “Ma'istro,
mahalap i saruman-mo!” 40 Gana' na ni addangan mamuso' pagpatilaw
si iya.

Agpaklaro si Jesus

Kon Say i Tinu'inan Mannanalwas
Mateo 22:41–23:7; Markos 12:35-40; Buhat 2:34-35; Hebro 1:13

41 Mangno amatilaw si Jesus si mga iya, “Pinapa'i akapinugad i mga
paragturo' bala'od nga gi'uru'ampuhi-na hamok si David i Tinu'inan
Mannanalwas? 42 Mismo si David agpakatu'an ari si Libro si mga Salmo:
Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,
‘Aningkulu'a ato si kawanan-ko,
43 tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.’§
44 Kon sugad, ‘Paragdalom’ i pagban'u-na si David si gi'uru'ampuhi-na.
Sanglit pinapa'i kam akapinugad nga gi'uru'ampuhi-na hamok si David
i Tinu'inan Mannanalwas?”
45 Si pagparapakali-na si mga a'a, agpinugad-na si Jesus i mga
inadalan-na, 46 “Agmatuha kam si mga paragturo' bala'od kay
agkararuyag mga iya paglalangngan nga mga dikalsa pagpadadayaw
ngan agkararuyag liwat si mga talahuron pangumusta-na si mga a'a ari
si mirkado. Iyay nan i mga magparapamili' si mga printi panningkulu'an
si mga sinaguga pati' si mga pwistoy nan nga akabuwan unra si mga
kumbitihan. 47 Mga iya i magparapandaya' si mga balo danda pag'ala' si
mga inanna'-na, ngan katapos agparapangadyi' to mga a'a maliyat para
hamok si pangulawan-na si la'in. Sanglit tungod sinan, mas mara'at i
kastigo si mga iya kuntra si ditangnga'.”

21

I Nagpahalad-na si Balo
Markos 12:41-44

1 Si panili'-na si Jesus, sakulawan-na i pagparalahu'-na si mga maya-
man si mga panhahalad-na ari si kahon pangnganna'an kwarta si tem-
plo. 2 Mangno aniya' pubri balo danda manlaho' duwa hamok tumbaga
diplata. 3 Aminugad si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, mas urog
i naglahu'-na si pubri nan balo kuntra si tawa'-na mga iya dimu'an. 4 Kay

‡ **20:37** Exo 3:6 § **20:43** Salmo 110:1

i nagpadunar-na mga iya, subra hamok si mga kayamanan-na; pero yaynan balo bisan kon anggana' iya, aglahu'-na i dimu'an pankunsumu-na."

I mga Pangngilalahan

si Pagtakka-na

si Katapusan Panahon
Mateo 10:17-22; 24:1-25; Markos 13:1-23

5 Aniya' magparapamahalling mahi'unong si templo nga mahalap i pagkadikurasyon sito si mga kinurtihan bato pati' si mga ka'angayan inanna' nagpamahalad si Diyos. Pero aminugad si Jesus, 6 "Titakka i allaw nga gana' sinan mabilin si mga sakulawan-bi nan bato si nagpanungtungan-na. Tirimpagon nan dimu'an."

7 Agpamatilaw mga iya, "Ma'istro, sumatin daw kami' kon sumiran nan ahinabo'. Ay i pangngilalahan nga matapit na i uras?"

8 Anaruman si Jesus, "Agbantaya kam, ngan dakam agpatugot nga akadaya'an kam si bisan say, kay malabbat i tipada'ito nga aggamit si arun-ko si pagpinugad, 'Ako i Tinu'inan Mannanalwas,' ngan agpanumat liwat, 'Matapit na i uras.' Dakam anunod si mga iya. 9 Dakam atalaw si pakapamati'-bi nga aniya' mga girra pati' magpangato si gubyirno. Kinahanglan ahinabo' dahulo i mga da'ito sito pero ga'i dayon anakka i pagtapos si panahon."

10 Mangno agpadayon si Jesus pagsumat si mga iya, "Agparapanggirirra i mga nasyon ngan sigi panhiriran i mga ginhadi'an. 11 Aniya' mga makusog gayod linog, mga gutom pati' pisti si pala'in-la'in lugar ngan ari may si langit aniya' mga makangingirhat hinabo' pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.

12 "Pero antis nan ahinabo', darakupun-na kam si mga a'a ngan papasakitan-na kam tungod si pagtu'u-bi. Barawahun-na kam mga iya si mga sinaguga pati' si mga prisuhan ngan papa'atubangun-na kam si mga hadi' pati' mga gubirnador tungod si ako. 13 Tungod sinan, akatistigos kam si mga iya si ungod mahinabo'. 14 Pero pasarigu-bi i mga inisipan-bi ina'anto nga ga'i kam abaraka kon pinapa'i pagdipinsa si mga kalugaringun-bi antis sinan allaw 15 kay pumwan-ko si ka'am i kadunong si pagpahalling basi' gana' na gayod pa'agi-na si mga ka'asuntu-bi pagpakidiskusyon si ka'am. 16 Bisan ngani' i mga mahanak-bi, mga kadingsirarihan-bi, mga paryinti-bi pati' i mga kumpaniya-bi titraydor si ka'am. Aniya' si ka'am nagpanmatay-na mga iya. 17 Aghumot si ka'am i dimu'an mga a'a tungod si ako. 18 Pero akatapod kam nga kumplito i katalwasan-bi nga gana' ni adda marungay si mga barahibu-bi. 19 Pina'agi si pag'ilub-bi sa'angkun-bi i ungod kinabuhi'.

20 "Pero si pakakulaw-bi nga nagpalibutan na i Jerusalem si mga sundalo, katu'anan kam nga matapit na i pakabungkag-na. 21 Kinahanglan agrarabunos pan tagudtod i mga magpangistar ari si Judea. I mga sari'i si sallud-na si syudad kinahanglan pamagawas ngan i mga sari'i si uma, ga'i na pamadulhog. 22 Iyay nan i panahon si kastigo pagtuman si dimu'an nagpansurat siray. 23 Ka'asi' gayod sinan mga allaw i mga burod pati' i mga nana nga aniya' nagpasusu-na! Bali gayod i kakurihan sito lugar ngan bali i pagkakastigo sito mga a'a. 24 Maratayon mga iya si ispada o ma'in ngani' barawahon mga iya bilang priso si dimu'an mga

nasyon. Padayon agturutum'ak i mga ma'in Hebro si Jerusalem hasta nga ga'i akumplito i katuyu'an-na si Diyos hi'unong si mga iya.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Pinili' A'a
Mateo 24:26-35; Markos 13:24-31

25 “Aniya' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga kinakulawan si allaw, si bulan pati' si mga bitu'on. Ato si kalibutan, agsakit i
mga nasyon ngan agkabururong tungod si hinagashas-na pati' binuk'ay-
na si mamahaya alon. 26 Agkadirismayo i mga a'a pag'antahak kon
ay i manakka si kalibutan kay agpamalisa i dimu'an gamhanan ari si
mga ararupan-na. 27 Sinan uras, sakulawan-na si mga a'a i Pinili' A'a
ari si panganod. Agdadara'on iya panno' si gahom ngan nagpalibutan
si maka'angayan gayod danta'. 28 Si pagtikang-na sito mga hinabo',
anungguha kam ngan anhangara kay agtatapit na i katalwasan-bi.”
29 Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si ka-
matu'uran: “Kulawi-bi daw i kayo igos o bisan ay kayuha. 30 Kon aniya'
na sito buraksa'-na, akatu'anan kam nga ma'in na pira i tigpangku'on
bisan kon ga'i kam nagsumatan. 31 Pariho sinan, si pakakulaw-bi nga
ahinabo' nan dimu'an, akatu'anan kam nga matapit na gayod i paghadi'-
na si Diyos.
32 “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ahinabo' nan dimu'an an-
tis ahuman i kapanahunan-na si mga a'ay to ina'anto.* 33 Aniya'
titakka katapusan-na si kalangitan pati' si kalibutan, pero gana' gayod
katapusan-na si mga allingun-ko hasta si kahastahan.
34 “Agmatuha kam basi' ga'i abaraw i mga inisipan-bi si pagpaka'allom
tungod si kabaraka o ma'in ngani' pag'atindir si pala'in-la'in kalipayan
hasta nga agkaralango kam. Tungod si kabaraw-bi, agpakahintakan
kam kon anakkay nan allaw pariho si pagbugkas-na si padlong si uras
nga ga'i kam anggasi. 35 Sigurado nga gana' makalibri si dimu'an
magpangistar ato si bug'os kalibutan. 36 Lugod, agbantaya kam pirmi
huwang i pagpangadyi' nga aniya' kusug-bi paglahos si dimu'an titakkay
ro hinabo' ngan basi' akatunggo kam atubang si Pinili' A'a.”
37 Allaw-allaw agparaturo' si Jesus si templo ngan sangum-sangom
iya pagawas basi' amaturi ari si tagudtod nag'arunan Bukid-na si
Ka'ulibuhan. 38 Nalung-nalong pa, pada'iray na si templo i mga a'a
pagpakali si iya.

22

I Pag'abuyun-na si Judas

Pagtraydor si Jesus
Mateo 26:2-5; Markos 14:1-2,10-11

1 Agtatapit na i Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na nga
nag'arunan liwat Pyista si Paglabay. 2 Agkataralaw i mga puno' paragha-
lad pati' i mga paragturo' bala'od si mga a'a sanglit agparapanganda'
mga iya pa'agi nga sapamatay-na mga iya si Jesus nga gana' makatu'an-
tu'anan. 3 Siray uras akatumanan na si Satanas pagdalom si Judas
Iscariote, nga addangan si Dusi. 4 Agpada'iray-na si Judas i mga puno'

* **21:32** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: antis atibos i mga Hebro.

paraghalad pati' i mga puno' si mga bantay si templo. Makikunsaboy to si mga iya kon pa'i-na agtraydor si Jesus. 5 Agkaralipay i mga puno' ngan ag'aradda mga iya pagsuhol kwarta si Judas si pagtangdu'-na. 6 Sanglit angabuyon iya ngan agtikang pag'anda' si tama' uras nga sapa'intriga-na si Jesus si mga iya kon ma'in ma'a'a.

I Katapusan Panihapon
Mateo 20:25-28; 26:17-29,33-35
Markos 10:42-45; 14:12-25,29-31; Juan 13:21-30,37-38; 1Cor 11:23-25

7 Mangno anakka i nagtala'an allaw sallod si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na pagbuno' si mga papahalaron nati pa karniro para si pakan pagpa'intom si Paglabay. 8 Sanglit agtugunan-na si Jesus si Pedro pati' si Juan, “Padulhuga kam ari ngan timahu-bi i karakanunta kam para si pakan.”

9 Agpamatilaw mga iya, “Singnga may karuyag-mo nga agtima kami'?”

10 Anaruman si Jesus, “Si pasallud-bi si syudad, aniya' sakulawan-bi aro lalla nga agsuknong adda biso' buwahi'. Amungyura kam si iya si ruma' nagpanahikan-na, 11 ngan sumati-bi i tagruma', ‘Agpatilaw i Ma'istro si ka'aw kon singnga i kwarto pammanganan-na basi' akapamangan iya huwang si mga inadalan-na pagpa'intom si Paglabay.’ 12 Mangno, pakulaw-na kam adda mahaya kwarto ari si dyata' nga hamis na i dimu'an. Timahi-bi ari.”

13 Pa'amban mga iya ngan sa'anda'an-na i dimu'an nagsumat-na si Jesus. Mangno agtima mga iya para si pakan.

14 Ngan panakka-na si uras, agtarangka' kas Jesus pati' i mga apostul-na. 15 Agpinugad-na mga iya, “Agtalinguha gayod ako nga agkatarangka' kita kam pagpa'intom si Paglabay ina'anto myintras ako agsakit, 16 kay sumatan-ta kam, ga'i na ako angutro agkakan sito tubtob atuman i katuyu'an-na sito pakan ari si ginhadi'an-na si Diyos.”

17 Katapos, angaddo' iya kupa ngan agpasalamat si Diyos dungan si pagpinugad, “Karawatu-bi to ngan agpa'uru'arambitaya kam, 18 kay sumatan-ta kam, tikang ina'anto ga'i na ako anginom si bino tubtob anakka i paghadi'-na si Diyos.”

19 Mangno angaddo' iya adda bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to ngan agpumwan-na si mga iya dungan si pagpinugad, “Iyay to i puhu'-ko nga nagpatubyan para si ka'am. Irugu-bi to buhat basi' pirmi ako sa'intuman-bi.”

20 Kahuman si panihapon, ag'addu'-na utro i kupa ngan pariho gihapon i nagbuhat-na. Aminugad iya, “Iyay to kupa i kasarigan si baha'o pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya ngan ahimoy to pina'agi si laha'-ko nga pa'awas para si ka'am. 21 Pero i titraydor si ako, atiya' agtangka' sito lamisa. 22 Maratayon i Pinili' A'a sigon si dati planu-na si Diyos, pero papabidu'on gayod i titraydor si iya.” 23 Mangno agsipuruparatilaway mga iya kon say si mga iya i makabuhat sito.

24 Katapos, agparasusuhay mga iya kon say i bantugan si mga iya. 25 Agwaydong si mga iya si Jesus, “Agpanggamit pinirit pagdalom i mga hadi'-na si mga nasyon ngan i mga aniya' gahum-na aglugaring pagpangaron ‘Paragbuhat Mahalap’ si mga kalugaringun-na. 26 Pero ma'in da'inan sinan i pa'agi-bi pagdalom si kapararihu-bi. Lugod, kon say si ka'am i pinakabantugan, kunta' aglugaring iya nga magin gisirarihi ngan i magpuno' may kinahanglan agpakangrilihugon. 27 Kay

singnga si duway to i labaw, i nagtuluran o i magtulod? Ma'in ba' i nagtuluran? Pero si paghuwang-ko si ka'am, agpakangrilihugon ako dina. 28 Ka'am i mag'unong si mga kakurihan-ko. 29 Sanglit papatu'inun-ko si ka'am i gahom pagpamuno' pariho si nagpatu'in-na na si Tatay-ko si ako, 30 basi' agkatarangka' kam si lamisa-ko ari si ginhadi'an-ko ngan basi' nagpamatingkulo' kam si mga truno si uras nga husgaran-bi i dusi pamilya si mga a'a-na si Israel.

31 "Simon, amati'a Simon. Tugot na si Satanas pagpurbar kon ungod i mga pagtutu'u-bi ngan pina'agi sito abulag i tangkod pati' i ma'in nga day nag'ag'ag trigo. 32 Pero ag'ampu'an-ta kaw nga ga'i arungay i pagtutu'u-mo. Si pagsarig-na gihapon si pagtutu'u-mo, pakusugon i mga pagtutu'u-na si mga kabugtu'an-mo."

33 Aminugad may iya, "Paragdalom, andam ako pagpakihuwang si ka'aw bisan pa si kaprisuhan pati' si kamatayon."

34 Anaruman may si Jesus, "Pedro, sumatan-ta kaw, antis anutturu'ok i manok ina'anto, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo."

35 Mangno amatilaw si Jesus, "Aniya' ba' pangulangan-bi ngan pagpalangngan-ko si ka'am nga gana' bawa-bawahay pitaka, bag pati' adda pa sandalyas?"

Agpanaruman mga iya, "Gana'."

36 Agpinugad-na mga iya si Jesus, "Pero ina'anto, bawahu-bi kon aniya' pitaka-bi pati' bag-bi, ngan kon say i gana' ispada-na, kinahanglan baligya'an-na i pammakurumbut-na basi' akaballi iya. 37 Kinahanglan atuman si kinabuhi'-ko i maka'anna' si Kasuratan: 'Trarataron iya pariho si makasasala'.'* Sumatan-ta kam nga ma'in na pira i pagtuman sito."

38 Mangno agpaminugad i mga inadalan, "Paragdalom, kulawin, aniya' ato duwa ispada."

Anaruman si Jesus, "Tama' naynan."

I Pag'ampu'-na si Jesus

ari si Bukid-na si Ka'ulibuhan
Mateo 26:36-46; Markos 14:32-42

39 Kahuman sinan pamatakod kas Jesus pati' i mga inadalan-na pada'iray si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan kay iya may i kabatasanan-na mga iya. 40 Si panakka-na mga iya ari agpaminugad-nay to, "Ag'ampu'a kam basi' sa'agwanta-bi i mga pagpurbar si mga pagtutu'u-bi." 41 Mangno padahulo iya si mga inadalan-na nga tu'ig hamok takka-na si balitok i katala-na. Anluhod iya ngan agpangadyi', 42 "Tatay-ko, kon katuyu'an-mo, ala'on to kupa si kasakitan tikang si ako, pero dakaw agtumanon i katuyu'an-ko hamok, kundi' i katuyu'an-mo gayod." 43 Katapos, aniya' anghel man langit pakulaw si iya ngan agpabaskug-na i pagtutu'u-na. 44 Mangno day mabuka i kasing-kasing-na si kasakitan. Maniguro pa gayod iya agpangadyi' ngan manarabigay i dangga-na day laha' nga sigi mattak.†

45 Kahuman-na ag'ampo', pabwiltay to si mga iya ngan satakkahan-na nga agparapamaturi na dina tungod si mga kabidu'an-na. 46 Agtilaw-na

* **22:37** Isa 53:12 † **22:44** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga ma'in huwang i birsikulo 43 pati' 44.

mga iya si Jesus, “Ay kay agparapamaturi kam? Banguna kam anan ngan ag'ampu'a kam basi' agpaka'agwanta kam.”

I Pagdakop si Jesus
Mateo 26:47-56; Markos 14:43-50; Juan 18:3-11

47 Si pagparapahalling-na pa si Jesus, aniya' kalabbatan manakka ngan i magbaya' si mga iya, iya si Judas nga addangan si Dusi. Agduguk-na sito si Jesus basi' angurok. 48 Pero amatilaw si Jesus, “I pag'uruk-mo ba' i pa'agi-mo pagtukoy si Pinili' A'a pagtraydor si iya?”
49 Ngan pakasabut-na na si mga magpalibot si Jesus si tihinabo', amatilaw mga iya, “Paragdalom, gamit kami' ba' mga ispaday to?” 50 Ngan addangan si mga iya i manigbas dayon si rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan akapalungan i kawanan talinga-na.
51 Pero agsimul-na mga iya si Jesus, “Tama' naynan!” Mangno, ag'addu'-na i talinga-na si lalla ngan agpasulit-na gihapon.
52 Mangno amahalling si Jesus ari si mga puno' paraghalad, si mga puno' si mga gwardya si templo pati' si mga mata'o kamabu'utan nga agpamada'iray pagdakop si iya, “Ribildi ba' ako nga kinahanglan kam gayod agbawa si mga ispada-bi pati' si mga batuta-bi? 53 Balang allaw aghururuwang kita kam ari si mga hawan-na si templo ngan ga'i may ako agdakup-bi. Pero iya nayto i uras nagpatugut-na si ka'am si Diyos, i uras nga i kalu'uman i magdalom.”

Agdidiwarayan-na si Pedro

si Jesus
Mateo 26:69-75; Markos 14:66-72; Juan 18:16-18,25-27

54 Mangno, agpugulan-na mga iya si Jesus ngan agbawa-nay to mga iya pada'iray si ruma'-na si gilalabawi paraghalad. Amungyod si Pedro nga apartado si mga iya. 55 Si panakka-na mga iya, aniya' magpaparuktan ari si hawan nga pangngangarung-arungan ngan pahuwang si Pedro si mga magpaningkarag ari. 56 Si pagparalumpagi'-na ari, aniya' kabulig danda makakulaw si iya. Agparahiling-hiling-na iya pahalap ngan aminugad, “Huwang-nay to liwat sinan!”
57 Pero agdidiwarayan-na iya si pagpinugad, “Ni', ga'i ako angilala sinan.”
58 Kata'ud-ta'uran, aniya' liwat maminugad si iya, “Addangan liwat kaw si mga kahuruwangan-na.”
Anaruman si Pedro, “Mano, ga'i kami' aghuwang sinan.”
59 Mga un'ura i palihis, aniya' gihapon maminugad, “Sigurado ako nga huwang-nay to liwat sinan, kay taga Galilea liwat iya.”
60 Anaruman si Pedro, “Ambot Mano, gana' sa'urup-urupan-ko si nagparayawit-moy nan!” Mismo si pagparapahalling-na, anutturu'ok i manok. 61 Anili' i Paragdalom ngan diritso agbuslung-na si Pedro. Tungod sinan, sa'intuman-na dayon si Pedro i pinahallingan-na si Paragdalom: “Antis anutturu'ok i manok ina'anto, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo.” 62 Mangno pagawas iya ngan ari agparadinamag makusog.
63 Siray uras, nagparalangkagan si Jesus ngan nagparapuniti si mga gwardya magpamantay si iya. 64 Nagtambunan i mga mata-na ngan nagparapinugad, “Tiguhon daw! Say di' i mamuniti si ka'aw?” 65 Ngan agparapamahalling pa mga iya mga pala'in-la'in pagtamay si Jesus.

Si Jesus Atubang si Pilato

pati' si Gubirnador Herodes
Mateo 26:63-66; 27:11-26; Markos 14:61-63; 15:2-15; Juan 18:19-21,29-37,39–19:16

66 Kanalungan, agtiripon i kunsihu-na si mga mata'o kamabu'utan
si mga Hebro, nga aghururuwang i mga puno' paraghalad pati' i
mga paragturo' bala'od. Agpa'atubang-na mga iya si Jesus ngan
67 agmandaran-na, “Sumatin ngani' kami': Ka'aw ba' i Tinu'inan Mannanalwas?”

Anaruman si Jesus, “Kon sumatan-ta kam, ga'i kam anutu'o, 68 ngan
kon ako namay i mamatilaw si ka'am, ga'i kam anaruman. 69 Pero tikang
si ina'anto, papatingkulu'on i Pinili' A'a si kawanan-na si Makagagahom
Diyos.”

70 Agpamatilaw mga iya dimu'an, “Kon sugad, ka'aw bali' i Dadi'-na si Diyos?”

Anaruman si Jesus, “Tama' gayod i pagkapinugad-bi nga ako.”

71 Mangisog dayon mga iya, “Ga'i na kita kam agkinahanglan pa
mga ibidinsya! Mismo iya i magyawit si mga mara'at allingon nga
sapamati'an-ta na kam.”

23

1 Pamatunggo i bug'os kunsiho ngan nagbawa dayon iya atubang
si Pilato. 2 Agtikangan-nay to mga iya pagpasumbong si pagpinugad,
“Sadiskubrihan kami' nga agparapamasamuk-na sito a'a i nasyun-ta
kam. Agdiri'-na i pagbayad buhis si Emperador ngan agparapinugad nga
addangan iya hadi', i Tinu'inan Mannanalwas.”

3 Sanglit agtilaw-na si Pilato si Jesus, “Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?”

Anaruman may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan.”

4 Mangno agpinugad-na si Pilato i mga puno' paraghalad pati' i mag-
panggubok ari, “Gana' sa'anda'an-ko sala' sito a'a nga angay paratukan.”

5 Pero agpamirit gayod mga iya si pagpinugad, “Iyay nan i a'a magpara-
pasaramulyo si mga a'a si bug'os Judea pina'agi si mga turu'-na. Agtikang
iya ari si Galilea ngan agparaharushus-na pada'ito.”

6 Si pakabati'-na sinan si Pilato, amatilaw iya kon taga Galilea ba' si
Jesus. 7 Si pakakatu'an-na nga taga sunsari'i si Jesus si nagpamunu'an-
na si Herodes, agpapada'iray-nay to si nag'istaran-na kay siray uras ari
liwat mismo si Jerusalem si Herodes.

8 Si pakakulaw-na si Herodes si Jesus, bali gayod i kalipay-na. Maliyat
na panahon aghandom iya pag'ikukulaw tungod si mga sapamati'an-
na mahi'unong si iya ngan agla'om iya nga aniya' mga makagagahom
binuhatan sapakulaw-na si iya si Jesus. 9 Sanglit malabbat i mga patilaw-
na si Herodes pero ga'i gayod iya anaruman. 10 Agparapantutunggo ari
i mga puno' paraghalad pati' i mga paragturo' bala'od ngan maniguroy
to gayod mga iya paghimu-himo kasal'anan kuntra si Jesus. 11 Mangno
nagparapakamalu'an liwat iya si kas Herodes pati' si mga sundalu-
na. Agparapanlangkagan-nay to mga iya ngan agbistihan-na si mabu-
langga'ak gayod. Pagkatapos agpabwilta-na mga iya pada'iray si Pilato.
12 Tikang siray allaw, agkakumpaniya na kas Herodes pati' Pilato nga
dati bali pagkuntrahan.

13 Agpaman'u-na si Pilato i mga puno' paraghalad, i mga la'in pa
punu'an pati' i mga a'a 14 ngan agpaminugad-na, “Agbawa-bi to a'a
ato ngan agpaminugad kam nga agparadagka-na i mga a'a pagribildi.
Ag'usisa-ko na iya atubang si ka'am ngan gana' sa'anda'an-ko sala' sito
a'a nga angay paratukan sigon si mga sumbung-bi. 15 Da'inan may si
Herodes, gana' liwat sa'anda'an-na si iya sala', sanglit agpabwilta-na iya
ato si kita kam. Mismo ka'am akakulaw nga gana' binuhatan-na nga
angay paratukan kamatayon. 16 Sanglit, palibri-ko iya kahuman-ko si iya
agpalapnit.”*
18 Agdurungan i mga a'a agpanurakaw, “Matayon nan a'a! Palibrihon
si Barabas!” 19 Apriso si Barabas tungod kay iya i magtikang si saramok
ari si syudad pati' akamatay.
20 Aruyag gayod si Pilato nga akalibri si Jesus, sanglit, makibagaw gi-
hapon iya si mga a'a. 21 Pero sigi hamok mga iya panurakaw, “Papaku'on
iya si kudos, papaku'on iya si kudos!”
22 Si katallo bisis aminugad gihapon si Pilato si mga iya, “Apa'i may
kay agda'inana kam sinan? Ay i mara'at binuhatan-na sito a'a? Gana'
may sa'anda'an-ko si iya sala' nga angay paratukan kamatayon. Sanglit,
palapnit-ko hamok iya ngan palibri-ko.”
23 Pero sigi hamok mga iya panurakaw nga pinapako' si kudos si Jesus,
ngan abawa iya si mga tinurakaw-na. 24 Sanglit, akapinsar si Pilato
pagtugot na hamok si mga karuyag-na. 25 Agpalibri-na si Pilato i a'a
nagpapalibri-na mga iya nga mapriso tungod si saramok pati' pagmatay
ngan agpa'intriga-na si Jesus basi' atuman i katuyu'an-na si mga a'a.

Nagpapako' si Jesus si Kudos
Mateo 27:33-44; Markos 15:22-32; Juan 19:17-24,29

26 Aniya' lalla taga sunsari'i si syudad Cirene nag'arunan Simon nga
padulhog siray uras. Si pagbawa-na na si mga sundalo si Jesus si
pammamatayan, satupu'-na mga iya si Simon ngan agpabalyu-na mga
iya i kudos pagpapalangkit si iya si damurihan-na si Jesus. 27 Bali na
labbat i magparapamurubungyod si iya, ngan aniya' mga danda mag-
parapandinamag. 28 Anili' si mga iya si Jesus ngan aminugad, “Ka'am
mga danday nan nga mga taga Jerusalem, dakam ako agparapanangisi-
bi, lugod panangisi-bi i mga kalugaringun-bi pati' i mga kadadi'an-bi,
29 kay titakka i uras nga agpaminugad kam, ‘Malipayon i mga danda nga
ga'i pwidi agdadi' pati' ga'i nagsusuhan!’ 30 Sinan uras
malabbat makapinugad, ‘Mas mahalap kon akatimpagan kami' si mga
kabubukiran,
o ma'in ngani' akatambunan si mga katagudturan!’†
31 I mga binuhatan-na si mga a'a si ako ina'anto, akapariho si pagpirit si
mamata' kayo pagpatukon. Kon agda'ito sito mga iya ina'anto, iya pa ba'
kon uga na i ga'i mga pinatukun-na.”
32 Aniya' liwat duwangan kriminal nagbawa-na si mga sundalo nga
paratukan kamatayon. 33 Si panakka-na mga iya si tagudtod nag'arunan
Takuluk-na si Minatay, agpapaku'-na mga iya si Jesus. Nagpapako'
liwat i mga kriminal si mga kudus-na, i addangan ari si kawanan-na

* **23:16** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (17) Agpinugad-nay to tungod si kabatasanan-na nga balang Pyista si Paglabay agpalibri iya addangan si mga priso.

† **23:30** Oseas 10:8

ngan i addangan may ari si kawiri-na. 34 Aminugad si Jesus, “Tatay-
ko, pasayluhon mga iya kay ga'i agpakatu'anan si mga sabuhat-na.”‡
Mangno, agpararti-na mga iya i mga sul'ut-na si Jesus pina'agi si ripa.
35 Agparapangulaw i mga a'a pero sigi dina panabri' i mga puno' si
iya. Agparapaminugad mga iya, “Sasalbar-na lugod i la'in a'a. Pata'anan-
ta kon sasalbar-na i kalugaringun-na, kon ungod nga iya i Tinu'inan
Mannanalwas nagpabawa-na si Diyos, i Addangan Pinili'-na.”
36 Pamadugok liwat i mga sundalo ngan nagparalangkagan iya.
Ag'agda-na mga iya pagpaki'inom si malassom na bino 37 ngan ag-
paminugad, “Kon ungod nga ka'aw i hadi'-na si mga Hebro, salbaron
kalugaringun-moy nan.”
38 Aniya' makasurat ari si takulukan-na nga da'ito sito: *I HADI'-NA SI
MGA HEBRO*
39 Addangan liwat si mga kriminal nga kahuruwangan-na nagpapako',
agparatamay si pagpinugad, “Ma'in ba' ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas?
Salbaron kalugaringun-moy nan pati' kami'!”
40 Pero agsimul-na iya si huwang-na kriminal, “Gana' ba' katahap-mo
si Diyos? Pariho may hamok i patuk-ta pati' si tawa'-na? 41 Si kita, tama'
i sakarawat-ta para si sabuhat-ta. Pero yayto a'a gana' binuhatan-na
mara'at.”
42 Mangno aminugad iya, “Jesus, intumon may ako kon agtikang na i
paghadi'-mo.”
43 Anaruman si Jesus si iya, “Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, mismo
ina'anto allaw aghuwang na kita ari si para'iso.”

I Kamatayun-na si Jesus
Mateo 27:45-56; Markos 15:33-41

44 Ngan ka'amudtuhan, anlu'om i bug'os pitak palibot ari mga
tallo uras, 45 tungod kay aniya' maka'ulang si pagsirak-na si allaw.
Mangno ari si templo, hintak agisi' si duwa parti i pannalingkop
kurtina. 46 Amahalling makusog si Jesus, “Tatay-ko, agpatubyan-ko si
ka'aw i espiritu-ko.” Si pakapinugad-na sinan, pahuway na dayon i
paghingasung-na.
47 Ngan pakakulaw-na si sari'i sinturyon§ si mahinabo', agdayaw iya
si Diyos si pagpinugad, “Sigurado nga matadong to a'a.” 48 Kundi'
pakakulaw-na si kalabbatan mangngungusisa ari si kamatayun-na, pa-
malitiray to nga sigi pandugmok si mga darakan-na ngan sigi panagut-
sot. 49 Pero i dimu'an magpakakilala si iya agparapanunggo hamok
si katalahan pagkulaw sito dimu'an huwang na i mga danda nga
magparapamaya'-baya' tikang pa si Galilea.

I Paglabbong si Jesus
Mateo 27:57-61; Markos 15:42-47; Juan 19:38-42

50-51 Aniya' matadong ngan bali kadaluman a'a nga nag'arunan Jose.
Taga sunsari'i iya si Arimatea, Judea nga agparapanimulat si paghadi'-
na si Diyos. Bisan kon myimbro iya si kunsiho, ga'i to angalagad si mga
disisyun-na mga iya pati' si mga buhat-na. 52 Sanglit padugok iya si Pilato
pagpalako si bangkay-na si Jesus. 53 Katapos, aghaw'as-na i bangkay
ari si kudos ngan agputus-nay to si katsa. Mangno aghulid-na si adda

‡ **23:34** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga ma'in huwang i primiro sintinsya si birsikulo 34. § **23:47** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 175.

kwiba panlalabbungan nga naghimo si pangpang ari, nga gana' pa gayod makalabbungan.

54 Siray allaw, Bispira na si Allaw Pandidiskanso ngan agtikalu'om na.
55 Agpamungyod si Jose i mga danda nga magpamaya' si Jesus tikang
si Galilea ngan sakulawan-na mga iya kon pinapa'i paghulid si Jesus
si kwiba panlalabbungan. 56 Mangno agpamalik mga iya pag'andam
si pasangngit pati' i mga la'in gamit pammabu'bo' si puhu'-na pero
agdiskanso mga iya dahulo si Allaw Pandidiskanso sigon si kasugu'an.

24

I Pakabanhaw-na si Jesus
Mateo 28:1-8; Markos 16:1-8; Juan 20:1-8

1 Kadumingguhan, nalung-nalong pa gayod i mga danda agpa-
mada'iray si naglabbungan ngan agpamawa-na i nagpangandam-na
pasangngit. 2 Si panakka-na mga iya ari, sa'usisahan-na mga iya nga
nagpaligid na dina i bato, 3 pero si pasallud-na mga iya, ga'i na mga
iya sa'anda'an-na ari i bangkay-na si Ginu'o Jesus. 4 Si pagpara'usa-na
mga iya mahi'unong sito, hintak mga iya agpakakulaw duwangan lalla
magtutunggo si mga kagiliran-na nga akapariho si kil'at i kadanta'-na
si mga sutana-na. 5 Tungod si kangarat-na si mga danda agpakaduko'
mga iya, pero agpaminugad i mga lalla, “Ay kay ato kam si lugar-nay to
si mga minatay agpara'anda' si addangan nga allom? 6 Ga'i na iya ato;
abanhaw iya! Ga'i na ba' sa'intuman-bi i nagsumat-na si ka'am ngan
paghuruwang-bi ari si Galilea? 7 Agpinugad iya, ‘Papa'intrigahon i Pinili'
A'a si pagdalum-na si mga makasasala'. Papapaku'on iya si kudos ngan
si katallo allaw abanhaw iya.’ ” 8 Sa'intuman-na dayon mga iya i mga
pinahallingan-na si Jesus.

9 Si pagpamalik-na na mga iya man kwiba, agdiritso mga iya si
panniripunan-na si Unsi pati' si ditangnga' pa mga inadalan ngan
agsumatan-nay to si dimu'an mahinabo' si mga iya. 10 I mga danda
magpanumat sito si mga apostol, iya kas Maria Magdalena, Joana, Maria
nga nanay-na si Santiago pati' i mga la'in pa mga kahuruwangan-na.
11 Pero ga'i mga iya agpanutu'o si mga danda tungod kay para si mga
iya day surusurumaton to hamok isturya. 12 Bisan kon da'inan sinan,
paduwa'i gihapon si Pedro ngan aglalahi pan kwiba. Si pangubu'-na,
gana' la'in sakulawan-na kon ma'in na hamok i tampi' nagpaputos si
Jesus. Mangno agbalik iya, nga agpara'usa-na kon ay kay da'iray i
mahinabo'.

I mga Hinabo'

si Lalan pan Emmaus

13 Mismo siray allaw, aniya' duwangan si mga inadalan nga agbaktas
pada'iray si bungto Emmaus. Mga unsi kilumitro i katalahan-na sito
tikang si Jerusalem. 14 Sigi mga iya isturya mahi'unong si dimu'an mga
mahinabo' pa hamok. 15 Si pagparabagaw-na mga iya, patapit si Jesus
si mga iya ngan makibungyod aglalangngan, 16 pero aniya' maka'ulang
nga ga'i mga iya samayu'-mayu'an-na gayod.

17 Amatilaw to si mga iya, “Ay i nagparabagaw-bi si
pagparalalangngan-bi?”

Pahuway mga iya nga mga masurub'on. 18 Addangan si mga iya
nga nag'arunan Cleopas i manaruman, “Ka'aw daw hamok siguro i
addangan mamyista si Jerusalem nga ma'in sayod si mga mahinabo' ari
si pa'agi ray mga allaw?”
19 “Ay hinabu'a?” lingun-na may si Jesus.
“I mahi'unong si Jesus nga taga Nasaret,” i saruman-na mga iya.
“Paragsumat-na iya si Diyos, nga bali kagamhanan i mga allingun-na
pati' i mga buhat-na si pangulawan-na si Diyos pati' si dimu'an mga a'a.
20 Agpa'intriga-na iya si mga puno' paraghalad pati' si mga punu'an-ta
kam nga akapatukan kamatayon, ngan nagpapako' to si kudos. 21 Tara'
kay agla'om kami' nga iya i tilukat si mga a'a-na si Israel nga agpakalibri.
Pwira pa liwat sinan, i katallo nayto allaw tikang si pakahinabu'-na
ngan 22 agpa'usa kami' si isturya-na si mga kahuruwangan kami' danda.
Ina'an nalung-nalong pa, agpamada'iray mga iya si kwiba naglabbun-
gan, 23 pero ga'i mga iya sa'anda'an-na i puhu'-na. Agpamalik mga
iya ngan agsumatan-na kami' nga agpakakulaw kuno' mga iya mga
anghel magpaminugad nga abanhaw iya. 24 Mangno aniya' si mga
kahuruwangan kami' magpamada'iray ngan ari kinadiskubrihan nga
ungod i nagsumat-na si mga danda hi'unong si kwiba, pero ga'i mga iya
sakulawan-na ari si Jesus.”
25 Aminugad si Jesus si mga iya, “Day gana' mga isip-bi, mga
maluya pa kam gayod pagtutu'o si dimu'an mga pinahallingan-na si
mga paragsumat-na si Diyos! 26 Ma'in ba' nga kinahanglan agsakit
sito i Tinu'inan Mannanalwas ngan pina'agi sinan sa'angkun-na i
maka'angayan pwistu-na? 27 Mangno ag'isplikaran-na mga iya si
dimu'an magpaka'anna' si Kasuratan mahi'unong si iya, tikang gayod si
Bala'ud-na si Moises hasta pa nga ag'agihan-na mga iya i kabug'usan-na
si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.
28 Si pagdadara'un-na na mga iya si papada'irayun-na bungto, a'abat si
Jesus nga day ma'in pa iya tihuway. 29 Sanglit maniguro gayod mga iya
paghawid si pagpinugad, “Padiskansuha dahulo si kami' to kay kuhap
na. Ma'in na pira i kasangumon.” Pahawid iya ngan agdayon si mga
nag'istaran-na mga iya.
30 Si pagtararangka'-na na mga iya si pagkakanan, angaddo' si Je-
sus adda bug'os pan, agpasalamat iya si Diyos, ngan agturutabbi'-na.
Mangno agparu'du'-nay to si mga iya. 31 Siray uras ag'abrihan-na si Diyos
i mga mata-na ngan agpakamayu'-mayo' nayto si iya. Diritso iya apara' si
mga pangulawan-na 32 ngan aniya' si mga iya maminugad, “Sanglit may
bali' day matapit andang i kasing-kasing-ta ngan akabalikan i pagla'um-
ta si pagparabagaw-na si kita ina'an ari si lalan pati' si pagparapasabut-
na si kita si Kasuratan.”
33 Patukal dayon mga iya ngan agbwilta pan Jerusalem. Ari mga iya
satakka-na i Unsi pati' i ditangnga' pa mga inadalan nga agtiriripon.
34 Yayto i tinakka-na mga iya allingon: “Ungod gayod nga abanhaw i
Ginu'o. Agpakulaw iya si Simon.” 35 Mangno agsumat may i duwangan si
mga mahinabo' si mga iya ari si lalan, pati' kon pinapa'i mga iya sakilala-
na si Jesus si pagturutabbi'-na si pan.

Agpakulaw si Jesus

si mga Inadalan

36 Si pagparabararagaw-na mga iya mahi'unong sito, hintak pakulaw
si Jesus nga agtutunggo huwang si mga iya ngan aminugad, “Karawatu-
bi i kamurayaw.”
37 Nginarat mga iya ngan bali i mga kulba-na kay i mga pagkagasi-na
nga kalag i mga sakulawan-na. 38 Agpaminugad-na mga iya, “Ay kay
agkabururong kam pati' aniya' pa mga pagduda-bi? 39 Kulawi-bi ngani'
mga tamburu'-koy to pati' mga kitid-ko. Akoy to gayod! Kapkapu-bi ako
ngan buslungu-bi pahalap. I kalag gana' isi-na pati' ta'ulang-na ma'in
pariho si sakulawan-bi ina'anto si ako.”
40 Pakapinugad-na sinan, agpakulaw-na si mga iya i mga tamburu'-
na pati' i mga kitid-na. 41 Myintras ga'i pa mga iya agpanutu'o tungod
kay agsalakot pa si mga kasing-kasing-na i kalipayan pati' i pag'usa,
amatilaw pa iya, “Aniya' ba' ato nga pwidi akakan?” 42 Agparu'du'an-
nay to mga iya pinarilya daying 43 ngan agkakan-na mismo atubang si
mga iya.
44 Aminugad to si mga iya, “Yayto i nagpinugad-ko si ka'am siray
ngan paghururuwang-ta pa kam: Kinahanglan nga atuman i dimu'an
maka'anna' si Kasuratan mahi'unong si ako nga kina'anda'an si Bala'ud-
na si Moises, si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, pati' si Mga Salmo.”
45 Mangno, agpangabrihan-na si Jesus i mga inisipan-na basi' ag-
pakasabot mga iya si Kasuratan 46 ngan aminugad, “Aka'anna' si Kasur-
atan nga papasakiton ngan maratayon i Tinu'inan Mannanalwas pero si
katallo allaw abanhaw iya. 47 Katapos tirikangan ato si Jerusalem hasta
nga anakka si dimu'an nasyon i pagpasamwak nga kinahanglan agbasol
i a'a huwang si pagbag'o. Nagpasamwak liwat nga pwidi apasaylo i mga
sala' pina'agi si arun-na. 48 Ka'am i mga magpakatistigos sito dimu'an.
49 Pabawa-ko si ka'am i nagsa'ad-na siray si Tatay-ko, sanglit ag'antahaka
kam hamok ato si syudad hasta nga ga'i kam nag'ayupan si gahom man
dyata'.”

I Pag'alsa si Jesus

pan Langit
Markos 16:19-20; Buhat 1:9-11

50 Pakapabungyud-na si mga iya pan gawas si syudad nga ag-
dadara'on si baryo Betania, ag'alsa-na si Jesus i mga tamburu'-na
ngan agbindisyunan-na mga iya. 51 Si pagparabindisyun-na, pa'amban
to si mga iya ngan a'alsa iya pan langit. 52 Mangno, agpanluhod i
mga inadalan pag'ampo' si iya ngan katapos agpamwilta mga iya pan
Jerusalem nga bali i mga kalipayan-na. 53 Pirmi na hamok mga iya ari si
templo pagdayaw si Diyos.

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Juan
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Juan addangan si Dusi nagpili'-na si Jesus bilang apostol (Mateo 10:2; Markos 3:17; Lukas 6:14). Dadi'-na iya si Sebedeo pati' si Salome nga mga taga Capernaum. Ga'i iya agsabi si arun-na ato sito Ebanghelyo, lugod agpakilala hamok iya bilang inadalan nga hinigugma'-na si Jesus (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20,24). Agsurat-nay to ngan maktong na iya si 85 AD (mga 55 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Iyay to i pangultimo nagsurat si mga Ebanghelyo.

Bali haya i pagkala'inan-na sito kuntra si nagsurat-na kas Mateo, Markos pati' Lukas. Tungod kay agsurat si Juan kahuman na dina si maliyat panahon pagpaki'adda si mabanhaw Jesus, mas malalom i pagsabut-na parti si Diyos. Ga'i iya akuntinto pagsumat hamok si mga hinabo' kundi' ag'isplikar iya kon ay kay ahinabo' to. Pariho si Katapusan Panihapon, agsumat iya sito si lima gayod kapitulo (13-17) pero ga'i iya agbagaw parti si pan pati' si kupa. Ari si tallo mga Ebanghelyo, i Katapusan Panihapon sallod hamok si pira mga birsikulo.

Aggamit i a'a allingon pagpaklaro kon ay i maka'anna' si isip-na. Sanglit pina'agi si allingon sakilala-ta i kina'iya-na si a'a. Si pariho kamutangan, anakka si Juan i pagsabot nga si Jesus i Allingon nga agpakang'a'a ngan makihuwang pag'istar si kita kam ato si kalibutan (1:14) basi' agpakakulaw i mga a'a kon say i Diyos Tata' ngan agpakasabot si kina'iya-na pati' isip-na. Agsurat iya sito basi' agpanutu'o i mga a'a nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos ngan tungod si mga pagtutu'u-na, agpaka'angkon mga iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na (20:31). Sanglit, malabbat i maka'anna' ato parti si pagkadiyus-na si Jesus, parti si pagtu'o, pati' parti kon ay i ungod kinabuhi'. Agpamatu'od ato si Juan nga ungod si Jesus hamok i nagsa'ad Paragsalbar.

Agpasabot ato si Juan si pagkala'inan-na si kina'iya-na si tallungan: I Tata', i Dadi', pati' i Espirito Santo.

Parti si Diyos Tata', aka'adal kita hi'unong: Si gahum-na pagbanhaw si mga minatay (5:21), si pagkagamhanan-na labaw si dimu'an (10:29), si klasi si kasing-kasing nga iristaran-na (14:23), si pagkasagradu-na (17:11), pati' si pagkamatadung-na (17:25).

Parti si Dadi', agsumat si Juan si pala'in-la'in nagpaparihu'an-na si Jesus si kalugaringun-na: Si karakanon (6:35), si danta' (9:5), si pwirtahan (10:7), pati' si pu'un-na si ubas (15:1). Agpasabot liwat ato nga si Jesus hamok i pangngagihan, i kamatu'uran, pati' i kinabuhi' (14:6).

Parti namay si Espirito Santo, malabbat liwat i sa'adalan-ta si iya ari si kapitulo 14-16 hi'unong si pagpasayud-na si kita si kamatu'uran, si pag'ayup-na si kita, si pagparagiya-na pati' si pagparaturu'-na si kita kam magpanutu'o si Kristo.

Malabbat mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga ato hamok kina'anda'an: Aghimu-na si Jesus bino i buwahi' (2:1-11), agpahalap-na i dadi'-na si tinapuran (4:46-54), agpalangngan-na i lulid (5:1-18), agpakulaw-na i buta (9:1-7), ngan agbanhaw-na si Lazaro (11:38-45).

I la'in pa mga isturya nga ato hamok kina'anda'an: I pagturu'-na si Jesus si Nicodemos (3:1-21), i pagpakibagaw-na si Jesus si Samaritana hi'unong si ungod kinabuhi' (4:1-26), i mahalap mangngataman (10:1-21), i pagturu'-na si Pyista nga Dadi'-na iya si Diyos (10:22-42), pati' i pagpangadyi'-na pada'iray si Tata' (17:1-26).

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. Si Jesus i Allingon nga Agpakang'a'a (1:1-18)
2. I Pag'agda-na si Dahulo mga Inadalan-na si Jesus (1:19-51)
3. Hayag si Jesus Pagpasamwak (2:1–4:54)
4. I Paghimu-na si mga Pangngilalahan si Langitnon Kasiguruhan pati' i Pag'atindir-na si mga Pyista si Jerusalem (5:1–11:57)
5. I Pagturu'-na ari si Templo Sallod si Kamahalan (12:1-50)
6. I Pagturu'-na si mga Inadalan-na pati' i Pagpangadyi'-na ari si Katapusan Panihapon (13:1–17:26)
7. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (18:1–19:42)
8. I Pagkabanhaw (20:1-31)
9. I Pagtu'in-na Gihapon si Jesus si Pedro (21:1-29)

Agpakang'a'a i Allingon

1 Antis si panikangan aniya' na Allingon, ngan yayto Allingon
aghuwang si Diyos, ngan i Allingon, iya i Diyos. 2 Aghuwang na iya si
Diyos antis pa si panikangan.
3 Ahimo i dimu'an pina'agi si iya, ngan kon ma'in iya i magbuhat, gana'
mahimo si bisan ay. 4 Awinan si iya i ungod kinabuhi', ngan yaynan
kinabuhi' i magdanta' si mga a'a. 5 Agsana'ag to danta' si kalu'uman, pero
ga'i to sasabutan-na.*
6 Mangno abantog i naglihug-na si Diyos nag'arunan Juan. 7 Naglihog
iya bilang tistigos pagpamatu'od mahi'unong sito danta', basi' pina'agi si
iya anutu'o kunta' i dimu'an. 8 Ma'in iya mismo i danta', pero pada'ito
hamok iya pagpasayod hi'unong sito danta', 9 kay ma'in na pira tisiga ato
si kalibutan i ungod danta' nga agsana'ag si balang a'a.
10 Si kamatu'uran, mismo sinan panahon, ato na si kalibutan i Allingon
pero ga'i iya nagkilala si mga a'a bisan kon naghimo mga iya pina'agi
si iya. 11 Pada'ito iya si mga sakup-na pero ga'i iya nag'ako'. 12 Pero
aniya' may gihapon magtapod si arun-na, ngan para sito dimu'an nga
ag'ako' si iya, agpumwan-na i katungod nga magin dadi'-na si Diyos.
13 Ga'i mga iya aka'angkon sito kamutangan pina'agi si pribilihiyu-na si
maghinganak si mga iya, o tungod si mga pag'ungara'-na, o ma'in ngani'
tungod si mga pagpili'-na, kundi' ahimo mga iya dadi'-na tungod kay i
Diyos mismo magbuwan si mga iya baha'o kinabuhi'.†
14 Agpakang'a'a i Allingon ngan makihuwang pag'istar si kita kam.
Sakulawan-ta kam i maka'angayan kina'iya-na nga iya i ka'angayan-
na si gana' kaparihu-na Dadi'. Linihug-na iya si Tata' pagpakatu'an
si kabug'usan-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' si ka-
matu'uran.
15 Agparapasayod si Juan mahi'unong si iya pina'agi si pagpinugad,
“Yayto i nagparapinugad-ko siray nga i mabantog kahuman si ako, labaw

* **1:5** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: ga'i to salupig-na si kalu'uman. † **1:13** Si Grikuhanon: i Diyos mismo maghinganak si mga iya.

dina kay dati na iya antis si paka'allum-ko.” 16 Tungod si kabug'usan-na
si mapinalangga'on pagpanginanu-na, bali pagsangyahan si kahalapan‡
nga sunud-sunod sakarawat-ta kam dimu'an. 17 Agpumwan-na si Diyos
i bala'od pina'agi si Moises, pero i mapinalangga'on pagpanginano pati'
i kamatu'uran paguwa' pina'agi si Jesu-Kristo. 18 Gana' pa gayod bisan
say aha'a makakulaw si Diyos, pero aniya' magpakilala kon say iya, nga
gana' la'in kon ma'in mismo i Diyos nga gana' kaparihu-na Dadi' nga
awiray ina'anto si kagiliran-na si Tata'.

Agsumat si Juan

nga Ma'in Iya

i Tinu'inan Mannanalwas

19 Aniya' nagpamabawa-na si mga punu'-na si mga Hebro ari si
Jerusalem mga paraghalad pati' mga kabulig-na sito nga nagpan-
garunan Levita pagpatilaw si Juan kon say gayod iya. Yayto i ka-
matu'uran nagsumat-na si Juan. 20 Ga'i iya agruha-duha pagsaruman,
lugod diritso iya aminugad, “Ma'in ako i Tinu'inan Mannanalwas.”
21 Agpaminugad to si iya, “Kon sugad, ka'aw si Elias.”
Aminugad iya, “Ma'in.”
Amatilaw gihapon mga iya, “Ka'aw na ba' i nagparapanimulat kami'
paragsumat?”
Anaruman may iya, “Ma'in.”
22 Si katapus-tapusan agpaminugad mga iya, “Say kaw gayod?
Buwanin kami' saruman nga angay sapasumat kami' si magpanlihog si
kami'. Ay i pagka'abat-mo mahi'unong si pagka'a'a-moy nan?”
23 Anaruman si Juan pina'agi si mga allingun-na siray si paragsumat
Isaias, “Ako i magparapasamwak ari si disyirto, ‘Tadungu-bi i aragihan-
na si Paragdalom.’ ”§
24-25 Mangno amatilaw si iya i nagpamabawa Parisiyo, “Kapa'i may kay
agparabunyag kaw kon ma'in ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas, o ma'in
ka'aw si Elias, o ma'in ka'aw i nagparapanimulat kami' paragsumat?”
26 Anaruman si Juan, “Parti si buwahi' i pagbunyag-ko* pero aniya'
huwang ato nga ga'i sakilala-bi. 27 Iya i tisunod si ako. Ma'in ngani' ako
angay bisan pagbak'ad si sintas-na si sapatus-na.”
28 Ahinabo' nan dimu'an ari si baryo Betania nga banda sirangan si
Suba' Jordan kon singnga agparabunyag si Juan.

Si Jesus i Nati Karniru-na

si Diyos

Mateo 3:16; Markos 1:10; Lukas 3:22

29 Ka'asumuhan, sakulawan-na si Juan nga tidugok si iya si Jesus,
ngan aminugad iya, “Kulawi-bi, awira' i Nati Karniru-na si Diyos nga
tipara' si sala' ato si kalibutan! 30 Iya i nagtukuy-ko si pagpinugad, ‘I
a'a nga mabantog kahuman si ako, labaw dina kay dati na iya antis
si paka'allum-ko.’ 31 Ngan pagtu'in si ako pagbunyag parti si buwahi',

‡ **1:16** I nagtukoy kahalapan, iya i naghingyap-ta kabubuwason nga tikang si Diyos ma'in i kayamanan. § **1:23** Isa 40:3 * **1:26** Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyu'an-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na.

mismo ngani' ako ga'i pa liwat angilala kon say iya, pero nagtu'inan ako sito basi' akakilala si iya i mga a'a-na si Israel."

32 Agpadayon si Juan pagpamatu'od hi'unong si mahinabo' si pa'agi
ray pa hamok mga allaw, "Sakulawan-ko i Espirito man langit nga
pa'ayop si iya pariho si adda sarampati. 33 Ga'i kunta' ako angilala si
iya kon ga'i agpinugad i maglihog si ako pagbunyag, 'I a'a kon singnga
sakulawan-mo i Espirito pan hawod ngan pa'ayop, burunyagan-na i mga
a'a pagpa'ayop si Espirito Santo.'† 34 Sakulawan-koy nan gayod ngan
akatistigos ako nga yaynan i Dadi'-na si Diyos."

I Primiro

mga Inadalan-na si Jesus
Mateo 4:18-22; Markos 1:16-20; Lukas 5:2-11

35 Ka'asumuhan, pabwilta gihapon ari si Juan ngan aniya' duwangan
si mga inadalan-na huwang si iya. 36 Pakakulaw-na nga palabay si Jesus,
aminugad iya, "Kulawi-bi, iyay ray i Nati Karniru-na si Diyos!"

37 Pakabati'-na si iya si duwangan inadalan, agpanlanat mga iya si
Jesus. 38 Panili'-na si Jesus, sakulawan-na mga iya, mangno amatilaw,
"Ay i tuyu'-bi?"

Pagpakulaw si karuyag-na mga iya nga magin ma'istru-nay to,
agtahuran-nay to mga iya si Hebruhanon allingon, "Rabbi, pabaya'on
daw kami' pada'iray si pandidiskansuhan-mo."

39 Anaruman may si Jesus, "Hala, tana kam basi' aniya' sakatu'anan-
bi."

Sanglit amaya' mga iya pagkulaw si pandidiskansuhan-na. Siray
uras, mga alas kwatro na si kakuhapon ngan ari mga iya hasta pa si
ka'asumuhan kuhap.

40 Si duwangan nan nga makapamati' si mga allingun-na si Juan ngan
magpamaya' si Jesus, addangan si mga iya si Andres, nga sirari-na si
Simon Pedro. 41 Si pagbalik-na mga iya, gana' la'in isip-na si Andres
kon ma'in i pag'anda' dayon si Simon ngan agpakatu'an-na, "Sabagatan
kami' na i Tinu'inan Mannanalwas." 42 Mangno agtulihan-na si Simon
pada'iray si Jesus.

Pakakulaw-na si Jesus si iya, agpinugad-na iya, "Ka'aw si Simon, i
dadi'-na si Juan. Ararunan kaw Cefas." Si linggwahi-na kas Jesus, iyay
nan i makapariho si sagara'an-bi na aron, Pedro.‡

Ag'agda-na si Jesus

kas Felipe pati' Nataniel

43 Ka'asumuhan, akahuna'-huna' si Jesus pagpada'iray si Galilea.
Pakabagat-na si Felipe, agpinugad-nay to, "Amaya'a si ako."

44 Si Felipe taga Betsaida nga iya liwat i nag'istaran-na syudad si kas
Andres pati' Pedro. 45 Pakabagat-na si Felipe si Nataniel, agpinugad-nay
to, "Sabagatan kami' na i nagtukoy si Bala'ud-na si Moises nga nagtukoy
liwat si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. Iya si Jesus taga Nasaret nga
dadi'-na si Jose."

---

† **1:33** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4. ‡ **1:42** I Cefas si Hebruhanon pati' i Pedro si Grikuhanon, bato i kahulugan-na si duway nan aron. Kulawin si Mateo 16:18.

46 Aminugad si Nataniel, “Ay? Taga Nasaret? Sigurado nga gana' sahimu-na kahalapan para si mga a'a si addangan nga taga sunsari'i.”
Aminugad may si Felipe, “Tuwa, amaya'a basi' aniya' sakatu'anan-mo.”
47 Pakakulaw-na si Jesus nga padugok si Nataniel, aminugad iya, “Atiya' i tangkod a'a-na si Israel, nga ga'i ata'o pagdaya'.”
48 “Pinapa'i ako sakilala-mo?” lingun-na si Nataniel.
Anaruman si Jesus, “Sakatu'anan-ta na kaw andang bisan ngan ari pa kaw si landung-na si igos myintras kaw agban'u-na si Felipe.”
49 Tungod sinan, akahintakan si Nataniel ngan diritso akapinugad, “Rabbi,§ ka'aw i Dadi'-na si Diyos, ka'aw i Hadi'-na si Israel.”
50 Aminugad si Jesus, “Anutu'o kaw hamok tungod kay agsumatan-ta kaw nga sakatu'anan-ta na kaw bisan ngan ari pa kaw si landung-na si igos. Aniya' pa mga tihinabo' nga anmas pa sito ka'urusahon.”
51 Mangno agpadayon iya pagsumat si mga iya, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, titakka i panahon nga sakatu'anan-bi dimu'an kon ay i maka'angayan kamutangan-na si Pinili' A'a nga bisan i mga anghel-na si Diyos amanahik paduwa'i si langit pagsirbi si iya.”

2

Aghimu-na Bino si Jesus

i Buwahi'

1 Kasa'addallawan, aniya' kumbiti si nagkasal ari si Cana, adda baryo si prubinsya Galilea. Agparabulig-bulig ari i nanay-na si Jesus, 2 ngan ari liwat si Jesus kay imbitado iya huwang i mga inadalan-na. 3 Ngan atibos na i bino agpinugad-na iya si nanay-na, “Gana' na mga binu-na.”
4 Anaruman may si Jesus, “Nay,* pata'anin hamok ako. Ma'in payto i tama' uras pagpakulaw si gahum-ko.”
5 Agtugunan-na si nanay-na i mga sirbinti, “Sunuru-bi bisan ay i panlihugan-na si ka'am.”
6 Aniya' ari annom tadyaw pangngingisihan buwahi' para si kina-hanglanon nga anlimpyo i mga Hebro si pangulawan-na si Diyos. Yayto mga tadyaw hinimo tikang si bato ngan ka'isihan to mga baynti pada'iray si traynta galon balang adda.
7 Aminugad si Jesus si mga sirbinti, “Isihi-bi buwahi' i mga tadyaw.” Sanglit agpangisihan-nay to mga iya hasta nga agpansapwa.
8 Mangno aminugad si Jesus si mga iya, “Anabu'a kam ngan bawahu-bi pada'iray si tinapuran sito kumbiti.” Sanglit anabo' mga iya ngan agbawa-na pada'iray si tinapuran si kumbiti. 9 Animtim to si buwahi' nga mahimo bino. Ga'i iya akatu'anan kon singngay nan tikang, pero akatu'anan i mga sirbinti magtabo' si buwahi'. Mangno agban'u-na si tinapuran i kinasal lalla 10 ngan agpinugad-na, “Kabatasanan si mag-pakumbiti pagpa'inom dahulo si gimahalapi bino ngan kon mga baring na i mga imbitado, iya na dina i pagpa'inom si bino nga minos i kantidad-na. Pero agpadamuri-mo lugod dina i gimahalapi bino.”
11 Si da'inan pa'agi aghimu-na si Jesus i primiro si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pagpamatu'od kon say iya. Ahinabo' nan ari

§ **1:49** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38. * **2:4** Si Hebruhanon: Danda. Iyay nan i pagban'u-na si Jesus si nanay-na sigon si kabatasanan-na mga iya, pero nagsalli'an nan kay ma'in nan i pa'agi-ta pagtahod si adda nanay.

si Cana, Galilea. Ari sapakulaw-na si Jesus i ka'angayan-na, sanglit agsasarig i pagtu'u-na si iya si mga inadalan-na.
12 Kahuman sinan, padalugdog iya pan syudad Capernaum huwang
i nanay-na, i mga bugtu'-na pati' i mga inadalan-na ngan ari mga iya
tubtob si pira allaw.

Ag'isugan-na si Jesus

i Magparapanginanda' Kwarta

ari si Templo
Mateo 21:12-13; Markos 11:15-17; Lukas 19:45-46

13 Ngan titakka na i Pyista si Paglabay,† pasagka si Jesus pan Jerusalem.
14 Sata'upan-na ari si hawan-na si templo i magparapamaligya' mga papahalaron baka, karniro, pati' sarampati. Ari liwat i magparapanukli' si pala'in-la'in klasi kwarta nga agpaningkulo' si mga lamisa-na. 15 Sanglit aghimo si Jesus panlalapnit tikang si pisi' ngan sigi iya pantabrog si dimu'an karniro pati' baka pagawas si ridur-na si templo ngan sigi-na liwat pamabaliskad i mga lamisa-na si magparapamabalyo si pala'in-la'in kwarta hasta nga agpanwararak i mga sinsilyo. 16 Dungan sinan, sigi liwat iya pangisog si magparapamaligya' sarampati, “Gawasi-bi nan! Ay kay aghimu-bi mirkado i ruma'-na si Tatay-ko?”
17 Mangno sa'intuman-na dayon si mga inadalan-na i maka'anna' si Kasuratan: “Day mabuka i kasing-kasing-ko tungod si kadisididu-ko pagpanginano si ruma'-mo, Diyos.”‡
18 Pero i mga punu'-na si mga Hebro pamadugok si Jesus ngan agpamatilaw dina, “Ay pangngilalahana si langitnon kasiguruhan i sahimumo si kami' pagpamatu'od nga aglihug-na kaw si Diyos pagbuhat sito dimu'an?”
19 Anaruman si Jesus, “Bungkagu-bi to templo ngan ako mismo i manindog§ sito gihapon sallod hamok si tallo allaw.”
20 Pero agminus-na dina iya si mga punu'-na si mga Hebro, “Kwarintay sa'is ta'on i katitindog sito templo, katapos aminugad kaw nga tindugmoy to sallod hamok si tallo allaw?” 21 Pero i templo nga nagtukuy-na si Jesus, mismo i puhu'-na. 22 Kahuman si kabanhaw-na, aka'intom i mga inadalan-na si nagpahalling-nay to, ngan siray uras agtamba i mga pagtu'u-na si Kasuratan pati' si mga pinahallingan-na si Jesus.
23 Ngan kari'i-na na si Jesus si Jerusalem si Pyista si Paglabay, kalabbatan i magpakakulaw si mga nagparahimu-na pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, sanglit agpanutu'oy to si iya.* 24 Kundi' ga'i dayon pabawa si Jesus pagtapod sito mga a'a kay sayod iya si kina'iya-na si dimu'an mga a'a. 25 Ma'in na ministir nga nagsumatan pa iya hi'unong si a'a kay andang na iya sayod si bisan ay parti si a'a.

3

Agturu'an-na si Jesus

† **2:13** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto. ‡ **2:17** Salmo 69:9 § **2:19** Si Grikuhanon: mamabangon. Da'inan sinan i allingun-na pagtukoy si kabanhaw-na pariho si marugno' ruma' nga pabangon gihapon.
* **2:23** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: agpanutu'oy to nga ungod i nagpa'aron si iya.

si Nicodemos

1 Aniya' ari addangan nag'arunan Nicodemos nga myimbro si
Kunsihu-na si mga Hebro. Sakop to iya si grupu-na si mga Parisiyo.
2 Adda sinan sangom, anungbalay iya si Jesus ngan agpakulaw iya si
pag'aku'-na nga magin ma'istru-nay to si Hebruhanon allingon, "Rabbi,*
katu'anan kami' nga nagpabawa-na kaw si Diyos paragturo' tungod
kay gana' makahimo si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan
nagparapamuhat-mo kon ga'i aghuwangan-na si Diyos."
3 Aminugad may si Jesus, "Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, ga'i pwidi
akatu'anan i a'a si paghadi'-na si Diyos hasta nga ga'i iya a'allom si
kaduwa bisis."†
4 Aminugad may si Nicodemos, "Pero pinapa'i i a'a a'allom si kaduwa
bisis? Sigurado nga ga'i na iya akasallod si battung-na si nanay-na para
naghinganak utro!"
5 Anaruman si Jesus, "Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, ga'i pwidi i
a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos hasta nga ga'i iya a'allom
pina'agi si buwahi' pati' pina'agi si Espirito. 6 I puho' ahimo pina'agi si
mga mahanak ngan tikang si kada'an kina'iya paguwa' i kalibutanon
buhat, pero a'allom i espiritu-na si a'a pina'agi si Espirito ngan tikang
si iya paguwa' i espirituhanon pangiwa-kiwa. 7 Kunta' ga'i kaw ag'usa
si pagpinugad-ko, 'Kinahanglan kam a'allom si kaduwa bisis.' 8 Ga'i
sapugungan-ta i bariyo kon singnga pa'arop. Sabati'an-ta i tandu-na,
pero ga'i kita akatu'anan kon singngay to tikang o kon singnga sito i arup-
na. Da'ito sito i kamutangan-na si kada addangan nga a'allom pina'agi si
Espirito."
9 Amatilaw si Nicodemos, "Pinapa'i nan ahinabo'?"
10 Anaruman may si Jesus, "Adda kaw paragturo' si mga a'a-na si Israel
pero ay kay ga'i kaw anabot sinan? 11 Sumatan-ta kaw si kamatu'uran,
agpahalling kami' si mga sakatu'anan kami' ngan agtistigos kami' parti si
mga sakulawan kami', pero ka'am nga mga puno', ga'i pa kam gihapon
anutu'o si mga allingon kami'. 12 Agsumatan-ta kaw si mga mahinabo'
ato si kalibutan pero ga'i kaw anutu'o; ay pa may i panutu'u-mo kon
sumatan-ta kaw si mga mahinabo' ari si langit? 13 Gana' pa maka-
pada'iray si langit pwira si addangan nga tikang si langit nga gana' la'in
kon ma'in i Pinili' A'a. 14 Pariho si pangalsa-na si Moises si burunsi sawa
nagpapaku'-na si dyata'-na si pusti ari si disyirto, aralsahon may liwat
i Pinili' A'a 15 basi' i dimu'an magpanutu'o, aka'angkon si kinabuhi' nga
gana' katapusan-na huwang si iya.
16 "Tungod si subra gugma'-na si Diyos si mga a'a, agpabawa-na i gana'
makapariho Dadi'-na basi' bisan say nga agtapod si iya ga'i amatay nga
bulag si Diyos kundi' aka'angkon dina si kinabuhi' nga gana' katapusan-
na. 17 Kay i tuyu'-na si Diyos pagpabawa si Dadi'-na pada'ito si kalibutan
ma'in pagpatok si mga a'a kundi' basi' pina'agi si iya atalwas mga iya.
18 Bisan say i magtapod si iya ga'i nagpatukan, pero bisan say nga ga'i ag-
tapod, andang na iya nagpatukan tungod si ga'i pagtapud-na si arun-na
si gana' makapariho Dadi'-na si Diyos. 19 Yayto i nagbasaran-na si Diyos
paghusgar: I danta' pada'ito si kalibutan, pero aruyag dina i mga a'a si

* **3:2** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38. † **3:3** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: a'allom tikang si dyata'. Hasta liwat si birsikulo 4 pati' 7. Agsurat liwat si Pedro mahi'unong sinan ari si 1Ped 1:23.

kalu'uman kuntra si kadanta'an tungod kay i mga sagara'an-na i karat'an dina. 20 Bisan say nga agbuhat si karat'an anguntra si danta' ngan ga'i iya aruyag pada'iray si kadanta'an tungod si katalaw-na nga kinatu'anan i mga nagbuhat-na. 21 Kundi' bisan say nga ag'alagad si kamatu'uran, ga'i agruha-duha pada'iray si kadanta'an basi' kinakulawan nga i dimu'an buhat-na ahimo huwang si Diyos."

Agpahalling si Juan

Mahi'unong si Jesus

22 Kahuman sinan, pamadalugdog kas Jesus pati' i mga inadalan-na pada'iray si kapatagan parti si Judea, kon singnga aniya' uras-na mga iya pagsikirilalahay pahalap, ngan ari siray lugar aniya' magpak-abunyagan. 23 Si pariho uras, sigi may bunyag si Juan ari si bulwang nag'arunan Enon, nga matapit si baryo Salim, tungod kay malabbat buwahi' ari. 24 Ahinabo' nan myintras si kaprisu-na si Juan. 25 Sigi pasusuway i ditangnga' si mga inadalan-na si Juan kuntra si addangan Hebro mahi'unong si pagtuman si kinahanglanon nga anlimpyo i a'a si pangulawan-na si Diyos. 26 Pamada'iray mga iya si Juan ngan agpamin-ugad, "Rabbi,‡ sa'intuman-mo ba' i a'a nga pahuwang si ka'aw ngan ari si dambila'-na si Suba' Jordan, i addangan nga nagparasumat-mo? Sigi liwat iya bunyag ngan i kalabbatan awiray dina padugok si iya."

27 Anaruman si Juan, "I a'a akakarawat hamok kon ay i nagpumwan-na si iya si Diyos. 28 Ka'am mismo i makatistigos nga agpinugad ako, 'Ma'in ako i Tinu'inan Mannanalwas lugod nagpabawa ako pagdahulo si iya.' 29 Pariho si kamutangan-na si kinasal, i kinasal danda para hamok si kakasal-na. I abay-na si lalla, ga'i a'uyam pag'antahak sito bisan sumiran to anakka. Lugod, bali iya kalipayan kon sapamati'an-na na i busis-na si kinasal. Akapariho sinan i kalipayan-ko ngan atuman to gayod ina'anto. 30 Sigi hahaya i ka'impurtantihan-na ngan ako may, sigi didiki'.

31 "I addangan man dyata' labaw si dimu'an, pero i addangan nga tikang si kalibutan, natural hamok iya a'a nga akasumat hamok kon ay i mga sakatu'anan-na ato si kalibutan. I addangan man langit labaw gayod si dimu'an ngan 32 agpamatu'od iya si mga sakulawan-na ari pati' si mga sapamati'an-na. Pero bihira i manutu'o si mga allingun-na. 33 Para si addangan ray nga anutu'o, agpamatu'od iya nga ungod atuman i mga nagpakatu'an-na si iya si Diyos. 34 Kay i addangan nga nagpabawa-na si Diyos, agpahalling hamok si mga allingun-na si Diyos ngan gana' nga ga'i pwidi sahimu-na si Espirito nagpa'ayup-na si Diyos si iya. 35 Aghigugma'-na si Tata' i Dadi' ngan agpatu'in-na i dimu'an si iya. 36 Bisan say i manutu'o si Dadi' aka'angkon si kinabuhi' hasta si kahastahan, pero bisan say nga andiri' si Dadi' ga'i aka'angkon sinan, kay i kastigu-na si Diyos agpadayon anan si iya."

4

Makibagaw si Jesus

si Addangan Samaritana

‡ **3:26** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38.

1 Akatu'anan i mga Parisiyo nga mas malabbat sapabungyud-na pati'
sabunyagan-na mga inadalan si Jesus kuntra si Juan, 2 bisan kon si
kamatu'uran ma'in mismo si Jesus i magbunyag kundi' i mga inadalan-
na dina. 3 Si pakakatu'an-na si Ginu'o nga nagparamasiran na iya si mga
Parisiyo, pa'amban iya si Judea ngan pabwilta gihapon pan Galilea.
4 Kinahanglan iya ag'agi ari si Samaria sanglit 5 si pagparabaktas-na,
anakka iya si Sicar nga adda bungto ari. Matapit to si pitak nagpumwan-
na si Jacob si dadi'-na nag'arunan Jose. 6 Ari siray lugar aniya' bali lalom
buhon nga nagpa'ukad-na pa si Jacob. Tika'amudto na siray uras ngan
tungod si kabudlayan-na si Jesus, aningkulo' iya matapit si buhon.
7 Kata'ud-ta'uran, aniya' Samaritana manarok ari. Mangno
agpinugad-nay to si Jesus, “Pa'inumon daw ako.” 8 Siray uras, agpamalli
na dina karakanon si bungto i mga inadalan-na.
9 Aminugad may i danda si iya, “Ay kay si ako kaw agpalako buwahi'?
Adda kaw Hebro ngan ako may adda dina Samaritana.” Agda'inan iya
sinan kay ga'i gayod agka'uyon i mga Hebro pati' i mga Samaritano.*
10 Anaruman may si Jesus, “Kon katu'anan kaw hamok kunta' si
nagparu'du'-na si Diyos rigalo ngan kon say magpalakoy to si ka'aw
buwahi', sigurado ka'aw kunta' dina i mamalako si iya ngan i allom
buwahi' i pinumwan-na si ka'aw.”
11 Lingun-na may si danda, “Sinyor, gana' ngani' nagbawa-mo pan-
nanarok ngan bali to lalom buhon. Singnga may kaw angala' si
nagpinugad-mo allom buwahi'? 12 Mas gamhanan ba' kaw si ginikanan
kami' Jacob nga magbuwan si kami' sito buhon? Ag'inom iya sito buhon
ngan da'inan may i mga dadi'-na. Tikang liwat sito buhon i buwahi'
nagpasurop si mga hayup-na.”
13 Anaruman si Jesus, “Bisan say i manginom sito buwahi', nag'uhaw
gihapon. 14 Pero bisan say i maka'inom si purumwanun-ko buwahi'
ga'i na iya nag'uhaw hasta si kahastahan. Lugod, i nagpumwan-ko si
iya buwahi', ahimo burabod anan si kalugaringun-na nga agbubulwang
pagbuwan kinabuhi' nga gana' katapusan-na.”
15 Agpinugad-na iya si danda, “Sinyor, buwanin ako sinan buwahi'
basi' ga'i na ako nag'uhaw ngan ga'i na ako agparaburubwilta pada'ito
pagsarok.”
16 Agpinugad-na si Jesus i danda, “Hala, balika dahulo ari, ala'on i alla-
mo, ngan bwiltaha.”
17 Anaruman may to, “Gana' may alla-ko.”
Lingun-na may si Jesus, “Ungod nan, kay 18 si kamatu'uran, limangan
na i sapakasalan-mo pero i katig'ub-mo ina'anto ma'in kakasal-mo.
Sanglit ungod gayod i allingun-mo.”
19 Aminugad i danda, “Sinyor, sa'abat-ko nga paragsumat-na kaw si
Diyos. 20 I mga ginikanan kami' agparapangampo' ato sito bukid, pero
ka'am mga Hebro sigi paminugad nga kinahanglan kami' ag'ampo' ari si
Jerusalem kay iya i tama' lugar.”
21 Amahalling si Jesus, “Mana, anutu'uha si ako nga titakka i uras nga
ga'i ampu'an-bi i Tata' ato sito bukid o ma'in ngani' ari si Jerusalem.
22 Ka'am mga Samaritano agparapangampo' si ga'i sakilala-bi pahalap,

* **4:9** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kay i mga Hebro asulya' gayod paggamit si mga inanna'-na si mga Samaritano.

pero kami' angilala gayod kon say i nagpara'ampu'an kami' kay i katalwasan agtikang si mga Hebro. 23 Pero bisan pa, titakka na i uras ngan kon sayod kaw si kamatu'uran, ina'anto na i uras nga i ungod mangngangampo' si Tata' kinahanglan agpangampo' sigon si kamatu'uran ngan pina'agi si pag'ayup-na si Espirito.† Mga iya i klasi si mangngangampo' nga nag'anda'-na si Tata'. 24 Adda Espirito i Diyos, ngan i mangngangampu'-na kinahanglan agpangampo' sigon si kamatu'uran ngan pina'agi si Espirito."

25 Aminugad i danda, "Akatu'anan ako nga tipada'ito i Tinu'inan Mannanalwas ngan si panakka-na, iya i mangisplikar si kita kam si dimu'an."

26 Mangno amahalling si Jesus, "Ako naynan nagpinugad-moy nan. Ako nga magbagaw to si ka'aw."

I Pagbwilta-na

si mga Inadalan

27 Mismo sinan uras, anakka i mga inadalan-na ngan mahaya i pagpangusa-na si pakakulaw-na mga iya nga makibagaw iya si adda danda. Pero gana' ni addangan si mga iya mamuso' pagpatilaw, "Ay i nagkinahanglan-mo?" o ma'in ngani', "Ay kay makibagaw kaw si iya?"

28 Mangno pa'amban i danda nga bilin i pansasaruk-na. Agbwilta iya pan bungto ngan agpaminugad-na i mga a'a, 29 "Amaya'a kam si ako basi' sakulawan-bi i a'a nga akatu'anan si dimu'an kina'agi-agi-ko. Siguro iya nayto i Tinu'inan Mannanalwas." 30 Sanglit pamagawas si bungto i mga a'a ngan agpamalangngan pada'iray si Jesus.

31 Siray mismo uras, nagpara'aguy-agoy to si mga inadalan-na, "Rabbi,‡ amangana dahulo."

32 Pero agpinugad-na dina mga iya, "Aniya' karakanun-ko nga ga'i sakatu'anan-bi."

33 Agsipurupatilaway dayon i mga inadalan-na, "Say daw i magtuli si iya ato pagkakan?"

34 Aminugad si Jesus, "I pagtuman si katuyu'an-na si magpapada'ito si ako hasta nga atapos i nagpumwan-na trabaho, iya i makapariho si kinakan nga akapabagtok si ako. 35 Ma'in ba' aniya' parahallingon, 'Ampat bulan na hamok, tig'ani na'? Sumatan-ta kam, angulawa kam ngan pantawu-bi i kamamalli'an! Mga matahak na ngan angay nag'ani.§ 36 Bisan ina'anto, sakarawat-na na si mag'ani i bayad si kabudlayan-na ngan ina'anto dayon satipun-na i mga inani-na basi' agpaka'angkon to si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Tungod sinan, i magsaburak pati' i mag'ani, akakarawat mga iya duwangan si kalipayan. 37 Sanglit kamatu'uran gayod i parahallingon, 'Agpasaburak-na si addangan ngan ag'ani-na may si la'in.' 38 Patanumu-bi si isip-bi nga agpanlihug-ko kam pag'ani si ga'i nagbudlayan-bi. Tawa'-na si ditangnga' i mabuwat trabaho ngan ka'am dina i makaprubitso si kahalapan-na si mga binudlayan-na."

Malabbat si mga Samaritano

† **4:23** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: sigon si espirituhanon pati' kamatu'uran pangiwa-kiwa. Hasta liwat si birsikulo 24. ‡ **4:31** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38. § **4:35** I nagtukoy angay nag'ani, iya i mga Samaritano nga pamagawas si bungto pagbagat si Jesus ma'in i paray.

i Manutu'o

39 Malabbat si mga Samaritano mag'istar sinan bungto i manutu'o
si Jesus tungod si mga pinahallingan-na si danda, “Sakatu'anan-na i
dimu'an kina'agi-agi-ko.” 40 Sanglit ngan panakka-na si mga Samaritano
ari si iya, naghawiran iya pagdiskanso dahulo si mga lugar-na, ngan
duwa allaw i pahuway-na ari si Jesus. 41 Bali labbat i makatamba pa si
magpanutu'o si iya, tungod si mga pinahallingan-na.
42 Agpinugad-na si mga a'a i danda, “I pagtutu'o kami' ma'in na tungod
si mga nagsumat-mo, pero tungod kay sabati'an kami' na mismo si
mga kalugaringon kami' ngan sasayuran kami' nga yayto gayod a'a i
Paragsalbar-na si kalibutan.”

I Pagpahalap-na si Jesus

si Dadi'-na si Tinapuran

43 Kahuman si duwa allaw pataliwan si Jesus pan Galilea. 44 Dati na iya
agpinugad nga i paragsumat-na si Diyos ga'i nagdayaw si kalugaringun-
na lugar. 45 Panakka-na ari si Galilea, nagpanginano hamok iya si mga
taga sunsari'i tungod kay agpakakulaw to si dimu'an nagbuhat-na si
Jesus si kari'i-na mga iya si Jerusalem ngan Pyista si Paglabay.
46 Amisita gihapon si Jesus ari si baryo Cana kon singnga aghimu-na
siray bino i buwahi'. Aniya' addangan tinapuran-na si hadi' ari si syudad
Capernaum nga maburong i dadi'-na. 47 Pakakatu'an-na sito nga anakka
si Jesus ari si Galilea tikang si Judea, makibagat iya pagpakimalu'oy nga
pada'iray-na ngan pahalap-na si Jesus i dadi'-na nga mammatayon na.
48 Agpinugad-na iya si Jesus, “Hasta nga ga'i kam mga a'ay nan akaku-
law mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pati' mga urusahon,
ga'i kam agpanutu'o.”
49 Aminugad i tinapuran-na si hadi', “Sinyor, amaya'a si ako padalug-
dog myintras amatay i dadi'-ko.”
50 Anaruman may si Jesus, “Balika na ari kay mahalap na i dadi'-mo.”
Agtapod i lalla si allingun-na si Jesus, sanglit pa'amban. 51 Ngan ari pa
iya si lalan, agtupu'-na iya si mga rilihugun-na ngan nagsumatan iya
nga mahalap na i dadi'-na. 52 Agpatilaw iya kon ay urasa i panhalap-
na si dadi'. Nagsarumanan may iya, “Da'illaw ngan mga ala una si
kakuhapon.”
53 Mangno akahuna'-huna' i tatay nga da'inan gayod sinan ka'urason
ngan pagpinugad-na si iya si Jesus, “Mahalap na i dadi'-mo.” Sanglit
anutu'o na gayod iya hasta pa i bug'os pamilya-na.
54 Iyay nan i kaduwa bisis nga aghimo si Jesus pangngilalahan si
langitnon kasiguruhan ari si Galilea nga human pa hamok man Judea.

5

Agpahalap-na si Jesus

i Sari'i si Pammandihan

1 Kahuman sinan, pasagka si Jesus pan Jerusalem pag'atindir si adda
pyista-na si mga Hebro. 2 Adda si pansasalluran si kuta' si Jerusalem
i nag'arunan Pwirtahan-na si Karniro ngan matapit ari aniya' pam-
mandihan nga day libtong. Betesda* sito i pag'aron si Hebruhanon.

* **5:2** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: Betsata.

Nagpalibutan to si lima panninirungan nga waswas hamok. 3 Malabbat
pirmi ato mga a'a magparapanlibbak nga aniya' mga pangundi'an-na
pariho si mga buta, mga lulid, pati' mga irapa.† 5 Addangan ari si
mga iya nga trayntay utso anyos na i pag'antus-na si pangundi'an-na.
6 Pakakulaw-na si Jesus si iya nga aglibbak ari pati' pakakatu'an-na nga
da'inan i kamutangan-na sito a'a si maliyat na panahon, agtilaw-nay to,
“Aruyag ba' kaw anhalap?”
7 Aminugad may i aniya' pangundi'an-na, “Sinyor, gana' may si
ako mamulig pagpatugsob kon hintak angalimbukad i buwahi'. Kon
ag'itutugsob ako, aniya' pirmi makadahulu'an si ako.”
8 Mangno agpinugad-na iya si Jesus, “Anungguha! Addu'on
naglibbakan-moy nan ngan palangngana.” 9 Hintak dayon anhalap
i lalla; addu'-na i naglibbakan-na ngan palangngan. Ahinabo' nan si
Allaw Pandidiskanso, 10 sanglit ngan aniya' makatupo' si iya si mga
punu'-na si mga Hebro diritso iya nagsimol, “Allaw Pandidiskanso
ina'anto; nagdiri' si bala'od nga agbawa kaw si panlibbakan-moy nan.”
11 Pero anaruman dina iya, “I a'a magpahalap si ako, iya i magmando'
si ako, ‘Addu'on naglibbakan-moy nan ngan palangngana.’ ”
12 Sanglit agpaminugad may mga iya, “Say aha'a i magmando' sinan si
ka'aw?”
13 I a'a nga manhalap ga'i akasumat kon say ray aha'a, kay pakawara'
na dina si Jesus si magpantambong ari.
14 Kata'ud-ta'uran, sa'anda'an-na nayto dina si Jesus ari si templo ngan
agpinugad-na, “Tara', di' mahalap na kaw gayod. Dakaw na palagtok pa
si sala' basi' akalikay kaw si mas grabi pa kamutangan.” 15 Pa'amban i
lalla ngan agsumatan-na i mga punu'-na si mga Hebro nga si Jesus bali' i
magpahalap si iya.

I Kinabuhi'

Kina'anda'an anan si Dadi'

16 Tungod kay agparabuhat sinan si Jesus bisan si Allaw Pan-
didiskanso, nagpakurihan iya si mga punu'-na si mga Hebro. 17 Agsumat
si Jesus si mga iya, “Ga'i agpata'an i Tatay-ko si trabahu-na tikang pa siray
hasta ina'anto, sanglit sigi may liwat hamok ako trabaho.” 18 Tungod
sinan, maniguro gayod i mga punu'-na si mga Hebro pag'imamatay si
iya ma'in hamok tungod kay agtalapas iya si Allaw Pandidiskanso kundi'
tungod kay agpapantay-na si Diyos i kalugaringun-na si pagpinugad nga
kalugaringun-na Tatay i Diyos.
19 Sanglit aminugad si Jesus si mga iya, “Sumatan-ta kam si ka-
matu'uran, gana' sahimu-na si Dadi' pina'agi si kalugaringun-na.
Akahimo hamok iya kon ay i sakulawan-na nagbuhat-na si Tata', tun-
god kay bisan ay nagbuhat-na si Tata', buhat-na may liwat si Dadi'.
20 Agda'inan sinan i Dadi' kay aghigugma'-na iya si Tata' ngan pakulaw-
na iya si dimu'an buhat-na. Papakulawun-na liwat iya si Tata' si
mga hinabo' nga anmas pa sito ngan sigurado bali i pagpangusa-bi.
21 Agbanhaw-na si Tata' i mga minatay ngan agbuwanan-na kinabuhi',
ngan si pariho pa'agi, buwanan-na may liwat si Dadi' i bisan say nga

† **5:3** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ngan agpangantahak si pag'alimbukad-na si buwahi'. (4) Danay paduwa'i i anghel-na si Paragdalom pagpa'alimbukad si buwahi'. I primiro makatugsob kahuman si pag'alimbukad-na, anhalap si bisan ay binati'-na.

nagpili'-na. 22 Pwira pa sinan, i Tata' ga'i aghusgar si bisan say, lugod
agpatubyan-na si Dadi' i bug'os paghusgar, 23 basi' agtahod i dimu'an si
Dadi' pariho si pagtahud-na mga iya si Tata'. Bisan say nga ga'i agtahod
si Dadi', ga'i may liwat agtahod si Tata' nga magpabawa si iya.
24 "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say makapamati' si
allingun-ko ngan anutu'o si magpabawa si ako, aka'angkon si kinabuhi'
hasta si kahastahan ngan ga'i nagpatukan. Akalampas na iya si ka-
matayon ngan aka'angkon na iya si ungod kinabuhi'. 25 Sumatan-ta
kam si kamatu'uran, titakka i uras nga bisan si ina'anto atuman, nga i
mga day minatay agpakabati' si busis-na si Dadi'-na si Diyos, ngan i mga
magpanginano sito agka'arallom. 26 Basi' akapariho i Dadi' si Tata' nga
nag'inala'an si kinabuhi', agbuwanan-nay to si katungod basi' i kinabuhi'
pwidi nag'inala' mismo anan si Dadi'. 27 Agbuwanan-na liwat to gahom
paghusgar tungod kay iya i Pinili' A'a.
28 "Dakam ag'usa sito: Titakka i uras nga i dimu'an si mga minatay na
akapamati' si busis-na 29 ngan pamahulwa', i mga mahalap binuhatan-
na pamabangon nga aka'angkon si ungod kinabuhi' ngan i mga mara'at
binuhatan-na pamabangon nga agpakapatukan. 30 Kon kinalugaringun-
ko hamok, gana' sahimu-ko. Akahusgar hamok ako kon ay i sapamati'an-
ko ngan pantay i paghusgar-ko tungod kay ga'i ako agsunod si karuyag-
ko kundi' kon ay dina i karuyag-na si magpapada'ito si ako.
31 "Kon ako mismo magtistigos parti si kalugaringun-ko, ga'i nan
nagkwinta. 32 Kundi' aniya' addangan magtistigos nga pabor si ako ngan
katu'anan ako nga kamatu'uran i mga allingun-na.
33 "Aniya' nagpanlihug-bi pada'iray si Juan, ngan agtistigos to liwat
kon ay i kamatu'uran mahi'unong si ako. 34 Ma'in nga agkinahanglan-
ko i pagtistigus-na si a'a, kundi' agsumat-koy to basi' kam kunta'
akasana'agan ngan asalbar. 35 Si Juan i makapariho si suga' nga nagsul-
sulan pagbuwan danta'. Si primiro, awili kam nga akasana'agan si mga
allingun-na ngan akabuwan to si ka'am kalipayan. 36 Pero i mga buhat-
ko akapamatu'od kon say gayod ako, anmas pa kuntra si pinahallingan-
na si Juan. I trabaho nagpumwan-na si ako si Tata' nga makigtapus-
na, nga iya i dimu'an mga kiniwa-kiwa-ko, iya i makapamatu'od nga
agpabawa-na gayod ako si Tata'. 37 Ngan mismo i Tata' nga magpabawa
si ako agtistigos mahi'unong si ako. Ga'i sabati'an-bi i busis-na ngan
ga'i sakulawan-bi i kahimu-na, 38 ngan tungod kay ga'i agtutu'u-bi i
nagpabawa-na, sayod ako nga gana' binuwa'-na si allingun-na si Diyos
anan si pangiwa-kiwa-bi. 39 Maniguro kam pag'adal si Kasuratan tungod
kay i pagkagasi-bi nga pina'agi sinan sa'angkun-bi na i kinabuhi' hasta
si kahastahan. Si kamatu'uran mismo may nan Kasuratan i magpa-
matu'od mahi'unong si ako, 40 pero agdiri'-bi lugod dina i pagdugok
si ako nga iya hamok i pa'agi para kam kunta' aka'angkon si ungod
kinabuhi'.
41 "Ga'i ako aglalanat si pagdayaw-na si mga a'a. 42 Lugod sayod ako
kon ay i mga pagka'a'a-bi ngan akatu'anan ako nga i gugma'-na si Diyos
ga'i anan si mga kasing-kasing-bi. 43 Pada'ito ako pina'agi si gahum-na si
Tata' pero ga'i ako agkarawat-bi, lugod i nagkarawat-bi dina kon aniya'
pada'ito nga iya mismo magtu'in si kalugaringun-na. 44 Kon i nag'anduy-
bi i pagsidarayaway-bi dina ngan ga'i lugod kam maniguro nga sadayaw-
na kam si adda hamok Diyos, pinapa'i kam anutu'o si ako?

45 “Pero dakam ag'isip nga ako i mama'akusar si ka'am atubang si
Tata'. Lugod, si Moises nga nagla'uman-bi para si katalwasan-bi, iya dina
i mama'akusar si ka'am. 46 Kon agtutu'u-bi kunta' si Moises, sigurado
anutu'o may kam si ako, kay agsurat iya mahi'unong si ako. 47 Pero
tungod kay ga'i may kam anutu'o si nagsurat-na, pinapa'i may panutu'u-
bi si mga nagpahalling-ko?”

6

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a
Mateo 14:13-21; Markos 6:32-44; Lukas 9:10-17

1 Si adda bisis pakatba si Jesus si dambila'-na si Danaw Galilea
nga nag'arunan liwat Danaw Tiberias. 2 Kalabbatan i magpamaktas
paglanat si iya kay agpakakulaw to si pagpahalap-na si mga maburong
nga agbuwan si mga iya pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.
3 Padu'ung-na kas Jesus pati' si mga inadalan-na, pasagka mga iya pan
tagudtod ngan agtiringkulu'ay ari. 4 Matapit na siray i pyista-na si mga
Hebro nag'arunan Paglabay.

5 Pamantaw-na si Jesus, sakulawan-na i kalabbatan tidugok si
iya, mangno amatilaw iya si Felipe, “Singnga kita sito amalli pan
pammakakan-ta si mga a'ay ro?” 6 Yaynan patilaw, pagpurbar hamok
i katuyu'an-na kay aniya' na dati si isip-na kon ay i buruhatun-na.

7 Anaruman may si Felipe, “Bisan tu'ig hamok aka'ikib i balang a'a,
anggasto kita kam mga dos syintos dinari* diplata pagballi pan.”

8 Aniya' pa liwat mamahalling si mga inadalan-na nga iya si Andres,
i sirari-na si Simon Pedro, 9 “Aniya' ato adda dadi'-dadi'on pa lalla nga
agbalon lima bug'os pan† pati' duwa agon. Pero ambot daw kon aniya'
ba' sito pulus-na para si kalabbat-nay nan mga iya.”

10 Aminugad si Jesus si mga inadalan-na, “Pamatingkulu'u-bi mga iya
dimu'an.” Mahaway ari i kagabunan sanglit agpakatingkulo' i mga
a'a ngan i kalabbat-na bisan si mga lalla hamok anakka mga singko
mil. 11 Mangno, addu'-na si Jesus i pan, agpasalamat si Diyos ngan
makigpumwan-na si magpaningkulo'. Iya gihapon i nagbuhat-na si
duwa agon, ngan akabuwanan i dimu'an tubtob si mga karuyag-na.

12 Ngan bagtok na i mga a'a, agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-
na, “Tipunu-bi i mga la'a kay basi' ga'i akarag.” 13 Dusi sagad pa dina
i makapannu'an si la'a si lima bug'os pan. 14 Pakakulaw-na si mga a'a
sinan pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga nagbuhat-na si Je-
sus, aminugad mga iya, “Sigurado iya nayto gayod i nagparapanimulat-
ta kam paragsumat nga tipada'ito si kalibutan.” 15 Pakasabut-na si Jesus
nga tidugok i mga a'a pagpirit si iya pagpabaya' basi' akatu'inan nga
magin mga hadi'-na, patalikot dina si Jesus ngan pasagka pa nga iya
hamok sulu-sulo.

Aglalangngan si Jesus

si Buwahi'
Mateo 14:22-33; Markos 6:47-51

* **6:7** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo. † **6:9** Si Grikuhanon: pan si dawa, ngan iyay nan i pinakabarato klasi si pan. Kulawin si Pgpk 6:6.

16 Ngan paglulu'om na, padalugdog pan danaw i mga inadalan-na si
Jesus, 17 ngan agpamanakay si paraw pagtalabok si danaw pan syudad
Capernaum. Ngan malu'om na, ga'i pa hamok gihapon anakka si
Jesus si nagtupu'an-na kunta'. 18 Mangno angusog i bariyo ngan bali
kamamahaya si alon. 19 Ngan mga lima o annom kilumitro na i mga
linahi'an-na, sakulawan-na mga iya si Jesus nga aglalangngan si buwahi'
padugok si paraw ngan bali i mga kulba-na. 20 Pero aminugad to dina
si mga iya, "Akoy to, dakam atalaw." 21 Mga malipayon dayon mga iya
pagpasakay si iya ngan hintak anakka dayon i paraw si tarakkahan-na.
22-23 Ka'asumuhan, aniya' mga paraw magpanakka tikang si syudad
Tiberias nga agdu'ong matapit ari si lugar nagpamanganan-na si mga
a'a si pan katapus-na si Ginu'o pagpasalamat si Diyos. Mangno, ag-
paka'intom to mga a'a nga adda may hamok i paraw ari pati' ma'in
huwang si Jesus pagsakay si mga inadalan-na ngan agpamataliwan nga
mga iya hamok. 24 Sanglit si pakakatu'an-na mga iya nga ga'i na ari si
Jesus pariho si mga inadalan-na, aniya' si mga iya mamanakay si mga
paraw basi' agpakapada'iray si Capernaum pag'anda' si Jesus.

Si Jesus i Karakanon

nga Makabuwan Kinabuhi'

25 Si pakabagat-na mga iya si Jesus ari si dambila'-na si danaw aminu-
gad mga iya, "Rabbi,‡ sumiran pa kaw ato?"
26 Anaruman si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, agpara'anda'-
bi ako tungod kay agkabaragtok kam si nagkakan-bi pan, ma'in tungod
kay akasayod na kam si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan
naghimu-ko. 27 Dakam agparapabudlay pag'anda' si karakanon nga
apan'os, lugod anda'u-bi i karakanon nga gana' pagrara'atun-na hasta si
kahastahan.§ Pumwan-nay nan si ka'am si Pinili' A'a. Human na i Diyos
Tata' pagpublikar si pag'alagad-na si iya."
28 Sanglit agpatilaw mga iya, "Ay may i angay buruhaton kami' pagtu-
man si nagkinahanglan-na trabaho si Diyos?"
29 Anaruman si Jesus, "Yayto i nagkinahanglan-na si Diyos trabaho:
Agtapura kam si nagpabawa-na."
30 Sanglit amatilaw gihapon mga iya, "Ay may pangngilalahana si lan-
gitnon kasiguruhan nga sahimu-mo basi' akakulaw kami' ngan agtapod
si ka'aw? Ay may i hinimu-mo? 31 Agpamangan i mga ginikanan kami' si
karakanon nag'arunan manna ari si disyirto nga tikang si langit, sigon
si maka'anna' si Kasuratan: 'Agbuwanan-na mga iya karakanon man
langit basi' agpakakakan.'*"
32 Aminugad si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ma'in si
Moises i magbuwan si ka'am si karakanon man langit, kundi' i Tatay-
ko dina i magbuwan si ka'am si ungod karakanon nga tikang si langit.
33 I karakanon nga tikang si Diyos iya i addangan nga man langit ngan
agbuwan to kinabuhi' si mga a'a-na si kalibutan."
34 Lingun-na may mga iya, "Sinyor, mismo ina'anto, buwanin kami'
dayon da'inan sinan karakanon."

---

‡ **6:25** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38. § **6:27** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: karakanon nga akabuwan si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. * **6:31** Exo 16:4; Salmo 78:24

35 Sanglit agsumat si Jesus, “Ako i karakanon nga agbuwan kinabuhi'.
Bisan say i padugok si ako gana' kalilingantuhun-na ngan bisan say i
manutu'o si ako gana' ka'u'uhawun-na. 36 Pero pariho si nagsumat-ko si
ka'am, ga'i pa kam hamok gihapon anutu'o bisan kon sakulawan-bi na
ako. 37 I dimu'an nga nagpatubyan-na si Tata' si ako, padugok si ako ngan
bisan say nga padugok si ako, ga'i agtabrug-ko. 38 Kay pada'ito ako tikang
si langit ma'in pagtuman si katuyu'an-ko kundi' pagtuman si katuyu'an-
na si magpabawa si ako. 39 I katuyu'an-na si magpabawa si ako nga
gana' sarungay-ko si dimu'an nagpatubyan-na si ako hasta nga banhaw-
ko mga iya si damuri allaw. 40 Da'ito sito i binuhat-ko kay i katuyu'an-na
si Tatay-ko nga bisan say i padugok pirmi si Dadi' ngan agtapod si iya,
aka'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Allum-ko mga iya si
damuri allaw.”
41 Tungod sinan, aniya' si mga Hebro magtikang pagpanngurub-
ngurob si pagpinugad-na, “Ako i karakanon nga tikang si langit.”
42 Agpaminugad mga iya, “Ma'in ba' to si Jesus, nga dadi'-na si Jose?
Akatu'anan kita kam kon say i mga mahanak-na. Ay kay ina'anto
akapinugad iya, ‘Tikang ako si langit’?”
43 Anaruman si Jesus, “Dakam agparapanngurub-ngurob anan.
44 Gana' makadugok si ako kon ma'in inagda-na si Tata' nga
magpapada'ito si ako, ngan ako i mamanhaw si iya si damuri allaw.
45 Aka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat: ‘Turu'an-na si Diyos
i dimu'an a'a.’† Bisan say i mamakali si Tata' ngan aka'adal si iya, iya i
mandugok si ako. 46 Gana' na la'in makakulaw si Tata' kon ma'in hamok
i addangan nga tikang si iya. Iya hamok gayod i makakulaw si Tata'.
47 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say manutu'o, aka'angkon si
kinabuhi' nga gana' katapusan-na. 48 Ako i karakanon nga agbuwan
kinabuhi'. 49 Siray, akapamangan i mga ginikanan-bi karakanon
nag'arunan manna ari si disyirto, pero agkamaratay may hamok
gihapon mga iya. 50 Ina'anto, atiya' i karakanon nga man langit, nga kon
sakakan-na si addangan ga'i na iya amatay. 51 Ako i allom karakanon
nga tikang si langit. Bisan say i mamangan sito karakanon, a'allom
hasta si kahastahan. Yayto karakanon iya i isi-ko nga agpumwan-ko
para aka'angkon kinabuhi' i mga a'a si kalibutan.”
52 Mangno aniya' si mga Hebro magparapamasusuhay hi'unong sito
ngan agsiparatilaway, “Pinapa'i-na may sito a'a pagpumwan si isi-na
pagpakakan si kita kam?”
53 Anaruman may si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta
nga ga'i kam amangan si isi-na si Pinili' A'a ngan anginom si laha'-
na, ga'i anan si ka'am i ungod kinabuhi'. 54 Bisan say makakakan si
isi-ko ngan maka'inom si laha'-ko, iya i maka'angkon si kinabuhi' nga
gana' katapusan-na, ngan banhaw-ko iya si damuri allaw. 55 Ungod
karakanon i isi-ko, ngan ungod irinumon i laha'-ko. 56 Bisan say i
makakakan si isi-ko ngan maka'inom si laha'-ko, maki'adda si ako ngan
ako may maki'adda si iya. 57 Aglihug-na ako si allom pirmi Tata', ngan
allom ako tungod si iya. Si pariho pa'agi, i maka'ala' pagkakan ato
si ako a'allom may liwat tungod si ako. 58 Iyay to i karakanon nga
tikang si langit. I makakakan sito a'allom hasta si kahastahan. Ma'in

† **6:45** Isa 54:13

to pariho si manna nga nagkakan-na si kapapu'an-bi, nga aniya' may
hamok gihapon mga kamatayun-na."
59 Agpahalling-nay nan si Jesus ngan pagturu'-na si sinaguga ari si
Capernaum.

Malabbat Inadalan
i Pa'amban si Jesus

60 Si pakapamati'-na sinan si mga inadalan-na, aniya' magpaminugad
si mga iya, "Bali kuri pag'ako' si nagturu'-na. Say may manutu'o sinan?"
61 Bisan kon gana' magsumat, sakatu'anan-na si Jesus nga
agpanngurub-ngurob i mga inadalan-na mahi'unong si mga allingun-
na, sanglit agpaminugad-nay to, "Ma'in pa ba' kam andam pag'ako'
sito?‡ 62 Iya pa ba' kon sakulawan-bi i pagbalik-na si Pinili' A'a pan
langit! 63 I Espirito i magbuwan kinabuhi', ngan gana' kapulsanan-na si
pagpapaniguru-na si a'a nga agtapod si kalugaringun-na. I nagsumat-ko
si ka'am mga allingon, akapadugok si ka'am si Espirito ngan akabuwan
si ungod kinabuhi'. 64 Pero aniya' pa si ka'am nga ga'i agpanutu'o."
Akapinugad iya sinan kay tikang pa si tinikangan, akatu'anan na si
Jesus kon say i ga'i magpanutu'o si iya ngan kon say i titraydor si
iya. 65 Agpadayon si Jesus pagpahalling, "Iyay nan i rason kon ay kay
akapinugad ako si ka'am nga gana' makadugok si ako hasta nga ga'i iya
agsagda-na si Tata'."
66 Tungod sinan, bali labbat si mga inadalan-na i pamabulag ngan ga'i
na agpamungyod si iya. 67 Sanglit agtilaw-na si Jesus i Dusi, "Tara' ka'am,
pabulag ba' liwat kam si ako?"
68 Anaruman si iya si Simon Pedro, "Paragdalom, singnga pa may
kami' pa'arop? Awinan si ka'aw i mga allingon nga agbuwan si kinabuhi'
nga gana' katapusan-na. 69 Anutu'o kami' ngan sayod nga ka'aw i
Sagrado A'a nagpabawa-na si Diyos."
70 Mangno anaruman si Jesus, "Si ka'am Dusi, ma'in ba' nga ako mismo
i magpili' si ka'am? Pero addangan si ka'am i nagdaluman-na si Satanas!"
71 I nagtukuy-na sinan iya si Judas nga dadi'-na si Simon Iscariote. Bisan
kon addangan iya si Dusi, iya i magtraydor si Jesus si katapus-tapusan.

7

I Pag'atindir-na si Jesus
si Pyista si Pag'ani

1 Kahuman sinan, agparalibut-libot si Jesus ari si Galilea. Agtuyo' iya
pag'amban si Judea tungod kay nag'imamatay iya si mga punu'-na ari si
mga Hebro. 2 Mangno ngan matapit na i Pyista-na si mga Payag-payag*
nga nagsilibraran-na si mga Hebro, 3 nagpinugad si Jesus si mga bugtu'-
na lalla, "Kinahanglan kaw pa'amban ato ngan pada'iraya ari si Judea
basi' agpakakulaw i mga inadalan-mo si mga makagagahom binuhatan-
mo. 4 Kay gana' ato a'a nga tinago' i pagtrabahu-na kon aruyag iya

‡ **6:61** Aniya' duwa karuyag sidngun-na si Jesus si patilaw-na: I primiro, iya i nagpinugad-na hi'unong si pagkakan si isi-na pati' pag'inom si laha'-na, ngan i kaduwa, iya i katapit-na pagpaki'adda si iya si a'a magtutu'o si iya pariho katapit si pagpaki'adda-na si Jesus si Diyos Tata'.

* **7:2** I Pyista-na si mga Payag-payag, iya i pagpa'intom si mga Hebro si pagpa'abunda-na si mga iya si Diyos si panahon nga agparapamayag-payag mga iya ari si disyirto. Nagsilibraran to ari si Jerusalem sallod si walo' allaw kahuman si pag'ani.

nga magin bantugan. Tara', kay agparahimo may kaw lugod sinan mga
buhat, hala, pahayagon i kalugaringun-mo si dimu'an a'a." 5 Agda'inan
sinan pagpahalling i mga bugtu'-na tungod kay ga'i to liwat agpanutu'o
si iya.
6 Sanglit anaruman si Jesus si mga iya, "Ga'i pa anakka i tama' uras
para si ako. Ma'in ako pariho si ka'am nga pwidi bisan ay urasa. 7 Ga'i
kam naghumutan si mga a'a ato si kalibutan, pero ako naghumutan tun-
god si pagparapinugad-ko nga sala' i mga nagparapamuhat-na. 8 Hala,
mamyistaha na kam ari pero ako ga'i pa tungod kay ga'i pa anakka
i tama' uras para si ako." 9 Pakapinugad-na sinan, pabilin iya ari si
Galilea.
10 Pero kahuman-na si mga bugtu'-na pagtaliwan pagpamyista, patali-
wan may liwat si Jesus pero aglikay iya si ka'aha'an. 11 Ari si Pyistahan
nagpara'anda' iya si mga punu'-na si mga Hebro ngan agparapamatilaw,
"Singnga ba' nan a'a?"
12 Si magpantambong, matabbol magparapangguru-guro hi'unong si
iya. Aniya' magpaminugad, "Mahalap iya a'a."
I ditangnga' may agpanaruman, "Ma'in may. Agparadaya' dina iya si
mga a'a." 13 Pero gana' bisan say si mga iya mamahalling nga kinabati'an
si kalabbatan tungod si mga katalaw-na si mga punu'-na si mga Hebro.

Agturo' si Jesus

ari si Pyistahan

14 Hinunga'-tunga' na dina si Pyista ngan pagpakulaw-na si Jesus si
kalabbatan ari si hawan-na si templo. Agtikang iya ari pagturo' 15 ngan
agpangusa i mga punu'-na si mga Hebro. Sigi mga iya pamatilaw,
"Singngay to a'a ag'inala' si kata'u-na nga ma'in may malanga i inadalan-
na?"
16 Anaruman si Jesus, "I nagturu'-ko, ma'in tikang si kalugaringun-ko.
Tikang to si magpabawa si ako. 17 Bisan say aha'a nga agpili' pagbuhat si
katuyu'an-na si Diyos, sigurado sakatu'anan-na kon tikang ba' si Diyos
i nagturu'-ko o kon agpahalling hamok ako si kalugaringun-ko. 18 I
a'a nga agpahalling para si kalugaringun-na, agbuhat-nay nan hamok
pagpalabaw si kalugaringun-na. Pero i a'a nga makigdayaw-na dina
i magpabawa si iya, panno' iya si kamatu'uran. Gana' kina'anda'an
kabubullu'an anan si iya. 19 Ma'in ba' nga agpumwan-na si ka'am si
Moises i bala'od? Pero gana' si ka'am magsunod sinan. Ma'in ba' nga
ag'imamatay-bi dina ako?"
20 Anaruman dina i magpantarambak ari, "Kapay† kaw pag'isip sinan!
Say may i mag'imamatay si ka'aw?"
21 Pero anaruman dina si Jesus si mga puno', "Si paghimu-ko mak-
agagahom binuhatan, agpangusa kam dimu'an. 22 Kulawi-bi daw.
Ka'am agparaturi' si mga dadi' bisan kon Allaw Pandidiskanso sigon
si nagmandu'-na si ka'am si Moises. Si kamatu'uran ma'in nan gayod
tikang si Moises kundi' tikang pa dina si mga ginikanan-na si nasyun-
ta kam. 23 Kon agturi' kam si dadi' si Allaw Pandidiskanso basi' ga'i
nagsupak i bala'ud-na si Moises, ay kay asina kam si ako si pagpahalap-
ko si bug'os puhu'-na si a'a si Allaw Pandidiskanso? 24 Dakam aghusgar

† **7:20** Si Grikuhanon: Tikang nan isip si magbawa-bawa si ka'aw mara'at espirito.

kon tama' ba' o ma'in i bisan ay sigon si sakulawan-bi si gawas, lugod husgari-bi dina sigon si malalom katuyu'an-na sito.”

Agpatilaw i mga A'a

Kon si Jesus Na Ba'

i Tinu'inan Mannanalwas

25 Sinan ka'urason, aniya' si mga a'a si Jerusalem nga agtikang pagkilala si iya ngan agpaminugad, “Tingali iya nayto i a'a nga nag'imamatay-na si mga puno'. 26 Atiya' iya agparapahalling si katabbulan-na si mga a'a pero ga'i lugod mga iya agpakasibo'. Agtutu'o na ba' mga iya nga iya nayto i Tinu'inan Mannanalwas? 27 Pero kita kam, sayod lugod kon taga singngay to a'a. Si panakka-na si Tinu'inan Mannanalwas, gana' makatu'anan kon singnga iya tikang.”

28 Si padayon pagturu'-na si Jesus ari si hawan-na si templo, angusog i busis-na, “Oho' gad, sakilala-bi ako ngan sakatu'anan-bi kon taga singnga ako pero ma'in tungod si kalugaringun-ko pagdalom sanglit atiya' ako ina'anto. Panno' si kamatu'uran ngan tarapuran i magpabawa si ako pero ga'i iya sakilala-bi. 29 Sayod ako si iya kay tikang ako si iya ngan iya i magpabawa si ako.”

30 Tungod sinan, nag'idadakop iya si ditangnga' mga a'a, pero gana' ni addangan mangaddo' si iya, tungod kay ma'in pa iya i uras-na. 31 Pero malabbat gihapon si magpantarambak i manutu'o si iya. Agpaminugad to, “Kon anakka i Tinu'inan Mannanalwas, akahimo ba' iya mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga anmas pa kuntra si nagbuhat-na sito a'a?”

32 Aniya' si mga Parisiyo magpaka'aning'ing si mga ginuru-guru-na si mga a'a parti si Jesus. Mangno agpamabawa mga iya pati' i mga puno' paraghalad mga bantay si templo pagdakop si Jesus.

33 Aminugad si Jesus, “Makali' na hamok i pagpakihuwang-ko si ka'am, mangno pada'iray na ako si magpabawa si ako. 34 Anakka i uras nga anda'-bi ako pero ga'i ako sa'anda'an-bi ngan ga'i kam akapada'iray kon singnga ako.”

35 Agsipurupinugaray i mga punu'-na si mga Hebro, “Singnga daw sito a'a i parada'irayan-na nga ga'i iya sa'anda'an-ta kam? Tipada'iray ba' iya si nag'istaran-na si mga Hebro nga agsaralakot si sakup-na si mga Griko basi' akaturo' iya sito mga a'a? 36 Ay i karuyag sidngun-na si pagpinugad-na, ‘Anakka i uras nga anda'-bi ako pero ga'i ako sa'anda'an-bi,’ pati' ‘Ga'i kam akapada'iray kon singnga ako’?”

37 Si pangultimo allaw nga iya i pinaka'impurtanti si Pyista, anunggo si Jesus ngan amahalling makusog, “Bisan say nag'uhaw, dakam agruhaduha padugok si ako ngan anginom. 38 Bisan say nga anutu'o si ako, agdadaras anan si iya i burabod si allom buwahi' pariho si maka'anna' si Kasuratan.” 39 I nagtukuy-na si Jesus sinan mga allingon, iya i Espirito nga kararawatun-na si magpanutu'o si iya. Sito mga ka'urason, ga'i pa nagpa'ayop i Espirito tungod kay ga'i pa may si Jesus nag'alsa ngan nagpa'unrahan.

40 Si pakapamati'-na sinan si mga a'a, aniya' magpaminugad, “Sigurado nga iya nayto i nagparapanimulat paragsumat.”

41 Aniya' liwat magpaminugad, “Iya i Tinu'inan Mannanalwas.”

Aniya' may magpamatilaw, “Pinapa'i may nga i Tinu'inan Mannanalwas tikang dina si Galilea? 42 Ma'in ba' aka'anna' si Kasuratan nga i Tinu'inan Mannanalwas tikang si Betlehem, i bungto nag'istaran-na si David ngan addangan iya si mga ka'ampu-ampuhan-na?” 43 Sanglit tungod si Jesus atunga' si duwa grupo i mga a'a. 44 Aniya' mga mag'idadakop si iya, pero gana' ni addangan mangaddo' si iya.

Ga'i Agpanutu'o si Jesus

i mga Punu'-na si mga Hebro

45 Si katapus-tapusan, i nagpanlihog mga bantay-na si templo agbwilta na hamok pada'iray si mga puno' paraghalad pati' mga Parisiyo. Agpamatilaw to si mga iya, “Ay kay ga'i iya agdakup-bi?”

46 Anaruman may i mga bantay, “Gana' maka'irog agpahalling sito a'a.”

47 “Hasta ba' liwat ka'am saluku-na?” lingun-na si mga Parisiyo. 48 “Aniya' ba' si mga puno' o si mga Parisiyo nga magtutu'o si iya? 49 Gana'! Pero yaynan mga a'a nga gana' sa'urup-urupan-na si bala'od, sigurado mga iya agpakagaba'an.”

50 Addangan si mga Parisiyo ari si Nicodemos nga human na siray makibagat si Jesus. Amatilaw to, 51 “Tugot ba' si bala'ud-ta kam i pagpatok si adda a'a myintras ga'i pa iya nagbistahan?”

52 Agpanaruman may mga iya, “Dakaw agpinugad nga adda kaw taga Galilea. Ag'adala si Kasuratan basi' sakatu'anan-mo nga gana' paragsumat nga tikang si Galilea.”

53 Mangno agpamalik mga iya pada'iray si mga kalugaringun-na ruma'.

8

I Danda nga Maki'ubay

si Ma'in Kakasal-na

1 Mangno pada'iray si Jesus si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. 2 Kamananalungan pabwilta iya si hawan-na si templo. Nagtiripunan iya si dimu'an mga a'a, sanglit aningkulo' iya pagturo' si mga iya. 3 Aniya' mga paragturo' bala'od pati' mga Parisiyo magpamawa danda nga sadakup-na mga iya maki'ubay si ma'in kakasal-na. Agpatunggu-nay to mga iya tangnga' si mga a'a ngan 4 agpinugad-na mga iya si Jesus, “Ma'istro, sadakop kami' to danda nga maki'ubay si ma'in kakasal-na. 5 Ari si Bala'od agmando' si Moises pagtalutog si da'ito klasi danda. Tara', para si ka'aw ay may siguro i tama'?” 6 Agpinugad mga iya sinan pagpurbar si Jesus basi' kon anala' pagsaruman, sapa'akusar-nay to mga iya.

Pero paduko' dina si Jesus ngan agtikang pagpasurat si tutturu'-na si pitak. 7 Ngan ga'i namay gayod mga iya pahuway si kapapatilaw, anunggo si Jesus ngan aminugad, “Kon say si ka'am i gana' sala'-na, iya i primiro manalutog sito danda.” 8 Mangno anduko' gihapon iya ngan agsurat ari si pitak.

9 Si pakapamati'-na mga iya sinan, agsa'uru'addangan mga iya pag'amban tikang si kamabu'utan hasta nga si Jesus na hamok i mabilin pati' i danda nga agparatutunggo pa ari. 10 Anunggo si Jesus ngan aminugad, “Ni', singnga na mga iya? Gana' ba' mabilin pagpatok kamatayon si ka'aw?”

11 Anduko' i danda ngan aminugad, “Sinyor, gana' namay.”
Aminugad may si Jesus, “Hasta ako ga'i may liwat amatok si ka'aw. Hala, pada'iraya na ngan ambanin na i pagparapakasala'!”*

Si Jesus i Danta'-na

si Kalibutan

12 Si manunod pagpahalling-na si Jesus atubang si mga a'a agpinugad iya, “Ako i danta'-na si kalibutan. Bisan say magsunod si ako, sigurado nga ga'i aglalangngan si kalu'uman lugod aka'angkon dina si danta' nga magbuwan si ungod kinabuhi'.”
13 Pero agsupla-na dina iya si mga Parisiyo, “Ka'aw gihapon mismo i magtistigos si kalugaringun-mo, sanglit ma'in makatutu'o i nagpahalling-mo.”
14 Anaruman may si Jesus, “Bisan kon ako mismo i magtistigos para si kalugaringun-ko, kamatu'uran gihapon i nagpahalling-ko tungod kay sayod ako kon ay i tinikangan-ko ngan kon ay i tarakkahan-ko. Pero ga'i kam agpakatu'anan kon ay i tinikangan-ko o kon ay i tarakkahan-ko.
15 Aghusgar kam si ako sigon si sakulawan-bi si pagka'a'a-ko ina'anto; pero ako, ga'i aghusgar si bisan say. 16 Pero kon anhusgar may dina ako, sigurado nga tama' gayod i disisyun-ko kay ma'in hamok ako sulo i maghimo sinan kundi' aghuwang kami' si Tata' nga magpabawa si ako.
17 Aka'anna' si Bala'ud-bi nga kon aniya' duwangan magtistigos sigurado nga kamatu'uran i mga pinahallingan-na. 18 Addangan ako si magtistigos para si kalugaringun-ko, ngan i addangan pa, iya i magpabawa si ako nga gana' la'in kon ma'in i Tata'.”
19 Mangno agpamatilaw mga iya, “Singnga may i tatay-mo?”
Anaruman may si Jesus, “Ga'i ako sakilala-bi ngan da'inan may i Tatay-ko kay kon sakilala-bi ako, sakilala-bi may liwat kunta' i Tatay-ko.”
20 Agpahalling sinan si Jesus ngan pagparaturu'-na ari si hawan-na si templo matapit si pangnganganna'an si mga nagpahalad. Pero gana' ni addangan mandakop si iya tungod kay ga'i pa anakka i uras-na.
21 Aminugad gihapon si Jesus si mga iya, “Pa'amban ako ngan sigurado anda'-bi. Agkaramatay kam huwang si mga kasal'anan-bi ngan ga'i kam agpakatuttot si parada'irayan-ko.”
22 Tungod sinan, agsipurupatilaway i mga punu'-na si mga Hebro, “Ay daw i karuyag sidngun-na si pagpinugad-na nga ga'i kita kam agpakatuttot si parada'irayan-na? Tingali ag'unay iya.”
23 Pero agpadayon si Jesus pagpahalling, “Tikang kam si hawod pero ako tikang si dyata'. Sakop kam si kalibutan pero ako ma'in.
24 Agpinugad-ta kam nga agkamaratay kam huwang si mga kasal'anan-bi ngan kon ga'i kam agpanutu'o nga akoy ray mismo† nagpakilala-koy

* **8:11** I isturya hi'unong si danda mag'ubay si ma'in kakasal-na (7:53–8:11), ma'in huwang ato sito lugar si mga kada'an kupya si Kasuratan, pero nag'ako' to nga ungod ngan angay nagpahuwang. † **8:24** Si pakapamati'-na si mga Hebro si paminugad-na si Jesus, ‘Akoy ray,’ akasabot dayon mga iya nga agpaparihu-na si Jesus i kalugaringun-na si Diyos, tungod kay sa'intuman-na mga iya i pag'arun-na si Diyos si kalugaringun-na ari si Exo 3:14. Aniya' siyam titulo nag'aku'-na si Jesus pagpaklaro si pagkadiyus-na: karakanon nga agbuwan kinabuhi', i danta'-na si kalibutan, i pwirtahan si kuta'-na si mga karniro, i mahalap mangngangataman, i pagkabanhaw, i kinabuhi', i pangngagihan, i kamatu'uran, i ungod pu'un-na si ubas. Kulawin si 6:35; 8:12; 10:7; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1.

ray si ka'am, sigurado nga agkamaratay kam huwang si mga kasal'anan-bi."
25 Agpaminugad may mga iya, "Kay say ba' kaw gayod?"
Anaruman may si Jesus, "Kon ay i pagpakilala-ko si ka'am tikang pa si panikangan. 26 Malabbat i surudya'un-ko si ka'am pati' parapatukun-ko ngan tungod kay panno' si kamatu'uran ngan tarapuran i magpabawa si ako, kinahanglan sumat-ko gayod ato si kalibutan kon ay i sapamati'an-ko tikang si iya."
27 Ga'i mga iya agpanabot nga agsumatan-na mga iya hi'unong si Tatay-na. 28 Sanglit aminugad si Jesus, "Kon alsa-bi na i Pinili' A'a, iya na kam dina akatu'anan nga akoy ray nagpakilala-koy ray si ka'am. Sakatu'anan-bi liwat nga ga'i ako agbuhat si kalugaringun-ko hamok kundi' agpahalling hamok ako kon ay i nagturu'-na si Tata'. 29 I mag-pabawa si ako pirmi aghuwang si ako ngan ga'i ako agpata'anan-na tungod kay pirmi agbuhat-ko i makapalipay si iya." 30 Malabbat i magpanutu'o si iya si pakapakali-na mga iya sinan.

I mga Dadi'-na si Abraham

31 Agpinugad-na si Jesus i mga Hebro nga aniya' pagtutu'u-na si iya, "Kon ga'i kam palabba si nagturu'-ko, ungod kam gayod nga mga inadalan-ko. 32 Sasayuran-bi i kamatu'uran, ngan i kamatu'uran na i magpalibri si ka'am."
33 Agpanaruman may mga iya, "Kami' i mga ka'uru'ampuhan-na si Abraham ngan ga'i pa kami' nag'uripon si bisan say. Ay kay agpinugad kaw nga linibri kami'?"
34 Anaruman si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say magparapakasala', uripon iya si sala'. 35 I uripon ma'in gayod kwintado si pamilya, pero i dadi' kwintado hasta si kahastahan. 36 Sanglit kon palibri-na kam si Dadi' ungod gayod i pagkalibri-bi. 37 Sayod ako nga mga ka'uru'ampuhan-na kam si Abraham pero ag'imamatay-bi dina ako tungod kay ga'i agbuwanan-bi lugar i allingun-ko. 38 Agsumatan-ta kam si nagpakulaw-na si ako si Tata', ngan ka'am may agbuhat si sapamati'an-bi tikang si tatay-bi."
39 Agpanaruman mga iya, "Tatay kami' si Abraham."
Aminugad may si Jesus, "Kon ungod kam nga mga dadi'-na si Abraham buhat-bi may kunta' i nagbuhat-na. 40 Kundi' ag'imamatay-bi gayod ako dina, ako nga magsumat si ka'am si kamatu'uran nga sapamati'an-ko tikang si Diyos. Ga'i nan agbuhat-na si Abraham. 41 Ag'irog kam dina si buhat-na si kalugaringun-bi tatay."
"Ma'in kami' mga dadi' si gawas," lingun-na may mga iya. "Gana' la'in Tata' kami' kon ma'in hamok i Diyos mismo."

I mga Dadi'-na si Satanas

42 Aminugad si Jesus si mga iya, "Kon ungod nga i Diyos i Tatay-bi, kunta' higugma'-bi ako tungod kay tikang ako si Diyos ngan ina'anto atiya' ato. Ga'i ako pada'ito nga kalugaringun-ko hamok; kundi' iya i magpapada'ito si ako. 43 Ay kay ga'i sasabutan-bi i allingun-ko? Tungod kay ga'i kam amakali si nagpahalling-ko. 44 I tatay-bi nga tagtawa' si ka'am, iya si Satanas, ngan agkararuyag kam pagtuman si karuyag-na si tatay-bi. Adda iya kriminal tikang pa gayod si panikangan ngan bullu'on iya kay ga'i anan si iya i kamatu'uran. Si pagbullu'-na, agpakulaw

hamok iya si ungod kina'iya-na kay ungod gayod nga bullu'on iya pati' tata'-na si dimu'an kabubullu'an. 45 Pero ako lugod nga agsumat si kamatu'uran, ga'i agtutu'u-bi! 46 Aniya' ba' si ka'am makapamatu'od nga aniya' baratunun-ko si sala'? Kon agsumat ako si kamatu'uran, ay kay ga'i ako agtutu'u-bi? 47 Bisan say nga tawa'-na si Diyos akapakali si nagpahalling-na si Diyos. I rason kon ay kay ga'i kam agpakapakali, kay si kamatu'uran ma'in kam tawa'-na si Diyos."

Si Jesus pati' si Abraham

48 Nagpinugad si Jesus si mga punu'-na si mga Hebro, "Ma'in ba' kami' tama' si pagpinugad nga adda kaw Samaritano pati' nga nagbawa-bawa kaw si mara'at espirito?"

49 Anaruman may si Jesus, "Ga'i ako nagbawa-bawa si mara'at espirito kundi' agrispitar hamok ako si Tatay-ko pero ka'am ga'i agrispitar si ako. 50 Ga'i ako aghingyap nga aka'unrahan i kalugaringun-ko, lugod aniya' addangan maghingyap sinan para si ako, ngan iya i huwis. 51 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon i a'a agsunod si allingun-ko, gana' kamamatayun-na."

52 Tungod sinan agpaminugad i mga punu'-na si mga Hebro, "Ina'anto sasayuran kami' na nga ungod kaw gayod nagbawa-bawa si mara'at espirito! Amatay si Abraham ngan da'inan may i mga paragsumat. Apa'i may kay akapinugad pa kaw hamok gihapon nga kon i a'a agsunod si allingun-mo, ga'i iya kakinda si kamatayon? 53 Mas gamhanan pa ba' kaw kuntra si papo' kami' Abraham? Amatay iya ngan da'inan may liwat i mga paragsumat. Ngan ka'aw, say may kaw si pagkagasi-mo?"

54 Anaruman si Jesus, "Kon ako mismo magpa'unra si kalugaringun-ko gana' sinan kwinta-na. Kundi' i magpa'unra si ako gana' la'in kon ma'in i Tatay-ko nga nag'aku'-bi nga Diyus-bi. 55 Ga'i kam angilala si iya pero angilala ako. Kon aglirong ako, akapariho ako si ka'am nga mga bullu'on, pero ungod nga sakilala-ko iya ngan agsunod ako si allingun-na. 56 Alipay i papu'-bi Abraham si pag'ikukulaw si pagtakka-ko ngan si panakka-ko bali gayod i kalipay-na."

57 Agpinugad i mga punu'-na si mga Hebro, "Ga'i pa ngani' kaw ags-ingkwinta anyos tapos agpinugad kaw nga sakulawan-mo si Abraham!"

58 Anaruman may si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, myintras a'allom si Abraham, dati na ako!" 59 Tungod sinan agpangaddo' mga iya bato pagtalutog si iya, pero patago' dahulo si Jesus mangno pakawara' iya ari si hawan-na si templo.

9

Agpakulaw-na si Jesus i Buta

1 Si pagparalalangngan-na si Jesus, aniya' sakulawan-na lalla nga buta tikang pa si ka'allum-na. 2 Amatilaw i mga inadalan-na, "Rabbi,* say may nan tawa' sala' kay a'allom iya dati buta? Sala'-na ba' nan o si mga mahanak-na?"

3 Aminugad may si Jesus, "Gana' bisan addangan si mga iya i makasala'. Ahinabo' nan basi' kinakulawan i buhat-na si Diyos si kinabuhi'-na. 4 Ngan myintras allaw pa, kinahanglan nga buhat-ta kam i trabahu-na si magpapada'ito si ako kay ma'in na pira i kasangumon nga

* **9:2** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38.

gana' na makatrabaho. 5 Myintras nga atiya' pa ako, ako i danta'-na si
kalibutan."
6 Pakapinugad-na sinan, anupra iya si pitak ngan pina'agi si rukda'-na,
agbasi'-na i lapok ngan agpatakpul-na si mata-na si lalla. 7 Agsumatan-
nay to, "Pada'iraya na ngan anguram'usa ari si libtong nag'arunan
Siloe." I kahulugan-na sinan aron: Naglihog. Sanglit pada'iray i buta,
anguram'os ari ngan akakulaw na iya si pagbalik-na.
8 Agsipurupatilaway i mga katiringpid-na pati' i mga dati magpakaku-
law si iya si pagparapalimus-na pa, "Ma'in ba' iya i lalla magparapalimos
pirmi?" 9 Aniya' may magpaminugad nga iya gayod.
I ditangnga' may agpaminugad, "Ma'in nan iya, agkapariho hamok i
mga itsura-na."
Pero maniguro gayod mismo i lalla si pagpinugad, "Ako nayto mismo."
10 "Kon sugad, pinapa'i may nga akakulaw na kaw?" lingun-na may
mga iya.
11 Anaruman may iya, "Agtakpulan-na si nagkumul-kumul-na lapok
i mga mata-ko si lalla nag'arunan Jesus. Mangno agmandaran-na ako
pagpada'iray si Siloe ngan pagkuram'os ari. Sanglit pada'iray ako ngan
akakulaw dayon katapos si pagkuram'us-ko."
12 Amatilaw i mga a'a, "Singnga may to a'a ina'anto?"
Aminugad may iya, "Ambot, ga'i ako akatu'anan."

Nag'imbistigaran i Lalla

si mga Parisiyo

13 Nagbawa pada'iray si mga Parisiyo i lalla nga dati buta. 14 Allaw
Pandidiskanso siray pagpalapuyut-na si Jesus si lapok pati' pagpahalap-
na si mata-na si lalla. 15 Sanglit agpatilawan-na liwat si mga Parisiyo i
lalla kon pinapa'i nga akakulaw iya. Anaruman i lalla, "Agtakpulan-na
lapok i mga mata-ko ngan agkuram'usan-ko, mangno akakulaw dayon
ako."
16 Aniya' magpaminugad si mga Parisiyo, "Ma'in nan lalla tikang
si Diyos kay ga'i agtuman-na i bala'od mahi'unong si Allaw Pan-
didiskanso."
Pero agpaminugad i ditangnga', "Pinapa'i-na si addangan makasasala'
pakahimo si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pariho sito?"
Sanglit aniya' magpanutu'o ngan aniya' may liwat ga'i.
17 Mangno tilaw-na gihapon mga iya i lalla, "Ka'aw i nagpahalap-na.
Ay may i sapasumat-mo mahi'unong si iya?"
Anaruman i lalla, "Paragsumat-na iya si Diyos."
18 Ga'i pa hamok gihapon agpanutu'o i mga punu'-na si mga Hebro
nga dati iya buta nga ina'anto akakulaw na. Sanglit agpa'ala'-na mga
iya i mga mahanak-na 19 ngan agtilaw-na, "Iya ba' to gayod i dadi'-bi nga
nagpinugad-bi dati buta si paka'allum-na? Apa'i may kay akakulaw na
iya ina'anto?"
20 Agpanaruman i mga mahanak-na, "Oho', ungod nga iya i dadi' kami'
ngan ungod liwat nga dati iya buta si paka'allum-na. 21 Pero ga'i kami'
akatu'anan kon apa'i kay akakulaw na iya o kon say i magpahalap si
mga mata-na. Tilawu-bi na hamok iya kay tama' namay iya si idad
pagpahalling para si kalugaringun-na." 22 Akapinugad sinan i mga
mahanak-na si lalla kay atalaw mga iya si mga puno' to nga magpa'ala'
si mga iya, tungod kay agdisisyon na i mga punu'-na si mga Hebro

nga pina'itsapwira si sinaguga i bisan say mag'ako' nga si Jesus, iya i Tinu'inan Mannanalwas. 23 Sanglit agpinugad i mga mahanak-na si lalla, “Idaran na iya, iya na hamok tinilawu-bi.”

24 Si kaduwa bisis agpaban'u-na mga iya i dati buta. Agpinugad-na mga iya, “Pa'unrahin i Diyos nga iya maghimo sito.† Katu'anan kami' nga makasasala' nan a'a nag'arunan nan Jesus.”

25 Anaruman iya, “Ga'i ako akatu'anan kon makasasala' ba' iya o ma'in. I adda hamok sakatu'anan-ko nga dati ako buta pero ina'anto akakulaw na!”

26 Mangno amatilaw mga iya, “Ay i nagbuhat-na si ka'aw? Agpapa'i-na pagpahalap i mga mata-mo?”

27 Anaruman iya, “Agsumatan-ta na kam pero ga'i ako agpakali-bi. Ay kay aruyag kam nga sapakalihan-bi gihapon? Aruyag ba' kam liwat magin inadalan-na sinan lalla?”

28 Mangno agtamay-na dina mga iya ngan agpinugad-na, “Inadalan-na bali' kaw sinan lalla! Kami' inadalan-na si Moises. 29 Akatu'anan kami' nga agbagawan-na na dina si Diyos si Moises, pero yaynan lalla, ga'i ngani' kami' akatu'anan si tinikangan-na.”

30 Mangno aminugad i lalla, “Urusahon to gayod! Ga'i kam akatu'anan si tinikangan-na pero sapahalap-na i mga mata-ko. 31 Katu'anan kita kam nga ga'i agpakali-na si Diyos i mga makasasala'. Lugod, agpakali dina iya si diyusnon a'a magbuhat si katuyu'an-na si Diyos. 32 Tikang pa siray, gana' pa sapakalihan-ta nga aniya' makapahalap si a'a nga buta tikang si ka'allum-na. 33 Kon ma'in nan lalla linihug-na si Diyos, gana' kunta' sahimu-na.”

34 Tungod sinan allingon anaruman mga iya, “Tikang pa gayod si ka'allum-mo, ga'i na kaw pukkalan-na si sala'. Day turututu'o daw kaw gayod agwaydong si kami'!” Mangno nagtabrog iya.

I Kabutahan nga Espirituhanon

35 Akapakali si Jesus nga nagtabrog i lalla, sanglit agbagat-nay to ngan agpinugad-na, “Anutu'o ba' kaw si Pinili' A'a?”

36 Amatilaw i lalla, “Say may nan iya, Sinyor? Sumatin ako basi' anutu'o ako si iya.”

37 Aminugad si Jesus, “Sakulawan-mo na iya. Si kamatu'uran, iya i kabagaw-mo ina'anto.”

38 Mangno aminugad i lalla, “Paragdalom, agtutu'o ako,” ngan an-luhod iya pag'ampo' si Jesus.

39 Aminugad si Jesus, “Pada'ito ako si kalibutan paghusgar, basi' agpakakulaw i mga buta ngan i mga magpakakulaw may agkaburuta.”

40 Aniya' mga Parisiyo ari magpakabati' sinan ngan agpamatilaw, “Ay ray allingun-moy ray? Huwang ba' kami' si mga buta?”

41 Lingun-na may si Jesus, “Kon mga buta kam, gana' kunta' baratunon si mga sala'-bi. Pero kay agpaminugad may kam nga agpakakulaw kam, sanglit aniya' baratunun-bi.”

10

Si Jesus i Mahalap Mangngataman

† **9:24** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Agsumpa'a atubang si maka'angayan kina'iya-na si Diyos nga ga'i kaw agbullo'.

1 Aminugad si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, i matangkaw
pati' i tulisan ga'i pa'agi si pwirtahan-na si kuta' kundi' amanahik dina si
la'in pangngagihan 2 pero i mangngataman si karniro sigurado nga ari
pa'agi. 3 Nagpasallod iya si magbantay si pwirtahan, ngan amati' i mga
kalugaringun-na karniro si busis-na. Pamagawas mga iya kon agban'u-
na sa'uru'addangan i mga arun-na. 4 Pakagawas-na mga iya, agdahulo
iya ngan anunod i mga karniru-na kay angilala si busis-na. 5 Ga'i mga
iya agsunod si ga'i mga sagara'an-na, lugod pamalahi dina mga iya kay
ga'i sakilala-na i busis.” 6 Agpapuntuk-nay nan pananglitan si Jesus si
mga Parisiyo, pero ga'i mga iya agpanabot.

7 Sanglit aminugad gihapon si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran,
ako i pwirtahan si kuta'-na si mga karniro. 8 I dimu'an makadahulu'an
si ako, iya i mga matangkaw pati' tulisan, pero ga'i amati' ngan anunod
si mga iya i mga karniro. 9 Ako i pwirtahan. Bisan say i pasallod nga
ag'agi si ako, atalwas. Libri mga iya pagsallod pati' paggawas para
agpaka'anda' pannabsaban. 10 I mga matangkaw padugok hamok pag-
tangkaw, pagmatay pati' pagpirwisyo.* Pero ako padugok pagbuwan si
mga iya kinabuhi' ngan para agpangabunda.

11 “Ako i mahalap mangngataman. I mahalap mangngataman
ag'unong si mga karniru-na. 12 I nagswilduhan manliliwat, ma'in
kalugaringun-na i mga karniro nag'ataman-na. Sanglit kon aniya'
tidara'on ma'isog hayop, sigurado nga palahi iya ngan ambanan-na i
mga karniro. Mangno si panakka-na si ma'isog to hayop, agwararak
dayon i mga kakarniruhan. 13 Palahi i manliliwat kay gana' sapayan-na
para si iya kon agkapara'i i mga karniro tungod kay adda may hamok iya
nagswilduhan.

14 “Ako i mahalap mangngataman. Angilala ako si mga karniru-ko
ngan angilala may liwat mga iya si ako. 15 Akaparihoy to si kami' si
Tatay-ko. I Tata' angilala si ako ngan ako may liwat angilala si iya.
Pwira pa sinan, ag'unong liwat ako si mga karniru-ko. 16 Aniya' mga
karniru-ko nga ma'in parihu-bi sunsatu'o. Papabungyurun-ko kam
ngan kinahanglan pabungyud-ko may liwat mga iya. Papakali-ko mga
iya si busis-ko basi' ahimo na kam hamok adda puron kakarniruhan nga
aniya' adda mangngataman. 17 Sanglit ako aghigugma'-na si Tata' tungod
kay andam ako pagpa'unong si kinabuhi'-ko, ngan katapos angkun-koy
to gihapon. 18 Gana' sito maka'ala' tikang si ako, pero agpa'unung-koy
to kay iya gayod i karuyag-ko. Aniya' gahum-ko pagpa'unong sito ngan
aniya' gahum-ko pag'angkon gihapon. Iyay nan i nagmandu'-na si ako
si Tatay-ko nga buruhatun-ko.” 19 Tungod sinan mga allingon, atunga'
gihapon i mga Hebro. 20 Malabbat si mga iya i magpaminugad, “Ay kay
amati' kam si iya nga nagbawa-bawa si mara'at espirito? Kapay iya.”

21 Pero aniya' may magpaminugad, “Ma'in da'inan sinan i
pinahallingan-na si a'a nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. Pinapa'i-
na si mara'at espirito pakapamuklat si mata-na si buta?”

Nagdiri' si Jesus si mga Hebro

22 Mangno anakka i Pyista si Pagpasagrado si Templo ari si Jerusalem.
Tigtugnawon na siray, 23 ngan ari si Jesus si hawan-na si templo sigi

* **10:10** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pati' nagpabulag mga iya si Diyos.

lalangngan ari si Balkun-na si Solomon.† 24 Nagpalibutan iya si mga
Hebro nga magkuntra si iya ngan nagpinugad, “Day ay pa i kaliyat-
na si pagpa'antahak-mo si kami'. Kon ungod nga ka'aw na i Tinu'inan
Mannanalwas, sumatin kami'.”
25 Anaruman si Jesus, “Agsumatan-ta na kam pero ga'i kam ag-
panutu'o. I mga makagagahom binuhatan naghimu-ko pina'agi si arun-
na si Tatay-ko, iya i magpamatu'od kon say gayod ako, 26 pero ga'i kam
agpanutu'o kay si kamatu'uran ma'in kam sakop si mga inataman-ko.
27 Agpakali si busis-ko i mga karniru-ko; angilala ako si mga iya ngan
mga iya may agsunod si ako. 28 Agbuwanan-ko mga iya si kinabuhi'
nga gana' katapusan-na, ngan ga'i mga iya agkamaratay nga bulag si
Diyos. Ga'i mga iya agkasiriyo tikang si gamhanan mga tamburu'-ko. 29 I
Tatay-ko nga magpumwan si mga iya ato si ako, iya i makagagahom si
dimu'an, ngan gana' sito makasiyo tikang si tamburu'-na. 30 Ako pati' i
Tata' ag'adda hamok.”
31 Sanglit, agpangaddo' gihapon bato i mga Hebro pagtalutog si iya
32 pero agpinugad-na dina mga iya si Jesus, “Agpakulaw-ta kam si
malabbat pambihira makagagahom binuhatan sigon si nagmandu'-na
si ako si Tata' pagbuhat. Singnga sinan mga makagagahom binuhatan i
maka'aghat si ka'am pag'itatalutog si ako?”
33 “Ma'in nan iya i rason kon ay kay ag'itatalutugan kami' kaw,” lingun-
na sito mga Hebro, “kundi' i pagpakara'at-mo dina si Diyos. Ay kay
agpinugad kaw nga Diyos kaw nga adda may kaw hamok a'a?”
34 Anaruman may si Jesus, “Ma'in ba' aka'anna' si nagtapuran-bi
Bala'od nga agpahalling i Diyos sito: ‘Agpinugad ako nga mga diyos
kam’?‡ 35 Ga'i akalirungan i Kasuratan sanglit kon da'inan i pag'arun-
na si Diyos si mga nagbuwanan si allingun-na, 36 iya pa ba' i addangan
nga nagtagama-na para hamok pagpabawa ato si kalibutan? Tara', ay
may kay agparahimu-himu'an-bi ako kasal'anan nga agpakara'at-ko i
Diyos pina'agi si pagpinugad-ko, ‘Ako i Dadi'-na si Diyos’? 37 Dakam ako
agtutu'uhu-bi kon ga'i agbuhat-ko i buhat-na mismo si Tata'. 38 Pero kon
iya i nagbuhat-ko, bisan kon ga'i may kam dina agtutu'o si ako, kunta'
anutu'o kam si mga makagagahom binuhatan naghimu-ko basi' kam
agpakatu'anan ngan agpakasayuran nga i Tata' ag'ayop si ako ngan ako
may ag'adda si iya.” 39 Tungod sinan, nag'idadakop gihapon iya pero
pakawara' iya.
40 Mangno pabwilta si Jesus pada'iray si dambila'-na si Suba' Jordan
ari banda si nagparabunyagan-na siray si Juan. Ag'istar iya ari 41 ngan
kalabbatan i pamada'iray si iya ngan agpakapinugad, “Bisan kon gana'
sahimu-na si Juan mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, pero
ungod i dimu'an pinahallingan-na mahi'unong sito lalla.” 42 Ngan
malabbat ari siray lugar i magpanutu'o si Jesus.

11

I Kamatayun-na si Lazaro

1-2 Aniya' binurungan lalla nag'arunan Lazaro nga taga baryo Betania
ngan siyaka-nay to kas Marta pati' Maria. Iyay nan gihapon i Maria
nga tibu'bo' pammasangngit si kitid-na si Ginu'o nga i barahibu-na

† **10:23** I Balkun-na si Solomon, iya i sibay palibot si hawan-na si templo nga nakit si sallod parti si kuta' nga waswas hamok. ‡ **10:34** Salmo 82:6

mismo i nagpapahit-na. 3 Sanglit agpatugon i magdingsirarihan danda
pagpakatu'an si Jesus, “Paragdalom, maburong i hinigugma'-mo.”
4 Pakapakali-na sinan si Jesus, aminugad iya, “Ma'in kamatayon i
panubtuban-na si nag'abat-nay ro. Lugod, i katuyu'an-na si Diyos sito,
iya i pagpakulaw si ka'angayan-na basi' adayaw i Dadi'-na si Diyos
pina'agi sito.” 5 Aghigugma'-na gayod si Jesus si Marta, hasta i sirari-na
danda pati' si Lazaro. 6 Pero si pakakatu'an-na nga maburong si Lazaro,
agpabilin pa dina iya duwa allaw ari si lugar nag'istaran-na.
7 Mangno, agpinugad-na i mga inadalan-na, “Agbwilta kita kam pan
Judea.”
8 Anaruman mga iya, “Pero Rabbi,* ma'in pa maliyat nagparatatalu-
tugan kaw si mga punu'-na si mga Hebro, tapos aruyag pa kaw gihapon
nga pabwilta ari?”
9 Anaruman si Jesus, “Ma'in ba' dusi uras i kadanta'an? I a'a nga
aglalangngan kon allaw ga'i apangkol, kay akakulaw iya pina'agi si
danta'-na si kalibutan. 10 Apangkol hamok iya kon aglalangngan si
sangom kay gana' magdanta' si iya.”
11 Pakapinugad-na sinan, agpadayon iya pagsumat si mga inadalan-
na, “Akapaturi i kumpaniya-ta kam Lazaro, sanglit kinahanglan ako
pada'iray pagpukaw si iya.”
12 Anaruman i mga inadalan-na, “Paragdalom, mahalap ngani' kon
akapaturi iya basi' tulos anhalap.” 13 I karuyag sidngun-na si mga
allingun-na si Jesus nga si Lazaro minatay na, pero i pagsabut-na si mga
inadalan-na nga natural hamok pagpaturi.
14 Sanglit agdiritsu-na na hamok pagsumat si mga iya, “Minatay na
si Lazaro, 15 ngan mas mahalap para si ka'am nga ga'i ako ari kay basi'
agpanutu'o kam. Pero pada'iray-ta kam iya si mga iyay ray.”
16 Katapos amahalling si Tomas, i nag'anga'an Karuwa, pada'iray
si mga igkasi-na inadalan, “Hala, amaya' kita kam basi' biyo' lugod
ag'urunong.”

I Pagli'aw-na si Jesus

si Magdingsirarihan

17 Si panakka-na ari kas Jesus, sakatu'anan-na nga ampat allaw na
dina si Lazaro ari si kwiba panlalabbungan. 18 Mga tallo kilumitro†
hamok i katalahan-na si Betania tikang si Jerusalem, 19 sanglit malabbat
si mga Hebro i pamada'iray si ruma'-na kas Marta pati' Maria pagli'aw
si mga iya tungod si kamatay-na si siyaka-na. 20 Ngan pakabati'-na si
Marta nga titakka si Jesus, pa'amban iya si ruma' pagtupo' sito, pero ga'i
pagawas si Maria.
21 Agpinugad-na si Marta si Jesus, “Paragdalom, kon ato kaw hamok,
ga'i kunta' amatay i siyaka-ko. 22 Pero akatu'anan ako nga bisan ina'anto
pumwan-na si Diyos si ka'aw bisan ay i pinalaku-mo.”
23 Anaruman si Jesus si iya, “Abanhaw ray siyaka-moy ray.”
24 Anaruman may si Marta, “Akatu'anan ako nga abanhaw iya si
katapusan allaw si kabanhaw-na si dimu'an.”
25 Lingun-na may si Jesus si iya, “Ako i pagkabanhaw pati' i kinabuhi'.
Bisan say i magtapod si ako, arallumon bisan kon amatay iya. 26 Ngan

* **11:8** Parti si Rabbi, kulawin si 1:38. † **11:18** Si Grikuhanon: kinsi istadya.

bisan say i maka'angkon si ungod kinabuhi' pina'agi si pagtapud-na si ako, ga'i na iya amatay. Anutu'o ba' kaw sito?”
27 Anaruman iya, “Oho' Paragdalom, agtutu'o ako nga ka'aw i
Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos nga tipada'ito gayod si
kalibutan.”
28 Pakapinugad-na sinan, agbalik iya ngan agsikritu-na i sirari-na si
pagpinugad, “Atiya' i Ma'istro ngan ag'anda'-na kaw.” 29 Pakabati'-na
sinan si Maria, pabangon dayon iya ngan agdadagmit pagtupo' si iya.
30 Siray uras, ga'i pa gayod akasallod si Jesus si baryo, pero ari pa dina
si lugar nagtupu'an-na si iya si Marta. 31 Pakakatu'an-na si mga Hebro
kahuruwangan-na si Maria nga hintak iya pabangon ngan diritso iya
paduwa'i, agpamungyod to si iya kay i mga pagkagasi-na nga pada'iray
iya si kwiba naglabbungan pagdinamag. Iyay nan i mga kahuruwangan-
na si ruma' magparali'aw si iya.
32 Ngan panakka-na si Maria si naghuwayan-na kas Jesus, sakulawan-
nay to dayon mangno pa'akkom iya si kitiran-na ngan aminugad, “Parag-
dalom, kon ato kaw hamok, ga'i kunta' amatay i siyaka-ko.”
33 Pakakulaw-na si Jesus nga agparadinamag iya hasta i mga Hebro
magpamungyod si iya, abantad i kasing-kasing-na ngan tinakka iya
kalu'oy. 34 Amatilaw si Jesus, “Singngay ray iya aghulid-bi?”
Anaruman may mga iya, “Paragdalom, amungyura si kami' basi'
sakulawan-mo.”
35 Anuro' i luha'-na si Jesus.
36 Mangno, agpaminugad i mga Hebro, “Kulawi-bi, kinakulawan nga
aghigugma'-na gayod iya!”
37 Pero i ditangnga' si mga iya agpaminugad, “Kon sahimu-na sito
a'a nga sapakulaw-na gihapon i buta, pwidi liwat sapugungan-na i
kamatayun-na sito a'a.”

Agbanhaw-na si Jesus

si Lazaro

38 Abantad gihapon i kasing-kasing-na si Jesus sanglit padugok iya si
naglabbungan. Adday to kwiba nga aniya' nagpatarangka mahaya bato
si pwirtahan-na. 39 Aminugad si Jesus, “Ala'u-bi batoy nan.”
Amahalling si Marta, i sirari-na si minatay, “Pero Paragdalom, ampat
naynan allaw iya nagpa'anna' anan. Sigurado nga mabaho' naynan
ina'anto mga ka'urason.”
40 Mangno aminugad si Jesus, “Ga'i ba' kaw agpinugad-ko nga kon
anutu'o kaw, akakulaw kaw si ka'angayan-na si Diyos?”
41 Sanglit ag'ala'-na mga iya i bato. Mangno anhangad si Jesus
ngan aminugad, “Tay, agpasalamat ako si ka'aw kay agpakali-mo ako.
42 Akatu'anan ako nga pirmi ako agpakali-mo, pero agpahalling-koy to
para si mga a'ay to magpanunggo ato basi' agpanutu'o mga iya nga ka'aw
i magpabawa si ako.”
43 Pakatapus-na agpahalling sinan, aman'o makusog si Jesus, “Lazaro,
pagawasa anan!” 44 Mangno pagawas i mamatay nga putos si mga
tinabas-tabas katsa i langngun-na pati' i mga kalalaki-na sigon si
kabatasanan-na mga iya paglabbong ngan i sulang-na may nagpakkos
pudung-pudong. Amahalling si Jesus si mga iya, “Bak'ari-bi iya basi'
akalibri.”

I Plano Pagmatay si Jesus

45 Sanglit malabbat si mga Hebro nga pamada'iray pagbisita si Maria
i magpanutu'o na si Jesus kay agpakakulaw mga iya si nagbuhat-na.
46 Kundi' aniya' pa gihapon magpamada'iray si mga Parisiyo pagsum-
bong si nagbuhat-na si Jesus. 47 Mangno i mga puno' paraghalad pati'
i mga Parisiyo agpaban'o si bug'os Kunsiho.
Agpaminugad mga iya, “Tara', ay i binuhat-ta kam sito? Sigi may
to hamok a'a himo si mga pala'in-la'in pangngilalahan si langitnon
kasiguruhan. 48 Kon pata'anan-tay to hamok iya, sigurado nga anutu'o
i dimu'an si iya, mangno pada'ito i mga taga Roma pagsiyo si pudir si
templu-ta kam pati' si panggubyirnuhan-ta kam.”
49 Mangno addangan si mga iya nga nag'arunan Caifas, i gilalabawi
paraghalad siray ta'on, i maminugad, “Gana' gayod mga kalibutan-bi!
50 Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga mas mahalap para si ka'am kon aniya'
addangan nga agpakamatay para si mga a'a kuntra kon abungkag‡ i
bug'os nasyon?”
51 Ga'i iya akapinugad sinan si kalugaringun-na hamok, kundi' tungod
si pagkagilalabawi-na paraghalad siray ta'on, agdaluman-na iya si Diyos
pagsumat andang nga agpakamatay si Jesus para si nasyun-na si mga
Hebro, 52 ngan ma'in hamok para sinan nasyon kundi' pati' si mga
magwararak dadi'-na si Diyos basi' agkahuruwang ngan agka'aradda
mga iya dimu'an. 53 Mangno tikang siray allaw abug'os na i planu-na si
Kunsiho pagmatay si Jesus.
54 Sanglit aglikay na iya pagparapakulaw si katabbulan-na si mga a'a.
Pa'amban iya ari ngan pada'iray si Efraim, adda bungto nga matapit si
disyirto. Ag'istar iya ari huwang si mga inadalan-na.
55 Ngan matapit na i Pyista-na si mga Hebro nag'arunan Paglabay, mal-
abbat i pamasagka pan Jerusalem tikang si mga kaburubungtuhan. Pa-
mada'iray mga iya para si kinahanglanon nga anlimpyo si pangulawan-
na si Diyos myintras anakka i Paglabay. 56 Agparapanganda'-na mga
iya si Jesus, ngan si pagparapanunggu-na mga iya ari si hawan-na si
templo, agsipurupatilaway mga iya, “Ay si pag'abat-bi, atiya' na ba' iya
mamyista?” 57 Agmando' i mga puno' paraghalad pati' i mga Parisiyo si
bisan say nga makakulaw si Jesus pagsumat dayon basi' sadakup-nay to
mga iya.

12

Nagbu'bu'an Pasangngit si Jesus

ari si Betania
Mateo 26:6-13; Markos 14:3-9; Lukas 7:37-39

1 Ngan annom allaw pa myintras anakka i Pyista si Paglabay, anakka
kas Jesus si baryo Betania nga nag'istaran-na si Lazaro, i nagbanhaw-
na siray. 2 Aniya' tima ari para si Jesus, ngan addangan si Marta si
magparabulig pagsirbi, pero si Lazaro agtangka' si lamisa huwang si
kas Jesus. 3 Mangno, ag'ala'-na si Maria i naghimus-na tunga' litro
pasangngit nga bali kamahalan. Gana' sito salakut-na nga hinimo tikang
si tanaman nardo. Agpabu'bu'-nay to si kitid-na si Jesus ngan katapos,
mismo i barahibu-na i nagpapahit-na. Sanglit ag'alimwag i bug'os ruma'.

‡ **11:50** Si Grikuhanon: kon agkamaratay i dimu'an a'a-na si nasyon nga bulag si Diyos, ngan i nagtukoy sinan agpakapan'impyirno mga iya dimu'an. Kulawin si 3:16; 10:28.

4 Pero andiri' si Judas Iscariote nga addangan si mga inadalan-na nga
iya liwat i titraydor si iya. 5 Agsimul-nay to, “Ay kay ga'i nayto hamok
binaligya'an pasangngit ngan pinumwan i bayad-na si mga anggana'?
Tingali aballi payto si tris syintos dinari* diplata.” 6 Akapinugad iya
sinan ma'in tungod kay aniya' kalu'uy-na si mga anggana', pero tungod
kay malanga i tamburu'-na. Iya i mag'inantan si kwarta-na mga iya,
ngan pirmi iya agsalingabot sito.
7 Pero anaruman dina si Jesus, “Pata'ani-bi hamok iya! Tama' hamok
i paghimus-na sito pasangngit siray ngan angay liwat i nagbuhat-na
pag'andam si puhu'-ko kay ma'in na pira ralabbungan na ako.† 8 Pirmi
aniya' mga anggana' nga sabagatan-bi, pero ma'in na pira, ga'i na ako
sabagatan-bi.”
9 Siray uras, bali labbat si mga Hebro magpakatu'anan nga ari si
Jesus. Sanglit aghururuwang mga iya pamada'iray, ma'in hamok tungod
si iya pero tungod kay aruyag liwat mga iya pagkulaw si Lazaro nga
nagbanhaw-na siray. 10 Sanglit agplanuhan-na liwat si mga puno'
paraghalad pagmatay si Lazaro, 11 kay tungod si iya, malabbat mga
Hebro magpamabalyo pada'iray si Jesus ngan agpantapod si iya.

Pasallod si Jesus si Jerusalem

Mateo 21:4-9; Markos 11:7-10; Lukas 19:35-38

12 Ka'asumuhan, agpakabati' i kalabbatan magpantambong si Pyista
nga tidara'on na si Jesus si Jerusalem. 13 Sanglit agpanabtab mga iya si
mga day paklang-na si pinang. Pagawas mga iya si syudad pagtupo' si
iya ngan sigi panggasod:

Hosanna!‡
Malipayon gayod i a'a nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom
Diyos!§
Malipayon i Hadi'-na si Israel!

14 Si pakabagat-na si Jesus si adda asno, agkabayuhan-nay to sigon si
maka'anna' si Kasuratan:

15 Dakam agkataralaw, ka'am mga taga Sion;* kulawi-bi, awira' na i
hadi'-bi,
ngan agkabayo si nati-na si adda asno.†

16 Ga'i dahulo agpakasabot sito i mga inadalan-na. Kahuman pag'alsa
si Jesus pagpa'unra si iya, iya na dina i panabut-na si mga inadalan nga si
Jesus may bali' i nagtukoy si maka'anna' si Kasuratan ngan agpamuhat-
nay to mga iya para si iya.
17 Sigi panumat i mga a'a nga magpakakulaw si iya ngan pagban'u-na
si Lazaro si labbong pati' ngan pagbanhaw-na sito. 18 Ngan i mga a'a may
magpakapamati' nga si Jesus i maghimo sito pangngilalahan si langitnon

---

* **12:5** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 257. † **12:7** Si Grikuhanon: kay kina-
hanglan tagama-nay nan para si allaw paglabbong si ako. Da'inan sinan i allingun-na pag'alagad
si pa'agi-na si Maria pagpakulaw si paghigugma'-na pati' pagrispitar-na si iya. ‡ **12:13** I
Hosanna, Hebruhanon allingon nga i kahulugan-na: Talwason kami', pero si kaliyat-liyatan
akatambahan i kahulugan-na: Darayawon. § **12:13** Salmo 118:25,26 * **12:15** I Sion, iya
liwat i nag'arunan: Jerusalem. † **12:15** Sac 9:9

kasiguruhan, pamagawas liwat pagtupo' si iya. 19 Sanglit agsipurupinugaray i mga Parisiyo, “Gana' gayod sahimu-ta kam. Kulawi-bi daw, i bug'os kalibutan awiray padugok si iya!”

Agsumat si Jesus

Mahi'unong si Kamatayun-na

20 Aniya' mga Griko magpamungyod si magpamada'iray si Jerusalem pag'ampo' kay Pyista si Paglabay. 21 Padugok mga iya si Felipe nga taga Betsaida, Galilea ngan agpaminugad, “Sinyor, aruyag kami' makibagat si Jesus.” 22 Pa'amban si Felipe pagsumat si Andres ngan aghuwang mga iya duwangan pagsumat si Jesus.

23 Anaruman si Jesus si mga iya, “Iya nayto i uras nga tinuman na i maka'angayan pagdayaw si Pinili' A'a. 24 Sumatan-ta kam si kamatu'uran: I liso nga nagpa'uga mangno nagpatanom, day mamatay na. Pero kon ga'i iya ag'agi sito, agpabilin to adda hamok liso. Kundi' pina'agi si kamatayun-na, anudok to ngan agbuwa' malabbat. 25 I a'a magpasi'urog si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i magkarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero i a'a nga agsikway si kinabuhi'-na ato si kalibutan, iya dina i magpadayon pag'antan si ungod kinabuhi' hasta si kahastahan. 26 Kinahanglan agsunod si ako i maruyag magsirbi si ako, kay bisan singnga ako, awiray may liwat i rilihugun-ko. Papa'unrahan-na si Tatay-ko bisan say i manirbi si ako.

27 “Masamok gayod i pamurubu'ut-ko ina'anto ngan ga'i ako akatu'anan kon ay i angay parahallingun-ko. Ga'i ako akapinugad, ‘Tatay-ko, librihon ako si manakka ina'anto uras,’ kay si kamatu'uran, i nagpapada'ituhan si ako si kalibutan, iya i pag'antos si kakurihan-na sito uras. 28 Sanglit aminugad ako, ‘Tatay-ko, pakulawon i ka'angayan-na si arun-mo!’ ”

Mangno aniya' kinabati'an busis tikang si langit nga agpinugad, “Human naynan ka'angayan agpakulaw-ko ngan urutruhun-koy nan gihapon.”

29 Akabati' siray busis i magpanggubok ari ngan agpaminugad dina, “Agparadalugdog!” I ditangnga' may agpaminugad, “Aniya' siguro anghel magbagaw si iya.”

30 Pero aminugad si Jesus si mga iya, “Ma'in nan para si ako mga allingon, kundi' para dina si ka'am. 31 Ina'anto na i paghusgar si kalibutan. Tarabrugon na ina'anto i prinsipi-na si karat'an sito kalibutan. 32 Pero si pangalsa-na mga iya si puhu'-ko tikang si pitak, paduguk-ko i dimu'an si ako.” 33 Agpahalling-nay nan basi' sapahayag-na i pa'agi si kamatayon aragihan-na.

34 Amahalling i mga a'a, “Akatu'anan kami' tikang si Bala'od nga agpadayon i pagtinagal-na si Tinu'inan Mannanalwas, ay may kay agpinugad kaw nga aralsahon i Pinili' A'a? Say may i Pinili' A'a?”

35 Mangno agsumatan-na mga iya si Jesus, “Ma'in na gayod maliyat i paghuwang-na si ka'am si danta', sanglit myintras nga atiya' pa padagusu-bi i kinabuhi'-bi antis kam akatambunan si kalu'uman. I a'a nga maglalangngan si kalu'uman ga'i akatu'anan kon singnga iya pa'arop. 36 Sanglit tapuri-bi i danta' myintras awinan pa iya si ka'am, basi' agkahirimo kam nga mga dadi'-na si kadanta'an.” Pakatapus-na agpahalling si Jesus, pa'amban iya ngan ga'i na pakulaw si mga iya.

Padayon i mga Hebro

si Ga'i Pagtutu'o

37 Bisan kahuman-na si Jesus paghimo sinan mga pangngilalahan
si langitnon kasiguruhan mismo atubang si mga iya, ga'i pa hamok
gihapon mga iya agtutu'o si iya. 38 Ahinabo' to basi' atuman i mga
allingun-na siray si paragsumat Isaias,
"Paragdalom, say i manutu'o si sumat kami',
ngan say i nagpakatu'anan si gahum-na si Paragdalom?"‡
39 Ngan akatu'anan kita kam kon ay kay ga'i mga iya agpakatutu'o
tungod si la'in pa pinahallingan-na si Isaias,
40 "Agbutahan-na mga iya si Diyos
ngan aghimu-na mga iya mga bulok hasta nga gana' na gayod
pamurubu'ut-na,
basi' sigi buruslungay pero gana' mga sakulawan-na
ngan basi' ga'i agpakaklaruhan i mga inisipan-na.
Kon ma'in da'inan sinan, abawa na kunta' mga iya pagtu'o si Diyos
ngan sapahalap-ko mga iya."§
41 Akapahalling sinan si Isaias tungod kay sakulawan-na i maka'angayan
kamutangan tarakkahun-na si Jesus. Sanglit i nagtukoy sinan mga
allingon, iya si Jesus.
42 Pero si kamatu'uran, malabbat i magpanutu'o si iya bisan si mga
punu'an. Pero tungod si ditangnga' mga Parisiyo, aghilum-na hamok
mga iya i mga pagtu'u-na. Ga'i mga iya agbusngal sito tungod kay
agkataralaw mga iya nga pina'itsapwira si sinaguga. 43 Ag'andoy dina
mga iya si pagdayaw-na si a'a kuntra si pagdayaw-na si Diyos.
44 Tungod sinan, si pangultimo na gayod pagpaki'atubang-na si Jesus
si mga a'a myintras si ga'i na pagpakulaw-na si mga iya, amahalling
iya makusog, "Kon i a'a anutu'o si ako, ma'in hamok ako i nagtutu'u-
na kundi' hasta pa i magpabawa si ako. 45 Si pangulaw-na si ako,
sakulawan-na may liwat i magpabawa si ako. 46 Pada'ito ako bilang
danta' si kalibutan, basi' ga'i ag'istar si kalu'uman i bisan say nga anutu'o
si ako.
47 "Ngan para namay si a'a nga akapamati' si mga allingun-ko pero ga'i
agtuman-na, ga'i ako agpatok si iya. Kay pada'ito ako ma'in pagpatok si
kalibutan kundi' pagsalbar dina. 48 Aniya' maghusgar para si magdiri' si
ako ngan ga'i ag'ako' si mga allingun-ko. I allingon nagpahalling-ko, iya
mismo i mamatok si iya si damuri allaw. 49 Ga'i ako agpahalling para si
kalugaringun-ko hamok, kundi' agmandu'an-na ako si Tatay-ko kon ay
i pinahalling-ko pati' kon pinapa'i-ko pagsumat. 50 Katu'anan ako nga i
nagmandu'-na si ako akapatuttot si kinabuhi' nga gana' katapusan-na.
Sanglit bisan ay i karuyag-na si Tatay-ko, iya hamok i nagpahalling-ko."

13

Agsawsawan-na si Jesus

i Kitid-na si mga Inadalan

1 Anakka na i Bispira si Pyista si Paglabay, ngan sakatu'anan-na si
Jesus nga titakka na liwat i uras si pag'amban-na ato si kalibutan,
pagbalik pada'iray si Tatay-na. Aghigugma'-na i mga ginsakupan-na

‡ **12:38** Isa 53:1 § **12:40** Isa 6:10

ato si kalibutan, ngan ina'anto agpamakulaw-nay to kon singnga gayod takka i gugma'-na.

2 Ngan paglulu'om na, amangan mga iya. Agbuwanan-na na dina si Satanas mara'at inisipan si Judas Iscariote nga dadi'-na si Simon pagtraydor si Jesus. 3 Pero akatu'anan si Jesus nga agbuwanan-na iya si Tatay-na si gahom pagdalom si dimu'an, nga tikang iya si Diyos, ngan tibalik gihapon si Diyos. 4 Tungod sinan, anunggo iya si nagkakanan-na ngan aghugkas-na dayon i badu'-na ngan agtapis iya tu'alya. 5 Mangno amabu'bo' iya buwahi' si adda planggana, agpanawsawan-na sa'uru'addangan i kitid-na si mga inadalan-na pati' agpahitan-na si tu'alya.

6 Ngan padugok iya si Simon Pedro, aminugad to dayon si iya, “Paragdalom, agtuyo' ba' kaw gayod pagsawsaw si kitid-koy to?”

7 Anaruman may si Jesus, “Si ina'anto, ga'i pa sasayuran-mo buruhatun-koy to, pero si damuri allaw sasabutan-moy to gihapon.”

8 Aminugad may si Pedro, “Dakaw, ga'i pwidi nga sawsawan-mo kitid-koy to.”

Anaruman gihapon si Jesus, “Kon ga'i kaw sasawsawan-ko, gana' na labut-mo si ako.”

9 Aminugad may si Pedro, “Paragdalom, kon da'inan sinan, ma'in hamok kitid-koy to, pero hasta pa mga tamburu'-koy to pati' takuluk-ko.”

10 Anaruman si Jesus, “I a'a nga human na agpamandi bali na kalimpyado i puhu'-na, sanglit i kitid-na na hamok i kinahanglan nagsawsawan. Ngan ka'am mga limpyado na pwira si addangan.” 11 Akapinugad iya nga ma'in mga iya dimu'an limpyado tungod kay sakatu'anan-na may kon say i titraydor si iya.

12 Kahuman pagpanawsaw si mga kitid-na, pasul'ut-na gihapon i naghugkas-na ngan agbalik si pwistu-na. Mangno agpatilawan-na mga iya, “Sasabutan-bi ba' i nagbuhat-ko si ka'am? 13 Agban'u-bi ako, Ma'istro pati' Paragdalom, ngan tama' nan kay da'inan ako sinan. 14 Kon sugad, tungod kay ako nga Paragdalum-bi pati' Ma'istru-bi i magsawsaw si mga kitid-bi, kinahanglan agsisurusawsaway may liwat kam balang addangan. 15 Agbuwanan-ta na kam pangngingirugan basi' sabuhat-bi i nagbuhat-ko si ka'am. 16 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' ato rilihugon nga labaw dina kuntra si amu-na o ma'in ngani' nga i naglihog labaw kuntra si maglihog. 17 Ma'in hamok nga basta sakatu'anan-bi to, kundi' mga buruwanan kam si mga kababuwasun-bi kon kinakulawan to anan si ka'am.”

Agtigu-na si Jesus

i Magtraydor si iya
Lukas 22:21-23

18 Agpadayon pagpahalling si Jesus, “Ma'in i nagtukuy-ko nga ka'am dimu'an akatapunan kay sakilala-ko i mga pinili'-ko. Pero ahinabo' to basi' atuman i maka'anna' si Kasuratan: ‘Aniya' magpararudong pirmi si ako nga anguntra dina.’*

19 “Agsumatan-ta na kam andang ina'anto myintras to ahinabo', basi' kon ahinabo' nayto agpanutu'o kam nga akoy ray mismo nagpakilala-koy ray si ka'am. 20 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say mag'ako'

* **13:18** Salmo 41:9

si nagpabawa-ko, ag'aku'-na may liwat ako ngan bisan say mag'ako' si ako, ag'aku'-na may hasta i magpabawa si ako."
21 Katapus-na pagpahalling sinan si Jesus, nagsamukan gayod iya si inisipan-na. Mangno aminugad, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, addangan gayod si ka'am i titraydor si ako."
22 Agsitirili'-tili'ay i mga inadalan-na ngan agkabururong kon say si mga iya i nagtukuy-na. 23 Aniya' addangan si mga inadalan-na si Jesus magtingpid si iya nga hinigugma'-na gayod. 24 Agsinyasan-nay to inadalan si Simon Pedro ngan agpinugad-na, "Patilawin iya kon say i nagtukuy-na."
25 Sanglit pasandi iya si Jesus ngan amatilaw, "Paragdalom, say i nagpinugad-mo?"
26 Anaruman may si Jesus, "Kon say i binuwanan-ko si papaduldulun-koy to pan si mangko', iya naynan." Mangno pakapaduldul-na si pan, pumwan-na dayon pada'iray si Judas Iscariote nga dadi'-na si Simon. 27 Pakakarawat-na si Judas si pan, ag'ayupan-na na dayon iya si Satanas.
Agpinugad-na iya si Jesus, "Kon ay i buruhatun-mo, buhaton dayon ina'anto." 28 Pero gana' magpanabot si magpanangka' si pagkakanan kon apa'i kay agyawit iya sinan. 29 Gasi-na hamok si ditangnga' nga aniya' nagpaballi-na si Jesus si Judas mga kinahanglanon para si Pyista o ma'in ngani' pagbuwan si mga anggana' kay iya may i mag'inantan si kwarta. 30 Sanglit pakakarawat-na si Judas si pan, pagawas iya ngan bali na dayon lu'om siray.

I Baha'o Sugo'

pati' i Kakurihan

Pagsunod si Kristo
Mateo 26:33-35; Markos 14:29-31; Lukas 22:33-34
31 Pa'amban-na si Judas, aminugad si Jesus, "Ina'anto papakulawon i ka'angayan-na si Pinili' A'a ngan tungod si tihinabo' si iya papakulawon liwat i ka'angayan-na si Diyos. 32 Si pakakulaw na sito tungod si mahin-abo' si Dadi', i Diyos namay i maniguro pagpakulaw si ka'angayan-na si Dadi' pina'agi si kalugaringun-na buhat para si Dadi', ngan sigurado nga pakulaw-nay to dayon.
33 "Mga dadi'-ko, ma'in na maliyat i paghururuwang-ta kam. Sinan uras, sigi kam hamok panganda' si ako. Ngan pariho si nagsumat-ko siray si mga punu'-na si mga Hebro, sumatan-ta kam ina'anto, 'Ga'i kam akadiritso si parada'irayan-ko.'
34 "Sanglit, bilinan-ta kam baha'o sugo': Agsihirigugma'aya kam. Ki-nahanglan agsihirigugma'ay kam, pariho gihapon si paghigugma'-ko si ka'am. 35 Si da'ito pa'agi, kinatu'anan si dimu'an nga mga inadalan-ta kam."
36 Sanglit amatilaw si Simon Pedro, "Paragdalom, kay singnga kaw pa'arop?"
Anaruman may si Jesus, "Si parada'irayan-ko, ga'i kaw akalanat dayon, pero akalanat kaw gihapon si damuri allaw."
37 Amatilaw gihapon si Pedro, "Paragdalom, kapa'i may kay ga'i ako pwidi akalanat si ka'aw ina'anto? Karagan-ko kinabuhi'-koy to para hamok si ka'aw."

38 Mangno anaruman si Jesus, “Ungod ba' gayod nga karagan-mo
kinabuhi'-moy nan para si ako? Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, my-
intras anutturu'ok i manok, sin tallo na kaw dina agdidiwaray nga ga'i
ako sakilala-mo!”

14

Si Jesus i Pangngagihan

Pada'iray si Tata'

1 Agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, “Dakam agpasamuku-bi i
mga inisipan-bi, agtapura kam si Diyos ngan agpanapura liwat kam si
ako. 2 Malabbat i mga kwarto ari si ruma'-na si Tatay-ko. Kon ma'in to
ungod, ga'i kam sumatan-ko sito. Tipada'iray na ako pag'andam para si
ka'am. 3 Kon pada'iray ako ngan ag'andam para si ka'am, pabwilta ako
ato ngan bawa-ta kam paghuwang si ako basi' kon singnga ako, ari may
kam. 4 Akatu'anan na kam si pangngagihan si parada'irayan-ko.”

5 Aminugad may si Tomas, “Paragdalom, ga'i kami' akatu'anan kon
palingnga kaw. Pinapa'i may kami' akatuttot si pangngagihan?”

6 Anaruman si Jesus, “Ako i pangngagihan, i kamatu'uran, pati' i
kinabuhi'. Gana' makapada'iray si Tata' kon ga'i ag'agi si ako. 7 Kon
ungod gayod ako sakilala-bi, akakilala may liwat kam si Tatay-ko. Tikang
ina'anto, sakilala-bi na iya ngan sakulawan-bi.”

8 Aminugad si Felipe, “Paragdalom, pakulawon kami' si Tata'; iyay nan
hamok i nagkinahanglan kami'.”

9 Anaruman si Jesus, “Ga'i pa ba' kaw hamok gihapon angilala si ako
Felipe bisan kon maliyat na panahon nga aghuwang-huwang ako si
ka'am dimu'an? Kon say makakulaw si ako, akakulaw may si Tata'.
Ay kay akapinugad kaw, ‘Pakulawon daw si kami' i Tata'’? 10 Ga'i
ba' kaw anutu'o nga ako ag'adda si Tata' ngan i Tata' may ag'ayop
si ako? I nagpahalling-ko si ka'am ma'in kinalugaringun-ko kundi'
tikang si Tata' nga atiya' ag'ayop si ako ngan agbuhat iya si karuyag-
na trabaho. 11 Anutu'uha kam si ako kon aminugad ako, nga ag'adda
ako si Tata' ngan i Tata' may ag'ayop si ako, o ma'in ngani', anutuhu'a
kam sigon si mga makagagahom binuhatan naghimu-ko. 12 Sumatan-
ta kam si kamatu'uran, bisan say magtutu'o si ako, buhat-na may i
nagbuhat-ko, ngan anmas pa i sabuhat-na sito kay pada'iray ako si Tata'.
13 Buhat-ko bisan ay i pinalaku-bi pina'agi si arun-ko basi' kinakulawan
i ka'angayan-na si Tata' pina'agi si Dadi'. 14 Pwidi kam amalako bisan ay
pina'agi si arun-ko ngan sigurado nga buhat-koy nan.

Agpasa'ad-na si Jesus

i Espirito Santo

15 “Kon aghigugma'-bi ako, satuman-bi i mga nagmandu'-ko.
16 Amalako ako si Tatay-ko ngan buwanan-na kam la'in Paragsagdon
17 nga iya i Espirito magpasayod si kamatu'uran nga aghuwang si ka'am
hasta si kahastahan. Ga'i iya nagkarawat si kalibutanon pa mga a'a
tungod kay ga'i mga sakulawan-na ngan ga'i mga sakilala-na. Pero
sakilala-bi iya kay awinan na iya aghuwang si ka'am ngan ti'ayop iya
si ka'am. 18 Ga'i kam ambanan-ko nga day mga ilo hamok. Agbwilta
gihapon ako si ka'am. 19 Ma'in na pira, ga'i na ako sakulawan-na si
kalibutan, pero sakulawan-bi ako gihapon. Tungod kay gana' si ako

makasiyo si ungod kinabuhi', padayon may liwat i mga kinabuhi'-bi.
20 Sinan uras, sasantup-bi nga pariho si pag'adda-ko si Tatay-ko, ag'adda
may kam si ako ngan ako may ag'ayop si ka'am. 21 Bisan say mangarawat
si mga nagmandu'-ko ngan agtuman-na, aghigugma' si ako. Bisan say
maghigugma' si ako, higugma'-na may si Tatay-ko. Higugma'-ko may
liwat iya ngan pasayud-ko si iya i kalugaringun-ko."
22 Mangno aminugad may si Judas nga ma'in Iscariote, "Paragdalom,
pinapa'i may sapasayud-mo i kalugaringun-mo nga si kami' hamok pero
ma'in si bug'os kalibutan?"
23 Anaruman may si Jesus, "Bisan say maghigugma' si ako, agsunod si
mga nagturu'-ko. Aghigugma'-na iya si Tatay-ko, ngan kami' na si Tata'
maghuwang pagdugok si iya basi' aka'istar anan si kasing-kasing-na.
24 I ga'i maghigugma' si ako, ga'i may liwat agsunod si mga nagturu'-ko.
Ma'in to tikang si ako mga sapakalihan-bi to allingon, kundi' tikang to si
Tata' nga magpabawa si ako.
25 "Yayto dimu'an agpahalling-ko ina'anto si paghuwang-ko pa si
ka'am. 26 Pero i Paragsagdon nga iya i Espirito Santo, nga papabawahun-
na si Tata' magsalli' si ako, iya i manuro' si ka'am si dimu'an ngan
magpa'intom si ka'am si intiro mga nagpamahalling-ko si ka'am. 27 Bilin-
ko si ka'am i kamurayaw; i kamurayaw nga tawa'-ko gayod pumwan-
ko si ka'am. Ma'in to pariho si nagpumwan-na si mga kalibutanon a'a.
Dakam agpasamuku-bi i mga inisipan-bi, ngan dakam agkataralaw.
28 "Agpakapakali kam ngan pagpinugad-ko, 'Titaliwan ako pero
tipada'ito ako gihapon si ka'am.' Kon aghigugma'-bi ako, kunta' agkar-
ilipay kam si pagpada'iray-ko si Tata', tungod kay labaw i Tata' kuntra si
ako. 29 Agsumat-koy to si ka'am ina'anto myintras nga ga'i pa ahinabo'
basi' kon ahinabo' nayto, agpanutu'o kam nga kamatu'uran i nagsumat-
ko. 30 Ma'in na maliyat i pagpakihampang-ko si ka'am kay tipada'ito na
i prinsipi si karat'an ato si kalibutan. Ga'i iya akadalom si ako, 31 pero
kinahanglan nga akasayod i kalibutan nga aghigugma'-ko i Tata' ngan
agsunud-ko gayod i nagmandu'-na. Hala! Tana na kam paduwa'i ato sito
ruma'."

15

I Pu'on pati' mga Sanga
Roma 8:31-39; 1Cor 13:1-13; 1Juan 3:11-24; 4:7-21

1 Agpadayon si Jesus pagpahalling, "Ako i ungod pu'un-na si ubas,
ngan i Tatay-ko may i mangngataman. 2 Ag'utud-na i kada sanga-ko
nga ga'i agbuwa' ngan agkaparan-na i aniya' buwa'-na basi' sigi pa
hahaya i inala'an-na sito. 3 Pariho si nagkaparan, akalimpyuhan na kam
pina'agi si pag'aku'-bi si allingon nga nagturu'-ko si ka'am. 4 Padayuna
kam pagpaki'adda si ako ngan ako may padayon pagpaki'adda si ka'am.
Gana' ato sanga nga akalugaring pagbuwa'. Kinahanglan nga pirmi to
agdukot si pu'on. Da'inan may si ka'am, ga'i kam agpakabuwa' pwira na
kon padayon kam pagpaki'adda si ako.
5 "Ako i pu'on ngan ka'am i mga sanga. Kon padayon kam pag-
paki'adda si ako ngan ako may liwat si ka'am, agpamuwa' kam malabbat.
Kon bulag kam si ako, gana' sahimu-bi. 6 Bisan say i ga'i padayon
pagpaki'adda si ako, akapariho iya si sanga nga nagtapukan ngan a'uga.
Angay hamok nagtipon i da'inan klasi mga sanga basi' agpakabar'ugan.

7 Kundi' kon padayon kam pagpaki'adda si ako ngan kon padayon kam
pagpanginano si mga allingun-ko, sa'angkun-bi bisan ay nag'ungara'-
bi. 8 Agsara i ka'angayan-na si Tatay-ko tungod kay sigi lalabbat i mga
binuwa'-bi, ngan pina'agi sito, sigi may liwat kaklaro nga ka'am i mga
inadalan-ko.
9 "Aghigugma'-ko kam irog gayod si paghigugma'-na si ako si
Tata'. Dakam pabulag si paghigugma'-ko. 10 Kon agtuman-bi i mga
nagmandu'-ko, ga'i kam pabulag si gugma'-ko, pariho si pagtuman-ko
si mga nagmandu'-na si Tatay-ko pati' i ga'i pagbulag-ko si gugma'-na.
11 Agpasumat-koy to si ka'am basi' sa'abat-bi may i kalipayan nag'abat-
ko, ngan basi' abug'os i kalipay-bi. 12 Yayto i nagmandu'-ko si ka'am:
Agsihirigugma'aya kam irog si paghigugma'-ko si ka'am. 13 Gana' na
manlabaw pa si paghigugma'-na si addangan nga ag'unong para si mga
kumpaniya-na. 14 Ngan mga kumpaniya-ta kam kon tuman-bi i mga
nagmandu'-ko si ka'am. 15 Ga'i na kam kwinta-ko nga mga rilihugun-
ko, kay i rilihugon ga'i akatu'anan si dimu'an planu-na si amu-na.
Lugod, kwinta-ko na kam nga mga kumpaniya, kay agpasumat-ko si
ka'am i dimu'an mga sabati'an-ko tikang si Tatay-ko. 16 Ma'in ka'am
i magpili' si ako, kundi' ako dina i magpili' si ka'am pati' i magtu'in
nga pamalangngan kam ngan pagbuwa' malabbat, mga buwa' nga
gana' kawawara'un-na. Mangno pumwan-na si ka'am si Tatay-ko i
bisan ay nagpalaku-bi si iya pina'agi si gahum-na si arun-ko. 17 Yayto i
nagmandu'-ko si ka'am: Agsihirigugma'aya kam.

Nagkuntra ato si Kalibutan

i mga Inadalan

18 "Kon aghumot si ka'am i mga kalibutanon a'a, dakam alimot nga
ako i primiro naghumutan-na sito. 19 Kunta' kon sakop pa kam si
kalibutan sigurado higugma'-na kam sito pariho si paghigugma'-na sito
si mga ginsakupan-na. Pero kay ma'in na, ngan tungod kay ako mismo
i magpili' si ka'am basi' akabulag kam si dati nagsakupan-bi, bali mga
iya i paghumut-na si ka'am. 20 Intumu-bi i mga allingon nagsumat-
ko si ka'am: 'Gana' ato rilihugon nga labaw kuntra si amu-na.'* Kon
sugad, kon agpasakitan-na ako mga iya, pasakitan-na may liwat kam.
Kon agsunud-na mga iya i mga nagturu'-ko, sunud-na may liwat i mga
nagturu'-bi. 21 Da'ito sito i binuhat-na mga iya si ka'am tungod si
pagpaki'adda-bi si ako, kay ga'i mga iya agpakakilala si magpabawa si
ako. 22 Kon ga'i ako kunta' pada'ito si kalibutan ngan agturo' si mga iya,
gana' kunta' mga iya baratunun-na si sala' si pagdiri'-na mga iya si ako.
Sanglit ina'anto, gana' na rasun-na mga iya parti si mga sala'-na. 23 Bisan
say magkuntra si ako, kuntra-na may liwat hasta pa i Tatay-ko. 24 Kon ga'i
kunta' ako agbuhat atubang si mga iya si mga makagagahom binuhatan
nga gana' la'in makahimo, gana' kunta' mga iya baratunun-na sinan
sala'. Pero bisan kon agpakakulaw mga iya sito mga makagagahom
binuhatan, agkuntra-na pa hamok ako gihapon mga iya hasta pa i Tatay-
ko. 25 Pero ahinabo' to basi' atuman i maka'anna' si nagtapuran-na mga
iya Bala'od: 'Agkuntra-na ako mga iya bisan kon gana' tama' rason.'†
26 "Si panakka-na si Paragsagdon nga papabawahun-ko si ka'am
tikang si Tata', nga iya i Espirito magpasayod si kamatu'uran nga

* **15:20** Juan 13:16 † **15:25** Salmo 35:19; 69:4

paguwa' tikang si Tata', iya i manistigos mahi'unong si ako. 27 Pero
kinahanglan liwat nga tistigusan-bi ako tungod kay aghururuwang may
kita kam tikang si katikang.

16

1 "Agsumat-koy to dimu'an basi' ga'i kam pamalisa si pagtu'u-bi.
2 Para'itsapwirahun-na kam mga iya si sinaguga. Si kamatu'uran titakka
i uras nga kon aniya' si ka'am magmatay, i pagkagasi-na nga pina'agi
sito buhat akasirbi iya si Diyos. 3 Buhat-nay to mga iya tungod kay ga'i
mga iya akakilala si Tata' ngan da'inan may si ako. 4 Agsumatan-ta kam
sito basi' si panakka-na sinan uras, agpaka'intom kam nga dati na kam
agpada'anan-ko. Siray, ga'i kam dahulo agsumatan-ko tungod kay pirmi
may kita kam aghururuwang.

I Buruhatun-na

si Espirito Santo
Roma 8:1-27; Gal 5:16-26; 2Ped 1:3-11

5 "Ina'anto tipada'iray na ako ari si magpabawa si ako, pero ga'i kam
manginano si tarakkahan-ko. 6 Lugod, panno' kam dina si kabido'
tungod kay agsumatan-ta kam si mga titakka hinabo'. 7 Pero sumatan-
ta kam si kamatu'uran: Para si kahalapan-bi i pagtaliwan-ko. Hasta
nga ga'i ako pa'amban, ga'i may liwat pada'ito i Paragsagdon. Pero kon
pa'amban ako, pabawa-ko iya pada'ito si ka'am. 8 Si panakka-na, iya i
magpamatu'od nga amuklat kunta' i mga kalibutanon a'a mahi'unong
kon ay i sala', kon ay i pagkamatadong, pati' kon ay i paghusgar. 9 Iya i
manmuklat si a'a si sala' nga aniya' pa baratunun-na tungod kay ga'i iya
agtutu'o si ako. 10 Iya i manmuklat si a'a si pagkamatadung-ko tungod
kay pabwilta na ako si Tata' ngan ga'i na ako sakulawan-bi. 11 Iya liwat i
manmuklat si a'a si gana' makalikay paghusgar tungod kay i prinsipi si
karat'an nagpatukan na dina.
12 "Bali pa kunta' labbat i mga parahallingun-ko si ka'am, pero ga'i
pa sa'agwanta-bi ina'anto. 13 Pero kon anakka na i Espirito mag-
pasayod si kamatu'uran, iya i magpadayon pagpamuklat ngan pagpa-
sunod si ka'am si dimu'an nga kamatu'uran. Ga'i iya amahalling si
kinalugaringun-na hamok, kundi' amahalling iya si mga sapakalihan-
na ngan sumatan-na kam si mga titakka hinabo'. 14 Iya i mamakulaw si
ka'am si ka'angayan-ko pina'agi si pag'ala' si tawa'-ko pati' pagpakatu'an
sito si ka'am. 15 I dimu'an nga tawa'-na si Tata', tawa'-ko. Sanglit
akapinugad ako, ti'ala' i Espirito si mga tawa'-ko, kay iya i tipakatu'an
si ka'am.
16 "Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi pa ako pero ga'i may liwat agliyat
nga sakulawan-bi ako gihapon."

I Kabidu'-na si mga Inadalan

Akasalli'an Kalipayan

17 Aniya' si mga inadalan-na nga agsipurupinugaray, "Ay daw i
karuyag sidngun-na si pagpinugad, 'Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi
pa ako pero ga'i may liwat agliyat nga sakulawan-bi ako gihapon,' pati'
'Tungod kay pada'iray ako si Tata'"? 18 Sigi hamok mga iya paminugad,
"Ay i karuyag sidngun-na si 'ga'i na agliyat'? Ga'i kita akasantop si
nagparayawit-na."

19 Akatu'anan si Jesus nga aruyag kunta' mga iya pagpatilaw sito si
iya sanglit agpaminugad-nay to, “Ga'i ba' kam agpanabot si karuyag
sidngun-ko si pagpinugad, ‘Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi pa ako pero
ga'i may liwat agliyat nga sakulawan-bi ako gihapon’? 20 Sumatan-ta
kam si kamatu'uran, agpamanangis kam ngan agkabirido' pero i kalibu-
tan agkalipay. Agkabirido' kam pero i kabidu'-bi akasalli'an kalipayan.
21 I danda nga agbati' ag'abat kakurihan tungod kay anakka na i uras-
na pero kon aka'alluman na iya, salimutan-na i pagsakit-na tungod si
kalipay-na si baha'o ma'allom dadi'-na. 22 Da'inan may si ka'am: Ina'anto
i uras si kabidu'an-bi, pero bwilta-ko kam gihapon ngan sigurado nga
bali i kalipayan-bi. Gana' bisan say makabawi' si kalipayan-bi. 23 Sinan
uras, ga'i na kam amatilaw pa si ako parti si bisan ay. Sumatan-ta kam si
kamatu'uran, pumwan-na si ka'am si Tatay-ko i bisan ay nga pinalaku-bi
pina'agi si arun-ko. 24 Pero tubtob ina'anto, gana' pa gayod nagpalaku-
bi pina'agi si arun-ko. Amalakuha kam basi' kam agpakakarawat ngan
sigurado nga abug'os i kalipay-bi.
25 “Bisan kon agpahalling ako pina'agi si mga malalom allingon,
titakka i uras nga ga'i na gamit-ko i da'inan klasi pagpahalling kundi'
sumatan-ta kam diritso mahi'unong si Tatay-ko. 26 Sinan allaw, amalako
na kam pina'agi si arun-ko. Ga'i ako agpinugad nga ako mismo i
mamalako si Tata' para si ka'am. 27 Ma'in ministir kay aghigugma'-na
may kam si Tata' tungod kay aghigugma'-bi may ako ngan agtutu'o kam
nga tikang ako si Diyos. 28 Tikang ako si Tata' ngan pada'ito si kalibutan.
Ina'anto pa'amban ako ato si kalibutan ngan agbalik pada'iray si Tata'.”
29 Mangno aminugad i mga inadalan-na si Jesus, “Ina'anto klarado
gayod i mga nagpahalling-mo. Ga'i kaw aggamit si mga malalom
allingon. 30 Ina'anto pa hamok panabot kami' nga sakatu'anan-mo i
bisan ay ngan sakatu'anan-mo bisan i paratilawun-na si bisan say. Iyay
nan i maka'aghat si kami' pagtutu'o nga ungod tikang kaw si Diyos.”
31 “Ungod ba' nga agpanutu'o na kam gayod?” lingun-na may si Jesus.
32 “Titakka i uras ngan si kamatu'uran ma'in na pira nga agkaburulag-
bulag kam ngan balang addangan si ka'am agbalik. Ambanan-bi ako nga
ako na hamok sulo pero si kamatu'uran ga'i ako agsulu-sulo kay i Tatay-
ko aghuwang si ako.
33 “Agsumatan-ta kam sito basi' agpaka'angkon kam kamurayaw pag-
paki'adda si ako. Ato si kalibutan palibot kam si mga kasakitan kundi'
pabaskugu-bi i mga huna'-huna'-bi! Salupig-ko na i magpuno' ato si
kalibutan.”

17

Agpangadyi' si Jesus

para si Kalugaringun-na

1 Katapus-na si Jesus pagpahalling, anhangad iya si langit ngan ag-
pangadyi': “Tay, anakka na i uras. Pakulawon i ka'angayan-na si
Dadi'-mo, basi' sapakulaw-na may i ka'angayan-mo 2 kay agbuwanan-
mo na iya gahom pagdalom si dimu'an a'a basi' akabuwan may iya si
kinabuhi' nga gana' katapusan-na si dimu'an nagpatubyan-mo si iya.
3 Ay may i kinabuhi' nga gana' katapusan-na kon ma'in i pagkilala
pahalap si ka'aw, i adda hamok ungod Diyos pati' i pagkilala liwat si
Jesu-Kristo nga nagpabawa-mo? 4 Agpakulaw-ko i ka'angayan-mo ato

si kalibutan pina'agi si pagtapus-ko si mga buruhaton nagpa'intriga-mo
si ako. 5 Ina'anto Tay, pakulawon gihapon i ka'angayan-ko tingpid si
ka'aw pariho si ka'angayan-ko siray ngan huwang pa ako si ka'aw, antis
naghimo i kalibutan.

Agpangadyi' si Jesus

para si mga Inadalan

6 "Agpakilala-ta kaw si mga nagpatubyan-mo si ako tikang si kalibutan.
Si kamatu'uran, dati na mga iya mga pinili'-mo mangno agpatubyan-mo
si ako ngan agsunud-na mga iya i allingun-mo. 7 Ina'anto, akatu'anan na
mga iya nga i dimu'an nagpumwan-mo si ako tikang gayod si ka'aw 8 kay
agsumatan-ko mga iya si mga nagsumat-mo si ako, ngan agpan'aku'-
nay to. Akatu'anan mga iya ngan akasiguro nga tikang ako si ka'aw,
ngan agtutu'o mga iya nga agpabawa-mo ako 9 sanglit agpangadyi' ako
para si mga iya. Pero ga'i ako mangadyi' para si mga kalibutanon pa
a'a kay ga'i mga iya agpanutu'o. Lugod, agpangadyi' dina ako para
si mga nagpatubyan-mo si ako, kay mga iya i pinili'-mo. 10 Mga iya
dimu'an nga tawa'-ko, tawa'-mo may, ngan i dimu'an tawa'-mo, tawa'-
ko may liwat. Kinakulawan i ka'angayan-ko anan si mga iya. 11 Ina'anto,
tipada'inan na ako si ka'aw. Pa'amban na ako si kalibutan, pero atiya'
pa mga iya si kalibutan. Sagrado Tatay, bantayin mga iya si gahum-na si
arun-mo, i aron nagpumwan-mo si ako, basi' ag'aradda mga iya pariho
si pag'adda-ta. 12 Si paghururuwang kami', agpamantayan-ko mga iya
ngan agpanginanu-ko si gahum-na si aron nagpumwan-mo si ako. Gana'
si mga iya marungay pwira si addangan nga nagtagama nga amatay
bulag si Diyos basi' atuman i maka'anna' si Kasuratan.
13 "Tipada'inan na ako ina'anto si ka'aw, pero agsumat-ko nayto
dimu'an nga ato pa ako si kalibutan basi' sa'abat-na may mga iya i
kabug'usan-na si kalipayan-ko. 14 Agpumwan-ko na si mga iya i mga
allingun-mo, katapos nagkuntra mga iya si mga a'a si kalibutan, kay
ma'in na mga iya sakop si mga a'a-na si kalibutan pariho si ako nga
ma'in na sakop sito. 15 I nagpangadyi'an-ko ma'in nga bulag-mo mga
iya si kalibutan, kundi' bantayin mga iya tikang si girara'ati espirito.
16 Ma'in na mga iya sakop si mga a'a-na si kalibutan pariho si ako nga
ma'in na sakop sito. 17 Tagamahon mga iya pagsirbi si ka'aw pina'agi si
kamatu'uran. I allingun-mo, iya i kamatu'uran. 18 Pariho si pagpabawa-
mo si ako nga akasalakot si mga a'a si kalibutan, aglihug-ko may liwat
mga iya pagsalakot ato. 19 Para si mga iya, agtagama-ko i kalugaringun-
ko pagsirbi si ka'aw basi' a'ungod liwat i pagkatagama si mga iya.

Agpangadyi' si Jesus

para si Dimu'an Titutu'o

20 "Ma'in hamok, Tay, para si mga inadalan-ko i mga pagpangadyi'-
ko lugod para liwat si mga sabawa-na mga iya pagtapod si ako tungod
si mga pinahallingan-na. 21 Amalako ako nga agka'aradda mga iya
dimu'an, pariho Tay nga ka'aw ag'ayop si ako ngan ako may ag'adda
si ka'aw. Angay kunta' kon akabiyo' may liwat mga iya si kita basi'
agpanutu'o i kalibutan nga agpabawa-mo ako. 22 Agpamuwanan-ko
na mga iya si maka'angayan kina'iya nagpumwan-mo si ako basi'
agka'aradda mga iya pariho si pag'adda-ta: 23 Ako ag'ayop si mga iya

ngan ka'aw may liwat ag'ayop si ako. Amalako ako nga ahul'os gayod
i pag'aradda-na mga iya basi' akatu'anan i kalibutan nga agpabawa-mo
ako ngan aghigugma'-mo i mga magpanutu'o pantay si paghigugma'-mo
may si ako.
24 "Tatay-ko, aruyag gayod ako nga i mga nagpamumwan-mo si ako
akahuwang si ako si parada'irayan-ko. Si da'ito pa'agi, akakulaw mga iya
si langitnon ka'angayan-ko nga nagpumwan-mo tungod si paghigugma'-
mo si ako myintras pa naghimo i kalibutan.
25 "Matadong Tatay, bisan kon ga'i kaw sakilala-na si kalibutan, angi-
lala ako si ka'aw ngan agpakatu'anan i magpanutu'o nga agpabawa-mo
ako. 26 Agpakilala-ta na kaw si mga iya ngan padayon pa ako pagpakilala
si ka'aw basi' agsihirigugma'ay mga iya pariho si paghigugma'-mo may
si ako ngan basi' aka'ayop i kalugaringun-ko anan si mga iya."

18

Nagdakop si Jesus
Mateo 26:47-56; Markos 14:43-50; Lukas 22:47-53

1 Kahuman si pakapangadyi'-na si Jesus, pataliwan iya huwang i
mga inadalan-na mangno padalugdog mga iya ngan pabalatas si sapa'
nag'arunan Kidron. Ari si dambila' pasagka mga iya hasta anakka si
nagtanom kakayuhan nga puro olibo ngan ari mga iya pamadiskanso.
2 Sayod sito lugar si Judas, i magtraydor si Jesus, tungod kay agsob
ato agbararagat kas Jesus si mga inadalan-na. 3 Sanglit pada'ito iya nga
aniya' nagbaya'-na bali labbat kasundaluhan taga Roma nagpahuwang
si mga pinili' gwardya-na si templo nga nagpamabawa-na si mga puno'
paraghalad pati' mga Parisiyo. Agpamaway to mga a'a agus'os, sirilya
pati' mga armas.
4 Tungod kay sakatu'anan-na may si Jesus i dimu'an titakka si iya,
tupu'-na mga iya ngan amatilaw, "Say i nagpara'anda'-bi?"
5 Lingun-na may mga iya, "Si Jesus nga taga Nasaret."
Aminugad may si Jesus, "Akoy nan." Ngan si Judas may nga traydor,
agtutunggo huwang si mga iya. 6 Pakapinugad-na si Jesus nga "Akoy
nan," pamasibog mga iya ngan agpakabaliskad.
7 Mangno, agtilaw-na gihapon mga iya, "Say i nagpara'anda'-bi?"
Ngan aminugad may mga iya, "Si Jesus nga taga Nasaret."
8 "Agsumatan-ta na kam nga akoy nan," lingun-na may si Jesus.
"Sanglit kon ako i nagpara'anda'-bi, palitirahu-bi mga kahuruwangan-
koy to." 9 Ahinabo' nan basi' atuman i mga allingun-na siray: "Tatay-ko,
gana' sarungay-ko bisan addangan si mga nagpatubyan-mo si ako."*
10 Tungod kay aniya' nagbawa-na ispada si Simon Pedro, hulkut-na
dayon ngan tigbas-na i rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan
akapalungan i kawanan talinga-na. Malco i arun-na si rilihugon.
11 Agmandaran-na si Jesus si Pedro, "Patakubon ispada-moy nan!
Ma'in ba' nga kinahanglan ako anginom si kupa si kasakitan nga
nagpumwan-na si Tatay-ko?"
12 Mangno nagdakop si Jesus si mga sundalo huwang i punu'-na mga
iya pati' i mga gwardya-na si templo. Aggapus-na mga iya, 13 ngan
agbawa-na dahulo pada'iray si Anas, i ugangan-na lalla si Caifas nga
gilalabawi paraghalad siray ta'on. 14 Si Caifas i magpahalling siray si

* **18:9** Juan 6:39

mga punu'-na si mga Hebro nga mas mahalap kon aniya' addangan magpakamatay para si mga a'a.†

I Primiro

Pagdidiwaray-na si Pedro
Mateo 26:69-70; Markos 14:66-68; Lukas 22:55-57

15 Amungyod si Simon Pedro pati' i addangan pa inadalan ngan pagbawa si Jesus pada'iray si palasyu-na si gilalabawi paraghalad. Ak-abungyod si kas Jesus i addangan pasallod si hawan-na tungod kay kilala-na iya sito, 16 pero si Pedro ag'antahak hamok si gawas. Sanglit agbwiltay to pagsarit si danda magbantay si pwirtahan pagpasallod si Pedro.
17 Amatilaw i danda si Pedro, "Ma'in may kaw addangan si mga inadalan-na sinan a'a, ha?"
Anaruman si Pedro, "Ma'in."
18 Tungod kay matugnaw siray sangom, agrambak uring i mga rilihugon pati' i mga gwardya-na si templo ngan agpanunggo palibot si api pagpadarang sanglit patingpid may si Pedro si mga iya.

Ag'imbistigaran-na

si Gilalabawi Paraghalad si Jesus
Mateo 26:59-68; Markos 14:55-65; Lukas 22:63-71

19 Si pariho uras, agparatilaw-na si gilalabawi paraghalad‡ si Jesus mahi'unong si mga inadalan-na pati' si mga nagparaturu'-na.
20 Anaruman si Jesus, "Hayag ako agparapahalling si kalabbatan, ngan pirmi ako agparaturo' ari si mga sinaguga o ma'in ngani' si templo kon singnga pirmi agtiriripon i mga Hebro. Gana' nagparatagu'-ko si mga allingun-ko. 21 Ay kay ako i nagparapatilawan-bi? Tilawu-bi i mga magpakabati' si ako, kay sigurado nga agpakatu'anan mga iya si mga pinahallingan-ko."
22 Pakapinugad-na sinan si Jesus, addangan si mga gwardya nga agtutunggo matapit ari i manampalo si iya ngan aminugad, "Ma'in da'inan sinan i pagsaruman si gilalabawi paraghalad."
23 Aminugad may si Jesus, "Kon aniya' pinahallingan-ko mara'at, anistigusa kon ay, pero kon kamatu'uran hamok i nagsumat-ko, ay kay agtampalu-mo ako dina?" 24 Tungod sinan, agpata'an na hamok si Anas nga binawa iya gapos pa pada'iray si Caifas, i gilalabawi paraghalad.

Agdidiwarayan-na Gihapon

si Pedro si Jesus
Mateo 26:71-75; Markos 14:69-72; Lukas 22:58-62

25 Si pagparatutunggu-na si Pedro pagpadarang, nagtilaw iya, "Ma'in may kaw addangan si mga inadalan-na, ha?"
Agdidiwaray iya si pagpinugad, "Ma'in."
26 Mangno, addangan si mga rilihugun-na si gilalabawi paraghalad nga bugtu'-na si sapalungan-na si Pedro i maminugad si iya, "Ma'in ba' sakulawan-ta kaw nga huwang-na ari si kakayuhan?"

† **18:14** Agpahalling-na si Caifas nga mas mahalap kon aniya' addangan magpakamatay para si mga a'a, ngan pagbararagaw-na si Kunsiho. Kulawin si 11:47-53. ‡ **18:19** I nagtukoy gilalabawi paraghalad, iya si Anas kay iya i sinalli'an-na si umagad-na, Caifas, bilang gilalabawi paraghalad.

27 Agdidiwaray gihapon si Pedro, ngan mismo siray uras, anutturu'ok
i manok.

Si Jesus Atubang si Pilato
Mateo 27:11-18,20-23; Markos 15:2-15; Lukas 23:2-3,18-25

28 Ngan mananalong na, tikang ari si Caifas, nagbawa si Jesus si
mga punu'-na si mga Hebro pada'iray si palasyu-na si gubirnador nga
taga Roma. Panakka-na mga iya ari, ga'i mga iya pasallod si palasyo.
Aglikay mga iya nga agpakarigsukan§ para mga iya agpakakakan si
pakan si Paglabay. 29 Sanglit aggawas-na na hamok mga iya si Pilato
ngan amatilaw, "Ay i mga sumbung-bi kuntra sito a'a?"
30 Anaruman may mga iya, "Kon gana' sinan sala'-na, ga'i nan kunta'
bawa kami' pada'ito si ka'aw."
31 Amahalling si Pilato, "Ka'am na hamok i bahala'. Sunuru-bi i
kalugaringun-bi bala'od paghusgar si iya."
"Pero gana' pudir kami' pagpatok kamatayon," lingun-na may si mga
punu'-na si mga Hebro. 32 Ahinabo' nan pagtuman si mga allingun-na si
Jesus siray parti kon ay kamatayuna i manakka si iya.
33 Mangno pasallod gihapon pan palasyo si Pilato, ngan tigpa'atubang-
na si Jesus si iya. Agtilaw-nay to, "Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?"
34 Amatilaw may liwat si Jesus, "Tikang ba' nan gayod si kalugaringun-
mo isip o nagturu'an kaw hamok si la'in a'a mahi'unong si ako?"
35 Anaruman may si Pilato, "Kay ay pag'abat-mo, Hebro ako? Nagbawa
kaw pada'ito si mga igkasi-mo huwang si mga puno' paraghalad-bi. Kay
ay i nagbuhat-mo?"
36 Aminugad may si Jesus, "Ga'i ato sito kalibutan i ginhadi'an-ko. Kay
kon atiya' ato, sigurado nga makihiran i mga ginsakupan-ko basi' ga'i ako
sadakup-na si mga punu'-na si mga Hebro. Ma'in tikang ato si kalibutan
i gahum-ko paghadi'."
37 "Kon sugad adda kaw hadi'?" lingun-na si Pilato.
Anaruman may si Jesus, "Tama' kaw gayod si pagpinugad-mo si ako
hadi', kay si kamatu'uran nag'allom ako pagdalom ngan pada'ito ako
si kalibutan pagpasayod mahi'unong si kamatu'uran. Ngan bisan say i
mag'apilo sito kamatu'uran, agpakali si ako."
38 Amatilaw si Pilato, "Say may makatu'anan si kamatu'uran?"
Mangno patalikot dayon si Pilato ngan pagawas iya pagpinugad si mga
punu'-na si mga Hebro, "Gana' sa'anda'an-ko sala' si iya nga angay
paratukan. 39 Pero tungod kay kabatasanan na nga aniya' nagpalibri-
ko priso kon Pyista si Paglabay, aruyag ba' kam nga yayto pinalibri-ko
magpinugad to, 'hadi'-na si mga Hebro'?"
40 Pero anurakaw dina mga iya, "Ga'i, ma'in iya! Si Barabas lugod!"
Si Barabas, addangan nga ribildi.

19

Nagpatukan Kamatayon si Jesus
Mateo 27:27-31; Markos 15:16-20

1 Katapos agpa'intriga-na si Pilato si Jesus para naglatigo. 2 Agpanhimo
i mga sundalo likaw tikang si tangulon ngan nagpakuruna si Jesus.

§ **18:28** Aniya' nagpatamba-na mga iya si mga rilihuso kabatasanan-na nga akarigsukan i a'a si pangulawan-na si Diyos sallod si pito' allaw kon amanahik iya si ruma'-na si ma'in kaparihu-na Hebro.

Nagbistihan liwat iya si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot.
3 Mangno agtikangan-na dayon mga iya pagtahod kuno' si pagburub-
wilta pagturakaw, “Anlanga pa kunta' i kinabuhi'-na si hadi'-na si mga
Hebro!” Ngan sigi-na pa liwat mga iya tampalo.
4 Kahuman sinan, paguwa' gihapon si Pilato ngan agpinugad-na i
mga punu'-na si mga Hebro, “Amati'a kam! Pa'intriga-ko iya si ka'am
basi' sakatu'anan-bi nga gana' sa'anda'an-ko sala' si iya nga angay
paratukan.” 5 Si paguwa'-na si Jesus nga nagsul'utan si matunok kuruna
pati' si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot, agpinugad-na mga
iya si Pilato, “Atiya' na i a'a!”
6 Pakakulaw-na si iya si mga puno' paraghalad pati' si mga gwardya-
na, agpanurakaw mga iya, “Papaku'on iya! Papaku'on iya si kudos!”
Pero anaruman dina si Pilato, “Hala, bawahu-bi iya ngan ka'am na
hamok i mamapako' si iya. Pero para si ako, gana' sa'anda'an-ko sala'
si iya nga angay paratukan.”
7 Pero agpipirit dina i mga punu'-na si mga Hebro, “Aniya' bala'od
kami', ngan ato sito bala'od kinahanglan iya nagmatay tungod si
pagpinugad-na nga Dadi'-na iya si Diyos.”
8 Ngan pakabati'-na sinan si Pilato, akatambahan i katalaw-na.
9 Pasallod gihapon iya si palasyo ngan agtilaw-na si Jesus, “Taga singnga
ba' kaw gayod?” pero ga'i anaruman si Jesus. 10 “Ay kay ga'i ako
agsarumanan-mo?” lingun-na may si Pilato. “Ga'i ba' kaw akatu'anan
nga aniya' gahum-ko nga pwidi kaw sapalibri-ko o sapapaku'-ko si
kudos?”
11 Anaruman si Jesus, “Gana' kunta' gahum-mo pagbuhat bisan ay si
ako kon ga'i kaw nagbuwanan tikang si dyata'. Sanglit bisan kon agsala'
kaw si pagtalapas si katungdanan-mo, mas mahaya dina i baratunun-na
si magpama'intriga si ako pada'ito si ka'aw.”
12 Tungod sinan, agpara'anda' gayod pa'agi si Pilato nga akalibri si
Jesus, pero sigi dina panurakaw i mga punu'-na si mga Hebro, “Kon
palibri-moy nan a'a, ma'in kaw kumpaniya-na si Emperador. Kay bisan
say i maminugad nga hadi' iya, kuntra-na gayod si Emperador.”
13 Pakabati'-na sinan si Pilato, agbawa-na dayon si Jesus panggawas.
Aningkulo' si Pilato si panhuhusgaran panningkulu'an ari si lugar
nag'arunan I Plasa si Kinurtihan Bato. Gabata sito i pag'aron si He-
bruhanon. 14 Tika'amudto na* siray si Bispira si Pyista si Paglabay.
Amahalling si Pilato pada'iray si mga punu'-na si mga Hebro, “Atiya'
na i hadi'-bi.”
15 Pero anurakaw dina mga iya, “Papindahon iya anan! Papindahon
iya anan! Papaku'on iya si kudos!”
Lingun-na may si Pilato, “Apa'i? Papaku'-ko si kudos i hadi'-bi?”
Anaruman may i mga puno' paraghalad, “Gana' la'in hadi' kami' kon
ma'in hamok i Emperador!”
16 Si katapus-tapusan, agpa'intriga-na gihapon si Pilato si Jesus pagpa-
pako' si kudos.

Nagpapako' si Jesus si Kudos
Mateo 27:33-44; Markos 15:22-32; Lukas 23:33-43

* **19:14** Si Grikuhanon: i ka'annom uras, ngan kon i kabatasanan-na si mga taga Roma i nagsunud-na si Juan, i karuyag sidngon dina: alas sa'is si nalong. Kulawin si Markos 15:33.

Sanglit nagbawa si Jesus si mga sundalo. 17 Nagpapalangkit iya si
kalugaringun-na kudos pada'iray si tagudtod nag'arunan Takuluk-na
si Minatay. Golgota sito i pag'aron si Hebruhanon. 18 Panakka-na
ari, nagpapako' iya si kudos ngan aniya' duwangan pa nagpapako'
padurudambila' ngan nagpatangnga' iya.
19 Aniya' tigsurat-na si Pilato papadukuton ari si kudos nga da'ito sito:
JESUS TAGA NASARET I HADI'-NA SI MGA HEBRO
20 Matapit hamok si syudad i lugar nga nagpapaku'an si Jesus, sanglit
malabbat si mga Hebro i magpakabasa sinan mga allingon. Nagsurat
nan si Hebruhanon, si Latin pati' si Grikuhanon. 21 Agriklamo i mga
puno' paraghalad-na si mga Hebro ari si Pilato, “Makigliwaton nagpa-
surat nan anan: ‘Hadi'-na si mga Hebro’ lugod salli'in nga: ‘Agpinugad
to a'a, ako i Hadi'-na si mga Hebro.’ ”
22 Anaruman si Pilato, “Kon ay i makigsurat-ko, kinahanglan iya gayod
i mapasurat.”
23 Ngan pakapapaku'-na si mga sundalo si Jesus, nagpuruparti ampat
i mga sul'ut-na, adda si balang addangan. Pero i dilalom badu'-na, iya
i pagka'alang-alangan. Durudiritso hamok pan hawod i tanhun-na sito
ngan gana' panahi'an-na.
24 Agsarabot mga iya, “Ga'i to gisi'-gisi'-ta kam. Pa'agi-ta na kam hamok
si ripa kon say i makabawa.” Ahinabo' nan basi' atuman i mga allingon
nga aka'anna' si Kasuratan:
Agpuruparti-na mga iya i panaptun-ko,
ngan agpa'agi-na si ripa i badu'-ko.†
Ngan da'inan sinan i nagbuhat-na si mga sundalo.
25 Siray uras, agparapanunggo yungod si kudus-na si Jesus i nana-na, i
siyaka-na danda si nana-na, si Maria nga alla-na si Clopas pati' si Maria
Magdalena. 26 Pakakulaw-na si Jesus nga ari i nana-na nga agtingpid
si hinigugma'-na inadalan, agpinugad-na i nana-na, “Nay,‡ aku'on iya
bilang dadi'-mo pagmangno si ka'aw.”
27 Ngan agpinugad-na may i inadalan-na, “Aku'on iya bilang nana-
mo.” Tikang siray, kwintado nayto danda si pamilya-na sito inadalan.

I Kamatayun-na si Jesus
Mateo 27:48-50; Markos 15:36-37; Lukas 23:36
28 Mangno ngan pakakatu'an-na si Jesus nga tapos na i dimu'an
buruhatun-na ngan basi' atuman i Kasuratan, amahalling iya,
“Nag'uhaw ako.” 29 Aniya' ari adda biso' nga nag'isihan malassom
na bino, sanglit ag'ala' mga iya ispungha ngan aghumug-nay to si
bino. Agpatulu-na mga iya i ispungha si hisop lingkawan basi' anakka
si bawa'-na si Jesus. 30 Pakasupsup-na si Jesus si malassom na bino,
aminugad iya, “Tapos na.” Mangno pa'ubo' iya ngan agtugutan-na i
kalugaringun-na espirito pag'amban.
31 Siray allaw, iya i Bispira kay si kasanguman iya i pagtikang-na si
adda si bali ka'impurtanti Allaw Pandidiskanso. Tungod kay ga'i aruyag
i mga punu'-na si mga Hebro nga nag'ambanan hamok si mga kudos
i mga nagpapako' hasta nga anakka si Allaw Pandidiskanso, agsarit
mga iya ari si Pilato kon pwidi tigpamatti'an-na si mga kalalaki basi'
tulos agkamaratay ngan ahaw'as si kudos. 32 Sanglit pamada'iray i

† **19:24** Salmo 22:18 ‡ **19:26** Si Hebruhanon: Danda, kulawin si hawud-na si pahina 244.

mga sundalo pagpamatti' si primiro nagpapako' huwang-na si Jesus,
mangno i kaduwangan. 33 Pero ngan pamaduguk-na mga iya si Jesus,
sadiskubrihan-na mga iya nga minatay na dina, sanglit ga'i na hamok
nagpamatti'an. 34 Pero addangan si mga sundalo i manundat pa gihapon
buros si kagiliran-na ngan hintak pa'awas i laha' pati' buwahi'. 35 I
makakulaw sito agtistigos ngan kamatu'uran gayod i mga nagsumat-
na. Akatu'anan iya nga puro ungod i mahinabo' nagsumat-na ngan
agsumat-nay to dimu'an basi' may kam agpanutu'o. 36 Ahinabo' nan
dimu'an pagtuman si mga allingon nga aka'anna' si Kasuratan: "Gana'
makapatti'an si mga ta'ulang-na bisan adda."§ 37 Ngan da'inan may
i la'in pa maka'anna' si Kasuratan: "Parapamuslung-na mga iya i
nagsundat-na."*

I Paglabbong si Jesus
Mateo 27:57-61; Markos 15:42-47; Lukas 23:50-56

38 Kata'ud-ta'uran, aniya' taga sunsari'i si bungto Arimatea nag'arunan
Jose magsarit si Pilato pag'ala' si bangkay-na si Jesus. Inadalan-na iya
si Jesus, pero ga'i iya agpahayag si kalabbatan tungod kay atalaw iya
si mga igkasi-na puno' si mga Hebro. Sanglit panugut-na si Pilato,
pada'iray dayon iya ngan ag'ala'-na i bangkay. 39 Amaya' si iya si
Nicodemos, i manungbalay siray si Jesus ngan sangom. Agbaway to
day pamada, hinimo tikang si masangngit mga tanaman mirra pati'
aloe, mga trayntay kwatro kilos i kabuwat-na. 40 Pakahuman-na mga
iya duwangan pagbayaw si bangkay, agputus-nay to mga iya si tinabas-
tabas katsa huwang si pasangngit sigon si kabatasanan-na si mga Hebro
paglabbong. 41 Aniya' ari gardin nga matapit si nagpapaku'an si Jesus,
ngan aniya' ari kwiba panlalabbungan. Gana' pa gayod makalabbungan
ari, 42 sanglit ari mga iya aglabbungan-na si Jesus, tungod kay matapit to
kwiba ngan iya nayray i Bispira-na si mga Hebro.

20

I Gana' Isi-na Panlalabbungan
Mateo 28:1-8; Markos 16:1-8; Lukas 24:1-10

1 Kaduminggguhan, nga iya i primiro allaw si duminggu-na mga iya,
ga'i pa agdanta' i kanalungon pada'iray na si Maria Magdalena si naglab-
bungan ngan sakulawan-na nga nagpaligid na dina i bato tikang si
pwirtahan-na. 2 Sanglit alahi dagos iya pagpada'iray si Simon Pedro pati'
si addangan pa inadalan nga hinigugma'-na si Jesus ngan agpaminugad-
na, "Ag'ala'-na mga iya i Paragdalom ari si naglabbungan ngan ga'i kami'
akatu'anan kon singnga mga iya agbawa-na!"

3 Sanglit pada'iray dayon kas Pedro pati' i addangan pa inadalan si
naglabbungan. 4 Agpanlalahi mga iya duwangan, pero ahuros si Pedro,
sanglit akadahulu'an anakka i addangan ari si naglabbungan. 5 Paduko'
iya ngan sasiripan-na i mga tinabas-tabas katsa nga bilin ari, pero ga'i
iya pasallod. 6 Panakka-na si Pedro ari si naglabbungan, pasallod dayon
iya ngan sakulawan-na i mga tinabas-tabas nga bilin ari. 7 Sakulawan-
na liwat ari i pudung-pudong nga nagpapakkos si sulang-na si Jesus.
Nagtipig to ngan bulag si mga tinabas-tabas. 8 Si katapus-tapusan pasal-
lod liwat i dahulu'an manakka inadalan. Akakulaw iya ngan anutu'o

§ **19:36** Exo 12:46; Num 9:12; Salmo 34:20 * **19:37** Sac 12:10

gayod. 9 Pero ga'i pa gihapon mga iya agpakasantop si maka'anna' si
Kasuratan nga agbagaw parti si kasiguraduhan nga abanhaw si Jesus.

Agpakulaw si Jesus

si Maria Magdalena

10 Mangno agbalik i mga inadalan si mga ruma'-na. 11 Pero sigi hamok
dinamag si Maria ari si gawas-na si naglabbungan. Si pagparadinamag-
na, paduko' iya ngan anirip si naglabbungan. 12 Aniya' sakulawan-na
ari si sallod duwangan anghel, mga disutana puti' ngan agpaningkulo'
si lugar naghuliran si Jesus. I addangan banda si takulukan-na ngan i
addangan may si kitiran-na.
13 Agtilaw-na iya, "Mana, ay kay agparadinamag kaw?"
Anaruman may iya, "Ag'ala'-na mga iya i Paragdalum-ko, ngan ga'i
ako akatu'anan kon singnga mga iya agbawa-na." 14 Pakapahalling-na
sinan, patalikot iya ngan sakulawan-na nga ari na dina si Jesus. Pero
ga'i iya angilala kon si Jesus ba' ray.
15 Amahalling to, "Mana, ay kay agparadinamag kaw? Say i
nagpara'anda'-mo?"
Tungod kay i pagkagasi-na nga hardiniroy to hamok ari, aminugad
iya, "Kon ag'ala'-mo may dina iya, alayon sumatin ako kon singnga iya
agbawa-mo, kay ala'-ko."
16 Agpinugad-na iya, "Maria."
Pakapakali-na sinan si Maria hintak iya pa'atubang gihapon dungan
si pagpahalling si Hebruhanon, "Raboni!" nga i kahulugan-na, Ma'istro.
17 Amahalling si Jesus, "Labbahin ako, kay ga'i pa ako akabalik
pada'iray si Tata'. Lugod pada'irayon i mga kabugtu'an-ko si pagtu'o
ngan sumatin mga iya nga tibalik na ako si Tatay-ko nga mga Tatay-bi
liwat, i Diyus-ko nga mga Diyus-bi liwat." 18 Sanglit agpada'iray-na si
Maria Magdalena i mga inadalan-na si Jesus ngan agpanumatan-nay to,
"Sakulawan-ko i Ginu'o." Pwira pa sinan, agpanumatan-na liwat to si
tugun-na si iya.

Agpakulaw si Jesus

si mga Inadalan

19 Kasanguman mismo siray allaw nga iya i primiro allaw-na si dum-
inggo, agtiriripon i mga inadalan nga trangkado i pwirtahan tungod si
mga katalaw-na si mga punu'-na si mga Hebro. Pahulwa' si Jesus ngan
patig'ob si mga iya ngan aminugad, "I kamurayaw awinan si ka'am!"
20 Pakapahalling-na sinan, agpakulaw-na mga iya si tamburu'-na pati'
si kagiliran-na. Bali i mga kalipayan-na si mga inadalan pakakulaw-na
mga iya si Paragdalom.
21 Aminugad gihapon si Jesus, "I kamurayaw awinan si ka'am!
Pariho si pagpabawa-na si ako si Tata', pabawa-ko may liwat kam."
22 Pakapahalling-na sinan, anhingasong to si mga iya ngan aminugad,
"Karawatu-bi i Espirito Santo. 23 Kon agpasaylo kam si sala'-na si bisan
say, nagpamasaylo na mga iya. Pero kon ga'i mga iya agpasaylu-bi, ga'i
may liwat mga iya nagpasaylo."

Agpakulaw si Jesus si Tomas

24 Si pagpakulaw-na si Jesus si mga inadalan-na siray uras, ga'i ari
si Tomas, i nag'anga'an Karuwa nga addangan si Dusi. 25 Sanglit

agsumatan-na iya si mga igkasi-na inadalan, “Sakulawan kami' i Ginu'o!”

Aminugad dina iya, “Ga'i ako anutu'o sinan hasta nga ga'i sakulawan-ko i mga pammaku'an, sapasuksuk-ko i kamrang-ko si mga pammaku'an si tamburo', pati' sapasul'ut-ko i tamburu'-ko si kagiliran-na.”

26 Pa'agi i adda duminggo, agtiripon gihapon i mga inadalan si ruma' panniripunan-na mga iya nga huwang na si Tomas. Bisan kon trangkado i pwirtahan, akasallod si Jesus nga agtutunggo huwang si mga iya ngan aminugad, “I kamurayaw awinan si ka'am.” 27 Mangno, agpinugad-na si Tomas, “Tuwa, kulawin ngan pasuksukon kamrang-moy nan si pammaku'an to si mga tamburu'-ko pati' pasul'uton tamburu'-moy nan si kagiliran-koy to. Dakaw abawa si pagduda kundi' agtutu'uha.”

28 Anaruman si Tomas, “Paragdalum-ko ngan Diyus-ko!”

29 Mangno agsumatan-na iya si Jesus, “Abawa kaw pagtutu'o si pakakulaw-mo si ako pero anmas pa i kalipayan-na si mga a'a nga agpanutu'o bisan kon ga'i agpakakulaw.”

30 Malabbat pa i naghimu-na si Jesus mga pangngilalahan si lan-gitnon kasiguruhan atubang si mga inadalan-na nga ga'i nagpa'anna' ato sito libro. 31 Pero nagsurat to basi' agpanutu'o kam nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos. Ngan tungod si pagtutu'u-bi, sa'angkun-bi i kinabuhi' nga gana' katapusan-na pina'agi si gahum-na si arun-na.

21

I Katallo Bisis

Pagpakulaw-na si Jesus

si mga Inadalan-na

1 Kapirahan allaw, pakulaw gihapon si Jesus si mga inadalan-na ari si Danaw Tiberias.* Da'ito sito i hinabo': 2 Aghururuwang kas Simon Pedro, si Tomas nga nag'anga'an Karuwa, si Nataniel nga taga sunsari'i si Cana, adda baryo si prubinsya Galilea, i mga dadi'-na lalla si Sebedeo, pati' i duwangan pa inadalan. 3 “Mamukot ako ina'anto,” lingun-na si Simon Pedro.

Lingun-na may mga iya, “Amaya' kami'.” Sanglit pataliwan mga iya ngan ag'aradda mga iya sakayan, pero gana' gayod mga sabawa-na siray sangom.

4 Nalung-nalong pa, anunggo si Jesus si baybayon pero ga'i agpakatu'an-tu'anan i mga inadalan nga si Jesus ray.

5 Aman'oy to si mga iya, “Mga sangkay, aniya' ba' sabawa-bi?”

Anaruman may mga iya, “Gana' may.”

6 Aminugad si Jesus, “Taktaku-bi pukut-bi nan si banda kawanan si sakayan-bi basi' agpakabawa kam.” Sanglit agbuhat-nay nan mga iya, mangno tungod si katabbul-na si daying ga'i na mga iya sapasang'at-na i mga pukut-na.

7 Mangno i inadalan nga hinigugma'-na si Jesus aminugad ari si Pedro, “I Paragdalom may nan!” Si pakapakali-na si Simon Pedro si mga allingun-na, “I Paragdalom may nan,” pasul'ut-na i badu'-na kay aghugkas-nay to, ngan pakuppa iya si buwahi' diritso pan bihing. 8 I mga

* **21:1** I Danaw Tiberias, iya liwat i nag'arunan: Danaw Galilea. Kulawin si 5:1.

inadalan may ari si sakayan agpangguyod si pukot nga panno' si daying
kay matapit hamok mga iya si bihing, mga syin mitros i katalahan-na.
9 Pakadu'ung-na mga iya, akakulaw mga iya nagrambak uring nga bali
na baga ngan aniya' nagpaparilya daying ari pati' aniya' liwat pan.
10 Agpinugad-na mga iya si Jesus, “Amawaha kam pada'ito si mga
daying-bi nan.”
11 Sanglit pasang'at si Simon Pedro si sakayan ngan agguyud-na i pukot
pan baybayon. Panno' to si mga mahaya daying 153 bug'os, pero ga'i
to aburhat bisan kon da'iray i kalabbat-na. 12 Aminugad si Jesus si
mga iya, “Tuwa na kam basi' kita kam agpakapamahaw.” Gana' gayod
mamuso' mamatilaw si mga inadalan kon say iya. Akatu'anan mga iya
nga i Paragdalom to. 13 Patapit si Jesus ngan angaddo' si pan. Katapos
agpumwan-nay to si mga iya hasta i daying. 14 Iyay nan i katallo bisis
pagpakulaw-na si Jesus si mga inadalan-na kahuman si pakabanhaw-
na.

Si Jesus pati' si Pedro

15 Pakatapus-na mga iya agpamahaw, agtilaw-na si Jesus si Simon
Pedro, “Simon, dadi'-na si Juan, aghigugma'-mo ba' ako labaw si
paghigugma'-na mga iya?”
Anaruman may iya, “Oho', Paragdalum-ko. Sayod kaw nga matapit
gayod ako si ka'aw.”
Lingun-na may si Jesus, “Pakakanon i mga nati karniru-ko.”
16 Amatilaw gihapon si Jesus, “Simon, dadi'-na si Juan, aghigugma'-mo
ba' ako?”
Anaruman iya, “Oho', Paragdalum-ko. Sayod kaw nga matapit gayod
ako si ka'aw.”
Lingun-na si Jesus, “Atamanon i mga karniru-ko.”
17 Si katallo bisis amatilaw gihapon iya, “Simon, dadi'-na si Juan, ma'in
ba' nga matapit kaw gayod si ako?”
Asakit si Pedro kay si katallo dina agtilaw-na iya, “Ma'in ba' nga
matapit kaw gayod si ako?” Aminugad iya, “Paragdalum-ko, sayod kaw
si dimu'an, sanglit sakatu'anan-mo nga bali ako tapit si ka'aw.”
Amahalling si Jesus, “Pakakanon i mga karniru-ko. 18 Sumatan-
ta kaw si kamatu'uran, siray ngan dadi' pa kaw, akalugaring kaw
pagsalin ngan akalangngan bisan singnga i karuyag-mo. Pero kon
anakka na kaw si kamaktungon, ugnat-mo na hamok i mga langngun-
mo kay la'in na i magsalin si ka'aw ngan nagguyod kaw pada'iray si ga'i
saruyagan-mo.” 19 Agpinugad si Jesus sinan pagbuwan isip si Pedro
kon pinapa'i sapakulaw-na i ka'angayan-na si Diyos tungod si klasi
kamatayon kararawatun-na. Mangno aminugad to si iya, “Amaya'a
ngan agsunura si ako!”
20 Si pagparabaktas-na na mga iya duwangan, anili' si Pedro mangno
sakulawan-na nga amungyod si mga iya i inadalan nga hinigugma'-na
si Jesus. Iyay nan i inadalan magsandi siray si Jesus ari si pagkakanan
ngan magpatilaw, “Paragdalom, say si ka'aw i titraydor?” 21 Pakakulaw-
na sinan si Pedro, amatilaw dayon iya, “Paragdalom, ay may i binuhat-
mo si iya?”
22 Anaruman si Jesus, “Kon aruyag ako nga agpabilin iya allom hasta
si pagtakka-ko gihapon, gana' labut-mo. Kinahanglan kaw hamok nga
agsunod gayod si ako.” 23 Tungod sinan, agsara si mga kabugtu'an si

pagtu'o i allingon nga yayto inadalan ga'i amatay. Pero ga'i agpinugad si Jesus nga ga'i to amatay, kundi' agpinugad hamok iya nga, “Kon aruyag ako nga agpabilin iya allom hasta si pagtakka-ko gihapon, gana' labut-mo.”
24 Iyay nan i inadalan nga magtistigos ngan magsurat sito mga hinabo'. Sayod kami' nga kamatu'uran i pagtistigus-na.
25 Bali pa labbat i pala'in-la'in nagbuhat-na si Jesus. Kon nagsurat i kada adda, tingali bisan i bug'os kalibutan ga'i akahusto pamma'anna'an si mga libro masurat kunta'.

I Mga Buhat-na
Si Mga Apostol
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

I magsurat sito libro iya si Lukas nga magsurat liwat si Ebanghelyo sanglit day iyay to i kaduwa parti si isturya nga agtikang ari. Si kamatu'uran, i maka'anna' ato tungku-nay to kunta' sinan Ebanghelyo. Si Lukas adda duktor (Col 4:14) nga kahuwang-huwang-na kas Pablo pagpasamwak (16:10-17; 20:5–21:18; 27:1–28:16). Aniya' si mga binuhatan-na si mga apostol nga maka'anna' ato nga sakulawan-na mismo si Lukas ngan i mga ga'i may sakulawan-na, ag'inala'-na pina'agi si pagparapanginsayod si mga apostol nga magpakakulaw. Agsurat-nay to ngan 63 AD (mga 33 anyos kahuman abanhaw si Jesus).

Ari si primiro libro, agpakatu'an si Lukas si mga binuhatan-na si Jesus ngan ato pa iya si kalibutan ngan ato may si kaduway to, agpakatu'an iya si padayon nagparabuhat-na si Jesus pina'agi si mga apostol. Bisan kon awiray na agbalik si Jesus si langit kahuman si pakabanhaw-na (1:6-11), agpabawa-na i Espirito Santo pagpa'ayop si magpanutu'o sigon si sa'ad-na (2:1-13; pakumpararon si Juan 14:16-17; 16:7). Sanglit i dimu'an binuhatan-na si mga apostol pina'agi si gahum-na si Espirito Santo nga mag'ayop si mga iya, akaparihoy nan nga si Jesus mismo i magbuhat.

Bali kaburubwilta ato si Lukas pagpasabot si mahaya bulig-na si Espirito Santo para si mga apostol si pagpasamwak si mahalap sumat si pala'in-la'in lugar, sigon si nagmandu'-na si mga iya si Jesus (1:8). Tungod sinan mga binuhatan, atindog i manniniripon pag'ampo' si pala'in-la'in lugar. Sallod si 30 ta'on, agsara i mahalap sumat tikang si Jerusalem pada'iray si pala'in-la'in lugar nga sakop si nasyon Roma.

Aniya' ampat katuyu'an-na si Lukas pagsurat sito libro: 1. Pagtipon si magpakalihis na hinabo' basi' ga'i kinalimutan 2. Pagpamatu'od si pagtu'o Kristiyano para abawa i mga rilihuso (4:8-12) ngan da'inan may i ga'i magpanutu'o Diyos (25:8-11) 3. Pagbuwan si kita giya kon ay i tama' buhat-na si manniniripon pag'ampo' tangnga' si mga prublima pati' kasakitan (5:29,35-39; 6:1-4; 12:5; 15:1-41; 21:20-26) 4. Pagpakulaw si gana' makapugong pagsara-na si pagtu'o Kristiyano.

I sintro gayod si mga apostol ato sito isturya, iya kas Pedro pati' Pablo. I primiro dusi kapitulo parti si Pedro ngan i mga katapusan kapitulo parti si Pablo. Klarado ato i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalom Jesus si mga iya. Ngan kunta' si pagbasa-ta kam sito, akapa'aghat to si kita kam pagpabaskog si mga pagtu'u-ta kam si iya tungod kay i gahum-na gana' pagliliwatun-na hasta si kahastahan. Gana' pagliliwatun-na si Jesus, ngan siray, bisan ina'anto, hasta pa si titakka.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

A. Si Pedro pati' i Pagtikang-na si Manniniripon Pag'ampo' ari si mga Lugar-na si mga Hebro:
   1. Ari si Judea, Galilea pati' Samaria (1:1–9:31)
   2. Ari si Fenicia, Cipre pati' Antioquia (9:32–12:25)

B. Si Pablo pati' i Paglalabbat-na si Manniniripon Pag'ampo' ari si mga Lugar-na si mga Ma'in Hebro:

1. I Primiro Biyahi pati' i Kunsiho ari si Jerusalem (13:1–15:35)
2. I Kaduwa Biyahi: Macedonia pati' Gresya (15:36–18:23)
3. I Katallo Biyahi: Efeso pati' i Paglibut-na si Dati Nagparapasamwakan-na (18:24–21:16)
4. I Pagpriso pati' Pagbista ari si Jerusalem pati' Cesarea (21:17–26:32)
5. I Biyahi pan Roma pati' i Kaprisu-na ari (27:1–28:31)

Pan Langit si Jesus
Markos 16:19-20; Lukas 1:1; 24:50-53

1 Hinigugma'-ko Teofilo, ari si primiro libro naghimu-ko, agsurat ako
mahi'unong si dimu'an nagbuhat-na pati' nagturu'-na si Jesus 2 tubtob
si allaw ngan pan langit iya kay ag'ala'-na iya si Tatay-na. Pan langit
iya kahuman hamok si pagtugun-na si mga pinili'-na apostol sigon si
gahum-na si Espirito Santo.
3 Kahuman agsakit si Jesus, agpakulaw-na i puhu'-na sito mga a'a
sallod si kwarinta diyas ngan agparapamatu'od iya pina'agi si malabbat
binuhatan nga ga'i kadudahan nga abanhaw iya. Agparasumat liwat
iya kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos.
4 Adda bisis, si pagkakan-na huwang si mga apostol, agtugunan-na
mga iya, "Dakam pa'amban ato si Jerusalem pero antahaku-bi i rigalo
nagpasa'ad-na si Tatay-ko nga iya i pagpa'ayop si Espirito Santo si
ka'am. Sapakalihan-bi na ako siray agpahalling mahi'unong sito rigalo.
5 Agbunyag si Juan ray parti si buwahi', pero si pira allaw binunyagan*
kam pagpa'ayop si Espirito Santo si ka'am."
6 Sanglit si pagbaragat-na gihapon mga iya, agpatilawan-na mga iya si
Jesus, "Paragdalom, ina'anto na ba' i pagbawi'-mo si ginhadi'an para si
mga a'a-na si Israel tikang si pagsakup-na si mga taga Roma?"
7 Anaruman iya, "Gana' labut-bi si mga pala'in-la'in panahon pati' mga
pitsa nagtala'an-na si Tatay-ko tikang si kalugaringun-na gahom. 8 Pero
si pag'ayup-na si ka'am si Espirito Santo, akakarawat kam gahom nga
magin tistigus-ko kam. Agsumat kam si kamatu'uran mahi'unong si
ako ato si mga a'a si Jerusalem, ari si bug'os prubinsya si Judea pati' si
Samaria hasta si dimu'an lugar ato si kalibutan."
9 Pakatima-na sinan pagpahalling, a'alsa iya pan langit si
pagparapangulaw-na mga iya ngan kasalingkupan iya si panganod
hasta nga ga'i na kinakulawan. 10 Ga'i mga iya aglipatan-na pagbuslong
i pagdyadyalta-na si Jesus ngan si pagparapamantaw-na, hintak mga iya
agpakakulaw duwangan lalla magtutunggo si mga kagiliran-na nga mga
disutana puti'. 11 Agpatilaw i duwangan, "Ka'am mga taga prubinsya
Galilea, kapa'i may kay agparapantutunggo kam ato ngan sigi pangulaw
pan langit? Yayray pan langit ray Jesus nga nag'ala' tikang si ka'am,
pabwiltay ray gihapon pariho pa'agi si pagpada'iray-na."

Si Matias i Manalli'
si Judas Pagka'apostol
Mateo 10:2-4; Markos 3:16-19; Lukas 6:14-16

* **1:5** I nagtukoy bunyag pagpa'ayop si Espirito Santo, iya i espirituhanon klasi nga ga'i naggamitan buwahi'. Pero nagpinugad nan gihapon nga bunyag tungod kay i duwa klasi adda hamok i katuyu'an-na nga iya i pagsakup-ta kam mga magpanutu'o si Diyos. Kulawin si 10:47; Mateo 3:11; Markos 1:8; Lukas 3:16; Juan 1:33.

12 Mangno agbalik i mga apostol pan Jerusalem tikang si tagudtod
nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. I katalahan-na sinan tagudtod
13 tikang si syudad tama' hamok ralangnganun-na† si mga Hebro kon
Allaw Pandidiskanso. Panakka-na mga iya ari, amanahik mga iya si
kwarto nag'istaran-na mga iya. I mga huwang ari iya kas: Pedro, Juan,
Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago nga dadi'-
na si Alfeo, si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote pati' si Judas
14 nga dadi'-na si Santiago. Pirmi mga iya ag'aradda pag'ampo' huwang
si mga danda pati' si Maria nga nanay-na si Jesus. Huwang liwat si
pagtiriripon i mga bugtu'-na lalla si Jesus.
15 Siray mga allaw, mga syinto baynti i kalabbat-na si mga mag-
panutu'o. Si adda pagtiripun-na mga iya, anunggo si Pedro 16 ngan
aminugad, "Mga kabugtu'an si pagtu'o, atuman na i maka'anna' si
Kasuratan ngan ga'i to akalikayan. Makigpapahalling-nay to siray si
Espirito Santo si David mahi'unong si Judas, nga iya i maggiya si mga
magpandakop si Jesus. 17 Addangan iya si kahuruwangan-ta kam ngan
aka'ambit iya si trabahu-tay to kam para si Diyos."
18 Iyay ray i mga nagpahalling-na si Pedro. Katu'anan i dimu'an nga
nagballihan si Judas pitak pina'agi si nagpasuhol si iya si karat'an-na
ngan ari iya ag'unay. Latod na i battung-na si pakataktak-na si puhu'-
na, sanglit abuntay to, ngan agwatwat i dimu'an tina'i-na. 19 Akatu'anan
i dimu'an mga a'a ato si Jerusalem mahi'unong sito. Sanglit yayray
pitak ag'arunan-na mga iya Akeldama, nga i kahulugan-na, Pitak si
Pagwasakan-na si Laha'.
20 Agpadayon si Pedro si pagpinugad, "Aka'anna' si Libro si mga Salmo
nga:
Inambanan pa kunta' i pitak-na.
Gana' pa kunta' bisan addangan mag'istar ari,‡
ngan:
Binawi' pa kunta' i katungdanan-na pagpamuno' ngan pinumwan si
la'in.§
21 Sanglit kinahanglan nga agpili' addangan nga huwang si kita kam si
bug'os panahon pag'istar-na pa si Paragdalum-ta kam Jesus huwang si
22 kita, tikang si pagparapasamwak-na si Juan mahi'unong si pagbunyag-
na, tubtob a'alsa si Jesus pan dyata' tikang si paghuruwang-ta kam.
Addangan sito mga a'a i magin tistigos huwang si kita nga abanhaw iya."
23 Tungod sinan, agpatunggo mga iya duwangan pirili'on. I addan-
gan, iya si Jose nga danay nag'arunan Barsabas ngan Justus i anga'-
na. I kaduwangan, iya si Matias. 24 Mangno agpangadyi' i dimu'an
magpanutu'o, "Paragdalom, sayod kaw andang si ungod kina'iya-na si
balang addangan. Pakulawon kami' kon say si duwangan to i nagpili'-mo
25 pagbuhat si trabahu-na si adda apostol, nga ag'ambanan-na si Judas
kay pada'iray iya si lugar nga angay si iya." 26 Kahuman si pagpangadyi'-
na mga iya, agparagmano i duwangan ngan si Matias i makamano.
Sanglit huwang na iya si dusi mga apostol.

2

I Pag'ayup-na si Espirito Santo

† **1:12** Si kabatasanan-na si mga Hebro, mga adda kilumitro i katalahan-na. ‡ **1:20** Salmo 69:25 § **1:20** Salmo 109:8

si Magpanutu'o

1 Si allaw si Pentecostes ngan ari si adda ruma' i dimu'an magpanutu'o,
2 hintak aniya' kinabati'an tando tikang si langit. I tando pariho si
hinaguyung-na si magburung-busong makusog bariyo ngan kinabati'an
si bug'os ruma' nagpaningkulu'an-na mga iya. 3 Aniya' liwat sakulawan-
na mga iya day api magpandilat-dilat. Agwararak to ngan pa'anna' si
kada addangan. 4 Pa'ayop i Espirito Santo si mga iya dimu'an ngan
agpapahalling-na mga iya kada addangan si la'in linggwahi sigon si
abilidad nagpumwan-na si Espirito Santo.
5 Sinan mga allaw, aniya' mag'istar si Jerusalem mga rilihuso Hebro
nga tikang si balang nasyon si kalibutan. 6 Ngan pakapakali-na mga
iya sinan ribok, bali labbat i magpanggubok ngan aburong gayod mga
iya kay akapakali i kada addangan si mga iya nga agpahalling-na si
magpanutu'o i balang kalugaringun-na mga iya linggwahi. 7 Si ura-
ura pag'usa, agpamatilaw mga iya, “Ma'in ba' to mga taga prubinsya
Galilea magpamahalling to? 8 Pinapa'i daw kay sapakalihan-ta mga
iya nga akapahalling si kalugaringun-ta kam mga linggwahi? 9 Sakop
kita kam dina si nasyon Partia nga mga taga sunsari'i si mga prubinsya
Media, Elam pati' Mesopotamia. I ditangnga' may tikang dina si mga
prubinsya Judea, Capadocia, Ponto pati' Asia. 10 Aniya' liwat tikang si
Frigia, Pamfilia, Ehipto pati' parti-na si Libya nga matapit si syudad
Cirene, ngan mga bisita tikang si Roma. 11 I ditangnga' si kita kam mga
Hebro, ngan aniya' liwat mga mabawa si rilihiyun-na si mga Hebro. I
ditangnga' may, mga taga isla Creta pati' mga Arabo. Sapakalihan-ta
kam mga iya agpahalling si mga kalugaringun-ta linggwahi pagsumat
si mga urusahon naghimu-na si Diyos!” 12 Aburong ngan ag'usa gayod
mga iya sanglit agsipurupatilaway, “Ay i karuyag sidngun-na sito?”
13 Pero aniya' dina si mga iya nga pakangswirti-na hamok pina'agi si
pagpinugad, “Mga langu-langoy nan mga iya.”

Agdiskurso si Pedro

Mateo 22:44; Markos 12:36; Lukas 20:42; Hebro 1:13

14 Mangno anunggo si Pedro ari si unsi kahuruwangan-na mga apos-
tol. Agpakusug-na i pagpahalling-na pada'iray si magpanggubok, “Mga
igkasi-ko Hebro, da'inan may si dimu'an magpangistar si Jerusalem,
pasayud-koy to si ka'am. Amati'a kam pahalap kon ay i papahallingun-
ko. 15 Gasi-bi nga langoy to mga a'a. Sala' kam! Alas nwibi pa hamok
si nalong! Ngan para kam kasayuran, 16 yayto i allingun-na siray si
paragsumat Joel:

17 Agsa'ad i Diyos si pagpinugad, ‘Si damuri mga allaw,
pa'ayup-ko i Espiritu-ko si dimu'an mga a'a.
I mga dadi'-bi, lalla pati' danda, iya i mamahalling si makigpasumat-ko,
i mga dadi'-dadi'on pa lalla, iya i makakulaw maka'urusa kurulawan
ngan i mga kamabu'utan-bi, iya i magpangupi.
18 Sinan mga allaw pa'ayup-ko i Espiritu-ko
bisan si mga rilihugun-ko maski lalla o danda,
ngan mga iya i mamahalling si makigpasumat-ko.
19 Anhimo ako mga urusahon ato si langit
pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan anan si kalibu-
tan.
Aniya' laha' pati' api hasta madakmol humbo.

20 Ga'i na andanta' i allaw ngan i bulan agpiyatan pariho si laha'.
Himu-koy to antis anakka i bali kapambihira ngan maka'angayan allaw
nga aniya' impurtanti buruhatun-na si Paragdalom.
21 Ngan bisan say i mag'ampo' si arun-na si Paragdalom, atalwas.'*"
22 Mangno agpadayon i mga allingun-na si Pedro, "Ka'am mga a'a-na si Israel, amati'a kam sito: Si Jesus nga taga Nasaret, iya i a'a nagpili'-na si Diyos pagpada'ito si ka'am. Agpamatu'od i mga makagagahom binuhatan, mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasig-uruhan nga iya i nagpili'-na si Diyos pagpada'ito si ka'am. Agbuhat-nay to si Diyos atubang si ka'am pina'agi si Jesus, ngan mismo ka'am akatu'anan. 23 Yayto a'a agpa'intriga-na si Diyos si pagdalum-bi kay iya may i katuyu'an-na ngan dati iya akatu'anan kon ay i tarakkahan-na. Agpamatay-bi iya huwang i bulig-na si mga mara'at a'a,† ngan nagpapako' iya si kudos. 24 Pero agbanhaw-na iya si Diyos. Agpalibri-na iya tikang si pagpugul-na si kamatayon tungod kay ga'i ahimo nga prisu-na iya sito. 25 Kay agpinugad siray si David mahi'unong si iya:
Sa'abat-ko nga pirmi huwang si ako i Paragdalom.
Ga'i ako abantad tungod kay pirmi iya atiya' si kawanan-ko.
26 Sanglit malipayon i kasing-kasing-ko ngan malipayon ako si pagpahalling-ko.
Si pagla'um-ko ga'i abaraka i puhu'-ko,
27 tungod kay ga'i ako pata'anan-mo si dilalom pitak.
Ga'i kaw liwat agtugot nga arunot i bangkay-na si Sagrado Nagtagama-mo.
28 Agturu'an-mo ako si lalan si ungod kinabuhi'.
Si paghuwang-mo si ako pirmi ako malipayon.‡
29 "Mga kabugtu'an, pasayud-ko si ka'am nga si Hadi' David, i ginikanan-na si nasyun-ta kam, amatay ngan naglabbungan matapit ato. Hasta ina'anto awinan i labbung-na. 30 Pero paragsumat-na iya si Diyos ngan allom pa iya, ngan sakatu'anan-na nga agsa'ad ngan agsumpa' i Diyos nga patingkulu'-na si trunu-na i addangan si mga ampu-na. 31 Sanglit kay dati iya akatu'anan si titakka, agpahalling si David mahi'unong si pakabanhaw-na si Tinu'inan Mannanalwas, nga ga'i iya pata'anan-na si Diyos ari si dilalom pitak, ngan ga'i liwat arunot i bangkay-na. 32 Si Jesus i nagbanhaw-na si Diyos, ngan kami' dimu'an i tistigos nga ungod to. 33 Agpa'anna'-na iya si Diyos si gilalabawi pwisto ari si kawanan-na, ngan sakarawat-na tikang si Tatay-na i nagpasa'ad Espirito Santo ngan agpa'ayup-na si magpanutu'o. Iya magpahimo si sakulawan-bi to pati' sapakalihan-bi.
34 "Ma'in si David i nagpalabaw ari si langit, pero agpahalling iya:
Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,
'Aningkulu'a ato si kawanan-ko
35 tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.'§

* **2:21** Joel 2:28-32 † **2:23** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: huwang i bulig-na si mga ma'in sakop si bala'od nga iya i mga ma'in Hebro. ‡ **2:28** Salmo 16:8-11 § **2:35** Salmo 110:1

36 “Sanglit, ka'am dimu'an mga a'a-na si Israel, siguruhu-bi to: Si
Jesus nga makigpapaku'-bi si kudos, iya i nagtu'inan-na si Diyos bilang
Paragdalom pati' Tinu'inan Mannanalwas.”
37 Aka'igu'an gayod i mga a'a si pakapakali-na mga iya si mga
nagpahalling-na si Pedro, ngan aminugad mga iya pada'iray si kas Pedro
pati' si ditangnga' mga apostol, “Mga kabugtu'an, ay i angay buruhaton
kami'?”
38 Anaruman may si Pedro, “Balang addangan si ka'am kinahanglan
agbasol huwang si pagbag'o. Agpabunyaga kam liwat pag'ako' si arun-
na si Jesu-Kristo, kay basi' pasaylu-na kam ngan basi' pa'ayup-na si ka'am
i rigalo nga iya i Espirito Santo. 39 Para si ka'am pati' si mga dadi'-bi i
sa'ad, da'inan may si mga a'a nga titakka pa. Paray to si dimu'an mga a'a
nag'agda-na si Diyos nga Paragdalum-ta.”
40 Si Pedro maniguro pagwaydong ngan malabbat pa i nagpahalling-
na nga agmato i mga a'a. “Salbaru-bi i kalugaringun-bi basi' ga'i kam
akahuwang si kara'at-na si mga a'a ina'anto panahon.” 41 Nagbunyagan
i mga a'a mangalagad si mga allingun-na si Pedro, ngan aniya' mga tris
mil a'a makatamba si kalabbat-na mga iya.

I Pag'aradda-na si Magpanutu'o

42 Tangkod gayod i magpanutu'o pagsunod si nagturu'-na si mga
apostol. Hugot mga iya si pag'aradda-na, hasta si pagtarangka'-na mga
iya pagkakan si tinurutabbi' pan huwang si pag'ampo'. 43 Malabbat
mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan
nagpanhimu-na si mga apostol ngan nginarat i dimu'an mga a'a.
44 Agsob aghuruwang i magpanutu'o ngan i tawa'-na si addangan tawa'-
na si dimu'an. 45 Si uras nga aniya' pirangan magkinahanglan, agbaligya'
i mga aniya' si mga inanna'-na ngan agbuwanan-na mga iya i anggana'.
46 Balang allaw agbaragat i magpanutu'o ari si mga hawan-na si templo.
Agtarangka' mga iya pagkakan si tinurutabbi' pan si pala'in-la'in ruma'
ngan gana' na gayod maka'ulang si pag'aradda-na mga iya. Panno'
mga iya kalipayan si pagpamangan-na ngan 47 agpandayaw si Diyos.
Nagpalangga' mga iya si dimu'an mga a'a. Pwira pa sinan, allaw-allaw
agpatamba-na si Paragdalom ari si mga iya i magkataralwas.

3

Anhalap i Lulid

1 Adda allaw sinan, ngan alas tris si kuhap nga iya i kabatasanan
pagpangadyi', agsasagka kas Pedro pati' Juan si lalan pan templo.
2 Mismo sinan aniya' lulid nagbayawan pada'iray si pangngagihan si
kuta'-na si templo nag'arunan Pinakamahalap Pwirtahan. Allaw-allaw
ari nagparapa'anna' i lulid pagpalako limos si mga a'a tisallod si mga
hawan-na si templo. 3 Si pakakulaw-na si lulid nga tisallod kas Pedro,
agduku'an to pagpalako si mga iya kwarta. 4 Agbuslung-na iya si Pedro
ngan da'inan may liwat si Juan. Mangno aminugad si Pedro, “Ngulawa
si kami'!” 5 Sanglit agbuslung-na mga iya kay agla'om nga kabuwanan.
6 Pero aminugad dina si Pedro, “Gana' kwarta-ko bulawan o salapi',
pero pumwan-ko si ka'aw i atiya' si ako. Pina'agi si gahum-na si Jesu-
Kristo nga taga Nasaret sumatan-ta kaw, langngana.” 7 Ag'antanan-na
iya si Pedro si kawanan tamburo' ngan buligan-na pagtunggo. Mismo
sinan uras amaskog dayon i mga kalalaki-na 8 ngan akalumpat. Agtikang

iya paglangngan ngan amaya' iya si kas Pedro pati' Juan pasallod si
mga hawan-na si templo. Si pagparalalangngan-na, sigi iya lulukso
ngan paradayaw si Diyos. 9 Ngan pakakulaw-na si dimu'an mga a'a
si pagparalalangngan-na, ngan akabati' si pagparadayaw-na si Diyos,
10 sakilala-na mga iya nga iya i magparalumpagi' ngan magparapalimos
ari si Pinakamahalap Pwirtahan. Ag'usa gayod mga iya si mahinabo' si
lulid.

Agpasabut-na si Pedro i mga A'a

11 Si pagparakuyut-kuyut-na si parapalimos ari si kas Pedro pati'
Juan, ag'usa i dimu'an mga a'a ngan dagmit to pamatapit si mga iya
ari si Balkun-na si Solomon.* 12 Ngan pakakulaw-na sinan si Pedro,
amahalling iya, "Mga igkasi-ko a'a-na si Israel, ay kay ag'usa kam gayod
sito? Kapa'i may kay agparabuslung-bi kami' nga si pagkagasi-bi gahom
kami' o pagkadiyusnon kami' i makapalangngan sito a'a? 13 I Diyus-
na si Abraham, si Isaac, si Jacob, pati' si kapapu'-papu'an-ta kam, iya
i magpakulaw si ka'angayan-na si Jesus nga rilihugun-na pina'agi si
pagpalangngan sito a'a. Agpa'intriga-bi si Jesus si mga puno' basi' nag-
matay, ngan agsikway-bi iya atubang si Pilato bisan kon i karuyag-na,
palibri-na iya. 14 Agsikway-bi i Sagrado ngan Matadong A'a-na si Diyos,
ngan agpalaku-bi lugod nga akalibri dina i kriminal. 15 Agpamatay-bi
i magbuwan si ungod kinabuhi', pero agbanhaw-na iya si Diyos ngan
kami' mismo i makatistigos sito. 16 I gahum-na si arun-na si Jesus,
iya i magpabaskog sito lulid. I pagtutu'o si arun-na, iya i maghimo si
sakulawan-bi pati' sakatu'anan-bi. I pagtu'o nagpumwan-na si Jesus, iya
i makapalangngan si iya ngan sayod kam dimu'an.

17 "Mga kabugtu'an, katu'anan ako nga ga'i kam anabot kon ay i
manakka si nagpanbuhat-bi ngan da'inan may liwat i mga punu'-bi.
18 Pero ma'in ba' nga makigpasumat-na andang si Diyos si dimu'an
mga paragsumat-na nga papasakitan i Tinu'inan-na Mannanalwas ngan
da'ito sito i pagtuman-na? 19 Sanglit agbasula kam huwang si pagbag'o
ngan pahuwanga kam gihapon si Diyos, kay basi' para'-na i mga sala'-
bi. Pahuwanga kam basi' patakka-na liwat si Paragdalom i panahon
si kamurayaw pagpasarig si kina'iya-na si a'a, 20 ngan basi' lihug-na
gihapon i Tinu'inan Mannanalwas nga iya si Jesus nga nagtubyanan
para si ka'am. 21 Kinahanglan ari iya ag'istar si langit tubtob anakka
i panahon si pagbag'u-na si Diyos si dimu'an, pagtuman si sa'ad-na
siray mga panahon nga nagpasurat-na si mga sagrado paragsumat-na.
22 Intumu-bi nga agpinugad si Moises, 'I Diyos, nga iya i Paragdalom
nagtutu'u-bi, iya i mamatubyan paragsumat tikang mismo si ka'am nga
pariho si pagpatubyan-na si ako. Kinahanglan kam agtuninong basi'
akatuman si dimu'an nagpanumat-na. 23 Bisan say i ga'i magtuninong
si iya, pinabulag tikang si mga ginsakupan-na hasta si kahastahan.'†

24 "Si kamatu'uran, makigpasumat-na andang si Diyos si dimu'an mga
paragsumat i mahinabo' ina'anto mga allaw. Tikang si paragsumat
Samuel hasta pa i mga manunod, gana' makalihis pagpahalling sito.
25 Ka'am i mag'iridar si dimu'an tawa'-na pati' nagla'uman-na si mga
paragsumat siray ngan para si ka'am i pagkasarabutan naghimu-na si

* **3:11** I Balkun-na si Solomon, iya i sibay palibot si hawan-na si templo nga nakit si sallod parti si kuta' nga waswas hamok. † **3:23** Deut 18:15,18,19

Diyos nga ag'aku'-na si mga kapapu'-papu'an-bi. Agsumatan-na si Abraham, 'Buruwanan i dimu'an mga a'a si kalibutan si mga kabubuwasun-na pina'agi si minamat-mo.'‡ 26 Sanglit ngan pagpa'undung-na si Diyos si rilihugun-na, agpapada'itu-na iya dahulo si ka'am basi' ka'am i binuwanan-na si kabubuwason kon sa'ambanan-bi balang addangan i mga mara'at kina'iya-bi."

4

Nagpatilawan si Pedro

pati' Juan si Kunsiho

1 Sigi surusalli' pagpahalling si Pedro pati' Juan si mga a'a. Sinan uras, aniya' pamadugok mga paraghalad pati' mga Sadusiyo ngan huwang i kapitan si mga bantay si templo. 2 Agkasirina gayod mga iya kay agturo' i mga apostol si mga a'a, ngan aggamit-na mga iya i pakabanhaw-na si Jesus pagpasamwak nga abanhaw i dimu'an. 3 Sanglit ag'aristar-na mga iya kas Pedro pati' Juan, ngan tungod kay tikatunod na i allaw, agpamrisu-nay to mga iya tubtob si ka'asumuhan. 4 Pero malabbat dina i magpanutu'o si mga magpamakali si sumat, ngan anakka mga singko mil i katabbul-na si mga lalla bisan kon ma'in kwintado i mga danda.

5 Ka'asumuhan, agtiriripon si Jerusalem i mga puno' Hebro pati' i mga mata'o kamabu'utan hasta i mga paragturo' bala'od. 6 Huwang liwat ari si Anas, nga gilalabawi paraghalad, ngan da'inan may si Caifas, Juan, Alejandro pati' i ditangnga' pa mga lalla si pamilya-na si gilalabawi paraghalad. 7 Makigpa'ala'-na mga iya si Pedro pati' Juan pagpada'iray atubang si mga iya ngan agtikangan-nay to pagtilaw, "Say tawa' gahom o say tawa' aron i naggamit-bi nga agtugot si ka'am pagbuhat sito?"

8 Mangno, tungod si pagdalum-na si Espirito Santo akasaruman si Pedro, "Ka'am nga mga puno' pati' ka'am nga mga mata'o kamabu'utan si mga Hebro, 9 kon nagpatawag kami' ina'anto pagpasayod mahi'unong si nagbuhat kami' kalu'oy si lulid ngan pinatilawan kon pinapa'i iya anhalap, 10 kinahanglan kam katu'anan sito hasta i dimu'an mga a'a ato si Israel: Yayto a'a, magtutunggoy to atubang si ka'am, bali na gayod sagha'. Agpasagha'-na iya si gahum-na si arun-na si Jesu-Kristo nga taga Nasaret, i makigpapaku'-bi si kudos pero agbanhaw-na si Diyos. 11 Iya i bato nagtukoy si Kasuratan nga agpinugad:

I bato nga nagdiri'-bi, ka'am mga panday,
iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.*

12 Iya hamok i katalwasan-ta. Gana' la'in aron nagpa'intriga si mga a'a ato si bug'os kalibutan nga aniya' gahum-na pagtalwas si kita kam."

13 Si pakakulaw-na si Kunsiho si kapusukadu-na kas Pedro pati' Juan, ag'usa mga iya. Ag'usa liwat mga iya kay sadiskubrihan-na nga urdinaryoy to hamok mga a'a ngan gana' iniskwilahan-na. Samangnuhan-na mga iya nga agpakihuwang to mga a'a si Jesus siray. 14 Pero ga'i mga iya agpakasibo' kay sakulawan-na mga iya i managha' lalla nga agtutunggo atubang si mga iya. 15 Sanglit agmandaran-nay to mga iya paggawas si Kunsiho ngan agbararagaw. 16 Agsipurupatilaway i mga huwang si Kunsiho, "Ay ba' i binuhat-ta kam sito mga a'a? Akatu'anan

‡ **3:25** Gen 22:18; 26:4 * **4:11** Salmo 118:22

i dimu'an magpangistar ato si Jerusalem nga aghimo mga iya makagagahom binuhatan nga bali kapambihira, ngan ga'i nan sadidiwarayanta kam. 17 Pero basi' ga'i na agsasamwak si mga a'a i mahi'unong sito,
gulat-tay to mga iya. Kinahanglan ga'i na mga iya aggamit si arun-na si
Jesu-Kristo pagpahalling si bisan say."
18 Mangno, agban'u-na mga iya gihapon kas Pedro pati' Juan.
Agmandaran-nay to mga iya nga ga'i gayod aggamit si arun-na si Jesus
pagpahalling pati' pagturo'. 19 Pero anaruman dina si Pedro pati' Juan,
"Ka'am mismo manhusgar kon tama' si pangulawan-na si Diyos i pagsunod si ka'am kuntra si iya. 20 Kinahanglan agpadayon gayod kami'
pagsumat si sakulawan kami' pati' si sapakalihan kami'."
21 Kahuman si pagparagulat-na si Kunsiho, agpagawas-nay to mga iya.
Ga'i mga iya aka'anda' tama' pa'agi pagkastigo si kas Pedro pati' Juan kay
agpandayaw si Diyos i dimu'an mga a'a tungod si mahinabo'. 22 I lalla
may nga nagpasagha'-na si pambihira gahom, subra na kwarinta i idadna.

Agpangadyi' i mga Magpanutu'o

nga Magin Pusukado

23 Pakagawas-na kas Pedro pati' Juan, pabwilta mga iya si mga igkasina magpanutu'o. Agsumat-na mga iya i dimu'an nagpinugad-na si mga
puno' paraghalad pati' mga mata'o kamabu'utan. 24 Si pakapakali-na
mga iya sinan, ag'aradda mga iya pagpangadyi' makusog, "Makagagahom Paragdalom kami', ka'aw i maghimo si kalangitan, si pitak, si
kalawot, pati' si dimu'an mga inanna'-na sito. 25 Rilihugun-mo i gipapu'papu'i kami' David. Ka'aw i magpapahalling si Espirito Santo si iya si
pagpinugad:
Apa'i kay agkasirina gayod i la'in mga nasyon,
ngan agkurunsabo mga iya nga gana' may pulus-na?
26 Agpangandam pagsupak si Paragdalom i mga hadi' si kalibutan,
ngan ag'aradda i mga puno' kuntra si nagtu'inan-na pagtalwas.†
27 Si kamatu'uran agtiriripon kas gubirnador Herodes‡ pati' si Poncio
Pilato ato sito syudad huwang si ditangnga' pa mga a'a-na si Israel pati'
si mga ma'in Hebro basi' agkurunsabo kuntra si sagrado rilihugun-mo
nga si Jesus. Iya i nagtu'inan-mo pagtalwas. 28 Agbuhat-na mga iya
i dati nagpili'-mo nga angay mahinabo' ngan awinan hamok si ka'aw
i pagdalom tungod si gahum-mo ngan tungod kay iya i katuyu'an-
mo. 29 Paragdalom kami', usisahon may ina'anto mga paggulat-nay
to mga iya. Tugutin kami' mga rilihugun-mo, nga magin pusukado
pagpasamwak si sumat-mo. 30 Pakulawon i gahum-mo pagbulong.
Buhaton i mga pangngilalahan si kasiguruhan pati' mga urusahon.
Makighimu'on to si gahum-na si arun-na si sagrado rilihugun-mo nga si
Jesus."
31 Kahuman-na mga iya pagpangadyi', abay'og pariho si linog i lugar
nagtiripunan-na mga iya. Agdaluman-na mga iya dimu'an si Espirito
Santo ngan pusukado mga iya pagpasamwak si allingun-na si Diyos.

Agsiburuwan-buwanay

† **4:26** Salmo 2:1,2 ‡ **4:27** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22.

i Dimu'an Magpanutu'o

32 Ag'aradda i dimu'an magpanutu'o si mga paminsada-na pati' mga
katuyu'an-na. Gana' magpinugad nga tawa'-na hamok i mga inanna'-na,
pero agsi'uru'arambitay mga iya si dimu'an mga tawa'-na. 33 Agpadayon
i mga apostol pagtistigos si kabanhaw-na si Ginu'o Jesus. Mahaya i
gahum-na mga iya pagpahalling ngan agpalangga'-na gayod si Diyos i
dimu'an magpanutu'o. 34-35 Balang ta'ud-ta'od, aniya' si mga iya mag-
baligya' pitak o ma'in ngani' mga ruma' ngan agpa'intriga-na mga iya i
balli-na ari si mga apostol basi' mga iya mag'antan, ngan agtaltag-nay
ray mga iya si bisan say kumpurmi si nagkinahanglan-na. Sanglit gana'
kinulangan si mga iya.

36 Aniya' taga isla Cipre nag'arunan Jose. Huwang iya si grupu-na si
mga paraghalad Levita ngan nag'anga'an iya Bernabe si mga apostol nga
i kahulugan-na, parag'aghat si makarungayan pagla'om. 37 Agbaligya' to
a'a si pitak-na ngan agpa'intriga-na i balli-na ari si mga apostol basi' mga
iya mag'antan.

5

I Pagbullu'-na kas Ananias

pati' Safira

1 Aniya' a'a nag'arunan Ananias huwang si alla-na Safira nga ag-
baligya' liwat si pitak-na mga iya. 2 Agsabot mga iya si alla-na nga
tagu'-na i ditangnga' kwarta, pero agbawa-na pada'iray si mga apostol
i ditangnga', ngan agpa'intriga-na ari basi' mga iya mag'antan.

3 Mangno amatilaw si Pedro, “Ananias, apa'i kay abawa kaw si Satanas
hasta nga agbullu'an-mo i Espirito Santo ngan agtagu'-mo i ditangnga'
kwarta sakarawat-mo ngan pagbaligya'-mo si pitak? 4 Ma'in ba' ray
tawa'-mo myintras ray nagbaligya'an? Ka'aw magtu'ig si kwarta ngan
pakatima pagbaligya'. Ay i sapinsaran-mo kay agbuhat kaw sito? Ma'in
mga a'a i nagbullu'an-mo, lugod i Diyos dina.”

5 Si pakapakali-na sinan si Ananias, atumba iya ngan amatay. Bali
gayod katalaw-na si dimu'an magpakapakali hi'unong si mahinabo'.
6 Mangno aniya' mga dadi'-dadi'on pa lalla pamadugok ngan agputus-
na mga iya i bangkay-na. Agbawa-nay to mga iya pagawas ngan
aglabbungan-na dayon.

7 Mga tallo uras i pa'agi, pasallod i alla-na nga ga'i katu'anan si
mahinabo'. 8 Agpatilawan-na iya si Pedro, “Sumatin ako, iya ba' to i
dimu'an balli-na si pitak sakarawat-bi si Ananias?”

Anaruman iya, “Oho', yaynan i balli-na.”

9 Mangno agpinugad-na iya si Pedro, “Apa'i kay angabuyon kaw
pagpurbar kon sadaya'an-bi i Espiritu-na si Paragdalom? Pakalihin!
Kinabati'an na i mga pitad-na si mga a'a maglabbong si alla-mo.
Barawahun-na liwat kaw mga iya pagawas.”

10 Sinan mismo, atumba iya ngan amatay atubang si Pedro. Mangno
pamasallod gihapon i mga lalla ngan sakulawan-na mga iya nga minatay
liwat i danda. Agbawa-nay to mga iya pagawas ngan aglabbungan-na
dayon tingpid si alla-na. 11 Bali gayod katalaw-na si bug'os manniniripon
pag'ampo' hasta si dimu'an makatu'anan mahi'unong sito mga hinabo'.

Malabbat i Nagpamulung-na

si mga Apostol

12 Agparapanhimo i mga apostol malabbat mga pangngilalahan si
langitnon kasiguruhan pati' mga urusahon si mga a'a. Kabatasanan-
na si dimu'an magpanutu'o pagtiriripon ari si Balkun-na si Solomon.
13 Gana' ni addangan mamuso' pahuwang si mga iya bisan kon nag-
tahuran mga iya si mga a'a. 14 Kundi' bisan pa, malabbat gihapon
mga lalla pati' mga danda magpanutu'o si Ginu'o nga akatamba si mga
iya. 15 Sanglit, tungod si nagparabuhat-na si mga apostol, nagpamawa
i mga maburong pada'iray si kakalsadahan. Aghulid-nay to mga iya
si mga katri ngan i ditangnga' may si mga tipo, basi' bugana' pa nga
aniya' si mga iya salandungan-na si Pedro si palabay-na. 16 Malabbat
liwat magpanggubok ari nga tikang si mga bungto matapit si Jerusalem.
Agpamawa-na mga iya i mga maburung-na pati' i mga magpangantos si
pagpamawa-bawa-na si mga mara'at espirito, ngan anhalap to mga iya
dimu'an.

Nagpandakop i mga Apostol

17 Mangno, bali gayod ka'awa'-na si gilalabawi paraghalad pati'
si dimu'an mga kahuruwangan-na nga huwang si grupu-na si mga
Sadusiyo. 18 Sanglit agpadakup-na mga iya i mga apostol ngan
agpamaprisu-na. 19 Pero kasanguman, ag'abrihan-na si anghel
naglihug-na si Paragdalom i mga pwirtahan-na si prisuhan, ngan
agpagawas-na mga iya. 20 Agpinugad iya, “Pada'iraya kam si mga
hawan-na si templo ngan sumati-bi i mga a'a si bug'os sumat mahi'unong
si baha'oy to kinabuhi'.”

21 Kanalungan, agtuman-na mga iya i panlihugan. Pamasallod mga
iya si mga hawan-na si templo ngan agpadayon mga iya pagturo' si mga
a'a.

Si panakka-na si gilalabawi paraghalad pati' si mga kahuruwangan-
na ari si templo, agpatawag-na mga iya i bug'os Kunsiho nga iya i
pagtiripun-na si dimu'an mata'o kamabu'utan si mga a'a-na si Israel.
Aglihog mga iya pagpada'iray si prisuhan pag'ala' si mga apostol. 22 Pero
ngan panakka-na si mga tinapuran, ga'i to sa'anda'an-na mga iya ari.
Sanglit agpamwilta mga iya ngan agpanumat, 23 “Kandado pa i prisuhan
ngan i mga bantay agtutunggo pa liwat si pwirtahan. Pero si pangabri
kami' sito, gana' sa'anda'an kami' si sallod bisan addangan si mga
iya.” 24 Aburong i kapitan si mga bantay si templo pati' i mga puno'
paraghalad si pakapakali-na mga iya sito sumat. Ag'usa mga iya kon ay
i panakkahan-na sito.

25 Mangno aniya' manakka addangan ngan agpinugad, “Kulawi-bi!
Agparapanunggo ari si mga hawan-na si templo ngan agparaturo' si mga
a'a i mga nagpanprisu-bi.” 26 Sinan mismo, pada'iray i kapitan huwang
si mga tinapuran sakup-na, ngan ag'ala'-na i mga apostol. Ga'i mga iya
aggamit pwirsa kay atalaw mga iya kon talutugan-na mga iya si mga a'a.

27 Si paka'ala'-na mga iya si mga apostol, agpa'atubang-nay to mga iya
si Kunsiho basi' sapatilawan-na si gilalabawi paraghalad. 28 Lingun-na,
“Bali kapipina kami' si ka'am nga ga'i kam agturo' labihan na si paggamit
si arun-na sito a'a. Pero agpasamwak-bi si bug'os Jerusalem i nagturu'-bi,
ngan disidido kam gayod pagpamatu'od nga kami' i aniya' baratunun-na
si kamatayun-na.”

29 Anaruman si Pedro pati' i la'in pa mga apostol, “Kinahanglan
kami' agsunod si karuyag-na si Diyos kuntra si karuyag-na si mga a'a!
30 Agpamatay-bi si Jesus; agpabiyat-bi iya si day sanga-na si kayo pero i
Diyus-na si kapapu'-papu'an-ta kam, iya i magbanhaw si iya. 31 Mangno
agpa'anna'-na iya si Diyos si gilalabawi pwisto ari si kawanan-na, ngan
aghimu-na Prinsipi pati' Paragsalbar, basi' iya i makapabasol si mga a'a-
na si Israel huwang si pagbag'o ngan basi' iya i magpasaylo si mga sala'-
na. 32 Tistigos kami' sito mga hinabo', ngan agtistigos liwat i Espirito
Santo nga nagpa'ayup-na si Diyos si mga magpanunod si iya.”
33 Si pakapakali-na sinan si Kunsiho, agkasirina gayod mga iya
ngan agmamatay-na i mga apostol. 34 Pero aniya' addangan si mga
Parisiyo nag'arunan Gamaliel nga manunggo ngan agmandar pagpa-
gawas dahulo kali'-kali' si mga apostol. Adda liwat iya paragturo' bala'od
huwang si Kunsiho nga nagtahuran si dimu'an a'a. 35 Si pakagawas-
na si mga apostol, agdiskurso iya, “Mga igkasi-ko a'a-na si Israel, ag-
matuha kam si buruhatun-bi sito mga a'a. 36 Pira pa hamok ta'on pa'agi,
paluwa' si Teudas nga agpahaya-haya a'a. Aniya' mga kwatro syintos
a'a magsunod si iya. Nagmatay iya ngan agburulag-bulag i dimu'an
mannurunud-na ngan gana' pulus-na si dimu'an. 37 Kahuman si iya,
ngan pagparapamarihistru-na si mga a'a siray, paluwa' i nag'arunan Ju-
das nga taga prubinsya Galilea. Agpasunud-na i malabbat a'a pagkuntra
si gubyirno. Nagmatay liwat iya ngan agburulag-bulag liwat i dimu'an
mannurunud-na. 38 Sanglit, mahi'unong sito ina'anto kamutangan,
waydungan-ta kam: Pata'ani-bi to mga a'a! Pamalibrihu-bi mga iya. Kon
mga a'a hamok i maghimo si katuyu'an-na o trabahu-na mga iya, ga'i nan
akapadayon. 39 Pero kon tikang nan si Diyos, ga'i nan sapinahan-bi mga
a'a ngan sakatu'anan-bi na hamok nga agpakihiran kam si Diyos.”
40 Agka'araghat mga iya si mga nagpahalling-na sito a'a. Agpaban'u-
na mga iya i mga apostol pagpasallod ngan agpalapdus-nay to mga
iya tubtob agkaralaksi' i mga panit-na. Mangno, agpanmandaran-na
nga ga'i na aggamit si gahum-na si arun-na si Jesus pagpahalling, ngan
agpamalibri-na.
41 Si pa'amban-na si mga apostol si kunsiho, mga malipayon mga
iya kay si pangulawan-na si Jesus angay hamok si mga iya i pag'antos
kamamalu'an tungod kay tangkod i pag'aku'-na mga iya si arun-na.
42 Ga'i mga iya pahuway pagturo' pati' pagpasamwak si mahalap sumat
nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas. Allaw-allaw to agparabuhat-na
mga iya ari si mga hawan-na si templo ngan da'inan may si pala'in-la'in
ruma'.

6

Agpili' si mga Inadalan

Pitungan Paragbulig

si mga Apostol

1 Siray mga allaw sigi lalabbat i mga inadalan-na si Jesus ngan
agsaralakot hamok i mga Hebro nga Grikuhanon i pinahallingan-
na pati' i mga Hebruhanon. Mangno agriklamo i mga Grikuhanon
kuntra si mga Hebruhanon kay naglihisan i mga balu-na mga iya si
ayuda balang allaw. 2 Sanglit agtiripun-na si Dusi i dimu'an mga

inadalan, ngan agpaminugad-na, “Ma'in tama' kon ambanan kami' i pagpasamwak si allingun-na si Diyos, basi' hamok sapanginano kami' i mga kinahanglanun-na si mga balu-ta kam. 3 Sanglit mga kabugtu'an, amili'a kam pitungan mismo anan si ka'am nga kilala si pagkamadunong pati' si pagkamasinununon si pagdalum-na si Espirito Santo. Pa'intriga kami' to buruhaton si mga iya, 4 basi' sa'arop kami' i pagpasamwak si allingon hasta pa i pagpangadyi'.”

5 Angabuyon i dimu'an mga a'a si nagkabaragawan. Agpili'-na mga iya si Esteban nga hul'os gayod i pagtutu'u-na ngan agsunod gayod si pagdalum-na si Espirito Santo. Nagpili' liwat kas Felipe, Prucuro, Nicanor, Timon, Parmenas pati' si Nicolas. Taga sunsari'i to iya si syudad Antioquia nga abawa dahulo si rilihiyun-na si mga Hebro. 6 Nagpama'atubang to mga a'a ari si mga apostol. Mangno agpamangadyi' i mga apostol ngan agpamadu'un-na i mga palat-na pagtubyan si katungdanan-na si balang addangan.

7 Sanglit agsamwak i allingun-na si Diyos. Madagmit i paglabbat-na si mga inadalan ari si Jerusalem ngan malabbat si mga paraghalad magpanunod si ungod pagtu'o.

I Pagdakop si Esteban

8 Aka'angkon si Esteban si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos pati' si mahaya gahom. Agparahimo iya pirmi mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan atubang si mga a'a. 9 Pero aniya' grupo manguntra tikang si Sinaguga-na si mga Libri Lalla. Da'inan i pag'aron sinan tungod kay i mga sakup-na dati mga uripon pero ina'anto nagpalibri na. Taga sunsari'i mga iya si mga syudad Cirene pati' Alejandria ngan i ditangnga' tikang si mga prubinsya Cilicia pati' Asia. Agtikang to mga lalla pagpakipasuhay si Esteban, 10 pero salupigna mga iya si kadunung-na pati' si nagparapahalling-na si Espirito Santo pina'agi si iya.

11 Mangno agkunsabo mga iya mga a'a nga pagpinugad, “Sapakalihan kami' si Esteban agparapakara'at si arun-na si Moises hasta si Diyos.”

12 Sanglit agsamuk-na si mga Libri Lalla i mga a'a pati' i mga mata'o kamabu'utan, ngan da'inan may i mga paragturo' bala'od. Agdagnas-na mga iya si Esteban ngan agbawa-nay to atubang si Kunsiho. 13 Ag'andam mga iya burubullo' tistigos nga agsumat, “Yayto a'a ga'i pahuway pagpakara'at si sagrado templo pati' si bala'od, 14 kay sapakalihan kami' nga agpinugad iya, ‘Bungkag-nay to lugar si Jesus taga Nasaret ngan salli'anna i kabatasanan nagturu'-na si Moises si kita kam.’ ”

15 I dimu'an magpaningkulo' si kunsiho agpamuslong pahalap si Esteban, ngan sakulawan-na mga iya nga agsana'ag i bayhun-na pariho si bayhun-na si adda anghel.

7

I Pagpahalling-na si Esteban

Atubang si Kunsiho

1 Mangno amatilaw i gilalabawi paraghalad si Esteban, “Ungod ba' to mga sumbong?”

2 Anaruman iya, “Mga kabugtu'an pati' mga mahanak, pamati'i-bi ako! Ngan kari'i-na pa si prubinsya Mesopotamia, antis iya ag'istar

ari si syudad Haran, sakulawan-na si gipapu'-papu'i-ta kam Abraham i
Diyos nga aniya' maka'angayan danta'-na. 3 Agpinugad-na iya si Diyos,
'Ambanin i nasyun-mo pati' i kabugtu'an-mo, ngan pada'iraya si pitak
papakulawun-ko si ka'aw.'*
4 "Sanglit pa'amban iya si Mesopotamia nga kilala liwat si aron Kaldea
ngan palalin iya si Haran. Ngan minatay na i tatay-na, agpapada'itu-na
iya si Diyos ato sito pitak nag'istaran-bi to ina'anto. 5 Ga'i iya agbuwanan-
na si Diyos iriridaron ato bisan namay hamok day palat pitak. Lu-
god, agsa'ad i Diyos nga arangkunun-nay to pitak si Abraham pati' si
mga ka'ampu-ampuhan-na, bisan kon gana' pa dadi'-na si Abraham si
pagpinugad-na sito.
6 "Agpinugad-na liwat iya si Diyos, 'Mga dayuhan i ka'ampu-ampuhan-
mo ari si la'in nasyon ngan nag'uripon mga iya sallod si kwatro syintos
ta'on. 7 Pero kastigu-ko i nasyon mag'uripon si mga iya. Kahuman sinan,
pamagawas mga iya sinan nasyon ngan ampu'an-na ako mga iya ato sito
lugar.'† 8 Mangno ag'aku'-na si Abraham i pagkasarabutan naghimu-
na si Diyos, ngan agpaturi' si Abraham pagpakilala nga agsunod iya si
pagkasarabutan. Agpadayun-nay to si Abraham pada'iray si dadi'-na
Isaac sanglit agturi'-nay to ngan pagwalo' allaw-na tikang si paka'allum-
na. Da'ito liwat sito i nagbuhat-na si Isaac pada'iray si dadi'-na Jacob
ngan da'inan may si Jacob pada'iray si dusi dadi'-na nga ginikanan-na
si nasyun-ta kam.
9 "Addangan si Jose si dusi to. Nagbaligya'an iya si unsi ngan nag-
bawa pan Ehipto pagpa'uripon kay mismo mga iya nga ginikanan-na si
nasyun-ta kam agka'arawa' si bugtu'-na. Pero ga'i iya agpata'anan-na si
Diyos. 10 Agsalbar-na si dimu'an mga kakurihan-na ngan agbuwanan-na
kadunong. Agbuligan-na iya basi' palangga'-na si Paraon, nga hadi' ari
si Ehipto. Sanglit iya i nagtapuran-na si Paraon pagpamuno' si bug'os
Ehipto hasta si dimu'an mga inanna'-na.
11 "Mangno aniya' manakka gutom si Ehipto pati' si Canaan. Bali
gayod kakurihan siray lugar ngan i mga kapapu'-papu'an-ta kam agkuri
si pagkinabuhi'-na. 12 Ngan pakabati'-na si Jacob nga aniya' pa pagkakan
ari si Ehipto aglihug-na i mga dadi'-na. 13 Ari si kaduwa biyahi-na
agpakilala si Jose si kalugaringun-na si mga siyaka-na ngan sasayuran-
na dayon si Paraon i pamilya-na kas Jose. 14 Kahuman sinan, agpa'ala'-
na si Jose si Jacob nga iya i tatay-na pati' i ditangnga' mga kabugtu'an-
na. Sitintay singko dimu'an mga iya. 15 Mangno palalin si Jacob ari si
Ehipto ngan ari na hamok agkamaratay i mga kapapu'-papu'an-ta kam
huwang si Jacob. 16 Nagbalikan gihapon i mga bangkay-na pan syudad
Sikem ngan naglabbungan ari si adda kwiba panlalabbungan nagballi-
na andang si Abraham ray. Agballi-nay to si tama' kantidad tikang si mga
dadi'-na si Hamor ari si Sikem.
17 "Ngan titakka na i uras pagtuman-na si Diyos si sa'ad-na para si
Abraham, aglalabbat may i mga a'a-ta kam ari si Ehipto. 18 Pa'agi i
pira ta'on aniya' la'in hadi' ari si Ehipto nga ma'in sayod si kinabuhi'-
na si Jose. 19 Agdaya'an-na i mga a'a-ta kam ngan agpanda'ug-da'ug-
na. Agpirit-na i mga kapapu'-papu'an-ta kam pagpatapok si mga baha'o
allom dadi'-na mga iya basi' agkamaratay nga ga'i aglabbat.

* **7:3** Gen 12:1 † **7:7** Gen 15:13,14

20 “Siray uras a'allom may si Moises, ngan bali iya kalalaki dadi'-
dadi'. Nag'ataman iya ari tallo bulan si panimalay-na mga iya. 21 Ngan
ga'i na pwidi atago', nagpa'anna' si Moises ari si gawas, sa'anda'an-
na iya si prinsisa nga dadi'-na si Paraon ngan ag'ataman-na pariho si
kalugaringun-na dadi'. 22 Nagturu'an si Moises si dimu'an kadunung-na
si mga taga Ehipto. Bantugan iya si pagpahalling pati' si pagtrabaho.
23 “Ngan kwarinta na i idad-na si Moises, akahuna'-huna' iya pagpang-
inano kon ay i kamutangan-na si mga kapararihu-na a'a-na si Israel.
24 Akakulaw iya addangan taga Israel nga ma'in tama' pagkakastigu-
na si taga Ehipto. Sanglit amulos iya ngan agmatay-na i taga Ehipto.
25 Aka'anna' si isip-na si Moises nga agpili'-na iya si Diyos pagsapod
si mga igkasi-na, ngan agla'om iya nga agpanabot mga iya sito, pero
ga'i may bali'. 26 Ka'asumuhan, akabagat na liwat si Moises duwangan
mga a'a-na si Israel maghiran. Agsagdunan-nay to kunta' mga iya si
pagpinugad, ‘Ay ba' kam? Pariho may kam hamok Hebro! Ay kay
agsipurupapaddihay kam?’
27 “Pero patikwang-na dina si Moises si magkastigo si addangan ngan
aminugad, ‘Say i magtu'in si ka'aw nga ka'aw i puno' pati' huwis para si
kami'? 28 Matay-mo ba' liwat ako pariho si pagmatay-mo ngan da'illaw si
taga Ehipto?’‡ 29 Ngan pakabati'-na sinan si Moises, palitira iya pagtago'
ari si mga Midiano. Ag'istar iya ari bilang dayuhan ngan inallahan nga
agdadi' duwangan lalla.
30 “Pa'agi i kwarinta ta'on. Mangno aniya' anghel pakulaw si Moises ari
si magpakayat tanaman si disyirto matapit si Bukid Sinai. 31 Pakakulaw-
na sinan, nginarat iya. Si pagtatapit-na pag'usisa, sabati'an-na i busis-
na si Paragdalom: 32 ‘Ako mismo i Diyus-na si kapapu'-papu'an-mo; i
Diyus-na kas Abraham, Isaac pati' si Jacob.’§ Agkurug-kudog si Moises
si katalaw ngan ga'i na mangahas pagkulaw.
33 “Mangno agpinugad-na iya si Paragdalom, ‘Ala'on sandalyas-moy
nan kay sagradoy nan pitak nagtutungguhan-moy nan. 34 Sakulawan-ko
na i pagda'ug-da'og si mga ginsakupan-ko ari si Ehipto. Sapakalihan-ko
i mga inaraba-na ngan pada'ito ako paglibri si mga iya. Paduguka kay
lihug-ta kaw pabwilta pan Ehipto.’*”
35 Agpadayon si Esteban pagpahalling, “Yayto Moises, iya gihapon i
Moises nga nagdiri' si mga taga Israel si allingon, ‘Say i magtu'in si
ka'aw nga ka'aw i puno' pati' huwis para si kami'?’ Kundi' aglihug-nay
to iya si Diyos pagpamuno' pati' paglibri si mga iya, pina'agi si anghel
magpakulaw si iya ari si magpakayat tanaman. 36 Si Moises i magtuttot si
mga taga Israel paggawas si Ehipto. Agparahimo iya urusahon pati' mga
pangngilalahan si langitnon kasiguruhan ngan ari pa iya si Ehipto pati'
ari si Piyat Kalawot. Agpadayon iya mga kwarinta ta'on pa paghimo sito
ari si disyirto. 37 Yayto Moises i magsumat si mga a'a-na si Israel, ‘Aniya'
paragsumat pinaguwa'-na si Diyos tikang mismo si ka'am nga pariho si
pagpatubyan-na si ako.’† 38 Huwang iya si magtiriripon ari si disyirto
ngan aghururuwang si kapapu'-papu'an-ta kam. Huwang liwat iya si
anghel magbagaw si iya ari si Bukid Sinai. Iya i nagtu'inan si allom mga
allingun-na si Diyos basi' pasamwak-na si kita kam.

‡ **7:28** Exo 2:14 § **7:32** Exo 3:6 * **7:34** Exo 3:5,7,8,10 † **7:37** Deut 18:15

39 “Pero andiri' i kapapu'-papu'an-ta kam pagsunod si Moises. Nag-
baribadan dina iya ngan agka'arawil mga iya pagbwilta pan Ehipto.
40 Ngan ari pa si Moises si Bukid Sinai, pa'ayop mga iya si Aaron
nga siyaka-na si Moises ngan agpinugad, ‘Anhimu'a mga diyus-diyos
magtuttot si kita kam si tama' lalan. Ga'i na sakatu'anan-ta kam kon
apa'i na si Moises nga magtuttot si kita kam paggawas si Ehipto.’‡ 41 Iya
na i paghimu-na kas Aaron adda diyus-diyos pariho si nati-nati baka.
Agbuno' mga iya mga hayop panhahalad sito ngan agkalipay pagbuwan
unra si sahimu-na mga iya. 42 Sanglit agtalikutanan-na mga iya si Diyos,
ngan agpata'anan-na mga iya nga a'uripon si pag'ampo' si kabitu'unan.
Ag'alagad to si maka'anna' si Libru-na si mga Paragsumat:
Mga a'a-na si Israel, ma'in ray para si ako,
i nagbunu'-bi hayop ngan nagpahalad-bi, si kwarinta ta'on ari si
disyirto.
43 I karru-na si ladawan-na si Molok pati' si bitu'on Refan i
nagparapalangkit-bi.
Aghimu-bi duway to mga diyus-diyos basi' sa'ampu'an-bi.
Sanglit distirru-ta kam§
ari si dahulu'an-na pa si Babilonia.
44 “Iya liwat to i kapapu'-papu'an-ta kam nga aghimo
pangngingistaran-na tulda si Diyos pagpa'intom nga pirmi to huwang
si mga iya ari si disyirto. Naghimoy to pagtuman si tugun-na si
Diyos si Moises, pagpapariho si pangngirugan nagpakulaw-na si
iya. 45 Nagpa'iridar to pangngingistaran si kapapu'-papu'an-ta kam
pada'iray si mga dadi'-na, ngan agbawa-nay to mga iya si uras si
pagpunu'-na si Josue pag'angkon sito pitak. Sa'angkun-nay to mga
iya pitak tungod kay agpapinda-na dahulo si Diyos i mga a'a-na si mga
dati nasyon ato. Nag'ataman to pangngingistaran ato sito pitak tubtob
si panahun-na kas David nga 46 pinalangga'-na si Diyos. Agsarit iya
kon akatindog ba' pangngistaran-na si Diyus-na kas Jacob.* 47 Pero
si Solomon nga dadi'-na si David i makapatindog dina si templu-na si
Diyos.
48 “Kundi' i Gilalabawi Diyos ga'i ag'istar si mga tinindug-na si a'a, kay
mismo i Paragdalom agpasayod pina'agi si paragsumat-na:
49 I langit, iya i trunu-ko
ngan i kalibutan, iya i pannungtungan-na si kitid-ko.
Ay klasiha pangngistaran i nagtindug-bi para si ako?
O ma'in ngani', singnga may i pandidiskansuhan-ko?
50 Ma'in ba' i gahum-ko maghimo sito dimu'an?†
51 “Makudat gayod panakuluk-bi nan mga a'a kam! Akapariho
kam pangasing-kasing si ga'i magpanutu'o si Diyos. Agpakangbungul-
bungulan-bi i allingun-na si Diyos. Pariho kam si kapapu'-papu'an-
bi nga pirmi agdiri' si pagdalum-na si Espirito Santo! 52 Aniya' ba'
paragsumat-na si Diyos nga ga'i agpasakitan-na si kapapu'-papu'an-
bi tungod si mga pagtutu'u-na? Gana'! Agmatay-na dina mga iya
i magpakatu'an andang si pagpada'itu-na si Matadong A'a. Ina'anto
panahon ka'am i magtraydor ngan magpamatay si iya. 53 Ka'am nga

‡ **7:40** Exo 32:1 § **7:43** Amos 5:25-27 * **7:46** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si pangngistaran-na si pamilya-na kas Jacob. † **7:50** Isa 66:1,2

makakarawat si Bala'ud-na si Diyos nagpabawa pina'agi si mga anghel, ka'am mismo i ga'i magpanunod."

I Pagtalutog si Esteban

54 Ngan pakabati'-na sinan si magpaningkulo' si Kunsiho, agpanrigot
mga iya si ura-ura kasina. 55 Pero tungod si pagdalum-na si Espirito
Santo, akahangad si Esteban pan langit ngan akakulaw si maka'angayan
danta'-na si Diyos pati' si Jesus nga agtutunggo si kawanan-na si Diyos.
56 Lingun-na si Esteban, "Ngulawa kam! Sakulawan-ko i pagbuka-na si
langit ngan i Pinili' A'a agtutunggo si kawanan-na si Diyos."
57 Pakapakali-na mga iya sinan allingon agpanambunan-na mga iya
i mga talinga-na ngan agpanurakaw makusog. Nagdarusong iya, ngan
58 nagdagnas pagawas si syudad basi' akatalutugan. Agpanhugkas i mga
tistigos, ngan agpama'anna'-na i mga badu'-na atubang si dadi'-dadi'on
pa lalla nag'arunan Saulo.
59 Si pagparatalutug-na mga iya pagmatay si Esteban, ag'ampo' iya,
"Paragdalom Jesus, karawaton i espiritu-ko." 60 Mangno alukmo' iya
ngan anurakaw makusog, "Paragdalom, pasaylu'on mga iya si mga sala'-
nay to." Pakapinugad-na sinan, amatay dayon iya.

8

1 Huwang ari si Saulo, nga ag'alagad si pagmatay si Esteban.

I Pagpamasakit

pati' Pagburulag-bulag-na

si Manniniripon Pag'ampo'

Mismo sinan allaw agtikang i pagpamasakit si manniniripon
pag'ampo' ari si Jerusalem. Nagpanhar'as mga iya dimu'an si la'in
a'a tungod hamok si mga pagtu'u-na. Pwira si mga apostol, agwarak
i ditangnga' si bug'os mga prubinsya Judea pati' Samaria. 2 Aniya'
diyusnon mga lalla maglabbong si Esteban ngan mabidun'on gayod mga
iya. 3 Lugod si Saulo may sigi dina kastigo si manniniripon pag'ampo'
basi' pama'amban kunta' si mga pagtu'u-na. Pada'iray iya si pala'in-la'in
ruma', ngan agpangguyud-na pagawas i mga lalla pati' i mga danda
ngan agpamaprisu-na.

I Pagwali-na si Felipe

ari si Samaria

4 Agparapanwali-na si magburulag-bulag magpanutu'o i allingon
bisan singnga mga iya pa'arop. 5 Padalugdog si Felipe si adda syudad
ari si Samaria ngan agparapasamwak mahi'unong si Tinu'inan Man-
nanalwas. 6 Si pakapakali-na si magpantarambak si nagparapahalling-
na si Felipe ngan pakakulaw-na si nagparahimu-na mga pangngi-
lalahan si langitnon kasiguruhan, agtuninong gayod i dimu'an si
nagparapahalling-na. 7 Aniya' malabbat nagbawa-bawa si mga mara'at
espirito magpanurakaw si papinda-na. Aniya' malabbat liwat irapa pati'
kiyod magpanhalap. 8 Sanglit bali gayod kalipay-na si mga a'a ari siray
syudad.

I Pahambug-na si Simon

9 Ari siray syudad aniya' addangan nag'arunan Simon magparatambal
huwang si pagparati'aw pati' pagparatigo si titakka.* Bisan kuntray
nan dimu'an si Diyos, maliyat na panahon maniguro pirmi iya nga
ag'usa i dimu'an Samaritano ngan agparapahambog iya nga bantugan
iya. 10 Agtuninong si iya i dimu'an mahaya a'a ngan da'inan may i mga
urdinaryo hamok a'a. Agpanlaksi mga iya si pagpinugad, “Yayto a'a
i nag'arunan Gamhanan kay awinan si iya i gahum-na si mga diyos.”
11 Agsunud-na iya si mga a'a tungod kay maliyat na iya agparabuhat
urusahon pina'agi si pagtapud-na si mga mara'at espirito. 12 Pero sigi
pasamwak si Felipe si mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si mga
nagpanhadi'an-na si Diyos pati' si gahum-na si arun-na si Jesu-Kristo.
Ngan panutu'u-na mga iya si nagwali-nay to si Felipe, agpamabunyag
i mga lalla hasta pa i mga danda. 13 Mismo si Simon anutu'o ngan
nagbunyagan. Agparaburubungyod iya si Felipe bisan singnga, ngan
ag'usa gayod iya si mga sakulawan-na pangngilalahan si langitnon
kasiguruhan pati' makagagahom binuhatan.
14 Ngan pakapakali-na si mga apostol ari si Jerusalem nga ag'ako' i
mga Samaritano si allingun-na si Diyos, aglihug-na mga iya si Pedro pati'
si Juan pagpada'iray. 15 Si panakka-na mga iya, agpangadyi'an-na nga
aka'ayop si magpanutu'o i Espirito Santo, 16 kay ga'i payto padugok si
bisan say si mga iya. Agpabunyag hamok mga iya pag'ako' si arun-na si
Ginu'o Jesus. 17 Mangno agpadu'un-na kas Pedro pati' Juan i mga palat-
na ari si magpanutu'o ngan pa'ayop dayon i Espirito Santo.
18 Ngan pakakulaw-na si Simon nga pa'ayop i Espirito Santo si
pandu'un-na si mga apostol, amaru'do' iya kwarta si mga iya ngan
aminugad, 19 “Buwanin may liwat ako sito gahom basi' pa'ayop i Espirito
Santo si bisan say pinadu'unan-ko si mga palat-ko.”
20 Anaruman dina si Pedro, “Atunaw pa kaw kunta' huwang si kwarta-
moy nan, kay gasi-mo nga pwidi kabayaran kwarta i gahum-na si Diyos
pagpa'ayop si Espirito Santo! 21 Gana' labut-mo si trabaho kami' to
para si Diyos, kay ma'in tama' i katuyu'an-mo si pangulawan-na si
Diyos. 22 Basulin to karat'an huwang si pagbag'o ngan mangadyi'a
si Paragdalom. Tingali pasaylu-na kaw maski mara'at i inisipan-mo.
23 Akatu'anan ako nga bali kaw ka'awa'on ngan uripon kaw si sala'!”
24 Mangno aminugad si Simon, “Ampu'i-bi ako si Paragdalom basi'
gana' si nagpinugad-bi nan mahinabo' si ako.”
25 Pakahuman-na kas Pedro pati' Juan pagsumat si kamatu'uran
ngan pagpasamwak si allingun-na si Paragdalom, agbalik mga iya pan
Jerusalem. Si nagpara'agihan-na pagbalik agparawali-na mga iya i
mahalap sumat si malabbat pa mga kaburubungtuhan si Samaria.

Agbagat si Felipe

pati' i taga Etiopia

26 Siray uras aniya' anghel nagpabawa-na si Paragdalom maminugad
si Felipe, “Pada'iraya si timugan, ari si tinampo nga ag'agi si disyirto
tikang si Jerusalem padalugdog pan syudad Gaza.” 27 Sanglit palangn-
gan dayon iya, ngan si pagparabaktas-na, sadahulu'an-na iya si addan-
gan taga Etiopia. Mahaya katungdanan-na sito kay iya i tinapuran si

* **8:9** I pagparatambal, pagparati'aw pati' pagparatigo, huwang nan si mga sala' buhat nga nagtalikutan-na na si magpanutu'o si Jesus. Kulawin si 19:18-20.

dimu'an kayamanan-na si Candace nga Rayna-na si mga taga Etiopia.
Agpakapun-na na iya kay i mga kapon hamok i makasirbi si mga rayna
siray mga panahon. Manari'i iya si Jerusalem pag'ampo'. 28 Si pagbalik-
na, agsakay iya si karuwahi-na ngan sigi basa makusog si Libru-na si
Paragsumat Isaias. 29 Agsumatan-na may si Felipe si Espirito Santo,
"Lanaton ray karuwahi ngan tapitin gayod."
30 Mangno aglalahi iya patapit si karuwahi ngan sabati'an-na i
pagparabasa-na si lalla. Sanglit amatilaw iya, "Sasabutan-mo ba' i
karuyag sidngun-na si nagparabasa-moy nan?"
31 Anaruman may to, "Pa'i-ko may sito pakasabot kon gana'
mag'isplikar si ako?" Sanglit ag'agda-na iya si taga Etiopia pagsang'at
ngan pagtingkulo' huwang si iya.
32 Yayto i parti-na si Kasuratan nagparabasa-na:
Aniya' addangan nagguyod si kamatayon
pariho si burunu'on karniro,
ngan ga'i iya agsibu'-sibo' atubang si mag'akusar
pariho si karniro nga ga'i agribuk-ribok atubang si magburog.
33 Si dimu'an pagpakamalo' si iya, ga'i iya nagbuwanan pantay paghus-
gar.
Gana' makasumat mahi'unong si mga ka'ampu-ampuhan-na
kay nagbawi' na i kinabuhi'-na ato si kalibutan.†
34 Amatilaw i taga Etiopia, "Alayon, sumatin ako, say nagtukuy-na si
paragsumat, i kalugaringun-na o i la'in?" 35 Mangno agtikang si Felipe
pagpaklaro sinan mismo parti si Kasuratan ngan agpadayon pagsumat
si mahalap sumat hi'unong si Jesus.
36 Si pagparabiyahi-na mga iya, aniya' sa'agihan-na mga iya sapa',‡
ngan aminugad i taga Etiopia, "Kulawin! Atiya' buwahi'. Aniya' ba'
maka'ulang kon agpabunyag ako?"§ 38 Agpahuway-na i karuwahi ngan
paladdop mga iya basi' sabunyagan-na iya si Felipe. 39 Ngan pahaw'as-
na mga iya si buwahi', hintak ga'i na kinakulawan si Felipe kay agpara'-
na iya si Espiritu-na si Paragdalom. Agpadayon i taga Etiopia si biyahi-
na ngan bali kalipayan. 40 Pero mismo sinan uras, agpaluwa'-na si
Felipe si Espirito ari si syudad Azoto, ngan agpadayon si langngan-na
pagpasamwak si mahalap sumat si balang bungto nag'agihan-na hasta
nga anakka iya si syudad Cesarea.

9

I Pakabawa si Saulo Pagtutu'o
Buhat 22:3-16; 26:9-18; Gal 1:11–2:10

1-2 Siray ka'urason, sigi pa pakatalaw si Saulo nga paratukan ka-
matayon i mga inadalan-na si Ginu'o. Aruyag gayod iya nga aka-
pada'iray si syudad Damasco pag'usisa kon aniya' sa'anda'an-na mga a'a
ari nga huwang si baha'o pa'agi pagtapit si Diyos nagturu'-na si Jesus.
Sanglit pada'iray iya dahulo si gilalabawi paraghalad pagpalako mga
surat nga papakulawon si mga sinaguga ari basi' sadakup-nay to mga

† **8:33** Isa 53:7,8 ‡ **8:36** I nagtukoy sapa', iya i kina'anda'an matapit si baryo Betsura. Kulawin si mapa si pahina 330. § **8:36** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (37) Aminugad si Felipe, "Kon kinasing-kasing gayod i pagtutu'u-mo, pwidi kaw akabunyagan." Anaruman may i taga Etiopia, "Oho', agtutu'o gayod ako nga si Jesu-Kristo iya i Dadi'-na si Diyos."

a'a, lalla o danda ngan sapamawa-nay to bilang priso pan Jerusalem.
3 Si pagra'un-da'un-na ari si Damasco, aniya' danta' man langit nga
hintak agsiga palibot si iya. 4 Alaho' iya si nagkabayuhan-na ngan
aniya' sapamati'an-na busis nga makibagaw si iya, “Saulo, Saulo, ay kay
agpa'antus-mo ako?”
5 Amatilaw si Saulo, “Say kaw, Sinyor?”
Anaruman may si iya, “Ako si Jesus nga mag'antos tungod si
nagparabuhat-mo si mga magpanutu'o si ako. 6 Banguna ngan pasallura
si kuta'-na si syudad. Surumatan kaw ari si kinahanglan buhat-mo.”
7 Sigi hamok tutunggo i mga kahuruwangan-na lalla si Saulo
pero gana' magpakasibo'. Akapakali mga iya busis pero gana' mga
sakulawan-na bisan ay. 8 Pabangon si Saulo pero panmuklat-na si
mga mata-na, ga'i na iya kakulaw, sanglit nagtuttutan na hamok iya
pasallod si Damasco. 9 Abuta iya tallo allaw ngan gana' kakan-kakanay
ni panginom bisan ay.
10 Ari si Damasco, aniya' inadalan nag'arunan Ananias nga ag'agi si
adda maka'urusa kurulawan. Ari sakulawan-na pati' sapamati'an-na i
Paragdalom nga agban'u-na iya, “Ananias.”
Anaruman iya, “Paragdalom, atiya' ako.”
11 Agtugunan-na iya si Paragdalom, “Pada'iraya si ruma'-na si Judas,
ari si kalsada nag'arunan Tadong ngan pinugaron nga makibagaw kaw
si lalla nag'arunan Saulo nga taga sunsari'i si syudad Tarsos. Agparapan-
gadyi' iya sito mga ka'urason 12 ngan agpakulaw-ko liwat iya ina'anto
si la'in maka'urusa kurulawan nga agkabagat kam duwangan ngan
agdu'unan-mo iya si mga palat-mo basi' akakulaw iya gihapon.”
13 Agsarumanan-na may si Ananias i kabagaw-na, “Paragdalom, mal-
abbat sapakalihan-ko mga sumat mahi'unong sito lalla pati' si dimu'an
mga pagpirwisyu-na si mga a'a-mo nga nagtagama paghuwang si ka'aw
ari si Jerusalem. 14 Pada'ito iya nga aniya' kuno' gahum-na tikang si mga
puno' paraghalad pagdakop si dimu'an magsangpit si ka'aw.”
15 Pero aminugad dina i Paragdalom, “Pada'iraya! Yayto lalla i nagpili'-
ko manirbi si ako basi' sapakilala-na ako si mga ma'in Hebro pati' si mga
hadi'-na hasta si mga a'a-na si Israel. 16 Ako mismo mamakulaw si iya
kon singnga tubtob i arantusun-na para si ako.”
17 Pakapara'-na si maka'urusa kurulawan, pada'iray dayon si Ananias
si nagturo' ruma' ngan diritso iya pasallod. Si pamadu'un-na si mga
palat-na ari si Saulo, aminugad iya, “Bugtu'-ko Saulo, si Jesus nga paku-
law si ka'aw ari si tinampo si pagra'un-da'un-mo ato, iya i Paragdalom.
Iya i maglihog si ako pagpapada'ito basi' akakulaw kaw gihapon ngan
basi' pa'ayop si ka'aw i Espirito Santo.” 18 Aniya' dayon mataktak
day hingbis tikang si mga mata-na si Saulo ngan akakulaw dayon iya.
Anunggo iya ngan nagbunyagan. 19 Ngan pakakakan-na na, anagha'
dayon i puhu'-na.

I Pagparawali-na si Saulo

ari si Damasco

Ag'istar dahulo si Saulo mga pira allaw ari si Damasco huwang si
mga inadalan. 20 Agtikang dayon iya pagwali ari si mga sinaguga nga si
Jesus, iya i Dadi'-na si Diyos. 21 I dimu'an makapakali si iya agpangusa
ngan agsipuruparatilaway, “Ma'in ba' nan iya i magparapirwisyo ari

si Jerusalem si mga magparapanangpit si Jesus? Sigurado iyay nan,
ngan pada'ito iya pagpandakop namay sito ngan sabawa-na bilang
priso pada'iray si mga puno' paraghalad." 22 Pero sigi dina tatamba
i kagamhanan-na si Saulo tungod si pagparawali-na ngan pina'agi si
pagparapamatu'ud-na nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, ga'i ag-
pakasibo' i ditangnga' mga Hebro magpangistar ari si Damasco.
23 Kahuman si pira allaw, aniya' mga punu'-na si mga Hebro magku-
runsabo pagmatay si iya, 24 sanglit allaw sangom i pagparabantay si iya
ari si mga pangngagihan si kuta'-na si syudad. Kundi' sakatu'anan-na
si Saulo i planu-na mga iya 25 sanglit kasanguman, ag'ala'-na iya si mga
mannurunud-na ngan nagtunton iya si kanastro tikang si adda bintana'
si kuta'.

I Pagbisita-na si Saulo

ari si Jerusalem

26 Ngan panakka-na si Saulo si Jerusalem makihuwang iya si mga in-
adalan ari, pero agkataralaw mga iya dimu'an kay ga'i mga iya agtutu'o
nga ungod iya inadalan. 27 Pero aniya' addangan si mga iya nag'arunan
Bernabe nga iya i magbawa si Saulo pagbagat si mga apostol. Agsumat
iya mahi'unong si pagpakulaw-na si Ginu'o si Saulo si pagbiyahi-na pati'
i mahi'unong si pagbagaw-na si iya. Agpasayod iya nga bali kapusukado
si Saulo pagpasamwak si mahalap sumat ari si Damasco kay ag'aku'-na
i arun-na si Jesus. 28 Sanglit gana' na maka'ulang si pangiwa-kiwa-na si
Saulo kay aghuruwang mga iya ag'istar si mga apostol ari si Jerusalem
ngan pusukado paggamit si arun-na si Paragdalom pagwali. 29 Sigi iya
pakibagaw si mga Hebro nga Grikuhanon i pinahallingan-na ngan sigi
iya pakipasusuhay tubtob nga nagmamatay iya. 30 Ngan pakakatu'an-
na sinan si mga kabugtu'an si pagtu'o, agbaya'-na mga iya si Saulo
padalugdog pan syudad Cesarea ngan agpataliwan-nay to mga iya pan
Tarsos.
31 Tikang siray, agpaka'angkon dayon si maliyat kamurayawan i
manniniripon pag'ampo' si bug'os mga prubinsya Judea, Galilea pati'
Samaria. Anarig i mga pagtu'u-na ngan aglalabbat mga iya tungod
si pagpara'aghat-na si Espirito Santo. Agpanahod gayod mga iya si
Paragdalom hasta si mga kinabuhi'-na.

I Pagbulung-na si Pedro

si Eneas

pati' i Pag'allum-na Gihapon

si Dorcas

32 Si pagparalibut-libut-na si Pedro si pala'in-la'in lugar, akapada'iray
iya si bungto Lida pagbisita si mga a'a ari nga nagtagama paghuwang
si Diyos. 33 Aniya' sabagatan-na irapa nag'arunan Eneas nga agparal-
ibbak sallod si walo' na ta'on. 34 Agpinugad-na iya si Pedro, "Eneas,
agpahalap-na kaw si Jesu-Kristo mismo ina'anto. Banguna ngan lukuton
naglibbakan-moy nan." Pabangon dayon si Eneas. 35 Akakulaw si iya i
dimu'an magpangistar si Lida hasta pa i bug'os kapatagan si Saron ngan
agpanutu'o mga iya si Ginu'o.
36 Ari liwat si syudad Jopa, aniya' inadalan danda nag'arunan Tabita.
Dorcas i pag'aron si iya si Grikuhanon, nga i kahulugan-na adda usa.

Pirmi iya agparahimo si mga mahalap binuhatan ngan pirmi iya agparabulig si mga anggana'. 37 Mismo si kari'i-na si Pedro si Lida, binurungan si Tabita ngan amatay. Nagtrapuhan i bangkay-na ngan naghay'ad si kwarto ari si dyata'. 38 Agtapit hamok i Lida pati' i Jopa, sanglit ngan pakakatu'an-na si mga inadalan nga ari si Pedro si Lida, aglihog mga iya duwangan lalla pag'ala'. Agsagda-nay to mga iya, "Alayon dagmita, amaya'a dayon si kami'!"

39 Amaya' dayon si Pedro ngan diritso amanahik pan dyata' si panakka-na ari. Agtiriripon si iya i dimu'an mga balo. Agparapamanangis to ngan agparapamakulaw-na si iya i mga pammakurumbot pati' i ditangnga' panapton nagparahimu-na si Dorcas ngan allom payto.

40 Agpamagawas-na mga iya dimu'an si Pedro. Mangno anluhod iya ngan mangadyi'. Katapos angatubang iya si minatay ngan aminugad, "Tabita, kallata!" Anmuklat dayon i minatay. Pakakulaw-na nga ari si Pedro, aningkulo' to. 41 Ag'antanan-na iya si tamburo' ngan agbuligan-na pagtunggo. Mangno, agban'u-na si Pedro i mga magpanutu'o labihan na i mga balo ngan agpakulaw-na si mga iya nga a'allom gihapon si Dorcas. 42 Abantog nan hinabo' si bug'os Jopa ngan malabbat i manutu'o si Ginu'o. 43 Ag'istar dahulo si Pedro ari si Jopa si ruma'-na si paragbulad anit nag'arunan Simon.

10

I Pagpa'ala'-na si Cornelio

si Pedro

1 Ari si syudad Cesarea aniya' sinturyon* nag'arunan Cornelio nga sakop si adda batalyon taga Italia. 2 Rilihuso iya ngan matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro hasta i pamilya-na. Makibuwan-buwanon iya si mga magpanginahanglan ngan pirmi agparapangadyi'. 3 Adda allaw sinan ngan mga alas tris si kuhap akakulaw iya maka'urusa kurulawan. Klarado gayod i pagkakulaw-na si anghel pinabawa-na si Diyos, nga padugok si iya ngan aminugad, "Cornelio!"

4 Agbuslung-na pahalap si Cornelio i anghel bisan kon bali i katalaw-na ngan amatilaw, "Sinyor, ay i tuyu'-mo si ako?"

Anaruman i anghel, "I pagparapangadyi'-mo pati' i pagkamabinuwan-buwanun-mo si mga anggana' akapariho si halad nga anakka ari si langit sanglit tungod sinan pirmi kaw sa'intuman-na si Diyos. 5 Anlihuga ina'anto pan syudad Jopa pag'ala' si addangan lalla nag'arunan Simon nga kilala liwat si aron Pedro. 6 Makisangpot iya si ruma'-na si Simon paragbulad anit nga ag'istar matapit si kalawot."

7 Si pakapara'-na si anghel magbagaw si Cornelio, aman'o iya duwangan si mga rilihugun-na ngan addangan si mga tinapuran-na sundalo nga rilihuso. 8 Ag'isturya-na si mga iya i dimu'an nagsumat-na si anghel, ngan aglihug-nay to mga iya pan Jopa.

I Sakulawan-na si Pedro

Maka'urusa Kurulawan
Buhat 11:5-14

* **10:1** I sinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 22.

9 Ka'asumuhan amudto agra'unda'on si syudad i nagpanlihog. Sinan
uras, agpanahik may si Pedro si hagdan pada'iray si patag binung-
bungan pagpangadyi'. 10 Alinganto iya pero ga'i akapamangan tungod
kay nagpara'andam pa hamok. Sinan uras aniya' sabuslungan-na nga
pariho iya si mag'upi bisan kon kallat pa. 11 Sakulawan-na nga angabri i
langit ngan aniya' inanna' day tampi' nga bali lambo, nagtunton nga day
nag'ingkutan si ampat kantu-na. 12 Panno' to si dimu'an klasi si hayop,
mananap, pati' manuk-manok. 13 Mangno aniya' sapakalihan-na busis
maminugad, "Pedro, anungguha, anmataya sinan ngan kakanon."
14 Anaruman si Pedro, "Ga'i ahimo, Paragdalum-ko! Ga'i pa ako
akakakan bisan ay karniha nga marigsok o ma'in tugot pagkakan."
15 Sapakalihan-na gihapon i busis, "Dakaw agpinugad nga marigsok
i naghimu-na na si Diyos limpyado." 16 Sin talloy to ahinabo' mangno
nag'isa dayon i day tampi' pan langit.
17 Dungan si pagpara'usa-na si Pedro kon ay i tuyu'-na si Diyos pagturo'
pina'agi sito maka'urusa kurulawan, satuttutan-na si mga naglihug-na si
Cornelio i ruma'-na si Simon. Agparapanunggo mga iya si yungud-na si
pwirtahan-na si padir. 18 Aman'o mga iya pagpatilaw kon ari ag'istar si
Simon nga kilala liwat si aron Pedro.
19 Si pagparapinsar-na pa si Pedro mahi'unong si maka'urusa kuru-
lawan, agpakatu'an-na iya si Espirito, "Simon, aniya' tallungan lalla
magpara'anda' si ka'aw. 20 Sanglit paduwa'iha ngan dugukon dayon.
Dakaw agruha-duha pagbaya' si mga iya kay ako gayod sinan i magli-
hog."
21 Paduwa'i si Pedro ngan agpinugad-na i mga lalla, "Ako i
nagpara'anda'-bi. Ay kay pada'ito kam?"
22 Anaruman i mga lalla, "Aglihug-na kami' si Cornelio nga sinturyon.
Matadong iya a'a, matinu'uhon si rilihiyun-bi mga Hebro, ngan nag-
tahuran si dimu'an kaparihu-bi ari si Cesarea. Aniya' magbagaw si iya
sagrado anghel nga pagpapada'iray kunta' si ka'aw ari si mga ruma'-na
basi' akapakali si mga parahallingun-mo." 23 Mangno agpadayun-na si
Pedro i mga lalla si ruma' bilang bisita-na.

Agwali si Pedro

ari si Ruma'-na si Cornelio

Ka'asumuhan amaya' si Pedro si mga iya, ngan aniya' mga kabugtu'an
si pagtu'o tikang si Jopa magpamaya'. 24 Si manunod allaw anakka
kas Pedro ari si Cesarea. Agparapanimulat-na mga iya si Cornelio
ngan agparapangagda-na i mga kabugtu'an-na pati' i mga matapit gayod
kakurumpaniyahan-na. 25 Si pag'isasallud-na si Pedro si ruma', agtupu'-
na iya si Cornelio ngan pa'akkom si kitiran-na pagbuwan katalahuran.
26 Pero agpatunggu-na iya si Pedro si pagpinugad, "Anungguha kay a'a
may hamok ako parihu-mo."
27 Si pagparabagaw-na mga iya, pasallod si Pedro si ruma' ngan
sakulawan-na i malabbat a'a magtiripon. 28 Aminugad to si mga iya,
"Sayod kam nga kuntra si bala'od kami' mga Hebro i pagpaki'adda o
bisan pagbisita si mga ma'in Hebro. Pero agpakulaw-na si ako si Diyos
nga gana' nagpinugad-ko marigsok bisan say aha'a. 29 Sanglit si pag'ala'
si ako, ga'i ako agbaribad; amaya' dayon ako. Ina'anto tilaw-ta may kam,
ay kay agpa'ala'-bi ako?"

30 Anaruman si Cornelio, “Ampat allaw na i pa'agi, agparapan-
gadyi' ako si ruma'-ko mga alas tris si kuhap, pariho gihapon sito
ka'urason. Aniya' lalla manhintak pakulaw atubang si ako nga ma-
suri'aw i bisti-na 31 ngan aminugad, ‘Cornelio, agpakalihan-na si Diyos
i mga pangadyi'-mo ngan ag'intum-na i pagkamabinuwan-buwanun-
mo si mga anggana'. 32 Pa'ala'on si Simon nga kilala liwat si aron
Pedro ari si Jopa. Bisita iya ari si ruma'-na si Simon paragbulad anit
nga ag'istar matapit si kalawot.’ 33 Sanglit agpalihugan-ta kaw dayon,
ngan salamat si pagpada'itu-mo. Ina'anto atiya' kami' intiro atubang si
Diyos pagpamati' si dimu'an nga nagtugun-na si ka'aw si Paragdalom
pagsumat si kami'.”

34 Mangno agtikang pagpahalling si Pedro, “Ina'anto pa hamok
panabut-ko nga ungod bali' gana' pina'urug-na si Diyos 35 kundi'
ag'aku'-na i dimu'an a'a tikang si pala'in-la'in nasyon magpa'unra si
iya ngan magparabuhat si katadungan. 36 Akatu'anan kam si sumat
nagpabawa-na si Diyos si mga a'a-na si Israel nga iya i pagpasamwak
si mahalap sumat nga aniya' kamurayawan-na si a'a pina'agi si Jesu-
Kristo nga Paragdalom si dimu'an. 37 Akatu'anan kam si mahin-
abo' si bug'os prubinsya Judea nga agtikang ari si prubinsya Galilea
pakahuman si pagparapasamwak-na si Juan mahi'unong si pagbunyag.
38 Sapakalihan-bi kon agpapa'i-na si Diyos pagtu'in si Jesus nga taga
Nasaret pina'agi si pagpa'ayup-na si Espirito Santo pati' pagbuwan
gahom. Tungod kay aghuwang si iya i Diyos, agparalibot iya nga puro
kahalapan i nagbuhat-na ngan agparapapindahan-na si mara'at espirito
i dimu'an nagdaluman-na kas Satanas.

39 “Tistigos kami' si dimu'an nagbuhat-na ari si Jerusalem hasta pa si
bug'os nasyun-na si mga Hebro. Si pagmatay-na sito mga iya, agpabiyat-
nay to mga iya si day sanga-na si kayo 40 pero si katallo allaw, agbanhaw-
na iya si Diyos ngan agpakulaw iya. 41 Ga'i iya kinakulawan si dimu'an
mga a'a, pero agpakulaw iya si kami' nga mga pinili'-na andang tistigos.
Kami' i mga tistigos magtarangka' si pagkakan ngan pag'inom huwang si
iya kahuman si pakabanhaw-na. 42 Agtugunan-na kami' pagpasamwak
si mga a'a ngan pagtistigos nga iya i huwis nagtu'inan-na si Diyos
paghusgar si mga allom pati' si mga minatay. 43 Agtistigos i dimu'an
paragsumat-na si Diyos siray mahi'unong si iya nga bisan say i magtutu'o
si iya, apasaylo i mga sala'-na pina'agi si gahum-na si arun-na.”

44 Si pagparapahalling-na si Pedro sito mga allingon, pa'ayop i Espirito
Santo si dimu'an magpamakali. 45 Agpangusa i mga tinuri' magpanutu'o
nga iya i mga Hebro magpamaya' si Pedro kay nagpumwan liwat bisan si
mga ma'in Hebro i rigalo nga iya i Espirito Santo. 46 Kinatu'anan to kay
la'in na dina mga linggwahi i kinapakalihan nga nagparapahalling-na
sito mga a'a ngan agparapandayaw mga iya si Diyos.

Mangno aminugad si Pedro, 47 “Angay nayto kunta' mga a'a nga
agpakabunyagan liwat si klasi nga naggamitan buwahi'. Aniya' pa ba'
si ka'am mandiri' sito? Sigurado gana' kay ag'ayop na si mga iya i
Espirito Santo pariho si pag'ayup-na si kita kam.” 48 Sanglit agmando' iya
pagbunyag si mga iya nga magpan'ako' si arun-na si Jesu-Kristo. Mangno
aghawiran-na mga iya si Pedro bisan pira hamok allaw.

11

Ag'isplikar-na si Pedro
i Pagpakihuwang-na
si mga Ma'in Tinuri'

1 Akabati' i mga apostol pati' i mga kabugtu'an si pagtu'o si bug'os
prubinsya Judea nga aniya' liwat magpanutu'o si mga ma'in Hebro si
allingun-na si Diyos. 2 Sanglit si pakapada'iray-na si Pedro si Jerusalem,
agsu'it-na iya si mga tinuri' magpanutu'o 3 si pagpinugad, “Pasallod kaw
si ruma'-na si mga ma'in tinuri' ngan agkakan huwang si mga iya.”
4 Agtikang si Pedro pag'isplikar pasunud-sunod si tukib mahinabo',
5 “Agparapangadyi' ako ari si syudad Jopa ngan aniya' sabuslungan-
ko nga pariho ako si mag'upi. Akakulaw ako maka'urusa kurulawan
ngan aniya' inanna' day tampi' nga bali lambo nagtunton man langit.
Day nag'ingkutan to si ampat kantu-na ngan aghahawod si yungud-ko.
6 Agbuslung-koy to ngan sakulawan-ko ari i malabbat klasi si hayop,
huwang-na i mga ma'ilaw, i mga mananap, pati' mga manuk-manok.
7 Mangno akabati' ako busis magpinugad, ‘Pedro, anungguha, anmataya
sinan ngan kakanon.’
8 “Anaruman may ako, ‘Ga'i ahimo, Paragdalum-ko! Ga'i pa ako
akakakan marigsok karni o i ma'in tugot.’
9 “Kinapakalihan gihapon i busis tikang si langit, ‘Dakaw agpinugad
nga marigsok i naghimu-na na si Diyos limpyado.’ 10 Sin talloy to
ahinabo' mangno nag'isa gihapon i day tampi' pan langit.
11 “Mismo sinan aniya' tallungan lalla tikang si syudad Cesarea mag-
parapanunggo yungod si nag'istaran kami' nga naglihog pag'ala' si ako.
12 Agsumatan-na ako si Espirito nga ga'i ako agruha-duha pagbaya' si
mga iya. Agpamaya' liwat si ako i annumangan mga ka'arabay-ko
kabugtu'an si pagtu'o ngan pamasallod kami' si ruma'-na si magpa'ala'
si kami'. 13 Agsumatan-na kami' nga akakulaw kuno' iya anghel nga
paluwa' si ruma'-na ngan aminugad, ‘Anlihuga pan Jopa, pag'ala' si
Simon nga kilala liwat si aron Pedro. 14 Iya i manumat si ka'aw kon
pinapa'i kam agkasaralbar hasta i dimu'an ginsakupan-mo.’ ”
15 Agpadayon si Pedro, “Si pagtikang-ko pa hamok pagpahalling,
pa'ayop i Espirito Santo si mga iya pariho si pag'ayup-na si kita kam
si tinikangan. 16 Mangno sa'intuman-ko i nagpinugad-na si Ginu'o:
‘Parti si buwahi' i pagbunyag-na si ka'am si Juan, pero burunyagan kam
pagpa'ayop si Espirito Santo.’ 17 Sanglit kon agbuwanan-na mga iya si
Diyos pariho rigalo si nagpumwan-na si kita kam si panutu'u-ta kam si
Ginu'o Jesu-Kristo, say ba' ako nga pwidi akadiri' si tuyu'-na si Diyos?”
18 Si pakabati'-na si mga magpanu'it si iya, ga'i na dayon mga iya
agpakasibo', lugod agpandayaw si Diyos si pagpinugad, “Kon sugad
agbuwan liwat panahon i Diyos si mga ma'in Hebro pagbasol huwang
si pagbag'o basi' aka'angkon si ungod kinabuhi'.”

I Pagparawali-na
si mga Magpanutu'o
ari si Antioquia

19 Aniya' dati nagsurat ato sito libro nga malabbat i magburulag-bulag
magpanutu'o ari si Jerusalem kahuman hamok si pagmatay si Esteban.

Nagpamasakitan to si la'in a'a tungod si pagtutu'u-na mga iya si Jesus sanglit agpamiyahi mga iya pada'iray si prubinsya Fenicia, si isla Cipre pati' si syudad Antioquia. Ka'urugan si mga iya agparapamasamwak si allingun-na si Diyos si mga Hebro hamok. 20 Pero aniya' si mga iya tikang si Cipre pati' si syudad Cirene nga agtikang pagpahalling liwat si mga Griko si panakka-na mga iya si Antioquia. Agparapanumat to si mahalap sumat nga si Jesus, iya i Paragdalom. 21 Agbuligan-na mga iya pahalap si Paragdalom. Malabbat i mga a'a magpanutu'o ngan pahuwang si Ginu'o. 22 Akabantugan sito hinabo' i manniniripon pag'ampo' ari si Jerusalem ngan aglihug-na mga iya si Bernabe pan Antioquia. 23 Si panakka-na ari, alipay gayod iya si pakakulaw-na si ibidinsya si pagpalangga'-na si Diyos si mga a'a. Ag'aghat-na mga iya dimu'an pag'unong kinasing-kasing si Paragdalom. 24 Si Bernabe daluman a'a ngan mahaya i kapulsanan-na pagsirbi si Diyos. Agsunod gayod iya si pagdalum-na si Espirito Santo ngan matgas i pagtutu'u-na. Siray uras malabbat magka'araghat si pagtutu'o si Ginu'o.

25 Mangno pada'iray si Bernabe si syudad Tarsos pag'anda' si Saulo. 26 Si paka'anda'-na, agbwiltahan-nay to pan Antioquia. Sanglit sallod si adda ta'on maki'adda kas Bernabe pati' Saulo si manniniripon pag'ampo' ari ngan bali labbat i saturu'an-na mga iya. I primiro pag'aron Kristiyano si mga inadalan ahimo ari si Antioquia.

27 Sinan panahon aniya' magpamadalugdog pan Antioquia mga paragsumat tikang si Jerusalem. 28 Anunggo i addangan si mga iya nag'arunan Agabos ngan makigpasumat-na iya si Espirito Santo nga aniya' titakka gutom si dimu'an lugar nga sakop si nasyon Roma. Ahinabo' nan ngan pag'emperadur-na si Claudio. 29 Nagka'arabuyunan si mga inadalan nga tubtob si sakaya-na si balang addangan, angamot kwarta si mga kabugtu'an si pagtu'o mag'istar si Judea. 30 Agbuhat-nay nan mga iya ngan si Bernabe pati' si Saulo i nagpabawa-na si mga amut-na pada'iray si mga mahanak si pagtu'o ari.

12

I Urusahon Paggawas-na si Pedro si Prisuhan

1 Sinan mga panahon, aniya' nagpamadakup-na si Hadi' Herodes* nga sakop si manniniripon pag'ampo'. I tuyu'-na i pagpasakit si mga iya tungod si mga pagtu'u-na. 2 Addangan si mga iya si Santiago nga siyaka-na si Juan. Nagpapugutan iya pina'agi si ispada. 3 Ngan pakakulaw-na nga akalipay nan si punu'-na si mga Hebro, agpadakup-na pa liwat si Pedro. Ahinabo' nan ngan Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na. 4 Kahuman-na pagpadakop si Pedro agpaprisu-nay to. Nagpabantayan iya si ampat grupo mga kasundaluhan nga agrilyibo sapatang-patangan. Agplano si Herodes pagbista si iya atubang si kalabbatan kahuman si Pyista si Paglabay.†

5 Sanglit sigi parangadyi'ay si Diyos i manniniripon pag'ampo' kay awiray pa si prisuhan si Pedro.

---

* **12:1** Ampu-na iya si Hadi' Herodes nga akahadi' gihapon si ka'agsuban pitak-na si papu'-na.

† **12:4** I Pyista si Paglabay, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

6 Si sangom myintras agbista-na iya si Herodes ka'asumuhan, agpaturi
si Pedro si tangnga'-na si duwangan sundalo. Paluyu-luyo i pusas-
na ngan nagpa'ingkot to si padurudambila' bantay. Aniya' liwat mga
bantay magtutunggo si gawas-na si mga pwirtahan. 7 Hintak aniya'
paluwa' anghel nagpabawa-na si Paragdalom ngan nagdanta'an i sallud-
na si prisuhan. Agpalpak-na si Pedro si kagiliran pagpukaw. Agpinugad-
nay to, “Dagmita, anungguha!” Ahulso' dayon i mga pusas-na si Pedro.
8 Mangno agpinugad-na iya si anghel, “Tuhayon badu'-moy nan basi'
ga'i kaw asugyapot ngan pasul'uton sandalyas-moy nan.” Agbuhat-
nay nan si Pedro. Agsumatan-na liwat iya si anghel, “Pasul'uton
pammakurumbut-moy nan ngan amaya'a si ako.” 9 Amaya' si Pedro
pagawas si prisuhan, pero day gana' si isip-na nga i nagparabuhat-
na si anghel ungod gayod ahinabo'. Si pagkagasi-na nga akakulaw
iya maka'urusa kurulawan. 10 Ag'agihan-na mga iya i dahulo pati' i
kaduwangan bantay ngan anakka si pwirtahan ransang si kuta' pan
syudad. Aglugaring to pag'abri ngan pa'agi mga iya ari. Aghuwang mga
iya aglangngan si kalsada tubtob anakka si pagsangahan-na mangno
hintak pa'amban si iya i anghel.
11 Mangno aka'alimagmag si Pedro ngan aminugad, “Ina'anto
akatu'anan na ako ngan gana' na duda-ko nga aglihug-na si Paragdalom
i anghel-na ngan agsalbar-na ako tikang si pagdalum-na si Herodes.
Agsalbar-na liwat ako tikang si dimu'an karat'an nagparapatakka-na si
mga Hebro.”
12 Si pakasantup-na si kamutangan-na, pada'iray iya si ruma'-na si
Maria, i nana-na si Juan nga kilala liwat si aron Markos nga kon singnga
agtiripon i mga a'a pagpangadyi'. 13 Anuktok si Pedro si pwirtahan-na si
kuta'. Padugok ngan angusisa si pwirtahan i kabulig danda nag'arunan
Roda. 14 Si pakakilala-na si busis-na si Pedro, alahi iya pabwilta tungod
si mahaya kalipay-na bisan ga'i pa sa'abrihan-na i pwirtahan. Agsumat
iya, “Awiray si pwirtahan si Pedro!”
15 Nagsarumanan iya, “Ga'i kaw akatu'anan si nagparayawit-moy
nan.” Si pagpara'insistir-na nga ungod to gayod, agpaminugad mga iya,
“Tingali i anghel-nay nan.”
16 Pero sigi hamok tuktok si Pedro, ngan si pangabri-na mga iya si
pwirtahan, agpangusa gayod mga iya si pakakulaw si iya. 17 Agsinyas
si mga iya si Pedro pagpamingaw ngan agsumat-na kon agpapa'i-na
iya agpagawas si prisuhan si Paragdalom. Aminugad iya, “Sumati-bi si
Santiago pati' i ditangnga' mga kabugtu'an si pagtu'o mahi'unong sito.”
Mangno pa'amban iya ngan pada'iray si la'in lugar.
18 Kanalungan bali kasamukan si mga sundalo. Agsipuruparatilaway
mga iya, “Ay daw i mahinabo' si Pedro?” 19 Pakahuman-na si Herodes
pagpa'anda' pahalap si iya, ag'imbistigaran-na pahalap i mga bantay
tungod kay ga'i namay gayod iya kina'anda'an. Mangno agmando' to
pagpamatay si mga bantay.

I Kinamatay-na

si Hadi' Herodes

Kahuman sinan, pa'amban si Herodes si prubinsya Judea ngan ag'istar
iya makali' ari si syudad Cesarea. 20 Maliyat na panahon agpara-
pakidiskusyon iya si magpangistar si mga syudad Tiro pati' Sidon sanglit

ag'aradda i mga taga sunsari'i pagpabawa mga pinili' a'a pagpakibagaw si iya. Agpasiguro dahulo mga iya si bulig-na si Blastus nga addangan si mga tinapuran-na si hadi'. Mangno pina'agi si iya, agpakatapit mga iya nga agsiharalapay kay agla'om mga iya si nasyun-na si hadi' para si mga pagkakan-na.
21 Si nagtala'an-na allaw si Herodes, agsul'ot iya si hadi'anon badu'-
na ngan aningkulo' iya si trunu-na. Agdiskurso iya atubang si mga a'a.
22 Sigi mga iya panurakaw, “Iyay nan i busis-na si adda diyos, ma'in si
a'a.” 23 Ga'i iya agdiri' sinan mga allingon pina'agi si pagpinugad kunta'
nga i Diyos dina i angay nagdayaw sanglit agpadusmug-na dayon iya
si adda anghel nagpabawa-na si Paragdalom. Tikang sinan pinaddihan
dayon iya battong tungod si pagkutkut-na si mga wati si tina'i-na hasta
nga amatay.
24 Pero agsamwak i allingun-na si Diyos ngan malabbat magpanutu'o.
25 Ngan pakatapus-na kas Bernabe pati' si Saulo si mga tuyu'-na ari si
Jerusalem, agbwilta mga iya nga agpabaya'-na si Juan nga kilala liwat si
aron Markos.

13

Agtu'inan-na si Espirito Santo

kas Bernabe pati' Saulo

Bilang mga Misyunaryo

1 Aniya' mga paragsumat pati' mga paragturo' nga sakop si man-
niniripon pag'ampo' ari si syudad Antioquia nga iya kas: Bernabe,
Simeon nga nag'anga'an Nigro, Lucio nga taga sunsari'i si syudad
Cirene, Manaen nga nagpahaya siray paghuwang-huwang si gubir-
nador Herodes,* pati' si Saulo. 2 Adda bisis ngan pagpangampu'-na
si Paragdalom si manniniripon bawa i pagpu'asa, agpakatu'an-na mga
iya si Espirito Santo, “Tagamahu-bi si Bernabe pati' si Saulo para si
nagpatu'in-ko si mga iya trabaho.” 3 Sanglit padayon i pagpamu'asa-na
ngan agpamangadyi' hi'unong si duwangan to. Kahuman sinan, nag-
pandu'unan to si mga palat-na si mga mahanak si pagtu'o pagpatubyan
si mga iya si katungdanan. Mangno nagpamataliwan.

Agparapasamwak kas Bernabe

ari si Cipre

4 Sanglit, tungod kay i Espirito Santo i maglihog kas Bernabe pati'
Saulo, padalugdog mga iya pan bungto Seleucia kon singnga mga iya
patalabok pan isla Cipre. 5 Si panakka-na mga iya si Salamina nga adda
syudad ari, agtikang dayon mga iya pagwali si allingun-na si Diyos ari si
mga sinaguga-na si mga Hebro. Huwang si mga iya si Juan Markos nga
nagpabaya'-na mga iya.
6-8 Agparapamalatas mga iya si mga kaburubungtuhan si bug'os isla
hasta nga anakka mga iya si syudad Papos. Mata'o i gubirnador ari
nga nag'arunan Sergio Paulo. Aglihog to pag'ala' si kas Bernabe pati'
Saulo kay aruyag iya amati' si allingun-na si Diyos. Si pag'araratubang-
na na mga iya, aniya' andang ari tinapuran nga huwang si gubir-
nador. Hebro iya nga nag'arunan Bar-Jesus pero si Grikuhanon Elimas

* **13:1** Baba-na iya si mamatay nan pa hamok Hadi' Herodes. Iya i gubirnador si Galilea si panahun-na si Jesus.

i pag'aron si iya. Tambalan iya nga bantugan si pagti'aw pati' si pagtigo
si titakka. Agparapakunu-kunoy to nga paragsumat-na iya si Diyos. Si
pagparapamati'-na si gubirnador si kas Bernabe, agkuntra si Elimas si
mga pinahallingan-na mga iya. Maniguroy to gayod nga ga'i abawa
i gubirnador si pagtu'o. 9 Mangno si Saulo nga kilala liwat si aron
Pablo, amuslong ari si Elimas. Agdaluman-na iya si Espirito Santo ngan
aminugad, 10 "Sapat-na kaw si Satanas ngan kuntra-na kaw si dimu'an
katadungan! Agsunod kaw gayod si karat'an ngan daya'on kaw. Ga'i
ba' kaw pahuway pagbaliko' si mga matadong pama'agi pagsunod si
Paragdalom? 11 Ina'anto akatuhunan kaw si kastigu-na si Paragdalom.
Abuta kaw ngan ga'i kaw akakulaw si danta'-na si allaw tubtob si
nagtala'an-na si Diyos."

Abuta dayon iya ngan agparapangarap-karap addangan pagpatuttot
si iya. 12 Pakakulaw-na si mahinabo' si Elimas, anutu'o dayon i gubir-
nador kay ag'usa gayod iya si gahom nga paluwa' tikang si nagparaturo'
mahi'unong si Paragdalom.

Agparapasamwak kas Pablo

ari si Antioquia, Pisidia

13 Amanakay paraw kas Pablo pati' i mga kahuruwangan-na tikang
si Papos pada'iray si Perga nga syudad si Pamfilia. Kundi' ngan kari'i-
na na mga iya, pa'amban si Juan si mga iya ngan pabwiltay to dina pan
Jerusalem. 14 Tikang si Perga pada'iray mga iya si Antioquia, Pisidia. Si
Allaw Pandidiskanso, pasallod mga iya si sinaguga ari ngan aningkulo'.
15 Pakahuman si mga barasahon nga nag'ala' tikang si Bala'ud-na si
Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, aniya' naglihug-na
si mga puno' si sinaguga pagpinugad si mga iya, "Mga kabugtu'an, kon
aniya' sumat-bi nga aka'aghat si mga a'a, alayon amahallinga kam."

16 Anunggo si Pablo ngan agsinyas pagpamingaw ngan aminugad,
"Amati'a kam si ako, ka'am mga a'a-nay nan si Israel hasta pa ka'am
mga ma'in nan Hebro nga matinu'uhon si rilihiyon kami' mga Hebro.
17 I Diyus-na si mga a'a-na si Israel, iya i magpili' si mga kapapu'-
papu'an-ta kam pati' i magpa'asinso si mga iya dungan si paglalabbat-na
mga iya tikang pa ngan pagpangistar-na ari si Ehipto bilang dayuhan.
Kinakulawan i mahaya gahum-na si paggiya-na si mga iya paggawas
sinan nasyon 18 ngan ag'antos iya si mga gawi'-na ari si disyirto sallod
si kwarinta anyos. 19 Mangno, iya i magpirdi si mga ka'aha'an si
pito' nasyon ari si Canaan ngan agpumwan-na i mga pitak-na si mga
ginsakupan-na bilang nag'iridar-na mga iya. 20 Ahinabo' nan dimu'an
sallod si kwatro syintos singkwinta anyos.

"Kahuman sinan, agbuwanan-na mga iya si Diyos mga huwis pag-
puno' tubtob si panahun-na kas Samuel nga paragsumat-na. 21 Mangno
agpalako i mga a'a adda hadi' ngan agpumwan-na si mga iya si Saulo
nga aghadi' tubtob si kwarinta anyos. Dadi'-nay to iya si Kis, nga sakop
si pamilya Benjamin. 22 Pakahuman pagbawi' si pagkahadi'-na si Saulo,
agtu'inan-na si Diyos si David nga magin hadi'-na mga iya. I Diyos
mismo magpakatu'an si mga a'a hi'unong si iya si pagpinugad-na: 'Si
dimu'an sakilala-ko, si David nga dadi'-na si Jesse, iya gayod i maka'irog
si kina'iya-ko. Buruhatun-na i dimu'an karuyag-ko.'

23 “Tikang si mga ka'uru'ampuhan-na sito lalla i Paragsalbar Jesus,
nga nagpabawa-na si Diyos paghadi' si Israel sigon si dati sa'ad-na.
24 Myintras abantog si Jesus, agparapasamwak si Juan Paragbunyag
nga kinahanglan agpamakulaw i dimu'an a'a-na si Israel nga agbasol
huwang si pagbag'o pina'agi si pagpabunyag. 25 Si paghinapus-tapus-na
si trabahu-na si Juan, aminugad iya, ‘Say i pagkakilala-bi si ako? Ma'in
ako i nagparapanimulat-bi, pero tipada'ito iya kahuman si ako. Ma'in
ngani' ako angay bisan pagbak'ad si sintas-na si sapatus-na.’ ”
26 Agpadayon si Pablo pagsumat, “Mga kabugtu'an nga ka'ampu-
ampuhan-na si Abraham, huwang na kam mga ma'in nan Hebro nga
matinu'uhon si rilihiyon kami' mga Hebro, tuninungi-bi to. Kita kam
dina i nagpatakkahan si sumat hi'unong si pa'agi nga atalwas i a'a, 27 kay
sumatan-ta kam, i mga a'a si Jerusalem angabuyon si mga punu'-na
nga ga'i pagkilala si Jesus. Lugod, si karuyag-na mga iya nga nagmatay
to, si ma'in tinuyo' agtuman-na dina mga iya i mga allingun-na si mga
paragsumat nga nagparabasa balang Allaw Pandidiskanso. 28 Bisan
ga'i mga iya aka'anda' tama' rason nga angay pagpatok kamatayon,
agpalaku-na mga iya si Pilato pagpamatay si iya. 29 Ngan atuman na
i dimu'an maka'anna' si Kasuratan hi'unong si iya, tighaw'as-nay to
mga iya tikang si day sanga-na si kayo† ngan tighulid-nay to si kwiba
panlalabbungan. 30 Pero agbanhaw-na iya si Diyos, 31 ngan sallod si pira
allaw kinakulawan iya si mga kahuruwangan-na siray pagbiyahi tikang
si prubinsya Galilea pan Jerusalem. Mga iya ina'anto i magpantistigos
mahi'unong si iya atubang si mga igkasi-ta.
32 “Pakatu'an kami' si ka'am i mahalap sumat: I nagpasa'ad-na si
Diyos si mga kapapu'-papu'an-ta kam mga Hebro, 33 atuman ato si kita
kam ngan pagpa'undong si Jesus bilang Paragsalbar. Aniya' maka'anna'
mahi'unong sito buhat si kaduwa Salmo:

Ka'aw i Dadi'-ko;‡
ina'anto publikar-ko nga ako i Tatay-mo.§

34-35 Pwira pa sinan, tungod kay aniya' sa'ad-na si Diyos maka'anna' si
Kasuratan:

Tuman-ko i nagsa'ad-ko si David
nga gana' la'in kon ma'in i dimu'an nga makatapuran ngan diyusnon
kararawatun-mo,*

aniya' liwat maka'anna' si Kasuratan mahi'unong si pagbanhaw-na si
Jesus nga ga'i arunot i bangkay-na:

Ga'i ako agtugot nga arunot i bangkay-na si Sagrado Nagtagama-ko.†

36 “Parti si David akatu'anan kita nga agsirbi iya si katuyu'an-na si
Diyos. Si pakamatay-na, naglabbungan iya huwang si mga kapapu'-
papu'an-na ngan arunot i bangkay-na. 37 Kundi' i nagbanhaw-na si
Diyos, ga'i ag'agi pagkarunot. 38 Sanglit mga kabugtu'an, aruyag ako
agpakatu'an si ka'am nga si Jesus i nagtukoy nga Gisurusagraduhi

† **13:29** Aniya' makigpasumat-na si Diyos si Kada'an Kasuratan nga amatay i Tinu'inan-na Mannanalwas si day sanga-na si kayo, sanglit aggamit si Pablo sinan parahallingon pagtukoy si kudos kinamatayan-na si Jesus. ‡ **13:33** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5). § **13:33** Salmo 2:7 * **13:34-35** Isa 55:3 † **13:34-35** Salmo 16:10

Tinu'inan ngan pasamwak-ko nga pina'agi si kamatayun-na, apasaylo i
sala'. 39 Gana' nagkwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi
si pagsunod si bala'ud-na si Moises kundi' agkwinta-na matadong i kada
addangan nga padayon si pagtutu'o si Jesus. 40 Agmatuha kam nga ga'i
ahinabo' si ka'am i nagpinugad-na si mga paragsumat:
41 Ka'am magparatamay nan, manginanuha kam pahalap.
Sigurado panno' kam si pag'usa pero amatay kam gihapon bulag si
Diyos
kay aniya' buruhatun-ko myintras allom pa kam nga ga'i kam anutu'o
bisan kon aniya' magpasayod si ka'am nga kamatu'uran to."‡
42 Mangno agdahulo kas Pablo pati' Bernabe paggawas si sinaguga,
sanglit aniya' mamungyod si mga iya pag'imbitar nga pagpahalling
pa mahi'unong sito si manunod Allaw Pandidiskanso. 43 Kahuman
pagpalitira si magtiriripon, malabbat i mamukod si kas Pablo. Aniya'
si mga iya mga Hebro pati' mga rilihuso nga magkabarawa si mga
rilihiyun-na. Sanglit agpadayon pa kas Pablo pagpasayod mahi'unong si
nagpanwali-na bawa i pag'aghat sito mga a'a nga agpasigi si pagtapud-
na mga iya si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos.
44 Si manunod Allaw Pandidiskanso, haros i dimu'an a'a si bug'os syu-
dad agtiriripon pagpakali si allingun-na si Paragdalom. 45 Si pakakulaw-
na si mga Hebro si katabbul-na sito mga a'a, aniya' si mga iya nga bali i
ka'awa'-na ngan agparahimullu'an-na mga iya i nagparapahalling-na si
Pablo.
46 Pero pusukado dina kas Pablo pati' Bernabe pagsupla si mga iya.
Aminugad si Pablo, "Kinahanglan wali kami' dahulo si ka'am i allingun-
na si Diyos. Kundi' kay andiri' may kam, klarado nga ga'i kam aburuban-
tad ngan ma'in kam angay pag'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-
na. Sanglit pada'iray na hamok kami' ina'anto si mga ma'in Hebro 47 basi'
atuman i nagtagamahan-na si kami' si Paragdalom:
Aghimu-ta kaw danta' para si mga ma'in Hebro,
basi' ka'aw i mamakatu'an si dimu'an mga a'a kon pinapa'i mga iya
atalwas."§
48 Si pakapakali-na sinan si mga ma'in Hebro, alipay mga iya ngan
agdayaw-na mga iya i allingun-na si Paragdalom. Agpanutu'o i dimu'an
nga nagpangandam pag'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na.
49 Agsara i allingun-na si Paragdalom si dimu'an lugar palibot
siray syudad. 50 Tungod sinan, aniya' mga kilalado danda nga mat-
inu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro pati' mga mahaya a'a si syudad
nga sa'aghat-na si mga Hebro pagkuntra si kas Pablo pati' Bernabe.
Agparapamasakitan-nay to mga iya tungod hamok si mga pagtu'u-na
hasta nga nagpamapinday to ari siray lugar. 51 Sanglit papaspas-na mga
iya i alpug-na si mga kitid-na pagpakatu'an nga anggana' na baratunun-
na mga iya si mga a'a ari ngan agdiritso mga iya si syudad Iconio. 52 Bisan
kon da'inan sinan i manakka si kas Pablo, agkarilipay i magkabirilin
inadalan ngan agpandaluman-nay to si Espirito Santo.

14

I Pagpasamwak-na kas Pablo

‡ **13:41** Hab 1:5 § **13:47** Isa 49:6

pati' Bernabe ari si Iconio

1 Ari si syudad Iconio, pasallod kas Pablo pati' Bernabe si sinaguga-na
si mga Hebro, sigon si kabatasanan-na na mga iya kon anakka si baha'o
lugar. Tungod si kahalap-na si pagwali-na mga iya, bali labbat si mga
Hebro ngan da'inan may si mga ma'in Hebro i magpanutu'o. 2 Pero i mga
Hebro nga agdiri' pagtutu'o si Jesus agpara'aghat-na i ditangnga' nga
ma'in Hebro pagkuntra si mga kabugtu'an si pagtu'o. 3 Bisan kon da'inan
sinan, tama'-tama' i kaliyat-na kas Pablo pag'istar ari, ngan pusukado
mga iya pagwali tungod si pagtapud-na mga iya si Ginu'o. Agparasumat
mga iya mahi'unong si mapinalangga'on pagpanginanu-na, ngan mismo
si Jesus i makapamatu'od nga ungod to pina'agi si pagbuwan-na si mga
iya gahom paghimo mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langit-
non kasiguruhan. 4 Sallod sinan mga ka'urason, i mga a'a nga alisang
dahulo agsadurudiki'it pag'abuyon si mga apostol ngan i ditangnga'
may angabuyon si mga ga'i magpanutu'o Hebro hasta nga anakka nga
agduwa na hamok grupo i mga a'a si syudad.

5 Ga'i agka'aradda siray i mga ma'in Hebro pati' i mga Hebro pero tun-
god si mga kasina-na mga iya si kas Pablo, agkurunsabo mga iya huwang
i mga punu'-na pagkastigo pati' pagtalutog. 6 Pero agpakatu'anan to
parti si plano sanglit palitira mga iya pada'iray si syudad Listra pati' si
bungto Derbe nga mga sakop si Liconia. Akatakka liwat mga iya si di-
tangnga' kaburubungtuhan sakop sito prubinsya, 7 ngan agpamadayon
pagpasamwak si mahalap sumat.

I Pagpasamwak ari si Listra

8 Ari si Listra aniya' addangan maglipag'ak nga ga'i gayod agamit i
kitid-na tungod kay lulid iya tikang pa si paka'allum-na. 9 Agparapamati'
to si pagparapasamwak-na si Pablo. Agbuslung-nay to pahalap si
Pablo ngan sa'abat-na nga aniya' gayod sito pagtapud-na si Jesus nga
sapalangngan-na iya 10 sanglit agban'u-nay to si Pablo, “Anungguha!”
Pakabati'-na sinan, anlukso dayon i lulid ngan agtikang paglangngan.

11 Pakakulaw-na si mga taga Liconia si nagbuhat-na si Pablo, agpanu-
rakaw to si mga kalugaringun-na linggwahi, “I mga diyos nga ag'istar
si langit, atiya' na nga agpakang'a'a!” 12-13 Ari si gawas-na si syudad,
aniya' templu-na si diyus-na mga iya nag'arunan Zeus ngan i pagkagasi-
na mga iya nga si Bernabe si Zeus na, ngan si Pablo may si Hermes kay
iya i tinu'inan parapasamwak. Sanglit i paraghalad-na si Zeus agbawa
mga panhahalad pada'iray si pwirtahan-na si syudad. Agpamawa mga
iya mga tinulu-tulo burak pati' mga butakal baka nga burunu'on kunta'
pagpakulaw nga ag'ampo' mga iya si mga apostol.

14 Pakakatu'an-na kas Bernabe pati' Pablo hi'unong sito, wagnit-na
dayon mga iya i mga badu'-na pagpakulaw nga akariman mga iya sito
mga a'a tungod kay ga'i to agpakakilala si ungod Diyos. Pamadugok
mga iya si kalabbatan magpanggubok ari ngan pina'agi si makusog busis
agpasayod mga iya, 15 “Dakam agbuhat sinan. Mga a'a hamok kami'
nga pararihu-bi. Agpasamwak kami' si ka'am si mahalap sumat basi'
patalikot kam si mga gana' kapulsanan-na diyos pada'iray si Diyos nga
gana' kamatayun-na, i maghimo si kalangitan, si pitak, si kalawot, pati'
si dimu'an mga inanna'-na sito. 16 Siray mga panahon, agpata'anan-
na hamok i mga ka'aha'an pagsunod si mga kalugaringun-na pama'agi.
17 Pero agpasiguro pirmi iya nga aniya' pruwiba si pagkadiyus-na.

Agpakulaw iya si kadaluman-na pina'agi si pagpumwan si ka'am i tigtanumon pati' i tigpangku'on. Iya i magbuwan si ka'am ka'abunda si pagkakan pati' i magpanno' si kasing-kasing-bi si kalipayan.” 18 Bisan pina'agi sinan mga allingon, agkuri dahulo kas Pablo pagpugong si mga a'a pag'ampo' si mga iya.

19 Mangno aniya' manakka mga Hebro tikang si mga syudad Antioquia pati' Iconio nga makabawa si mga a'a pagkuntra kas Pablo. Sanglit nagtalutugan si Pablo ngan nagdagnas pagawas si syudad. I pagkagasi-na mga iya nga minatay nayto. 20 Pero ngan pag'ararung-arung-na si mga inadalan, akamangno gihapon iya. Si pakatunggu-na, pabwilta iya pan syudad. Ka'asumuhan pataliwan mga iya si Bernabe pan Derbe.

Agbalik kas Pablo si Syudad

nga Tinikangan-na Mga Iya

si Pagbiyahi

21 Agpasamwak kas Pablo si mahalap sumat ari si Derbe ngan malab-bat i magkahirimo mga inadalan-na si Jesus. Mangno pabwilta mga iya pan Listra, Iconio pati' Antioquia 22 pagpabaskog si mga inadalan pati' pag'aghat sito pagpadayon si katangkud-na mga iya si ungod pagtu'o. Agparapinugad mga iya, “Si pagsakup-ta kam si mga nagpanhadi'an-na si Diyos, sigurado kita kam ag'agi malabbat kasakitan.” 23 Pahuway kas Pablo pati' Bernabe si kada lugar nga aniya' manniniripon pag'ampo' pagtu'in mga lalla nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o ngan pina'agi si pagpangadyi' pati' pagpu'asa, agpatubyan-nay to mga iya si Ginu'o nga dati na nagpantapuran-na. 24 Palabay mga iya si prubinsya Pisidia ngan agdiritso pan prubinsya Pamfilia. 25 Pahuway dahulo mga iya ari si syudad Perga pagpasamwak si allingun-na si Diyos, mangno diritso mga iya padalugdog pan bungto Atalia.

26 Tikang si Atalia, patalabok mga iya pagbwilta si Antioquia kon singnga nagpatubyan mga iya si Diyos siray ngan pataliwan-na mga iya pagpamiyahi. Nagpamatubyan to si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos basi' atuman i trarabahu'un-na mga iya pagpasamwak. 27 Sanglit panakka-na mga iya ari, agpaban'u-na i manniniripon pag'ampo' ngan agpasumat-na mga iya i dimu'an sabuhat-na si Diyos si paghuwang-na si mga iya, ngan kon pinapa'i sapamuklat-na i mga ma'in Hebro parti si pagtutu'o. 28 Ngan ag'istar mga iya ari si pira bulan pagpakihuwang si mga inadalan.

15

I Kunsihu-na si mga Apostol

ari si Jerusalem

1 Aniya' mga lalla man prubinsya Judea magpamada'iray si syudad Antioquia nga agparapanturo' si mga kabugtu'an si pagtu'o si pagpin-ugad, “Hasta nga ga'i kam agpamaturi' sigon si kabatasanan nagturu'-na si Moises, ga'i kam agkataralwas.” 2-3 Tungod sinan, anupak kas Pablo pati' Bernabe hasta nga agdiriskusyon mga iya. Sanglit nagpak-ibagawan mga iya duwangan si manniniripon pag'ampo' pagbagat si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o nga awiray si Jerusalem mahi'unong si nagsupakan-na mga iya. Nagtimahan mga iya para

si mga biyahi-na ngan nagpamataliwan huwang si mga magpanutu'o nagpamili' pagbaya' si mga iya. Si pagbalatas-na mga iya ari si mga prubinsya Fenicia pati' Samaria, agparasumat mga iya kon pinapa'i pakabawa-na pagtutu'o si mga ma'in Hebro. Tungod sinan sumat, bali i kalipayan-na si dimu'an kabugtu'an sinan mga lugar. 4 Panakka-na mga iya ari si Jerusalem, mahalap i pagkarawat si mga iya si manniniripon pag'ampo', si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o. Agpasumat-na mga iya sito mga a'a i dimu'an sabuhat-na si Diyos si paghuwang-na si mga iya.

5 Mangno, aniya' si magpanutu'o nga mga Parisiyo magpanunggo ngan magpaminugad, “Kinahanglan nagturi' ngan nagtugunan pag-sunod gayod si Bala'ud-na si Moises i dimu'an nga ma'in Hebro.”

6 Sanglit ag'aradda i mga apostol pati' i mga mahanak si pagtu'o pagbararagaw hi'unong si kamutangan-na si magpanutu'o nga ma'in Hebro. 7 Kahuman si bali diribatihay, anunggo si Pedro ngan aminugad, “Mga kabugtu'an si pagtu'o, katu'anan kam nga agpili'-na ako si Diyos tikang si ka'am ngan ay ba' ray pa ta'una, basi' mismo tikang si ako akapamati' ngan agpanutu'o si mahalap sumat i mga ma'in Hebro. 8 I Diyos nga sayod andang si ungod kina'iya-na si kada addangan, agpaku-law si pag'ako' si mga ma'in Hebro pina'agi si pagpa'ayop si Espirito Santo si mga iya, pariho si nagbuhat-na may si kita kam. 9 Pina'agi si pagtutu'o, agpasaylu-na si Diyos i mga kasal'anan-na. Sanglit kinaku-lawan nga para si Diyos, i mga ma'in Hebro gana' pagkala'inan-na si kita kam. 10 Kon sugad, dakam na agparapurbari-bi i pasinsya-na si Diyos pina'agi si pagbuwan kakurihan sito mga inadalan. Agparapapasunud-bi mga iya si Bala'ud-na si Moises nga bisan ngani' mismo kita kam pati' i mga kapapu'-papu'an-ta kam ga'i agpakakaya. 11 Lugod, agtutu'o kita nga atalwas kita tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalum-ta kam Jesus nga iya may liwat i mahinabo' si mga ma'in Hebro.”

12 Tungod sinan, gana' rinibuk-ribukay si pagparapamati'-na si dimu'an mag'atindir ari siray bararagaw ngan diritso agsumat kas Bern-abe pati' Pablo mahi'unong si mga nagbuhat-na si Diyos pina'agi si mga iya atubang si mga ma'in Hebro. Sito mga buhat, aniya' mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. 13 Pakahuman-na mga iya agpahalling, anunggo si Santiago ngan aminugad, “Mga kabugtu'an, amati'a kam si ako. 14 Agsumat-na na si Simon kon pinapa'i agpakatu'an-na si Diyos si primiro bisis i kadisididu-na pagpanginano si mga ma'in Hebro kay aniya' nagbulag-na ditangnga' si mga iya nga magin baha'o grupo ka'aha'an sakop si iya. 15 Ag'alagad gayod sinan i maka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat:

16 Pada'ito ako gihapon kahuman-ko pagkastigo si mga a'a-ko
ngan patunggu-ko gihapon i mga ginsakupan-na si Hadi' David.
Patindug-ko i magkaburungkag
ngan pabwilta-ko mga iya si dati kamutangan-na
17 basi' agpanganda' si Paragdalom i ditangnga' ka'aha'an
nga iya i mga ma'in Hebro nga nagtagama pag'ako' si arun-ko.
Iyay nan i allingun-na si Paragdalom nga magbuhat sito*
18 nga nagpakatu'an tikang pa siray.”

* **15:17** Amos 9:11,12

19 Mangno agpadayon si Santiago pagpahalling, “Sanglit para si ako,
ma'in angay pagpakuri si mga ma'in Hebro nga pamadugok si Diyos.
20 Lugod, suratan-ta kam mga iya pagsumat nga nagdiri' i mga pagkakan
nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos hasta pa i aniya' laha'-na
o ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i nagpalaha'. Nagdiri' liwat
i pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na. 21 Angay nga pasunud-ta
mga iya bisan hamok sinan mga kasugu'an kay maliyat na nagparawali
si kada lugar i Bala'ud-na si Moises ngan kalabbatan i sayod sito tungod
kay nagparabasay to si mga sinaguga kada Allaw Pandidiskanso.”

I Surat-na si Kunsiho

Pada'iray si Magpanutu'o

nga Ma'in Hebro

22 Mangno agsarabot i mga apostol pati' i mga mahanak si pagtu'o,
huwang i bug'os manniniripon pag'ampo', nga aniya' pinabaya' si mga
sunsari'i magpanutu'o si kas Pablo pati' Bernabe pagbwilta pan Antio-
quia. Sanglit tikang si kabugtu'an si pagtu'o agpili' mga iya duwangan
nga mga puno', Silas pati' Judas nga kilala liwat si aron Barsabas. 23 Yayto
i surat nagpabawa si mga iya:

Tikang to surat si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o, nga
mga kabugtu'an-bi.

Agsurat kami' si ka'am mga magpanutu'o nga ma'in Hebro anan si
Antioquia, hasta si mga prubinsya Siria pati' Cilicia:

Kumusta kam dimu'an.

24 Akapamati' kami' nga aniya' mga a'a, nga tikang kuno' si kami',
magparaturo' si ka'am nga akapasamok dina si mga inisipan-bi. Si
kamatu'uran, ga'i kami' aglihog sinan mga a'a. 25 Sanglit agsarabot
kami' pagpili' mga a'a pagpabawa pada'inan si ka'am. Agpabungyod
kami' mga iya si kas Pablo pati' Bernabe, mga hinigugma' kami'
kumpaniya 26 nga andam pirmi pagpa'unong si mga kinabuhi'-na para
si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 27 Sanglit agpapada'inan kami' kas
Judas pati' Silas pagpamatu'od nga i isi-na sito surat sigon gayod si
nagbararagawan kami'.

28 Angabuyon kami' si katuyu'an-na si Espirito Santo nga mahalap
para si ka'am kon ga'i kam nag'ura-urahan pagpabug'at pwira na i
pagtuman sito mga buruhaton: 29 Agdiri'a kam si mga pagkakan nga
human na nagpahalad si mga diyus-diyos hasta pa i aniya' laha'-na o
ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i nagpalaha'. Diri'u-bi liwat i
pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-bi. Para si kahalapan-bi kon
agtuman kam sito.

30 Mangno, nagpataliwan mga iya ngan agpamaktas pan Antio-
quia. Panakka-na mga iya ari, agpaban'u-na mga iya i manniniripon
pag'ampo' ngan agpumwan-na mga iya i surat. 31 Agbasa-nay to si mga
a'a ngan agkarilipay hi'unong si maka'a'aghat isi-na sito. 32 Mahaya i
mga sabulig-na kas Judas pati' Silas kay mga paragsumat-nay to liwat
si Diyos. Aka'aghat ngan akapabaskog mga iya si mga kabugtu'an si
pagtu'o tungod kay ma'isi i mga pinahallingan-na. 33 Kahuman si pira
allaw, nagpataliwan mga iya si mga kabugtu'an huwang i pagpalako

kamurayaw ngan makigpangumusta mga iya si magpanlihog sito.†
35 Pero pabilin kas Pablo pati' Bernabe ari si Antioquia. Agpadayon
mga iya pagturo' ngan pagpasamwak si allingun-na si Paragdalom ngan
malabbat ari i mga kapararihu-na.

Agsibulag

kas Pablo pati' Bernabe

36 Kahuman si pira duminggo, ag'agda-na si Pablo si Bernabe, “Tana
pabwilta pagbisita si mga kabugtu'an si pagtu'o si intiro kaburubung-
tuhan nagpasamwakan-ta si allingun-na si Paragdalom. Kulawan-ta kon
mati'ay na mga iya.” 37 Karuyag-na si Bernabe nga pinabaya' si mga
iya si Juan, nga kilala liwat si aron Markos. 38 Iyay nan i dadi'-dadi'on
pa lalla nga pabulag si mga iya ngan kari'i-na mga iya si prubinsya
Pamfilia ngan ga'i na agpadayon pagtapos si mga trabahu-na. Bisan
kon agsiharalapay na mga iya, akahuna'-huna' gihapon si Pablo nga
ga'i pagpabaya' sito kay aniya' sito kina'iya-na pagbulag nga gana' sarit-
saritay. 39 Tikaladkad na kunta' i mga laha'-na kas Pablo pati' Bernabe
ngan gana' gayod papirdi si mga iya sanglit agbulag na hamok mga
iya. Patalabok si Bernabe huwang si Markos pan isla Cipre 40 ngan si
Silas may i nag'agda-na si Pablo pagbaya' si iya. Nagpatubyan kas Pablo
pati' Silas si mga kabugtu'an si mapinalangga'on pagpanginanu-na si
Paragdalom. 41 Pataliwan mga iya ngan si paka'agi-na mga iya si Siria
pati' si Cilicia, sigi mga iya pabaskog si mga pagtu'u-na si manniniripon
pag'ampo' si mga kaburubungtuhan ari.

16

Agpahuwang-na kas Pablo

si Timoteo

1 Agdiritso kas Pablo pada'iray si bungto Derbe mangno si syudad
Listra. Aniya' sunsari'i inadalan nag'arunan Timoteo. Hebro sito i
nanay-na nga sakop si mga magpanutu'o pero Griko dina i tatay-na.
2 Nagparadayaw to si mga kabugtu'an si pagtu'o ari si Listra pati' ari
si syudad Iconio. 3 Aruyag gayod si Pablo pagpahuwang sito, sanglit
agturi'-nay to basi' nagkarawat si mga Hebro, kay akatu'anan i mga
Hebro ari si mga aragihan-na lugar nga Griko dina i tatay-na. 4 Si
pagparapamada'iray-na mga iya si kaburubungtuhan, agpakatu'an-na
mga iya i nagbararagawan-na si mga apostol pati' si mga mahanak
si pagtu'o ari si Jerusalem basi' akasunod i magpanutu'o. 5 Sanglit
agbabaskog i manniniripon pag'ampo' ato sito mga lugar ngan sigi mga
iya lalabbat si kada allaw.

Aniya' Maka'urusa Kurulawan

Nagpakulaw si Pablo

ari si Troas

6 Agpamaktas kas Pablo si mga lugar sallod si Frigia nga sakop si
prubinsya Galacia, kay ga'i mga iya nagtugutan si Espirito Santo pag-
pasamwak si allingun-na ari si banda timugan parti si prubinsya Asia.
7 Si pagdadara'un-na mga iya si mga lugar sakop si Misia ari si banda

† **15:33** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (34) Pero agdisisyon si Silas nga pabilin hamok ari.

norte, akahuna'-huna' mga iya pasallod si mga lugar sakop si Bitinia
pero ga'i gihapon mga iya agtugutan-na si Espiritu-na si Jesus. 8 Sanglit
pa'agi na hamok mga iya ari si Misia ngan padalugdog pan syudad Troas.
9 Kasanguman aniya' nagpakulaw si Pablo maka'urusa kurulawan. Ari
sakulawan-na i taga prubinsya Macedonia nga agtutunggo ngan sigi
pakimalu'oy si iya, “Pada'ituha may alayon si Macedonia ngan buligin
kami'.” 10 Pakakulaw-na si Pablo sinan maka'urusa kurulawan, ag-
dadagmit dayon kami' nga akatalabok pan Macedonia, kay akasiguro
kami' nga da'inan sinan i pa'agi-na si Diyos pagmando' si kami' pag-
pasamwak si mahalap sumat si mga taga sunsari'i.

I Pakabawa si Lydia Pagtutu'o

11 Tikang si Troas, agpalayag kami' pan isla Samotrasia mangno
ka'asumuhan agdiritso kami' pan bungto Neapolis. 12 Tikang ari agpa-
maktas kami' pan Filipos. Adday nan si pinaka'impurtanti syudad si
Macedonia nga aglugaring si panggubyirnuhan tungod kay ka'urugan si
magpangistar ari tikang gayod si Roma. Ag'istar kami' ari si pira allaw.
13 Panakka-na si Allaw Pandidiskanso, pagawas kami' si syudad
ngan pada'iray kami' si suba' kon singnga agla'om kami' nga aniya'
pammamangadyi'an-na si mga Hebro. Panakka kami' ari, aningkulo'
kami' ngan agtikang dayon kami' pagpakibagaw si mga danda nga
agtiriripon ari. 14 Addangan si mga magpamati' si Lydia, nga parabali-
gya' si mahal mga hiniro nga kulor igot. Yayto danda taga sunsari'i
dina si syudad Tiatira ngan matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro. I
Paragdalom i makapamuklat si inisipan-na pag'ako' si sumat-na si Pablo.
15 Kahuman si pakabunyag si iya hasta pa si kahuruwangan-na si ruma',
ag'imbitaran-na kami' pagpada'iray si mga iyay ray. Aminugad iya, “Kon
agkilala-bi ako nga adda tangkod magtutu'o si Paragdalom, tana kam
pan ruma' ngan ari kam pasangpot.” Sanglit sapabaya'-na kami'.

Nagpriso kas Pablo pati' Silas

16 Adda bisis si pagpada'iray kami' si pammamangadyi'an-na si mga
Hebro, aniya' manupo' si kami' binalli na uripon danda nga nag'ayupan
si mara'at espirito. Tungod sinan, akatu'anan iya si titakka ngan aka-
payaman iya si mga tagtawa' si iya pina'agi si pala'in-la'in pagtigo. 17 Sigi
iya burubungyod si kami' kas Pablo, ngan sigi turakaw, “Yayto mga
a'a i mga rilihugun-na si Gilalabawi Diyos, nga agparasumat si ka'am
mahi'unong si pa'agi nga atalwas kam.” 18 Agparabuhat-nay nan sallod
si pira allaw. Si kaliyat-liyatan angudyot si Pablo ngan angatubang iya
si danda pagpinugad si mara'at espirito, “Pina'agi si gahum-na si Jesu-
Kristo, papindaha anan.” Pakapinugad-na si Pablo, pa'amban dayon i
mara'at espirito ari si danda.
19 Pakahuna'-huna'-na si mga tagtawa' si danda nga akawara'an na
mga iya si mga nag'inanda'an-na, agdakup-na mga iya si Pablo pati' Silas.
Agdagnas-nay to mga iya pada'iray si plasa pag'atubang si mga punu'an.
20 Agpa'intriga-na mga iya pada'iray si mga huwis ngan agpansumbong,
“Mga Hebroy to mga a'a nga akapasamok si syudad-ta kam, 21 pina'agi si
pagparaturo' si kabatasanan nga kuntra si bala'ud-ta ngan ma'in angay
nagsunod para si kita nga mga a'a-na si nasyon Roma.”
22 I magpanggubok angirog pag'ikakastigo si kas Pablo pati' Silas
sanglit makighugkasan-na mga iya si mga huwis si dimu'an mga

sul'ut-na ngan makiglatigu-na. 23 Kahuman si malabbat paglatiguhi,
nagpriso mga iya. Nagmandu'an i wardin pagkandado si mga iya.
24 Pakakarawat-na sinan mando', agpa'anna'-na mga iya si wardin ari
si pinakadamurihan silda ngan nagpasul'ot i mga kitid-na tangnga' si
duwa gip'at.
25 Ngan banda magkatutnga', agparapangadyi' pati' agparapanganta
para si Diyos kas Pablo pati' Silas, ngan i ditangnga' may priso sigi
pamati' si mga iya. 26 Mangno hintak anlinog nga day duyan i prisuhan
ngan aka'abrihan dayon i mga pwirtahan-na ngan agkahurulso' i gapus-
na si dimu'an mga priso. 27 Akamu'aw-mu'awan i wardin, mangno
pakakulaw-na nga abrido na dina i dimu'an pwirtahan, hulkut-na i
ispada-na basi' ag'unay kunta' tungod kay i pagkagasi-na nga agpaka-
puga na dina i mga priso. 28 Pero anurakaw si Pablo, “Dakaw sinan.
Atiya' gad kami' dimu'an!”
29 Amalako lampara i wardin mangno agrarabunos pasallod si
prisuhan, nga bali pagkuba-kubahan si darakan-na, ngan pa'akkom
atubang si kas Pablo pati' Silas. 30 Mangno agpamawa-nay to ari si gawas
ngan amatilaw, “Mga sinyor, pinapa'i-ko nga atalwas ako?”
31 Anaruman mga iya, “Anutu'uha si Ginu'o Jesus ngan atalwas kaw
ngan da'inan may liwat i kahuruwangan-mo si ruma'.” 32 Sanglit
nagpa'ala' i dimu'an magpangistar si ruma'-na ngan agsumatan-na mga
iya kas Pablo si allingun-na si Paragdalom. 33 Sinan mismo ka'urason
si sangom, agtuttutan-na mga iya si wardin basi' sahugasan-na sito i
mga kasamaran-na mga iya. Mangno agpabunyag dayon iya huwang
i dimu'an ginsakupan-na. 34 Agbawa-na mga iya si wardin pada'iray si
ruma'-na ngan agpakakan-na. Bali kalipayan-na tungod kay anutu'o na
iya si Diyos ngan da'inan may liwat i dimu'an magpangistar si ruma'-na.
35 Ka'asumuhan nalong, agpapada'iray-na si mga huwis i mga
tinapuran-na pagsumat si wardin nga pinagawas mga iya. 36 Aminugad
i wardin si Pablo, “Agmando' i mga huwis nga pinagawas kam si Silas.
Sanglit libri na kam. Murayaw pa kam kunta' si kamutangan-bi.”
37 Pero aminugad dina si Pablo ari si mga tinapuran, “Agpakastigu-
na kami' si mga huwis atubang si ka'aha'an nga gana' uru'imbistigaray
bisan kon a'a-na kami' si nasyon Roma. Ngan ina'anto i karuyag-na mga
iya nga basta na hamok kami' pagawas-na. Ga'i pwidi. Kinahanglan ala'-
na kami' ato mga iya ngan baya'-na pan gawas.”
38 Agsumbong i mga tinapuran si mga huwis. Mangno, pakakatu'an-
na si mga huwis nga a'a-na bali' si nasyon Roma kas Pablo, angabat
mga iya katalaw. 39 Pada'iray mga iya pagpakibagaw nga agsiharalap
pati' pagbaya' si mga iya paggawas si prisuhan. Agpakimalu'oy mga iya
nga pama'amban to si syudad. 40 Pakagawas-na kas Pablo pati' Silas,
pada'iray dahulo mga iya si ruma'-na si Lydia. Ari mga iya agbararagat
si mga kabugtu'an si pagtu'o ngan agparapangaghat-nay to. Mangno
pataliwan na mga iya.

17

I Mahinabo' si kas Pablo
ari si Tesalonica

1 Pa'agi kas Pablo pati' Silas si duwa syudad nag'arunan Ampipolis
pati' Apolonia, mangno anakka mga iya si syudad Tesalonica. Aniya'

sinaguga-na si mga Hebro ari 2 sanglit pasallod dahulo si Pablo sigon
si kabatasanan-na kon anakka iya si baha'o lugar. Ari pirmi iya si
kada Allaw Pandidiskanso sallod si tallo duminggo ngan pina'agi si
Kasuratan agparapapatadung-na i mga a'a. 3 Agparapasabot ngan ag-
parapamatu'od iya nga kinahanglan dahulo agsakit siray i Tinu'inan
Mannanalwas mangno abanhaw. Si katapus-tapusan aminugad iya,
“Kon sugad, sigurado nga si Jesus nga nagpasamwak-ko si ka'am, iya i
Tinu'inan Mannanalwas.” 4 Aniya' si mga Hebro magka'araghat ngan
pahuwang si kas Pablo pati' Silas. Malabbat liwat magka'araghat si mga
Griko nga matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro, ngan da'inan liwat
i mga kilala danda si syudad.

5 Pero agpangabugho i ditangnga' mga Hebro, sanglit agpantiripun-
na mga iya i mga bugoy si mirkado ngan agtikangan-na mga iya pag-
pasamok si syudad. Agdayu-na mga iya i ruma'-na si Jason pag'anda' kas
Pablo pati' Silas basi' sabawa-na mga iya pagawas ngan sapakastigu-na
si magpanggubok ari. 6 Pero ga'i mga iya sa'anda'an-na, sanglit agguyud-
na mga iya si Jason pati' pirangan pa si kabugtu'an si pagtu'o pada'iray
si mga punu'-na si syudad, ngan agparapanggagasod, “Agpakapada'ito
na si syudad-ta kam i mga a'a magparapanamok si bug'os kalibutan
7 ngan si Jason i mag'istimar sito mga a'a. Agpantalapas to si bala'ud-na
si Emperador si pagpinugad nga aniya' pa kuno' la'in hadi' nag'arunan
Jesus.” 8 Ngan pakabati'-na mga iya sinan, angura-ura dina i kasamuk-
na si magpanggubok ari pati' si mga puno' si syudad. 9 Nagpiyansahan
kas Jason mangno nagpamagawas mga iya.

Agtutu'o i mga A'a

ari si Berea

10 Kasanguman, nagpataliwan si kabugtu'an si pagtu'o kas Pablo pati'
Silas pada'iray si syudad Berea. Ngan pakadiskansu-na na mga iya ari,
agpamasallod mga iya si sinaguga. 11 La'in i pagka'a'a-na si mga taga
Berea kuntra si mga taga Tesalonica, kay awili mga iya pagtimbang
si mga sapamati'an-na. Agpantuninong to gayod si sumat-na si Pablo
balang allaw, ngan agpara'anda'-na mga iya si Kasuratan pagpasiguro
kon kamatu'uran ba' i nagparapahalling-na. 12 Matabbol si mga Hebro
i magpanutu'o. Matabbol liwat i magpanutu'o si mga Griko lalla ngan i
ditangnga' si mga kilala Griko danda.

13 Mangno agpakatu'anan i mga Hebro taga Tesalonica nga
agparawali-na si Pablo i allingun-na si Diyos ari si Berea. Sanglit
agpamada'iray may liwat mga iya pagsamok si kalabbatan basi'
agsaramulyo. 14-15 Tungod sinan, ag'apura i mga kabugtu'an si pagtu'o
pagpataliwan dayon si Pablo pero pamabilin kas Silas pati' Timoteo.
Aniya' nagpanlihog pagbantay si Pablo pada'iray si bungto nga matapit
si kalawot, ngan agpamaya' to si iya pagtalabok pan syudad Atenas. Si
pagpamalik-na sito, agpanugunan-nay to para si kas Silas pati' Timoteo
nga ga'i ag'awat pagbukod si iya.

Awili i mga taga Atenas

Pagpamati' si Pablo

16 Si pagpara'antahak-na si Pablo ari si Atenas, mabidun'on iya si
pakakulaw-na nga bali labbat mga diyus-diyos si syudad. 17 Agla'om iya
nga aniya' magpanutu'o si Jesus si mga Hebro pati' si mga Griko nga

matinu'uhon si rilihiyun-na mga iya sanglit agparapasayod iya balang allaw ari si sinaguga, ngan da'inan may liwat si magpakata'op si iya ari si mirkado. 18 Aniya' sata'upan-na ari duwa grupu-na si mga mata'o paragturo'. I adda nag'arunan Epecureo ngan i adda may Estoico. Agtikang mga iya pagpakipasuhay si Pablo. Si kaliyat-liyatan aniya' maminugad pada'iray si katingpid-na, “Ay ba' to nagparasumat-nay to kay agparapakangta'u-ta'o gayod?” Aniya' may maminugad, “Day agparapakahalap iya si mga diyus-na si la'in lugar basi' abawa kita.” Akapinugad mga iya sinan kay agparawali-na si Pablo i mahalap sumat hi'unong si Jesu-Kristo pati' si pagkabanhaw.

19 Mangno, ag'agda-na mga iya si Pablo pada'iray si Areopago* ngan agtilaw-nay to mga iya ari, “Pwidi ba' kami' akatu'anan si nagparasumat-moy nan mga baha'o pagturo'? 20 Kay aniya' mga sapakalihan kami' nagparaturu'-mo nga la'in gayod, ngan aruyag kami' nga akatu'anan si karuyag sidngun-na.” 21 Akapinugad mga iya sinan kay i mga taga Atenas pati' i mga dayuhan magpangistar ari gana' la'in trabahu-na kon ma'in hamok i pagburubaragaw ngan pagpamati' si mga baha'o pagturo'.

I Pagpasamwak-na si Pablo

ari si Areopago

22 Sanglit, anunggo dayon si Pablo si tangnga'-na si ka'aha'an ari si Areopago ngan aminugad, “Ka'am mga taga Atenas. Klarado gayod si pangulawan-ko nga matinu'uhon kam si pala'in-la'in diyos 23 kay si pagparalibut-libut-ko, sakulawan-ko i mga pangngangampu'an-bi. Aniya' pa ngani' sa'anda'an-ko altar nga aniya' makamarka ari:
Yayto papasamwakun-koy to si ka'am, iya i nagparadayaw-bi bisan kon ga'i pa sakilala-bi.

24 “I Diyos nga maghimo si kalibutan pati' si dimu'an inanna'-na sito, iya i Paragdalom si langit pati' si pitak. Ga'i iya ag'istar si mga templo tinindug-na si ka'aha'an, 25 ngan ga'i liwat iya tigsirbi bisan kon i mga pagkagasi-na si mga a'a nga agkinahanglan gayod iya si mga pagsirbi-na. Lugod, iya i magbuwan kinabuhi' si dimu'an a'a huwang i dimu'an kinahanglanun-na. 26 Tikang si addangan aghimu-na i pala'in-la'in a'a si balang nasyon, basi' sapama'istar-na si bug'os kalibutan. Agpili'-na andang i panahon nga angay si mga iya pati' i panubtuban-na si lugar nga mga iristaran-na. 27 Agda'itu-nay to si Diyos basi' agpanganda' si iya, ngan tingali si pagparapangarap-karap-na si iya, kina'anda'an iya ngan akasana'agan mga iya, kay si kamatu'uran ma'in matala i Diyos si kada addangan si kita kam. 28 Bisan ngani' addangan si mga igkasi-bi Griko agsurat, ‘Tungod si padayon pagpanginanu-na, agpasigi i kinabuhi'-ta, i pangiwa-kiwa-ta ngan aniya' kalugaringun-ta kina'iya.’ Ngan addangan liwat si mga parabalak-bi agpinugad, ‘Kita kam i mga dadi'-na.’

29 “Sanglit, tungod kay mga dadi'-na may kita kam si Diyos, ga'i kunta' kita kam aghuna'-huna' nga akapariho i kina'iya-na si Diyos si mga kinurtihan bulawan, mga salapi' o mga bato. Mga burubullo' to diyos nga hinimu-na hamok si planu-na si a'a pati' si kata'u-na pagdibuho. 30 Si pa'agiray mga panahon ga'i agpanginanu-na si Diyos i mga da'ito sito

* **17:19** I Areopago, iya i buntay kon singnga aniya' mga pala'in-la'in templu-na si mga diyus-diyos nga nagtiriripunan-na pirmi si mga a'a pagbararagaw.

nga ga'i pa sakatu'anan-ta, pero agtugon iya ina'anto si dimu'an mga
a'a si bisan singnga lugara pagbasol huwang si pagbag'o. 31 Agda'inan
iya sinan kay aniya' na nagtala'an-na allaw si pantay paghusgar si
mga a'a ato si kalibutan, ngan agtu'in andang iya kon say i tihusgar.
Agpamatu'uran-na nayto si dimu'an mga a'a pina'agi si pagbanhaw-na
si iya."
32 Si pakabati'-na mga iya hi'unong si pagkabanhaw, aniya' si mga iya
magpanabri', pero aniya' liwat pirangan magpaminugad, "Aruyag kami'
pagpamati' utro si mga nagparapahalling-moy nan." 33 Kahuman sinan
pa'amban si Pablo ari si Kunsiho, 34 pero aniya' gihapon magpamaya'-
baya' si iya tungod kay agpanutu'o. Huwang si mga iya si Dionicio nga
myimbro si Kunsiho ari si Areopago, pati' i danda nag'arunan Damaris,
ngan aniya' pirangan pa liwat magpanutu'o.

18

I Pag'istar-na si Pablo

ari si Corinto

1 Kahuman si pira duminggo pag'istar-na ari si syudad Atenas,
agdiritso si Pablo pan syudad Corinto. 2 Aniya' sakilala-na ari Hebro
nag'arunan Aquila, nga taga sunsari'i si prubinsya Ponto. Anakka
payto hamok man prubinsya Italia huwang i alla-na nag'arunan Priscila
tungod kay aniya' mandu'-na si Emperador Claudio si dimu'an mga
Hebro pagpagawas ari si Roma. Agtungbalay-nay to mga iya si Pablo.
3 Mga kapararihu-nay to parahimo tulda sanglit makisangpot iya ari
basi' ag'aradda mga iya pagtrabaho. 4 Balang Allaw Pandidiskanso
agparapasayod si Pablo si mga Hebro pati' si mga Griko ari si sinaguga
basi' kunta' sa'aghat-na si pagtu'o.
5 Ngan panakka-na kas Silas pati' Timoteo tikang si prubinsya Mace-
donia, gana' la'in nag'arup-na si Pablo kon ma'in hamok i pagwali.
Sigi iya sumat si kamatu'uran si mga Hebro nga i nagparapanimulat-
na mga iya Tinu'inan Mannanalwas, gana' na la'in kon ma'in si Jesus.
6 Pero agparapanupak-na ngan agparapanhinunu'u-na hamok si mga
Hebro si Pablo. Sanglit agpaminugad-na, "Kon ka'am mismo maghusgar
si kalugaringun-bi, ka'am i barasulon! Gana' na baratunun-ko sito si
ka'am. Ambanan-ta kam tikang ina'anto basi' sa'arup-ko namay i mga
ma'in Hebro si pagpasamwak si mahalap sumat," ngan patalikot dayon
iya.
7 Mangno pa'amban kas Pablo si sinaguga basi' i pagtiriripun-na mga
iya alalin pada'iray si manunod ruma' nga tawa'-na kas Tito Justo, nga
matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro. 8 Huwang sito i punu'-na si
sinaguga nag'arunan Crispo kay agtutu'o iya si Ginu'o hasta pa i bug'os
pamilya-na. Ngan pagparapamakali-na si mga taga Corinto si Pablo,
aniya' malabbat magpanutu'o ngan makabunyagan.
9 Adda sangom, pina'agi si maka'urusa kurulawan, agsumatan-na si
Ginu'o si Pablo, "Dakaw atalaw. Pasigihon hamok nagparapahalling-
moy nan, ngan dakaw pahuway, 10 kay atiya' ako pagdamay si ka'aw.
Bisan kon aniya' manlusob si ka'aw, gana' mamuso' pagpapaddi si ka'aw,
kay malabbat mga ginsakupan-ko ato sito syudad." 11 Sanglit, ag'istar si
Pablo ari adda ngani' tunga' ta'on pagturo' si mga iya si allingun-na si
Diyos.

12 Sallod sinan panahon, si Galio i gubirnador ari si Acaya. Sin adda
agkurunsabo i mga Hebro pagdakop si Pablo ngan agbawa-na mga iya
pan husgado. 13 Mangno, agpanumbong mga iya, “Agpara'aghat-na sito
lalla i mga a'a pag'ampo' si Diyos si mga pa'agi nga agsupak si bala'od.”
14 Si pamahalling-na na kunta' si Pablo, agpinugad-na si Galio i
mga Hebro, “Aniya' kunta' pulus-na si ako pagpamati' si ka'am kon
mahi'unong ba' si adda kinapilyuhan o ma'in ngani' adda mahaya
kasal'anan i mga sumbung-bi. 15 Pero ka'am na hamok manuhay
kay parti may nan dina si nagdiriskusyunan-bi hi'unong si mga
kalugaringun-bi allingon, aron pati' bala'od. Ga'i ako anhusgar kon
da'inan sinan.” 16 Sanglit, agparabaw-na mga iya ari si husgado.
17 Aniya' punu'-na si sinaguga nag'arunan Sostenes, ngan iya i makalug-
tukan si kasina-na si mga a'a. Agparapandasuk-nay to mga iya si hawan-
na si husgado, pero ga'i manginano si Galio bisan ay mga nagpanhimu-
na.

I Pagbwilta-na kas Pablo

pan Antioquia

18 Maliyat pa dina i pag'istar-na si Pablo ari si Corinto. Mangno
agsarit iya si mga kabugtu'an-na si pagtu'o pagtaliwan pan prubinsya
Siria huwang kas Priscila pati' Aquila. Aniya' bungto pandudu'ungan
nag'arunan Cencrea nga sakop si Corinto kon singnga agpaburog iya
sigon si mga tuluhu'an-na si mga Hebro pagpakulaw nga aniya' sa'ad-
na si Diyos. Kahuman sinan patalabok na mga iya. 19 Mangno pahapit
dahulo mga iya si syudad Efeso, kon singnga agbilin-na si Pablo kas
Priscila pati' Aquila ngan aglugaring dayon iya pada'iray si sinaguga
ngan ari agparapahalling si mahalap sumat pagpasayod si mga Hebro.
20 Aghawiran-na iya si mga magpamakali pag'istar maliyat-liyat pa, pero
amaribad iya. 21 Myintras iya pa'amban aniya' sa'ad-na, “Pabwilta ako
kon iya i tuyu'-na si Diyos.” Mangno amanakay gihapon iya paraw.
22 Si pasalta-na ari si syudad Cesarea, pasagka dayon iya pan
Jerusalem pagpangumusta si manniniripon pag'ampo', mangno agbak-
tas iya pagbalik pada'iray si syudad Antioquia. 23 Kahuman si pira
duminggo ari, pataliwan namay si Pablo. Agparalibut-na i mga pala'in-
la'in bungto si bug'os Galacia pati' Frigia pagpasarig si mga pagtu'u-na si
dimu'an inadalan.

Agparapasamwak si Apolo

ari si Efeso

24 Siray uras, aniya' Hebro manakka ari si Efeso nag'arunan Apolo,
nga taga sunsari'i si syudad Alejandria. Mata'o gayod iya labihan na
kon hi'unong si Kasuratan. 25 Nagturu'an na iya si pa'agi pagsunod si
Paragdalom, ngan masagha' gayod iya si pagpahalling. Agmatuhan-
na gayod i nagparaturu'-na mahi'unong si Jesus, bisan kon i sata'uhan-
na tubtob hamok si pagsabut-na si pagparabunyag-na si Juan siray.
26 Siray mga allaw, pusukado iya pagparapahalling ari si sinaguga. Ngan
pakabati'-na kas Priscila pati' Aquila si iya, akatu'anan mga iya nga
kulang pa i pagsabut-na. Sanglit ag'agda-na iya pada'iray si mga ruma'-
na ngan ari mas nagpaklaro i pag'isplikar si iya si pa'agi pagsunod si
Diyos.

27 Ngan pakapinsar-na si Apolo pakatba pan Acaya, agparasagda-na
iya si mga kabugtu'an pagpadayon si planu-na. Mangno agpanurat to si
mga inadalan ari pagpanginano si iya. Si panakka-na ari, mahaya gayod
i sabulig-na para si mga a'a magpanutu'o tungod si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Ginu'o. 28 Mahaya i kapulsanan-na paglupig si
mga Hebro si pagparapamasusuhay-na atubang si mga a'a pina'agi si
pagparapamatu'ud-na tikang si Kasuratan nga gana' na la'in Tinu'inan
Mannanalwas kon ma'in hamok si Jesus.

19

I Pagparapasamwak-na si Pablo

ari si Efeso

1 Ngan ari pa si Apolo si syudad Corinto, agpili' si Pablo si tinampo si
kabubukiran basi' tulos anakka si syudad Efeso. Aniya' sabagatan-na
mga inadalan ari 2 nga sapamatilawan-na, “Si panutu'u-bi, pa'ayop ba'
si ka'am i Espirito Santo?”

Agpanaruman mga iya, “Ga'i pa kami' akatu'anan nga nagpabawa na
i Espirito Santo.”

3 Sanglit amatilaw pa si Pablo, “Kon sugad, ay may i nag'aku'-bi si
pagpabunyag-bi?”

Anaruman may mga iya, “Si pagpabunyag kami' ag'ako' kami' i
nagparaturu'-na si Juan.”

4 Aminugad si Pablo, “Agbunyag si Juan si mga a'a pagpakulaw nga
agpanbasol to huwang si pagbag'o. I nagtukuy-na si Juan si pagpinugad-
na, ‘Tutu'uhu-bi i titakka pa manunod si ako,’ gana' la'in kon ma'in
si Jesus.” 5 Si pakabati'-na mga iya sinan, agpakabunyagan mga iya
pag'ako' si arun-na si Ginu'o Jesus. 6 Ngan pamadu'un-na si Pablo si mga
palat-na ari si mga iya, pa'ayop dayon i Espirito Santo. Agpakapahalling
mga iya si la'in linggwahi hasta pa si makigpasumat-na si mga iya si
Diyos. 7 Mga dusi lalla i sari'i siray uras.

8 Mangno pasallod si Pablo si sinaguga ari ngan agparapangatadungan
iya pag'aghat si mga a'a kon pinapa'i mga iya agpakasakop si mga
nagpanhadi'an-na si Diyos. Pusukado gayod iya si pagparapahalling-
na ari sallod si tallo bulan. 9 Pero aniya' gihapon si mga iya
magparapamakangbungul-bungol. Agdiri' mga iya pagtutu'o ngan
hayag gayod si kalabbatan i pagparapamakara'at-na si baha'o pa'agi
pagtapit si Diyos. Sanglit ag'ambanan-na mga iya si Pablo. Agpabaya'-
na i mga inadalan ngan agparapanbararagaw balang allaw ari si pan-
niniripunan nga tawa'-na si Tirano. 10 Padayon nan sallod si duwa ta'on,
sanglit akapamati' si allingun-na si Paragdalom i dimu'an mga Hebro
pati' Griko magpangistar si prubinsya Asia.

11 Aghimo i Diyos mga pambihira makagagahom binuhatan pina'agi
si Pablo. 12 I mga pudung-pudong pati' tapis nga nagpadapat si puhu'-
na si Pablo nagbawa pada'iray si mga maburong ngan agka'arala' i mga
binati'-na mga iya, ngan da'inan may agpamapinda liwat i mga mara'at
espirito.

13 Ari siray lugar aniya' mga Hebro magparapanlibut-libot pagpa-
pinda si mga mara'at espirito. Agpurbar mga iya paghilwas si arun-
na si Paragdalom Jesus atubang si mga nagpamawa-bawa. Yayto
i nagparapaminugad-na mga iya: “Agmandaran-ta kaw pina'agi si

gahum-na si Jesus nga nagparapasamwak-na si Pablo, papindaha si puhu'-na." 14 Huwang si magparapanhimo sinan i pitungan dadi'-na lalla si Eskeva nga addangan si mga puno' paraghalad Hebro. 15 Pero anaruman dina i mara'at espirito si mga iya, "Akakilala ako kon say si Jesus ngan akasayod ako mahi'unong si Pablo, pero ka'am, say may kam?" 16 Mangno palukso si mga iya i a'a nagbawa-bawa ngan alupig mga iya dimu'an. Agparapapaddihan-na mga iya sito hasta nga agpakasamaran ngan agpanrarabunos pagawas si ruma' nga gana' mga sul'ut-na.

17 Pakabantog sinan si mga Hebro pati' mga Griko magpangistar ari si Efeso, tinakka mga iya dimu'an katalaw ngan agpantahod gayod i mga a'a si arun-na si Ginu'o Jesus. 18 Si pagtiriripun-na mga iya pag'ampo', aniya' pirmi si mga dati na magpanutu'o nga pan dahulu'an pagkumpisal si mga sala'-na labihan na i mga pagtapud-na si mga mara'at espirito. 19 Aniya' si mga iya siray nga agkagarara' pagparatangnga'* si mga mara'at espirito. Agparapanipun-na mga iya i mga nilikid sinurat nga panno' si mga urasyon ngan agpamar'ugan-na atubang si ka'aha'an. Mga singkwinta mil drakma† diplata i kantidad-na si dimu'an nagpabar'og. 20 Tungod sinan sigi sasara i allingun-na si Paragdalom ngan agtatamba i kakusug-na.

21 Kahuman sinan dimu'an mga hinabo', agdisidir si Pablo pan Jerusalem nga ag'agi dahulo si mga prubinsya Macedonia pati' Acaya. Agpinugad iya "Pakahuman-ko ari, kinahanglan nga amasyada liwat ako si Roma." 22 Agpadahulu-na pan Macedonia i duwangan si mga tinapuran-na nga kas Timoteo pati' Erasto, pero pabilin pa iya makali' ari si prubinsya Asia.

I Saramok ari si Efeso

23 Siray uras aniya' mahaya saramok hi'unong si pa'agi pagtapit si Diyos. 24 Agtikang nan tungod si platiro nag'arunan Demetrio nga magparahimo si pangngangampu'an tikang si salapi' para si diyos Artemis nga kilala liwat si aron Diana. Tungod si pagpunu'-na, mahaya i inanda'an-na si mga igkasi-na platiro 25 sanglit awili mga iya pagtiripon pagpamati' si iya, hasta pa i mga trabahador nga kuniktado si mga iya. Agpaminugad-nay to, "Mga kahuruwangan-ko, katu'anan kam nga mahaya i inanda'an-ta kam tikang sito pagpanginabuhi'. 26 Agpakakulaw kam ngan agpakapamati' si pagpara'aghat-na si nag'arunan to Pablo nga sapa'amban-na si pagtutu'o i mga igkasi-ta kam. Malabbat a'a ato si Efeso i magkaralilingo ngan haros si bug'os prubinsya Asia. Agparapinugad iya nga ma'in mga ungod diyos i mga diyus-diyos nga hinimo hamok. 27 Aniya' kabaraka-ta nga arungay i mahalap arun-na si pagpanginabuhi'-ta, hasta pa nga kinalimutan i nag'istaran-na si bantugan diyus-ta kam Artemis. Anmas pa sinan, bangin mismo iya i maka'agawan si pagkadiyusnun-na pati' pagkaharangdun-na, iya nga nagdayaw si mga a'a ato si bug'os Asia hasta pa si bug'os kalibutan."

28 Ngan pakabati'-na mga iya sinan, bali i mga kasina-na ngan agparapanurakaw, "Bantugan si Artemis si dimu'an diyus-na si mga taga Efeso!" 29 Mangno agsaramok dayon i bug'os syudad. Aniya' duwangan

* **19:19** I nagtukoy pagparatangnga' si mga mara'at espirito, iya i paggamit anting-anting, i pagmaldisyon, i pagpabawi' si mga maburong, i pagpadaga', o ma'in ngani' i pala'in-la'in pa'agi pagtigo. Kulawin si 8:9-11 pati' Pgpk 9:21. † **19:19** I balur-na si drakma akapariho si ampat allaw swildo.

ari taga Macedonia nga kahuruwangan-na si Pablo si pagparabiyahi-
na nagpangarunan Gayo pati' Aristarco. Ag'addu'-nay to mga iya
ngan agdagnas-na pada'iray si mahaya panniripunan-na si syudad.
30 Pakabati'-na si Pablo mahi'unong sinan, aruyag kunta' iya pakulaw
si magpanggubok pero ga'i anugot i mga inadalan. 31 Bisan ngani' i
mga kumpaniya-na si Pablo nga aniya' katungdanan-na si prubinsya,
agpatuli surat pagpakibagaw nga ga'i iya agtapod pag'atubang si mga a'a
ari.
32 Agsaramulyo i magtiriripon a'a ngan pala'in-la'in i mga saturakaw-
na. Ka'urugan si mga iya nga ga'i ngani' agpakatu'anan kon ay i
nagpamada'iray-na. 33 Sanglit ngan pagpadusung-na si mga Hebro si
Alejandro pan dahulu'an, diritsoy to agparapanurakaw pagpasabot si
iya si papahallingun-na sanglit agsinyasan-na i ka'aha'an pagpamingaw
basi' akarason iya. 34 Pero ngan pakakilala nga Hebro iya, agpandurun-
gan to dimu'an agturakaw sallod si duwa uras, “Bantugan si Artemis si
dimu'an diyus-na si mga taga Efeso.”
35 Mangno agpamingaw-na si tinapuran si syudad i kalabbatan ngan
aminugad, “Mga taga Efeso, akatu'anan i bug'os kalibutan nga i syudad-
ta kam i magbantay si nag'istaran-na si bantugan Artemis pati' si bulto
mataktak man langit. 36 Kon sugad, tungod kay ga'i may to akalirun-
gan, ga'i kam ministir agparapanribok ngan agparapamasang-basang.
37 Agbawa-bi to ato mga a'a bisan kon gana' nagpanangkaw-na tikang
si nag'istaran-na si diyus-ta kam ngan ga'i liwat agparapamakara'at si
arun-na. 38 Sanglit kon aniya' riklamu-na kas Demetrio pati' si mga
igkasi-na platiro kuntra si bisan say, abrido pirmi i husgado ngan aniya'
gubirnador manhuhusgar nga pwidi mga iya agpakapa'akusar. 39 Kon
aniya' pa la'in nga aruyag kam agpakasayuran, kinahanglan tinuhay to
pina'agi si panniripunan nga tugot si bala'od. 40 Pero bisan, aniya' gi-
hapon kadilikaduhan-ta kam nga kita kam dina i pina'akusar si paghimo
samok tungod si mahinabo' ina'anto. Kon da'inan sinan gana' si kita kam
makadipinsa mahi'unong sito karibukan tungod kay gana' rason para
sito.” 41 Kahuman-na pagpahalling, agpalitira-na i mga a'a.

20

I Pagpada'iray-na kas Pablo

si Macedonia pati' Gresya

1 Ngan pahuway na i saramok, agpatiripun-na si Pablo i mga inadalan.
Kahuman si pagpara'aghat-na si mga iya, anarit to ngan pataliwan pan
prubinsya Macedonia. 2 Agparadagka-na i mga a'a ari si mga lugar
nag'agihan-na hasta nga si katapus-tapusan anakka iya si Gresya, 3 ngan
ag'istar iya ari tallo bulan. Si panakay-na na kunta' paraw pan prubinsya
Siria, akatu'anan iya nga agkurunsabo i mga punu'-na si mga Hebro
pagmatay si iya. Sanglit akahuna'-huna' iya pag'agi dahulo gihapon si
lalan pan Macedonia. 4 Agbaya'-na iya si dadi'-na si Piros nag'arunan
Sopater nga taga sunsari'i si syudad Berea, kas Aristarco pati' Segundo
nga mga taga sunsari'i si syudad Tesalonica, si Gayo nga taga sunsari'i
si bungto Derbe, si Timoteo, hasta liwat kas Tiquico pati' Trofimo nga
mga taga sunsari'i si prubinsya Asia. 5 Agpandahuloy to mga a'a ngan
agparapangantahak si kami' ari si syudad Troas. 6 Pero pabilin kami'
ari si syudad Filipos para si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na.

Kaliwasan na dina kami' pamatalabok ngan si kalima allaw agkatarakka kami' si ditangnga' ari si Troas. Adda hamok duminggo i pag'istar kami' ari.

A'allom Gihapon si Eutico

ari si Troas

7 Kasabaduhan sangom, nga si mga Hebro iya i panikangan-na si primiro allaw si duminggo, agtiripon kami' basi' agtarangka' si pagturutabbi' si pan. Agwali dahulo si Pablo si mga a'a myintras agkakan ngan agpasigi-na hasta nga kamagkatutnga'an tungod kay titaliwan iya ka'asumuhan. 8 Si nagtiripunan kami' dyata' kwarto aniya' malabbat mga suga'. 9 Aniya' bag'ong tubo' burubata' nag'arunan Eutico magtingkulo' ari si bintana' ngan agparayuyungka' si pagparapahalling-na si Pablo. Ngan makusog na i pamaturi-na, alaho' iya tikang si katallo andana. Nag'addo' to si kahuruwangan pero minatay na. 10 Si paduwa'i-na si Pablo, akkumanan-na dayon i burubata' ngan kupkupan-na. Mangno aminugad iya, "Dakam abaraka. Allom na iya!" 11 Amanahik gihapon iya ngan agtarangka' kami' pagkakan si mga tinurutabbi' pan. Mananalong na katapus-na agparapahalling si Pablo, mangno pa'amban iya. 12 Agbaya'-na si mga a'a i ma'allom burubata' agbalik ngan agpanhaway i mga darakan-na.

I Pamilin-bilin-na si Pablo

si mga Mahanak si Pagtu'o

1Tim 3:1-13; 5:17-25; Tito 1:5-9; 1Ped 5:1-4

13 Agsarabot kami' kas Pablo nga agbaktas hamok iya pan bungto Ason, pero kami' amanakay si paraw, sanglit agdiritso hamok kami' pan paraw. 14 Ngan panupu'-na si kami' ari si Ason, agpasakay kami' iya ngan agdiritso pakatba pan syudad Mitilene. 15 Ka'asumuhan patalabok kami' tikang ari ngan agpundo si isla Quio. Si manunod namay allaw pakatba kami' pan isla Samos ngan kakuhapan si katallo allaw anakka ari si bungto Mileto. 16 Tungod si pagdadagmit-na si Pablo nga kon ahimo, anakka iya si Jerusalem si Pentecostes, akahuna'-huna' iya nga ga'i na hamok pahapit si syudad Efeso basi' ga'i akarag i uras-na ari si prubinsya Asia.

17 Ari si Mileto, aniya' naglihug-na pan Efeso pag'ala' si mga mahanak si pagtu'o nga mangngataman si manniniripon pag'ampo' ari. 18 Ngan panakka-na sito mga iya agtikang dayon iya pagpahalling, "Sayod kam si ako si bug'os paghururuwang-ta kam tikang pa si primiro allaw si panakka-ko si Asia. 19 Agsirbi ako si Paragdalom bawa si mahaya pagpa'ubos pati' si mga luha', bisan kon bali kuri i mga nag'agihan-ko pagpurbar tungod si mga kurunsabu-na si pirangan mga Hebro. 20 Sayod kam nga ga'i ako agruha-duha pagwali si bisan ay makabulig si ka'am. Lugod agparapanuru'an-ta kam atubang si ka'aha'an hasta pa si pala'in-la'in ruma'. 21 Agpanumatan-ko na i mga Hebro pati' i mga Griko nga kinahanglan mga iya agbasol atubang si Diyos huwang i pagbag'o, ngan agtutu'o si Paragdalum-ta Jesus.

22 "Ina'anto tungod kay agsunod ako si pagdalum-na si Espirito Santo, pada'iray ako si Jerusalem bisan ga'i ako akatu'anan kon pa'i-na ako si mga a'a ari. 23 I sakatu'anan-ko hamok nga si balang syudad

agpada'anan-na ako si Espirito Santo nga prisuhan pati' mga kakurihan i tarakkahun-ko. 24 Pero ma'in pag'ayun-ko i kinabuhi'-ko, basta hamok satapus-ko i pagpaniguru-ko nga day rurumba ngan satuman-ko i katungdanan nagpumwan-na si ako si Ginu'o Jesus. I katungdanan nagpumwan si ako, iya i pagsumat nga kamatu'uran i mahalap sumat nga agpalangga'-na si Diyos i mga a'a.

25 “Akatu'anan ako nga ga'i na ako sakulawan-bi. Si pagpara'agi-ko si mga lugar-bi, ka'am gayod i magpakabati' si nagparapasamwak-ko kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos ngan ka'am mismo i ga'i na makakulaw gihapon si ako. 26 Sanglit, agsumatan-ta kam ina'anto allaw nga kon aniya' a'a nga ga'i maruyag mamati' ngan agbag'o, gana' na baratunun-ko 27 kay gana' may nagparatinagu'-ko. Agpasamwak-ko si ka'am i kabug'usan-na si katuyu'an-na si Diyos.

28 “Bantayi-bi i mga kalugaringun-bi pati' i mga kina'iya-na si dimu'an nagpangataman-bi. Agpatubyan-nay to si Espirito Santo si ka'am nga mangngataman si magpanutu'o. Atamanu-bi i manniniripon pag'ampo' pariho si pag'ataman-na si mga manliliwat si mga karniru-na, kay si paglukat-na si Diyos pina'agi si kamatayun-na, day agballi-nay to si laha'-na. 29 Akatu'anan ako nga si pataliwan-ko, aniya' mga tihuwang si ka'am nga akapa'amban si pagtu'u-na si mga nagpangataman-bi pariho si pagpirwisyu-na si mga ma'isog hayop makatig'ob si mga karniro. 30 Bisan mismo anan si ka'am, aniya' pamaluwa' nga bali amabaliskad si kamatu'uran basi' aniya' sapasindak-na si mga inadalan pagbungyod si mga iya. 31 Sanglit, agbantaya kam! Intumu-bi nga ga'i ako pa'undang agwaydong si balang addangan si ka'am sallod si tallo ta'on bisan kon allaw sangom bawa i mga luha'.

32 “Patubyan-ta na kam ina'anto si Diyos pati' si allingun-na nga akapasayod si ka'am si pagpalangga'-na. Gana' la'in makapakusog si ka'am kon ma'in i allingun-na ngan gana' la'in pwira si Diyos makabuwan iriridaron ari si langit huwang si dimu'an mga a'a nga nagtagama paghuwang si iya. 33 Ga'i ako asindak si panaptun-na o si kwarta-na si bisan say, maski bulawan o salapi'. 34 Ka'am mismo i magpakasayod nga agtrabaho ako pag'anda' si kinahanglanun-ko hasta i para si mga kahuruwangan-ko. 35 Si dimu'an buhat-ko agpakulaw-ko kam nga kinahanglan kita kam agbulig si mga maluya pina'agi si pagpaniguro pagtrabaho, kay agpaka'intom kita kam si allingun-na si Ginu'o Jesus: ‘Anmas i kalipayan si pagbuwan kuntra si pagkarawat.’ ”

36 Pakapahalling-na sinan si Pablo, anluhod iya huwang si dimu'an mga mahanak si pagtu'o ngan mangadyi'. 37 Agpamanangis i dimu'an, ngan sa'uru'addangan agkupkupan-na bawa i pag'urok. 38 I makapabido' gayod si mga iya, iya i sumat-na si Pablo nga ga'i nayto mga sakulawan-na gihapon. Mangno agbaya'-na mga iya pan paraw.

21

I Pagpada'iray-na kas Pablo

si Jerusalem

1 Pakahuman kami' si maliyat pagkurupkupay, pataliwan kami' ngan patalabok diritso pan isla Cos. Ka'asumuhan, pada'iray kami' si isla Rodas ngan tikang ari agdiritso i biyahi kami' pan syudad Patara.

2 Aka'ukasyon kami' paraw ari nga tikatba pan prubinsya Fenicia, sanglit amanakay kami' ngan pataliwan. 3 Pakapantaw kami' si isla Cipre, pa'agi kami' si banda timugan sito, ngan agdiritso kami' pakatba pan prubinsya Siria. Padu'ong kami' ari si syudad Tiro, kay tidiskarga i nagsakayan kami'. 4 Aniya' sabagatan kami' mga inadalan ari, ngan ag'istar kami' adda duminggo si mga iya. Pina'agi si paggiya-na si Espirito agparasagdunan-na mga iya si Pablo nga ga'i agpadayon pan Jerusalem. 5 Pero kahuman si pagdiskarga ari, agdisidir kami' pagpadayon gihapon si biyahi. Sanglit agpamaya' si kami' pagawas si syudad i dimu'an inadalan huwang i mga alla-na pati' i mga dadi'-na. Mangno agpanluhod kami' ari si baybayon pagpangadyi'. 6 Kahuman si pagsisararit-saritay kami', amanakay kami' si paraw ngan agpamalik may mga iya.

7 Tikang si Tiro, agpadayon kami' pagpalayag ngan padu'ong ari si syudad Tolemaida. Sapangumustahan kami' ari i mga kabugtu'an si pagtu'o, ngan akahuwang kami' si mga iya adda allaw. 8 Aglarga kami' ka'asumuhan ngan anakka ari si syudad Cesarea. Aka'istar kami' si ruma'-na kas Felipe nga parapasamwak si ga'i pa magpanutu'o. Addangan to iya si makanaynayan I Pitungan. 9 Aniya' patangan dangkanda-na nga agparapamahalling si makigpasumat-na si Diyos.

10 Kahuman si pira allaw ari, padalugdog man prubinsya Judea si paragsumat Agabos.* 11 Si panungbalay-na si kami', ag'ala'-na sito i paha-na si Pablo, ngan agpagapus-na mismo si tamburu'-na pati' si kitid-na. Amahalling to iya, “Yayto i allingun-na si Espirito Santo: ‘Garapusun-na si mga Hebro ari si Jerusalem i tagtawa' sito paha pariho sito kamutangan. Papa'intrigahun-nay to pada'iray si mga ma'in Hebro pagpakastigo.’ ”

12 Si pakabati' kami' sinan, aniya' magpakapanangis ngan agparapangaguy-agoy kami' si Pablo nga ga'i iya pan Jerusalem ngan da'ito liwat sito i sagdun-na si mga sunsari'i. 13 Mangno anaruman dina si Pablo, “Ay kay agparapandinamag kam ngan agpaluya-bi i kasing-kasing-ko? Andam ako ma'in hamok si pagpagapos, pero hasta si pagpakamatay ari si Jerusalem tungod si pag'aku'-ko si arun-na si Ginu'o Jesus.” 14 Ngan ga'i namay gayod iya akapinahan, pamahuway kami' ngan agpaminugad, “Tuman-na si Paragdalom i katuyu'an-na.”

15 Kahuman sinan, agtima kami' si mga barawahon ngan agpamasagka kami' pan Jerusalem. 16 Aniya' mga inadalan nga mga taga sunsari'i si Cesarea magpamaya' si kami' ngan magtuttot si ruma'-na si Mason kay ari kami' ti'istar. Taga Cipre iya nga adda si mga dahulo inadalan.

I Pagbaragat-na

kas Pablo pati' Santiago

ari si Jerusalem

17 Si panakka kami' si Jerusalem, agpanginanu-na gayod kami' pahalap si mga kabugtu'an si pagtu'o. 18 Ka'asumuhan, palangngan si Pablo pagbagat si Santiago, ngan agpabaya'-na kami' nga dati kahuruwangan-na. Agpanambong i dimu'an mga mahanak si pagtu'o ari. 19 Mangumusta si Pablo si mga iya ngan agsa'adda-adda-na

* **21:10** Parti si Agabos, kulawin si 11:28.

pag'isturya i dimu'an nagbuhat-na si Diyos si mga ma'in Hebro nga agpanutu'o na pina'agi si trabahu-na ari si mga lugar-na.
20 Si pakabati'-na sinan kas Santiago, agparapandayaw-na i Diyos.
Mangno, agpinugad-na mga iya si Pablo, “Bugto' kami' kaw si pagtu'o
ngan akatu'anan kaw kon pira i kalabbat-na si igkasi-ta Hebro nga
anutu'o na ngan bali ka'istrikto mga iya dimu'an si pagsunod si Bala'ud-
na si Moises. 21 Agpakasumatan mga iya nga agturu'an-mo pagtalikot
si nagturu'-na si Moises i dimu'an mga Hebro nga agpangistar si mga
lugar-na si mga ma'in Hebro. Agparapanuru'an-mo kuno' mga iya si
ga'i pagpaturi' si mga dadi'-na pati' si ga'i pagsunod si kabatasanan-ta
kam mga Hebro. 22 Ay sito i angay buruhatun-ta? Sigurado gayod nga
pinakatu'an mga iya nga atiya' kaw. 23 Sanglit, sunuron waydong kami'
to: Aniya' patangan kahuruwangan kami' lalla nga agpana'ad si Diyos.
24 Pamabaya'on to mga a'a, ngan huwangin mga iya si mga buruhatun-
na basi' anlimpyo kam si pangulawan-na si Diyos. Bayarin i mga gastu-
na kay basi' agpakakarisan mga iya. Kon sabuhat-bi nan, agsalli' i isip-
na si dimu'an mga a'a ngan agpakatu'anan nga ma'in kamatu'uran mga
isturyay to hi'unong si ka'aw, pero agpakatu'anan dina nga agsunod kaw
si bala'od. 25 Pero parti namay si mga magpanutu'o nga ma'in Hebro,
agpanuratan kami' na mga iya si nagkabaragawan kami'. Nagdiri' si
mga iya i mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos
hasta pa i aniya' laha'-na o ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i
nagpalaha'. Nagdiri' liwat si mga iya i pag'ubay si bisan say hamok
sasindakan-na.”
26 Ka'asumuhan, agpamabaya'-na si Pablo i mga lalla ngan agbuhat-
na i kinahanglanon basi' anlimpyo iya si pangulawan-na si Diyos ngan
da'inan liwat sinan i nagbuhat-na si mga kahuruwangan-na. Mangno
pada'iray iya si templo pagpakatu'an kon ay pitsaha atapos i tala'an kay
binuno' sinan allaw i mga papahalarun-na si kada addangan.

I Pagdakop si Pablo

27 Ngan tikatapos na i pito' allaw pag'antahak, aniya' mga Hebro tikang
si prubinsya Asia magpakakulaw si Pablo ari si templo. Agpugulan-
na mga iya si Pablo ngan agpasaramuk-na i magpantarambak ari 28 si
pagparapanurakaw-na, “Mga a'a-na si Israel, amuliga kam si kami'!
Iyay to i lalla magparaturo' si dimu'an mga a'a bisan singnga kuntra si
mga a'a-ta, si bala'ud-ta, pati' si pag'ampu'-ta ato sito lugar. Pwira pa
sinan, agbawa pa liwat iya mga Griko pada'ito si hawan-na si templo
ngan tungod sito akarigsukan i sagrado lugar.” 29 Akapinugad mga iya
sinan kay ari si syudad, sakulawan-na mga iya nga aghuwang si Pablo si
addangan Griko nga taga sunsari'i si syudad Efeso nag'arunan Trofimo
ngan gasi-na mga iya nga agpabaya'-nay to si Pablo pada'iray si hawan-
na si templo.
30 Agsaramulyo i mga a'a si bug'os syudad, ngan agpanlalahi paggubok
pan tangnga'. Pakadakup-na mga iya si Pablo, agpangguyud-nay to
pagawas si templo, ngan nagsirrahan dayon i pwirtahan-na si kuta'. 31 Si
pagparamamatay-na mga iya si Pablo, akabantugan i punu'-na si mga
taga Roma sundalo, nga bali kasamukan i bug'os Jerusalem. 32 Agban'o
dayon i puno' pirangan mga sinturyon† huwang si mga sundalu-na

† **21:32** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336.

ngan agpanlalahi padalugdog si magpanggubok. Si pakakulaw-na si magpansamok si puno' huwang si mga sundalu-na, agpamahuway to pagpandasok si Pablo.

33 Padugok i puno' pagdakop si iya ngan agmando' nga luyu-luyo i pagkadina si iya tangnga' si duwangan sundalo. Mangno amatilaw to si mga a'a kon say si Pablo ngan kon ay i binuhatan-na. 34 Pala'in-la'in i sagasud-na si mga a'a, ngan tungod kay ga'i may sa'anda'an-na si puno' i kamatu'uran hi'unong si karibukan, agmando' iya pagbawa si Pablo pada'iray si kuta'-na si mga sundalo. 35 Panakka-na si Pablo si talak, ag'u'ura-ura i kasamuk-na si mga a'a, sanglit kinahanglan nagpalangkit iya si mga sundalo. 36 Agpamungyod i kalabbatan ngan sigi panurakaw, "Matayu-bi iya!"

Agpahalling si Pablo

si Magtiriripon
Buhat 9:1-22; 26:9-18

37 Ngan barawahun-na na kunta' si mga sundalo si Pablo pagpasallod si kuta', amatilaw iya si puno', "Pwidi ba' ako kapaki'isturya si ka'aw?"

Anaruman i puno', "Akapahalling may bali' kaw Grikuhanon. 38 Kon sugad ma'in ka'aw i taga Ehipto. Gasi-ko nga ka'aw i magpatikang si saramok ngan kahuman sinan aggiyahan-mo pan disyirto i kwatro mil ribildi si piray ray ta'on."

39 Anaruman si Pablo, "Adda dina ako Hebro, nga taga Tarsos, Cilicia. Addangan ako a'a-na si nasyon Roma tikang si mahaya gayod syudad. Alayon, tugutin ako pagpahalling si mga a'a."

40 Panugut-na si puno', anunggo si Pablo si laktasan ngan aninyas si magpanggubok pagpamingaw. Ngan mamingaw na i dimu'an, amahalling to si mga iya Hebruhanon,

22

1 "Mga mahanak pati' mga ka'idad-ko, amati'a kam dahulo si rasun-koy to."

2 Si pakabati'-na mga iya nga Hebruhanon i pagpahalling-na si Pablo, gana' si mga iya rinibuk-ribukay.

Mangno aminugad iya, 3 "Pararihu-bi ako Hebro, a'allom ari si Tarsos, Cilicia pero anhaya ako ato sito syudad. Inadalan-na ako si Gamaliel ngan hul'os gayod i pag'adal-ko si Bala'ud-na si mga ginikanan-ta kam ngan i kadisididu-ko pagsirbi si Diyos akapantay si tawa'-bi ina'anto. 4 Agpasakitan-ko i magpanunod sito baha'o pa'agi nagturu'-na si Jesus pagtapit si Diyos hasta nga aniya' magkamaratay si mga iya. Agpandakup-ko bisan danda o lalla ngan agpamasukmud-ko pasallod si prisuhan. 5 Akatistigos sinan i gilalabawi paraghalad da'inan may i bug'os Kunsiho. Pwira pa sinan, akakarawat liwat ako mga surat tikang si mga iya papabawahon si mga igkasi-na puno' ari si syudad Damasco. Pada'iray ako pagbawa sinan mga a'a bilang priso pan Jerusalem basi' agkakarastigo.

6 "Tika'amudto na pagra'un-da'un-ko ari si Damasco, ngan aniya' masuri'aw danta' man langit nga hintak agsiga palibot si ako. 7 Alaho' ako si nagkabayuhan-ko ngan aniya' sapamati'an-ko busis nga makibagaw si ako, 'Saulo! Saulo! Ay kay agpa'antus-mo ako?'

8 "Amatilaw ako, 'Say kaw, Sinyor?'

“Anaruman iya, ‘Ako si Jesus taga Nasaret nga mag'antos tungod si
nagparabuhat-mo si mga magpanutu'o si ako.’ 9 Sakulawan-na si mga
kahuruwangan-ko i danta', pero ga'i mga iya sasabutan-na i busis-na si
magpakibagaw si ako.
10 “Amatilaw ako gihapon, ‘Sinyor, ay may i binuhat-ko?’
“Anaruman i Paragdalom, ‘Banguna ngan pasallura si kuta'-na si Dam-
asco. Surumatan kaw ari si dimu'an papatu'inon si ka'aw.’ 11 Tungod si
ura-ura kasuri'aw-na si danta', ga'i na ako kakulaw sanglit nagtuttutan
na hamok ako si mga kahuruwangan-ko pasallod si Damasco.
12 “Aniya' addangan lalla nag'arunan Ananias makibagat si ako. Mat-
inumanon gayod iya si bala'od ngan rispitado si dimu'an mga Hebro
magpangistar ari. 13 Patapit iya si ako ngan aminugad, ‘Bugtu'-ko Saulo,
agpakulaw-na kaw gihapon si Diyos!’ Mismo siray uras sakulawan-koy
to dayon lalla.
14 “Mangno aminugad iya, ‘Agpili'-na na kaw si Diyus-na si mga
ginikanan-ta kam basi' sasabutan-mo i katuyu'an-na. Agpili'-na liwat
kaw basi' sakulawan-mo i Matadong A'a ngan basi' sapamati'an-mo
mismo si iya i mga allingun-na. 15 Tiristigusan-mo iya si dimu'an mga
a'a mahi'unong si mga sakulawan-mo pati' sapamati'an-mo. 16 Tara'! Ay
pa i nagpara'antahak-mo? Anungguha na! Agpabunyaga na ari pag-
pakatu'an nga ag'aku'-mo na i arun-na si Paragdalom basi' akahugasan
i mga sala'-mo.’
17 “Ngan akabwilta na ako ato si Jerusalem pasallod ako si tem-
plo. Si pagparapangadyi'-ko, day mag'upi ako 18 ngan sakulawan-ko
i Paragdalom nga agpinugad, ‘Dagmita! Pa'ambana dayon ina'anto si
Jerusalem, kay ma'in titutu'o i mga a'a si papasumatun-mo hi'unong si
ako.’
19 “Agrasunan-ko dina iya, ‘Paragdalom, tingali pamati'an-na ako mga
iya kay sayod mga iya nga agpada'iray-ko siray i pala'in-la'in sinaguga
pagpriso ngan pagkastigo si magpanutu'o si ka'aw. 20 Si pagmatay
si magtistigos si ka'aw nag'arunan Esteban, agparatutunggo ako ari
ngan kinakulawan i pag'alagad-ko si magpanmatay si iya pina'agi si
pagbantay-ko si mga pammakurumbut-na.’
21 “Pero agmandaran-na ako dina si Paragdalom, ‘Langngana na.
Papabawahun-ta kaw si mga matala lugar pagpasamwak si mga ma'in
Hebro.’ ”
22 Agtuninong dahulo si Pablo i magpanggubok tubtob si pakasumat-
na nga si mga ma'in Hebro kuno' iya papabawahun-na si Diyos. Si
pakabati'-na mga iya sinan, agpanhahaya i mga busis-na ngan agpara-
panurakaw, “Ma'in iya angay nga a'allom si kalibutan! Kinahanglan
nagmatay nan.”

Agpasabot si Pablo

nga A'a-na iya si Nasyon Roma

23 Si pagparapanurakaw-na mga iya, ala'-na mga iya hintak i mga
pammakurumbut-na ngan sigi pamasabrag si gapu-gapo.* 24 Agmando'
i punu'-na si mga sundalo pagpasallod si Pablo si kuta'-na mga iya. Ag-
tugon iya pag'imbistigar si Pablo bawa i paglatigo basi' tulos to agsumat
kon ay kay nagparaturakawan iya. 25 Si pagpadappa-na mga iya si Pablo

* **22:23** Pina'agi si pagpasabrag si gapu-gapo, kinakulawan i pag'ibabalituk-na kunta' mga iya si Pablo.

basi' aka'ingkutan ngan alatigo, amatilaw iya si sinturyon† magtutunggo ari, “Tugot ba' si bala'od nga sapalatigu-bi i addangan nga a'a-na si nasyon Roma kon ga'i pa akapamatu'uran nga sala'an?”

26 Si pakabati'-na sinan si sinturyon, agpada'iray-na i puno' ngan agsumatan-na, “Dilikado kita! A'a-na may to bali' si nasyon Roma! Pa'i-tay to?”

27 Padugok i puno' si Pablo ngan amatilaw, “Sumatin daw ako, ungod ba' gayod nga a'a-na kaw si nasyon Roma?”

Anaruman si Pablo, “Oho'!”

28 Mangno aminugad i puno', “Bali kamahalan i pagbayad-ko si gubyirno basi' ahimo ako a'a-na sito nasyon.”

Anaruman gihapon si Pablo, “Pero tikang pa si paka'allum-ko, a'a-na na gayod ako si nasyon Roma tungod si ginikanan-ko.”

29 Agpamatala dayon i mga ti'imbistigar kunta' si iya. Mismo i puno' tinakka katalaw si pakakatu'an-na nga si Pablo nga nagpakadinahan-na, a'a-na bali' si nasyon Roma.

Ag'atubang si Pablo si Kunsiho

30 Ka'asumuhan, agpagawas-na si puno' si Pablo ngan aglihog pag-patiripon si mga puno' paraghalad huwang si bug'os Kunsiho tungod kay tipanginsayod iya si ungod rason kon ay kay agsumbong i mga punu'-na si mga Hebro kuntra si Pablo. Mangno agpabaya'-na iya si puno' ngan agpa'atubang-na si Kunsiho.

23

1 Agbuslung-na pahalap si Pablo i bug'os Kunsiho ngan amin-ugad, “Mga kabugtu'an, murayaw i pamurubu'ut-ko pagtuman si katungdanan-ko si Diyos, tikang siray hasta pa ina'anto.” 2 Pakapinugad-na sinan, i gilalabawi paraghalad Ananias agmando' dayon si mga magpanunggo matapit si Pablo pagtikmo' si iya. 3 Anaruman may si Pablo, “Ka'aw dina i tirikmu'un-na si Diyos. Listo kaw anambon si karat'an-mo! Agtingkulo' kaw anan paghusgar si ako sigon si bala'od, pero ka'aw mismo magsupak sito tungod si mandu'-mo pagtikmo' si ako!”

4 Agpaminugad i magpanunggo matapit si Pablo, “Gana' daw gayod panabi'-tabi'-mo si gilalabawi paraghalad-na si Diyos.”

5 Anaruman si Pablo, “Mga kabugtu'an, ga'i ako anggasi nga iya i gilal-abawi paraghalad. Kunta' la'in i mga allingun-ko kay aniya' maka'anna' si Kasuratan: ‘Dakam agpakara'atu-bi i punu'-na si nasyun-bi.’*”

6 Sakatu'anan-na si Pablo nga i ditangnga' si mga iya Sadusiyo ngan i ditangnga' may mga Parisiyo, sanglit anurakaw iya ari si Kunsiho, “Mga kabugtu'an, adda ako Parisiyo, ngan Parisiyo i ginikanan-ko. Atiya' ako atubang si husgado tungod si pagla'um-ko nga aniya' pagkabanhaw.” 7 Si pakapinugad-na sinan, agsaramok dayon i mga Parisiyo pati' Sadusiyo ngan abungkag i pag'aradda-na mga iya. 8 I mga Sadusiyo, iya i magpara-paminugad nga gana' mabanhaw ngan gana' liwat mga anghel pati' mga espirito. Pero i mga Parisiyo ag'aku'-nay nan dimu'an.

---

† **22:25** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 26.

* **23:5** Exo 22:28

9 Mangno bali kariribukan i Kunsiho. Aniya' pamatunggo paragturo'
bala'od nga mga Parisiyo ngan maniguro gayod mga iya pagpakipa-
suhay. Lingun-na mga iya, “Gana' sa'anda'an kami' sala' sito a'a. Tingali
aniya' espirito o ma'in ngani' anghel magpakibagaw si iya.” 10 Aghahaya
i saramok hasta nga atalaw na i puno' nga piniha'-piha' si Pablo. Sanglit
aglihug-na i mga sundalu-na paduwa'i pagsagdon basi' sapalitira-na
mga iya si Pablo ngan sabawa-na pada'iray si mga kuta'-na.
11 Ka'asumuhan sangom, anhintak pakulaw i Ginu'o si Pablo ngan
aminugad, “Dakaw atalaw! Kinahanglan tistigusan-mo ako ari si Roma
pariho si pagtistigus-mo si ako ato si Jerusalem.”

I Plano Pagmatay si Pablo

12 Kanalungan aniya' mga punu'-na si mga Hebro magkurunsabo ngan
ag'aradda pagsa'ad nga ga'i mga iya amangan pati' anginom hasta nga
ga'i samatay-na mga iya si Pablo. 13 Subra kwarinta a'a i huwang sito
plano. 14 Agpamada'iray-na i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o
kamabu'utan, ngan agpaminugad-na, “Aniya' sa'ad kami' atubang si
Diyos nga ga'i agkakan bisan ay hasta nga ga'i samatay kami' si Pablo.
15 Sanglit pa'alagaru-bi i ditangnga' mga myimbro si Kunsiho ngan
amalakuha kam si puno' nga binawa gihapon si Pablo atubang si ka'am.
Pasangili-bi hamok nga aruyag kam manginsayod pa si kasu-na ngan
andam kami' pagmatay si iya myintras anakka ato.”
16 Pero aka'aning'ing i umangkun-na si Pablo si la'in a'a parti sito
kurunsabo, sanglit pada'iray dayon iya si kuta' pagsumat si Pablo.
17 Mangno agban'o si Pablo addangan si mga sinturyon† ngan
agpinugad-na, “Baya'on to dadi' pada'iray si punu'-bi, kay aniya'
surumatun-na.” 18 Sanglit agbaya'-nay to.
Aminugad i sinturyon, “Agpapada'itu-na ako si priso nag'arunan Pablo
pagbaya' sito dadi' kay aniya' surumatun-na si ka'aw.”
19 Ag'akbayan-nay to si puno' ngan agsikritu-na ari si bihing, “Ay i
surumatun-mo si ako?”
20 Anaruman may to, “Agsarabot i mga punu'-na si mga Hebro pag-
palako si ka'aw nga pabawa-mo si Pablo asumo pag'atubang si Kunsiho.
Parasangilan-na hamok mga iya nga paranginsayuran iya. 21 Dakaw
abawa si mga iya, kay aniya' subra kwarinta magpangantahak si lalan
pagmatay si iya. Agsa'ad mga iya nga ga'i amangan pati' anginom hasta
nga ga'i samatay-na mga iya si Pablo. Andam na mga iya ina'anto, ngan
agparapangantahak na hamok si pagtugut-mo si nagpamalaku-na.”
22 Myintras agpalangngan-na si puno' i magsumbong agtugunan-nay
to, “Dakaw agsumat si bisan say nga agsumatan-mo ako.”

I Paglalin si Pablo

pan Cesarea

23 Mangno agban'o i puno' duwangan si mga sinturyun-na ngan
agpaminugad-na, “Agpa'andama kam sitinta sundalo mga dikabayo,
dos syintos magbaktas di'ispada, pati' dos syintos pa diburos basi'
akapada'iray kam si syudad Cesarea ina'anto sangom pangalasnwibi.
24 Agpa'andama liwat kam kabayo para si Pablo kay basi' sigurado i
pagbawa-bi pada'iray si Gubirnador Felix.”

† **23:17** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 18 pati' 23.

25 Mangno agpabawa iya surat nga agpinugad:
26 Tikang to surat si Claudio Lisias pada'iray si Talahuron Gubirnador Felix:
Kumusta kaw anan.
27 Atiya' nagpabawa-ko si ka'aw addangan nga nagpakukunitan si mga punu'-na si mga Hebro ngan maratayun-na na kunta' mga iya, pero anakka kami' si mga sundalu-ko ngan agsalbar kami' iya, kay nagpakatu'an ako nga a'a-na iya si nasyun-ta kam Roma.
28 Aruyag ako manginsayod si rason kon ay kay nagpasumbong iya si mga Hebro, sanglit agbawa-ko iya pada'iray si Kunsihu-na mga iya. 29 Sadiskubrihan-ko nga i mga sumbung-na mga iya mahi'unong hamok si mga kalugaringun-na bala'od, pero gana' sapakasu-na mga iya kuntra si iya nga angay paratukan kamatayon o kaprisuhan.
30 Mangno, pakasumat si ako nga aniya' magkurunsabo pagmatay sito a'a, agpabawa-ko dayon iya si ka'aw. Agmandu'an-ko liwat i magpamasumbong nga pagpasang'at si mga kasu-na si ka'aw.

31 Sanglit agtuman-na si mga sundalo i mga tugon, ngan agbawa-na mga iya si Pablo siray sangom hasta anakka ari si syudad Antipatris.
32 Ka'asumuhan, agdiritso si Pablo huwang si mga dikabayo, ngan agpamalik may i ditangnga' pan kuta'. 33 Si pagpanakka-na si mga dikabayo ari si Cesarea, agtulihan-na dayon mga iya i surat pada'iray si gubirnador ngan agpa'intriga-na mga iya si Pablo. 34 Agbasa-na si gubirnador i surat, ngan agpatilawan-na si Pablo kon singnga iya tikang prubinsyaha. Ngan pakakatu'an-na nga taga Cilicia iya, 35 agpinugad-na, “Bista-ta kaw kon anakka i magpama'akusar si ka'aw.” Mangno agmando' iya pagpa'istar si Pablo ari si palasyu-na si Hadi' Herodes‡ pero makigbantayan-nay to pahalap.

24

I Pagbista si Pablo

Atubang si Gubirnador Felix

1 Kalimahan allaw padalugdog pan syudad Cesarea i gilalabawi paraghalad Ananias. Aniya' kahuruwangan-na sito mga mata'o kamabu'utan pati' addangan abugado nag'arunan Tertullo, ngan agpasang'at-na mga iya i kaso kuntra si Pablo atubang si gubirnador.
2 Pakaban'o si Pablo, agtikang dayon pagpasumbong si Tertullo ari si gubirnador si pagpinugad, “Talahuron gubirnador Felix! Bali liyat na panahon nga sa'abat kami' i kamingawan si pagtinagal-mo, ngan i kadisididu-mo pagpanginano si titakka iya i makapabag'o sito nasyon. 3 Ag'ako' kami' to pirmi bisan ay urasa ngan kinasing-kasing i pagpasalamat kami' sito. 4 Pero basi' ga'i kaw a'ulang, agpalaku-ko nga alayunan-mo may kami' pagpamati' kali'-kali'.

5 “Sayod kami' nga makisasamukon to kay iya i a'a nga magparapasaramulyo si mga Hebro si bug'os kalibutan. Addangan iya si mga

‡ **23:35** I nagtukoy palasyu-na si Hadi' Herodes, iya i kaduwa palasyo pinatindug-na myintras pa a'allom si Jesus. Ato ka'agsuban ag'istar si gubirnador Pilato ngan da'inan may i mga gubirnador manunod si iya.

punu'-na si tuluhu'an Nasareno 6 ngan pwira pa sinan, agpurbar li-
wat iya pag'intrimis si templo, sanglit agdakop kami' iya.* 8 Kon
ka'aw na mismo i mag'imbistigar si iya, sakatu'anan-mo i kamatu'uran
mahi'unong si dimu'an sumbong kami'."

9 Agbusis i mga punu'-na si mga Hebro pag'abuyon sinan mga sum-
bong ngan agpanistigos nga ungod nan dimu'an.

10 Ngan paninyas-na si gubirnador si Pablo, anaruman to iya:
"Akatu'anan ako nga si piray ray ta'on, ka'aw i huwis ato sito nasyon, san-
glit malipayon ako pagpangatadungan. 11 Ga'i pa agdusi allaw i pasagka-
ko pan Jerusalem para hamok pag'ampo' ngan kon maniguro kaw, tulos
kaw akatu'anan nga ungod nagsumat-koy to. 12 Ga'i ako kinatakkahan
si mga magpamasumbong to si ako nga agparapakisusuhay si bisan say
ari si templo, o ma'in ngani' nga agparapasaramulyo si kalabbatan ari si
mga sinaguga o bisan singnga sallod si syudad. 13 Gana' mga sapakulaw-
na si ka'aw nga kamatu'uran mga sumbung-nay nan. 14 Pero, ag'aku'-ko
nga ag'ampo' ako si Diyus-na si mga ginikanan-ta kam sigon si baha'o
pa'agi nagturu'-na si Jesus pagtapit si Diyos, nga nagparapanhimullu'an-
na mga iya. Agtutu'o ako si dimu'an nga ag'alagad si Bala'ud-na si
Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. 15 Agkapareriho kami'
sito mga a'a si pagla'om si Diyos nga aniya' pagkabanhaw, bisan kon
matadong iya o mara'at. 16 Sanglit maniguro ako nga gana' barasulan-
ko atubang si Diyos ngan da'inan may si a'a.

17 "Kahuman si pira ta'on si pa'amban-ko si Jerusalem, pabwilta ako
basi' akalimos si mga igkasi-ko Hebro ngan basi' akahalad ako ari si
hawan-na si templo. 18 Si pakakulaw-na mga iya si ako pagbuhat
sinan ari, kunta' pata'anan-na hamok ako mga iya kay human na ako
dina agtuman si kinahanglanon basi' anlimpyo ako si pangulawan-na
si Diyos. Gana' maggururubok si ako, ngan ga'i pa ako akahuwang si
bisan ay karibukana. 19 Sayod ako nga aniya' mga Hebro ari si Jerusalem
nga tikang si prubinsya Asia. Mga iyay to kunta' i satu'o atubang si
ka'aw kon aniya' may dina mga papasang'atun-na kaso kuntra si ako.
20 Ma'in ngani' tigsumata si mga satu'oy to kon ay i sa'anda'an-na mga
iya sala' si ako ngan pag'atubang-ko si Kunsiho 21 pwira si adday to
nga nagparapakusug-ko pagpahalling: 'Atiya' ako atubang si husgado
tungod si pagla'um-ko nga aniya' pagkabanhaw.' "

22 Mangno, tungod kay sayod may si Felix si baha'o pa'agi nagturu'-
na si Jesus pagtapit si Diyos, ga'i agpadayun-na i pagbista pero ag-
pinugad iya, "Kon anakka na dina si Lisias husgaran-ko kasu-moy
nan." 23 Agmandaran-na i sinturyon† pagbantay si Pablo pero libri to
paggawas-gawas ngan ga'i liwat nagdiri' i mga kakurumpaniyahan-na
pagpanginano si mga kinahanglanun-na.

24 Kapirahan allaw tikang si paglarga-na, agbalik si Felix ngan huwang
na i alla-na nag'arunan Drusilia nga Hebro. Agpa'ala'-na si Felix si Pablo
ngan akabati' iya si nagparapahalling-na sito mahi'unong si pagtutu'o

* **24:6** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (6b) kay aruyag kami' paghusgar si iya sigon si bala'od kami'. (7) Pero ngan panakka-na si Lisias nga puno' si kasundaluhan magbantay si templo, agpirit-nay to pagbawi' si kami', (8a) ngan agmandu'an-na kami' pagpasang'at na hamok kaso atubang si ka'aw. † **24:23** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336.

si Kristo Jesus. 25 Si pagpara'isturya-na si Pablo mahi'unong si pagka-matadong, si kata'o pagdalom si mga mara'at kina'iya, pati' si titakka paghusgar, tinakka katalaw si Felix ngan aminugad, “Tama' naynan dahulo ina'anto! Pwidi na kaw aka'amban. Pa'ala'-ta na kaw hamok kon akalugaran ako.” 26 Si pariho uras agla'om liwat iya nga bugbugan-na iya si Pablo, sanglit agsob agparapa'ala'-nay to ngan agparabagaw-bagawan-na.

27 Kahuman si duwa ta'on, agsalli'an-na si Porcio Festo si Felix si pagkagubirnador, ngan agpata'anan-na hamok si Felix i kamutangan-na si Pablo tungod si karuyag-na pagbuwan pabor si mga punu'-na si mga Hebro.

25

I Pagbista si Pablo

Atubang si Gubirnador Festo

1 Panakka-na si Festo ari si prubinsya, pasagka dayon iya kasa'addallawan pan Jerusalem tikang si syudad Cesarea. 2 Ari makibagat si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga punu'-na si mga Hebro basi' akapakatu'an mga iya si mga nagpamasang'at-na kaso kuntra si Pablo. 3 Ag'apura mga iya pagpalako pabor si Festo nga linalin si Pablo pan Jerusalem, kay aniya' mga planu-na pagmatay sito ari si lalan. 4 Anaruman si Festo, “Awiray pa si Pablo si Cesarea ngan tibwilta dayon ako ari. 5 Amabaya'a kam si ako si mga punu'-bi nan ngan pa'akusaru-bi iya ari, kon aniya' may dina sahimu-na kasal'anan.”

6 Agliyat ari si Festo mga utso diyas pada'iray si dyis diyas, mangno padalugdog gihapon iya pan Cesarea. Ka'asumuhan, agpaban'u-na i husgado ngan agmando' iya pagbawa si Pablo atubang si iya. 7 Ngan panakka-na si Pablo, nagpalibutan to si mga punu'-na si mga Hebro nga pagpamadalugdug-na pa hamok man Jerusalem. Malabbat mga grabi sumbong nagpamasumat-na kuntra si Pablo pero gana' sito mga sapamatu'uran-na.

8 Mangno mangatadungan si Pablo, “Gana' sabuhat-ko sala' nga supak si bala'ud-na si mga Hebro o supak si templo da'inan may si Emperador.”

9 Pero kay aniya' karuyag-na si Festo pagbuwan pabor si mga punu'-na si mga Hebro, agpinugad-na si Pablo, “Aruyag ba' kaw pasagka pan Jerusalem basi' ari kaw husgaran-ko?”

10 Anaruman si Pablo, “Atiya' ako ina'anto atubang si husgadu-na si Emperador, nga iya i angay panbibistahan si ako. Gana' sahimu-ko sala' si mga Hebro ngan mismo ka'aw sayod gayod sinan. 11 Kon aniya' kunta' si mga sabuhat-ko nga angay paratukan kamatayon, ga'i ako agdiri' sinan. Pero kon ma'in kamatu'uran mga sumbung-nay to sito mga Hebro, gana' gahum-na si bisan say pagpa'intriga si ako si pagdalum-na mga iya, tungod kay aniya' pribilihiyu-ko bilang a'a-na si nasyon Roma. Ina'anto, pa'intriga-ko i kasu-ko si Emperador!”

12 Tungod sinan, agsikritu-na dahulo si Festo i mga parawaydung-na hi'unong si bala'od. Kahuman sinan, aminugad iya si Pablo, “Tungod si karuyag-mo nga i Emperador i magdalom si kasu-moy nan, hala, pabawa kami' kaw.”

I Pagpatilaw-na si Festo

si Hadi' Agripa

13 Kahuman si pira allaw, agpanakka ari si Cesarea kas Hadi' Agripa* pati' Berenice pagpangumusta si Festo. 14 Tungod kay maliyat may mga iya ari, ag'isturya-na si Festo i kasu-na si Pablo ari si hadi'. Agpinugad iya, "Aniya' ato addangan priso nga inambanan-na si Felix. 15 Ngan pada'iray-ko si Jerusalem, agpamasumbong kuntra si iya i mga puno' paraghalad pati' mga mata'o kamabu'utan si mga Hebro ngan agpamalakoy to nga pinatukan iya.

16 "Agpanumatan-ko mga iya nga ma'in kabatasanan-na si mga taga Roma i pagpagawas si bisan say aha'a myintras ga'i pa sa'atubang-na i magpama'akusar si iya. Da'inan may kon ga'i iya akabuwanan uras pagpangatadungan si kalugaringun-na kuntra si mga sumbung-na mga iya. 17 Ngan pamaya'-na mga iya si ako pada'ito, ag'aktibaran-ko dayon ka'asumuhan i kaso ngan agmando' ako pagpa'atubang si lalla nagpasumbung-na mga iya. 18 Si pamahalling-na si magpama'akusar, ga'i may to mga iya agpanumat si mga mara'at buhat nga iya i pagkagasi-ko. 19 Lugod, aniya' mga iya nagparapamakisuhayan-na sito a'a mahi'unong si mga kalugaringun-na tuluhu'an pati' si minatay na lalla nag'arunan Jesus nga agpinugad-na si Pablo nga allom pa kuno'. 20 Tungod kay ga'i may ako akatu'anan kon pinapa'i-ko ag'imbistigar sito hinabo', agtilaw-ko si Pablo kon aruyag iya pan Jerusalem ngan ari mangatadungan sito mga sumbong. 21 Si paminugad-na si Pablo nga pa'intriga-na i kasu-na ari si Emperador, aglihog ako pagbantay si iya hasta nga ga'i pa sapabawa-ko pada'iray si Emperador."

22 Mangno agpinugad-na si Agripa si Festo, "Aruyag ako pagpamati' sito a'a."

Anaruman iya, "Papada'itu-ko iya asumo basi' sapamati'an-mo."

I Pag'atubang-na si Pablo

si Agripa
Buhat 9:3-8; 22:6-11

23 Ka'asumuhan, anakka kas Agripa pati' Berenice ari si mahaway kwarto si palasyo nga nagtagama pag'istimar si mga bantugan a'a. Agsul'ot mga iya si mga hadi'anon panapton ngan malabbat rilihugon magpamungyod pag'atindir si dimu'an mga kinahanglanun-na. Huwang liwat i mga mamahaya ranggu-na puno' si kasundaluhan pati' i mga mahaya a'a si syudad. Si panmandu'-na si Festo, nagbawa dayon pasallod si Pablo. 24 Aminugad si Festo, "Hadi' Agripa ngan dimu'an magpanambong to huwang si kami', iyay to i a'a nagpasumbung-na si ako si dimu'an mga Hebro si Jerusalem pati' ato si Cesarea. Agparapanurakaw mga iya nga ma'in to angay papalangahon i kinabuhi'. 25 Pero gana' sa'anda'an-ko buhat-na nga angay paratukan kamatayon. Kundi' kay agpalako iya nga pa'intriga-na si Emperador i kasu-na, agtuyo' ako pagpabawa si iya pan Roma. 26 Pero gana' pa isip-ko kon ay i papasuratun-ko si Emperador hi'unong si iya. Sanglit agpa'atubang-ko iya si ka'am dimu'an, ngan labihan na si ka'aw Hadi' Agripa, kay basi' aniya' sapasurat-ko kahuman si pag'imbistigar-ta kam 27 kay si pag'abat-ko, gana' mag'isip pagpabawa priso kon ga'i pa saklaruhan-na pahalap i papakasuhon si iya."

* **25:13** Ampu-na na iya si tu'ot si Hadi' Herodes. Iya i magsalli' si tatay-na nga amatay kahuman agpaprisu-na si Pedro. Kulawin si kapitulo 12.

26

1 Mangno agpinugad-na si Agripa si Pablo, “Tugot kaw pagpahalling
para si kalugaringun-mo.”

Sanglit, agpakumpas-na si Pablo i tamburu'-na ngan agtikang pagpan-
gatadungan, 2 “Hadi' Agripa, malipayon gayod ako pag'atubang ina'anto
allaw si ka'aw pagpangatadungan si dimu'an sumbung-na si mga punu'-
na si mga Hebro, 3 labihan na kay sayod kaw gayod si mga kabatasanan-
na pati' si mga ga'i nagka'arabuyunan-na. Sanglit makimalu'oy ako nga
ga'i kaw a'uyam pagtuninong si ako.

4 “Sayod i dimu'an mga Hebro si ako tikang gayod ngan dadi' pa ako
ari si kalugaringun-ko nasyon hasta pa ngan pag'istar-ko si Jerusalem.
5 Maliyat na i pakakilala-na mga iya si ako ngan kon agkararuyag,
agpakatistigos mga iya dimu'an si kamatu'uran, nga ag'agi ako si
pagkaparisiyo ngan sayod kaw nga iyay nan i pinaka'istrikto grupo
si rilihiyun-ta kam. 6 Ngan ina'anto, atiya' ako nagbista tungod kay
agla'om ako si sa'ad-na si Diyos si mga ginikanan-ta kam 7 ngan si
kamatu'uran, i katumanan-na sinan, iya i nagpara'anduy-na si dusi
pamilya si ginikanan-ta kam pina'agi si kadisididu-na mga iya pagsirbi si
Diyos allaw sangom. Talahuron Hadi', agpa'akusar-na ako si ditangnga'
mga punu'-na si mga Hebro tungod sinan pagla'om. 8 Aniya' si ka'am
mga Hebro nga ga'i agtutu'o. Ay kay ma'in makatutu'o nga akabanhaw i
Diyos?

9 “Bisan ako, abawa may liwat siray pagpapaniguro nga sahimu-
ko i dimu'an kunta' buruhatun-ko pagkuntra si arun-na si Jesus nga
taga Nasaret. 10 Sabuhat-koy nan ari si Jerusalem ngan tungod si
nagpumwan-na gahom si ako si mga puno' paraghalad, kalabbatan
si mga nagtagama paghuwang si Diyos i makigpaprisu-ko. Ngan
paratukan na mga iya kamatayon, angabuyon liwat ako. 11 Agsob
pasallod ako si kasurusinagugahan pagpakastigo si mga iya. Agpurbar
liwat ako pagsubol si mga iya pagpakara'at si Diyos. Gana' la'in isip-
ko kon ma'in pag'anda' si mga iya hasta nga agpada'iray-ko bisan i mga
matala syudad pagpasakit si mga iya tungod si mga pagtu'u-na.

12 “Sin adda, akapada'iray ako si syudad Damasco tungod si gahom
nagpumwan-na si ako si mga puno' paraghalad pati' si kasarigan si
pagtugut-na mga iya. 13 Talahuron Hadi', tika'amudto na siray ngan
ari ako si tinampo, mangno akakulaw ako danta' man langit nga
mas madanta' pa si allaw. Agsigay to palibot si ako pati' si mga
kahuruwangan-ko. 14 Agkaralaho' kami' dimu'an si nagkabayuhan
kami' ngan aniya' sapamati'an-ko busis nga makibagaw si ako si He-
bruhanon, ‘Saulo, Saulo, ay kay agpa'antus-mo ako? Kon padayon kaw
pagdiri' si gahum-ko, ka'aw mismo i magpakuri si kalugaringun-mo.’

15 “Mangno amatilaw ako, ‘Say kaw, Sinyor?’

“Anaruman i Paragdalom, ‘Ako si Jesus nga mag'antos tungod si
nagparabuhat-mo si magpanutu'o si ako. 16 Hala, pabanguna. Agtuyo'
ako nga kakilala kaw si ako ina'anto basi' satu'inan-ta kaw bilang
rilihugun-ko pati' bilang tistigos si mga sakulawan-mo ina'anto hasta pa
i mga papakulawun-ko si ka'aw. 17 Salbar-ta kaw tikang si igkasi a'a-
mo pati' si mga ma'in Hebro. Pabawa-ta kaw 18 pagpamuklat si mga iya
pati' pagpatalikot tikang si kalu'uman pada'iray si kadanta'an, tikang si
pagdalum-na si Satanas pada'iray si Diyos, basi' tungod si pagtutu'u-na

mga iya si ako, sa'angkun-na mga iya i pagpasaylo si sala' pati' i pagsakop
si mga nagtagama paghuwang si iya.'
19 "Sanglit, Hadi' Agripa, ga'i ako agsupliko si maka'urusa kurulawan
man langit. 20 Agwali ako si mga sunsari'i si Damasco, mangno si mga
taga Jerusalem ngan si bug'os prubinsya Judea hasta nga takka ako si
mga ma'in Hebro nga kinahanglan mga iya agbasol huwang si pagbag'o
ngan padugok si Diyos. Kinahanglan pamatu'uran-nay to mga iya
pina'agi si mga buhat-na. 21 Tungod sinan, agdakup-na ako si mga punu'-
na si mga Hebro ari si hawan-na si templo ngan nagparamamatay.
22 Pero agbuligan-na ako pirmi si Diyos hasta ina'anto allaw sanglit
agtutunggo ako ato pagsumat si kamatu'uran si dimu'an a'a, bantugan
o ma'in. Gana' nagtamba-ko si makigpasumat-na andang si Diyos si mga
paragsumat-na pati' si Moises, 23 nga agsakit i Tinu'inan Mannanalwas
ngan tungod kay iya i primiro mabanhaw, akapasamwak iya si danta'
nga akapamuklat si mga igkasi-na Hebro pati' si mga ma'in Hebro."
24 Si pagparapangatadungan-na si Pablo anupla si Festo, "Ma'in na
kaw husto Pablo! Akapay na kaw si subra kata'u-mo."
25 Anaruman si Pablo, "Talahuron Festo, husto gad i mga isip-ko, ka-
matu'uran gayod ngan makatutu'o i nagparapahalling-ko. 26 Akasayod
sito dimu'an mga hinabo' i Hadi' ngan gana' ruha-duha-ko pagpahalling
sito si iya. Sigurado ako nga gana' gayod sito salaktawan-na, tungod kay
ma'in to tinago' mga buhat. 27 Talahuron Hadi' Agripa, akatu'anan ako
nga agtutu'o kaw si Nagpanurat-na si mga Paragsumat."
28 Mangno si Agripa namay i manupla si Pablo, "Pagka'abat-mo ba' nga
makali' ako sabawa-mo si pagkakristiyano?"
29 Anaruman gihapon si Pablo, "Bisan kon makali' o maliyat, ag'ampo'
hamok ako gihapon si Diyos nga akapariho kaw si ako pwira na i
kaprisuhan tungod si pagtu'o, ngan da'inan may i dimu'an magpamati'
si ako ina'anto."
30 Anunggo i Hadi', huwang i gubirnador pati' si Berenice da'inan may
i mga katiringpid-na magpaningkulo'. 31 Agpamagawas mga iya ngan si
pagparapamaragaw-na, aniya' maminugad, "Gana' sabuhat-na sito lalla
nga angay paratukan kamatayon o kaprisuhan."
32 Agpinugad-na si Agripa si Festo, "Akalibri to kunta' a'a kon ga'i
agpa'intriga-na i kasu-na si Emperador."

27

Nagbawa si Pablo

si mga Sundalo pan Roma

1 Ngan pakadisisyon nga angay na si kami' pagbiyahi pan prubinsya
Italia, nagpa'intriga si Pablo si adda sinturyon* nag'arunan Julio nga
sakop si Batalyun-na si Emperador ngan aniya' liwat pirangan pa priso
nga nagpahuwang. 2 Amanakay kami' si adda paraw nga tikang si
bungto Adramiton nga tipada'iray si kaburubungtuhan si Asia. Mangno,
palarga kami'. Aniya' taga Tesalonica, Macedonia nag'arunan Aristarco
nga sakay si kami'.
3 Ka'asumuhan, padu'ong kami' ari si syudad Sidon. Ngan tungod kay
daluman si Julio, agtugutan-na si Pablo pagbagat si mga kakilala-na basi'

* **27:1** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 6, 11, 31 pati' 43.

akabuwanan iya si mga nagkinahanglan-na. 4 Tikang ari, pakalawot
gihapon kami' ngan agligid kami' ari si isla Cipre basi' akasalibong.
5 Pakalampas kami' si kahayagan pagkagul'atan-na si mga prubinsya
Cilicia pati' Pamfilia, anakka kami' si Mira, Licia ngan pamasalta.
6 Aniya' ari sa'anda'an-na si sinturyon paraw tikang si syudad Alejandria
nga tipan Italia ngan ari kami' agpabalyu-na pagsakay. 7 Bali hinay si
lahi kami' sallod si pira allaw ngan agkuri kami' bisan hamok pagyungod
ari si bungto Nido. Ngan ga'i na gayod kami' akasungsong si bariyo,
pasalibong kami' ari si isla Creta, yungod si bungto Salmon. 8 Agkuri
gayod kami' pagligid hasta nga akapada'iray kami' si lugar nag'arunan
Mahalap Pandudu'ungan matapit si syudad Lasea.
9 Malabbat na dina allaw i makarag tungod si kahinay-na si biyahi
kami'. Lampas na i Allaw si Pagpu'asa† ngan dilikado na i pagpadayon
tungod si kakusug-na si amihan. Sanglit agsagdunan-na mga iya si
Pablo, 10 "Amati'a kam dahulo dimu'an. Para si ako bali kadilikado kon
agpadayon kita kam pagbiyahi ngan akapirwisyo si mga kargaminto,
si paraw, hasta pa si mga kinabuhi'-ta kam." 11 Pero ga'i mamati' i
sinturyon si Pablo. Anunod to dina si kapitan pati' si tagtawa' si paraw.
12 Tungod kay yaynan pandudu'ungan ma'in mahalap pannagu'an
kon amihan, ag'arabuyon i katabbulan nga padayon kami' pagbiyahi.
Agla'om kami' nga akatakka ari si bungto Fenice ngan ari kami' aghuna'-
huna' pagpalipas si tigtugnawon. Adday to pandudu'ungan ari si Creta
nga ag'atubang si habagatan pati' kanawayan.

I Duwa Duminggo Pag'anud-anod

13 Panikang-na paglahi si huruharupoy man timugan, i pagkagasi-na
mga iya nga anakka na i mga nagkinahanglan-na. Sanglit kaddung-na
mga iya i angkla ngan pamataliwan nga aghagidhid ari si Creta. 14 Ga'i
agliyat aniya' magburung-busong bariyo man hubas nag'arunan Walu-
walo. 15 Takka-na kami' si madlos ngan ga'i akasungsong i paraw si
bariyo, sanglit agpa'anud-anod na hamok kami'. 16 Si palabay kami' ari si
ligirun-na si Cauda nga adda madiki' isla, agkuri gayod kami' pagpasig-
uro nga ga'i akabulag i buti. 17 Paka'isa-na sinan si mga tripulanti, diritso
mga iya aggakut-na palibot i paraw. Mangno tungod si mga katalaw-na
nga akasubsob mga iya ari si kababawan-na si Libya, agtuntun-na mga
iya i pammasambog‡ ngan agpaguyud-nay to si paraw. 18 Agpadayon
i makusog bariyo sanglit ka'asumuhan agtikang mga iya pagtapok si
mga kargaminto. 19 Si katallo allaw, aglugaringan-na mga iya agtapok i
ditangnga' garamiton si paraw. 20 Agkunop subra adda duminggo ngan
padayon i makusog bariyo hasta nga akawara'an na kami' pagla'om nga
asalbar pa.
21 Kahuman si pira allaw nga ga'i na aka'intom pagkakan i mga
tripulanti, anunggo si Pablo tangnga' si mga iya ngan aminugad: "Kon
agsunod kam kunta' si sagdun-ko nga ga'i paglarga tikang si Creta, ga'i
kam kunta' aka'agi da'ito sito. 22 Pero ina'anto dakam abaraka, kay gana'
mapa'i bisan say si ka'am. I paraw hamok sito i mapirdi. 23 Aniya' ngan

† **27:9** I Allaw si Pagpu'asa, iya i pag'intom si pagkamaluluy'un-na si Diyos. Sinan allaw, aniya' nagpamahalad-na mga iya mga hayop nga nagpalugtukan si kasina-na si Diyos si sala' basi' apasaylo i mga a'a. Nagsilibraran nan kahuman si pag'ani pero myintras angusog i bariyo kon tigtugnawon. ‡ **27:17** I nagtukoy pammasambog, iya i day sibot nga hinimo tikang si madakmol tila.

dabwi manunggo si kagiliran-ko anghel pinabawa-na si nagsirbihan-ko Diyos nga tagtawa' si ako. 24 Aminugad to anghel, 'Pablo, dakaw atalaw. Nag'andam kaw pag'atubang ari si Emperador. Tungod si kadaluman-na si Diyos, nagpatubyan si ka'aw i dimu'an kahuruwangan-mo si pagsakay ngan gana' mapa'i si mga iya.' 25 Sanglit dakam ahulop, kay agtapod ako si Diyos nga tuman-na kon ay i nagsumat-na si ako. 26 Pero sigurado nga aniya' sasangdalan-ta kam isla."

I Pakabungkag-na si Paraw

27 Si kakatursi sangom, ag'anud-anod pa kami' ari si Kalawot Adrias,§ ngan si banda magkatutnga' aka'abat i mga tripulanti nga agbibi-hing kami'. 28 Agsukul-na mga iya i kalalum-na si kalawot mangno sakatu'anan-na mga iya nga baynti brasas to. Kata'ud-ta'uran anukol gihapon mga iya ngan kinsi brasas nayto hamok. 29 Tungod si mga katalaw kami' nga akabarhog si kapapangpangan, anunton mga iya ampat angkla ari si ulin, mangno sigi mga iya pangampo' nga kunta' pasirang na i allaw. 30 Kata'ud-ta'uran, ag'i'a'amban i mga tripulanti si paraw sanglit agtuntun-na mga iya i buti ngan agparapamakunu-kuno nga titunton mga angkla ari si dulong. 31 Aminugad dayon si Pablo si sinturyon pati' si mga sundalo, "Hasta nga ga'i to ag'unong mga a'a si paraw, ga'i kam asalbar." 32 Sanglit ag'utud-na si mga sundalo i pisi' nagpa'ingkot si buti ngan diritsoy to aka'anod.

33 Ngan mananalong na, ag'aghat-na mga iya si Pablo pagkakan. Aminugad iya, "Si pa'agi ray katursi allaw, sigi kam hamok panimulat nga gana' isi-na si mga battung-bi. Gana' si ka'am kakan-kakanay. 34 Ina'anto aghat-ta kam pagkakan. Agkinahanglan-bi nan basi' ga'i kam agkamaratay. Gana' bisan say si ka'am nga akarungayan adda barahibo si takuluk-na." 35 Kahuman-na agpahalling sinan, angaddo' iya pira bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos atubang si mga iya. Mangno agturutabbi'-nay to ngan agtikang dayon iya pagkakan. 36 Agka'araghat mga iya sanglit agpamangan. 37 Dos syintos sitintay sa'is kami' dimu'an nga magpansakay. 38 Ngan agpakagustuhan na mga iya, agtapukan-na mga iya i mga karga-na trigo basi' malutaw i paraw.

39 Ngan pag'isisirang-na na si allaw, ga'i mga iya akatu'anan kon singnga na mga iya lugara, pero akapantaw mga iya lu'ok nga kalusayan. Akahuna'-huna' mga iya nga kon ahimo, parambang-na na hamok i paraw pan bihing. 40 Ag'utud-na mga iya i pisi'-na si mga angkla ngan agpamata'anan-na nayto hamok ari si salad ngan si pariho uras agbak'aran-na mga iya i mga timon. Mangno ag'isa-na mga iya i layag banda dahulu'an basi' akapanbihing kami'. 41 Pero akasubsob dina i paraw si kababawan nga matala pa si bihing. Aka'ungot i dahulu'an-na ngan ga'i na kakiwa. Mangno agkaburulag-bulag i ulin-na tungod si pwirsa-na si mamahaya lunso'.

42 Agplano i mga sundalo pagmatay si mga priso basi' gana' sito magpakarangi ngan magpakapuga. 43 Pero aruyag i sinturyon pagsalbar si kinabuhi'-na si Pablo sanglit agpinahan-na i mga sundalo pagpadayon si mga planu-na. Agmandu'an-na i magkatara'o agrangi pagdahulo paglukso ngan pan bihing. 44 I ga'i magkatara'o agrangi kinahanglan

§ **27:27** Si panahun-na kas Pablo, i nagtukoy Kalawot Adrias, iya i kahawayan banda timugan si Italia nga sakop ina'anto si Mediteraneo.

agtabayan si mga magkarurungkab gip'at o si bisan ay magpakabulag parti si paraw. Si da'inan pa'agi, anakka kami' dimu'an si bihing nga gana' magkapara'i.

28

I Mahinabo' si Pablo
ari si Malta

1 Ngan ari na kami' si hubas nga gana' magkapara'i, akasumatan kami'
nga yayray isla nag'arunan Malta. 2 Pambihira i pagtratar-na si kami' si
mga taga sunsari'i. Tungod kay sigi turutari'ti' pati' bali tugnaw, aghimo
mga iya bar'og ngan ag'agda-na kami' dimu'an. 3 Angangkot si Pablo
adda kugos si magtambak kayo ari. Mangno ngan pagpabar'ug-na aniya'
malara sawa nga paguwa' tungod si panas. Kutkut-na iya ngan agbiyat-
biyat si tamburu'-na. 4 Ngan pakakulaw-na si mga taga sunsari'i nga
agbiyat-biyat to, agsipurupinugaray mga iya, “Sigurado nga yayto a'a
kriminal kay bisan kon asalbar iya ari si kalawot, ga'i iya agtugutan-
na si Gaba'* nga a'allom pa.” 5 Pero agpapirikpidik-na dina si Pablo i
sawa pan api nga gana' hamok nag'abat-na. 6 Agparapangantahak to
nga agpanhubag iya o ma'in ngani' nga hintak iya atumba ngan amatay.
Pero ngan ma'awat na nga ga'i iya apa'i, agsalli' i mga isip-na ngan
agpakapinugad nga si Pablo adda si mga diyos.
7 Matapit ari, aniya' mahaya asyinda. Tawa'-nay to si Publio, i pinaka-
puno' siray isla, ngan ari iya ag'istar. Sanglit agpasangput-na kami' ari
si panimalay-na tubtob si tallo allaw ngan bali halap i pag'istimar-na si
kami'. 8 Sinan mga allaw agparalibbak i tatay-na tungod kay kalinturado
pati' parabugris. Sanglit, pasallod si Pablo pagkulaw sito mangno
kahuman agpangadyi', agdu'unan-nay to si mga palat-na ngan diritso
anhalap. 9 Si pakahuman-na sinan hinabo', pamada'iray i dimu'an mga
maburong ngan agpanhalap. 10 Bali i pagpa'unra-na mga iya si kami'.
Mangno ngan andam na kami' pagbiyahi, agpamuwanan-na kami' si
dimu'an kinahanglanon kami'.

I Pagtakka ari si Roma

11 Kahuman si tallo bulan, amanakay kami' si paraw nga agpali-
pas si tigtugnawon ari si isla. Taga sunsari'i to si syudad Alejandria
ngan i magkaruwa mga diyus-diyos iya i nagpasadi' si pamarung-na.
12 Padu'ong kami' ari si syudad Siracusa pagpanu'ig tubtob si tallo
allaw. 13 Tikang ari, pataliwan kami' ngan anakka ari si bungto Regio.
Ka'asumuhan sinakob kami' si bariyo man timugan, sanglit ka'utruhan
dayon allaw anakka kami' ari si bungto Puteoli. 14 Akabagat kami'
ari mga kabugtu'an si pagtu'o nga ag'imbitar si kami' paghuwang si
mga iya sallod si adda duminggo. Sanglit, akalahos kami' si mga
kakurihan si mga aragihan kami' ngan akadiritso pagbaktas pan Roma.
15 Pakakatu'an-na si mga kabugtu'an si pagtu'o ari si Roma nga titakka na
kami', agpamaktas mga iya pagtupo'. I magpakadahulu'an agsiturupo'
kami' ari si bungto nag'arunan Plasa Apio ngan i ditangnga' may si
panakka kami' ari si baryo nga kilala si aron Tallo Pangnginuman. Ngan
pakapantaw-na si Pablo sito mga a'a, agpasalamat iya si Diyos ngan
akapabaskog to si iya pag'atubang si mga kakurihan. 16 Mangno si

* **28:4** Nag'arunan Gaba' nagtu'uhan-nay nan mga iya diyos kay pirmi nan agbulos si mga sala'an.

panakka kami' ari si Roma, nagtugutan si Pablo paglugaring pag'istar pero aniya' sundalo magbantay si iya.

I Pagparawali-na si Pablo

ari si Roma

17 Kahuman si katallo allaw, agpamaban'u-na si Pablo i mga puno' si mga taga sunsari'i Hebro. Pakatiripun-na mga iya, aminugad si Pablo, “Mga kabugtu'an, bisan kon ga'i ako agtalapas si mga igkasi-ta Hebro o si mga kabatasanan-na si mga ginikanan-ta, nagdakop ako ari si Jerusalem ngan nagpa'intriga si mga taga Roma. 18 Mangno nagbista ako pero ga'i mga iya akapamatu'od nga aniya' si mga sabuhat-ko nga angay nagpatukan kamatayon, sanglit aruyag mga iya nga pinalibri ako. 19 Pero ngan pandiri'-na si ditangnga' mga punu'-na si mga Hebro, akapiritan ako pagpa'intriga si kasu-ko si Emperador ngan agbuhat-koy to ma'in paghimo kaso kuntra si mga kalaha'-ko. 20 Iyay nan i mga rason kon apa'i kay aruyag ako pagbagat si ka'am. Si kamatu'uran, atiya' ako ina'anto nagpusasan tungod si nag'anduy-na si mga a'a-na si Israel si maliyat na panahon nga pabawa-na si Diyos i Tinu'inan Mannanalwas.”

21 Anaruman may mga iya, “Ga'i kami' akakarawat bisan ay surata man prubinsya Judea, ngan gana' liwat sumat-na mahi'unong si ka'aw si mga kabugtu'an nga manari'i. Gana' sapakalihan kami' magpakara'at si ka'aw 22 pero aruyag kami' pagpakali kon ay i sana'an si inisipan-mo, tungod kay akatu'anan kami' nga malabbat magpandiri' si bisan singnga lugara si naghuwangan-mo grupo si magpanutu'o.”

23 Agsarabot mga iya kon ay allawa pagpakibagat utro si Pablo. Si panakka-na sinan allaw, pabwilta mga iya ngan agpakatambahan pa i mga kahuruwangan-na. Tikang si nalong hasta pakasangom, sigi isplikar si Pablo ngan agsumat iya si kamatu'uran kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. Maniguro iya pagbawa si mga iya pagtutu'o si Jesus pina'agi si pagpasayod si dimu'an nagtukoy hi'unong si Jesus nga aka'anna' ari si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. 24 Anutu'o i ditangnga' si nagparapahalling-na, pero i ditangnga' may ga'i anutu'o. 25 Ga'i mga iya ag'arabuyon ngan agtikang dayon mga iya pagtaliwan kahuman-na si Pablo pagpahalling si ultimoy to allingun-na: “I Espirito Santo i magsumat si kamatu'uran si ginikanan-bi pina'agi si pinahallingan-na siray si paragsumat Isaias:

26 Pada'iraya ngan waydungin mga a'ay ray,
‘Sigi kam hamok paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-bi,
sigi buruslungay, pero gana' mga sakulawan-bi.’
27 Kay yayray mga a'a agparapamakunu-kuno nga mga bulok hasta nga
gana' na gayod lugod mga pamurubu'ut-na,
agparapakangbungul-bungol ngan agparapakangbuta-buta.
Kon ma'in da'inan sinan, amuklat na kunta' i mga mata-na,
aka'abrihan i mga talinga-na,
akaklaruhan i mga inisipan-na,
abawa na kunta' mga iya pagtu'o si ako
ngan sapahalap-ko mga iya.†

† **28:27** Isa 6:9,10

28 “Sanglit sasayuran-bi kunta' nga tungod si pagpakangbungul-
bungul-bi, amabawa i Diyos mammasamwak pada'iray si mga ma'in
Hebro. Agpamasamwak to nga maniguro i Diyos pagtalwas si a'a, ngan
sigurado nga agpantuninong mga iya.”‡
30 Si bug'os duwa ta'on, ag'istar si Pablo ari si nagplitihan-na ruma'
ngan mahalap i pagkarawat-na si bisan say mamada'iray si iya. 31 Bali
iya kapusukado pagpahalling ngan gana' bisan say maglabot si iya.
Agpasamwak iya kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na
si Diyos ngan agparaturo' liwat iya mahi'unong si Ginu'o Jesu-Kristo.

‡ **28:28** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (29) Pakahuman-na pagpahalling sinan si Pablo, pataliwan dayon i mga Hebro nga bali parasusuhay.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si Mga Taga
Roma
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo. Si Hebruhanon, Saulo i pag'aron si iya (Buhat 7:58ff; 13:9). Adda iya Hebro ngan myimbro si mga Parisiyo (Flp 3:5; Buhat 23:6). Taga sunsari'i iya si Tarsos, Cilicia (Buhat 21:39; 22:3) ngan a'a-na liwat iya si nasyon Roma (Buhat 22:28). Dati iya parapasakit si manniniripon pag'ampo' (Buhat 22:4; Gal 1:13; Flp 3:6), pero si katapus-tapusan, mga pito' ta'on kahuman abanhaw si Jesus, abawa gihapon si Pablo si pagtutu'o si Jesus (Buhat 9:1-22) ngan agtu'inan-na iya si trabaho pagpasamwak si mahalap sumat pada'iray si mga ma'in Hebro (Buhat 22:21; Gal 2:7). Sanglit ahimo iya rilihugun-na si Kristo Jesus pati' inagda-na si Diyos bilang apostol (1:1).

Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 57 AD (mga 27 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Corinto (Buhat 20:2-3) si katallo bisis pagbiyahi-na pagpasamwak. Si dimu'an surat-na si Pablo, iyay to i pinakakumplito ngan pinakahamis si nagturu'-na para si mga ma'in Hebro tungod kay ga'i pa iya akabagat si mga taga Roma ngan aruyag iya nga agpakasabot gayod i mga a'a ari. Aruyag gayod kunta' si Pablo nga pada'iray na iya si Roma (1:11-12; 15:23-24) pero a'ulang iya tungod kay turulihan-na pa i amot sakuliktana tikang si mga ma'in Hebro para si mga Kristiyano ari si Jerusalem (15:25-28). Sanglit tungod kay gana' pa lugar-na si Pablo pagbisita ari si Roma, agsuratan-na na hamok dahulo mga iya basi' aka'andam mga iya si pagtakka-na ngan dayon agpakabulig si diritso biyahi-na pan España (1:10-15; 15:22-29).

Ato sito surat ag'isplikar si Pablo hi'unong si katangkud-na si Diyos (3:1-8); ag'isplikar liwat iya nga i dimu'an, magin i mga magpantapod si Bala'od o i mga ma'in sakop si Bala'od, parariho hamok nga agdalumanna si sala' (3:9); nga gana' magpakatakka si maka'angayan kina'iya nga nagpapatupungan-na si Diyos (3:23); nga gana' ni addangan nga matadong (3:10). Pero labaw si dimu'an, agsumat iya kon ay i gahumna si mahalap sumat pagtalwas si dimu'an nga padayon agtapod si Jesus (1:16) ngan kon pinapa'i i a'a akwinta matadong si pangulawanna si Diyos (1:17; 3:24-26; 4:25). Agpasayod liwat iya kon ay i mahaya pagkala'inan-na si ipiktu-na si buhat-na si Adan pati' si tawa'-na si Kristo (5:12-21). Agpasayod liwat iya ato kon ay kunta' i kinabuhi' huwang si Kristo (6:1-23); kon kapa'i may kay agkuri kita pagpugong si makasasala' kina'iya-ta (7:1-25); ngan kon ay i baha'o kinabuhi' tikang si Espirito (8:1-39).

Mangno, agpasayod iya si bali kapambihira kamutangan-na si mga Hebro si dati planu-na si Diyos ngan kon pinapa'i mga iya si katapustapusan abawa gihapon si pagtutu'o si Jesus (9:1–11:36). Mangno si kapitulo 12-13, agbagaw ato kon ay i angay mga buruhaton si kinabuhi'-ta nga akapalipay si Diyos ngan da'inan may agpasayod liwat iya kon ay i tama' pagtratar si addangan nga aniya' pa duda-na si pagtu'o (kapitulo 14).

Kunta' si padayon pagbasa-ta kam sito surat, pariho si sa'agihan-na si magpanutu'o nga agpakadahulo si kita kam, amuklat may liwat kita kam nga si Kristo hamok i pa'agi nga atalwas i dimu'an ka'aha'an.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-15)
2. I Pagkamatadung-na si Diyos (1:16-17)
3. Gana' Matadong Ni Addangan (1:18–3:20)
4. I Pa'agi nga A'angkon i Pagkamatadong (3:21–5:21)
5. I Baha'o Pagka'a'a nga Paluwa' Tungod si Pagkamatadong (kapitulo 6-8)
6. I Kasuplikaduhan-na si mga A'a-na si Israel pati' i Katalwasan-na Mga Iya (kapitulo 9-11)
7. Kon Ay i Matadong Buhat si Pala'in-la'in Sitwasyon (12:1–15:13)
8. I Ultimo Pagpa'intom (15:14-33)
9. I Ultimo mga Pangumusta (kapitulo 16)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako rilihugun-na si Kristo Jesus nga
ag'agda-na si Diyos bilang apostol, ngan agtagama-na mammasamwak
si mahalap sumat-na. 2-3 Iyay nan i mahalap sumat mahi'unong si Dadi'-
na nga aka'anna' si Sagrado Kasuratan. Agsa'ad iya siray panahon
nga turumanun-nay nan sumat ngan agpakatu'an-nay nan pina'agi si
mga paragsumat-na. Parti si pagka'a'a-na, mamat iya si Hadi' David,
4 pero parti namay si pagka'espiritu-na,* i kabanhaw-na i magpamatu'od
nga sa'angkun-na i gamhanan pwisto bilang dati Dadi'-na† si Diyos:
Iya i Paragdalum-ta, Jesu-Kristo. 5 Pina'agi si iya ngan basi' abantog
i gamhanan arun-na, agpakakarawat kami' si abilidad pati' katung-
danan bilang apostol basi' tikang si dimu'an ka'aha'an nga ma'in Hebro
aka'agda kami' pagsunod si Diyos, i pagkamasinununon nga paluwa' si
pagtu'o. 6 Ngan ka'am mga taga Roma, huwang si mga nagpangagda
pagsakop si Jesu-Kristo.
7 Tigsurat-koy to para si dimu'an mga taga Roma nga hinigugma'-na si
Diyos pati' nagtagama paghuwang si iya.
Amalako ako si Diyos nga Tata'-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

Mahaya i Karuyag-na si Pablo

nga Akapan Roma

8 Antis si dimu'an, agpasalamat ako si Diyus-ko pina'agi si Jesu-
Kristo para si ka'am dimu'an tungod kay agsara si bug'os kalibutan i
mahi'unong si mga pagtutu'u-bi. 9 I Diyos nga nagsirbihan-ko si bug'os
kasing-kasing-ko pina'agi si pagpasamwak si mahalap sumat hi'unong
si Dadi'-na, iya i tistigus-ko nga pirmi kam agpara'intum-ko. 10 Ahimoy
to si kada pagparapangadyi'-ko ngan agparapalako ako si Diyos nga kon
iya gayod i tuyu'-na, tugutan-na na ako ina'anto pagbisita si ka'am anan.

---

* **1:4** I nagtukoy pagka'espiritu-na, iya i kalugaringun-na espirito nga sagrado. † **1:4** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si pagbanhaw si iya, i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5).

11 Bali haya i karuyag-ko nga sakulawan-ta kam basi' aniya'
sapa'ambit-ko si ka'am espirituhanon abilidad pagpabaskog si mga
huna'-huna'-bi. 12 I karuyag sidngun-ko sinan, basi' agsi'uru'araghatay
kita kam parti si pagtutu'u-na si kada addangan si kita kam. 13 Mga
kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako nga agpakatu'anan kam nga maliyat
na ako agparaplano pagbisita si ka'am, pero hasta na hamok ina'anto,
aniya' pirmi maka'ulang nga atuman to. Aruyag ako nga sabawa-ko
si pagtutu'o si Kristo i ditangnga' pa mga a'a si ka'am nan pariho si
sabuhat-ko na si ditangnga' nga mga ma'in Hebro.
14 Aniya' gayod ubligasyun-ko pagpasamwak si mahalap sumat si
dimu'an mga a'a. Gana' sapayan-na kon mga sibilisado mga iya o ma'in,
o ma'in ngani' kon mga madunong mga iya o ma'in. 15 Tungod sinan,
intrisado gayod ako nga sapasamwak-ko liwat to si mga magpangistar
nan anan si Roma.
16 Ga'i agkasipugan-ko i mahalap sumat kay aniya' sito gahum-na
tikang si Diyos pagtalwas si dimu'an nga padayon agtapod si Jesus:
Primiro si mga Hebro dahulo, ngan iya na dina nagpasunod agtalwas
i mga ma'in Hebro. 17 Kay anan si mahalap sumat, kinatu'anan kon
agpapa'i-na si Diyos agpatadong i a'a si pangulawan-na. Iyay nan i
pagkamatadong nga a'angkon pina'agi si pagtapod tikang si panikangan
tubtob si katapusan, pariho si maka'anna' si Kasuratan: "I a'a nga
matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtapud-na, iya i
makaprubitso si ungod kinabuhi'."‡

I Paghusgar-na si Diyos

si Dimu'an Karat'an

18 Agpakatu'an-na na si Diyos kon agpapa'i-na pagkastigo i a'a tun-
god si ma'in diyusnon mga kina'iya-na mga iya pati' i dimu'an mga
karat'an nagparapamuhat-na pag'ulang nga akagawas i kamatu'uran.
19 Agkastigu-na mga iya si Diyos tungod kay dati na agpakulaw-na i mga
sakatu'anan-na kunta' hi'unong si iya, ngan mismo i Diyos i magpaklaro
sito tubtob si mga sakaya-na mga iya. 20 Kay tikang pa si paghimo si
kalibutan, sasabutan-na na si a'a nga gana' katapusan-na si gahum-na
si Diyos pati' kon ay gayod i ungod pagkadiyus-na. Bisan kon ga'i to
kinakulawan, agpaklaru-na nayto pina'agi si dimu'an inanna' nga mga
nagpanhimu-na. Tungod sinan, ga'i mga iya pwidi akapasangil.
21 Sanglit mga iya i a'a nga angilala si Diyos, pero ga'i mga
iya agbuwanan-na si angay pagpa'unra i pagkadiyus-na, o bisan i
pagpasalamat namay hamok si iya, kundi' ahimo dina gana' mga
kapulsanan-na si mga isip-na ngan nagsiyo si mga iya i ungod sarabutan.
22 I pagkagasi-na mga iya nga mga madunong pero si kamatu'uran gana'
mga saruman-dumanan-na mga iya. 23 Imbis nga agpangampo' mga
iya si maka'angayan kina'iya-na si gana' kamatayun-na Diyos, i mga
kinurtihan lugod dina bato i mga nag'ampu'an-na nga mga inirog hamok
si aniya' kamatayun-na a'a, si mga manuk-manok, si mga hayop pati' si
mga mananap.
24 Tungod sinan, agpatubyan-nay to mga iya si Diyos si mga
makasasala' karuyag basi' sigi hamok pangubay si bisan say mga
sasindakan-na ngan ag'urunay pagbuwan kamamalu'an si mga
kalugaringun-na puho'. 25 Agpabalyu-na mga iya i kamatu'uran

‡ **1:17** Hab 2:4

hi'unong si Diyos si pagtutu'o dina si kabubullu'an. Ag'ampu'an-na mga iya ngan agsirbihan-na i mga hinimo inanna' imbis i Paraghimo, nga iya i darayawon hasta si kahastahan. Amen.

26 Tungod kay da'inan sinan i nagbuhat-na mga iya, agpatubyan-nay to mga iya si Diyos si mga kasindak nga agbuwan kamamalu'an. Bisan i mga danda ga'i na agpakatuttot si tama' pa'agi paggamit si mga puhu'-na. 27 Si pariho pa'agi, agpama'amban liwat i mga lalla si pagpakitig'ob si danda ngan agkabararaw si mga kaparihu-na lalla. Ga'i pamahuway i mga lalla pag'urunay si mga makamamalo' buhat-na mga iya, ngan tungod sinan agpakakarawat mga iya bulos para si karat'an nga nagparabuhat-na mga iya.

28 Pwira pa sinan, tungod kay gana' pulus-na para si mga iya i pagparapinsar hi'unong si Diyos, agpatubyan-nay to mga iya si Diyos si baliko' mga isip nga gana' mga kapulsanan-na ngan padayon hamok pagbuhat si mga ma'in angay buruhaton. 29 Agpakapannu'an mga iya si dimu'an malaw'ay buhat pati' karat'an, si pagkabintahuso, ngan sigi hurumut-humutay. Awinan si mga iya i arawa'-awa'ay, maratay-matayay, hiriran-hiranay, daraya'-daya'ay, agturuyu'-tuyu'ay pagpasakit. Sigi tarabilay, 30 gurutgutay, ngan agpanguntra si Diyos. Agsisurusaramyangay, mga mahaya i dalum-na ngan mga hambugiro. Sigi mga iya panganda' baha'o pa'agi pagbuhat mara'at, ngan mga suplikado si mga mahanak-na. 31 Gana' na mga kapulsanan-na si mga isip-na mga iya, ga'i na mga iya akatapuran, gana' na mga kalu'uy-na ngan gana' hamok si mga iya bisan ay i tinakkahan-na si mga nagpamasakitan-na. 32 Aniya' mandu'-na si Diyos nga akapatukan kamatayon i bisan say nga gara' na sinan mga binuhatan. Agpakatu'anan mga iya nga matadong to mando', pero ma'in hamok nga padayon mga iya pagbuhat sinan, kundi' ag'alagad pa liwat dina mga iya si mga gara' na sinan.

2

Husgaran-na si Diyos

i Dimu'an mga A'a

1 Para namay si ka'am magparapanhusgar nan si la'in, gana' si ka'am makalibri. Ga'i kam pwidi agpakapasangil kay bisan sumiran kam agpatok si la'in, si kamatu'uran huwang na kam si makapatukan kay agkapareriho may kam hamok binuhatan. 2 Akatu'anan kita nga i paghusgar-na si Diyos kuntra si mga magparahimo si da'inan klasi binuhatan ag'inala' si kamatu'uran. 3 Sanglit para si ka'am nga mga a'a hamok, kon aghusgar kam si mga iya pero agbuhat kam pariho si mga nagbuhat-na, si pag'abat-bi ba' ma'in kam huwang si mga hurusgaran-na si Diyos? 4 O ma'in ngani' bangin nga gana' kwinta-na i pagpanginanu-na si Diyos si ka'am tungod kay agsubra i kadaluman-na ngan ga'i kam dayon agkastigu-na ngan agpata'anan-na kam hamok si maliyat panahon. Ga'i kam anggasi nga i kadaluman-na si Diyos, iya si ka'am i magturo' kunta' kon pinapa'i agbasol huwang si pagbag'o.

5 Pero tungod si kakudat-na si mga takuluk-bi nga ga'i kam agkatara'o pagbasol, ka'am mismo i magparatipon si kastigo para si kalugaringun-bi kon anakka i allaw si pagkastigu-na si Diyos, si uras nga pinakatu'an na i matadong paghusgar. 6 Pumwan-na gayod si Diyos i primyu-na

si kada addangan sigon si mga sabuhat-na mga iya.* 7 Aniya' mga a'a
magparapangandoy si maka'angayan kinabuhi' huwang i pagbuwan
unra si Diyos pati' i kinabuhi' nga gana' kamatayun-na. Akilalay to mga
a'a kay ga'i mga iya pahuway pagbuhat si mahalap si mga kaparihu-na,
ngan buruwanan-na mga iya si Diyos si kinabuhi' nga gana' katapusan-
na. 8 Pero para si mga makikalugaringon pati' si mga magpandiri'
si kamatu'uran ngan agpili' dina pagbuhat si mara'at, mga iya i mag-
pakakarawat si hul'os kastigu-na si Diyos. 9 Aniya' mga kakurihan pati'
mga kabidu'an nga sa'abat-na si dimu'an mga a'a nga parapamuhat
mara'at: Primiro si mga Hebro dahulo ngan nagpasunod i mga ma'in
Hebro. 10 Pero para si dimu'an magparapamuhat mahalap, mga iya i
makakarawat si maka'angayan kinabuhi', si unra pati' si kamurayaw:
Primiro si mga Hebro gihapon, ngan nagpasunod i mga ma'in Hebro.
11 Ada'inan nan kay gana' nagpasi'urug-na si Diyos kon aghusgar iya.

12 I dimu'an makasala' nga ma'in sakop si bala'od, amatay gihapon
mga iya nga bulag si Diyos bisan kon gana' mga bala'ud-na. Ngan i
dimu'an makasala' nga sakop si bala'od, si pakamatay-na, i mga allingon
nga awinan si bala'od i maghusgar si mga iya. 13 Kay ma'in i mga
magpakabati' si bala'od i matadong si pangulawan-na si Diyos, kundi' i
mga magpanunod dina si bala'od i nagkilala nga mga matadong. 14 Bisan
ngani' i mga ma'in Hebro nga ga'i agpakakarawat si bala'od, aniya'
paluwa' day bala'od anan si kunsinsya-na mga iya kay kinakulawan
mismo si mga kalugaringun-na nga agpakatu'anan mga iya kon ay i
angay buruhaton pati' i ma'in angay, bisan kon gana' sito mga bala'ud-
na. 15 Kinakulawan si mga batasan-na mga iya nga i nagmandu'-na
si bala'od akatanom si mga inisipan-na, hasta nga i kata'u-na mga iya
pagturutimbang angalagad nga ungod i nagmandu'-na bisan kon danay
angumpurmi si mga buhat-na i mga huna'-huna'-na mga iya ngan danay
namay ga'i. 16 Da'inan gayod i paghusgar kon anakka i allaw nga
husgaran-na si Diyos i mga tinago' isip-na si a'a pina'agi si Jesu-Kristo
sigon si mahalap sumat nagparapasamwak-ko.

I mga Hebro pati' i Bala'od
Gal 2:15–3:14

17 Ngan para namay si ka'am nga mga Hebro, aniya' mahaya
pangundi'an-na si pagkarilihusu-bi. Sigi kam pamabantog, “Hebro
ako, agtapod ako si bala'od,” ngan sigi kam pamahambog nga mga
pinalangga'-na kam si Diyos. 18 Agpakatu'anan kam kon ay i katuyu'an-
na si Diyos ngan agpangalagad kam nga iyay nan i pinakamahalap
tungod kay nagturu'an kam si bala'od. 19 Mga sigurado kam gayod
nga mga paraggiya-na kam si mga buta, nga mga danta'-na kam si
mga magpangistar si kalu'uman, 20 nga mga paragturu'-na si mga gana'
dunung-na, ngan mga ma'istru-na si mga magpanginahanglan pa si mga
waydong. Agsigurado kam nga awinan si bala'od i kabug'usan-na si
dimu'an kata'o pati' i kamatu'uran. 21 Ay kay agpakakaya kam pagturo'
si la'in, nga mismo i mga kalugaringun-bi kinahanglan nga tururu'an
dahulo? Sigi kam panwali si mga a'a nga ga'i pagtangkaw, kundi' mismo
ka'am agparapanangkaw. 22 Agparapanmandu'an-bi i mga a'a nga ga'i

* **2:6** Salmo 62:12; Pngl 24:12

pagbisyo si pagdangallahan,† kundi' mismo ka'am agparabisyo. Makusog gayod i pagdiri'-bi si mga diyus-diyos, kundi' ka'am mismo ga'i ngani' agtahap si mga sagrado inanna'.‡ 23 Agparapamahambog kam nga sayod kam si bala'ud-na si Diyos, kundi' ka'am mismo i magparapandis'unra si Diyos pina'agi si pagsupak si bala'ud-na. 24 Pariho si maka'anna' si Kasuratan: “Tungod si ka'am mga Hebro, sigi pamakara'at si arun-na si Diyos i mga ma'in Hebro.”§

25 Kon agsunud-bi i mandu'-na si bala'od, aniya' kwinta-na si pagpaturi'-bi pagpakilala nga sakop kam si mga pinili'-na a'a si Diyos. Pero kon agsupak-bi i mandu'-na si bala'od, akapariho kam hamok si addangan nga ga'i pa nagturi'. 26 Kon agsunud-na si mga ma'in tinuri' i mandu'-na si bala'od, ga'i ba' siguro mga iya kwinta-na si Diyos pariho si adda na tinuri' nga pinili'-na? 27 Sanglit ka'am mga Hebroy nan, paratukan-na kam si mga ma'in Hebro kay mga parasupak kam si bala'od bisan kon awinan si ka'am i sinurat riglaminto pati' i kabatasanan pagpaturi'. Ada'inan nan kay bisan kon ma'in mga iya ungod tinuri', agpansunod mga iya si bala'od.

28 Ga'i ahimo Hebro i addangan a'a pina'agi hamok si rilihuso sirimunya si pagturi'. I karuyag sidngun-ko nga nagmarkahan iya si puho' kundi' ga'i akabag'o si kina'iya-na. 29 Lugod, ahimo Hebro i addangan a'a kon tinuri' iya si sallod, addangan nga nagmarkahan i kasing-kasing-na para satawa'-na iya si Diyos. Trabahu-nay to si Espiritu-na ngan ma'in tungod kay satuman-na i sinurat riglaminto. I pagdayaw nga sakarawat-na sito a'a ma'in tikang si a'a kundi' tikang si Diyos.

3

I Katangkud-na si Diyos

1 Kon sugad, ay i kahalapan sakarawat-na si a'a kon Hebro iya, o ay i balur-na kon tinuri' iya? 2 Malabbat gad i sabulig-na sito! Primiro, mga iya i nagpa'intrigahan si tinapuran mga allingun-na si Diyos.

3 Tara' bali', kon aniya' si mga iya nga ga'i agtutu'o? Awara' ba' i katangkud-na si Diyos tungod kay ma'in mga iya tangkod? 4 Syimpri ga'i nan aka'anna' si mga isip-bi! Akatu'anan kam nga pirmi ungod i mga pinahallingan-na si Diyos bisan kon kinadiskubrihan nga agbullo' i dimu'an mga a'a. Pariho si maka'anna' si Kasuratan:

Diyos kami', bisan sumiran kaw anistigos, paluwa' pirmi nga ka-
matu'uran i allingun-mo,
ngan pirmi kaw agda'og si bisan say manhusgar si ka'aw.*

5 Ngan bangin aniya' si ka'am magpara'isip da'ito sito: Kon tungod may liwat si paghimu-ta si mga ma'in matadong buhat, iya dina i makapaklaro si pagkamatadung-na si Diyos, agsala' ba' i Diyos si pagkastigo si kita? Ay may sinan i angay saruman-ta? Day aggamit hamok ako si natural isip-na si a'a. 6 Ga'i pwidi nga da'inan sinan! Kay kon ma'in pantay i pagkukulaw-na si Diyos si a'a, pinapa'i-na may paghusgar si kalibutan? 7 Tingali aniya' gihapon maminugad, “Kon pina'agi si pagparabullu'-ko, iya i pa'agi nga akaguwa' i katangkud-na si Diyos

† **2:22** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.
‡ **2:22** Si Grikuhanon: mismo ka'am agparatangkaw si mga inanna' ari si templu-na si mga diyus-diyos. § **2:24** Isa 52:5; Ezek 36:22 * **3:4** Salmo 51:4

pagpahalling si kamatu'uran ngan akapatamba si mga pagdayaw si iya,
kapa'i may kay nagpatukan pa ako bilang adda makasasala'?” 8 Ngan
kon da'inan sinan i isip-mo, matilawa pa, “Kapa'i may liwat kay ga'i na
hamok i a'a agbuhat si mga karat'an basi' paguwa' i mga kahalapan?”
Si kamatu'uran, aniya' mga a'a nga magparapamasumbong nga yaynan
mga allingon tikang si kami'. Mga iya i paratukan-na si Diyos si angay
mga kararawatun-na.

Gana' Matadong A'a

9 Tara', akabuwan ba' to si kita kam si diyusnon pagsabot? Mas maha-
lap ba' kita kam mga Hebro kuntra si mga ma'in Hebro si pangulawan-
na si Diyos? Syimpri ma'in! Agsumatan kami' na kam nga i mga Hebro
pati' ma'in Hebro pariho hamok nga agdaluman-na si sala'. 10 Pariho si
maka'anna' si Kasuratan:

Gana' ato matadong bisan addangan.
11 Gana' bisan addangan makasabot kon ay i diyusnon pangiwa-kiwa,
ngan gana' maniguro pagpakihuwang si Diyos.
12 Agpamatalikot si Diyos i dimu'an,
ngan bisan kon agbiriyo' mga iya gana' gihapon kapulsanan-na si
mga sahimu-na.
Gana' ato magparabuhat si mahalap bisan addangan.†
13 Agparapaguwa' mga iya si mga mamarigsok isip,
ngan agsapwa si mga bawa'-na i mga daya'on allingon.‡
Day lara-na si sawa i mga katabilan-na mga iya.§
14 Puro hamok mga paghumot pati' mga pagmaldisyon i mga
sapahalling-na.*
15 Makali' mga iya agpakapapaddi si a'a hasta nga amatay to.
16 Bisan singnga mga iya pa'arop, i mga rungkab pagla'om i mga
sahubun-na, ngan sigi mga iya panamok si mga a'a.
17 Ga'i mga iya agpakatu'an-tu'anan si murayaw kinabuhi',†
18 ngan ga'i mga iya angabat katahap si Diyos.‡

19 Iyay nan i maka'anna' si bala'od ngan sayod na kita nga bisan ay i
maka'anna' ari, nagpakatu'an to hamok para si mga aniya' ubligasyun-
na pagtuman sito, basi' a'ala' i mga pasangilan-na mga iya ngan
akahuwang i bug'os kalibutan kon husgaran-nay to si Diyos. 20 Kon
sugad, gana' ni addangan nagkwinta-na si Diyos nga matadong tungod
hamok kay agsunod iya si bala'od. Lugod, mismo i bala'od i mag-
pakatu'an si kada a'a nga sala'an iya.

I Pagkamatadong nga A'angkon

Pina'agi si Pagtapod

21 Pero ina'anto, aniya' baha'o pa'agi nagpakatu'an-na si Diyos kon
pinapa'i i a'a akwinta matadong nga gana' kalabtanan-na si bala'od.
Mismo i Bala'ud-na si Moises pati' i Nagpanurat-na si mga Paragsumat
agtigo nga paluwa' to pagkamatadong. 22 I pagkamatadong nga tikang
si Diyos, sa'angkun-na si dimu'an magpanutu'o pina'agi hamok si pag-
tapod si Jesu-Kristo. Gana' sapayan-na kon say kaw, 23 kay agsala' i

† **3:12** Salmo 14:1-3; 53:1-3; Ecc 7:20 ‡ **3:13** Salmo 5:9 § **3:13** Salmo 140:3 * **3:14** Salmo 10:7 † **3:17** Isa 59:7,8 ‡ **3:18** Salmo 36:1

dimu'an ngan gana' magpakatakka si maka'angayan kina'iya nga andang nagpapatupungan-na si kita kam si Diyos. 24 Ngan sakarawat-na liwat mga iya dimu'an i libri rigalo si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos, nga iya i pagpatadong si mga iya si pangulawan-na tungod si buhat-na si Kristo Jesus paglukat si mga iya. 25 Agparu'du'-na iya si Diyos bilang panhahalad nga makalugtukan si kasina-na basi' pina'agi si kamatayun-na, apasaylo i sala'-na si mga a'a nga agtapod si iya. Agbuhat-nay nan basi' sapakulaw-na i pantay paghusgar. Ngan siray, malanga i pasinsya-na ngan agpata'anan-na hamok i sala'-na si mga a'a. 26 Pero ina'anto panahon, manginano na gayod iya si sala'-na si a'a basi' sapakulaw-na i pantay paghusgar. Si da'inan pa'agi, sapakulaw-na si Diyos nga matadong i kalugaringun-na dungan si pagpatadung-na si bisan say aha'a nga aniya' pagtapud-na si Jesus.

27 Kon sugad gana' nga pwidi sapahambug-ta, ngan i rason sinan kay akwinta kita matadong si pangulawan-na si Diyos ma'in tungod si pagsunud-ta si bala'od kundi' tungod hamok kay aniya' pagtapud-ta, 28 ngan ag'alagad kita nga akwinta i a'a matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtapud-na ngan gana' kalabtanan-na si pagkamat-inumanon si Bala'od. 29 I Diyos ba' Diyus-na hamok si mga Hebro? Ma'in ba' iya liwat i Diyus-na si mga ma'in Hebro? Syimpri Diyus-na liwat iya si mga ma'in Hebro. 30 Kon sugad, adda hamok gayod i Diyos nga magpatadong pina'agi si mga pagtapud-na si a'a nga aniya' ubligasyun-na pagtuman si bala'od§ ngan da'inan may liwat si mga a'a nga gana' ubligasyun-na tungod si pariho gihapon pagtapod. 31 Karuyag sidngon ba' nga para' gayod i Bala'od tungod sito klasi pagtapod? Syimpri ma'in! Lugod kita kam dina i magtuman si dati katuyu'an-na si bala'od.

4

I Ka'impurtantihan-na

si Pagtapod

Gal 3:15-25; 4:21-31; Hebro 6:13-15; Sant 2:14-26

1 Pada'ito namay kita si papu'-ta kam Abraham, kon ay i sadiskubrihan-na mahi'unong sito pagtapod si Diyos. 2 Kon akapamatu'od si Abraham nga matadong iya si pangulawan-na si Diyos tungod si mga sabuhat-na, aniya' kunta' sapahambug-na, bisan kon gana' sito ungod kwinta-na atubang si Diyos. 3 Pero ma'in ba' da'ito dina sito i maka'anna' si Kasuratan, “Agtapuran-na si Abraham i Diyos, ngan tungod sinan, sa'angkun-na i matadong kamutangan si pangulawan-na si Diyos.”*

4 I a'a kon agtrabaho, akakarawat kwarta sigon si binudlayan-na, ngan gana' si isip-na nga nagparigalo si iya i swildu-na. 5 Kundi' i a'a nga ga'i agpabudlay pagbuhat mahalap pero agtapod si Diyos nga iya i magpatadong si baliko' kina'iya-na, iya i maka'angkon si ungod pagkamatadong. 6 Iyay nan gihapon i nagtukuy-na si David ngan pagpahalling-na hi'unong si kabubuwasun-na si a'a nga aka'angkon matadong kamutangan tikang si Diyos bisan kon ga'i to agbudlayan-na:

§ **3:30** I nagtukoy aniya' ubligasyun-na pagtuman si bala'od, iya i mga tinuri' kay da'ito mga iya sito akilala bilang mga pinili'-na a'a si Diyos. Kon sugad aniya' mga iya ubligasyun-na pagtuman si bala'ud-na. Mga iya liwat i nag'arunan: mga Hebro. * **4:3** Gen 15:6. Hasta liwat si birsikulo 22.

7 “Mga malipayon i mga a'a nga agpasaylu-na si Diyos i mga mara'at
binuhatan-na,
ngan nagpamara' i mga kasal'anan-na.
8 Mga malipayon i mga a'a nga ga'i agparakwintahan-na si Paragdalom
si mga sala'-na.”†

9 Tara', para ba' to hamok kabubuwason si mga a'a nga tinuri',‡ o para liwat si mga ma'in? Intumu-bi nga agpinugad pa hamok ako nga sa'angkun-na si Abraham i pagkamatadung-na pina'agi si pagtapud-na. 10 Sayod kam si kamutangan-na si pakakarawat-na sito. Kahuman ba' si iya pagturi' o myintras pa? Myintras pa, ngan ma'in kahuman na dina! 11 Damuri na i pagturi' si iya bilang pangngilalahan nga matadong iya si pangulawan-na si Diyos nga sa'angkun-nay to pina'agi si pagtapud-na myintras pa iya nagturi'. Kon sugad, ahimo iya tatay-na si dimu'an magpanutu'o nga ma'in pa mga tinuri' basi' agpakakarawat mga iya si matadong kamutangan si pangulawan-na si Diyos. 12 Iya liwat i tatay-na si mga tinuri', ma'in hamok tungod kay mga tinuri' mga iya, kundi' tungod kay agpangirog mga iya si kinabuhi'-na si tatay-ta kam Abraham bawa i pagtapod si Diyos myintras pa iya nagturi'.

13 Agsa'ad i Diyos pada'iray si Abraham pati' si minamat-na nga mga iya i ti'iridar si dimu'an naghimu-na. Si Abraham i nagsa'aran sito ma'in tungod kay agsunud-na i bala'od, kundi' tungod kay ag'aku'-na iya si Diyos nga matadong, i klasi si pagkamatadong nga sa'angkun-na si a'a pina'agi si pagtapod. 14 Aniya' a'a nga agla'om pagprubitso si ungod kinabuhi' pina'agi si pagsunod si bala'od ngan kon i nagpana'aran-na si Diyos i mga da'ito sito, gana' pulus-na si pagtapod ngan ahimo nga ma'in na kinahanglanon i sa'ad. 15 Si kamatu'uran, iya dina i suwi'-na, kay tungod si bala'od paluwa' i ubligasyun-na si Diyos pagkastigo. Pero kon gana' bala'od, gana' may liwat mannunupak.

16 Kon sugad, sa'angkun-tay to sa'ad pina'agi si pagtapud-ta basi' i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos i magtuman sito ngan basi' sigurado nga gana' makalihisan si dimu'an minamat-na si Abraham. Kay ma'in nga paray to hamok si mga a'a nga sakop si bala'od kundi' para liwat si bisan say nga aniya' pagtapud-na si Diyos nga akapariho si Abraham. Iya i tatay-ta kam dimu'an. 17 Pariho si maka'anna' si Kasuratan: “Aghimu-ta kaw minamatan-na si malabbat mga nasyon.”§ Sanglit iya i tatay-ta kam si pangulawan-na si Diyos nga nagtutu'u-na. Iya i Diyos nga magbanhaw si dimu'an pati' i magbagaw hi'unong si gana' pa nga akapariho hamok si aniya' na.

18 Intumu-bi daw i mahinabo' si Abraham. Agtutu'o iya ngan agla'om bisan kon gana' rason i pagla'um-na. Sanglit tungod sinan, ahimo iya tatay-na si malabbat nasyon nga iya i maka'anna' si Kasuratan, “Da'ito sito i kalabbat-na si minamat-mo.”* 19 Ga'i agluya i pagtapud-na, bisan kon aniya' si inisipan-na nga i puhu'-na maluya na ngan akapariho na si minatay kay matapit na addahatos i idad-na. Ngan da'inan may liwat si Sara, gana' pagla'um-na nga agdadi' pa. 20 Pero bisan kon da'inan sinan, ga'i pa'amban si Abraham si pagtapud-na ngan ga'i iya agduda nga tuman-na si Diyos i sa'ad-na, lugod i pagtapud-na, iya i magbuwan si iya kusog pagdayaw si Diyos. 21 Para si iya, gana' duda-na nga aniya'

† **4:8** Salmo 32:1,2 ‡ **4:9** Parti si mga tinuri', kulawin si hawud-na si pahina 403. § **4:17** Gen 17:5 * **4:18** Gen 15:5

gahum-na si Diyos pagtuman si bisan ay nagsa'ad-na. 22 Sanglit ngani' tungod sinan “sa'angkun-na si Abraham i matadong kamutangan si pangulawan-na si Diyos.” 23 I mga allingon, “sa'angkun-na i matadong kamutangan,” nagsurat ma'in hamok para si iya. 24 Nagsurat to liwat para si kita kam nga mga papa'angkunon sito pagkamatadong tungod kay agtutu'o kita kam si magbanhaw si Jesus nga Paragdalum-ta kam. 25 Nagpa'intriga iya nga amatay para si mga sala'-ta kam, ngan nagbanhaw iya basi' agkakwirinta kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos.

5

I Kalipayan-na

si mga Magtapit si Diyos

1 Kon sugad, tungod kay agkakwirinta kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtapud-ta, agsiharalapay na kita kam si Diyos ngan murayaw na kita. Ahimoy to tungod si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo, 2 ngan pina'agi si iya aniya' kasiguraduhan-ta nga saprubitsuhan-ta kam i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos tungod si padayon pagtapud-ta. Ngan agrayhak kita kam tungod si pagla'om nga agpaka'ambit kita kam si maka'angayan kina'iya-na si Diyos. 3 Ma'in nan hamok iya, kundi' agkalipay liwat kita kam si mga kakurihan-ta kam tungod kay agpakatu'anan kita kam nga i buwa'-na sito iya i padayon pag'ilob. 4 Ngan tungod kay agpadayon i pag'ilub-ta, amatgas kita si pangulawan-na si Diyos ngan i pagmatgas-ta akabuwan si kita pagla'om. 5 Ngan yaynan pagla'om ga'i agbuwan si kita si kadisgusto, kay agpannu'an-na si Diyos i mga kasing-kasing-ta kam si gugma'-na pina'agi si pagpa'ayup-na si Espirito Santo, nga iya i rigalu-na si kita kam.

6 Ma'in ba' nga i pagpakamatay-na si Kristo para si mga ma'in diyus-non ahinabo' si iksakto uras nga gana' gayod sahimu-ta pagpahalap si kamutangan-ta? 7 Bihira nga aniya' addangan magpakamatay para si matadong a'a. Tingali pa lugod nga aniya' a'a nga ga'i atalaw pagpakamatay para si daluman a'a. 8 Pero agpakulaw-na si Diyos kon ay klasiha gugma' i tawa'-na si da'ito pa'agi: Bisan kon mga makasasala' pa kita, agpakamatay siray si Kristo para si kita kam.

9 Tungod si kamatayun-na, agkakwirinta kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos. Kon sugad, pina'agi si iya sigurado nga asalbar liwat kita kam si kastigu-na si Diyos! 10 Kon agsiharalapay kita kam si Diyos pina'agi si kamatayun-na si Dadi'-na bisan si uras nga anguntra pa kita kam si iya, pusibli ba' nga ga'i kita salbar-na, kita kam nga magpakaprubitso si kinabuhi'-na? 11 Ngan tamba pa sinan, sa'angkun-ta i kalipayan paghuwang si Diyos pina'agi si buhat-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo nga iya i magbuwan pa'agi nga agsiharalapay kita kam si Diyos.

I Pagkala'inan-na si Adan

pati' si Kristo

12 Yayto i tinikangan-na si hinabo'. Si paluwa'-na si sala' si kalibutan pina'agi si addangan a'a, dungan may liwat paluwa' i kamatayon tungod sinan sala'. Ngan tungod sinan, aka'agi si kamatayon i dimu'an a'a

kay akasala' may i dimu'an. 13 Myintras pa nagparu'do' si Moises i
Bala'od, sigi na pakasala' i mga a'a si kalibutan. Pero ga'i agkwinta-na si
Diyos i sala' kon gana' bala'od. 14 Tikang pa may si panahun-na si Adan
pada'iray si panahun-na si Moises, agdalom na i kamatayon si a'a hasta
liwat si mga a'a nga ga'i akasala' pina'agi si pagsupak si mando' pariho
si nagbuhat-na si Adan.

Ngan parti namay si Adan, iya i aniya' kapuruparihu'an-na si addan-
gan nga titakka. 15 Pero mahaya gayod i pagkala'inan-na si risulta-na
si buhat-na mga iya duwangan kay i kahalapan nga purumwanon ga'i
gayod akapariho si karat'an nga tikang si sala'. Ungod nga bali labbat
mga a'a i magkamaratay tungod si sala'-na si addangan nan, pero mas
bali pag'abundahan i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos nga
nagparigalu-na si malabbat mga a'a pina'agi si addangan nag'arunan
Jesu-Kristo. 16 Bwilta-ko gihapon, i nagparigalu-na si Diyos si mga a'a,
la'in gayod kuntra si risulta-na si pagpakasala'-na si addangan nan.
I paghusgar anunod kahuman si adda pagsala'i katapos akakarawat
kita kam kon ay i angay patok, pero i rigalo anunod kahuman si bali
labbat kasal'anan ngan akakarawat kita si matadong kamutangan si
pangulawan-na si Diyos. 17 Kamatu'uran gayod nga pina'agi si ad-
dangan, aghadi' i kamatayon. Kon da'inan sinan i manakka si adda
pagsala'i, ay may i manakka si bali pagsangyahan mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos pati' si rigalo si pagkamatadong? Sigurado
nga pina'agi si addangan namay, si Jesu-Kristo, anmas pa i paghadi'-ta
huwang si pagparaprubitsu-ta si kinabuhi'-na.

18 Sanglit, kon i sala'-na si addangan akapatok si dimu'an, si pariho
pa'agi, i matadong may buhat-na si addangan, iya i makapa'angkon
si matadong kamutangan si dimu'an basi' agpakaprubitso mga iya si
ungod kinabuhi'. 19 Kay kon pina'agi si pagsupliku-na si addangan si
Diyos agkahirimo i mga a'a nga mga makasasala', pina'agi may liwat
hamok si pagkamasinununurun-na si addangan agkahirimo i mga a'a nga
matadong si pangulawan-na si Diyos.

20 Tangnga' si Adan pati' si Jesus, agpatamba-na si Diyos i bala'ud-
na basi' agtatamba may liwat i pagpakasala'-na si a'a. Pero kon ay
i pagtatamba-na si sala', anmas may liwat i pagtatamba-na si map-
inalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. 21 Kon sugad, kon ay i gahum-
na si sala' pagdalom si kita kam pina'agi si kamatayon, iya may liwat
i kagamhanan-na pagdalom si mapinalangga'on pagpanginanu-na si
Diyos tungod si matadong kamutangan nga sa'angkun-ta na atubang
si iya basi' agpakatakka kita kam si kinabuhi' nga gana' katapusan-na
pina'agi si Jesu-Kristo i Paragdalum-ta.

6

I Kinabuhi' Huwang si Kristo

1 Kon sugad ay may i angay nagbuhat-ta? Pasigi-ta ba' i paghimo sala'
para sigi may tatamba i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos?
2 Syimpri ga'i! Kay kon parti si sala', mga minatay na kita kam. Pinapa'i
pa may kita agpadayon si pagpakasala'? 3 Sayod kam dimu'an si mahin-
abo' si kita ngan pagbunyag si kita kam. Dungan si pag'adda-ta si Kristo

Jesus, amatay may liwat kita tungod si pagpaki'adda-ta si kamatayun-na. 4 Si pagbunyag si kita kam, pariho kita kam si mga naglabbun-gan huwang si iya basi' abanhaw may liwat kita pag'angkon si baha'o kinabuhi' pariho si kabanhaw-na si Kristo pina'agi si maka'angayan kina'iya-na si Tata'.

5 Kon makihuwang kita si kamatayun-na si da'ito pa'agi, sigurado nga akahuwang na liwat kita kam si kabanhaw-na. 6 Akatu'anan kita nga i kada'an pagka'a'a-ta akahuwang si iya ngan pagpapako' si kudos basi' aka'ala'an si gahom i makasasala' puho' si karuyag pagpakasala'. Ngan tungod sinan, ga'i na kita sa'uripun-na si sala', 7 kay bisan say i mamatay na, ga'i na iya sadaluman-na si sala'.

8 Kon amatay kita nga huwang si Kristo, agtutu'o kita nga abanhaw may liwat kita si pagpakihuwang si iya. 9 Kay akatu'anan kita nga tungod kay human na si Kristo nagbanhaw, ga'i na iya pwidi nga amatay pa. Ga'i na iya sadaluman-na si kamatayon. 10 I kamatayon nag'aku'-na, iya i kamatayon pagpara' si makasasala' kina'iya ngan ga'i na gayod iya amatay pa. Kundi' i kinabuhi'-na ina'anto, iya i kinabuhi' pagpasara si mga pagdayaw si Diyos.

11 Sanglit si pariho pa'agi, pa'anna'u-bi na si mga huna'-huna'-bi nga mga minatay na kam kon parti si gahum-na si sala' pagdalom si ka'am, pero nagpangallom na kam pagpasara si mga pagdayaw si Diyos pina'agi si dati na pag'adda-bi si Kristo Jesus. 12 Sanglit, dakam na anugot nga daluman-na pa si mga karuyag-bi pagpakasala' i puhu'-bi nga aniya' kamatayun-na basi' hamok asunod i mga mara'at naghandum-na. 13 Dakam agtuguti-bi nga akapasala' i pala'in-la'in parti si puhu'-bi ngan ahimo nga day mga garamiton pagbuhat si karat'an. Lugod, pahalaru-bi i mga kalugaringun-bi si Diyos nga akapariho si mga a'a nga agkamaratay na basi' agpaka'angkon si ungod kinabuhi', ngan pahalaru-bi si iya i dimu'an gayod parti si puhu'-bi basi' sagamit-na kam paghimo kon ay i matadong. 14 Ga'i na kam gayod sadaluman-na si sala', kay ma'in na kam sakop si bala'od, kundi' sakop na kam dina si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos.

Uripon Paghimo si Matadong

15 Tara' ay may i angay nagbuhat-ta? Pasigi-ta ba' hamok i pagpara-pakasala' tungod kay ma'in na kita sakop si bala'od, kundi' sakop na dina si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos? Ga'i gad! 16 Sigurado nga agpakatu'anan kam, nga kon agpa'intriga-bi i mga kalugaringun-bi pagsunod si adda a'a bilang uripun-na, nag'uripon kam kon say i nagsunud-bi. I karuyag sidngun-ko, kon anunod kam si sala', iya i magtuli si ka'am si kamatayun-bi, o ma'in ngani' kon anunod kam si Diyos, iya i magtuli si ka'am pada'iray si pagkamatadong. 17 Pero salamat si Diyos nga bisan kon dati kam mga uripun-na si sala', ag'aku'-bi gihapon kinasing-kasing nga agpansunod kam si mga sakarawat-bi mga pagturo'. 18 Agpakalappa kam tikang si pagtinagal-na si ka'am si sala' ngan agkahirimo mga uripun-na si pagkamatadong.

19 Aggamit hamok ako si natural halimbawa' tungod si mga kaluyahan-bi bilang mga a'a hamok. Dati, agpa'intriga-bi i bug'os puhu'-bi nga a'uripon si mga malaw'ay pati' si padayon paggagrabi-na si karat'an, pero ina'anto agpa'intriga-bi nayto nga a'uripon pagbuhat si mga matadong basi' padayon kam agtatapit si kina'iya-na si Diyos.

20 Ngan mga uripon pa kam si sala', ga'i kam agkapiririt pagbuhat si
matadong. 21 Tara' ay may i saganansya-bi si mga buhat-bi siray mga
uras nga si ina'anto akabuwan na si ka'am kamamalu'an? I kamatayon
hamok i saganansya-bi! 22 Pero ina'anto kay agpakalibri namay kam
tikang si pagdalum-na si makasasala' kina'iya ngan agkahirimo nga
mga uripun-na si Diyos, i ganansya nga sakarawat-bi iya i pagtatapit-bi
si kina'iya-na si Diyos ngan i tinakkahan-na, iya i kinabuhi' nga gana'
katapusan-na. 23 Intumu-bi nga kamatayon i bayad-na si sala', pero i
rigalu-na si Diyos kinabuhi' nga gana' katapusan-na pina'agi si dati na
pag'adda-ta si Kristo Jesus, i Paragdalum-ta.

7

Liksyon si Pagdangallahan

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, sigurado nga agpakasabot kam si
mga papahallingun-ko kay sayod kam dimu'an hi'unong si bala'od.
Akadalom hamok si a'a i bala'od kon allom pa iya. 2 Pariho si adda
magdangallahan, i danda aka'ingkot si lalla tungod si bala'od tubtob nga
allom payto. Pero kon amatay i alla-na, lappa na iya si bala'ud-na si
pagdangallahan. 3 Sanglit kon makitig'ob iya si la'in lalla nga allom pa i
alla-na, si kamatu'uran agsala' iya si pagbisyo si pagdangallahan.* Pero
kon amatay na i alla-na, lappa na iya sinan bala'od ngan kon anganda'
pa iya papakasalan-na, ga'i na iya akasala' si pagpakitig'ob sito.

4 Da'inan may liwat si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o, mga minatay
na kam kon parti si ubligasyon pagtuman si bala'od tungod si nagpa-
pako' puhu'-na si Kristo, basi' agpakatig'ob kam si iya si pakabanhaw-
na ngan basi' aniya' may kunta' ma'allom si baha'o kinabuhi'-bi nga
akabuwan unra si Diyos. 5 Kay ngan pagdalum-na pa si kita si
makasasala' kina'iya-ta, sigi kukusog i makasasala' karuyag-ta tungod
kay sigi tarangka i bala'od, hasta nga maniguroy to pagkiwa si puhu'-
ta ngan i ma'allom dina akabuwan unra si kamatayon. 6 Pero ina'anto,
pina'agi si pagpakamatay-ta, akabulag kita si dati maggapos si kita,
ngan agpakalappahan kita kam si ubligasyon pagtuman si bala'od basi'
agpakasirbi kita kam si baha'o pa'agi nga ag'alagad si Espirito mag'ayop
si kita kam ngan ma'in na i kada'an pa'agi nga nagmandu'-na si sinurat
riglaminto.

I Kakurihan Pagpugong si Sala'

7 Aniya' mga a'a nga i mga pagkagasi-na mismo i Bala'od mara'at
ngan akapasala'. Si kamatu'uran ma'in, kundi' i bala'od dina si ako i
magpakatu'an kon ay i sala'. Ga'i ako kunta' akatu'anan nga sala' bali'
i kasindak kon ga'i agpinugad i bala'od, “Dakaw asindak.”† 8 Ag'anda'
gayod pa'agi i sala' nga akabuwanan ako si karuyag si dimu'an klasi
kasindak. Aghimu-nay to si sala' pina'agi si pagpa'intom si ako si mando'
nga ga'i asindak. Pero kon gana' i bala'od, gana' may gahum-na si sala'.
9 Mismo ako, allom na si uras nga gana' pa bala'od magsumat si ako nga
dakaw sinan. Pero ngan pakakatu'an-ko na mahi'unong si mando', iya
may liwat i pakapukaw-na si karuyag-ko pagpakasala' ngan sa'abat-ko
nga amatay i kalugaringun-ko. 10 Sadiskubrihan-ko nga mismo i mando'

* **7:3** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 400. † **7:7** Exo 20:17; Deut 5:21

nga agbuwan kunta' kinabuhi' si ako, iya may bali' dina i magbuwan si kamatayon. 11 Ag'anda' gayod pa'agi i sala' nga sadaya'an-na ako pina'agi si paggamit si bala'od ngan iyay nan i naggamit-na si sala' pagmatay si ako. 12 Kon sugad, sagrado i bala'od, ngan i mando' sagrado, matadong ngan mahalap.

13 Karuyag sidngon ba' nga i mahalap dina i magbuwan si ako kamatayon? Ma'in! Lugod iyay nan i buhat-na si sala', nga pina'agi si mahalap agbuwanan-na ako si kamatayon basi' kinatu'anan gayod i ungod kina'iya-na bilang sala'. Ngan pina'agi si mando', ahimo i sala' nga mas grabi pa.

14 Kon sugad, akatu'anan kita nga espirituhanon i bala'od, pero ma'in ako espirituhanon kay ahimo ako pariho si adda uripon nga matinu'uhon si sala'. 15 Ga'i ako anabot kon ay kay da'ito pirmi sito i mga sabuhat-ko. I mga buhat nga iya i saruyagan-ko, ga'i sahimu-ko, kundi' i mga sabuhat-ko lugod dina iya i mga nagdiri'-ko buruhaton. 16 Ngan kon agbuhat ako si mga ga'i saruyagan-ko, kinaklaruhan sinan uras nga aniya' parti si kalugaringun-ko nga aniya' pag'abuyun-na si bala'od. 17 Kon da'inan sinan, ma'in na i kalugaringun-ko i magkiwa, kundi' i sala' na dina nga maliyat na atiya' si ako. 18 Akatu'anan ako nga gana' sahimu-ko nga mahalap, i karuyag sidngun-ko, i tikang si parti si kina'iya-ko nga makasasala' pa. Akapinugad ako sito kay bisan bali haya i karuyag-ko pagbuhat si mahalap, ga'i to sahimu-ko. 19 Ga'i sabuhat-ko i mga mahalap nga karuyag-ko buruhaton, kundi' i mga mara'at lugod dina nga ma'in iya i karuyag-ko pagpadayon nga mga buruhaton. 20 Kon ahinabo' nga sahimu-ko i mga nagdiri'-ko, ma'in na ako i maghimo sito, kundi' i sala' nga maliyat na nga atiya' si ako, i maghimo na dina sito.

21 Sanglit sasayuran-ko nga da'ito pirmi sito i pama'agi: Bisan sumiran ako aruyag pagbuhat si mahalap, i mara'at dina, iya i mag'isusuksok nga akasalli'an i mahalap katuyu'an-ko. 22 Si sallud-na si kasing-kasing-ko, alipay ako parti si bala'ud-na si Diyos. 23 Pero aniya' la'in day bala'od nga sa'abat-ko magtrabaho si puhu'-ko, i adda pama'agi nga agkasupak si la'in nan pama'agi nga nag'abuyunan-na si isip-ko. Iyay nan i magpugol si ako nga ga'i ako akabulag si pama'agi-na si sala' nga agtrabaho ato si puhu'-ko. 24 Bali kamakalulu'oy si kamutangan-ko! Say daw si ako i manapod tikang si pagdalum-na sito makasasala' puho' nga pirmi ag'abat si kamatayun-na? 25 Salamat si Diyos kay atuman to pina'agi si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo!

Kon sugad, para si kalugaringun-ko isip, uripon ako si bala'ud-na si Diyos, pero para namay si makasasala' kina'iya-ko, uripon ako si pama'agi-na si sala'.

8

I Kinabuhi' Tikang si Espirito
Juan 16:5-15; Gal 5:16-26; 2Ped 1:3-11

1 Sanglit si ina'anto, ga'i na sapatukan-na si Diyos i mga a'a nga ag'adda na si Kristo Jesus 2 kay pina'agi si iya, saprubitsuhan-na mga iya i pama'agi-na si Espirito nga magbuwan si mga iya kinabuhi', ngan iya hamok i magpalibri si mga iya tikang si pama'agi-na si sala' pati' si kamatayon. 3 I Diyos i magtuman si mga ga'i gayod sahimu-na si a'a pina'agi si pagsunod si bala'od tungod kay mga maluya i makasasala'

kina'iya-na. Agbuhat-nay to pina'agi si pagpabawa si kalugaringunna Dadi' pada'ito si kalibutan nga pariho hamok i kina'iya-na si adda makasasala' a'a, basi' ahimo panhahalad para si sala' nga sahimu-na si la'in. Agbuhat-nay to basi' sapatukan-na i dimu'an sala' nga sahimu-na si mga makasasala'. 4 Ada'itoy to basi' i mga matadong kinahanglanun-na si bala'od, atuman dimu'an ato si kita, kita kam nga irog i kinabuhi'-na si Espirito ngan ma'in irog si makasasala' kina'iya.

5 I mga a'a nga i kinabuhi'-na irog si makasasala' kina'iya, pirmi agkabararaw nga agpakapannu'an i mga inisipan-na kon ay i saruyagan-na sinan kina'iya. Pero i mga a'a nga i kinabuhi'-na irog si Espirito, pirmi agkabararaw nga i karuyag-na si Espirito i makapanno' si inisipan-na. 6 I isip-na si makasasala' a'a agbuwan si iya kamatayon, pero i isip-na si a'a nagdaluman-na si Espirito agbuwan si iya si ungod kinabuhi' pati' kamurayaw. 7 Sanglit ahimo kuntra-na si Diyos i a'a nga nagdaluman si makasasala' isip kay ga'i iya anunod si bala'ud-na si Diyos, ngan si kamatu'uran, ga'i to gayod sahimu-na agbuhat. 8 Ngan i mga a'a nga nagdaluman si makasasala' kina'iya, ga'i gayod akabuwan kalipayan si Diyos.

9 Pero ka'am, ga'i na kam agdaluman-na si makasasala' kina'iya-bi, lugod i Espirito na dina i magdalom si ka'am kon ag'ayupan-na na kam si Espiritu-na si Diyos. Ngan kon aniya' si ka'am nga ga'i pa nag'ayupan-na si Espiritu-na si Kristo, ma'in iya tawa'-na si Kristo. 10 Pero kon awinan ag'ayop si Kristo si ka'am, bisan kon minatay na i puhu'-bi tungod si sala', allom i espiritu-bi tungod kay sa'angkun-bi na i pagkamatadong. 11 Ngan kon ag'ayop si ka'am i Espiritu-na si magbanhaw si Jesus, i magbanhaw si Kristo, iya may liwat i magbuwan kinabuhi' si mga puhu'-bi nga aniya' kamatayun-na pina'agi si Espirito mag'ayop si ka'am.

12 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, ungod nga aniya' ubligasyunta kam, pero ma'in i pagpa'irog si kinabuhi'-ta si makasasala' kina'iya-ta. 13 Kay kon agpa'irug-bi i kinabuhi'-bi si makasasala' kina'iya-bi, agkamaratay kam. Pero a'allom kam kon matay-bi i makasasala' mga gawi'-na si puhu'-bi pina'agi si bulig-na si Espirito. 14 Intumu-bi nga i dimu'an nagtuttutan-na si Espiritu-na si Diyos, iya i mga kalugaringunna dadi'. 15 Kay si pakakarawat-bi si Espirito, ga'i kam aghimu-na mga uripon nga aniya' gihapon katalaw si kastigu-na si Diyos pero sakarawat-bi dina tikang si Espirito i kamutangan bilang mga dadi'-na. Ngan tungod si pag'aghat-na si Espirito, saban'u-ta i Diyos, “Tay,* Tatayko.” 16 Mismo i Espiritu-na ag'abuyon si mga espiritu-ta, pagpamatu'od nga mga dadi'-na kita kam si Diyos. 17 Tungod kay mga dadi'-na may kita, nagkwinta kita nga mga iridiro huwang si Kristo nga agpaka'ambit si dimu'an tawa'-na kon angambit may liwat kita si mga kasakitan-na si Kristo, basi' sigurado may liwat kita aka'ambit si maka'angayan kina'iya-na.

I Maka'angayan Kamutangan

nga Tarakkahon

18 Para si ako, gana' gayod pulus-na pagpabudlay pagpara'isip si mga kasakitan nag'antus-ta ina'anto panahon tungod si subra kahalap-na si maka'angayan kina'iya-na si Diyos nga papakulawon ato si kita.

* **8:15** Si Hebruhanon: Abba. Iyay nan i mahigugma'on pagban'u-na si dadi' si tatay-na.

19 I dimu'an hinimu-na si Diyos aka'antahak huwang i pagla'om si
pagdadara'un-na si panahon nga pakilala-na si Diyos i mga dadi'-na.
20 Kay i dimu'an hinimo agpangabat si kadisgusto tungod kay pirmi
nagtarangkahan i mga kahalapan nga sa'angkun-na kunta' ngan ag-
pakapatukan mga iya sito kamutangan ma'in tungod kay iya i mga
sapili'-na, kundi' tungod si katuyu'an-na si magpatok. Pero ga'i arungay
i pagla'om nga 21 titakka i allaw nga pamalibri-na si Diyos i dimu'an
sahimu-na ngan ga'i to padayon agkararunot kundi' agpaka'ambit dina
si maka'angayan kamutangan bilang mga libri nga papaprubitsaron si
mga dadi'-na si Diyos.
22 Akatu'anan kita nga hasta ina'anto, sigi pa pangaraba si kasak-
itan i dimu'an mga hinimu-na si Diyos nga day agpaka'abat paddi
pariho si nag'antus-na si tikaka'alluman. 23 Pero ma'in hamok mga
iya i magparapangaraba si kasakitan, kundi' hasta pa liwat kita kam
nga magpakakarawat na si primiro binuwa'-na si Espirito mag'ayop
si kita kam. Parapangaraba kita kam myintras agpara'antahak-ta nga
pan'aku'-na kita kam si Diyos nga mga inataman-na ari si langit kon
lukat-na na i mga puhu'-ta kam. 24 Ngan tungod si kasiguraduhan-ta
sito pagla'om, agkasaralbar na kita kam. Pero kon agpipirit kita nga
sakulawan-ta i nagla'uman-ta, ma'in naynan ungod pagla'om, kay gana'
ato magparapantaw si dahulu'an kon dati na sa'angkun-na. 25 Kundi'
kon padayon kita pagla'om si ga'i pa sakulawan-ta, awili kita pag-
para'antahak huwang i malanga pagpaturos.

I Parangadyi'un-na

si Espirito Santo

26 Si pariho pa'agi, i Espirito magpara'aghat si kita pina'agi si pag-
parabulig tangnga' si mga kaluyahan-ta kam. Bisan kon ga'i kita
akatu'anan kon ay i kinahanglan kunta' parangadyi'un-ta, i Espirito
mismo i mag'ako' pagpahalling para si kita, pina'agi si mga hagumhom
nga ga'i sapahalling-na si bisan say aha'a. 27 Ngan i magparasiksik si
bug'os pagka'a'a-ko, akatu'anan liwat kon ay i isip-na si Espirito, kay i
Espirito i magpahalling sigon si katuyu'an-na si Diyos para si mga a'a nga
nagpanagama paghuwang si iya.

I Pagdarag'an-na

si mga Magpanutu'o
Juan 15:9-17; 1Cor 13:1-13; 1Juan 3:11-24; 4:7-21

28 Akatu'anan kita nga bisan ay sa'agihan-ta, agbuhat-na si Diyos i
dimu'an para si kahalapan-ta kam, kita nga mga magpanhigugma' si
iya ngan nagpangagda-na pagtuman si ungod katuyu'an-na. 29 Kay i
mga sakatu'anan-na andang si Diyos nga mahalap i mga tarakkahan-
na, agpanagama-nay to pagpa'irog si kina'iya-na si Dadi'-na, basi' ki-
nakulawan i pagkasiyaka-na si Dadi' si malabbat magdiringsirarihan.
30 Sanglit i mga nagpanagama-na andang siray, agpangagda-nay to
panakka-na si uras. Ngan i dimu'an nagpangagda-na, agpankwinta-
nay to matadong si pangulawan-na. Katapos i mga magpakakarawat
sito pagkamatadong, papaprubitsarun-nay to liwat si maka'angayan
kamutangan-na.
31 Tara', ay pa i pangulangan-ta sito dimu'an? Kon i Diyos ag'ugop si
kita, say pa may i makakaya pagkuntra si kita? 32 Kon ga'i iya akariman

si kalugaringun-na Dadi' pagpa'intriga si kamatayon para si kita kam dimu'an, iya pa ba' i dimu'an kinahanglanun-ta i ga'i pinumwan-na liwat libri si kita huwang si Dadi'-na? 33 Say pa may i makapa'akusar si mga pinili'-na a'a si Diyos? Mismo i Diyos i magkwinta nga matadong mga iya. 34 Kon sugad gana' na makapatok si mga iya. Si Kristo Jesus i mamatay kundi' abanhaw iya ngan awiray agpwisto si kawanan-na si Diyos. Ma'in nan hamok iya, iya pa liwat i magparapakibagaw si Diyos para si kita kam. 35 Tara', say pa may i makapapinda si kita kam si gugma'-na si Kristo? Sahimu-na ba' to si mga kasamukan, mga kakurihan, mga kasakitan tungod si pagtu'o, si gutom, si hugkas kamutangan, o si kadilikaduhan si kinabuhi' o ma'in ngani' si kamatayon? 36 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:

Tungod si ka'aw Diyos, pirmi kami' ag'atubang si kamatayon allaw-allaw,
ngan i pagtratar, nagpapariho kami' hamok si mga karniro nga mga burunu'on.†

37 Pero i kada mahinabo' si kinabuhi'-ta, mahaya pirmi i pagdarag'an-ta, pina'agi si iya nga aghigugma' si kita kam. 38 Kay sigurado gayod ako nga gana' makapabulag si kita kam tikang si gugma'-na, bisan i kamatayon o i kinabuhi', bisan i mga anghel o i mga mara'at espirito, bisan ay pa i sa'agihan-ta si ina'anto panahon o si titakka pa. Bisan ay gahuma, 39 bisan i sari'i si gidyadyaltahi o ma'in ngani' si gihahawuri, o i bisan ay si dimu'an mga hinimo, gana' gayod makapabulag si kita si gugma'-na si Diyos nga kina'anda'an si pagpaki'adda si Kristo Jesus nga Paragdalum-ta.

9

I mga Pinili'-na A'a si Diyos

1 Tungod si dati na pag'adda-ko si Kristo akatistigos ako si ka-matu'uran. Ga'i ako agbullo' kay sigurado ako nga i inisipan-ko agdaluman-na si Espirito Santo. 2 Masurub'on gayod ako ngan pirmi aka'abat mahaya kabidu'an i kasing-kasing-ko. 3 Kon ahimo pa gad hamok, intrisado ako nga ako mismo i makagaba'an pati' pinabulag si Kristo hasta si kahastahan para hamok si kahalapan-na si mga kabugtu'an nga mga kalaha'-ko gayod. 4 Mga iya i mga a'a-na si Israel nga agpaka'angkon si aron bilang mga kalugaringun-na dadi' si Diyos. Nagpalibutan mga iya si maka'angayan danta'-na ngan nagpamakatu'an si mga pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya. Mga iya liwat i magpakakarawat si bala'od, magpakatu'anan si tama' pa'agi pag'ampo' ari si templo, pati' magpakaprubitsar si mga sa'ad-na si Diyos. 5 Si mga iya liwat kina'anda'an i mga ginikanan-na si pinili' nasyon, ngan pina'agi si mga iya, amamat si Kristo si pagka'a'a-na, nga Diyus-na si dimu'an ngan darayawon hasta si kahastahan. Amen.

6 Ga'i kita akapinugad nga ga'i atuman i allingun-na si Diyos bisan kon ga'i pa agpanutu'o i dimu'an a'a-na si Israel, kay si pangulawan-na si Diyos i dimu'an kalaha'-na si Israel ma'in puro ungod mga a'a-na si Israel. 7 Ngan ma'in liwat tungod kay mga ampu-na mga iya si Abraham, puro na mga iya huwang si mga dadi' nga nagpasa'ad-na si

† **8:36** Salmo 44:22

Diyos si Abraham. Si kamatu'uran ma'in, kay yayto dina i allingunna si Diyos ari si Abraham, “Pina'agi si Isaac, akilala i minamat-mo.”*
8 Karuyag sidngon, nga ma'in i dimu'an dadi'-na si Abraham nga paluwa' si natural pa'agi puro nagkunsidirar nga mga dadi'-na si Diyos, kundi' i mga nagpandadi' hamok sigon si sa'ad-na si Diyos. Mga iya i nagkilala nga ungod minamat-na, 9 kay yayto i iksakto mga allingon nga nagsa'adna si Diyos: “Pada'ito ako gihapon si tama' uras ngan si Sara may lugod dina i magdadi' lalla.”†

10 Ma'in nan hamok iya, aniya' liwat mga pinili'-na andang si Diyos bisan kon ag'adda mahanak pariho si magkaruwa nga mga dadi'-na si papu'-ta kam Isaac pati' Rebeca. 11 Ga'i pa a'allom mga iya, ngan myintras pa liwat mga iya agpakabuhat mahalap o mara'at, atuman i ungod tuyu'-na si Diyos si pagpili'-na si addangan to si magkaruwa:
12 Agpinugad-na si Diyos i magburod, “Kinahanglan nga agsirbi i siyaka si sirari.”‡ Sanglit, i pagpili'-na si Diyos sigon si dati gayod pangagdahanna ngan ma'in kon ay i mga sabuhat-na. 13 Pariho si maka'anna' liwat si Kasuratan nga pinahallingan-na si Diyos hi'unong si mga iya duwangan: “Agpalangga'-ko si Jacob pero agsikway-ko si Esau.”§

14 Kon sugad, pwidi ba' kita akapinugad nga ma'in pantay i pagkukulaw-na si Diyos? Ga'i. 15 Kay mismo iya i magpinugad si Moises, “Pumwan-ko i kalu'uy-ko kon say i salu'uyan-ko.”* 16 Kon sugad, ga'i to agsunod kon ay i karuyag-na o si kapapaniguru-na si a'a, kundi' sigon si kalu'uy-na si Diyos. 17 Aniya' maka'anna' si Kasuratan nga agpinugadna si Diyos si Paraon: “Himu-ko kaw hadi' para sito katuyu'an, nga kinakulawan anan si ka'aw kon ay i kahaya-na si gahum-ko ngan basi' agsamwak si bug'os kalibutan i mahi'unong si arun-ko.”† 18 Sanglit kon aruyag i Diyos nga amakulaw si kalu'uy-na si adda a'a, sahimu-nay nan. Ngan kon aruyag liwat i Diyos pagsiyo si malalom sarabutan-na si adda a'a, sahimu-na liwat nan.

19 Sigurado nga aniya' addangan si ka'am suplikado si pagpinugad: “Kon da'inan sinan, kapa'i may kay parabasul-na pa liwat kita kam si Diyos? Gana' makadiri' si katuyu'an-na.” 20 Pero say ba' kaw nga day turututu'o pagsaruman si Diyos? Akapinugad ba' i pakattan si parahimo nga, “Ay kay da'ito sito i kurti-ko?”‡ 21 Kay mismo i parahimo pakattan aniya' katungud-na pagpili' kon ay i saruyagan-na hirimu'on. Pwidi iya akahimo duwa klasi pakattan si adda hamok pitak nag'ala'an, i adda pan'ispisyal ngan i adda may pan'urdinaryo hamok.

22 Kunta' anakka si mga isip-bi nga gana' makasantop si Diyos si bisan ay katuyu'an-na. Bisan kon kinahanglan pa'abat-na i kastigu-na ngan pakatu'an-na i gahum-na, malanga i paturus-na si mga papakarawaton sinan kastigo bisan kon nagpanagama nayto nga agkamaratay nga bulag si Diyos. 23 Agda'ito iya sito basi' kinatu'anan i pagsangyahanna si maka'angayan kina'iya-na nga papa'ambiton si kita kam nga mga ti'angkon si kalu'uy-na. Kita kam i mga nag'andam-na andang pagkarawat si maka'angayan kina'iya-na. 24 Atuman to si kita kam nga mga inagda-na andang, ma'in hamok tikang si mga Hebro pero tikang

---

* **9:7** Gen 21:12 † **9:9** Gen 18:10,14 ‡ **9:12** Gen 25:23 § **9:13** Mal 1:2,3 * **9:15** Exo 33:19 † **9:17** Exo 9:16 ‡ **9:20** Isa 29:16; 45:9

liwat si mga ma'in Hebro, 25 sigon si mga allingun-na nga aka'anna' si
libru-na si Oseas:
Aniya' mga pirinugarun-ko, “Mga ginsakupan-ko kam,” bisan kon ma'in
mga iya dati mga ginsakupan-ko.
Ngan pirinugarun-ko liwat i ga'i nagpamalangga'-ko siray,
“Pamalangga'-ko kam ina'anto.”§
26 Ngan aniya' pa liwat maka'anna':
Aniya' mahinabo' mismo anan si lugar nagpinugaran-na si Diyos, “Ma'in
kam mga ginsakupan-ko,”
nga mga iya dina i nagkwinta, “Mga dadi'-na si gana' kamatayun-na
Diyos.”*
27 Hasta liwat si Isaias agparagagasod mahi'unong si mga a'a-na si Israel,
“Bisan pa day baybay si kalawot i katabbul-na si mga dadi'-na si Israel,
diki'it hamok si mga iya i magkasaralbar,
28 kay ga'i agliyat, pumwan-na si Paragdalom ato si kalibutan
i angay ngan durudiritso paghusgar-na sito mga a'a.”†
29 Akaparihoy to gihapon si nagpinugad-na siray si Isaias,
“Ga'i ngani' kita kam pamilinan-na si Makagagahom Paragdalom mga
a'a
nga mga kapararihu-ta kam ginikanan,
sigurado nga agkahirimo kita kam pariho si kabungkag-na si syudad
Sodom
pati' si pakapara'-na si syudad Gomora.”‡

I mga A'a-na si Israel

pati' i Mahalap Sumat
1Cor 9:16-22; 2Cor 5:11–6:2; 1Tim 4:1-5

30 Tara', ay may i satu'o si isip-ta, nga i mga ma'in Hebro agpaka'angkon
si ungod pagkamatadong bisan kon ga'i mga iya maniguro pagtalin-
guha nga mga sa'anda'an-nay nan? Syimpri, pero iyay nan i klasi si
pagkamatadong nga a'angkon pina'agi si pagtapod si buhat-na si Diyos.
31 Kundi' i mga a'a-na lugod si Israel nga magparapanganda' sito pina'agi
si pagsunod si bala'od, ga'i lugod agpaka'angkon. 32 Kapa'i di' kay ga'i?
Tungod kay i mga pagkagasi-na mga iya a'angkon to sigon si sabuhat-
na, imbis nga kon say i mga satapuran-na. Agkaparangkol mga iya si
nagpinugad-na si Diyos day “bato pammapangkulan” nga iya si Kristo
33 sigon si maka'anna' si Kasuratan:
Mamati'a kam pahalap, aniya' nagpa'anna'-ko bato ari si Sion§ nga
aka'ulang si mga a'a pagtapit si ako,
i bato makapadusmog si mga iya.
Kundi', bisan say i magtapod si iya, ga'i akamalu'an.*

10

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, gana' la'in nag'anduy-na si kasing-kasing-
ko pati' i pirmi nagparapangadyi'-ko si Diyos para si mga taga Israel, kon
ma'in hamok nga agkataralwas mga iya. 2 Akatistigos ako mahi'unong
si kadisididu-na mga iya pagsirbi si Diyos, pero i kadisididu-na mga

§ **9:25** Oseas 2:23 * **9:26** Oseas 1:10 † **9:28** Isa 10:22,23 ‡ **9:29** Isa 1:9 § **9:33** I Sion, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem ngan i nagtukoy ato, iya i mga Hebro nga agkuri pag'ako' si Jesus nga iya na i nagparapanimulat-na mga iya Tinu'inan Mannanalwas. * **9:33** Isa 8:14; 28:16

iya ma'in sigon si ungod kata'o. 3 Tungod kay ma'in mga iya sayod
si pagkamatadong nga tikang si Diyos ngan maniguro hamok si mga
kalugaringun-na pama'agi, ga'i mga iya agkatara'o pagpa'ubos basi'
kunta' agpakaprubitso si pagkamatadung-na si Diyos. 4 Pero bisan
say i magtutu'o si Kristo agpaka'angkon si pagkamatadong kay iya i
katapusan-na si bala'od.
5 Yayto i nag'isplikar-na si Moises nga klasi si pagkamatadong nga
a'angkon kuno' pina'agi si pagsunod si bala'od: "I makaprubitso si ungod
kinabuhi', iya i a'a nga gana' salaktawan-na pagtuman si bala'od."*
6 Kundi' i pagkamatadong nga a'angkon pina'agi si pagtapod agway-
dong si kita: "Dakam agpatilawi-bi i mga kalugaringun-bi, 'Say may
i mamanahik pan langit?'†" I karuyag sidngon nga, ma'in na kina-
hanglan nga aniya' pa mamanahik pan langit pagpakibagaw si Kristo
nga paduwa'i iya para si kita kam. 7 "O ma'in ngani', 'Say may i paduwa'i
si Buhon nga gana' salad-na?'‡" I karuyag sidngon nga, ma'in na
kinahanglan nga aniya' pa mangala' si Kristo tikang si mga minatay kay
human na i pakabanhaw-na. 8 Yayto dina i nagsumat-na:
Matapit na si ka'am i allingon.

Agparapahalling-bi nayto ngan akatanom nayto si mga inisipan-bi.§
Iya nayto i allingon parti si pagtutu'o nga nagparapasamwak-ta kam:
9 Nga kon busngal-mo gayod i pag'aku'-mo nga, "Si Jesus i Paragdalom,"
kahuman agpatanum-mo si inisipan-mo i pagtutu'o nga agbanhaw-
na iya si Diyos, atalwas kaw. 10 Ada'inan nan kay awinan si inisi-
pan i pagtutu'o nga makapatadong si ka'am si pangulawan-na, ngan
pina'agi namay si pagbusngal si pag'ako', agkataralwas kam. 11 Pariho
si maka'anna' si Kasuratan nga agpinugad, "Bisan say i magtapod si
iya, ga'i akamalu'an."* 12 Paray to si dimu'an mga a'a kay gana' may
pagkala'inan-na si mga Hebro o ma'in Hebro. I Paragdalom, iya i mag-
dalom si dimu'an ngan mabinuwan-buwanon si dimu'an mag'ampo' si
iya. 13 Pariho si maka'anna' si Kasuratan nga agpinugad, "Bisan say i
mag'ampo' si arun-na si Paragdalom, atalwas."†
14 Pero pinapa'i-na may mga iya agpaka'ampo' si addangan nga ga'i
nagtutu'u-na mga iya? Ngan pinapa'i-na may liwat mga iya agpanutu'o
kon gana' mga sapakalihan-na allingon mahi'unong sito? Ngan pinapa'i
may liwat mga iya agpakapakali kon gana' sito magpasamwak si mga
iya? 15 Ngan pinapa'i may liwat apasamwak i allingon kon gana' mga
naglihug-na si Diyos mga parapasamwak? Iyay nan i nagtukuy-na si
maka'anna' si Kasuratan, "Kamakaruruyag nag'isip nga i magbawa si
mahalap sumat titakka na!"‡
16 Pero ga'i agpangarawat si mahalap sumat i dimu'an mga taga
Israel. Mismo si Isaias agriklamo, "Paragdalom, say i manutu'o si sumat
kami'?"§ 17 Bisan kon da'itoy to, sakatu'anan-ta nga pwidi akatutu'o i a'a
kon aniya' sapakalihan-na ngan aniya' pulus-na si sapakalihan-na kon
mahi'unong si Kristo i nagpasamwak. 18 Pero aniya' patilaw-ko: Ungod
ba' nga ga'i mga iya agpakapakali? Syimpri agpakapakali mga iya, kay
aniya' maka'anna' si Kasuratan:

---

* **10:5** Lev 18:5 † **10:6** Deut 30:12 ‡ **10:7** Deut 30:13 § **10:8** Deut 30:14 * **10:11** Isa 28:16 † **10:13** Joel 2:32 ‡ **10:15** Isa 52:7 § **10:16** Isa 53:1

Agsara si bug'os kalibutan i mga allingon nagparapanggasud-na mga iya,
ngan kinapakalihan i mga busis-na mga iya si dimu'an mag'istar sito.*
19 Amatilaw ako gihapon: Ga'i ba' to sasabutan-na si mga a'a-na si Israel?
Mismo i allingun-na si Diyos i makasaruman sinan, primiro pina'agi si Moises,
“Aniya' baha'o magkabarawa si pagtu'o
nga ga'i ngani' ag'aradda bilang adda nasyon,
mga iya i ginamit-ko pagpa'abugho si ka'am,
nga mga a'a-na si Israel.
Titakka i panahon nga aniya' magtutu'o nasyon
nga gana' ngani' dati sarabutan-na,
iya i ginamit-ko pagpasina si ka'am.”†
20 Katapos agpaklaru-na pa liwat to si Diyos pina'agi si Isaias,
“Sadiskubrihan-na ako si mga a'a
nga ga'i ngani' agparapanganda' si ako.
Agpakilala-ko i kalugaringun-ko si mga a'a
nga ga'i ngani' parapanginsayod hi'unong si ako.”‡
21 Pero hi'unong namay si mga a'a-na si Israel, agpinugad i Diyos,
“Ga'i ako pahuway pag'agda sito mga a'a
nga mga gara' na gayod pagsupliko.”§

11

Agpakulaw-na si Diyos
i Kalu'uy-na si Israel

1 Aniya' pa patilaw-ko: Agsikway-na ba' si Diyos i mga ginsakupan-na? Syimpri ga'i! Mismo i kalugaringun-ko taga Israel, addangan si ka'uru'ampuhan-na si Abraham nga sakop si pamilya Benjamin. 2 Ga'i agsikway-na si Diyos i mga ginsakupan-na nga dati sakatu'anan-na i mga tarakkahan-na. Akatu'anan kam si maka'anna' si Kasuratan hi'unong si pagriklamu-na si Elias si Diyos kuntra si mga a'a-na si Israel: 3 “Paragdalom, agpanmatay-na mga iya i mga paragsumat-mo ngan agparapanrungkab-na mga iya i mga altar-mo. Ako na hamok addangan i mabilin si mga paragsumat-mo ngan hasta pa liwat ako sigi-na mga iya mamatay.”* 4 Pero ay dina i saruman-na si Diyos si iya? “Aniya' nagtagama-ko para si kalugaringun-ko syiti mil nga mga ga'i parapangampo' si Baal.”† 5 Da'inan gihapon sinan i kamutangan si ina'anto mga ka'urason. Aniya' magkarala'a nga agkapirili' tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. 6 Ngan kon agda'itu-na sito agpili' nga sigon si mapinalangga'on pagpanginanu-na, ga'i iya agbasar kon ay i mga sabuhat-na si a'a, kay kon bulos to hamok si mga buhat-na mga iya, ma'in ungod nga tungod to si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos.

7 Ay ba' i tinakkahan-na sito? Ga'i mga sa'anda'an-na si mga a'a-na si Israel i mga nagparapanganda'-na pahalap, pero i magpaka'anda' lugod dina i diki'it mga pinili'-na si Diyos. I ditangnga' may agsiyuhan-na si malalom sarabutan. 8 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:

* **10:18** Salmo 19:4 † **10:19** Deut 32:21 ‡ **10:20** Isa 65:1 § **10:21** Isa 65:2 * **11:3** 1Hadi' 19:10,14 † **11:4** 1Hadi' 19:18

Agsiyuhan-na mga iya si Diyos si mahalap inisipan.
Ga'i mga iya agpakakulaw ngan ga'i mga iya agpakapamati', tubtob
ina'anto mga ka'urason.‡
9 Agpinugad liwat si David,
“Himu-na kunta' pa'on si Diyos i mga kumbiti-na pagdakop mismo si mga
iya,
ngan agpakadaplak bilang kastigo si mga iya.
10 Kunta' himu-na mga iya mga harap basi' gana' mga sasayuran-na,
ngan mamaku'ong si kasakitan hasta si kahastahan.”§

I mga Linalin Sanga

11 Amatilaw ako gihapon: Ngan pakadaplak-na mga iya, ga'i na ba' mga iya agpakabangon hasta na hamok? Ma'in nan iya! Lugod tungod si pagdiri'-na mga iya, agpaka'ambit si katalwasan i mga ma'in Hebro. Ada'itoy to basi' angabugho i mga a'a-na si Israel. 12 Tungod sinan sala', nga iya i pagdiri'-na mga iya, agpakakarawat si mga kahalapan i ditangnga' mga a'a si kalibutan, ngan i kapirdihan-na mga iya, iya i makapa'angkon si mga ma'in Hebro si ka'abunda. Kon sugad, anmas pa i mga kararawaton kon abug'os na i pinili' a'a-na si Diyos si uras nga pamadugok gihapon mga iya.

13 Ato sito surat, makibagaw ako si ka'am mga ma'in Hebro tungod kay ako i apostol para si ka'am. Agpa'urug-ko gayod i pagtrabahu-ko anan si ka'am 14 tungod kay agla'om ako nga sapasindak-ko i mga igkasi-ko Hebro ngan dayon agkasaralbar may i ditangnga' si mga iya. 15 Andiri' mga iya, kundi' i mga pagdiri'-na agrisulta si pagsiharalapay-na gihapon si ditangnga' mga a'a si kalibutan pati' si Diyos. Kon agbuwan kahalapan i pagdiri'-na mga iya, iya pa ba' kunta' kon agpangako' mga iya? Sigurado sinan uras, day mabanhaw i dimu'an. 16 Buwanan-ta kam mga halimbawa' nga sasabutan-bi i kamutangan-na si Israel. Kon nagpahalad si Diyos i primiro makaprubitsuhan si inani ngan nagtagamay to para si iya, kon sugad day nagtagama liwat i intiro para si iya. Ngan kon akapada'iray si Diyos i gamut-na si kayo, kon sugad sigurado liwat nga akapada'iray i mga sanga-na.

17 Adda pa halimbawa' nga akalikay kam si pagpahambog. Aniya' mga sanga-na si inataman kayo olibo nga nagpanabtab, ngan i sanga-na si lalag olibo i nagpatungko si panabtaban. Ka'am mga ma'in Hebro akapariho si lalag nan olibo nga agpaka'ambit ina'anto si kusug-na pati' si ka'abundahan-na si mga kinabuhi'-na si mga Hebro. 18 Sanglit dakam ag'isip si mga kalugaringun-bi nga labaw kam si mga nagpanabtab-na si Diyos nga day mga sanga. Gana' gayod rasun-bi nga agpakapahambog kam! Mga sanga kam hamok ngan ma'in ka'am i makabuwan kusog si gamot, kundi' i gamot dina i magbuwan kusog si ka'am. 19 Pero aminugad kam dina, “Nagpanabtab gad ray mga sanga para ako i pinasalli' si mga lugar-na.” 20 Ungod nan, pero nagpanabtab mga iya tungod si ga'i mga pagtutu'u-na, ngan ka'am awinan pa agtungko tungod kay agpadayon pa kam si pagtutu'u-bi. Dakam agpahaya-haya tungod sinan, lugod atalawa kam. 21 Kay kon ga'i akariman i Diyos pagtabtab si mga gisangahi, ka'am pa ba' i sakarimanan-na?

‡ **11:8** Deut 29:4; Isa 29:10 § **11:10** Salmo 69:22,23

22 Ato sakulawan-ta i kadaluman-na pati' i ka'istriktu-na: Istrikto iya
si mga magparapamuhat si sala', pero bali kadaluman si ka'am basta
agpadayon kam pagpaki'angay si kadaluman-na. Kay kon ga'i, ka'am
liwat mga tarabtabon. 23 Ngan kon ambanan-na na mga iya i ga'i
pagtutu'o, pinabalik gihapon mga iya kon singnga mga iya tikang, kay
sahimu-na si Diyos pagpabwilta gihapon si mga iya. 24 Kay kon ka'am
nga mga ma'in Hebro agpakapariho hamok si mga tinabtab sanga-na si
lalag olibo, katapos apatungko pada'iray si inataman olibo, iya pa ba' i
mga Hebro nga agpakapariho si tinabtab sanga-na si inataman olibo i
ma'in masayon nagpatungko pada'iray si nagtikangan-na gayod pu'on?

Asalbar
i Dimu'an A'a-na si Israel

25 Ga'i ako aruyag nga ga'i kam agpakatu'anan si tinago' kamatu'uran,
ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o kay basi' ga'i agpanhaya i mga huna'-
huna'-bi: Ga'i agpadayon i ditangnga' mga a'a-na si Israel si pagdiri'
pag'isip malalom, kundi' tubtob to hamok si pakakumplitu-na si mga
ma'in Hebro nga tidugok si Diyos. 26 Mangno i dimu'an a'a-na si Israel
asalbar pariho si maka'anna' si Kasuratan:

I Paragsalbar paluwa' tikang si Sion,*
ngan pamara'-na i mga ma'in diyusnon kina'iya-na si mga
ka'uru'ampuhan-na si Jacob.†
27 Si pagpasaylu-ko si mga sala'-na mga iya, atuman i pagkasarabutan
tigpasunud-ko si mga iya.‡

28 Mga kabugtu'an, duwa i pagkukulaw-na si Diyos si mga Hebro.
Mahi'unong si pagdiri'-na mga iya si mahalap sumat, mga kuntra-na
mga iya ngan tungod sinan aniya' sapulusan-bi. Pero mahi'unong
namay si mga kamutangan-na bilang mga pinili'-na andang, mga
hinigugma'-na mga iya tungod si pagpanginanu-na si Diyos si sa'ad-na
si mga ginikanan-na si nasyun-na. 29 Da'inan sinan i tratasyun-na si
Diyos si mga iya tungod kay ga'i pwidi abawi' i rigalu-na pati' i mga
nagpangagda-na si Diyos. 30 Siray, masinupakon kam si Diyos pero
sakarawat-bi i kalu'uy-na tungod si pagkamasinupakun-na si mga He-
bro. 31 Si pariho kamutangan, tungod si kalu'oy nga sakarawat-bi tikang
si Diyos, maski mga masinupakon mga iya ina'anto, tikarawat may liwat
gihapon mga iya si kalu'uy-na si Diyos. 32 Ada'itoy to basi' akasiguro
gayod i Diyos nga paluwa' i masinupakon kina'iya-na si dimu'an mga a'a
basi' alu'oy iya si dimu'an.

Angay i Pagdayaw si Diyos

33 Agsangya gayod i mga maka'angayan kahalapan-na si Diyos,
ngan ga'i atugkad i kadunung-na hasta i kata'u-na.
Ga'i asantop i pama'agi-na paghusgar
ngan gana' makatu'anan si pangiwa-kiwa-na!
34 "Say i makasayod si isip-na si Paragdalom?
O say i makakaya pagwaydong si iya? Gana'!"§
35 "Say i makabuwan si Diyos

---

* **11:26** I Sion, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem. † **11:26** I nagtukoy ka'uru'ampuhan-na si Jacob, iya gihapon i grupo nga nag'arunan liwat: mga Hebro o ma'in ngani' mga a'a-na si Israel.
‡ **11:27** Isa 59:20,21; 27:9 § **11:34** Isa 40:13

nga kinahanglan may liwat barayaran-na iya si Diyos?”*
36 Gana' gayod, kay i Diyos i maghimo si dimu'an,
ngan pina'agi si iya agpadayon i dimu'an
ngan agkahirimoy to para atuman i karuyag-na.
Darayawon iya hasta si kahastahan. Amen.

12

I Klasi si Kinabuhi'
nga Agsirbi si Diyos
1Cor 12:1-31; Efeso 4:7-13; 1Ped 4:10-11

1 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, tungod si mahaya kalu'uy-na si Diyos, agpalaku-ko si ka'am nga pahalad-bi i mga puhu'-bi pariho si allom panhahalad pada'iray si Diyos. Tagamahu-bi to para si iya nga mga diyusnon ngan magbuwan kalipayan si iya. Iyay nan i pa'agi pag'ampo' si Diyos nga tikang gayod si isip-na si a'a nga agkumpurmi si espiritu-na. 2 Dakam na angabuyon si nagparu'du'-na si mga a'a ato si kalibutan pangngingirugan si kinabuhi'-na mga iya, kundi' tuguti-bi i Diyos pagsalli' si mga kina'iya-bi pina'agi si pagbag'o si mga isip-bi. Si da'inan pa'agi, ata'o kam pagpurbar pati' pag'alagad si katuyu'an-na si Diyos, nga iya kon ay i mahalap, pati' i makalipay hasta nga gana' pangulangan-na.

3 Tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos si ako, akapahalling ako sito si ka'am dimu'an: Dakam ag'isip si mga kalugaringun-bi nga bali na kam kamamadyalta, kundi' gamitu-bi i angay mga panhuna'-huna' sigon si sukul-na si pagtutu'o nga nagpumwan-na si Diyos si ka'am. 4 Kada addangan si kita kam, aniya' adda hamok puhu'-na bisan matabbol sito i parti-na ngan i kada parti pala'in-la'in i trabahu-na. 5 Si pariho pa'agi, bisan kon malabbat kita kam pala'in-la'in a'a, akapariho hamok kita kam si adda puho' tungod si dati na pag'addata kam si Kristo ngan agkabiriyo' kita kam dimu'an bilang mga pala'in-la'in parti-na sinan adda puho'. 6 Si pag'ayup-na si kita kam si Espirito Santo, pala'in-la'in i mga abilidad nga nagparigalu-na si kita kam sigon si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. Kon i rigalu-na si a'a, iya i abilidad pagpahalling si makigpasumat-na si iya si Diyos, kinahanglan nga buhat-nay nan nga agkapantay may si pagtutu'u-na. 7 Kon say si ka'am i nagbuwanan-na si Diyos si abilidad pagsirbi, kinahanglan iya agsirbi. Kon agbuwanan-na iya si abilidad pagturo', kinahanglan iya anuro'. 8 Kon i abilidad pag'aghat si la'in, kinahanglan iya angaghat. Kon i abilidad namay pagbuwan si pangulangan-na si la'in, kinahanglan iya nga mabinuwan-buwanon. Kon si pagpamuno' namay, kinahanglan durutuhan-na i pangatungdanan. Ngan kon i nagpumwan si iya i pagkamaluluy'on, kinahanglan buhat-nay nan huwang si kalipayan.

I Gugma'

9 Kinahanglan nga hul'os gayod i paghigugma'-bi. Salikwayu-bi i mara'at ngan maniguruha kam pagbuhat si mahalap. 10 Agsihirigugma'aya kam pariho si matapit gayod magdingsirarihan. Buwani-bi unra i kaparihu-bi nga mas labaw kuntra si nagla'uman-mo para si kalugaringun-mo. 11 Kunta' paguwa' pirmi tikang

* **11:35** Job 41:11

si pagka'espirituhanun-bi i kadurutu-bi pagsirbi si Paragdalom.
12 Aglipaya kam tungod si pagla'um-bi, palangahu-bi i mga paturus-
bi si mga kakurihan, ngan ag'ampu'a kam pirmi si dimu'an uras.
13 Ama'ambita kam si mga inanna'-bi si mga ginsakupan-na si Diyos nga
magpanginahanglan. Kinahanglan nga andam kam pirmi pagpadayon
si kabugtu'an nga mga dayuhan.
14 Palakuhin si mga kabubuwasun-na i magparapamasakit si ka'am
ngan dakam agpara'andoy nga agpakagaba'an mga iya. 15 Agduyuga
kam si kalipayan-na si ditangnga' nga aniya' mga kalipayan-na ngan
makiduyuga kam liwat si mga aniya' kabidu'an-na. 16 Kinahanglan nga
ata'o kam pagpaki'adda si dimu'an. Dakam agparapamahaya-haya, pero
maki'atubanga kam si mga minos kamutangan-na. Dakam agdayaw si
mga kalugaringun-bi nga mga mata'o kam.
17 Kon aniya' mamuhat mara'at si ka'am, dakam amulos mara'at.
Agmatuha kam nga puro mahalap i mga sabuhat-bi si pangulawan-na
si dimu'an. 18 Mas mahalap kon sahimu-mo, makihalapa si bisan say
nga gana' purupasangilay. 19 Mga sangkay, kon naglabutan kam, dakam
agbulos kundi' pata'ani-bi nga i Diyos i mangastigo kay aka'anna' may
si Kasuratan: "Tawa'-ko i pagkastigo, ako i mamulos,"* lingun-na si
Paragdalom. 20 Lugod, buhatu-bi i maka'anna' si Kasuratan:
Kon alinganto i kuntra-mo, pakakanon.
Kon nag'uhaw iya, pa'inumon.
Kon da'ito sito i nagbuhat-mo,
angabat iya kamamalu'an tungod si nagbuhat-na si ka'aw.†‡
21 Dakam anugot nga sapirdi-na kam si mga karat'an, kundi' pirdihu-bi i
mga karat'an pina'agi si pagbuhat si mga mahalap.

13

Kinahanglanon i Pagsunod
si mga Magpamuno'
Tito 3:1-2; 1Ped 2:13-17

1 Kinahanglan nga i kada addangan anunod si mga magtinagal si
gubyirno kay gana' si mga nagpamuwanan gahom pagpamuno' nga
ma'in pina'undung-na si Diyos. I Diyos hamok i makapatunggo si mga
magtinagal si gubyirno. 2 Kon sugad, bisan say i manupak si mga aniya'
gahum-na, anguntra iya si nagpa'undung-na si Diyos ngan i magbuhat
sito, iya mismo i maghimo nga akapatukan i kalugaringun-na. 3 I mga
puno' ma'in karatalawan si mga a'a nga mahalap i binuhatan-na, kundi'
karatalawan-na dina si mga mara'at binuhatan-na. Aruyag ba' kam nga
gana' katalaw-bi si mga a'a nga aniya' gahum-na? Kon sugad buhatu-
bi i mahalap kay sigurado nga mga iya pa dina i mandayaw si ka'am.
4 Ada'inan nan tungod kay rilihugun-na mga iya si Diyos nga agbuhat
para si kahalapan-bi. Pero kon mara'at i nagbuhat-bi, atalawa kam si
mga iya kay aniya' mga armas-na ngan sigurado panggamit-nay nan.
Mga rilihugun-na mga iya si Diyos pagtuman si kastigu-na si Diyos
para si mga magbuhat mara'at. 5 Kon sugad, kinahanglanon gayod i
pag'ako' si pagdalum-na si mga puno' ma'in hamok tungod si pusibilidad

* **12:19** Deut 32:35 † **12:20** Si Grikuhanon: Kon da'ito sito i nagbuhat-mo, agdugangan-mo i baga nagsuknung-na. ‡ **12:20** Pngl 25:21,22

nga akastigo kam, kundi' mismo i kalugaringun-bi akatu'anan kon ay i kinahanglan buruhatun-bi.

6 Iya liwat nan i rason kon ay kay agbayad kam si buhis kay i mga aniya' gahum-na si pamunu'an, rilihugun-na si Diyos nga agpamaniguro pagtuman si mga katungdanan-na. 7 Amayara kam si bisan say si mga iya nga angay baraydan-bi: Kon anakka i uras nga tu'ig na pagbayad si mga buhis-bi, amayara kam si kabaraydan-bi. Kon say i angay nagrispitaran, rispitari-bi. Ngan kon angay iya nagpa'unrahan, di' pa'unrahin may.

Kon Pinapa'i-na si A'a

Pagpaki'atubang si Igkasi A'a-na

8 Kinahanglan nga gana' utang-bi si bisan say, pwira si gana' katapusan-na pag'urutang-utangay si paghigugma'-bi si balang addangan. Kay bisan say i maghigugma' si igkasi a'a-na, satuman-na na i mandu'-na si bala'od. 9 I mga kasugu'an nga agpinugad, “Dakam agbisyo si pagdangallahan,”* “Dakam agmatay,” “Dakam agtangkaw,” “Dakam asindak,”† ngan bisan ay pa kasugu'ana, abiyo' dimu'an si adday to hamok sugo' nga agpinugad: “Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.”‡ 10 Bisan say i maghigugma' si igkasi a'a-na, ga'i iya akahimo si mga buhat nga akara'at sito. Kon sugad, atuman i bug'os bala'od pina'agi si paghigugma'.

11 Kinahanglan nga buhat-bi to, kay sasabutan-bi may kon ay na urasa ina'anto. Ga'i kita akatu'anan kon day ay i kaliyat-na si kinabuhi'-ta kahuman si pagtu'u-ta ngan primiro. Pero bisan kon ay pa i kaliyat-na sinan, mas apiki na i katalwasan-ta kam. Sanglit iya nayto i uras nga kinahanglan na kam pabangon si pagparapamaturi-bi. 12 Tika'upos na i kasangumon ngan ma'in na pira i kanalungon. Sanglit tapukan-ta na kam i mga binuhatan si kalu'uman ngan pumwa'-ta i mga kina'iya nga pwidi apahayag si kadanta'an. 13 Kunta' mangiwa-kiwa kita kam si angay nan buhat, mga buhat nga sahimu-ta kon allaw. Gana' na si subray nan pagkalipay pati' pagpalangu-lango, gana' na si pag'ubay nan si bisan say hamok sasindakan-bi ngan dakam palagtok si karat'an, gana' na si mga hiriran nan pati' mga pangabughoy nan. 14 Lugod, aku'u-bi i Paragdalom Jesu-Kristo basi' kinakulawan iya anan si mga kalugaringun-bi, ngan dakam na agparapinsar pa kon pinapa'i nga sapagustuhan-bi i karuyag-na si makasasala' kina'iya-bi.

14

I Angay Pagtratar

si mga Aniya' Pa Duda-na
Buhat 15:29; 1Cor 8:1-13; 10:14–11:1

1 Karawatu-bi kon pahuwang si ka'am i aniya' pa duda-na si pagtu'o nga ga'i nagpara'ulit-ukit parti si ma'in kinahanglan nagka'uruyunan. 2 Aniya' a'a nga si pagtutu'u-na pwidi iya akakakan bisan ay karakanuna, pero aniya' may liwat a'a nga aniya' pa duda-na sanglit lampahan hamok i nagkakan-na. 3 I a'a nga agkakan si dimu'an, ga'i kunta' ag'isip nga minos si iya i ga'i magkakan, ngan da'inan may liwat si ga'i magkakan,

* **13:9** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 400. † **13:9** Exo 20:13-15,17; Deut 5:17-19,21 ‡ **13:9** Lev 19:18

kunta' ga'i iya ag'isip nga makasasala' i a'a nga agkakan si dimu'an kay ag'aku'-nay nan iya si Diyos. 4 Say kaw nga akahusgar si rilihugun-na si la'in? I amu-na hamok i pwidi makapinugad kon akapasar ba' i nagbuhat-na o ga'i. Ngan sigurado pasado iya kay aniya' gahum-na si Paragdalom nga atuman nan si iya.

5 Aniya' mga a'a mag'isip nga aniya' allaw sagrado kuntra si la'in mga allaw, pero i ditangnga' may parariho hamok urdinaryo i pag'isip-na si dimu'an mga allaw. Kunta' i balang addangan aniya' kasiguraduhan-na si isip-na. 6 Bisan say i magbuwan ka'impurtantihan si adda allaw, agbuhat-nay nan tungod si pag'aku'-na si Paragdalom. Bisan say i mamangan si karni, agbuhat-nay nan tungod si pag'aku'-na si Paragdalom kay agpasalamat may iya si Diyos. Ngan da'inan may liwat si magdiri' sito, agbuhat-nay nan tungod si pag'aku'-na si Paragdalom bawa liwat i pagpasalamat si Diyos. 7 Iya gayod i papasalamatan kay gana' si kita kam ma'allom para hamok si kalugaringun-na, ngan gana' liwat si kita kam mamatay para hamok si kalugaringun-na. 8 Kon aniya' pa kinabuhi'-ta kam, yayto kinabuhi' naggamit pagbuwan unra si Paragdalom ngan kon amatay namay liwat kita, paray to liwat pagbuwan unra si iya. Sanglit i Paragdalom i tagtawa' si kita kam, bisan kon allom pa kita o minatay na.

9 Iyay nan i katuyu'an kon ay kay amatay si Kristo ngan abanhaw basi' iya i Paragdalum-na si duway to, i minatay pati' i allom. 10 Kon sugad, kapa'i may kay aniya' pa gihapon si ka'am magparapamatok si mga kabugtu'an-bi si pagtu'o? Ngan kapa'i may liwat kay aniya' pa gihapon si ka'am magparapanminos si mga iya? Kita kam dimu'an mga papatungguhon atubang si panhuhusgaran-na si Diyos. 11 Yayto i maka'anna' si Kasuratan:

“Sigurado ngan gana' ruha-duha,” lingun-na si Paragdalom,
“i dimu'an ka'aha'an anluhod atubang si ako;
i kada addangan angumpisal si Diyos.”*

12 Sanglit i kada addangan si kita kam aniya' baratunun-na si Diyos parti si mga sabuhat-na.

13 Kon sugad, pahuway na kita kam si pagparapanhusgar si kada addangan. Lugod, yayto i pina'anna'u-bi si mga isip-bi. Dakam ag'ulangubi o ma'in ngani' agtarangkahi-bi i aragihan-na si mga kabugtu'an-bi si pagtu'o si padayon pagpaki'adda-na mga iya si Diyos. 14 Kon ay i kasarig-na si isip-ko si dati na pag'adda-ko si Paragdalom Jesus, iya may liwat i kasarig-na si pagtutu'u-ko nga gana' gayod karakanon nga ma'in limpyado tungod hamok si klasi-na si karakanon. Pero kon i pag'abat-na si addangan nga yaynan karakanon ma'in limpyado, kon sugad, marigsok nan para si iya. 15 Kon sapasamuk-mo i isip-na si bugtu'-mo† tungod hamok si karakanon, kon sugad gana' na paghigugma' anan si buhat-mo. Dakaw aghimu'on nga i pagkakan-mo i makapabulag si Diyos si bugtu'-mo nga nagpakamatayan-na si Kristo. 16 Dakaw padikta si magparapaminugad nan nga mara'at i mahalap ngan tama' para si ka'aw basi' ga'i akasamyangan i pagkadiyus-na, 17 kay i paghadi'-na si Diyos si mga kinabuhi'-ta kam gana' kalabtanan-na parti si karakanay o si irinumay, kundi' si pagkamatadong dina, si kamurayaw pati' si kalipayan tungod si dati na pag'adda-ta si Espirito Santo. 18 Ngan bisan

* **14:11** Isa 49:18; 45:23 † **14:15** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Kon sabawa-mo iya, mangno aniya' kabidu'-na si buhat nga sala' para si iya.

say i magsirbi si Kristo si da'ito pa'agi, akabuwan iya kalipayan si Diyos ngan nag'alagaran si dimu'an mga a'a.

19 Sanglit angay hamok nga maniguro kita kam pagbuhat si
mga magpakabuwan nan si kamurayawan ngan makabulig nan
si pag'uru'araghatay nga agpamaskog i kada addangan. 20 Dakam
agrangkahu-bi i trabahu-na si Diyos tungod hamok si kinakan. I dimu'an
kinakan puro limpyado, pero sala' i a'a nga amangan si bisan ay kon iya
may to dina i makapabulag si la'in si Diyos. 21 Mas mahalap na hamok i
ga'i pagkakan karni pati' pag'inom si bino o ma'in ngani' ga'i pagbuhat
si bisan ay kon iya may to hamok i makapasala' si bugtu'-ta.

22 Kon sugad, kon ay i pagtutu'u-mo hi'unong sito, kinahanglan
pasarig-moy nan nga ka'am hamok si Diyos i makatu'anan. Malipayon
gayod i a'a nga agmato kon ay i nag'alagaran-na basi' gana' baratunun-
na. 23 Pero i a'a nga aniya' duda-na si pamangan-na, aniya' baratunun-
na kay agbuhat-nay to ma'in tikang si pagtapud-na si Diyos. Ngan si
kamatu'uran sala' i bisan ay nga ma'in tikang si pagtapod.

15

I Pagbuwan Kalipayan

para si La'in

1 Kinahanglan nga kita kam nga mga aniya' kasiguraduhan-na
maki'adda si mga pangulangan-na si mga aniya' pa duda-na ngan ma'in
i pagbuhat hamok kon ay i makapalipay si kalugaringun-ta. 2 Kunta' i
kada addangan si kita akapalipay si igkasi a'a-na pina'agi si pagbuhat
kon ay i mahalap para sito nga akapabaskog si pagtu'u-na. 3 Kay bisan
si Kristo ga'i aghimo si mga buhat nga akabuwan hamok kalipayan para
si kalugaringun-na, kundi' aniya' dina maka'anna' si Kasuratan: “Bisan
ay i allingun-na si mga a'a si pagparapanamyang-na si ka'aw Diyos, ako
dina i maka'untali'an.”* 4 I dimu'an maka'anna' si Kasuratan nagsurat
para akaturu'an kita kam, basi' pina'agi si padayon pag'ilub-ta pati' si
mga pag'aghat nga sa'ambit-ta tikang si Kasuratan, aka'angkon kita kam
si pagla'om.

5 Tikang si Diyos i padayon pag'ilob pati' i mga pag'aghat, sanglit
si padayon pagsunud-bi si Kristo Jesus amalako ako si Diyos nga iya
gihapon i magpa'aradda si mga isip-bi. 6 Si da'inan pa'agi, ag'aradda kam
pagdayaw si Diyus-na pati' Tatay-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo
nga day pariho hamok si adda busis.

7 Kon sugad, agsi'araku'-aku'aya kam pariho si pag'aku'-na may si
ka'am si Kristo. Buhatu-bi to basi' adayaw i Diyos, 8 kay sumatan-ta
kam nga si Kristo ahimo rilihugun-na si mga Hebro basi' kinakulawan i
katangkud-na si Diyos ngan basi' atuman i mga sa'ad-na pada'iray si mga
ginikanan-na sinan nasyon. 9 Si da'inan pa'agi, agpakadayaw si Diyos
hasta i mga ma'in Hebro tungod si kalu'uy-na pariho si maka'anna' si
Kasuratan:

Agdayaw-ta kaw bisan kon awiray ako si mga ma'in Hebro.
Sigi ako kanta pagdayaw si ka'aw.†

10 Mangno aniya' liwat maka'anna':

---

* **15:3** Salmo 69:9 † **15:9** 2Sam 22:50; Salmo 18:49

Aglipaya kam, ka'am mga ma'in nan Hebro nga aghururuwang si mga
ginsakupan-na si Diyos.‡
11 Katapos aniya' pa liwat maka'anna':
Dayawu-bi i Paragdalom, ka'am dimu'an mga ma'in nan Hebro,
ngan kantahi-bi iya si mga pagdayaw, ka'am dimu'an mga
ka'aha'an.§
12 Hasta liwat si Isaias agpinugad mahi'unong si Kristo:
Aniya' mangusbong tikang si gamut-na si Jesse,*
addangan nga nagpa'undong pagdalom si mga nasyon.
Iya i magbuwan si kasiguraduhan nga sa'angkun-na si mga ma'in Hebro
i mga nagpan'anduy-na.†
13 Sanglit agpalako ako si Diyos nga pu'un-na sinan kasiguraduhan nga
pannu'an-na i mga kasing-kasing-bi si hul'os kalipayan pati' kamurayaw
si uras nga padayon i pagtapud-bi si iya, basi' ga'i pahuway i pagtatamba-
na si mga pagla'um-bi pina'agi si gahum-na si Espirito Santo.

I Pagpasamwak-na si Pablo

Pada'iray si mga Ma'in Hebro

14 Mga kabugtu'an si pagtu'o, mahaya gayod i kasiguraduhan-ko nga
panno' kam si mga kahalapan, gana' pangulangan si kata'u-bi ngan
agpakakaya kam pagsitururu'-turu'ay. 15 Pero ato sito surat, midyo ako
pusukado si ditangnga' mga parti nga day pariho ako si magpa'intom
gihapon si ka'am. Da'ito sito i sasurat-ko tungod si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos 16 nga makahimo si ako tinapuran-na si Kristo
Jesus pagpanginano si mga ma'in Hebro. I katungdanan-ko akapariho si
adda paraghalad si pagparapasamwak-ko si mahalap sumat-na si Diyos
basi' agkahirimo panhahalad i mga ma'in Hebro nga akapalipay si Diyos
nga nagpanagama paghuwang si iya pina'agi si Espirito Santo.
17 Kon sugad, si pagparasirbi-ko si Diyos panno' ako si mga pagdayaw
tungod si dati na pag'adda-ko si Kristo Jesus. 18 Ga'i ako agparabasang-
basang hamok pagpahalling si bisan ay kon ma'in i nagpapabuhat-na
si ako si Kristo nga akagiyahan i mga ma'in Hebro pagsunod si Diyos,
pina'agi si mga sapahalling-ko pati' si mga sabuhat-ko. 19 Ahimoy to
pina'agi si gahum-na si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan
pati' si mga makagagahom binuhatan ngan pina'agi liwat si gahum-na si
Espirito. Sanglit tikang si Jerusalem hasta pada'iray si prubinsya Ilirico,
sapasamwak-ko na i mahalap sumat mahi'unong si Kristo. 20 Tikang pa
si panikangan, pirmi atiya' si isip-ko i pagpasamwak si mahalap sumat
si mga lugar nga ga'i pa akilala si Kristo, basi' ga'i ako akapariho si
magparatindog nga pinundasyunan-na si la'in a'a. 21 Kundi' pariho si
maka'anna' si Kasuratan:
I mga ga'i pa magpakasumatan hi'unong si iya, agpakakulaw,
hasta i mga ga'i pa magpakapakali, agpanabot.‡
22 Sanglit iyay nan i rason kon ay kay pirmi aniya' maka'ulang si ako
pagpada'inan si ka'am nan.

Agplano si Pablo

---

‡ **15:10** Deut 32:43 § **15:11** Salmo 117:1 * **15:12** I nagtukoy gamut-na si Jesse, iya i pamilya-na si Jesse nga tatay-na si Hadi' David kon singnga amamat si Jesus. † **15:12** Isa 11:10 ‡ **15:21** Isa 52:15

Pagbisita ari si Roma

23 Pero ina'anto, tungod kay sahimu-ko namay i mga angay
buruhatun-ko ato sito mga lugar, ngan maliyat na liwat i pagpara'anduy-
ko nga sabisita-ko kam, 24 agplano ako pagtuman na sito kon pan
España ako. Agla'om ako nga si pagpada'iray-ko, pahapit ako dahulo
si ka'am nan pagbisita si ka'am basi' sabuligan-bi ako si biyahi-ko
pada'iray, kahuman si pira duminggo pagbuwan-bi si ako kalipayan
si paghuruwang-ta kam anan. 25 Kundi' ina'anto, tipan Jerusalem ako
pagtuli si nagpabawa para si mga a'a ari nga nagtagama paghuwang si
Diyos. 26 Agpanbuluntaryo gayod i mga taga sunsari'i si mga prubinsya
Macedonia pati' Acaya pagbuwan si mga amut-na para si mga anggana'
ari si Jerusalem nga sakop si mga nagtagama paghuwang si Diyos.
27 Mga malipayon gayod mga iya pagbuhat sinan, nga si kamatu'uran,
ubligasyun-na mga iya i mga pagbuwan-na. Agpaka'ambit i mga
ma'in Hebro si mga espirituhanon mga kahalapan tikang si mga
Hebro, sanglit ubligasyun-na may si mga ma'in Hebro pagpa'ambit
si mga inanna'-na mga iya si allaw-allaw pagpanginabuhi'-na si mga
Hebro. 28 Sanglit kon satapus-koy to trabaho, ngan akasiguro ako nga
sakarawat-nay to mga iya kwarta nga nagtipon gayod para si mga iya,
pataliwan ako pan España ngan bisita-ko kam anan si pagbiyahi-ko
pada'iray. 29 Akatu'anan ako nga kon pada'inan ako si ka'am nan, bali
pag'abundahan i kabubuwasun-ta kam tikang si Kristo.

30 Mga kabugtu'an si pagtu'o, tungod kay ag'adda may hamok i
Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo pati' i gugma' nga nagpa'ambit-na si
Espirito, ag'aghat-ko kam nga maki'adda si katuyu'an-koy to pina'agi
si pagpangadyi' si Diyos para si ako. 31 Ampu'i-bi nga ga'i ako kunta'
naglabutan si mga a'a nga ga'i agpanutu'o ari si Judea, pati' kunta'
nga i mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos ari si Jerusalem
agkarilipay si pagtuli-ko si nagpabawa para si mga iya. 32 Ampu'i-bi nan
basi' kon iya gayod i tuyu'-na si Diyos, sabisita-ko kam nga malipayon
ngan akalinghayaw may ako nga aghururuwang kita kam. 33 Awinan
pahuwang si ka'am dimu'an i Diyos nga pu'un-na si kamurayaw. Amen.

16

I Ultimo mga Pangumusta

1 Aruyag ako pagpakilala si ka'am si Febe, adda bugtu'-ta kam si
pagtu'o nga parapanginano* si mga kinahanglanun-na si mannininipon
pag'ampo' ari si bungto Cencrea. 2 I karuyag-ko nga karawat-bi iya
bilang kaparihu-bi nga dati na ag'adda si Ginu'o, i angay buhat para si
adda a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos ngan buligi-bi iya si bisan
ay nagkinahanglan-na tikang si ka'am, kay bali gayod haya i sabulig-na
si katabbulan mga a'a huwang na i kalugaringun-ko.

3 Mangumusta ako si kas Priscila pati' Aquila i mga katumuy-tumuy-
ko si trabaho nga dati na ag'adda si Kristo Jesus. 4 Agpama'unung-
na gayod mga iya i mga kinabuhi'-na para si ako. Ma'in hamok ako i
mahaya pasalamat-na si mga iya kundi' hasta pa liwat i mannininipon
pag'ampo' si dimu'an mga lugar-na si mga ma'in Hebro. 5 Mangumusta
liwat ako si mannininipon pag'ampo' nga sigi bararagat si ruma'-na mga

* **16:1** Si kabatasanan ina'anto nag'arunan to Dayakuno.

iya. Pangumustahi-bi liwat ako si Epeneto, i hinigugma'-ko kumpaniya nga iya i primiro mabawa si pagtu'o si Kristo ari si prubinsya Asia.

6 Mangumusta ako si Maria, nga iya i bali kapapaniguro pagtrabaho para si ka'am. 7 Mangumusta liwat ako si kas Andronico pati' si Junias i mga igkasi-ko Hebro nga agkapririso huwang si ako. Mga kilala gayod mga iya si mga apostol ngan dati na mga iya ag'adda si Kristo dahulo kuntra si ako.

8 Mangumusta ako si Ampliato, i hinigugma'-ko tungod si dati na pag'adda-na si Ginu'o. 9 Mangumusta liwat ako si Urbano, i katumuy-tumuy-ta kam si trabaho nga dati na ag'adda si Kristo, pati' si Estaquis, i hinigugma'-ko kumpaniya. 10 Pangumustahi-bi liwat ako si Apeles, i mag'agi si mga pagpurbar nga nag'alagaran-na na si Diyos nga ag'adda na si Kristo. Pahuwangu-bi liwat agpangumusta i dimu'an mag'istar si panimalay-na si Aristobulo.

11 Mangumusta ako si paryinti-ko Herodian. Mangumusta liwat ako si Narciso hasta pa i mga dati na agpamaki'adda si Ginu'o nga sakop si panimalay-na.

12 Mangumusta ako si kas Trifena pati' Trifosa, i mga danda nga maniguro gayod pagtrabaho pagpaki'adda si Ginu'o. Mangumusta liwat ako si Persida, i hinigugma'-ko kumpaniya. Addangan liwat iya si mga danda nga bali si kapapaniguro pagtrabaho pagpaki'adda si Ginu'o.

13 Mangumusta ako si Rufo, i adda nga pinili' pagpaki'adda si Ginu'o, hasta si nanay-na nga ahimo liwat nga day nanay-ko. 14 Mangumusta liwat ako si kas Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas hasta i mga kabugtu'an si pagtu'o nga mga kahuruwangan-na mga iya. 15 Pangumustahi-bi liwat ako si kas Filologo, Julia, Nerio pati' i sirari-na danda, hasta si Olimpas huwang na i dimu'an mga nagpanagama paghuwang si Diyos nga mga kahuruwangan-na mga iya.

16 Gamitu-bi i sagrado pag'ururuk-urukay kon agbararagat kam. I manniniripon pag'ampo' si Kristo si bisan singnga lugara, mangumusta si ka'am.

17 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ag'aghat-ko kam pag'ikmat si mga mag-pakapabulag pati' si mga magpaka'ulang si lalan naglalangnganan-bi, nga agkuntra gayod si mga pagturo' nga mga sa'adalan-bi. Patalaha kam si mga iya. 18 I da'inan mga klasi a'a, ga'i agsirbi si Kristo nga Paragdalum-ta kam, kundi' i pagkamakikinalugaringon hamok pirmi i sana'an si mga isip-na. Pina'agi si mga allingun-na mga iya nga mga makawiwili ngan subra pagdayaw-na mga iya si a'a, sadaya'an-na mga iya i isip-na si mga a'a nga kulang pa si sarabutan. 19 Kada addangan agpaka'aning'ing hi'unong si pagkamasinununurun-bi, sanglit bali gayod i kalipay-ko si ka'am. Pero i karuyag-ko nga magin madunong kam pagkilala si mahalap, ngan ga'i pa salabutan-na si mara'at.

20 I Diyos nga pu'un-na si kamurayaw ma'in na pira nga turutum'akan-na ngan pa'anna'-na si kitiran-bi si Satanas.

Agpalaku-ko nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalum-ta kam Jesus.

21 Mangumusta si ka'am si Timoteo, i katumuy-tumuy-ko si trabaho hasta kas Lucio, Jason pati' si Sosipatro nga mga paryinti-ko.

22 Ako si Tercio nga dati na ag'adda si Ginu'o ngan nagparadiktahan-na si Pablo pagsurat sito, mangumusta liwat si ka'am.

23 Mangumusta si ka'am si Gayo, i magpa'istar si ako si ruma'-na
ngan magpara'istimar liwat si bug'os manniniripon pag'ampo' nga mag-
parabararagat pirmi ari.

Mangumusta liwat si ka'am si Erasto, i tisuriru-na si syudad pati' si
Cuarto nga bugtu'-ta si pagtu'o.†

25 Dayaw-ta kam i Diyos! Iya i magbuwan si ka'am kasarig nga ga'i
kam aburubantad si pagtu'u-bi, pina'agi si mahalap sumat mahi'unong
si Jesu-Kristo nga iya i nagparapasamwak-ko. Yayto sumat ag'abuyon si
nagpaklaro na ina'anto nga ga'i pa kinatu'anan siray ngan nagparatago'
si maliyat na panahon. 26 Pero nagpaklaro nayto ina'anto pina'agi si
mga sinurat nga makigpasumat-na si Diyos, i Diyos nga agpadayon hasta
si kahastahan, basi' i mga a'a si dimu'an mga nasyon agpanutu'o ngan
anunod si iya. 27 Para si sulo Diyos, nga gimadunungi, darayawon iya
hasta si kahastahan pina'agi si Jesu-Kristo! Amen.

† **16:23** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (24) Agpalako kami'
nga padayun-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo i mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am
dimu'an. Amen.

I Primiro Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Corinto

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1-2; 16:2). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 55 AD (mga 25 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan hinapus-tapos na i tallo ta'on pag'istar-na ari si syudad Efeso (16:5-9; Buhat 20:31) si katallo bisis pagbiyahi-na pag-pasamwak. Agsurat-nay to para si manniniripon pag'ampo' ari si syudad Corinto (1:2).

Sinan mga panahon, yaynan syudad i pangngagihan-na si dimu'an nigusyo tikang Italia pati' España si banda katundan pada'iray si Asia, Fenicia pati' Ehipto si banda sirangan. I mga a'a ari si Corinto agpara-pangampo' si pala'in-la'in diyos. Addangan si nag'ampu'an-na mga iya si Aprodita, nga magparapanginano kuno' si ka'abunda-na si tinanum-na si mga a'a. Kundi' yaynan diyos agkinahanglan nga nagpalipay pina'agi si pag'ururubay-na si magparapangampo' si iya, sanglit iya nagkilala bilang diyos nga hangol si gugma'. Tungod sinan, ari si templu-na si Aprodita, aniya' gayod mga danda magsirbisyo pagpabayad si mga puhu'-na para si bisan say lallaha nga aruyag nga ag'abunda i mga tinanum-na.

Pariho si bisan ay syudada nga sintro si nigusyo, i Corinto ahimo liwat sintro si pala'in-la'in malaw'ay binuhatan labihan na kay ato sito syudad, i pagbayad si danda ahimo buruhaton nga kinahanglanon kuno' si pag'ampu'-na mga iya. Sanglit ahimo pasangilan i pag'ampo' pagbuhat si mga malaw'ay. Si da'inan kamutangan, ma'in urusahon nga aniya' paluwa' pala'in-la'in prublima si mga Kristiyano ari.

Agsurat sito si Pablo tungod si mga sakarawat-na sumat hi'unong si kamutangan-na si manniniripon pag'ampo' ari si Corinto. Aniya' tikang si panimalay-na si Cleo magpamisita si iya ngan magsumat nga aniya' kuno' mga paraki-paki mismo si mga iya maghururuwang (1:11). Aniya' liwat magpansumat hi'unong si addangan nga huwang si mga manniniripon pag'ampo' nga abawa si sala' pag'ubay si sasindakan-na (kapitulo 5) pati' nga aniya' si mga iya nga ga'i agsisarabutay (kapitulo 6).

Bali kaklarado nga ga'i agpakatuttot si tama' buhat i mga magpanutu'o ari si Corinto (5:9-10). Agsagda si Pablo si mga iya nga kinahanglan mga iya ga'i agkumpurmi si mga a'a nga agparapan'ubay si mga sasindakan-na (5:9). Tungod kay ga'i mga iya agpakasabot, agpasayod iya kon say i nagtukuy-na (5:10-11) ngan kon ay i angay dayon nagbuhat si da'inan klasi a'a (5:3-5,13). Pwira pa sinan, i magpamisita si Pablo agbawa liwat surat tikang si manniniripon pag'ampo' ari si Corinto pagpalako si waydung-na hi'unong si pala'in-la'in kamutangan: I pagdangallahan o i ga'i pag'alla (kapitulo 7), i mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos (kapitulo 8), i mga espirituhanon abilidad (kapitulo 12), i pagkulikta si amot para si mga kabugtu'an si pagtu'o (16:1-3).

Aniya' tallo katuyu'an-na si Pablo pagsurat sito. I primiro, iya i pagwaydong pati' pagpabaskog gihapon si manniniripon pag'ampo' tungod si pala'in-la'in pangundi'an-na: I pagsu'it hi'unong si ga'i paghirimyon (1:10–4:21), i mga malaw'ay buhat (kapitulo 5; 6:12-20), i kaso sallod si magbururugto' si pagtu'o (6:1-8) pati' i ga'i pagbuwan unra si kabatasanan pagkakan pag'intom si Ginu'o (11:17-34). I kaduwa katuyu'an-na pagsurat sito, iya i pagsu'it si ma'in tama' pagturo' hi'unong si pagkabanhaw (kapitulo 15) ngan i katallo, iya i pagsumat si mga iya hi'unong si pagkulikta amot para si mga kabugtu'an nga nagparapamasakitan ari si Jerusalem (16:1-4).

Yayto surat, tama' gayod pagwaydong ngan pag'aghat si manniniripon pag'ampo' ina'anto. Kunta' a'aghat kita kam pagbasa sito surat kay i mga prublima nga paluwa' si magpanutu'o ari si Corinto siray, si kamatu'uran, iya gihapon i mga prublima nga paluwa' si kita kam ina'anto pariho si: Pagduda pa si pagtu'u-ta, gana' kasiguraduhan-ta, ga'i paghirimyon, kasindak, pag'arawa'-awa'ay, pagdurudimandahay, kakurihan si pagdangallahan, mga malaw'ay buhat pati' i ma'in tama' paggamit si mga espirituhanon abilidad. Pero tangnga' sito mga prublima, yayto surat agbagaw liwat parti si kina'iya-na si ungod paghigugma' (kapitulo 13) nga nagkaruyagan gayod pagbasa sallod si bug'os Kasuratan.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-9)
2. I Ga'i Paghirimyun-na si Magpanutu'o (1:10–4:21)
3. I Gana' Kadatahan-na Nagparabuhat-na si Magpanutu'o (5:1–6:20)
4. I Tugon si Pagdangallahan (7:1-40)
5. I Tugon si mga Buhat nga Nag'alang-alangan (8:1–11:1)
6. I Tugon Kon Agtiriripon Pag'ampo' (11:2–14:40)
7. I Tugon Parti si Pagkabanhaw (15:1-58)
8. I Pagkulikta Amot pati' i Ultimo mga Pangumusta (16:1-24)

1 Tikang to surat si Pablo. Nag'agda ako bilang apostul-na si Kristo
Jesus tungod si katuyu'an-na si Diyos. Atiya' agtangka' si ako si Sostenes
nga bugtu'-ta kam si pagtu'o.
2 Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' anan si syudad
Corinto, nga mga nagpangagda basi' nagtagama paghuwang si Diyos kay
dati na kam ag'adda si Kristo Jesus. Nagpanagama kam hasta pa liwat
i dimu'an mga a'a si bisan singnga lugara nga ag'ampo' si Paragdalom
Jesu-Kristo. Iya i magdalom si mga iya pati' si kita kam.
3 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I Pagpasalamat

4 Pirmi ako agpasalamat si Diyos para si ka'am tungod si map-
inalangga'on pagpanginanu-na nga nagparapumwan-na si ka'am nga
mga dati na ag'adda si Kristo. 5 Ungod to kay pina'agi si iya bali
pagsangyahan anan si ka'am i bisan ay abilidara huwang na sito i mga
pagpahalling-bi pati' i mga kata'u-bi, 6 ngan agpamatu'od to hamok
si mga pinahallingan kami' hi'unong si Kristo. 7 Kon sugad ga'i kam
kinulang si mga espirituhanon rigalo myintras agparapanimulat-bi i
pagpakulaw-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 8 Iya si ka'am i

mamuwan kusog nga ga'i kam agkabarantad tubtob si katapusan, basi' si panakka-na si allaw si pagbwilta-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo, gana' si ka'am barasulon. 9 Tarapuran i Diyos nga iya si ka'am i mag'agda pagpaki'adda si Dadi'-na Jesu-Kristo, i Paragdalum-ta kam.

I Pagburulag-bulag-na

si Manniniripon Pag'ampo'

10 Mga kabugtu'an si pagtu'o, pina'agi si gahum-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo, agpalaku-ko si ka'am nga aghirimyuna kam dimu'an basi' ga'i kam agburulag-bulag. Si da'inan sinan, agka'aradda kam pahalap si pa'agi-bi pagturutimbang pati' si tinakkahan-na si mga inisipan-bi. 11 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aniya' magpanumat si ako tikang si panimalay-na si Cleo nga aniya' kuno' mga paraki-paki mismo si ka'am maghururuwang. 12 Yayto i karuyag sidngun-ko: Aniya' si ka'am mag-parapinugad, "Si Pablo i nagsunud-ko," aniya' namay la'in maminugad, "Si Apolo dina i nagsunud-ko," mangno aniya' liwat, "Si Pedro i tawa'-ko," ngan aniya' may, "Si Kristo may i sinunud-ko."

13 Si pag'abat-bi ba' pwidi a'utud-utod si Kristo? O gasi-bi ba' nga si Pablo i magpakamatay para si ka'am? Nagbunyagan ba' kam pag'ako' si arun-na si Pablo? Ga'i baga! 14 Agpasalamat ngani' ako dina si Diyos kay gana' si ka'am nagbunyagan-ko pwira na si Crispo pati' Gayo. 15 Sanglit gana' si ka'am makapinugad nga nagbunyagan kam pag'ako' si arun-ko. 16 Oho' gad, sabunyagan-ko liwat i bug'os pamilya-na si Estefanas, pero pwira sinan, gana' na sa'intuman-ko nga aniya' pa la'in nagbunyagan-ko. 17 Ma'in i pagbunyag i nagpapada'ituhan-na si ako si Kristo, pero i pagpasamwak dina si mahalap sumat. Ngan si pagparapasamwak-ko sito ma'in i kadunung-na si a'a pagpahalling i naggamit-ko, basi' ga'i arungay i gahum-na si kamatayun-na si Kristo anan si kudos.

Si Kristo i Gahom

pati' i Kadunung-na si Diyos

18 I mga allingon mahi'unong si kamatayun-na si Kristo si kudos, gana' kapulsanan-na* si mga a'a nga mga mammatayon nga bulag si Diyos, pero para si kita kam nga mga taralwason, iyay nan i gahum-na si Diyos.
19 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:
Burungkagun-ko i mga kadunung-na si mga mata'o kuno',
ngan purugungun-ko i mga kalistuhan-na si mga aniya' inadalan-na.†
20 Singnga namay ray i mga madunong? Singnga na i mga malanga inadalan-na? Singnga na i mga bantugan parapandibati si ina'anto panahon? Si kamatu'uran, agpakulaw-na si Diyos nga i mga kadunung-na si mga mata'o, gana' mga kapulsanan-na. 21 Sigon si kadunung-na si Diyos, kinakulawan nga gana' makakilala si iya kon aggamit i a'a si mga kalugaringun-na kadunong. Lugod, alipay iya pagtalwas si mga mag-panutu'o pina'agi si mga gana' kuno' pulus-na nga nagparapasamwak-ta kam. 22 Sigi hamok panginsistir i mga Hebro nga agpakakulaw si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan ngan i mga Griko may sigi panganda' si mga kadunong, 23 pero i nagparapasamwak kami' dina i

* **1:18** Si Grikuhanon: ma'in madunong, sanglit gana' pulus-na sinan kay day kinakapayan nga amatay i Diyos anan si kudos. Hasta liwat si birsikulo 20, 21 pati' 25. † **1:19** Isa 29:14

nagpapako' Kristo, nga iya i maka'ulang‡ si mga Hebro pagtapit si Diyos
ngan i gana' kapulsanan-na may para si mga ma'in Hebro. 24 Pero para
si mga Hebro pati' Griko nga magpanangdo' si pag'agda-na si Diyos,
si Kristo, iya i gahum-na pati' i kadunung-na si Diyos. 25 Bisan i isip-
na si Diyos nga gana' kuno' kapulsanan-na, mas labaw payto kuntra si
kadunung-na si a'a ngan labaw pa liwat i kaluyahan-na si Diyos, kuntra
si kusug-na si a'a.
26 Mga kabugtu'an si pagtu'o, intumu-bi kon ay i mga kamutangan-
bi siray ngan pagpangagda-na si ka'am si Diyos. Ma'in malabbat si
ka'am i mga madunong sigon si pangulawan-na si a'a. Ma'in malabbat
si ka'am i mga gamhanan ngan ma'in malabbat si ka'am i tikang si mga
dungganan pamilya. 27 Pero agpili'-na si Diyos i mga ma'in madunong
si pangulawan-na si a'a pagbuwan kamamalu'an si mga madunong.
Agpili'-na si Diyos i mga maluya pagbuwan kamamalu'an si mga maku-
sog. 28 Agpili'-na i mga nagminos pati' i mga nagparapanda'ug-da'og
hasta pa i mga gana' mga kwinta-na basi' ahimo nga mga gana' na pulus-
na si mga gamhanan ato si kalibutan. 29 Sanglit tungod sinan, gana'
makapahambog atubang si Diyos 30 kay tungod si iya agka'aradda kita
kam si Kristo Jesus. Ngan pina'agi si iya aniya' sakarawat-ta si mga
nagla'uman-ta kadunong kuno'. I karuyag sidngun-ko nga inambitan-ta
si iya i pagkamatadung-ta, i pagkadiyusnun-ta pati' i kamutangan-ta bi-
lang mga lukat na. 31 Kon sugad, ag'alagad to si maka'anna' si Kasuratan:
“Kon aniya' maruyag magpahambog, kinahanglan nga pahambug-na i
mga nagbuhat-na si Paragdalom.”§

2

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ngan kana'an-ko si ka'am nan pag-
pasamwak si mga tigpasumat-na si Diyos, ga'i liwat ako aggamit si
mga malalom allingon pati' si mga pambihira kadunong. 2 Ada'inan
nan kay andang na si isip-ko nga day gana' na sata'uhan-ko ngan
paghururuwang-ta pa kam anan kon ma'in hamok i mahi'unong si Jesu-
Kristo, pati' i kamatayun-na si kudos. 3 Pwira sinan, maluya liwat
gayod i puhu'-ko ngan pada'inan-ko si ka'am nan ngan agpangurug-
kudog ako tungod si kulba. 4 Gana' si mga nagparapahalling-ko pati'
si mga nagparapasamwak-ko nga naggamitan mga madunong pati'
maka'a'aghat mga allingon, lugod klarado nga agtrabaho i gahum-na si
Espirito, 5 basi' i makapasarig si mga pagtu'u-bi, ma'in i kadunung-na si
a'a, kundi' i gahum-na dina si Diyos.

I Kadunong

nga Tikang si Espirito

6 Pero bisan kon da'inan sinan, aniya' kadunong nga papaturu'on
kami' si mga matgas na pagtu'u-na, pero ma'in i kadunung-na si mga a'a
sito panahon o si mga punu'-na mga iya nga ma'in na pira agtikawara'
na i mga gahum-na. 7 Ma'in to iya i nagtukoy kami', kundi' i tinago'
kadunung-na dina si Diyos nga ga'i pa kinatu'anan si mga a'a. Myintras
pa may aghimu-na i kalibutan agplano iya pagpakulaw si ka'angayan-
na sigon sito kadunong. 8 Gana' si mga puno' si ina'anto panahon nga

‡ **1:23** I nagpapako' Kristo aka'ulang si mga Hebro pagtapit si Diyos, tungod kay ga'i mga iya aka'isip nga i addangan nagpapako', iya i makusog nga nagpabawa-na si Diyos pagsalbar si mga iya. § **1:31** Jer 9:24

agpakasayod sito, kay kon sayod mga iya, ga'i kunta' mga iya agpapaku'-
na si kudos i Ginu'o nga panno' si maka'angayan kina'iya. 9 Bisan kon
agda'inan mga iya sinan, aniya' gihapon maka'anna' si Kasuratan:
Gana' makalugaring pagkukulaw
ngan gana' liwat makalugaring pagpakali,
o bisan pa i pagpahusto si isip-na
kon ay i mga nag'andam-na si Diyos para si mga magpanhigugma' si
iya*
10 pero agpakatu'an-nay to si kita si Diyos pina'agi si Espiritu-na.
Satugkad-na si Espirito i kalalum-na si bisan ay, bisan pa i gimala-
lumi isip-na si Diyos. 11 Bisan ngani' si mga a'a, gana' makatu'anan
kon ay i isip-na si addangan pwira si kalugaringun-na espirito. Si
pariho pa'agi, gana' may makatu'anan kon ay i sana'an si isip-na si
Diyos kon ma'in hamok i Espiritu-na 12 ngan i mag'ayop si kita kam,
ma'in i espirito magdalom si kalibutan, kundi' i Espiritu-na na dina
si Diyos nga nagpabawa-na si kita basi' agpakatu'anan kita kam kon
ay i nagparaparigalu-na si Diyos. 13 Sanglit i mga sapahalling-ta kam,
ma'in i mga allingon nga paluwa' hamok tikang si kadunung-na si a'a,
kundi' mga allingon nga nagturu'-na si Espirito basi' agpakaguwa' i mga
espirituhanon kamatu'uran pina'agi si mga espirituhanon allingon. 14 I
a'a nga ga'i nag'ayupan si Espirito, ga'i aka'ako' bisan ay parti si Espiritu-
na si Diyos kay para si iya, gana' sito kapulsanan-na ngan ga'i iya sito
akasabot kay kinasayuran to hamok si espirituhanon pama'agi. 15 I a'a
namay nga espirituhanon tugot paghusgar si bisan ay, pero ga'i iya pwidi
sahusgaran-na si bisan say hamok aha'a.
16 "Kay say i makasayod si isip-na si Paragdalom
nga pwidi to saturu'an-na?"†
Kundi' kita kam, agpaka'angkon si mga isip-na si Kristo.

3

I Pangiwa-kiwa

nga Aniya' Kapulsanan-na
Efeso 4:1-16; Flp 4:2-7; Sant 4:1-12

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ga'i kam pwidi sapaki'isturyahan-ko
ngan primiro bilang mga espirituhanon, kundi' pariho hamok si mga
kalibutanon. Akapariho kam siray si mga baha'o pa hamok a'allom
kon parti si pagpaki'adda-bi si Kristo. 2 Kinahanglan nga gatas hamok
i nagparaparu'du'-ko si ka'am kay ga'i pa kam agpakakaya pagtallon
si mabaskog karakanon. Si kamatu'uran, ma'in pa liwat kam gihapon
andam nga sakaya-bi to. 3 Hasta pa ina'anto mga ka'urason, mga
kalibutanon pa gihapon i mga pangiwa-kiwa-bi. Basta aniya' pa mga
uru'arabughu'ay pati' mga saramuk-samok anan mismo si ka'am aghu-
ruruwang, agpamatu'od nan hamok nga kalibutanon pa kam. Agka-
pareriho kam hamok si bisan say nga agtapod si kalugaringun-na.
4 Kon aniya' maminugad si ka'am, "Si Pablo i nagsunud-ko," katapos
i addangan may aminugad, "Si Apolo may i nagsunud-ko," ma'in ba'
agpamatu'od nan nga akapariho kam hamok si mga a'a si ina'anto
panahon?

* **2:9** Isa 64:4 † **2:16** Isa 40:13

5 Kon isip-isip-bi, kay say ba' to gayod si Apolo? Ngan say ba' to liwat si
Pablo? Mga rilihugon hamok kami' nga magbawa si ka'am si pagtutu'o
sigon si tigpatrabahu-na si Paragdalom si kada addangan. 6 Pariho si
uma, ako hamok i magparatanom ngan si Apolo may i magparabunyag,
pero i Diyos i magpatubo' sito. 7 Gana' sapayan-na kon say i magtanom
pati' kon say i magbunyag, kunta', gana' na la'in nagpanginanu-bi kon
ma'in hamok i Diyos nga magpatubo' si dimu'an. 8 I magparatanom pati'
i magparabunyag ag'adda hamok i katuyu'an-na, ngan tikarawat mga
iya si angay suhol sigon si kada trabahu-na si balang addangan. 9 Pariho
hamok kami' nga agturumuy-tumoy si Diyos pagtrabaho ngan ka'am
may i uma-na.

Pwidi liwat kam sapakumparar-ko si adda bilding nagpatindug-na si
Diyos. 10 Tungod hamok si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos
si ako, ako i magpahulma' si pundasyun-na nga day adda gipandayi.
I ditangnga' may agturumoy pagtindog sito ngan kinahanglan agmato
i balang addangan si mga trabahu-na mga iya. 11 Gana' na la'in pun-
dasyon nga pwidi pa sapahulma'-na si bisan say aha'a pwira si dati na
nagpahulma' nga iya si Jesu-Kristo. 12 Si pagpanarabahu-na mga iya
ato sito pundasyon, agpanggamit mga iya mga bulawan, mga salapi',
mga bato nga dikantidad, mga kayo, kuhon pati' patong. 13 Pero ki-
nadiskubrihan kon ay i tinarabahu'an-na si kada addangan si panakka-
na si Allaw si Paghusgar. Kinatu'anan nan pina'agi si api kay yaynan
i naggamit pagpurbar nga anlutaw i kalidad-na si tinarabahu'an-na si
kada addangan. 14 Kon ga'i asunog i mga naggamit-na, akakarawat
nan panday si suhol nga angay para si iya. 15 Pero kon i pinanday-
na si addangan lamun-na hamok si api, pirdido iya. Oho' asalbar iya,
pero akapariho hamok iya si addangan nga akagawas nga gana' gayod
binitbit-na.

16 Sigurado ako nga agpakatu'anan na kam parti si pagtiriripun-bi nga
ka'am i templu-na si Diyos ngan i Espiritu-na si Diyos awinan agtangka'
si ka'am. 17 Sanglit kon aniya' magpara'intrimis* si templu-na si Diyos,
karastiguhun-na iya si Diyos. Kay nagtagamay nan templo para si
kagamitan-na, ngan ka'am nan templo.

18 Dakam agparapandaya'i-bi i mga kalugaringun-bi. Kon aniya'
si ka'am mag'isip nga madunong iya sigon si pagkukulaw-na si a'a
sito panahon, kunta' agpaka'anggana' iya basi' sa'angkun-na i ungod
kadunong. 19 Kay si kamatu'uran, i kadunong nga naggamit-na si kalibu-
tan, gana' pulus-na si pangulawan-na si Diyos. Pariho si maka'anna' si
Kasuratan: “Mismo i mga kalistuhan-na si mga madunong i naggamit-
na si Diyos pagpirdi si mga iya.”† 20 Katapos aniya' pa liwat maka'anna',
“Sayod i Paragdalom nga gana' mga kapulsanan-na si mga isip-na si mga
madunong.”‡ 21 Sanglit hinuwayan na i pagparapahambog hi'unong
si mga binuhatan-na si a'a kay parariho may kam agpakaprubitso si
dimu'an. 22 Agprubitsuhan-bi si Pablo, si Apolo, si Pedro, hasta pa i
dimu'an ato si kalibutan. Hasta ngani' i kinabuhi' pati' i kamatayon, i
mga sa'agihan-bi si ina'anto panahon pati' si mga titakka pa, day tawa'-

* **3:17** I nagtukoy magpara'intrimis, iya i mga mangngataman si manniniripon pag'ampo' nga sala' i mga pagturu'-na, ngan pina'agi sinan ga'i atuman i katuyu'an-na si Diyos nga agkataragama mga iya paghuwang si iya. † **3:19** Job 5:13 ‡ **3:20** Salmo 94:11

bi i dimu'an. 23 Ngan ka'am may tawa'-na si Kristo ngan si Kristo may tawa'-na si Diyos.

4

I mga Apostul-na si Kristo

1 Sanglit aku'-na kunta' kami' si bisan say aha'a bilang mga rilihugun-na si Kristo pati' bilang mga nagbuwanan si katungod pagpasamwak si mga tinagu'-na si Diyos siray pa. 2 Pwira sinan, kinahanglan gayod si addangan nagtapuran nga agpakulaw si pagkatangkud-na. 3 Gana' gayod sapayan-na si ako kon husgaran-bi ako o si bisan say pa may aha'a, kay bisan ngani' i kalugaringun-ko ga'i ako aghusgar. 4 Gana' na tinago' si inisipan-ko, pero ga'i to akapamatu'od nga gana' na gayod baratunun-ko kay i Paragdalom i tihusgar si ako. 5 Sanglit, dakam agparapanhusgar si bisan say myintras nga ga'i pa anakka i nagtala'an uras. Ag'antahaka kam si pagtakka-na si Paragdalom kay iya i manuga' si mga magpakatambunan si kalu'uman ngan iya i mamaguwa' si ungod katuyu'an-na si a'a. Sinan uras, sakarawat-na si kada addangan i pagdayaw tikang si Diyos nga para si iya.

6 Mga kabugtu'an si pagtu'o, si mga pinahallingan-ko pa hamok parti si uma, aggamit-ko i kalugaringon kami' si Apolo nga ahimo pangngingirugan-bi pagbulig si ka'am basi' agkakuruntinto kam ngan saprubitsuhan-bi i parahallingon, “Dakam gayod aglahos kon ay i maka'anna' si Kasuratan.” Kon akasunod kam sinan, ga'i kam aka'isip pagsarig si addangan a'a hasta nga anguntra kam si la'in. 7 Gasi-bi ba' nga aniya' pagkala'inan-bi kuntra si ditangnga'? I dimu'an tawa'-bi, pinumwanan-na si Diyos. Katapos si pakakarawat-bi sito, ay kay parapamahambog pa liwat kam nga day ma'in to hamok pinumwanan si ka'am?

8 Day sa'angkun-bi na i dimu'an kinahanglanun-bi! Day mga manggaranon na kam! Day pariho na kam si mga hadi' nga day ma'in kami' huwang! Kon ungod may dina nga agkahirimo kam mga hadi', kinahanglan ba' kami' nga padugok para aka'ambit si pagkahadi'-bi? Ay ba' nan klasiha mga isip? 9 Si pag'abat-ko, kami' mga apostol i nagpa'anna'-na si Diyos si damurihan-na gayod si prusisyon nga day mga bihag nga maratayon. Kami' i naghimo kurulawan para si bug'os kalibutan nga taramayon si mga anghel pati' si mga ka'aha'an. 10 Mga kapay i pagtratar si kami' tungod si pagpakihuwang kami' si Kristo, pero ka'am lugod mga madunong dina pina'agi si pariho gihapon Kristo! Mga maluya kami' pero ka'am mga makusog! Agpaka'unrahan kam pero mga pagdis'unra dina i sakarawat kami'! 11 Tubtob ina'anto mga ka'urason, padayon kami' ag'abat kalingantuhan pati' ka'uhawan, ruknit i mga panapton kami', nagparakastigo kami' ngan gana' mga pangngingistaran kami'. 12 Kinahanglan kami' maniguro pagtrabaho para si mga kalugaringon kami'. Bisan kon nagparamaldisyon kami', aghingyap kami' nga pamuwanan-na mga iya si Diyos si mga kabubuwasun-na. Bisan kon nagparapamasakitan kami', agpaka'agwanta kami' sito. 13 Kon nagparagutgot kami', kami' i padugok nga agsiharalapay kunta' gihapon. Hasta pa ngani' si ina'anto mga ka'urason, i pagkukulaw si kami' day mga simput-na si kalibutan, day mga lagod nga angay hamok nagtapukan.

14 Ga'i to agsurat-ko para hamok pagpakamalo' si ka'am, kundi' pag-
waydong si ka'am bilang mga hinigugma'-ko mga dadi'. 15 Bisan kon i
mga paragturu'-bi parti si Kristo anakka dyis mil, ma'in malabbat i tatay-
bi, kay kon parti si pag'adda-bi si Kristo, ako i mahimo tatay-bi pina'agi
si pagpasamwak-ko si mahalap sumat. 16 Sanglit ag'aghat-ta kam nga
irugu-bi ako. 17 Iyay nan i rason kon ay kay agpapada'inan-ko si ka'am
nan si Timoteo, i hinigugma'-ko dadi' nga tangkod pagsirbi si Ginu'o.
Iya si ka'am i mangintom kon ay i kinabuhi'-ko nga ag'adda si Kristo
Jesus tukma' si mga nagparaturu'-ko si manniniripon pag'ampo' si bisan
singnga lugara.
18 Aniya' si ka'am anan nga agpanhaya na i dalum-na nga day si
pag'abat-bi ma'in na gayod ako tipada'inan. 19 Pero tipada'inan ako
gihapon ma'in na pira kon iya i katuyu'an-na si Ginu'o, ngan sinan
uras akasayuran ako mismo si kalugaringun-ko ma'in kon ay i mga
kahambugan nagparapanyawit-na sinan mga a'a, kundi' kon aniya' ba'
gahum-na si mga sahimu-na. 20 Kay kinatu'anan i mga nagpanhadi'an-
na si Diyos pina'agi si mga gahum-na ngan ma'in si mga sayawit-na. 21 Ay
i karuyag-bi nga hinimu-ko kon amisita ako si ka'am nan? Amawa ba'
ako pandadabal, o pakulaw-ko i pagkamahigugma'on pati' i kadaluman?

5

I Pagpapinda si Addangan

nga Grabi i Sala'-na

1 Ungod may bali' i sumat nga aniya' addangan anan si ka'am nan
nga abawa si sala' pag'ubay si sasindakan-na, pero ma'in nan hamok
iya, kay i kasindak-na, iya i klasi nga ga'i ngani' agparabuhat-na bisan si
ga'i magpanutu'o Diyos. Aniya' anan si mga kahuruwangan-bi lalla nga
makitig'ob mismo si pinakangsa'i-na. 2 Ngan ay kay mga mahaya dina i
mga dalum-bi! Ma'in ba' nga mga masurub'on kam kunta' dina? Ay kay
agtugot kam nga aghuwang pa iya si manniniripon pag'ampo'? Ma'in
ba' angay hamok nga nagpapinda i magbuhat sinan siray pa? 3-4 Bisan
kon ga'i aghuwang si ka'am i puhu'-ko, awinan si ka'am aghuwang i
gahum-ko pagdalom* ngan human na dina aghusgaran-ko i magbuhat
sito bilang magtunggo si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo nga day awinan
hamok ako aghuwang si ka'am anan. Kon agtiriripon kam ngan i
gahum-ko pagdalom awinan si ka'am hasta pa i gahum-na si Paragdalom
Jesus, 5 pa'intrigahu-bi nan a'a si Satanas basi' pina'agi si mas grabi pa
kamutangan apara' i karuyag-na pagpakasala',† ngan basi' atalwas iya
si Allaw si Paghusgar-na si Paragdalom.
6 Ma'in mahalap i pagparapamahambug-bi. Ga'i ba' kam ag-
pakatu'anan nga si diki'it hamok pammatubo', saramahan-na sito i
bug'os hinurna? 7 Ala'u-bi i kada'an na pammatubo' basi' akapariho
kam si baha'o hinurna nga gana' pammatubu'-na. Si kamatu'uran,
da'inan na i kamutangan-bi kay nagbuno' na i nati karniro panhaha-
lad para si pakan-ta kam pagpa'intom si Paglabay, nga iya si Kristo.
8 Sanglit silibraran-ta kam i pyista nga gana' gamit-gamitay si kada'an

* **5:3-4** Si Grikuhanon: espiritu-ko, ngan i karuyag sidngon nga day sa'abat-na mga iya i prisinsya-na si Pablo nga iya i maka'aghat si mga iya pagbuhat si tama'. † **5:5** Si Grikuhanon: abungkag i makasasala' kina'iya-na.

pammatubo', nga iya i pagtarapun-tapunay si katuyu'an pagpasakit si la'in pati' karat'an. Lugod gamit-ta dina i pan nga gana' pammatubu'-na, nga iya i pagpasarig-sarigay si katangkod pati' si kamatu'uran.

9 Pala'in-la'in i pa'agi-ta pagpakulaw si pagkumpurmi-ta. Ngan ari si dahulo surat-ko si ka'am, tigdiri'-ko si ka'am i pagkuntinwar si mga a'a nga magparapan'ubay si mga sasindakan-na nga agklaro i ga'i pagkumpurmi-bi si iya. 10 Pero ga'i kam agpakasabot si karuyag sidngun-ko. Ma'in nga i nagtukuy-ko i mga ga'i magpanutu'o Diyos‡ nga agparapan'ubay si bisan say hamok mga sasindakan-na, o i mga bintahuso si mga iya, i mga tulisan o ma'in ngani' i mga magkabararaw si bisan ay nga day agdiyus-na, kay kon da'inan sinan, agkinahanglan kam pagtalikot gayod si mga ga'i magpanutu'o.§ 11 Sanglit ina'anto paklaru-ko si ka'am nga dakam agkuntinwar si a'a nga agpakilala nga adda bugto' si pagtu'o pero agparapaki'ubay pa si bisan say hamok sasindakan-na o ma'in ngani' bintahuso, o abaraw si bisan ay nga day agdiyus-na, paragutgot, paralango, o ma'in ngani' tulisan. Bisan pagtangka' si pagkakanan, dakam makihuwang si da'inan klasi a'a.

12 Gana' labut-ko paghusgar si mga a'a nga ma'in sakop si manniniripon pag'ampo' ngan gana' liwat labut-bi sinan, pero kinahanglan ka'am i manhusgar si mga sakop sito. 13 I Diyos i manhusgar si mga ma'in sakop. “Sanglit papindahu-bi nan a'a nga mara'at i binuhatan-na.”*

6

I mga Kaso Sallod

si Magbururugto' si Pagtu'o

1 Kon aniya' si ka'am nga ga'i agsisarabutay, akapalingnga may i kamamalu'an-bi kay agbawa-bi to dina pagtuhay pada'iray si mga ma'in matadong imbis ari si mga kaparihu-bi nga nagtagama paghuwang si Diyos. 2 Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga i mga a'a nagtagama paghuwang si Diyos i tihusgar si mga ga'i magpanutu'o Diyos* si damuri allaw? Ngan kon ka'am i tihusgar si mga iya, ma'in ba' liwat kam angay paghusgar si mga madiki' nga ga'i nagkasarabutan? 3 Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga kita kam i tihusgar si mga anghel? Iya pa ba' i mga hinabo' hamok si kinabuhi'-ta ina'anto! 4 Sanglit, kon paluwa' i mga ga'i pagkasarabutan nga da'inan sinan, ay kay agbawa-bi to dina pada'iray si mga huwis nga gana' ngani' kalabtanan-na pag'antan bisan ay katungdanana sallod si manniniripon pag'ampo'? 5 Makammalo' to para si ka'am! Impusibli nga gana' bisan addangan si ka'am magbururugto' si pagtu'o nga ga'i akakaya pagtuhay sinan bisan tama'-tama' hamok i kadunung-na. 6 Kundi' awili kam dina nga aniya' magkakaso si magbururugto', ngan pwira pa sinan tigtuhay-bi pa liwat to dina si mga a'a nga ga'i ngani' agpanutu'o.

7 Si kamatu'uran, andang kam dimu'an pirdido kay aniya' si ka'am magsikasuhay. Ma'in ba' nga mas mahalap na hamok kon pata'anan-bi bisan say si ka'am i nagsala'an? O ma'in ngani' pagpata'an na hamok kon

‡ **5:10** Parti si nagdiri' pagpakibiyo' si ga'i magpanutu'o, kulawin si 2Cor 6:14-18. § **5:10** Si Grikuhanon: agkinahanglan kam pagawas si kalibutan. * **5:13** Deut 17:7; 19:19; 22:21,24; 24:7 * **6:2** Si Grikuhanon: i tihusgar si kalibutan. Kulawin si 5:10, kon singnga nagsabi liwat i kalibutan, ngan i nagtukoy gihapon i mga a'a nga ga'i agtutu'o Diyos.

sadiskubrihan-bi nga agpakadaya'an kam. 8 Lugod, ay nan kay aniya' pa
dina si ka'am magparapansala' pati' magparapandaya' ngan aghimu-bi
nan mismo si mga kabugtu'an-bi si pagtu'o.
9-10 Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga i mga ma'in matadong ga'i ag-
pakasakop si ginhadi'an-na si Diyos si damuri allaw? Dakam agtugot nga
agpadayon kam pagdaya' si mga kalugaringun-bi kay ga'i agpakasakop
sinan i magparapan'ubay si bisan say hamok sasindakan-na, i mga
mabaraw si bisan ay nga day agdiyus-na, i mga magparapanbisyo si
pagdangallahan,† i mga magparabayad para atuman i kasindak-na si
kaparihu-na lalla pati' i mga bakla' nga magparapaki'ubay huwang na
i mga kapadis-na, hasta pa i mga matangkaw, i mga bintahuso, i mga
paralango, i mga paragutgot, o ma'in ngani' i mga tulisan. 11 Ngan aniya'
si ka'am magparapanbuhat sinan siray myintras pa iya agbasol. Pero
nagpanlimpyahan na kam, agpakahugasan na si sala', ngan nagkwinta
na nga mga matadong si pangulawan-na si Diyos sigon si gahum-na si
Paragdalom Jesu-Kristo pati' pina'agi si Espiritu-na si Diyus-ta kam.

I Tinakkahan-na

si Pagpata'an si Kasindak

12 Aniya' magpinugad nga, “Ma'in supak si bala'od bisan ay i binuhat-
ko,” pero sumatan-ta kam, aniya' gihapon sinan nga ga'i akapahalap
si kamutangan-ta. “Ma'in supak si bala'od bisan ay i binuhat-ko,”
pero sumatan-ta kam, ga'i ako anugot nga sadaluman-na ako si bisan
ay kabatasanana. 13 Aniya' namay magpinugad nga, “I kinakan para
hamok si battong ngan i battong may para hamok si kinakan,” pero
sumatan-ta kam, himu-na si Diyos nga gana' mga pulus-na si duway
to si damuri allaw. Sanglit i mga puhu'-ta ga'i nagtagama pag'ubay si
bisan say hamok sasindakan-ta, pero nagtagamay to dina pagsirbi si
Paragdalom. Ngan i Paragdalom may i nagtagama pagpanginano si
puho'. 14 Intumu-bi i pagpanginanu-na si Diyos si puho' kay pina'agi si
gahum-na, agbanhaw-na i puhu'-na si Paragdalom ngan da'inan may
liwat kita kam, baranhawun-na may i mga puhu'-ta. 15 Ga'i ba' kam
agpakatu'anan nga i mga puhu'-bi huwang si puhu'-na mismo si Kristo?
Tara', ay may i angay nagbuhat-ko? Pwidi ba' ako aka'ala' adda parti
si puhu'-na si Kristo ngan patig'ub-koy to si adda parapabayad danda?
Syimpri ga'i! 16 Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga kon makitig'ob i a'a
si adda parapabayad danda, ag'adda na mga iya puho'? Da'ito sito i
maka'anna' si Kasuratan, “Mga iya duwangan ahimo na hamok adda
puho'.”‡ 17 Pero kon aglugaring i a'a pagpakitig'ob si Paragdalom,
agka'adda na mga iya espirito.
18 Sanglit si paka'abat-bi si tintasyon pag'ubay si sasindakan-bi,
agrarabunusa kam patalikot. I ditangnga' mga sala' nga sahimu-na si a'a
puro gawas si puhu'-na. Pero parti si pagpaki'ubay, i magsala', mismo i
kalugaringun-na puho' i nagsala'an-na. 19 Ga'i ba' kam agpakatu'anan
nga i mga puhu'-bi kada addangan, iya i templu-na si Espirito Santo nga
awinan ag'ayop si ka'am ngan nagpumwan-na si Diyos si ka'am? Ma'in
ka'am i tagtawa' si mga kalugaringun-bi. 20 Bali kamahalan i pagballi-na

† **6:9-10** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.

‡ **6:16** Gen 2:24

si ka'am. Sanglit, pakulawu-bi i maka'angayan kina'iya-na si Diyos anan si mga puhu'-bi.

7

I Pagdangallahan
2Cor 6:14–7:1; Efeso 5:22-33; 1Ped 3:1-7

1 Pada'ito namay kita si mga patilaw-bi si ako si surat-bi. Mahalap para si lalla kon gana' hamok si iya i parti si danda. 2 Pero tungod kay kalabbatan anan si ka'am nan i mga magkabarawa si tintasyon pag-paki'ubay si mga sasindakan-na, kunta' i kada lalla aniya' kalugaringun-na alla ngan da'inan may liwat i kada danda. 3 Kinahanglan nga tuman-na si lalla i ubligasyun-na pagpalipay si alla-na ngan da'inan may liwat i danda. 4 Ga'i akapinugad i danda nga tawa'-na hamok i puhu'-na, kundi' tawa'-nay to liwat si alla-na. Si pariho pa'agi, ga'i may liwat akapinugad i lalla nga tawa'-na hamok i puhu'-na, kundi' tawa'-nay to liwat si alla-na. 5 Dakam agdiri'u-bi i pag'ubay bisan sumiran, pwira kon aniya' andang nagkabagawan-bi nga ga'i dahulo, basi' sagamit-bi i uras-bi si pagpangadyi'. Katapos sinan, ag'ubaya kam gihapon basi' ga'i akabuwanan lugar si Satanas pagtintar si ka'am tungod si kakulangan-bi pagdalom si kalugaringun-bi kasindak. 6 Si pagtugun-ko si ka'am pag'alla, ma'in nga ag'ipipirit-ko kam sinan, kundi' aghuna'-huna'-ko hamok i mga kaluyahan-bi. 7 Mahaya i pag'anduy-ko nga akapariho si ako i dimu'an. Pero i Diyos i magbuwan si kada addangan si kamutangan bilang allahan o ma'in.

8 Para namay si mga gana' pa alla-na pati' si mga balo, yayto i waydung-ko: Mahalap gayod para si ka'am nga agpabilin gana' mga alla-na pariho si ako. 9 Pero kon ga'i kam agpaka'agwanta nga gana' katig'ub-bi, agpangallaha kam, kay mas mahalap na hamok i pag'alla kuntra si padayon pag'antos si alabatan-na si magdangallahan.

10 Para si mga magtutu'o magdangallahan, aniya' namay mandu'-ko nga si kamatu'uran ma'in tikang si ako kundi' tikang gayod si Ginu'o: Kinahanglan i danda ga'i pabulag si alla-na. 11 Ngan kon ahinabo' nga pabulag iya si alla-na, kinahanglan nga agpabilin iya sulu-sulo o ma'in ngani' makihalap iya gihapon si alla-na. Ngan i lalla may kinahanglan nga ga'i iya amaru'do' si papilis si pagbulag.*

12 Para may si ditangnga' nga allahan, aniya' waydung-ko, nga ma'in tikang gayod si Ginu'o kundi' ama'ambit may ako si tawa'-ko: Kon aniya' lalla nga addangan na si mga magbururugto' si pagtu'o ngan i alla-na ga'i pa agtutu'o, pero aniya' sito karuyag-na pagpakitig'ob pa, kinahanglan nga ga'i to bulagan-na si lalla. 13 Ngan kon aniya' namay danda nga i alla-na i ga'i dina magtutu'o, pero aniya' sito karuyag-na pagpakitig'ob pa, kinahanglan nga ga'i to liwat bulagan-na si danda. 14 Ngan tungod si pagtutu'u-na si danda, agtagama-na may si Diyos i lalla nga ga'i agtutu'o pagtuman si kinahanglanon si pagdangallahan. Ngan pariho gihapon sinan kamutangan kon i danda namay i ga'i magtutu'o, kay kon ma'in da'inan sinan, kwintado i mga dadi'-na nga mga marigsok.† Kundi'

* **7:11** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. Hasta liwat si birsikulo 12, 13 pati' 27. † **7:14** I nagtukoy marigsok, iya i mga ma'in huwang si Diyos.

tungod si pagtutu'u-na si addangan, agkahirimo i mga dadi' nga mga nagtagama paghuwang si Diyos.
15 Pero kon pa'amban i alla nga ga'i agtutu'o, tuguti-bi, kay si da'inan kamutangan, gana' na ubligasyun-na si lalla o ma'in ngani' si danda nga agtutu'o. Pariho si kita kam, ag'agda-na may liwat mga iya si Diyos nga magin murayaw hamok. 16 Tutal, ga'i may kaw danda akatu'anan kon sabawa-mo ba' i alla-mo nga atalwas o ga'i, ngan da'inan may liwat si ka'aw lalla, gana' may liwat kasiguraduhan-mo nga sabawa-mo i alla-mo.
17 Bisan kon aniya' mga da'inan sinan, kunta' padayun-na si kada addangan i kinabuhi' nga nagpatu'in-na si iya si Paragdalom kay iyay nan i nag'agdahan-na si Diyos si iya. Iyay nan i nagmandu'-ko si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara. 18 Kon i a'a andang tinuri' ngan pag'agda-na si Diyos si iya, ma'in kinahanglan nga tagu'-na i pangngilalahan-na bilang Hebro. O ma'in ngani' kon ma'in pa iya tinuri' ngan pag'agda-na si Diyos si iya, ma'in na kinahanglanon i pagpaturi'-na. 19 Tinuri' may iya o ma'in, gana' sinan sapayan-na. I impurtanti nga agsunod iya si mandu'-na si Diyos. 20 Kunta' padayun-na na hamok si kada addangan kon ay i kamutangan-na si pangagda-na si Diyos si iya. 21 Uripon na ba' kaw ngan pangagda-na si ka'aw? Gana' sapayan-na sinan. Pero syimpri kon aniya' pa'agi nga sa'angkun-mo i kalibrihan-mo, salingabuton nan. 22 Kay bisan say i andang na uripon si pangagda-na si Paragdalom, ahimo na iya libri si pangulawan-na si Paragdalom. Si pariho kamutangan, i mga libri may ngan pangagda-na si mga iya, ahimo mga uripun-na si Kristo. 23 Sanglit mga binalli na kam ngan nagbayaran na. Dakam anugot nga mga a'a i manguripon si ka'am. 24 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon ay i kamutangan-ta siray si pangulawan-na si Diyos ngan pangagda-na si kita, kunta' padayun-tay nan.
25 Parti namay si mga dangkanda nga ga'i pa agpakalabutan, gana' mando' nga tikang gayod si Ginu'o, pero tungod si kalu'uy-na, adda ako si mga tinapuran-na ngan pina'agi si maliyat pagturutimbang anakka ako sito: 26 Tungod si mga kakurihan ina'anto, para si ako mas mahalap na hamok nga agpabilin kam kon ay i kamutangan-bi ina'anto. 27 Pariho si nagsumat-ko pa hamok kon allahan na kaw, dakaw aghandom nga agkabulag kam ngan kon gana' pa papakasalan-mo, dakaw anganda' si arallahun-mo. 28 Pero bisan kon angalla kam, ma'in to sala' para si ka'am. Ngan kon aruyag na pakasal i dangkanda nga ga'i pa akalabutan ma'in to sala' para si iya. Bali labbat i mga kakurihan nga aragihan-na si magdangallahan ngan aruyag ako nga agpakalikay kam sinan.
29 Mga kabugtu'an si pagtu'o, i karuyag sidngun-ko nga bali na ka'apiki si nagtala'an uras. Tikang ina'anto, i mga lalla nga mga allahan, kunta' pa'anna'-na si mga isip-na mga iya nga day gana' hamok mga alla-na, 30 i mga magparapandinamag nga day gana' hamok mga sabidu'an-na, i mga malipayon nga day gana' hamok mga salipayan-na, i mga aniya' pinamalli-na nga day ma'in maliyat i pag'antan-na mga iya. 31 I mga a'a nga magpakaprubitso si mga inanna' si kalibutan, kunta' isip-na mga iya nga day gana' hamok mga sabarawan-na. Kay i dimu'an samuklatan-bi ato si kalibutan ina'anto, agtikapara' na.
32 Aruyag gayod ako nga ga'i kam agpaka'abat si mga kabaraka. I lalla nga gana' alla-na asibot si tigpanginanu-na si iya si Paragdalom,

kay awinan pirmi si isip-na i pagpalipay si iya. 33 Pero i lalla nga
allahan asibot dina si allaw-allaw buruhaton kay awinan pirmi si isip-
na i pagpalipay hasta si alla-na. 34 Sanglit i uras-na atunga' si duwa
paranginanuhon. I danda nga gana' pa magsa'ad nga tipakasal si iya o
ma'in ngani' i dangkanda nga ga'i pa akalabutan, asibot si tigpanginanu-
na si iya si Paragdalom kay i tuyu'-na nga atagama i puhu'-na pati' i
espiritu-na pagsirbi si Paragdalom. Pero i danda nga allahan, asibot dina
si allaw-allaw buruhaton kay awinan pirmi si isip-na i pagpalipay si alla-
na. 35 Agsumat-koy to si ka'am para agpakaprubitso kam si mas mahalap
pa kamutangan, ngan ma'in para pagbuwan si ka'am kagul'anan. Bisan
singnga kam si duway to kunta' kinakulawan anan si ka'am kon ay i
angay ngan gana' makadisturbo si dibusyun-bi si Ginu'o.

36 Sanglit parti si mga lalla‡ nga papakasalon na si adda dangkanda
nga ga'i pa akalabutan, kon angabat iya nga ma'in na angay i kiwa-na
kon aghuwang mga iya, ngan agtikalahos na liwat i idad-na si danda si
angay pag'alla, ngan tungod sinan, gana' na si iya maka'ulang, pwidi na
sapadayun-na i karuyag-na pagpakasal. Ma'in tama' i pagkasabut-bi nga
sala' to para si iya. 37 Pero kon masarig na i inisipan-na sinan lalla ngan
ga'i aka'abat nga kinahanglanon i pag'alla kay pwidi pa sadaluman-na
i kalugaringun-na katuyu'an, ngan tungod sinan gana' na ruha-duha-
na parti si ga'i pagpakasal-na si dangkanda, tama' liwat i nagbuhat-na.
38 Kon sugad, mahalap i sabuhat-na si lalla nga pakasal si danda nga
ga'i pa akalabutan, pero mas mahalap pa i sabuhat-na si lalla nga ga'i
pakasal.

39 Parti namay si mga danda nga allahan, padayon i mga ubligasyun-
na mga iya basta allom pa i mga alla-na. Pero kon minatay na i mga alla-
na, libri na mga iya pagpakasal si bisan say i saruyagan-na, basta kay
huwang to si mga dati na ag'adda si Paragdalom. 40 Kundi' para si ako,
mas malipayon iya kon ga'i na hamok iya angalla gihapon. Ngan pariho
sinan sa'abat-ko nga aggiyahan-na ako si Espiritu-na si Diyos.

8

I mga Pagkakan

nga Human Na Nagpahalad

si mga Diyus-diyos
Buhat 15:29; Roma 14:1–15:4; 1Cor 10:14–11:1

1 Ina'anto namay, aruyag ako pagsumat si ka'am mahi'unong si mga
pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos. Akatu'anan
ako nga puro kita kam mga mata'o. Pero i da'inan klasi kata'o aka-
pahambog si a'a, kundi' i gugma' akapabaskog si igkasi a'a-ta. 2 I a'a
nga i pagkagasi-na nga mata'o iya, si kamatu'uran ga'i pa iya anakka si
sata'uhan-na kunta'. 3 Pero i a'a maghigugma' si Diyos, iya i nag'aku'-na
si Diyos.

4 Sanglit balik-ta i parti si mga pagkakan nga human na nagpahalad
si mga diyus-diyos. Akatu'anan kita kam nga gana' ungod kinabuhi'-na
si mga diyus-diyos, ngan gana' la'in Diyos kon ma'in hamok adda. 5 Kay
bisan kon aniya' i mga nagpinugad nga mga diyos, bisan kon awiray may

‡ **7:36** I nagtukoy mga lalla, pwidi liwat i mga tatay nga padayon agturutimbang si kamutan-
gan-na si mga dadi'-na dangkanda nga ga'i pa akalabutan, kon tugutan-na na ba' pag'alla o ga'i.

to si langit o atiya' si kalibutan, ay may nan si kita? Si kamatu'uran,
malabbat mga “diyos” pati' malabbat mga “paragdalom”, 6 pero para si
kita kam aniya' hamok adda Diyos, i Tatay nga iya i maghimo si dimu'an
ngan agpadayon hamok i kinabuhi'-ta pagtuman si karuyag-na. Ngan
aniya' liwat adda hamok Paragdalom, si Jesu-Kristo nga iya i nagtu'inan
paghimo si dimu'an ngan pina'agi si iya agpadayon i mga kinabuhi'-ta
kam.
7 Pero ga'i akatu'anan i dimu'an mahi'unong sinan. Aniya' mga a'a
nga ga'i agpakalimot si mga dati sagara'an-na mga iya pag'ampo' si mga
diyus-diyos. Sanglit kon amangan mga iya si da'inan klasi pagkakan, i
mga pagkahuna'-huna'-na nga human nayto nagpahalad si adda diyus-
diyos. Tungod kay gana' kasiguruhan-na mga iya kon tama' ba' to o
ma'in,* angabat mga iya nga agpakatapunan mga iya si sala'-na si mag-
pahalad sinan. 8 Ungod gad, gana' sahimu-na si sakakan-ta pagpatapit si
kita si Diyos. Ga'i kita anra'at kon andiri' kita pagkakan, ngan ga'i may
liwat kita anhalap kon angalagad kita.
9 Libri kam pagbuhat sito, pero agmatuha kam nga ga'i to aka'ulang
si mga gana' pa kasiguraduhan-na hi'unong sito. 10 Halimbawa' kon i
addangan nga gana' pa kasiguraduhan-na i makakulaw si ka'aw nga
mata'o sito si uras nga agparakakan kaw mismo si templu-na si adda
diyus-diyos, ga'i ba' siguro iya a'aghat pagkakan si dati nagdiri'-na
nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos? 11 Kon sugad, ban-
gin i kata'o nga sa'angkun-mo i makapabulag sito bugto' si Diyos nga
agduda pa bisan kon addangan iya si nagpakamatayan-na si Kristo.
12 Ngan kon akapasala' kaw si bugtu'-mo si pagtu'o si da'inan pa'agi
ngan agtambahan-mo i mga kasamukan-na si mga inisipan-na, si ka-
matu'uran si Kristo mismo i sasala'an-mo. 13 Sanglit kon i da'inan klasi
karni nga sakakan-ko i makapasala' si bugtu'-ko si pagtu'o, ga'i na ako
angutro pagkakan gihapon sinan basi' ga'i namay liwat iya sapasala'-ko.

9

I Katungud-na si Adda Apostol
Roma 10:5-15; 2Cor 5:11–6:2; 1Tim 4:1-5

1 I karuyag sidngun-ko ba' nga addangan ako nag'uripon si mga duda?
Syimpri libri ako. Adda ako apostol ngan sakulawan-ko na si Jesus, i
Paragdalum-ta kam. Ka'am i risulta-na si trabahu-ko pagpanginano si
mga nagpandaluman-na si Paragdalom. 2 Bisan kon ga'i ako agkilala-
na si ditangnga' mga a'a bilang apostol, sigurado ako nga apostol i
pagkakilala-bi si ako! Mismo i mga kina'iya-bi i pangngilalahan si
pagka'apostul-ko pagpanginano si mga nagpandaluman-na si Parag-
dalom.
3 Yayto i mga papasarumanun-ko si mga a'a magparapanhusgar si
ako: 4 Ma'in ba' nga aniya' katungud-ko nga akakakan si tinarabahu'an-
ko? 5 Ma'in ba' nga katungud-ko may pag'alla si adda magtutu'o nga
sapabaya'-ko may si mga biyahi-ko pariho si ditangnga' mga apostol
pati' si mga bugtu'-na si Ginu'o hasta ngani' liwat si Cefas?* 6 O kami'

* **8:7** Si Grikuhanon: mga maluya a'a, ngan i nagtukoy sinan i mga a'a nga kulang kata'o o ma'in ngani' kulang pagtapod si Kristo hasta nga ga'i mga iya agpakaprubitso si mga kalibrihan-na bilang mga dadi'-na si Diyos. Hasta liwat si birsikulo 9-12. Kulawin si Roma kapitulo 14. * **9:5** I Cefas, iya i makapariho si sagara'an-bi na aron, Pedro. Kulawin si Juan 1:42.

ba' hamok si Bernabe i kinahanglan magtrabaho para si kalugaringon kami'?
7 Say ato sundaluha nga mismo iya i maggasto para si kalugaringun-
na? Say ato magtanom ubasan nga ga'i amangan si buwa'-na kon
amatgas? Say ato mangngatamana nga ga'i ag'inom si gatas-na si mga
inataman-na karniro? 8 Ma'in to hamok mga allingun-koy to tikang si
kata'u-na si a'a, kundi' awinan to liwat kina'anda'an si Bala'od. 9 Yayto
i maka'anna' si Bala'ud-na si Moises: “Dakam agbusali-bi i butakal-bi
baka kon agpagi'uk-bi to.”† Tara', i baka ba' hamok i nagpara'isip-na si
Diyos? 10 Sigurado nga agpahalling iya sito para si kita kam, ma'in ba'?
Ungod gayod nga nagsurat to para si kita kam, kay si pag'aradu-na si
adda para'uma ngan si paggi'uk-na si adda manggigi'ok, kunta' dungan
si pagtrabahu-na mga iya aniya' mga pagla'um-na nga agpakaprubitso si
mga inani-na. 11 Kon maniguro kami' siray pagsaburak si espirituhanon
mga liso anan si ka'am, ay kay ag'usa kam kon akapangko' may kami'
dina si mga inanna'-bi? 12 Kon aniya' katungud-na si ditangnga' pag-
pangko' sinan tikang si ka'am, ma'in ba' nga anmas pa kunta' i katungod
kami' kuntra si mga iya?

Pero ga'i to aggamit kami' katungod. Lugod agti'os kami' si pala'in-
la'in kasakitan para hamok a'ala' i maka'ulang si pag'aku'-bi si mahalap
sumat mahi'unong si Kristo. 13 Sigurado nga agpakatu'anan kam nga i
mga magpanarabaho ari si templo, ari may si templo agpangala' si mga
pagkakan-na nga i karuyag sidngun-ko, nga i mga magpanirbi si altar,
agpakapartihan may kon ay i mga nagpamahalad ari. 14 Si pariho pa'agi,
agmando' may i Paragdalom nga i mga parapasamwak si mahalap sumat
kunta' akakarawat may si pagkinabuhi'-na tikang si mahalap sumat.

15 Pero ga'i gayod ako aggamit bisan adda sito mga katungod. Ngan
ga'i to liwat agsurat-ko tungod kay aniya' pagla'um-ko nga da'ito sito
i binuhat-bi si ako si titakka mga allaw. Mas aruyag pa ako nga
amatay kuntra kon aniya' magparapaminugad nga agparabullo' ako si
pagpinugad nga ga'i ako agprubitso si ka'am. 16 Pero ga'i ako gihapon
pwidi akapahambog si pagpasamwak-ko si mahalap sumat tungod kay
nagpirit ako pagpanginano si ubligasyun-ko. Papabidu'on gayod ako
kon ga'i sapasamwak-ko i mahalap sumat! 17 Kon aglugaring ako si
pagpasamwak, aniya' primyu-ko. Pero kon ma'in to paglugaringun-ko,
agtuman-ko hamok i katungdanan nagpatapod si ako. 18 Kon sugad,
aniya' ba' gihapon pinakaprimyu-ko? Kon aniya' may dina, yayto
hamok: Ga'i ako tigbayad si sapa'ambit-ko si pagparapasamwak-ko
si mahalap sumat, ngan tungod sinan, ga'i aggamit-ko i katungud-ko
bilang parapasamwak sito.

19 Bisan kon libri ako a'a ngan gana' tagtawa' si ako, aghimu-ko i
kalugaringun-ko nga magin uripun-na si kada addangan para i sabawa-
ko pag'ako' si Kristo anakka si pinakamalabbat nga pwidi sabawa-ko.
20 Kon akahuwang ako si mga Hebro, ag'irug-ko i kabatasanan-na si
mga Hebro para aniya' si mga iya nga sabawa-ko. Kon akahuwang ako
si mga a'a nga nagdaluman-na si bala'od, ag'irug-ko i kabatasanan-na
si mga nagdaluman-na si bala'od para aniya' si mga iya nga sabawa-
ko, bisan si kamatu'uran, gana' gahum-na si bala'od pagdalom si ako.

† **9:9** Deut 25:4

21 Kon akahuwang ako si mga a'a nga ga'i salabutan-na si bala'od, ag'irug-
ko i kabatasanan-na sinan mga a'a para aniya' si mga iya nga sabawa-
ko, bisan si kamatu'uran, ga'i ako akalibri si bala'ud-na si Diyos kundi'
agdaluman-na ako si pama'agi-na si Kristo. 22 Kon akahuwang ako si
mga a'a nga gana' kasiguruhan-na kon ay i tama' o ma'in,‡ ag'irug-ko
i kabatasanan-na sinan mga a'a para aniya' si mga iya nga sabawa-ko.
Ag'irug-ko pirmi i kabatasanan-na si dimu'an mga sahuwangan-ko na
mga ka'aha'an bugana' pa nga aniya' si mga iya satalwas-ko si bisan
ay pa'agiha nga sahimu-ko. 23 Agbuhat-koy to dimu'an para abantog i
mahalap sumat ngan basi' aka'ambit may ako si kahalap-na sito.
24 Sigurado nga agpakatu'anan kam nga si rurumba, palahi i dimu'an
mga huwang, pero addangan hamok si mga iya i makakarawat si
primyo. Sanglit palahi'a kam, sigon si pa'agi nga agpakakarawat kam
si primyo. 25 Pwira sinan, i kada parapayahuya ag'agi gayod si maliyat
ka'i'insayo. Agbuhat-nay to mga iya para agpakakarawat si kuruna
nga ga'i ag'idad maliyat, pero agbuhat-tay to kam para akakarawat
si kuruna nga gana' kapapara'un-na. 26 Kon sugad, i paglalahi-ko
ma'in pariho si a'a nga gana' hamok punta-na. Ma'in ako pariho
si buksingiro nga agparapuniti pero ga'i ata'o pag'igo' si kuntra-na.
27 Lugod, i nagparapuniti-ko dina, iya i kalugaringun-ko puho' para
sadaluman-ko i mga karat'an ato basi' kahuman si pakaprubitsu-na
si la'in si nagparapasamwak-ko, ga'i may kunta' ako apapinda si mga
magpakahuwang nga tikarawat si primyo.

10

I mga Rilikayan-na

si mga Mahaya Pagtapud-na

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako nga agpakasayuran kam parti
si mga kapapu'an-ta kam siray. Akalandungan mga iya dimu'an si
madakmol panganod ngan agpakabalatas si pagbukahan-na si kalawot.
2 Pina'agi sinan mga hinabo' si panganod pati' si kalawot, day agpak-
abunyagan mga iya dimu'an pagpaki'adda si Moises. 3 Agpamangan mga
iya dimu'an si pariho espirituhanon karakanon, 4 ngan agpanginom si
pariho espirituhanon irimnon. Ahimoy nan kay agpanginom mga iya
si buwahi' nga amulwang tikang si espirituhanon bato nga magparabu-
rubungyod si mga iya, ngan yaynan bato, iya si Kristo. 5 Pero bisan kon
da'inan sinan, ga'i akapalipay si Diyos i katabbulan si mga iya, sanglit
agkamaratay to ngan agwararak i mga bangkay-na ari si disyirto.
6 Agkahirinabo' nan dimu'an basi' akabuwanan kita kam mga panan-
glitan basi' agpakalikay kita kam nga asindak si pala'in-la'in karat'an
pariho si mga nagbuhat-na. 7 Dakam abaraw si bisan ay nga day
agdiyus-bi kay iyay nan i nagbuhat-na si ditangnga' si mga iya, pariho
si maka'anna' si Kasuratan, “Aningkulo' i mga a'a ngan sigi hamok
pamagusto si karakanay pati' si irinumay, katapos pamatunggo ngan
sigi panayaw-sayaw nga makasisindak.”* 8 Pero kunta' ga'i kita kam
agparapamaki'ubay si bisan say hamok sasindakan-ta kay iyay nan i
nagbuhat-na si ditangnga' si mga iya, ngan baynti tris mil i magka-
maratay si mga iya si adda allaw hamok. 9 Ngan kunta' ga'i liwat

‡ **9:22** Si Grikuhanon: mga maluya a'a, kulawin si hawud-na si pahina 450. * **10:7** Exo 32:6

agparapurbaran-ta kam i Paragdalom si pagkadiyus-na kay iyay nan i nagbuhat-na si ditangnga' si mga iya, ngan agmatay-na mga iya si mga sawa. 10 Ngan dakam liwat agparapanngurub-ngurob kay iyay nan i nagbuhat-na si ditangnga' si mga iya, ngan agpanmatay-na mga iya si paramatay anghel.

11 Agkahirinabo' to dimu'an si mga iya bilang mga halimbawa' ngan nagpasurat to dimu'an basi' agpakapada'anan kita kam nga mga allom pa si uras nga agtikatapit na i katapusan-na si mga panahon. 12 Sanglit kon i pag'abat-mo nga masarig na kaw, agmatuha nga ga'i kaw abawa si tintasyon! 13 Gana' ato tintasyon nga magparakukuyot si ka'aw kon ma'in hamok i ka'agsuban sa'abat-na si a'a. Ngan tangkod i Diyos. Ga'i iya agtugot nga tinintar kaw nga anubra si sa'agwanta-mo. Kundi' si pagkukusug-na si tintasyon, iya i mamuwan si ka'aw si kusog nga aka'agwanta kaw pati' si pa'agi nga akalibri kaw.

I Mag'ampo' si mga Diyus-diyos

Ga'i Aka'ampo' si Ginu'o
Buhat 15:29; Roma 14:1–15:4; 1Cor 8:1-13

14 Kon sugad mga hinigugma'-ko mga kumpaniya, agrarabunusa kam pagtalikot si pag'ampo' si mga diyus-diyos. 15 Agpahalling-koy to si ka'am kay mga masarabutan may kam. Turutimbangu-bi daw mga allingun-koy to. 16 Pinsaru-bi ngani' i kupa si pagpasalamat nga nagparabindisyunan-ta kam. Ma'in ba' pina'agi sito agsi'uru'arambitay kita kam si laha'-na si Kristo? Ngan pinsaru-bi liwat i pan nga nagturutarabbi'an-ta kam. Ma'in ba' pina'agi sito agsi'uru'arambitay kita kam si puhu'-na si Kristo? 17 Tungod kay adda hamok bug'os i pan, bisan kon kalabbatan kita kam, ahimo kita kam adda hamok puho' tungod si adda bug'os pan nga nag'uru'arambitayan-ta kam.

18 Kulawi-bi ngani' i mga a'a-na si Israel. Ma'in ba' nga agkarawat-na si Diyos i kapartihan-na si mga halad pina'agi si sakunsumu-na si api anan si altar? Kon sugad si pangarawat-na si a'a si mga mala'a, si kamatu'uran agsi'uru'arambitay mga iya si Diyos. 19 Kon da'inan sinan, ay may i kalabtanan-na sito si mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos? Aniya' ba' mga kapulsanan-na sito mga pagkakan? O ungod ba' nga aniya' mga diyos nga nag'irugan si mga diyus-diyus-na mga iya? 20 Gana' gad, kundi' i mga pagkakan nga nagpahalad-na si mga ga'i magpanutu'o Diyos, paray to si mga mara'at espirito, ma'in para si Diyos, ngan ga'i ako aruyag nga agsi'uru'arambitay kam si mga mara'at espirito. 21 Ga'i kam pwidi maki'adda si kupa-na si Ginu'o kon padayon pa kam pagpaki'adda si kupa-na si mga mara'at espirito. Ga'i kaw pwidi patangka' si lamisa-na si Ginu'o katapos patangka' kaw liwat si lamisa-na si mga mara'at espirito. 22 Ay ba' nan klasiha mga inisipan? Ag'aghat-bi ba' i Ginu'o nga angabugho iya? Mas makusog ba' kam kuntra si iya?

I Pwidi Saprubitsuhan-na

si mga Magpanutu'o

23 Aniya' magpinugad nga, “Ma'in supak si bala'od i bisan ay,” pero sumatan-ta kam, aniya' gihapon sinan nga ga'i akahalap si kamutangan-ta. “Ma'in supak si bala'od i bisan ay,” pero sumatan-ta kam ma'in nga i dimu'an akapasarig si ka'aw. 24 Gana' kunta' ato a'a nga ag'anda' para si

kalugaringun-na hamok kahalapan, kundi' para dina si kahalapan-na si la'in.
25 Amangana kam bisan ay karniha nagbaligya'an si mirkado nga
gana' purupatilaway bisan kon ma'in kam sigurado kon singngay to
tikang. 26 Kay aniya' maka'anna' si Kasuratan: “Tawa'-na si Ginu'o i
kalibutan hasta i dimu'an kina'anda'an ato.”†
27 Kon aniya' si ka'am mangimbitar pagkakan nga ga'i agtutu'o, kata-
pos aruyag kam pagbaya', amangana kam bisan ay i pinatulod si ka'am
nga gana' purupatilaway bisan kon ma'in kam sigurado kon singngay
to tikang. 28 Pero kon aniya' si ka'aw maminugad nga, “Tikang to
pagkakan si nagpahalad si mga diyus-diyos,” dakam amangan sinan
para si kahalapan-na si magsumat ngan para ga'i ahimo sala' para si
addangan nga gana' pa kasiguraduhan-na kon sala' ba' o ma'in. 29 I
karuyag sidngun-ko, tungod si pagduda-na sinan a'a, ma'in nga aniya'
duda-mo. Gana' katungud-na si magduda pa paghusgar si ako parti si
mga buhat-ko nga dati nagpatugut-na si Diyos. 30 Sanglit kon panno'
ako si mga pagpasalamat si karakanon nagpaki'ambitan-ko, gana' rason
nga apakara'at pa ako parti si kinakan nga dati na nagpasalamatan-ko si
Diyos.
31 Sanglit bisan kaw amangan o anginom o bisan ay i binuhat-mo,
buhaton nan dimu'an pagbuwan unra si Diyos. 32 Dakaw ag'ulangon
i la'in pagtapit si Diyos, bisan kon Hebroy to, Griko o ma'in ngani'
addangan to nga huwang si manniniripon pag'ampo'. 33 Irugu-bi ako
nga maniguro pagpalipay kunta' si dimu'an si bisan ay sitwasyuna ngan
ga'i agparapinsar si kalugaringun-ko kahalapan, kundi' i kahalapan-na
dina si dimu'an, basi' bugana' pa nga agkasaralbar may mga iya.

11

1 Irugu-bi i kalugaringun-ko, pariho si pag'irug-ko may si Kristo.

I Kabatasanan Pagpahalling-na

si Manniniripon Pag'ampo'

2 Agdayaw-ta kam kay agpara'intum-bi pirmi ako si dimu'an mga
kiniwa-kiwa-bi ngan agpadayun-bi i mga turo' nga nagpapasa-ko si
ka'am.
3 Pwira pa liwat sinan, aruyag ako pagpakatu'an si ka'am nga i mag-
takulok si dimu'an mga lalla, iya si Kristo, ngan i magtakulok si kada
danda, iya i lalla, ngan i magtakulok may si Kristo, iya i Diyos. 4 Sanglit i
kada lalla nga agpahalling si mga parangadyi'on o si makigpasumat-na
si iya si Diyos nga tambon i takuluk-na, makammalo' to para si iya bilang
takulok. 5 Ngan i kada danda nga agpahalling si mga parangadyi'on o si
makigpasumat-na si iya si Diyos nga gana' turutambunay, makammalo'
to para si iya tungod si pagsiyu-na si magtakulok. Akapariho hamok
i kamamalu'an-na kon nagkarisan iya. 6 Kon ga'i agtambon i danda,
kunta' agpaburog na hamok iya pariho si lalla. Ngan kon makammalo'
to para si iya, iya pa ba' i pagpakaris, sanglit kunta' agtambon na hamok
iya. 7 Para namay si lalla, kunta' ga'i iya agtambon si takuluk-na tungod
kay iya i hinimo irog si Diyos nga nagpakulawan si ka'angayan-na, pero i
danda may i nagpakulawan si ka'angayan-na si lalla. 8 Ada'inan nan kay
ga'i nag'ala' i lalla tikang si danda, kundi' i danda dina i nag'ala' tikang si

† **10:26** Salmo 24:1

lalla. 9 Ngan ga'i naghimo i lalla para si danda, kundi' i danda dina para
si lalla. 10 Tungod sinan pati' tungod si mga ka'anghelan, kunta' aniya'
anan si takuluk-na si danda adda pangngilalahan nga aniya' magdalom
si iya.
11 Kundi' parti si kinabuhi'-ta kam nga agpaki'adda si Ginu'o,
agkinahanglan-na si mga danda i mga lalla, ngan agkinahanglan-na
may liwat si mga lalla i mga danda. 12 Ungod nga naghimo i danda
tikang si lalla, pero ungod may liwat nga i kada lalla a'allom tikang si
danda. Kundi' i dimu'an puro agtikang si Diyos. 13 Turutimbangu-bi daw
kon angay ba' para si danda nga gana' turutambunay kon agpahalling
iya si Diyos si mga parangadyi'on? 14 Ma'in ba' nga makammalo' para
si lalla kon mahabog i barahibu-na? 15 Pero kon i danda i mahabog
barahibu-na, maka'angayan to gayod para si iya, kay nagpumwan nan
barahibo para pannanambun-na. 16 Ngan kon aniya' makidiskusyon
mahi'unong sito, i saruman kami' hamok nga gana' na sakatu'anan kami'
la'in kabatasanan pwira sito, ngan iya liwat to hamok i nagpan'aku'-na
si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara.

I Kabatasanan Pagkakan

Pag'intom si Ginu'o
Mateo 26:26-29; Markos 14:22-25; Lukas 22:17-20

17 Ato si mga manunod to mga tugun-ko, gana' mga pagdayaw nga
sakarawat-bi tikang si ako tungod kay i pagtiriripun-bi akabuwan
dina si ka'am karat'an labaw kuntra si kahalapan. 18 Primiro, aniya'
sapakalihan-ko nga kon agtiriripon kam kuno' bilang manniniripon
pag'ampo', agrala'in-la'in kam grupo ngan aniya' pagtutu'u-ko nga un-
god to. 19 Ngan syimpri paluwa' i pagrala'in-la'in-bi basi' kinakulawan
kon say gayod i mga nag'alagad-na si Diyos. 20 Kon agkatiriripon
kam, ma'in i pagkakan pag'intom si Ginu'o i nagbuhat-bi 21 kay balang
addangan si ka'am agdadahulo pagkakan si balun-na ngan ga'i kam
manguru'antahak, sanglit aniya' si mga kahuruwangan-bi nga linganto
pa pero i ditangnga' may mga lango na dina. 22 Gana' ba' mga ruma'-bi
nga pwidi sakakanan-bi pati' sa'irinuman-bi? O gana' ba' kwinta-na para
si ka'am kon anra'at i pagkukulaw si bug'os manniniripon pag'ampo'
huwang i pagpakamalo' si mga anggana'? Ay may sinan i sapahalling-
ko nga agbuwan pagdayaw si ka'am? Syimpri gana'!
23 Intuman-ta kam gihapon nga i kabatasanan nagkarawat-ko tikang
si Ginu'o ngan agpapasa-ko may si ka'am da'ito sito: Siray sangom ngan
trarayduran na i Ginu'o Jesus, angaddo' iya adda bug'os pan 24 ngan
agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to dungan si pagpinugad, “Iyay
to i puhu'-ko nga nagpatubyan para si ka'am. Irugu-bi to buhat basi'
pirmi ako sa'intuman-bi.” 25 Kahuman si panihapon, ag'addu'-na namay
i kupa ngan pariho gihapon i nagbuhat-na. Aminugad iya, “Iyay to kupa
i kasarigan si baha'o pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya ngan ahimoy to
pina'agi si laha'-ko. Irugu-bi to buhat basi' bisan sumiran kam anginom,
pirmi ako sa'intuman-bi.” 26 Sanglit bisan sumiran kam amangan sito
pan ngan anginom sito kupa, agpahayag-bi i kamatayun-na si Ginu'o
tubtob si pada'itu-na gihapon.
27 Kon sugad, bisan say i mamangan si pan o manginom si kupa-
na si Ginu'o nga ma'in hul'os i pag'aku'-na si katuyu'an-na, aniya'

baratunun-na mismo si mahinabo' si puhu'-na pati' si laha'-na si Ginu'o.
28 Kinahanglan nga sakilala-na dahulo si a'a i kalugaringun-na my-
intras iya amangan si pan pati' anginom si kupa. 29 Kay bisan say
i magkakan ngan mag'inom nga ga'i angilala nga iyay nan i puhu'-
na si Ginu'o, mismo iya i magpatok si kalugaringun-na si pamangan-
na pati' si panginum-na. 30 Iyay nan i rason kon ay kay malabbat
si ka'am i mga maluya pati' mga maburong, hasta nga amatay na i
ditangnga'. 31 Pero kon angilala kita si kalugaringun-ta, ga'i to sa'agihan-
ta mga kastigo. 32 Kon agkastigu-na may kita dina si Ginu'o, aghimu-
nay nan pagdisiplina si kita kam basi' ga'i kita kam agpakahuwang si
kalibutanon mga a'a si uras nga patukan-na na mga iya si Diyos.
33 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, kon agtiriripon kam si pagkakan,
ag'uru'arantahakaya kam. 34 Kon aniya' linganto si ka'am, kunta' aman-
gan iya dahulo si ruma', basi' ma'in dina kastigo i katapusan-na si
pagtiriripun-bi.
Mangno kon akapada'inan na ako si ka'am nan, sumat-ko i ditangnga'
pa mga tugun-ko.

12

I mga Espirituhanon Abilidad
Roma 12:3-8; Efeso 4:7-13; 1Ped 4:10-11

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako nga agpakatu'anan kam
parti si mga espirituhanon abilidad nga ga'i sahimu-na si kalugaringun-
ta. 2 Agpakatu'anan kam si kamutangan-bi siray ngan ga'i pa kam
agpanutu'o si Diyos. Sayod kam nga bisan ay urasa pwidi kam
akadaluman hasta nga agkaguruyod kam pag'ampo' si mga ngula diyus-
diyos. 3 Sanglit sumatan-ta kam nga gana' naggiyahan-na si Espiritu-
na si Diyos nga pwidi akapinugad, “Si Jesus i girara'ati nga angay
akagaba'an,” ngan gana' liwat nga pwidi akapinugad, “Paragdalom si
Jesus,” kon ga'i iya aggiyahan-na si Espirito Santo.

4 Aniya' mga pala'in-la'in abilidad,* pero adda hamok Espirito i magri-
galo sinan. 5 Aniya' mga pala'in-la'in nagpanirbihan, pero adda hamok
Paragdalom i magpili' kon ay i pinanginanu-na si kada addangan.
6 Aniya' mga pala'in-la'in risulta nga pamaguwa', pero adda hamok Diyos
i magkiwa si kada addangan pagtuman sinan dimu'an.
7 Sanglit kinakulawan anan si kada addangan i mga binuhatan-na
si Espirito ngan agpumwan-nay to si Diyos para saprubitsuhan-na si
dimu'an. 8 Aniya' a'a nga agrigaluhan-na si Espirito si abilidad pag-
pahalling si mga madunong allingon, ngan si la'in namay i abilidad
pagpa'ambit si kata'o pina'agi si pariho gihapon Espirito. 9 Si la'in a'a
namay, agbuwanan-nay to si abilidad pagpasarig si pagtutu'o, katapos
si addangan ray namay i abilidad pagbulong, pina'agi si adda hamok
Espirito. 10 Si la'in namay agbuwan iya nga akapakulaw to mga pambi-
hira gahom, katapos si la'in ray namay i pagpahalling si makigpasumat-
na, i addangan namay akakarawat si abilidad pagkilala kon ay nan
klasiha espirito, i addangan namay akapahalling si la'in linggwahi ngan
i addangan namay akapasabot si mga kahulugan-na sito. 11 Iyay nan

* **12:4** Si Grikuhanon: rigalo, ngan i nagtukoy sinan i mga pala'in-la'in abilidad nagpumwan-na si Espirito Santo. Hasta liwat si birsikulo 7-11.

dimu'an i trabahu-na si adda ngan pariho hamok Espirito, nga magtaltag sito mga abilidad si balang a'a sigon si katuyu'an-na.

Aniya' Adda Puho'

Kundi' Pala'in-la'in Parti

12 Adda bug'os i puho' bisan kon pala'in-la'in i parti-na. Ngan bisan
kon malabbat mga iya agrala'in-la'in, agpurmay to gihapon adda bug'os
puho'. Da'inan sinan i kamutangan-na si Kristo 13 kay ngan pagbunyag si
kita kam dimu'an pina'agi si adda hamok Espirito agkahirimo kita kam
adda puho'. Bisan Hebro o Griko, uripon o libri, day nagpama'inom kita
kam dimu'an si adda hamok Espirito basi' alagtok si iya.
14 Tambahan-ko pa i pagpaklaro si kamutangan-bi nga ma'in hamok
adda klasi i mga parti-na si puho' kundi' malabbat. 15 Halimbawa'
kon aminugad i kitid, "Tungod kay ma'in may ako tamburo', ma'in ako
huwang si puho'," ga'i nan akasalli' si kamatu'uran nga huwang iya
si puho' tungod hamok si alabatan-na. 16 Ngan kon i talinga namay i
maminugad, "Tungod kay ma'in may ako mata, ma'in ako huwang si
puho'," ga'i nan akasalli' si kamatu'uran nga huwang iya si puho' tungod
hamok si alabatan-na. 17 Kon i bug'os puho' mata hamok, pinapa'i-na
may pagpakali? Kon i bug'os puho' talinga hamok, pinapa'i-na may
pagbaho? 18 Kundi' da'ito na gayod sito i kamutangan-na: Agpasintar-na
si Diyos i mga pala'in-la'in parti si puho' kada adda sigon si dati planu-
na. 19 Kon i dimu'an parti agpareriho hamok klasi, gana' kina'anda'an
puho'. 20 Pero kay iya namay gayod, bisan kon pala'in-la'in mga iya klasi
mga parti, agpurmay to gihapon adda hamok puho'.
21 Ma'in nan hamok iya, ga'i liwat pwidi akapinugad i mata si tam-
buro', "Ga'i kaw agkinahanglan-ko!" Ngan i takulok ga'i akapinu-
gad si kitid, "Ga'i kaw agkinahanglan-ko!" 22 Kundi' i mga parti si
puho' nga nagparapaminugad nga gana' kwinta-na, iya lugod dina i
kinahanglanun-ta gayod. 23 Ngan i mga parti nga si pag'abat-ta nga
urdinaryo hamok nagkukulawan, iya dina i nagbuwanan-ta si tukib
pagpanginano. I mga parti namay nga ma'in angay papakulawon, iya
i nagpaniguru-ta gayod nga ga'i mga iya akamalu'an. 24 Kundi' ma'in
naynan kinahanglan pa nagbuhat si mga parti si puhu'-ta nga mga
maka'angayan nagkukulawan. Pero agpabiririyu'-na na si Diyos i mga
parti si puho' ngan agbuwanan-na na si labaw pagpanginano i mga parti
nga agkinahanglan sito. 25 Agda'itu-nay to basi' ga'i agrala'in-la'in grupo
i mga parti-na si puho', kundi' basi' agkapareriho i kada parti si mga
isip-na pagpanginano si balang addangan. 26 Kon aniya' nag'antus-na
si adda parti, ag'antos sito i dimu'an ngan kon nagpanginano pahalap i
adda parti, alipay sito i dimu'an.
27 Kon sugad intumu-bi nga ka'am i puhu'-na si Kristo, ngan i kada
addangan si ka'am huwang si mga parti-na sito. 28 Tikang si kabug'usan-
na si manniniripon pag'ampo', agpa'undong dahulo i Diyos mga apostol,
i kaduwa i mga paragsumat, ngan i katallo i mga paragturo', katapos
i mga magpakahimo si mga makagagahom binuhatan, i mga aniya'
abilidad-na pagbulong, i mga aniya' abilidad-na pagbulig, i mga aniya'
abilidad-na pagpuno', ngan i ultimo, i magpakapahalling si mga la'in
linggwahi. 29 Ma'in nga i dimu'an puro apostol. Ma'in nga i dimu'an puro
paragsumat. Ma'in nga i dimu'an puro paragturo'. Ga'i agpakahimo

si makagagahom binuhatan i dimu'an. 30 Ma'in nga i dimu'an aniya' abilidad-na si pagbulong. Ma'in nga i dimu'an agpakapahalling si la'in linggwahi ngan ma'in liwat nga i dimu'an agpakapasabot si mga kahulugan-na sito. 31 Pero kunta' agpanhandom kam nga aniya' mag-pakarigaluhan si ka'am si mga abilidad nga urog i kapulsanan-na.

I Diyusnon Gugma'
Juan 15:9-17; Roma 8:31-39; 1Juan 3:11-24; 4:7-21

Pwira pa sinan dimu'an, sumatan-ta kam ina'anto i pa'agi nga gilal-abawi gayod.

13

1 Bisan kon agpahalling ako si mga la'in linggwahi ngan hasta pa i pinahallingan-na si mga anghel, pero gana' sapakulaw-ko paghigugma', akapariho i pinahallingan-ko si hinagunghung-na si bumbo o ma'in ngani' si bagtingan nga nagparapayahuyahan hamok. 2 Bisan kon nagrigaluhan ako si abilidad pagpahalling si makigpasumat-na si ako si Diyos, ngan sakatu'anan-ko i dimu'an mga tinagu'-na siray hasta pa i dimu'an kata'o, o bisan kon aniya' pagtu'u-ko nga pwidi akapalalin si mga kabubukiran, pero gana' sapakulaw-ko paghigugma', gana' pulus-na si kalugaringun-ko. 3 Bisan kon pamumwan-ko si mga anggana' i dimu'an tawa'-ko ngan pa'intriga-ko pa i kinabuhi'-ko si Diyos si uras nga papabar'ugon na ako,* pero gana' sapakulaw-ko paghigugma', gana' saprubitsuhan-ko tikang sinan.

4 Mapinaturuson ngan daluman i maghigugma'. Ma'in awa'on, ma'in hambugiro ngan ma'in mahaya i dalum-na. 5 Ga'i iya agpakamalo' si hinigugma'-na, ga'i iya agpara'isip si kalugaringun-na karuyag, ga'i iya hinanali' asina, ngan ga'i iya aghumot kon akasala' to. 6 Ga'i alipay i maghigugma' si mga baliko' buhat kundi' agrayhak iya kon i kamatu'uran i nagsunud-na. 7 Pirmi andam pag'ako' i maghigugma' si dimu'an nga ga'i sa'agwanta-na si hinigugma'-na, pirmi iya agtapod sito, aniya' pirmi pagla'um-na nga amuklat to ngan padayon i pag'ilub-na si bisan ay.

8 Gana' katapusan-na si paghigugma'. Nagparapahalling pa i mga tigpasumat-na si Diyos, pero ma'in na pira pahuway to. Nagparapa-halling pa i mga la'in linggwahi, pero ma'in na pira atapos to. Nag-parapa'ambit pa i kata'o, pero ma'in na pira apara' to. 9 Da'inan sinan i kamutangan kay i mga sata'uhan-ta i katunga' hamok ngan i makigpasumat-na si kita ma'in kumplito. 10 Sanglit si panakka-na si kabug'usan-na sito dimu'an, iya na i uras nga ma'in na kinahanglanon i aniya' pangulangan-na. 11 Ngan dadi'-dadi' pa ako, i pagyawit-ko dinadi'-dadi', i paminsada-ko dinadi'-dadi', ngan i pagsantup-ko dinadi'-dadi' liwat. Pero ngan pag'i'idad-ko na, ag'ambanan-ko na i mga dinadi'-dadi'. 12 Si pariho kamutangan, i espirituhanon samuklatan-ta ina'anto akapariho si sakulawan-ta si adda laparap ispiho, pero si titakka pana-hon ti'atubang kita mismo si Diyos. I pagkakilala-ta si iya ina'anto ma'in pa husto, pero si panakka-na sinan panahon, kumplito na gayod i pagkakilala-ta ngan amariho na si dati pagkakilala-na si Diyos si kada addangan si kita kam. 13 Kundi' ina'anto, aniya' tallo nga padayon

* **13:3** I nagtukoy uras nga papabar'ugon, iya i kamutangan-na si addangan nga papabar'ugon tungod si ga'i pagdidiwaray si Kristo.

pa nagpulusan hasta si kahastahan: I pagtutu'o, i pagla'om, pati' i paghigugma' ngan i labaw si talloy to, iya i paghigugma'.

14

I mga Espirituhanon

Pagpahalling

1 I gugma' i hinimu'u-bi basihanan, ngan aghanduma kam nga ag-pakarigaluhan kam si mga espirituhanon abilidad labihan na nga aniya' si ka'am makapahalling si makigpasumat-na si Diyos. 2 Kay i a'a namay nga nagpapahalling-na si Espirito si la'in linggwahi, ga'i to agbagaw si a'a kundi' si Diyos dina. Si kamatu'uran, gana' si iya makasabot kay mismo i kalugaringun-na espirito i nag'agihan-na si sapahalling-na mga tinago' kamatu'uran. 3 Pero i makapahalling si makigpasumat-na si Diyos, agbagaw dina si a'a para agpanarig i mga pagtu'u-na, agka'araghat ngan agkarili'aw. 4 I makapahalling si la'in linggwahi, akapasarig si kalugaringun-na hamok, pero i makapahalling si makigpasumat-na si Diyos akapasarig si bug'os manniniripon pag'ampo'. 5 Mahaya i karuyag-ko nga puro kam agpakapahalling si la'in linggwahi, pero mas labaw i karuyag-ko nga aniya' si ka'am makapahalling si makigpasumat-na si Diyos. Mas mahaya i kapulsanan-na sinan kuntra si pagpahalling si la'in linggwahi pwira na kon aniya' magpasabot sito nga sapulusan-na may si manniniripon pag'ampo'.

6 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, gana' sabulig-ko si ka'am kon si pada'inan-ko si ka'am nan agpahalling hamok ako si la'in linggwahi, pwira kon aniya' saprubitsuhan-bi sito. I karuyag sidngun-ko, kon aniya' kamatu'uran nga nagpakatu'an-na si Diyos, o kon aniya' papa'ambiton kata'o, o kon aniya' makigpasumat-na si Diyos o ma'in ngani' kon aniya' papaturu'on. 7 Ay i mga pagla'um-bi sinan klasi mga pagpahalling? Bisan ngani' i mga gana' kinabuhi'-na pariho si plawta o si harpa nga agpanando, gana' makalanat si tunu-na kon ga'i agsunod i magtukar si tama' mga nuta. 8 Ngan kon i mag'antan si byugol ga'i kinaklaraduhan nga i tukar-na bali' pag'andam si girra, gana' si mga sundalo i mamikyaw si mga armas-na. 9 Pariho may si ka'am. Pinapa'i-na may pakalanat si a'a si mga nagparapahalling-bi kon gana' kahulugan-na sito? Pariho kaw hamok si magparabagaw si bariyo. 10 Gana' duda nga bali labbat mga linggwahi si kalibutan, ngan i kada adda aniya' kahulugan-na. 11 Pero kon ga'i ako anabot si adda sito, dayuhan ako para si magpahalling ngan iya may liwat dayuhan para si ako. 12 Da'inan may liwat sinan i kamutangan-bi. Tungod kay maniguro may kam nga agpaka'angkon si espirituhanon abilidad, kunta' i nagpuntuk-bi, iya nga agsangya anan si ka'am kon ay i makapasarig si manniniripon pag'ampo'.

13 Sanglit tungod sinan, i a'a nga akapahalling si la'in linggwahi, kunta' amalako iya dahulo si abilidad pagpasabot si kahulugan-na sito. 14 Kay kon da'inan sinan i pagbagaw-ko si Diyos, oho' gad agparadayaw i espiritu-ko pero gana' inala'an-na si inisipan-ko. 15 Kon sugad, ay may i mahalap binuhat-ko? Si pagpakibagaw-ko si Diyos, agpahalling ako si mga magpangagi si espiritu-ko ngan agpahalling ako liwat si mga magpangagi si inisipan-ko. Pwira pa sinan, agkantahan-ko i Diyos si mga magpangagi si espiritu-ko ngan agkantahan-ko liwat i Diyos si mga magpangagi si inisipan-ko. 16 Pero kon agparadayaw-bi i Diyos si mga

magpangagi hamok si mga espiritu-bi, pinapa'i-na may si addangan pagsaruman "Amen" si mga pagpasalamat-bi, kon huwang iya si mga ga'i magpakatu'an-tu'anan kay ga'i may iya anabot si mga nagparayawit-bi? 17 Tingali i mga pagpasalamat-bi si Diyos, iya gayod i angay, pero ga'i to akapasarig si addangan nan.

18 Parti si pagpahalling si la'in linggwahi, agpasalamat ako si Diyos nga mas gara' ako sito kuntra si bisan say si ka'am. 19 Pero kon ag'atubang ako si manniniripon pag'ampo', mas aruyag ako dina pagturo' pina'agi si lima hamok allingon nga kinasabutan, kuntra si dyis mil allingon si la'in linggwahi nga ga'i kinasabutan.

20 Mga kabugtu'an si pagtu'o, dakam na agpara'isip si mga dinadi'-dadi' nan. Kunta' agpakang'ignuranti kam pariho si dadi'-dadi' kon parti si mga karat'an, kundi' kon parti namay si mga inisipan-bi, pamatgasu-bi nan pariho si mga idaran nan na. 21 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:*

"I mga a'a nga agpahalling si pambihira linggwahi
nga day allingun-na si mga dayuhan,
mga iya i naggamit-ko si pagpahalling-ko sito mga a'a,
pero bisan kon agda'inan ako sinan,
ga'i pa gihapon ako agpamati'an-na mga iya,"† lingun-na si Parag-dalom.

22 Kon sugad, kon aniya' si ka'am magpanutu'o magpahalling si la'in linggwahi, ahimoy to pangngilalahan si langitnon kastigo para si mga magpadayon si ga'i pagtutu'o ngan ma'in to para si mga magpanutu'o. Kundi' kon agpahalling kam si makigpasumat-na si Diyos, ahimoy to pangngilalahan si langitnon kasiguruhan para si mga magpanutu'o ngan ma'in to para si mga ga'i magpanutu'o.

23 Sanglit yayto i waydung-ko si ka'am. Kon aniya' pamasallod nga ga'i pa agpakatu'an-tu'anan o ga'i pa agpanutu'o ari si lugar nga nagbiririyu'an-na si manniniripon pag'ampo' ngan satakkahan-nay to mga iya nga kada addangan puro agpamahalling si la'in linggwahi, syimpri agpaminugad mga iya nga mga kapay-kapay kam. 24 Pero ay daw kon aniya' pasallod nga i satakkahan-na dina i kada addangan agpahalling si makigpasumat-na si Diyos? Syimpri abawa iya si pag'ako' nga adda iya makasasala' tungod si dimu'an sabati'an-na. Mismo i mga allingun-bi i maghusgar si iya 25 ngan saklaruhan-na i mga tinagu'-na si inisipan-na. Tungod sinan, pa'akkom iya pag'ampo' si Diyos dungan i pagbusngal-na nga i Diyos awinan gayod aghuwang si ka'am.

I Angay Buhat

Kon Agtiriripon Pag'ampo'

26 Kon sugad mga kabugtu'an si pagtu'o, ay may i mahalap buruhatun-bi? Kon agtiriripon kam, aniya' anan si ka'am tigpakanta-na si Espirito Santo, aniya' namay tigpaturu'-na, aniya' namay tigpakatu'an-na kamatu'uran nga tikang si Diyos, aniya' namay tigpapahalling-na la'in linggwahi, o ma'in ngani' tigpasabut-na i kahulugan-na sito. Kinahanglan nga yayto dimu'an abilidad buhat-na si magpakakarawat sito pagpasarig si manniniripon pag'ampo'. 27 Sanglit kon aniya' tipahalling si la'in linggwahi kinahanglan duwangan hamok o ma'in ngani'

* **14:21** Si Grikuhanon: Bala'od, pero agtukoy nan si kabug'usan-na si Kada'an Kasuratan.
† **14:21** Isa 28:11,12; Deut 28:49

tallungan i pinakamalabbat, nga agsa'uru'addanganay pagpahalling ngan kinahanglan aniya' makapasabot si kahulugan-na sito. 28 Kon gana' makapasabot, kinahanglan nga i tipahalling ga'i agpakusug-na atubang si manniniripon pag'ampo' kundi' hinay-hinay-na hamok i pagpakibagaw-na basi' i Diyos hamok i makapakali.

29 Kunta' duwangan o ma'in ngani' tallungan mga paragsumat-na si Diyos i magpahalling ngan i ditangnga' may i magbantay pagpasiguro nga puro tama' i karuyag sidngun-na. 30 Kon aniya' si mga magpaningkulo' i tipakatu'an kamatu'uran nga tikang si Diyos, kinahanglan pahuway i dati magparapahalling, 31 kay pwidi kam dimu'an mga paragsumat agsa'uru'addanganay pagpahalling si tigpasumat-na si Diyos si ka'am basi' agpaka'adal ngan agka'araghat i dimu'an magpanambong. 32 I mga paragsumat-na si Diyos i makadalom si mga kalugaringun-na espirito, 33 kay i Diyus-ta kam ma'in i pu'un-na si saramok kundi' i pu'un-na dina si kamurayaw.

Parti namay si mga danda, kunta' angirog kam si kabatasanan-na si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos nga agtiriripon pag'ampo' si dimu'an lugar. 34 Kinahanglan nga i mga danda ga'i agparayawit kon awinan mga iya aghuwang si manniniripon pag'ampo'. Ma'in tugot si mga iya i pagpahalling, kundi' kinahanglan hamok nga masinunuron mga iya kay iyay nan i maka'anna' si Bala'od. 35 Kon aniya' mga iya papatilawun-na, kinahanglan mga iya amatilaw si mga alla-na ari si mga ruma'-na na, kay agbuwan gayod kamamalu'an si danda kon agparayawit nga awinan pa aghuwang si manniniripon pag'ampo'.

36 I pagkagasi-bi ba' mga taga Corintoy nan nga tikang anan si ka'am i allingun-na si Diyos? O nga ka'am ba' liwat hamok i tinakkahan-na sinan allingon? 37 Kon aniya' si ka'am mag'isip nga paragsumat-na iya si Diyos o ma'in ngani' aniya' la'in sakarawat-na espirituhanon abilidad, kunta' ag'ako' iya atubang si ka'am nga mandu'-na si Ginu'o i mga nagsurat-ko pada'inan si ka'am. 38 Kon ga'i iya sito akapanginano, dakam liwat si iya manginano.

39 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, maniguruha kam pagpahalling si makigpasumat-na si Diyos ngan dakam agdiri' si pagpahalling si la'in linggwahi. 40 Pero kinahanglan nga i dimu'an agbasar si makaruruyag ngan tuhay pama'agi.

15

I Kabanhaw-na si Kristo

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako pagpa'intom si ka'am ina'anto i isi-na gayod si mahalap sumat nagpasamwak-ko si ka'am. Ag'aku'-bi to ngan ga'i na aburubantad i mga pagtu'u-bi. 2 Agkataralwas na kam pina'agi sito mahalap sumat, kon padayon kam agtapod si allingon nagparapasamwak-ko si ka'am, pwira na kon gana' dati kapulsanan-na si mga pagtu'u-bi.

3 Sigurado nga agpaka'intom kam, kay kon ay i sakarawat-ko, iya may i nagpapasa-ko si ka'am nga pinaka'impurtanti: Nga si Kristo agpakamatay para si sala'-ta kam sigon si maka'anna' si Kasuratan, 4 nga naglabbungan iya, nga nagbanhaw iya si katallo allaw sigon liwat si Kasuratan, 5 nga agpakulaw iya si Pedro mangno si Dusi. 6 Kahuman sinan, agpakulaw liwat iya si subra kinyintos si mga magbururugto' si

pagtu'o nga agdururungan, ngan ka'agsuban si mga iya mga allom pa
hasta ina'anto kundi' i ditangnga' may mga minatay na. 7 Kahuman
sinan agpakulaw liwat iya si Santiago mangno si dimu'an mga apostol.
8 Ngan ako i pangultimo nagpakulaw-na, ako nga day a'allom si pagtu'o
si uras nga gana' gayod manggasi.*

9 Akapinugad ako sinan kay ako i gimiminusi si mga apostol nga ma'in
ngani' angay nag'arunan apostol kay agparapamasakitan-ko i man-
niniripon pag'ampo'. 10 Pero tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-
na si Diyos, ahimo ako da'ito sito ina'anto, ngan yaynan nagpumwan-
nay nan si ako ga'i akarag. Lugod, ako i maniguro pagtrabaho kuntra
si mga iya dimu'an, pero si kamatu'uran gana' sinan matuman tungod si
kalugaringun-ko kundi' tungod dina si mapinalangga'on pagpanginanu-
na si Diyos nga atiya' si ako. 11 Aw, gana' sapayan-na kon ako o mga iya
i magpasamwak, i impurtanti dina nga iyay nan i nagparapasamwak
kami' dimu'an ngan iya liwat i dati nagtutu'u-bi.

I Kabanhaw-na si Dimu'an
2Cor 5:1-10; 1Tes 4:13–5:3; 2Ped 3:1-18; Pgpk 20:11–21:5

12 Tara' ay may kay ada'ituhay to dina sito? Kon nagparapasamwak
na nga abanhaw si Kristo, kapa'i may kay aniya' pa gihapon si ka'am
magparapaminugad nga gana' mabanhaw? 13 Kon gana' mabanhaw,
kon sugad hasta si Kristo ga'i liwat abanhaw siray. 14 Ngan kon si Kristo
ga'i abanhaw, gana' pulus-na si pagparapamasamwak kami' pa, ngan
da'inan may liwat si mga pagtu'u-bi. 15 Ma'in nan hamok iya, hasta liwat
kami' agkahirimo mga burubullo' mga tistigos hi'unong si Diyos kay
kami' i magparapamatu'od hi'unong si iya nga agbanhaw-na si Kristo.
Pero kon ungod may dina nga gana' mabanhaw, ga'i to abanhaw. 16 Utru-
ko gihapon. Kon gana' mabanhaw, kon sugad hasta si Kristo ga'i liwat
abanhaw siray. 17 Ngan kon ga'i abanhaw si Kristo, gana' pulus-na si mga
pagtu'u-bi ngan aniya' pa baratunun-bi si mga sala'-bi. 18 Ngan yayray
may magkamaratay ray na nga dati na ag'adda si Kristo, agpakabulag na
si Diyos. 19 Kon i mga nagla'uman-ta kam tikang si pag'adda-ta si Kristo,
sa'angkun-ta hamok si ina'anto uras nga allom pa kita, kita kam gayod i
angay karalu'uyan subra si bisan say pa may aha'a.

20 Pero kamatu'uran nga abanhaw si Kristo ngan tungod kay aniya'
na makadahulo, aniya' liwat kasiguraduhan nga saprubitsuhan-nay
to si mga magkamaratay na. 21 I karuyag sidngun-ko, nga tungod si
addangan nga makadahulo pagsala', agkamaratay i dimu'an. Sanglit
tungod namay si addangan nga makadahulo abanhaw, agkabaranhaw
may i dimu'an. 22 Kay kon ay i kasiguraduhan nga maratayon i dimu'an
tungod si sa'ambit-na mga iya si Adan, iya may liwat i kasiguraduhan
nga arallumon i dimu'an tungod si sa'ambit-na mga iya si Kristo. 23 Pero
atuman nan si tama' uras. Si Kristo i primiro makaprubitso, mangno
si pagpada'itu-na, i mga a'a namay nga tawa'-na. 24 Kahuman sinan,
iya na dayon i katapusan, i uras si pagpatubyan-na si pagkahadi'-na
pada'iray si Diyos Tata' kahuman si pakabungkag-na si dimu'an maski
a'a o espirito nga aniya' nagpamunu'an-na, nagpandaluman-na o gahom
pag'inantan. 25 Ga'i to dahulo nagpatubyan si iya kay agkinahanglan

* **15:8** Akapinugad si Pablo nga iya day a'allom si pagtu'o si uras nga gana' gayod manggasi, tungod si mga mara'at binuhatan-na myintras iya ahimo apostol.

si Kristo paghadi' tubtob nga sapama'ubus-na i dimu'an mga kuntra-na
pa nga day pannungtungan-na. 26 I ultimo kuntra nga parara'on, iya i
kamatayon, 27 kay i maka'anna' si Kasuratan da'ito sito, “Agpama'ubus-
na i dimu'an nga day pannungtungan-na.”† Bisan kon i maka'anna'
anan, “i dimu'an” syimpri klarado nga ma'in huwang sinan i Diyos kay
iya dina i magpa'intriga si dimu'an si pagdalum-na si Kristo. 28 Sanglit
si uras nga satuman-na nayto dimu'an, mismo i Dadi' i mama'intriga si
kalugaringun-na si pagdalum-na si magpa'intriga may si dimu'an ari si
iya, basi' i Diyos na i pu'un-na si dimu'an.
29 Pwira pa sinan, kon gana' mabanhaw, ay i sakumpli-na si mga a'a
nga nagbunyagan para si mga magkamaratay na? Kon gana' namay
hamok mabanhaw, ay kay agparapamabunyag payto mga a'a? 30 Ngan
para may si kita kam, kapa'i may kay agparapakatalaw-ta kam i mga
kalugaringun-ta si uras-uras. 31 Mga kabugtu'an si pagtu'o, amatay
ako balang allaw! Kamatu'uran nan gayod pariho si kamatu'uran-
na si nag'abat-ko ina'anto tungod si sakarawat-ko unra tikang si
pagpaki'adda-ta kam si Kristo Jesus, i Paragdalum-ta kam. 32 Ay i
saprubitsuhan-ko tikang si pagpaki'away-ko siray si mga nagpaminugad
nga mga ma'isog hayop‡ ato si syudad Efeso? Gana'. Sanglit kon gana'
mabanhaw, sunud-ta na kam hamok i parahallingon:
Amangan kita kam ngan agpanginom
tutal agkamaratay may kita kam asumo.§
33 Dakam tigdaya' si a'a. Intumu-bi dina i parahallingon “I mara'at
kahuruwangan akapirdi si mga mahalap pamatasan.” 34 Bwiltahu-bi i
mga mahalap inisipan-bi kay iya i kinahanglanon, ngan pamahuwaya
na kam si pagparapakasala'. Aniya' anan huwang si ka'am nga ga'i
pa bali' angilala si Diyos ngan kunta' angabat kam kamamalu'an si
pagpinugad-ko sito.

I Puho' nga Abanhaw

35 Pero aniya' gihapon siguro mamatilaw, “Agpapa'i-na si Diyos pag-
banhaw si a'a? Ngan ay may klasiha puho' i paluwa'?” 36 Isipu-bi daw
pahalap! Ma'in ba' nga bisan ay i pinasaburak-mo, ga'i nan anudok hasta
ga'i arunot dahulo? 37 Kon agpasaburak kam, ma'in nga i andang na
mahaya i nagpatanum-mo kundi' i lisu-na hamok sito, bisan kon lisu-
nay to si trigo o bisan ay pa may lisuha. 38 Pero bisan ay i pinatanum-bi,
i Diyos sito i magbuwan puho' sigon si dati sapili'-na, ngan i kada klasi-
na si liso aniya' mangangay para si iya. 39 Si pariho kamutangan, ga'i
ag'adda klasi i isi-na si dimu'an mga puho'. I isi-na si a'a la'in kuntra si
mga hayop, ngan la'in to liwat kuntra si tawa'-na si mga manuk-manok
ngan la'in namay liwat i isi-na si mga daying. 40 Agla'in liwat i mga puho'
nga langitnon pati' i kalibutanon, kay ga'i ag'adda klasi i ka'angayan-na
si duway to. 41 I ka'angayan-na si allaw la'in kuntra si bulan ngan la'in to
liwat kuntra si tawa'-na si mga bitu'on. Bisan i mga bitu'on agrala'in-la'in
i mga ka'angayan-na.
42 Da'inan sinan i kamutangan si pagkabanhaw. I puho' nga naglab-
bungan* aniya' karurunutun-na, pero si kabanhaw-na sito ga'i nayto

† **15:27** Salmo 8:6 ‡ **15:32** Ka'urugan i mag'isip nga i nagtukoy mama'isog hayop, iya i mga kuntra-na. Kulawin si 16:8-9. § **15:32** Isa 22:13 * **15:42** Si Grikuhanon: i puho' nga nagpatanom.

arunot pa. 43 Si paglabbong gana' sito data-na, pero maka'angayan nayto
si kabanhaw-na. Maluyay to si paglabbong, pero gamhanan nayto si
kabanhaw-na. 44 Si paglabbong natural to hamok, pero espirituhanon
nayto puho' si kabanhaw-na.

Ngan kon ungod nga aniya' mga natural puho' sigurado nga aniya'
may liwat mga espirituhanon. 45 Pariho si maka'anna' si Kasuratan: "I
primiro Adan, ahimo adda puho' nga nagbuwanan kinabuhi',"† pero i
ultimo Adan, ahimo adda espirito nga magbuwan kinabuhi'. 46 Ma'in
i espirituhanon i makadahulo, kundi' i natural, mangno iya na dina
i espirituhanon. 47 I primiro a'a naghimo tikang si gapu-gapu-na si
kalibutan, kundi' i kaduwa a'a man langit dina. 48 Kon ay i pagka'a'a-
na si addangan to nga naghimo tikang si gapu-gapo, iya may gihapon i
dimu'an magpaka'ambit si kalibutanon kina'iya-na. Si pariho kamutan-
gan kon ay namay i pagka'a'a-na si addangan man langit, iya may liwat
gihapon i dimu'an magpaka'ambit si langitnon kina'iya-na. 49 Ngan kon
ay i kasiguraduhan nga agpaka'irog kita kam si a'a nga naghimo tikang
si gapu-gapo, iya may liwat i kasiguraduhan nga papa'irugon may liwat
kita kam si a'a man langit.

50 Sanglit agsumatan-ta kam mga kabugtu'an si pagtu'o, nga i kalibu-
tanon puho' ga'i akabuwanan lugar si ginhadi'an-na si Diyos, ngan
da'inan may liwat i aniya' karurunutun-na ga'i akaprubitso si mga gana'
karurunutun-na ari. 51 Tuninungi-bi to pahalap kay sumatan-ta kam
si nagparatago' siray: Ga'i kita kam dimu'an agkamaratay pero puro
agpakasalli'an i mga puhu'-ta kam, 52 ngan hintak nan hamok ahinabo',
adda hamok pagpiruki, si pakabati' si trumpita nga sinyal si katapu-
san. Kay si panandu-na sito, abanhaw i mga magkamaratay na ngan
ga'i nayto agkarurunot pa, katapos kita kam dimu'an agpakasalli'an.
53 Ahimoy nan kay kinahanglan nagsalinan si gana' karurunutun-na i
naghugkasan nga aniya' pa karurunutun-na, ngan nagsalinan si gana'
kamatayun-na i naghugkasan nga aniya' pa kamatayun-na. 54 Sanglit si
pakasalin si mga aniya' karurunutun-na si gana' karurunutun-na, ngan
i aniya' kamatayun-na akasalinan may si gana' kamatayun-na, iya na i
pakatuman-na si maka'anna' si Kasuratan:

Day makalubluban i gahum-na si kamatayon panambun-na si pag-
darag'an.‡

55 Tara' kamatayon, singnga na i pagda'ug-mo?
Say pa may i mangabat si lara-mo?§

56 Karuyag sidngon, aniya' hamok lara-na si kamatayon, kon ga'i pa
apasaylo i sala', ngan aniya' hamok gahum-na si sala', kon nagdaluman
pa i a'a si bala'od. 57 Pero bali haya i pagpasalamat-ta si Diyos! Ag-
panda'og kita kam pina'agi si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo.

58 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, pasarigu-bi i mga kalugaringun-
bi. Dakam tigbantad si bisan say. Padayunu-bi pirmi i trabaho nga
nagpatu'in-na si Ginu'o si ka'am, kay agpakatu'anan may kam nga ga'i
akarag i kabudlayan-bi tungod si pag'adda-bi si iya.

16

I Nagkulikta Amot

† **15:45** Gen 2:7 ‡ **15:54** Isa 25:8 § **15:55** Oseas 13:14

para si Nagparapamasakitan

1 Parti namay si kwarta nga sakulikta-bi para si mga a'a nga nag-
tagama paghuwang si Diyos, irugu-bi hamok i tugun-ko si manniniripon
pag'ampo' si bisan singnga lugara ari si prubinsya Galacia. 2 Kada
anakka i Dumingo, tungod kay iya i primiro allaw si duminggo,
kunta' aniya' na andang nagtagu'-bi* nga angay kantidad tikang si
pinaka'alluman-bi si kada addangan si ka'am. Tipunu-bi to andang
basi' ma'in na kinahanglan nga agkulikta pa kam si panakka-ko.
3 Katapos, kon anakka na ako anan, amabawa ako mga surat si mga
a'a nag'alagaran-bi basi' apadungan agpabawa si amut-bi nga turulihan
para si mga taga Jerusalem. 4 Kon kinahanglanon may dina nga ako i
pada'iray, huwangan-na na hamok ako mga iya.

I Planu-na si Pablo

pati' i Makig'alayun-na

5 Pada'inan ako si ka'am nan kahuman si pahapit-ko si prubinsya
Macedonia, kay iya may gayod i planu-ko nga pa'agi ari. 6 Siguro
maliyat-liyat i pag'istar-ko anan si ka'am nan ngan tingali ngani' i
bug'os gayod tigtugnawon, basi' sabuligan-bi ako si mga biyahi-ko bisan
singnga ako pa'arop. 7 Ga'i ako aruyag pagpakibagat si ka'am dahulo
ina'anto nga pahapit hamok anan kali'-kali'. I pagla'um-ko dina nga
agliyat i pagpakihuwang-ko si ka'am kon tugutan-na may ako dina si
Paragdalom. 8 Pero ato hamok ako dahulo ag'istar si syudad Efeso tubtob
si Pentecostes, 9 basi' sasalingabut-ko i bali kapambihira sitwasyon nga
malabbat i makaprubitso si trabahu-ko, bisan kon malabbat liwat i mga
manguntra si ako ato.

10 Kon anakka na kas Timoteo si ka'am nan, pasiguruhu-bi nga ga'i
iya nagla'inan si ka'am myintras nga aghururuwang kam, tungod kay
agtrabaho iya para si Ginu'o pariho si ako. 11 Dakam anugot nga
nagpakanglingas-lingasan hamok iya si mga kahuruwangan-bi. Pwira
pa sinan, buligi-bi iya nga akapadayon si biyahi-na nga murayaw basi'
tulos iya akabwilta ato si ako. Agparapanimulat kami' na iya hasta i mga
kahuruwangan-na kabugtu'an si pagtu'o.

12 Parti namay si bugtu'-ta kam Apolo, sigi-ko iya aguy-agoy nga
pagpapada'inan si ka'am nan siray huwang si mga magpamada'iroy ro.
Kundi' hasta pa ina'anto, bali pa i pagdiri'-na pero tipada'inan iya kuno'
kon aniya' na lugar-na.

13 Sanglit agbantaya kam. Pamatgasu-bi i mga pagtu'u-bi. Ag-
pakalallaha kam ngan pasarigu-bi i mga inisipan-bi. 14 Pakulawu-bi i
paghigugma' si dimu'an nagbuhat-bi.

15 Akatu'anan kam nga i bug'os pamilya-na si Estefanas i mga primiro
magkabarawa si pagtu'o anan si prubinsya Acaya ngan agpamahalad-na
i mga kalugaringun-na pagsirbi si mga a'a nga nagtagama paghuwang
si Diyos. Makibagaw ako si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o, 16 nga
tigdaluma kam si da'inan klasi mga a'a hasta si bisan say pa nga
pamahuwang si mga iya pagtrabaho ngan agpamabudlay gayod para
sito. 17 Alipay gayod ako si pakapada'itu-na kas Estefanas, Fortunato pati'
si Acaico tungod kay mga iya i makapanginano si mga pangulangan-bi

* **16:2** Aniya' na andang nagtago', basi' ga'i a'among paggasto si pangallaw-allaw i kuruliktahon.

si ako, 18 pati' mga iya i makapasagha' si kasing-kasing-ko ngan da'inan
may liwat si tawa'-bi si pagpamalik-na mga iya anan. Pakulawu-bi i
pag'aku'-bi si bisan say nga makapariho si mga iya.

I Ultimo mga Pangumusta

19 Mangumusta si ka'am i manniniripon pag'ampo' si mga lugar to
ato si prubinsya Asia. Mangumusta si ka'am kinasing-kasing kas Aquila
pati' si Priscila† tungod si dati na pag'adda-bi si Ginu'o huwang i man-
niniripon pag'ampo' nga sigi bararagat si mga ruma'-na. 20 Mangumusta
si ka'am i dimu'an mga kabugtu'an si pagtu'o ato. Gamitu-bi i sagrado
pag'ururuk-urukay kon agbararagat kam.

21 Ako si Pablo i mangumusta namay nga magsurat sito si
kalugaringun-ko purma.

22 Kon aniya' nga ga'i aghigugma' si Ginu'o, akagaba'an iya. Pada'ituha
na Ginu'o!‡

23 Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom Jesus i map-
inalangga'on pagpanginanu-na si ka'am.

24 Karawatu-bi dimu'an i paghigugma'-ko tungod si dati na pag'adda-ta
kam si Kristo Jesus. Amen.

† **16:19** Si Grikuhanon: Prisca, nga iya i anga'-na si Priscila. Kulawin si Buhat 18:2-3. ‡ **16:22** Si Hebruhanon: Marana tha. Iyay nan i bantugan parahallingon si magpanutu'o siray pag'alayon si Jesus nga tulos tuman-na i sa'ad-na pagpada'ito basi' sapabaya'-na mga iya pan langit. Kulawin si Pgpk 22:20.

I Kaduwa Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Corinto

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1; 10:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 55 AD (mga 25 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si prubinsya Macedonia (2:13; 7:5) si katallo bisis pagbiyahi-na pagpasamwak. Agsurat-na i primiro surat pada'iray si mga taga Corinto myintras si Pentecostes, mangno, kahuman si mga annom bulan agsurat-na i kaduwa myintras anakka i tigtugnawon.

Agsurat-nay to si Pablo ma'in hamok para si manniniripon pag'ampo' ari si syudad Corinto kundi' para liwat si dimu'an nagpanagama paghuwang si Diyos ari si bug'os prubinsya Acaya (1:1).

Sinan mga panahon, aniya' magpakasalakot ari si Corinto mga burubullo' apostol (11:13) nga agpaminugad ma'in kuno' angay tarapuran i mga allingun-na si Pablo pati' nga ma'in kuno' ungod i pagka'apostul-na. Agpakapinugad to mga a'a nga ma'in kuno' tarapuran i mga allingun-na si Pablo tungod kay agsalli' iya si dati planu-na paghapit si Corinto sin duwa kunta' (1:15-16) pero ga'i na iya ari pahapit si kaduwa bisis (2:1). Agpakapinugad liwat to mga a'a nga ma'in kuno' ungod i pagka'apostul-na si Pablo tungod kay para si mga iya, panno' si mga mabuwat tugon pati' pinirit panlihugan i mga surat-na si Pablo kundi' gana' saruman-dumanan-na pagpahalling kon atubang iya si mga a'a ngan ga'i akabawa (10:10). Agparapangarun-aron liwat to mga a'a nga agparabursa-na kuno' si Pablo i mga nagkulikta amot para si mga kabugtu'an ari si Jerusalem (8:20).

Tungod sinan dimu'an, agsurat si Pablo si mga taga Corinto pagpa'intom si mga iya kon ay klasiha i pagpakihuwang-na si mga iya ngan kari'i-na pa (1:12) ngan basi' agpaka'intom mga iya si kamutangan-na pati' si mga sa'agihan-na kakurihan pagsirbi si Jesus pati' si mahalap sumat (4:7-15; 6:3-10; 11:21b-29; 12:7-10; 13:3-4). Ag'aghat-na liwat mga iya si Pablo pag'andam para si pagtakka-na ngan pagpadayon pagkulikta si amot nga nagtikangan-na mga iya si pa'agi ray ta'on (8:10-11). Agtugunan-na liwat mga iya nga ga'i makibiyo' si mga a'a nga ga'i agpanutu'o si Kristo (6:14–7:1) pati' nga ga'i pagkunsinti kon aniya' mga a'a magparapamasamwak mahi'unong si Kristo nga supak kuntra si nagparapamasamwak-na kas Pablo (11:3-4). Pwira pa sinan, agpada'anan-na mga iya si Pablo nga ungod gayod buhat-na kon ay nagpinugad-na ato sito surat (13:2).

Tangnga' si pala'in-la'in prublima nagsabi-na si Pablo sito surat, ato sa'anda'an-ta i bali kaklarado pag'isplikar kon pinapa'i i addangan a'a pagkiwa bilang dati na mag'adda si Jesus, nga i baha'o pa'agi pagtapit si Diyos gana' la'in kon ma'in i pagpabalyu-na si kinabuhi'-na si Jesus para si kinabuhi'-ta kam, nga aghimu-na kita kam baha'o hinimo ngan agbuwanan-na kita si trabaho pagpakatu'an si dimu'an a'a nga ag'ala'-na na si Diyos i maka'ulang si a'a pagtapit si iya pina'agi si Kristo. Kon

gana' may dina tuyu'-mo pagbasa si bug'os surat, basahon bisan hamok i kapitulo 2:14 pada'iray si 6:2.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Pag'isplikar-na si Pablo Hi'unong si Pagpanginanu-na si Mga Iya (1:3–2:11)
3. I Baha'o Pa'agi Pagtapit si Diyos (2:12–6:2)
4. I Padayon Pag'adda-na Mga Iya si Pablo pati' i Ga'i Pagpakibiyo' si Ga'i Magpanutu'o (6:3–7:16)
5. I Pagkulikta Amot para si mga taga Jerusalem (8:1–9:15)
6. I Pagpamatu'ud-na si Pablo si Pagka'apostul-na (10:1–12:21)
7. I mga Panugun-tugon pati' mga Pangumusta (13:1-14)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako apostul-na si Kristo Jesus tungod
si katuyu'an-na si Diyos. Atiya' agtangka' si ako si Timoteo nga bugtu'-ta
kam si pagtu'o.
Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' anan si syudad Cor-
into hasta pa i ditangnga' mga a'a anan nga nagtagama paghuwang si
Diyos si bug'os prubinsya-bi si Acaya.
2 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I Diyos nga Pirmi Agli'aw

3 Darayawon i Diyus-na pati' Tatay-na si Paragdalum-ta kam Jesu-
Kristo. Iya i Tatay nga bali kamaluluy'on ngan iya i Diyos nga pirmi
agli'aw. 4 Iya i magparali'aw si dimu'an mga kasamok si mga kinabuhi'
kami', basi' akali'aw may kami' si mga aniya' pala'in-la'in kasamukan-
na nga aggamit mismo si mga sakarawat kami' kali'awan tikang si
Diyos, 5 kay kon ay i pagsangyahan-na si mga pagsakit-na si Kristo ato si
kami' tungod si paghuwang kami' si iya, iya may liwat i pagsangyahan-
na si mga kali'awan sakarawat kami' pina'agi si Kristo. 6 Sanglit
kon nagsamukan kami', ahinabo' nan basi' ata'o kami' pagli'aw si
ka'am, ngan basi' akapadayon kam si espirituhanon kinabuhi'-bi.* Kon
nagli'aw kami', ka'am liwat agpakakarawat sinan ngan yaynan i mak-
abuwan si ka'am kusog nga maliyat pag'ilob si mga kasakitan pariho
si mga kasakitan nag'ilob kami'. 7 Sanglit ga'i kami' akawara'an si dati
kasiguruhan kami' hi'unong si ka'am kay akatu'anan kami' nga si kada
pagsakit-bi pariho si mga pagsakit kami' may, agpaka'ambit kam liwat
si mga magpakali'aw si kami'.
8 Mga kabugtu'an, aruyag kami' nga agpakatu'anan kam mahi'unong
si mga nag'ilob kami' kakurihan ari si prubinsya Asia. Bali gayod kagrabi
nga day ga'i na gayod kami' agpaka'agwanta ngan akawara'an na kami'
si dimu'an mga pagla'om kami' nga a'allom pa. 9 Si kamatu'uran ngani',
agpaka'abat kami' nga day nagpatukan na kami' si kamatayon nga gana'
na gayod sahimo kami'. Pero ahinabo' to basi' ga'i kami' agpantapod si
mga kalugaringon kami' lugod ari si Diyos dina, nga iya i magbanhaw
si dimu'an. 10 Agsalbar-na kami' si da'inan kagrabi kamutangan, ngan

* **1:6** Si Grikuhanon: agpadayon i katalwasan-bi, ngan i nagtukoy sinan i kalabbat-na si mabawa si pagtu'o tungod kay awili kas Pablo pagpasamwak bisan kon agsakit mga iya. Kulawin si 4:12-15.

saralbarun-na kami' liwat si mga titakka pa mga panahon. Awinan si Diyos i mahaya pagla'om kami' nga padayon i pagsalbar-na si kami' 11 ngan aniya' liwat sabulig-bi pina'agi si mga pangadyi'-bi. Mangno si uras nga agsarumanan-na si Diyos i pangadyi'-na si malabbat a'a para si kami', malabbat may liwat i magpamasalamat tungod si pagbuwan-na si kami' si pagpalangga'-na.

Agla'in i Planu-na si Pablo

12 Para si magpamakara'at si kami', yayto i saruman kami': Gana' si mga binuhatan kami' nga akabuwan kamamalu'an si kami' si bisan singnga lugara ato si kalibutan ngan labihan na i parti si pagpakihuwang kami' si ka'am. Klarado nga mga diyusnon to mga buhat tungod kay agsunod kami' i sagrado ngan tangkod pama'agi, ma'in sigon si kalibutanon kadunong kundi' sigon si pagtapod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. 13 Ga'i liwat kami' akammalo' si mga surat kami' si ka'am kay gana' sito nga ga'i sasabutan-bi si pagparabasa-bi. Ngan agla'om ako nga 14 si pagtikang-bi pagsabot sadurudiki'it mahi'unong si kami' ina'anto, anakka i uras nga agpakasabot kam si dimu'an ngan dayon sadayaw-bi kami' si la'in pariho si pagdayaw kami' may si ka'am ina'anto ngan anmas pa si pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o Jesus.

15 Tungod kay gana' duda-ko sinan, agplano ako pagbisita si ka'am dahulo basi' adubli i pagpulus-bi. 16 I planu-ko kunta' pagbisita si ka'am si pada'iray-ko si prubinsya Macedonia ngan pahapit gihapon si ka'am nan si pagbalik-ko tikang ari. Mangno ka'am na i bahala' magbulig parti si biyahi-ko pan prubinsya Judea. 17 Ngan ga'i pakatuman-na si planu-ko, gasi-bi ba' nga ako i a'a nga gana' kapirmanintihan-na si isip-na? O akapariho ba' ako si gana' prinsipyu-na a'a nga si uras paminugad-ko, “Oho', oho' gad,” salli'an-ko dayon si pariho uras si pagpinugad, “Ga'-ko, ga'-ko bali'”?

18 Pariho si Diyos nga gana' pagliliwatun-na, ga'i may liwat agsalli' i mga “Oho'” kami' pada'iray si “Ga'i” tungod kay i mga turo' kami' tikang si iya. 19 Gana' nagsalli'an kami' si mga nagparapasamwak kami' kas Silas pati' Timoteo mahi'unong si Dadi'-na si Diyos nga si Jesu-Kristo. Kay parti si iya, gana' sito kabubullu'an ngan pirmi un-god i kinapakalihan. 20 Bisan pira i mga nagsa'ad-na si Diyos, pirmi to a'ungod pina'agi si Kristo. Sanglit pina'agi si iya, agpakapinugad kita kam “Amen” pagpakatu'an nga angabuyon kita ngan pagdayaw si maka'angayan kina'iya-na si Tata'. 21 I Diyos mismo i magpatangdo' si kami', ngan da'inan may si ka'am pagsunod si Kristo ngan iya liwat i padayon magpabaskog si dati na pag'adda-ta si Kristo. Iya i magtu'in si kita 22 pati' i magbuwan pangngilalahan nga kita kam i mga ginsakupan-na. Agpa'ayup-na si mga kasing-kasing-ta i Espirito Santo bilang antisipo si dimu'an kararawatun-ta.

23 I Diyos i manistigos si kamatu'uran nga i ga'i pagbwilta-ko pan Corinto basi' ga'i kam agpakamalu'an ngan akapurbar si ka'istriktu-ko. 24 Ma'in nga agpipirit kami' pagdalom si mga tuluhu'an-bi, kundi' ag-parabulig hamok kami' nga agpakakarawat kam kalipayan kay amaskog hamok i pagsunud-bi pina'agi si pagtutu'u-bi.

2

1 Sanglit murayaw i pamurubu'ut-ko nga ga'i pagpadayon dahulo si
pagpada'inan-ko nga sigurado akabuwan to dina kabidu'an si ka'am
pariho si pa'agiray pagbisita-ko. 2 Say pa may i mala'a pagbuwan kali-
payan si ako kon sapabidu'-ta na kam? Gana' na. 3 Agsurat ako da'iray
siray, basi' si utro pada'inan-ko, ga'i ako sabuwanan-na kabidu'an si
mismo mga a'a nga kunta' tibuwan si ako kalipayan. Kay si pagsurat-
ko, gana' la'in si inisipan-ko kon ma'in hamok nga agkarilipay kam dina
kon akapada'inan ako nga angumpurmi ako si mga buhat-bi. 4 Masamok
gayod i pamurubu'ut-ko ngan bali i kabaraka-ko si ka'am hasta nga
akapanangis ngan pagsurat-ko siray. Ma'in ray pagtutullod si ka'am si
kabidu'an, kundi' pagpakatu'an kon ay i kahaya-na si paghigugma'-ko si
ka'am.

I Pagpasaylo

si Magbuwan Kabidu'an

5 Kon aniya' addangan nga akapabido', ma'in ako i ura-ura
makatama'an kundi' ka'am dina dimu'an bisan kon i ditangnga' ga'i
gayod aka'ura-urahan. Sapinugad-koy to nga ga'i anubra si sakaya-
na sinan a'a. 6 I kastigo makadat'og si iya nga nag'alagaran-na si
kalabbatan, tama' hamok para si iya. 7 Kinahanglan i pagpasaylu-bi
pati' pagli'aw-bi si iya ina'anto basi' ga'i iya alimbo si ura-ura kabido'.
8 Sanglit agsagda-ko kam pagbuwan si iya kasiguruhan si gugma'-bi
nga agkarawat-bi na iya. 9 I rason kon ay kay agsurat ako si ka'am
da'iray siray basi' sakatu'anan-ko kon agkapara'i ba' kam si uras si
pagpurbar, kon agpanunod ba' kam si dimu'an nagturu'-ko si ka'am. 10 Si
pagpasaylu-bi sinan a'a, agtapura kam nga agpasaylu-ko namay liwat
iya. Say may ako nga akadiri' sinan. Sabuhat-koy nan nga sakulawan-
na si Kristo basi' hul'os i pag'aradda-bi, 11 ngan basi' ga'i akabuwanan
pa'agi si Satanas nga sapirdi-na kita, kay ma'in na kita baha'o si mga
pama'agi-na nga bali kalisto.

I mga Parapasamwak

si Baha'o Pa'agi-na si Diyos

Pagtapit si iya

12 Kahuman si pakapabawa-ko sinan surat, pada'iray ako si syudad
Troas pagpasamwak si mahalap sumat mahi'unong si Kristo. Ari ako
aka'abat nga day agdahulo pag'andam i Ginu'o si mga kasing-kasing-
na si ka'aha'an, 13 pero ma'in pa murayaw i pamurubu'ut-ko kay ga'i
sabagatan-ko ari si Tito, i bugtu'-ko si pagtu'o nga kunta', manaru'o
si ka'am ro. Sanglit anarit ako ngan agdiritso ako pan prubinsya
Macedonia.
14 Pero salamat si Diyos kay agpabungyud-na kita kam pirmi si iya
pariho si mga magpanda'og si girra nga pamasallod si syudad bawa
i pagrayhak. Ahimoy to tungod si dati na pag'adda-ta si Kristo ngan
pina'agi si kita, agsamwak i mga allingon mahi'unong si iya si bisan
singnga lugara. Para si magpakatu'anan sito, day bahoy to nga bali
pag'alimwagan. 15 Kay si pagbahu-na si Diyos, kita kam i makapariho
si bahu-na si Kristo bisan singnga kita pa'arop, bisan kon awinan kita
huwang si mga taralwason o ma'in ngani' si mga mammatayon nga

bulag si Diyos. 16 Para si mammatayon, akapariho kita kam si bahu-
na si mga minatay nga agtatala mga iya tungod si pagdiri'-na mga iya
si pagpaki'adda-ta si Kristo. Para si taralwason namay, i kina'iya-ta aka-
pariho si sangngit-na si mga allom nga sigi tatapit si iya. Tara', say may i
makakaya pagbuhat sito trabaho? Gana'. 17 Pero para si kami', kon buhat
kami' to, ga'i kami' aka'irog si malabbat mga a'a nga agparapanlibutan-
na i allingun-na si Diyos para hamok agpakaganansya. Lugod, tungod
si dati na pag'adda kami' si Kristo, tangkod i pagpahalling kami' tungod
kay agtahap kami' nga agpakali i Diyos ngan tungod liwat kay tikang si
iya i mga allingon kami'.

3

1 Gasi-bi ba' nga agparapahambog kami' gihapon si mga kalugaringon
kami'? Katu'anan ako nga aniya' magparapamawa surat basi' tinapuran
gayod i pagkakilala-bi si mga iya. Kinahanglan ba' irog kami' nan? O
i pagkagasi-bi nga agkinahanglan pa kami' si surat-bi para akilala si
la'in? 2 Ka'am na mismo i surat nga akilala kami' ngan ga'i nan apara'
si mga inisipan kami'. Kinatu'anan to ngan sabasa-na si dimu'an a'a
anan si ka'am kon ay i ungod katungdanan kami'. 3 Ka'am i klarado
nga akapariho si sinurat-na si Kristo nga iya i tinakkahan-na si mga
trabaho kami'. Ma'in tinta i naggamit paglitra kundi' i Espiritu-na si
gana' kamatayun-na Diyos i magpaklaro sito. Ngan ga'i to ahimo si
pinirit pagdalom nga iya i trabahu-na si bala'od siray nga nagpamarka
si malambo bato, kundi' day nagpamarkay to si mga inisipan-bi kay
kinalugaringon i pagsunud-bi.

4 Da'inan sinan i kahaya-na si kasiguruhan kami' si pangulawan-
na si Diyos nga gana' la'in nagkinahanglan kami' pangngilalahan kon
ma'in hamok ka'am tungod si dimu'an nagpumwan-na si kami' si Kristo.
5 Ma'in nga sakaya kami' to tikang si kalugaringon kami', kundi' sahimo
kami' i nagpatubyan si kami' trabaho tungod si Diyos. 6 Iya i magbuwan
si kami' si abilidad bilang mga parapasamwak si baha'o pa'agi-na si
Diyos pagtapit si iya. Aghimu-nay to si Diyos ma'in si sinurat bala'od
nga akatapit kita si iya tungod si pagsunud-ta, kundi' i Espiritu-na dina
i nagpa'ayup-na paggiya si kita. Kay kon i sinurat bala'od i nagsunud-ta,
agbubulag kita si iya hasta nga day minatay na kita, pero kon i Espiritu-
na i nagsunud-ta, sa'angkun-ta i ungod kinabuhi'.

I Ka'angayan-na

si Baha'o Pa'agi-na si Diyos

Pagtapit si Iya

7 Ngan pagpakatu'an si kada'an pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya, nga
iya i Bala'od nga nagpasurat si malambo bato, paluwa' i maka'angayan
danta'-na si Diyos bisan kon i tinakkahan-na sito i pagbulag-ta si iya.
Tungod si katalaw sinan danta' nga agsiga si bayhun-na si Moises, ga'i
agpakabuslong maliyat i mga a'a-na si Israel bisan kon agtikapara' to.
8 Pero mas labaw pa sito i ka'angayan-na si pa'agi-na si Espirito. 9 Kon
aniya' ka'angayan-na si kada'an pa'agi magpamatu'od nga angay i a'a
nagpatukan kamatayon, iya pa ba' i pa'agi-na si Espirito nga maghimo
si kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos! 10 Kon sugad, i Bala'od
siray nga aniya' ka'angayan-na day gana' na sito ka'angayan-na ina'anto

tungod kay atiya' na i baha'o pa'agi nga mas maka'angayan pa. 11 Pwira
sinan, bisan bali ka'angayan si panikangan si ga'i ray mag'idad maliyat,
anmas pa liwat i ka'angayan-na si mag'idad to hasta si kahastahan!
12 Sanglit, tungod si kahaya-na si dati kasiguruhan si nag'andoy kami',
gana' katalaw kami' pagpaguwa' si dimu'an mga papahallingon kami'.
13 Ma'in kami' pariho si Moises nga agtambunan-na i bayhun-na si
pudong nga ga'i agpakakulaw i mga a'a-na si Israel si pagpapara'-na si
danta'. I magsana'ag dina si kami' i gana' kapaparungun-na. 14 Pero
si mga iya gana' mga karuyag-na pagsabot sanglit agbuta-na mga iya
si Diyos, nga hasta ina'anto mga panahon day nagtambunan pa sinan
pudong i mga kaparihu-na si mga a'a-na si Israel kay agpakangbungul-
bungol pa mga iya bisan sumiran binasa si mga iya i Kasuratan hi'unong
si kada'an pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya. Yaynan pagpakangbungul-
bungol, gana' paghahalapun-na kon ma'in hamok pina'agi si pag'adda si
Kristo. 15 Bisan tubtob ina'anto allaw, kon nagbasa i sinurat-na si Moises,
day awinan pa i pudong agtambon si mga kasing-kasing-na. 16 Pero
kon angako' i a'a pagsunod si Paragdalom, a'ala' i tambon. 17 I Parag-
dalom pati' i Espirito Santo ag'adda, sanglit bisan say i nagdaluman-
na si Espirito nagpabawa-na si Paragdalom, ma'in na iya uripon si
kada'an pa'agi-na si Diyos pagtapit si iya. 18 Ngan huwang kita kam
dimu'an magpanutu'o si mga gana' tambun-na, kay si paniga-na si kita
si maka'angayan kina'iya-na si Paragdalom, anguntali' may to si la'in.
Tungod sinan siga, sigi sasalli' i kina'iya-ta pag'irog si tawa'-na ngan sigi
tatamba i sa'ambit-ta sito maka'angayan kina'iya sigon si nagparabuhat-
na si Paragdalom, nga iya i Espirito.

4

1 Kon sugad, pina'agi si kalu'uy-na si Diyos akatu'inan kami' sito
trabaho, sanglit ga'i kami' agkadirisgusto. 2 Lugod, agsa'ad kami' nga
ga'i gayod kami' anhimo si mga buhat nga tinago' o magbuwan ka-
mamalu'an. Ga'i kami' agdaya' si mga a'a ngan ga'i agburubaliskad
kami' i allingun-na si Diyos. Lugod agpadayon kami' dina pagpaklaro
si kamatu'uran ngan iyay nan i pa'agi kami' pagdugok si kada a'a basi'
bugana' pa nga sasayuran-na mga iya nga mga pinabawa-na kami'
si Diyos. 3 Ngan bisan kon day nagtambunan pa i mahalap sumat
nagparapasamwak kami' tungod kay ga'i mga iya agpakasabot, yaynan
mga a'a i magpanlalangngan si lalan pada'iray si kamatayon nga bulag
si Diyos. 4 I mag'isisiyo si pagkadiyus-na si Diyos si ina'anto panahon,
iya i magtambon si isip-na si mga a'a nga agdiri' pagtutu'o si ungod
Diyos, basi' ga'i mga iya sakulawan-na i danta'-na si mahalap sumat
nga iya i pagpakatu'an si maka'angayan kina'iya-na si Kristo. Si Kristo,
iya i kinakulawan nga irog si kina'iya-na Diyos. 5 Si pagparapasamwak
kami', ma'in i mga kalugaringon kami' i nagpadadayawan kami' kundi'
si Jesu-Kristo dina i nagparasabi kami' nga iya i Paragdalom, ngan
kami' may i mga rilihugun-bi, sigon si mga karuyag-na si Jesus. 6 Si
Kristo i nagpasamwak kami' kay agpakatu'an-na kami' si Diyos si kata'o
hi'unong si maka'angayan kina'iya-na. I Diyos nga magpadanta' siray si
kalu'uman si pagpinugad, “Andanta'a,”* iya i magpasiga si danta' si mga
kasing-kasing kami' ngan da'inan may liwat si ka'am basi' akabuwanan

* **4:6** Gen 1:3

kita kam sito kata'o hi'unong si ka'angayan-na nga awinan agsana'ag si bayhun-na si Kristo.

I Gahum-na si Diyos

si Tinarabahu'an-na si A'a

7 Bisan kon bali kagamhanan i kata'u-ta hi'unong si maka'angayan
kina'iya-na si Diyos, kita kam i nag'isihan sito kayamanan nga day mga
biso' hamok. Ada'itoy to basi' kinatu'anan nga i gilalabawi gahom tawa'-
na si Diyos, ngan ma'in tikang si kita kam. 8 Buwanan-ta kam halim-
bawa' mahi'unong si pagparapasamwak kami'. Nagparapamakurihan
kami', pero ga'i kami' agsintir. Bali i mga kalisang kami', pero ga'i
kami' akawara'an pagla'om. 9 Bali i mga inantos kami' tungod si pagtu'o,
pero ga'i kami' agpata'anan-na si Diyos. Nagparadabal kami' hasta nga
anlugmok, pero bisan kon agkamaratay kami' ga'i kami' sapabulag-na
mga iya si Diyos. 10 Pirmi kami' ag'atubang si kamatayon pariho si Jesus
nga nagmatay tungod si ga'i pagkarawat si mga nagparapasamwak-
na. Da'inan sinan i nagpara'atubang kami' basi' kinatu'anan nga ungod
a'allom iya pina'agi si kada paglibri-na si kami' si mga kadilikaduhan.
11 Kamatu'uran nan kay kita kam dimu'an nga mga allom pa, pirmi
nagpa'intriga si mga sitwasyon nga matapit i kamatayon hi'unong si
pagsirbi-ta si Jesus, basi' kinatu'anan nga ungod a'allom iya ato si mga
puhu'-ta kam nga mga minatay na kunta' kon ma'in tungod si iya. 12 Kon
sugad, i trabaho kami' pagpasamwak, iya i magbuwan si kami' kakuri-
han nga bangin hasta i kamatayon liwat, pero iya dina i magbuwan si
ka'am si baha'o kinabuhi'.
13 Aniya' maka'anna' si Kasuratan: “Agtapod ako si Diyos sanglit tin-
uyu'an i pagpahalling-ko.”† Pariho sinan klasi pagtapod, agtapod liwat
kami' sanglit padayon i pagparapahalling kami' 14 kay akatu'anan kami'
nga i magbanhaw si Ginu'o Jesus, iya liwat i mamanhaw si kami' pariho
si Jesus ngan iya gihapon i mamawa si kami' hasta si ka'am atubang
si Jesus. 15 Padayon kami' si pagpasamwak basi' i mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos nga nagkarawat-na si tikatabbol mga a'a,
iya i magpalabbat si mga pasalamat-na mga iya ngan pina'agi sinan
kinaklaruhan i maka'angayan kina'iya-na si Diyos. Kon sugad i dimu'an
manakka si kami', para si kahalapan-bi.

I Pag'istar ari si Langit

1Cor 15:12-57; 1Tes 4:13–5:3; 2Ped 3:1-18; Pgpk 20:11–21:5

16 Tungod kay pirmi paluwa' i gahum-na si Diyos pina'agi si mga
kaluyahan kami', ga'i kami' agkahurulop. Bisan kon si gawas i pagkuku-
law si puho' kami' sigi luluya, sigi may kukusog i sallud-na sito kada
allaw. 17 I mga grabi kasamukan kami', day maningkarang ngan
makali' kay iya i magsalli' si kami' si hinay-hinay hasta nga a'andam
kami' paghuwang si maka'angayan kamutangan nga gana' katapusan-
na. Si da'inan pa'agi sa'angkon kami' i unra nga mas labaw pa si mga
kasamukan si kinabuhi' kami' ina'anto. 18 Kon sugad i nagpanginanu-
ta kam hamok pahalap, iya i mga espirituhanon nga ga'i kinakulawan
imbis nga i mga sakulawan-ta dina, kay i mga sakulawan-ta ina'anto ga'i
agliyat, pero gana' katapusan-na si mga espirituhanon.‡

† **4:13** Salmo 116:10 ‡ **4:18** Si Grikuhanon: mga ga'i kinakulawan.

5

1 Akatu'anan na kita nga kon arungkab nag'istaran-tay to ina'anto
payag-payag ato si kalibutan nga iya i aniya' kamatayun-na puhu'-ta,
aniya' ruma'-ta nga hinimu-na si Diyos kon awiray na kita si langit.
Adday to ruma' nga gana' karurungkabun-na kay ma'in to tinindug-na
si a'a. 2 Myintras ato pa kita, ag'araba kita kay mahaya i pag'anduy-ta
nga sa'angkun-ta i langitnon puhu'-ta, 3 kay kon sa'angkun-ta naynan,
ga'i na kita aka'abat si pangulangan-ta parti si puhu'-ta. 4 Kay myintras
allom pa i kalibutanon puhu'-ta, padayon i pag'araba-ta ngan pirmi kita
masurub'on tungod si karuyag-ta nga akapanlangit. Da'inan i alabatan-
ta kay ga'i kita aruyag nga amatay kundi' pagkarawat diritso si langitnon
puhu'-ta si pagbwilta-na si Kristo, basi' akatambunan to puho' ngan
agpadayon si ungod kinabuhi'-na ngan apara' i aniya' kamatayun-na.
5 I katuyu'an-na si Diyos si paghimu-na si kita kam, iya nga sa'angkun-
ta i langitnon puho', ngan agpa'ayup-na si kita i Espirito Santo bilang
antisipo si kasiguruhan-ta.

6-8 Kon sugad, ga'i gayod kami' akawara'an pagla'om ngan labaw i
karuyag kami' pag'amban sito puho' ngan paghuwang si Ginu'o tungod
kay akatu'anan kami' nga kon ga'i pa kami' aka'amban si kalibutanon
puho', ga'i pa kami' liwat akapada'iray si Ginu'o. I karuyag sidngun-ko
nga bisan kon ga'i pa kami' akahuwang si Ginu'o ina'anto, ngan ga'i iya
sakulawan kami', agtapod pa kami' si iya. Kinahanglan nga i kinabuhi'
kami' agbasar si pagtutu'o kami'. 9 Sanglit aghingyap kami' gayod nga
sapalipay kami' iya bisan kon ato pa kami' si kalibutanon puho' o kon
pa'amban na sito, 10 kay kita kam dimu'an agbiririyo' pag'atubang si
panhuhusgaran nagtingkulu'an-na si Kristo, basi' sapakatu'an-na kon ay
i sakarawat-na si kada addangan sigon si binuhatan-na ato si kalibutan,
magin mahalap may to o gana' pulus-na.

I Katuyu'an si Pagpa'aradda
Roma 10:5-15; 1Cor 9:16-22; 1Tim 4:1-5

11 Sanglit, tungod kay agara' na kami' si angay pagtahap si Ginu'o,
agparapurbar kami' pagpamatu'od nga tikang si Diyos i katungdanan
kami'. Akatu'anan i Diyos si dimu'an parti si kami' ngan mahaya i
pagla'um-ko nga aka'anna' to liwat si mga inisipan-bi. 12 Ma'in nga
ag'alsa kami' gihapon i mga kalugaringon kami' si ka'am pariho si
pag'abat-bi siray, pero agbuwanan kami' kam pa'agi nga ga'i kami'
agkasipugan-bi si la'in, basi' agpakasaruman kam si mga magpara-
pamahambog hi'unong kon ay i kinakulawan si gawas imbis i ungod
pagka'a'a-na mga iya. 13 Kon ma'in may dina husto i mga isip kami' si
pag'abat-na mga iya, gana' sapayan-na, tutal atuman may i katuyu'an-na
si Diyos. Pero kon mga mahalap i mga inisipan kami', ka'am may liwat
i makaprubitso sito. 14 Akada'inan kami' tungod si gugma'-na si Kristo
nga agbuwan si kami' si kadisidido pagsirbi si iya, kay ag'arabuyon kami'
nga aniya' mamatay addangan para si dimu'an. Kon sugad, day agka-
maratay na i dimu'an. 15 Agpakamatay iya para si dimu'an basi' kunta'
i mga kinabuhi'-na si dimu'an a'a ato si kalibutan ga'i agpanginano si
mga kalugaringun-na hamok, pero manginano dina si addangan nga
agpakamatay ngan nagbanhaw para si mga iya.

16 Sanglit tikang si pakakatu'an-ta sito, gana' na a'a nagkukulawan-ta
nga agbasar si kinakulawan kamutangan-na. Bisan kon da'ito dahulo i

pagkukulaw-ta siray si Kristo, ga'i nayray irug-ta ina'anto. 17 Kon sugad,
bisan say nga ag'adda na si Kristo, adda na iya baha'o hinimo. Arungay
na i dati pagka'a'a-na ngan paluwa' i baha'o. 18 Yayto dimu'an i buhat-na
si Diyos. Bisan kon i sala'-ta i maka'ulang si pagtapit-ta si iya siray hasta
nga magin kuntra-ta iya, iya mismo i mag'ala' sito pina'agi si kamatayun-
na si Kristo basi' maki'adda kita si iya. Kita kam i nagbuwanan-na si
trabaho pagpakatu'an sito 19 si dimu'an a'a si kalibutan nga ag'ala'-na na
i maka'ulang si pagtapit-na mga iya pina'agi si Kristo. Ga'i na agsukut-na
i mga a'a si mga sala'-na. Kami' i nagtapuran-na pagsumat nga aka'adda
na mga iya si iya. 20 Kon sugad, kami' i nagtu'inan-na magtunggo para
si Kristo nga day aghimu-na kami' tulay si Diyos pagsumat si ungod
karuyag-na si mga a'a. Yayto i nagparapangaghat kami' si arun-na si
Kristo: Maki'addaha kam si Diyos. 21 Bisan kon gana' sala'-na si Kristo,
tinuyu'an-na si Diyos pagpalugtok si sala'-ta kam ari si iya, basi' pina'agi
si pag'adda-ta si iya, sapa'ambit-na kita si Diyos si pagkamatadung-na.

6

1 Tungod kay agturumuy-tumoy kami' si Diyos agtrabaho, ag'aghat
kami' kam nga dakam agkawangu-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-
na si Diyos nga sakarawat-bi na 2 kay agpa'anna'-nay to si Kasuratan:
Agpanginanu-ta kam ngan panakka-na si tama' uras pagpalangga' si
ka'am,
ngan agbuligan-ta kam panakka-na si allaw nga kinahanglan salbar-ko
na kam.*
Sumatan-ta kam, agtikang na ina'anto i uras si pagpalangga'-na, ngan i
allaw liwat si pagsalbar-na.

I mga Kakurihan-na si Pablo

3 Agmato gayod kami' si mga kiwa kami' nga aka'ulang si bisan
say pagtapit si Diyos basi' gana' makapara'at parti si trabaho kami'
pagsirbi si iya. 4 Lugod, aghimo kami' i dimu'an pa'agi nga mahalap
i pagkukulaw si mga kalugaringon kami' sigon si katungdanan-na si
kada addangan bilang rilihugun-na si Diyos. Kinakulawan to si pa-
dayon pagsirbi kami' bisan kon kinahanglan i pag'ilob kami' si mga
kasamukan, mga kakurihan pati' si mga kabidu'an. 5 Huwang na sito i
mga kadabalan, kaprisuhan pati' i pagsaramulyu-na si ka'aha'an tungod
si kami', i mga kabudlayan si trabaho, i mga kakulangan si paturi pati' i
mga kalingantuhan. 6 Tungod si paglikay kami' si pagparapakasala', si
pagsabot kami' si mga pama'agi-na si Diyos, si kalanga si paturos kami'
pati' si kadaluman kami', klarado nga mga rilihugun-na kami' si Diyos.
Kinakulawan to liwat kay ag'ayupan-na kami' si Espirito Santo ngan
hul'os i gugma' kami'. 7 Klaradoy to liwat tungod si pagparapasamwak
kami' si kamatu'uran, ngan tungod liwat nga paluwa' si mga buhat kami'
i gahum-na si Diyos. I pagkamatadong kami', akapariho si armas nga iya
i makalupig si mga kuntra kami'. 8 Nagpa'unrahan kami' si ditangnga'
mga a'a, pero aniya' may liwat magparapandis'unra. Nagparadayaw
kami' si ditangnga', pero aniya' may liwat magparapamakara'at. Bisan
kon ungod kami' mga rilihugun-na si Diyos, nag'arun-arunan pa kami'
gihapon si ditangnga' nga mga parapakunu-kuno. 9 Bisan kon kilala
kami' si bisan singnga lugara, agparapakanglingas-lingasan-na hamok

* **6:2** Isa 49:8

kami' si ditangnga'. Pirmi na kami' agtamtam si kamatayon, pero
sakatu'anan-bi may nga allom pa kami'. Bisan kon nagpatukan kami'
simpira tungod si pagtu'o kami', ga'i kami' agkamaratay. 10 Kon nagku-
lawan, pariho kami' si mga masurub'on, pero si kamatu'uran mga
malipayon dina i mga kasing-kasing kami'. Mga anggana' kami' si mga
kalibutanon inanna' pero akabuwan kami' si espirituhanon kayamanan
para si la'in. Anggana' kami' gayod, pero aniya' mga tawa' kami' si
dimu'an nagkinahanglan kami'.
11 Mga hinigugma'-ko taga Corinto, gana' gayod nagtago' kami' si
mga allingon kami' to ngan agpakulaw kami' si ka'am i paghigugma'
kami'. 12 Ga'i kami' agpugong si mga alabatan kami' para si ka'am, pero
agpugungan-bi i tawa'-bi para si kami'. 13 Kunta', akapariho kam si mga
dadi'-ko nga agpakulaw may liwat si mga gugma'-bi.

I Ga'i Pagbiyo'

si Ga'i Magpanutu'o
1Cor 7:1-40; Efeso 5:22-33; 1Ped 3:1-7

14 Dakam makibiyo'† si mga a'a nga ga'i agpanutu'o si Kristo. Karuyag
sidngun-ko i klasi si pagbiyo' nga aniya' ubligasyun-bi pagkumpurmi
si mga iya kay ga'i pwidi agka'adda i pagkamatadong pati' i karat'an o
ma'in ngani' i kadanta'an pati' i kalu'uman. 15 Ma'in angay aghuwang si
Kristo pati' si Satanas nga nag'arunan liwat Belial. Ngan ga'i agkapariho
i magtutu'o si Diyos pati' i ga'i magtutu'o. 16 Ma'in liwat angay nga
nag'ampu'an i mga diyus-diyos ari si templu-na si gana' kamatayun-na
Diyos. Kita kam i makapariho si templu-na si Diyos kay agpinugad iya,
“Pa'ayop ako si mga a'a-ko
ngan pahuwang si mga iya,
basi' ako i Diyos nag'ampu'an-na mga iya,
ngan mga iya may i mga ginsakupan-ko.”‡
17 Sanglit, “pabulaga kam si mga ga'i magpanutu'o,
ngan pamatalaha kam,” lingun-na si Paragdalom.
“Dakam agkabararaw si mga marigsok buhat,
mangno kon tuman-bi to, palangga'-ta kam.§
18 Ako i magin Tatay-bi
ngan ka'am may i mga dadi'-ko,” lingun-na si Makagagahom Parag-
dalom.*

7

1 Mga hinigugma'-ko kahuruwangan, tungod kay agsa'aran-na kita
kam si Diyos sito dimu'an, pagara'-ta kam i mga kalugaringun-ta
paglikay si pagparapakasala' magin i kinakulawan o i sallod si kita.
Maniguro kita nga sigi mamatgas i diyusnon kina'iya-ta pina'agi si
pagtahap si iya.

Alipay si Pablo si Pagbag'u-na

si mga taga Corinto

---

† **6:14** Si Grikuhanon: Dakam ag'adda yugo, ngan i halimbawa' sinan i pagdangallahan, pagbakas si nigusyo, pag'impliyo, pagmyimbro si pariho grupo, pati' i ditangnga' pa nga aniya' da'inan ubligasyon. Kulawin si 1Cor 5:9-11. ‡ **6:16** Lev 26:12; Jer 32:38; Ezek 37:27 § **6:17** Isa 52:11; Ezek 20:34,41 * **6:18** 2Sam 7:14; 7:8

2 Buwani-bi kami' lugar si mga kasing-kasing-bi nga kinakulawan i
paghigugma'-bi si kami'. Gana' mara'at buhat kami' si bisan say si ka'am,
ngan ga'i kam aglipat kami' o ma'in ngani' agdaya'an kami'. 3 Bisan kon i
pagkagasi-bi nga agparabuhat-koy nan, ga'i kam agpatukan-ko si kastigo
nga angay para sinan kay sigon si dati sumat-ko si ka'am, aghigugma'
kami' kam ngan gana' makapabulag si kita kam bisan pa i kamatayon.
4 Ga'i ako agruha-duha pagdayaw si ka'am kay mahaya i pagtapud-ko si
ka'am. A'aghat ako ngan bisan kon aniya' mga kasamukan kami', ga'i
nan aka'ulang si mga kalipayan kami'.

5 Kay ngan pada'iray kami' si prubinsya Macedonia, gana' si kami'
durudiskansuhay ngan nagparasamok balang ta'ud-ta'od. Pirmi aniya'
manguntra si kami' ngan gana' pahuway-na si mga kabaraka kami'.
6 Pero i Diyos nga ata'o pagli'aw si mga magpakawara'an pagla'om,
iya liwat i magli'aw si kami' tungod si pagtakka-na si Tito. 7 Ma'in
hamok tungod si pagtakka-na, pero labihan na i sumat-na nga ali'aw
iya mahi'unong si ka'am. Agsumatan-na kami' nga agkararuyag kam
pag'ikukulaw si ako ngan agkabirido' kam si pagpapaddi-bi si kasing-
kasing-ko. Sasayuran-ko liwat nga bali kam kadisidido pag'apin si ako
pati' pagbulig si trabahu-ko ngan pina'agi sinan dimu'an, akatambahan
i kalipayan-ko.

8 Bisan kon akabuwan si ka'am kabidu'an i surat-ko siray, ga'i ray
agbasulan-ko. Agbasol gad ako ngan dahulo si pakakatu'an-ko nga
agkabirido' kam si makali' uras si surat-ko. 9 Pero alipay gayod ako
ina'anto, ma'in tungod kay sapabidu'-ta kam, pero tungod kay pina'agi
si kabidu'an-bi, agpakabasol kam huwang si pagbag'o. Aggamit-na si
Diyos i kabidu'an-bi sigon si katuyu'an-na ngan tungod sinan gana'
mapirdi si ka'am ni ay pa may si mga buhat kami'. 10 I diyusnon kabido',
iya i magbuwan si a'a isip pagbasol huwang si pagbag'o basi' agtatapit
iya si Diyos ngan ma'in barasulan bisan ay i sa'agihan-ta pada'iray si
katalwasan nagtatakka-ta. Pero i kabidu'-na si kalibutanon a'a, iya
dina i makapatala si iya si Diyos hasta nga akabulag na iya si uras
si kamatayon. 11 Kulawi-bi daw kon ay i sa'angkun-bi tungod sinan
diyusnon kabido': Awinan na si ka'am i pagpaniguro pagtuman si
karuyag-na si Diyos, i pagpamatu'od nga ga'i kam angabuyon si sala', i
pag'abat-bi kabidu'an hi'unong si magbuwan kamamalu'an, i kabaraka-
bi nga a'among kam si titakka kastigo sinan a'a, i mga pag'anduy-
bi nga agka'aradda kita kam, i kadisididu-bi pag'apin si ako, ngan i
pagpanginanu-bi si pantay paghusgar si sala'an. Ngan ato sito dimu'an
agpamatu'uran-bi nga gana' labut-bi si mahinabo'. 12 Sanglit bisan kon
akasurat ako da'iray si pa'agi ray si ka'am, ma'in ray para si kahalapan-
na si magbuhat mara'at si la'in o para si makabuhatan, pero paray ray
basi' agpaka'intom kam kon ay i kahaya-na si pagpanginanu-bi si kami'
sigon si dati sakatu'anan-na si Diyos. 13 Sanglit, tungod kay atuman to,
akakarawat kami' kali'awan.

Pwira pa sinan, akatambahan pa liwat i kalipayan kami' tungod si
kalipay-na si Tito kay agbuwanan-bi kamurayaw i kasing-kasing-na.
14 Agparadayaw-ko kam si iya, ngan ga'i may liwat ako agpakamalu'an-
bi. Kamatu'uran i dimu'an nagparasumat kami' si ka'am, ngan pariho
sinan agpamatu'od nga ungod may liwat i dimu'an pagdayaw kami' si
ka'am ari si Tito. 15 Si paka'intum-na si pagkamasinununurun-bi, akatam-

bahan pa liwat gayod i paghigugma'-na si ka'am kay agpama'ubos kam bawa i mahaya rispito ngan pag'istimar-bi si iya. 16 Mahaya gayod i kalipay-ko ina'anto tungod kay hul'os na i pagtapud-ko si ka'am.

8

I Pagbuwan

si mga Magkinahanglan
2Cor 9:6-15; Roma 13:8; Flp 4:10-19
1Tim 6:3-10; Hebro 13:5

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ina'anto namay aruyag kami' pagpakatu'an si ka'am mahi'unong si nagpumwan-na si Diyos si manniniripon pag'ampo' si mga lugar to ato si prubinsya Macedonia. Agpakakarawat mga iya si pala'in-la'in pa'agi pati' abilidad nga akapa'ambit si mga anggana'. 2 Bisan kon grabi gayod i mga pagpurbar si mga pagtu'u-na, anubra lugod dina i mga kalipayan-na mga iya ngan tungod si pagka'anggana'-na mga iya, paluwa' i kina'iya si pagkamabinuwan-buwanon. 3 Akatistigos gayod ako nga agpamuwan mga iya takka si mga sahimu-na ngan anubra pa ngani' si mga sakaya-na. Tikang gayod si mga kalugaringun-na karuyag, 4 makibagaw mga iya nga kon pwidi agpakatugutan pagpa'ambit si mga bulig-na para si mga kaparihu-na nga nagtagama paghuwang si Diyos ari si Judea. 5 Ngan ga'i kami' anggasi si mga nagbuhat-na, kay ma'in hamok i pagpa'ambit pero agbuhat-na dahulo mga iya i pinaka'impurtanti sigon si katuyu'an-na si Diyos nga iya i pag'ako' si pagdalum-na si Ginu'o, ngan iya na dina i pagpamatubyan-na si mga kalugaringun-na si kami'. 6 Tungod kay agsa'aran-bi si Tito ngan kana'an-na si ka'am nan siray nga amulig kam liwat si mga taga Judea, agbagawan kami' iya pagpadayon na hamok si nagtikangan-na trabaho anan si ka'am basi' atapos i pagtipun-na nga kinakulawan i pagkamabinuwan-buwanun-bi. 7 Bantugan kam sito dimu'an maka'angayan kina'iya, magin si pagtapod si Diyos, si pagpahalling para si iya, si kata'o hi'unong si iya, si pagtalinguha pagsirbi si iya hasta si paghigugma'-bi si kami'. Sigon sito mga kahalapan, padagusu-bi i pagkamabinuwan-buwanun-bi.

8 Ma'in nga agmandu'an-ta kam, pero aruyag hamok ako nga sapurbaran-ko i kahul'us-na si gugma'-bi pina'agi si pagpakumparar sito si pagtalinguha-na si mga taga Macedonia. 9 Ngan da'inan may, ma'in na kinahanglan nga mandu'an-ta pa kam tungod kay sayod may kam kon ay i kahaya-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. Bisan kon manggaranon iya, magin anggana' iya para si ka'am ngan pa'amban-na si diyusnon kamutangan-na ngan agpakang'a'a iya. Tungod si pagpa'anggana'-na, agpanmanggaranon kam nga iya i pag'angkun-bi si pagkadiyus-na.

10 Sanglit yayto i waydung-ko si ka'am mahi'unong si kon ay i mahalap para si ka'am parti sito: Ngan ta'on ray, ka'am i primiro ma'in hamok si pagbuwan, kundi' hasta pa ka'am liwat i primiro magkararuyag pagbuhat. 11 Pasigihu-bi i da'inan buhat basi' i kadisididu-bi pagbuhat sinan agkatukma' si karuyag-bi pagpadayon hasta nga atapos sigon si sa'agwanta-bi 12 kay basta disidido i magbuwan, angay i bisan ay nagpumwan-na ngan ga'i agpara'anda' i Diyos si mga ga'i sakaya-na.

13 Ma'in i tuyo' kami' nga pagpaningkarang si kakurihan-na si di-
tangnga' pina'agi si pagpabuwat si nagbawa-bi, pero basi' parariho i
kamutangan. 14 Tungod kay abunda may kam ina'anto, angay hamok
nga buligan-bi may i mga magkinahanglan bulig, kay kon si titakka
allaw nga ka'am namay i diki'it tawa'-na, katapos mga iya namay i
mag'abunda, sigurado buligan-na may kam liwat mga iya. Si da'inan
pa'agi, agparantay i kamutangan, 15 pariho si maka'anna' si Kasuratan:
I magtipon malabbat, ga'i agsubra,
ngan i makatipon diki'it, ga'i gayod agkulang.*

Naglihog si Tito pan Corinto

16 Agpasalamat ako si Diyos kay agbuwanan-na si Tito si kadisidido
pagpanginano si ka'am pariho si kadisidido nagpumwan-na si ako.
17 Ga'i hamok agkarawat-na i pakibagaw kami' si iya, kundi' disidido pa
iya si pagpada'inan si ka'am nan nga paglugaringun-na gayod. 18 Aniya'
bugtu'-ta kam si pagtu'o nga nagpabaya'-ko si iya, addangan nagtahuran
si dimu'an lugar kon singnga aniya' manniniripon pag'ampo' tungod si
pagparapasamwak-na si mahalap sumat. 19 Ma'in nan hamok iya, iya
liwat i nagpili'-na si manniniripon pag'ampo' si mga lugar to ato basi'
akahuwang iya si biyahi kami' pagtuli sito kwarta nag'inantanan kami',
nga akabuwan unra mismo si Ginu'o ngan akapakulaw si kadisidido
kami' pagbulig. 20 Agmato gayod kami' si pag'inantan sito rigalo nga
bali pag'abundahan basi' ga'i kami' agpaka'arun-arunan si mara'at bin-
uhatan, 21 kay i katuyu'an kami' gayod pagbuhat si tama', ma'in hamok
para si pangulawan-na si Paragdalom, pero para liwat si pangulawan-na
si a'a.
22 Aniya' pa liwat nagpabaya' kami' addangan bugtu'-ta si kas Tito
nga agparapakulaw na si kami' si kadisididu-na pagbulig, ngan pwira
pa sinan, mas mahaya pa liwat i kadisididu-na ina'anto tungod si
pagtapud-na si ka'am tikang si mga isturya-na si Tito. 23 Pa'intum-ta
kam gihapon parti si Tito nga iya i kapadis-ko nga katumuy-tumuy-ko si
trabaho pagpanginano si ka'am. Parti namay si duwangan to huwang-
na nga mga kabugtu'an-ta kam si pagtu'o, mga iya i nagpabawa-na si
manniniripon pag'ampo' si mga lugar to ato ngan akabuwan unra si
Kristo i mga pagka'a'a-na. 24 Kon sugad, kinahanglan pakulaw-bi to
mga a'a pina'agi si pagtuman si sa'ad-bi nga ungod i gugma'-bi si mga
anggana' kabugtu'an-bi ngan kamatu'uran liwat i mga pagdayaw kami'
si ka'am. Si da'inan pa'agi, sakulawan-nay to liwat si manniniripon
pag'ampo' si bisan singnga lugara.

9

1 Si kamatu'uran ma'in na ako kinahanglan agsurat pa si ka'am
mahi'unong si bulig para si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos
ari si prubinsya Judea 2 kay akatu'anan ako andang si kadisididu-bi
pagbulig ngan yaynan i nagparadayaw-ko atubang si mga taga sunsatu'o
si prubinsya Macedonia. Agsumatan-ko mga iya, nga tikang pa ngan
ta'on ray, andam na kam pagbuwan mga taga prubinsyay nan Acaya,
ngan i kadisididu-bi pagbulig i maka'aghat si mga iya pag'irog si ka'am.
3 Agpamabaya'-ko pada'inan i mga kabugtu'an-ta si pagtu'o basi' ga'i
ahimo kabubullu'an i dimu'an mga nagparasumat kami' si mga taga

* **8:15** Exo 16:18

sunsatu'o pagdayaw si ka'am ngan basi' dati kam andam kay iya i sumat
kami' si mga iya. 4 Ga'i kita akatu'anan, tingali aniya' mga taga Mace-
donia mamaya' si ako pada'inan. Ga'i ako aruyag nga sadiskubrihan-
na mga iya nga gana' pa katimahan-bi si mga papahalarun-bi. Gana'
gayod bayhon kami' pangngatubang si mga iya kon ahinabo' nan tun-
god si mahaya pagtapod kami' si ka'am ngan makammalo' liwat to si
ka'am. 5 Sanglit akahuna'-huna' ako nga kinahanglan pakibagawan-ko
i mga kabugtu'an-ta pagbisita si ka'am atab pagtima si dimu'an mga
kinahanglanon para si rigalo nagsa'ad-bi nga bali pag'abundahan. Si
da'inan pa'agi, ma'in nga day akapiritan kam pagbuwan si panakka-ko,
kundi' kinakulawan gayod nga iya i karuyag-bi.

I Pagkamabinuwan-buwanon
2Cor 8:1-15; Roma 13:8; Flp 4:10-19
1Tim 6:3-10; Hebro 13:5

6 Yayto i impurtanti sa'ala'-bi si mga allingun-koy ray: I magtanom
diki'it, diki'it may liwat i sapangku'-na. Ngan i magtanom malabbat, mal-
abbat may liwat i sapangku'-na. 7 Kon sugad kinahanglan i a'a agbuwan
ngani' sunud-na kon ay i nag'alagaran-na gayod si isip-na, ma'in nga
aniya' pagkakariman-na o pinirit, kay alipay i Diyos si mga mabinuwan-
buwanon. 8 Kay si kamatu'uran, gana' pa'agi-ta pati' abilidad-ta kundi' i
Diyos hamok i aniya' gahum-na pagbuwan si ka'am sito dimu'an nga iya
i mapinalangga'on pagpanginanu-na nga bali pag'abundahan. Tungod
sinan, bisan ay kamutangana pati' bisan ay urasa, ga'i na kam angulang
paghimo si dimu'an mahalap buruhaton. 9 I karuyag sidngun-ko pariho
si maka'anna' si Kasuratan hi'unong si a'a nga makapalipay si Diyos:
Mabinuwan-buwanon iya si mga anggana',
nga akapariho si parasaburak nga subra pirmi,
ngan ga'i kinalimutan i matadong binuhatan-na hasta si kahastahan.*
10 Pinsaru-bi kon say i magpasiguro si gahi'-na si parasaburak hasta
pa i aranihun-na para si pagkakan. Iya liwat i magpasiguro ma'in
hamok nga aniya' hinimus-bi, kundi' sigi pa liwat to tatamba pammu-
muwan si mga anggana'. Iya gihapon i manamba si mga sa'angkun-
bi tungod si mga matadong buhat-bi. 11 Pa'abunda-na kam si dimu'an
basi' agpakabuwan may kam malabbat bisan ay urasa, ngan tungod si
pagkamabinuwan-buwanun-bi, akapasalamatan i Diyos si mga bulig-bi
nga turulihan kami'.

12 Akapinugad ako sinan kay aniya' duwa titakka mahimo si bulig-bi
nga si kamatu'uran adda pa'agi pagsirbi si Diyos. Ma'in hamok i pag-
panginano si mga pangulangan-na si mga a'a nagtagama paghuwang
si Diyos, kundi' akabuwan to liwat isip si malabbat mga a'a nga ga'i
pahuway pagpasalamat si Diyos. 13 Tipamatu'od kam si pagkatangkud-
bi pina'agi si pagsirbi-bi si Diyos, ngan tungod sinan akadayaw i
ka'aha'an si iya kay masinununuron kam si dimu'an nga iya i pangngi-
lalahan si kada addangan mag'ako' si mahalap sumat hi'unong si
Kristo. Darayawon liwat i Diyos tungod si kahul'us-na si pagpaki'adda-
bi pina'agi si pagpa'ambit-bi si mga iya nga sa'abat-na may liwat si
ditangnga' pa magpanutu'o. 14 Pwira pa sinan, ga'i gayod mga iya agkar-
alimot si ka'am ngan sigi pamangadyi' para si ka'am tungod si pambihira
abilidad nagpumwan-na si Diyos si ka'am sigon si mapinalangga'on

* **9:9** Salmo 112:9

pagpanginanu-na. 15 Salamat si Diyos si gihahalapi rigalo nga gana' sasabi-ta!

10

I Gahum-na si Pablo

si Pagka'apostul-na

1-2 Parti namay si ako, aniya' la'in papakibagawun-ko si ka'am. Aniya' magpaminugad anan nga agruntoy kuno' ako kon akahuwang si ka'am, pero pusukado kon akabulag. Mga iya mismo i magparapaminugad nga si kinabuhi' kami' kas Tito agtapuran kami' kuno' i kalugaringon kami' nga agsunod si kalibutan, ma'in i espirituhanon pama'agi. Ako si Pablo nga la'in si pagkakilala-bi tikang si mga isturya-na mga iya. Si kamatu'uran, tungod kay kinakulawan si ako i kadaluman-na pati' i pagkamapa'inubsanun-na si Kristo, aniya' kasiguruhan-ko si gahum-ko pagswito si mga magparapanamok si ka'am anan. Sanglit dakam ako agpiritu-bi nga magin pusukado ako liwat si ka'am. 3 Bisan kon atiya' kami' ag'istar si kalibutan, ga'i kami' agsunod si pama'agi-na si kalibutan pagkuntra si mga karat'an. 4 I pinaka'armas kami' pagsagang si mga inisipan nga anguntra si kami', ma'in i armas naggamit-na si kalibutan. Lugod, gamhanan i armas kami' basi' atuman i katuyu'an-na si Diyos nga akalupig si pwirsa-na si bisan ay inisipana manguntra si iya. 5 I karuyag sidngun-ko nga agparadakop kami' i mga maka'a'aghat allingon pati' i kada kata'o nga agpahambog si mga kalugaringun-na labaw si ungod kata'o parti si Diyos. Agparapasayod kami' i mga aniya' isip-na nga awiray pa'arop si kadilikaduhan ngan agpamihag kami' to mga huna'-huna' basi' akasunod si Kristo. 6 Ngan kon sapamatu'uran-bi na nga tangkod na gayod i mga pagsunud-bi si iya, andam na kami' pagbuwan kastigo si bisan ay buhata nga supak.

7 Dakam agparapanginano si mga sakulawan-bi si gawas-na si a'a. Bisan say si ka'am anan mag'isip nga tinapuran-na iya si Kristo, kunta' akatu'anan iya nga tinapuran-na liwat kami' si Kristo pariho si iya. 8 Bisan kon agparapublikar ako pirmi parti si katungdanan-ko, ga'i ako asipog nga sabuhat-koy nan kay agpumwan-nay to pudir si Ginu'o si ako basi' ga'i kam anluya, lugod agpamaskog dina i pagsunud-bi si iya. 9 Ga'i ako aruyag nga ag'isip kam nga agparapakatalaw-ta kam si mga surat-ko 10 kay aniya' magparapaminugad, “Panno' si mga mabuwat tugon pati' pinirit panlihugan i mga surat-na, pero kon atubang iya si mga a'a, ga'i akabawa ngan gana' saruman-dumanan-na pagpahalling.” 11 I da'inan klasi a'a panhuna'-huna', kunta' pinsar-na nga kon ay i kina'iya nga paluwa' anan si mga surat kami', iya gihapon i mga kiwa kami' bisan sumiran kita kam ag'aratubang.

12 Ga'i ako agtugot nga nagpapariho kami' katungdanan si pagka'apostol pati' nagpakumparar ako si mga iya. Ga'i mga iya agpakasabot si tarakkahun-na si buhat-na mga iya paghimo si mga kalugaringun-na nagbasihan kon say i makahuwang si mga apostol. Gasi-na mga iya nga nagkilala i adda apostol pina'agi si pagpakumparar si mga kalugaringun-na. Iyay nan i ga'i sahimu-ko. 13 Lugod si mga allingon kami' dina, ga'i kami' agpalahos si angay tinakka-na si mga sumat kami', pero agpahalling kami' hamok i parti si mga paranginanuhun-na si Diyos ngan bisan ka'am takka-na pa sito. 14 Ngan

tungod kay akadahulo kami' kuntra si mga iya pagpasamwak si mahalap
sumat mahi'unong si Kristo anan si Corinto, sakop kam si surumatan
kami'. Sanglit ga'i kami' anlahos si angay papahallingon 15 ngan ga'i
kami' liwat anlahos si tala'an-na si Diyos pina'agi si pagsiyo si trabahu-
na si ditangnga' para hamok agpakapahambog kami'. Agla'om hamok
kami' nga si pagtutubu'-na si mga pagtutu'u-bi, aghahaya may liwat
i kapulsanan-na si mga buhat kami' anan si ka'am. 16 Kon da'inan
sinan, akapasamwak pa kami' si mahalap sumat si mga nasyon nga
lahos si ka'am nan. Gana' si kami' i karuyag pagpahambog hi'unong
si nagpapanginanu-na si Diyos para si la'in. 17 Kinahanglan sunod
kami' i maka'anna' si Kasuratan, "Kon aniya' maruyag magpahambog,
kinahanglan nga pahambug-na i mga nagbuhat-na si Paragdalom,"*
18 kay ga'i angalagad i Diyos si a'a nga mismo iya i magpa'undong si
kalugaringun-na, pero si mga pina'undung-na dina si Paragdalom.

11

Si Pablo
pati' i mga Burubullo' Apostol

1 Agla'om ako nga pasinsyahan-bi kon padayon ako si pagpahalling
si mga gana' pulus-na allingon pagpahambog ngan sigurado nga
angabuyon kam si ako kay iya i nagparabuhat-bi si bisan say magpaham-
bog. 2 Ag'abugho gayod ako si ka'am, i klasi pangabugho nga diyusnon.
Agpapahandahan-ta kam siray si adda hamok lalla, nga iya si Kristo basi'
sapama'atubang-ta kam si iya si pagbwilta-na nga akapariho si karaslon
nga ga'i pa akalabutan. 3 Pero atalaw ako nga tingali akapariho kam
dina si Eba nga sadaya'an-na si sawa. Tingali agkaralingling kam tikang
si hul'os dibusyun-bi si Kristo nga gana' salakut-na. 4 Awili kam dayon
pagkunsinti kon aniya' manakka si ka'am nan nga agparapasamwak
mahi'unong si Jesus nga supak si nagparapasamwak kami' hi'unong si
iya. O ma'in ngani', diritso kam agpanginano si adda espirito nga la'in
kuntra si mag'ayop na si ka'am, ngan da'inan may liwat si adda mahalap
sumat kuno' nga ma'in pariho si nag'aku'-bi na. 5 Pero ga'i ako ag'ako'
nga mas labaw kuntra si ako i mga sakilala-bi mga bantugan apostol
kuno'. 6 Oho', sa'aku'-ko nga gana' saruman-dumanan-ko pagpahalling,
pero atiya' si ako i ungod pagsabot si espirituhanon kata'o ngan sapak-
laro kami' nayto si ka'am basi' gana' pangulangan-na si mga pagsabut-bi.

7 Agpadangga ako si kalugaringun-ko pagpanginabuhi', basi' ma'in
na kinahanglan nga bayaran-bi ako si pagpasamwak-ko si mahalap
sumat-na si Diyos. Akasala' ba' ako si da'ito klasi pagpa'ubos nga
kunta' agbuwan dina si ka'am unra? 8 Ma'in nan hamok iya, kundi'
agparakarawat liwat ako si kwarta-na si manniniripon pag'ampo' si
ditangnga' mga lugar basi' akapadayon ako si pagsirbi-ko si ka'am.
Kon aniya' may dina a'a nga ma'in sayod si katuyu'an-na si kwarta,
ga'i ba' iya aka'isip nga day agtangkaw-koy nan tungod si paggamit-ko
sito anan si ka'am? 9 Pwira sinan, ngan pada'inan-ko namay si ka'am
nan siray, ga'i ako liwat akabug'at si bisan say si ka'am parti si mga
kinahanglanun-ko kay i mga magpanakka may dina kabugtu'an-ta kam
man prubinsya Macedonia i magparasuburno si ako. Maniguro gayod
ako nga akalikay pagbuwan si ka'am kagul'anan ngan buhat-koy to hasta

* **10:17** Jer 9:24

na hamok. 10 Sigurado nga atiya' si ako i kamatu'uran-na si Kristo, ngan
da'inan may liwat i kasiguruhan-bi nga padayun-ko i pagparasumat-
ko nga gana' nagsukutan-ko si ka'am si sirbisyu-ko anan si prubinsya
Acaya. 11 Gasi-bi ba' nga i pagda'itu-ko sito kay ga'i kam aghigugma'-ko?
Akatu'anan i Diyos nga aghigugma'-ta kam! 12 Tungod sinan, padayun-
ko i mga pa'agi-ko pagpanginabuhi' basi' kinakulawan i kala'inan-na si
mga buhat-na sinan mga a'a nga ga'i pamahuway pagparapamahambog
nga agpaka'irog kuno' mga iya si pagka'apostul-ko.
13 I da'inan klasi mga a'a, mga burubullo' linihog pati' mga daya'on
mannarabaho nga agparapakang'apostul-na si Kristo. 14 Ngan ma'in
nan urusahon, kay bisan si Satanas ngani', agparapakang'anghel-
na iya si kadanta'an. 15 Sanglit ga'i liwat kita akahintakan kon
agparapakangrilihugun-na si pagkamatadong i mga ginsakupan-na.
Pero si katapusan, sakarawat-na mga iya i angay bulos si mga nagbuhat-
na.

Agsumat-na si Pablo

i mga Pag'antus-na
Buhat 9:1-31; 15:1-4; Gal 1:11–2:10; Flp 3:4-11

16 Mahalap kunta' kon agpakahuna'-huna' kam nga aniya' pulus-
na si mga allingun-ko. Pero bwilta-ko i dati nagsumat-ko si ka'am,
kon gana' may dina, pasinsyahan-bi ako gihapon nga ako i a'a nga
agparayawit si gana' kapulsanan-na mga allingon basi' akapahambog
ako gihapon bisan diki'it hamok. 17 Parti namay si pagparapahambug-
ko nga day magtapod si kalugaringun-ko, ma'in to sigon si kina'iya-
na si Ginu'o, kundi' i kina'iya-na dina si magparayawit si gana'
kapulsanan-na. 18 Pero tungod kay malabbat i magpahambog hi'unong
si aniya' kapulsanan-na si a'a ato si kalibutan, iya may liwat i binuhat-
ko. 19 Agkaralipay kam pag'ilob si mga magparapanyawit si gana'
kapulsanan-na tungod si ura-ura kadunung-bi! 20 Bisan ngani' i day
magparapanguripon si ka'am, i mga magparapansupsop si ka'am, i
mga magparapanalingabot si mga kaluyahan-bi, i mga magpamalabaw
si mga kalugaringun-na hasta pa i day magparapanampalo si ka'am,
agpata'anan-bi hamok mga iya. 21 Tungod si kamamalu'an nag'abat-ko,
ag'aku'-ko nga mga maluya pa kami' sinan!
Day addangan ako nga agparayawit si gana' kapulsanan-na. Kon ay
i mga sapamahambug-na sinan mga a'a, akapahambog may liwat ako
si tawa'-ko. 22 Kon mga Hebro mga iya si laha', Hebro may liwat ako.
Kon mga dadi'-na mga iya si Israel, dadi'-na may liwat ako. Ngan kon
mga ampu-na mga iya si Abraham, ampu-na may liwat ako. 23 Kon mga
rilihugun-na kuno' mga iya si Kristo, anmas pa liwat ako pero mara'at
gayod bisan i pagpahalling sito mga allingon nga gana' kapulsanan-na
kay gana' gayod nagkaparihu'an kami' hi'unong si pagsirbi si Kristo. Ako
i bali kabudlayan. Simpira na ako nagparapriso tungod si pagka'apostul-
ko? Mas grabi i kadabalan-ko pirmi, ngan kada ta'ud-ta'od agtamtam
kami' si kamatayon. 24 Sin lima na ako nagpalatigo si mga Hebro sigon si
kabatasanan-na mga iya nga saturutrayntay nwibi pirmi i kasamaran.
25 Sin tallo na ako liwat nagdabal si mga taga Roma, ngan sin adda nag-
talutugan gayod ako. Sin tallo atullod i nagsakayan-ko ngan sulit adda
allaw i paglawig-lawig-ko si kalawot. 26 Gana' si ako durudiskansuhay

si kabibiyahi nga ka'urugan sito aniya' kadilikaduhan-na si kinabuhi'-ko. Ga'i ako akalikay si kadilikaduhan bisan singnga ako pa'arop, si pagsungsong nga akakatba si mga kasuba'-suba'an o si kalawot pati' bisan i paglalangngan si mga syudad o si mga katalun-talunan. Aniya' kadilikaduhan-ko si mga tulisan, si mga ma'in Hebro, o bisan si mga igkasi-ko Hebro ngan hasta pa liwat si mga burubullo' kabugtu'an si pagtu'o. 27 Agpadangga ako si pagpanginabuhi' ngan malabbat mga sangom nga gana' si ako purupaturihay. Aka'abat ako kalingantuhan pati' ka'uhawan ngan malabbat bisis nga gana' si ako kakan-kakanay. Hingato ako tinugnaw tungod si panahon pati' kay nagparahugkasan ako. 28 Pwira pa sito dimu'an, tawa'-ko i pagpanginano si balang allaw i kamutangan-na si manniniripon pag'ampo' si dimu'an mga lugar. 29 Kon aniya' mag'abat kaluyahan si pagtu'u-na, adday to si mga paranginanuhun-ko. Kon aniya' addangan nagguyod si pagsala', asina gayod ako si magpasala' dungan si pagkalu'uy-ko si makasala'.

30 Oho' gad, awili ako pagpahambog pero hi'unong si mga kaluyahan-ko hamok basi' kinakulawan nga gana' kusug-ko nga kalugaringun-ko gayod. 31 Darayawon i Diyus-na pati' Tatay-na si Paragdalom Jesu-Kristo hasta si kahastahan kay iya i kusug-ko. Akatu'anan iya nga ga'i ako agbullo' 32 hi'unong si kamutangan-ko ari si Damasco. I gubirnador nga nagtu'inan-na si Hadi' Aretas, aglihog pagbantay si mga pwirtahan-na si syudad basi' ako adakop. 33 Makammalo' gayod para si ako kay imbis ako kunta' i nagpa'unrahan, nagtunton may ako dina si adda kanastro* tikang si bintana'-na si kuta' magpalibot si syudad basi' ako akalibri.

12

I Nagpakulaw si Pablo

pati' i Kaluyahan-na

1 Kinahanglan ako agpadayon si mga pamahambug-ko sanglit isturyahan-ta kam mahi'unong si mga maka'urusa kurulawan pati' i ditangnga' pa mga pagpakatu'an si kamatu'uran nga tikang si Ginu'o bisan kon gana' sito pulus-na. 2 Aniya' sakatu'anan-ko lalla magpaki'adda si Kristo nga nag'alsa pada'iray si gidyadyaltahi langit, katursi ta'on na i makalihis. Ga'i ako akatu'anan kon nag'alsa ba' i puhu'-na o kon i espiritu-na ba' hamok, pero akatu'anan i Diyos sinan. 3 Bwilta-ko gihapon i mga allingun-ko pagpamatu'od nga sakilala-koy to gayod a'a. Kon nag'alsa ba' i puhu'-na o i espiritu-na hamok, ga'i ako sinan akatu'anan, pero akatu'anan i Diyos. 4 Nag'alsa iya pan Para'iso ngan aniya' mga sapamati'an-na ari nga ga'i sasantup-na si a'a, ngan ga'i agtugot pagpahalling mahi'unong sito. 5 Si kamatu'uran, ako i lalla nga nagparapinugad-ko ngan awili ako pagdayaw hi'unong si mga maka'angayan buhat-na si Diyos, pero ga'i ako agdayaw si tawa'-ko, pwira si buhat kon singnga kinakulawan i mga kaluyahan-ko. 6 Bisan kon agtuyo' ako pagpahalling pa, ma'in na nga gana' kapulsanan-na si mga nagparayawit-ko, kay kamatu'uran i mga surumatun-ko. Pero ga'i naynan buhat-ko basi' i pagkukulaw-na si a'a si ako agkatukma' hamok si mga sakulawan-na pangiwa-kiwa-ko hasta si pagturu'-ko.

* **11:33** Parti si kanastro, kulawin si ritrato si pahina 335.

7 Akatu'anan i Diyos nga bangin anhaya i huna'-huna'-ko tungod si ura-
ura kahaya-na si mga nagpakatu'an-na si ako sanglit aniya' nag'abat-
na mara'at balati'an si puhu'-ko nga akalikay ako sinan. Pero iyay nan
liwat mismo balati'an i nagpumwan-na si Satanas basi' a'ulang ako. 8 Sin
tallo na ako makimalu'oy si Ginu'o nga kon ahimo ala'-nay to balati'an si
ako. 9 Pero i saruman-na dina si ako, “I mapinalangga'on pagpanginanu-
ko, iya hamok i nagkinahanglan-mo para kaw aka'ilob, kay paluwa'
i gahum-ko pagtuman si katuyu'an-ko kon gana' kalugaringun-mo ga-
hom.” Sanglit malipayon gayod ako agpahambog parti si mga buhat-
ko nga agpakulaw si mga kaluyahan-ko. Murayaw ako sito kamutangan
kay akapannu'an ako si gahum-na si Kristo. 10 Sanglit kuntinto ako si
dimu'an magbuwan katumanan si mga karuyag-na si Kristo, bisan si
mga kaluyahan-ko, si mga pagtamay si ako, si mga kasamukan-ko, si
mga kakastiguhan-ko hasta si mga kakurihan-ko, kay kon maluya ako,
si kamatu'uran, iya dina i uras nga paluwa' i kusog magpabaskog si ako.

I Pangultimo

Waydung-na si Pablo

11 Agpakamalu'an-ko i kalugaringun-ko si pagpahalling si gana' pulus-
na allingon, kay iya i nagkinahanglan-bi si ako. I angay kunta' dina,
nga ka'am i mandayaw si ako bisan kon ungod nga gana' gahum-ko
kon ma'in tawa'-na si Kristo kay mas labaw may ako siguro kuntra si
nagpangilala-bi mga bantugan apostol kuno'. 12 I pagpamatu'od nga
i adda a'a ungod apostol pina'agi si mga buhat-na ngan huwang na
sito i mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, i mga urusahon
pati' i mga makagagahom binuhatan. Agkahirimoy to anan si ka'am
pagpamatu'od nga ungod i pagka'apostul-ko ngan padayon i kadisidid-
uko si trabaho. 13 Ay kay aniya' magpinugad nga minos kam kuntra si
manniniripon pag'ampo' si ditangnga' mga lugar? Ma'in nan ungod
pwira kon aghimu-bi sala' i ga'i pagbuwan-ko si ka'am kagul'anan parti
si mga kinahanglanun-ko. Pasayluhu-bi ako kon akasala' may ako dina
sinan buhat.
14 Andam na ako ina'anto pagbisita si ka'am si katallo bisis ngan
ga'i ako akabug'at si ka'am kay ma'in i inanna'-bi i nagkinahanglan-ko,
kundi' ka'am mismo. Kabatasanan-ta kam nga ma'in katungdanan-na
si adda dadi' pag'andam para si mahanak-na, kundi' i mahanak dina
i aniya' katungdanan-na pag'andam para si dadi'-na. 15 Kon sugad,
sasayuran-bi kunta' kon ay kay alipay ako pagpa'ambit si dimu'an tawa'-
ko para si espirituhanon kinabuhi'-bi hasta pa huwang i uras-ko pati'
kusug-ko. Agla'om ako nga tungod kay da'inan i kahaya-na si gugma'-
ko si ka'am, ga'i may liwat agminos i gugma'-bi si ako. 16 Pinugad-
ta ungod nga ga'i ako akabug'at si ka'am, pero aniya' magpamin-
ugad nga alisto ako pagdaya' ngan agsalingabot pagdaya' si ka'am!
17 Tara', agsalingabot ba' ako si ka'am pina'agi si mga nagpanlihug-
ko pada'inan? 18 Agpakibagawan-ko si Tito nga pagpapada'inan si
ka'am ngan tighuwangan-ko iya si addangan bugtu'-ta kam si pagtu'o.
Agsalingabot ba' mga iya si ka'am? Sigurado ako nga ga'i, kay pariho
hamok i mga kina'iya kami' hasta i pama'agi kami' kas Tito.

19 Bangin si pagparabasa-bi sito surat, i pagkagasi-bi nga agparasaru-
manan kami' hamok i mga pala'in-la'in sumbong kuntra si kami'
atubang si ka'am. Pero ma'in nan iya kay i Diyos hamok i aniya'

pudir-na pagkukulaw si katangkud-na si mga allingon kami' bilang mga dati na ka'aradda-na si Kristo. Lugod, mga hinigugma' kami', i kada allingon kami' paray to dimu'an basi' agpamaskog kam si pagsunud-bi si iya. 20 Mahaya i pagla'um-ko nga atuman nan ngan akatu'anan ako nga agla'om kam liwat si mahalap paghururuwang-ta kam pero aniya' kabaraka-ko nga tingali si pada'inan-ko, ga'i atuman i nagla'uman-ko si ka'am ngan da'inan may i pagla'um-bi si ako tungod kay kinahanglan ako ag'istrikto. Ga'i ako aruyag nga aniya' si ka'am magdiriskusyon, mag'arabughu'ay, magsisinahay, magrala'in-la'inay, maggurugutgutay, magparapanabil, magparapamahaya-haya, pati' magsararamok. 21 Atalaw ako nga tingali si pada'inan-ko gihapon, i mga magparapamakasala' ngan dahuloy ray, ga'i pa ag'ako' nga sala' i mga marigsok binuhatan, pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na ngan da'inan may i pagpalagtok si karat'an. Kon da'inan sinan buwanan-na ako si Diyos kamamalu'an hi'unong si ka'am ngan mahaya i kabidu'an-ko sito.

13

I mga Panugun-tugon

pati' mga Pangumusta

1 Ma'in na pira tibisita ako si ka'am si katallo bisis. Kon aniya' nagpatuhay-bi si ako nga mga mara'at buhat anan si ka'am, “kina-hanglan nagpamatu'uran nan si duwangan o tallungan nga sayod si kamatu'uran,”* pariho si maka'anna' si Kasuratan. 2 Agpada'anan-ta na kam siray ngan kaduwa paghuruwang-ta kam ngan ina'anto gihapon, ag'utru-koy to pagsumat si ka'am bisan kon atiya' ako si katalahan: Si pagbwilta-ko anan, sigurado kastigu-ko ngan ga'i pwidi akalikay i mga makasala' ngan dahuloy ray hasta pa i mga magpandiri' si gahum-ko bilang adda apostol. 3 Da'itu-koy to kay agparapanginsistir may kam pagkulaw kon ungod ba' nga agpahalling si Kristo pina'agi si ako. Ma'in iya maluya siray si pagtuhay si ka'am pina'agi si ako, kundi' agpakulaw-na i kagamhanan-na anan si ka'am. 4 Ungod nga kinaku-lawan i kaluyahan-na si pagpapako' si iya, pero tungod si gahum-na si Diyos abanhaw iya. Si pariho pa'agi, kinakulawan may liwat nga maluya kami' kay dati na kami' agpaki'adda si iya, pero tungod si gahum-na si Diyos padayon i mga kinabuhi' kami' huwang si iya basi' akasirbi si ka'am.

5 Kulawi-bi pahalap i kalugaringun-bi kon ungod ba' nga agsunod i pangiwa-kiwa-bi bilang magtutu'o si Kristo. Iyay nan i nagbasihan si kada addangan. Kunta' akatu'anan bisan say si ka'am nga si Kristo Jesus mismo i mag'ayop si iya, pwira na si mga ga'i magpakapasar si basi-hanan. 6 Mahaya i pagtapud-ko si Diyos nga agpakatu'anan kam nga hu-man nayto agpasaran-ko si pagka'apostul-ko. 7 Agparapangampo' kami' si Diyos nga ga'i kam agpamuhat si mga ma'in nan tama'. Ma'in nga basi' agpakapinugad i mga a'a nga human na kami' agpakapasar, kundi' basi' agpakahimo kam si tama' bisan kon i pagkagasi-na mga iya nga ga'i to sapasaran kami'. 8 Gana' sahimo kami' bilang mga apostol pagdiri' si kamatu'uran, kundi' i pagbungyod hamok pirmi si kamatu'uran. 9 Aniya' magparapaminugad nga mga maluya kuno' kami' kay ga'i kami'

* **13:1** Deut 19:15

aggamit si pudir kami' pagkastigo pero mga malipayon kami' bisan kinakulawan si uras-uras i mga kaluyahan kami', basta agbabaskog kam. Sanglit i nagpara'ampo' kami' nga padayon i pagbaskug-bi hasta nga puro tama' i mga buhat-bi. 10 Iyay nan i rason kon ay kay agsurat ako sito myintras nga ga'i kita kam aghururuwang basi' si pada'inan-ko, ga'i ako akapiritan pagpangisog pagtuman si katungdanan-ko. I katungdanan nagpumwan-na si Ginu'o si ako, ma'in pagpalisa si ka'am si tama', kundi' pagpabaskog dina si pagsunud-bi si iya.

11 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ato na tapusan-ko surat-koy to si ka'am. Talinguha'u-bi nga agbabaskog kam si pagtu'o hasta nga gana' na pangundi'an-na si mga buhat-bi. Tuninungi-bi i waydung-ko, ag'arabuyuna kam, ngan buhatu-bi i kinahanglanon basi' sa'angkun-bi i kamurayaw. Kon sahimu-bi to, awinan si ka'am pahuwang i Diyos nga pu'un-na si gugma' pati' si kamurayaw.

12 Gamitu-bi i sagrado pag'ururuk-urukay kon agbararagat kam.
13 Agpangumustahan-na kam si dimu'an kapararihu-bi mga a'a ato nga nagtagama paghuwang si Diyos.

14 Amalako kami' nga padayon anan si ka'am dimu'an i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalom Jesu-Kristo, i paghigugma'-na si Diyos pati' i pagpaki'adda-na si Espirito Santo.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si Mga Taga
Galacia
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 52 AD (mga 22 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Antioquia o ma'in ngani' ngan kari'i-na si syudad Corinto.

Agsurat-nay to si Pablo para si mga manniniripon pag'ampo' si pala'in-la'in lugar ari si prubinsya Galacia. Yaynan prubinsya, adda si mga lugar nagpasamwakan-na si Pablo si primiro biyahi-na (Buhat 13:14,51; 14:1,6-8,20-21).

Anakka i panahon nga ga'i ag'aradda i manniniripon pag'ampo' ari. Aniya' si magpanutu'o mga Hebro nga agpipirit-na i mga ma'in Hebro pagpasunod pa si ditangnga' Bala'ud-na si Moises, labihan na i pagpa-turi' (2:11b). Maniguroy to mga a'a nga aturi' i mga ma'in Hebro kay para si mga iya, ungod ag'ako' i Diyos si a'a bilang nagtalwas-na si Jesus kon matinumanon iya si dimu'an maka'anna' si Kada'an Kasuratan. Iyay nan i tuluhu'an nga nagdiri'-na gayod si Pablo kay si kamatu'uran atalwas i a'a pina'agi hamok si pagtapod si Jesus. Si kamatu'uran, agpakada'itoy to mga a'a basi' hamok ga'i mga iya nagpasakitan si mga igkasi-na Hebro nga hugot pa gayod i pagsunud-na si Bala'od. Klarado i tuyu'-na sito mga a'a nga pagsamok hamok si kalibrihan-na si magpanutu'o ari si Galacia ngan agpanla'om to nga sapabaliku'-na mga iya i mahalap sumat hi'unong si Kristo (1:7). Agparalimbungan-na mga iya i pagka'apostul-na si Pablo ngan tungod kuno' si karuyag-na si Pablo nga i mahalap sumat ahimo nga makasisindak para si mga ma'in Hebro, ag'ala'-na tikang si mahalap sumat i mga kinahanglanon pagsunod si mga kasugu'an-na si Diyos.

Agsurat sito si Pablo basi' i mga manniniripon pag'ampo' si mga lugar ari si prubinsya Galacia ga'i pama'amban si Diyos ngan ga'i abawa pag'ako' si mahalap sumat kuno' nga aniya' pagkala'inan-na kuntra si nagpasamwak-na si Pablo (1:6). Ato sito surat agpasayod si Pablo nga i mahalap sumat nagparapasamwak-na ma'in hamok tikang si isip-na si a'a (1:11) kundi' mismo si Jesus gayod i magpakatu'an sito si iya (1:12). Pina'agi kunta' si pagtamba si kinahanglanon kon pinapa'i i a'a akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos, saguyud-na kunta' si mga magpankuntra si Pablo i mga Kristiyano nga magin uripon si bala'od. Ngan kon angalagad kunta' mga iya nga nagpanturi', ga'i kunta' gayod mga iya agpakaprubitso si nagbuhat-na si Kristo para si mga iya (5:2).

Ato sito surat agpasayod si Pablo nga i a'a ga'i akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od, kundi' pina'agi dina si pagtapod si Jesu-Kristo (2:16). Agsumat iya ato kon ay i bali haya pagkala'inan-na si risulta-na si pagtapod si Kristo kuntra si pagtuman si bala'od (3:1-25).

Bali kapusukado si Pablo ato pag'ataki si mga magkuntra si iya nga agpansarig kuno' si pagkamatinumanun-na mga iya si bala'ud-na si

Moises. Para si mga a'a magpansarig si pagtuman si bala'od, ungod nga i mga allingun-na si Pablo ato bali paddi nagpakalihan pero iyay nan i kagrabi-na si kamutangan-na mga iya atubang si Diyos. Kay kon abaraw i a'a kapapaniguro pagtuman si mga rilihuso kabatasanan, ahimo iya uripon sinan. Kundi', agpalibri-na si Kristo i a'a basi' ma'in na kinahanglan nga i pangiwa-kiwa-na angirog pa si adda uripon (5:1). Ngan pwidi agdaluman-na si Espirito i mga pangiwa-kiwa-na si mga nag'ayupan-na basi' ga'i iya abawa pagbuhat si mga kasindak-na si makasasala' kina'iya-na (5:16). Ungod i mahalap sumat kon i pagtapud-na si magpanutu'o awinan sito baha'o kinabuhi' nga risulta-na si Espirito, ma'in i pagtapod si sakaya-na pagtuman si kasugu'an.

Sanglit, i tuyu'-na si Pablo nga, kunta', aka'angkon i magbasa si kamutangan-na si ungod libri a'a. Pwira pa sinan, agtapusan-na i surat-na pina'agi si mamahalap tugon kon pinapa'i pagsiburulig-buligay labihan na i paglikay nga ga'i a'uripon si sala' (6:1-10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-5)
2. I Ga'i Paglabba si Mahalap Sumat (1:6-10)
3. I Pagpamatu'ud-na si Pablo Hi'unong si Nagparapasamwak-na pati' Hi'unong si Pagka'apostul-na (1:11–2:21)
4. I Pagtapod si Kristo pati' Kon Say i Libri (3:1–4:31)
5. I Kinabuhi'-na si Libri A'a (5:1-26)
6. I Pagburulig-buligay Basi' Akalikay si Pagka'uripon si Sala' (6:1-10)
7. I Ultimo mga Panugun-tugon (6:11-18)

1 Tikang to surat si Pablo, adda apostol nga ma'in tinu'inan-na si
mga a'a o pinabawa-na si a'a, pero nagpabawa-na si Jesu-Kristo pati' si
Diyos Tata' nga magbanhaw si iya. 2 Atiya' agtangka' si ako i dimu'an
kahuruwangan-ko kabugtu'an si pagtu'o.

Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' si mga lugar nan anan
si prubinsya Galacia.

3 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya. 4 Agpatubyan-na i kinabuhi'-na para si mga
sala'-ta kam basi' asapod kita kam si kamutangan-na si ina'anto ka-
panahunan nga lagtok si karat'an. Atuman to sigon si katuyu'an-na si
Diyus-ta kam pati' Tatay-ta kam, 5 nga darayawon hasta si kahastahan.
Amen.

Gana' Na La'in Mahalap Sumat

6 Ag'usa gayod ako si kakali'-bi pag'i'a'amban si Diyos nga mag'agda
si ka'am pina'agi si pagpasamwak si mapinalangga'on pagpanginanu-
na si Kristo ngan aghuna'-huna' kam dayon pag'ako' si mahalap sumat
kuno' nga aniya' pagkala'inan-na. 7 Si kamatu'uran, gana' na la'in pa
mahalap sumat. Aniya' kuno' mga a'a nga agparapamasamok hamok
si mga pamurubu'ut-bi. Agla'om to mga a'a nga sapabaliku'-na mga
iya i mahalap sumat hi'unong si Kristo. 8 Pero bisan kon addangan si
kami' o ma'in ngani' adda anghel man langit kuno', i magpasamwak
nga aniya' pagkala'inan-na kuntra si nagpasamwak kami' na si ka'am,
angay hamok iya akagaba'an hasta si kahastahan! 9 Pariho si nagsurat

kami' na, bwilta-ko gihapon agpinugad si ka'am: Kon aniya' magparapasamwak si ka'am nga aniya' pagkala'inan-na kuntra si mahalap sumat nga nag'aku'-bi na, angay hamok iya akagaba'an hasta si kahastahan!
10 I nagsurat-ko ina'anto ma'in para hamok nga angabuyon kam si
ako, kundi' nga padayon i pag'abuyun-ko si Diyos. Ga'i ako a'ulingag
pagpalipay si a'a. Kon aniya' si mga katuyu'an-ko nga pagpaki'angay
dina si a'a, ma'in ako angay bilang rilihugun-na si Kristo.

I Pag'agda-na si Diyos

si Pablo
Buhat 9:1-31; 15:1-4; 2Cor 11:16–12:10; Flp 3:4-11

11 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako pagpakatu'an si ka'am nga i
mahalap sumat nagparapasamwak-ko ma'in tikang hamok si isip-na si
a'a. 12 Ga'i to sakarawat-ko tikang si la'in a'a ngan gana' magturo' sito si
ako, kundi' mismo si Jesu-Kristo sito i magpakatu'an si ako.
13 Kulawi-bi daw kon ay i manakka si kapapaniguru-ko pagsunod
si Hebruhanon rilihiyon. Akapakali kam nga bali ako kapapasakit si
manniniripon pag'ampo' ngan agtalinguha gayod ako nga abungkag
to. 14 Kay tikang pa si kadadi'-ko pirmi ako mas rilihuso pagsunod
si Hebruhanon rilihiyon kuntra si kalabbatan ka'idad-ko ngan manig-
uro gayod ako pagtuman si mga kabatasanan-na si mga kapapu'an-
ko. 15 Pero i sakatu'anan-ko hi'unong si Kristo ma'in tikang si a'a. Si
kamatu'uran, agla'in-na na ako andang si Diyos myintras pa si paghin-
ganak si ako mangno tungod hamok si mapinalangga'on pagpanginanu-
na ag'agda-na ako pagsirbi si iya. Si panakka-na si tama' uras, alipay i
Diyos 16 pagpakatu'an si ako hi'unong si Dadi'-na basi' sapasamwak-koy
to si mga ma'in Hebro, ngan gana' bisan say aha'a nagpakunsultahan-
ko parti sito. 17 Ga'i ako pasagka pan Jerusalem pagbagat si mga dati na
apostol myintras si ako. Lugod, pada'iray dayon ako si mga mamingaw
lugar si Arabia ngan si kaliyat-liyatan agbwilta ako pan Damasco.
18 Kahuman si katallo ta'on tikang si pakakatu'an-ko hi'unong si Dadi'-
na si Diyos, iya na dina i pasagka-ko pan Jerusalem pagbagat si Pedro*
ngan ag'istar ako huwang si iya sallod si kinsi diyas. 19 Gana' la'in
sabagatan-ko si ditangnga' mga apostol pwira na si Santiago, nga bugtu'-
na si Ginu'o. 20 Agsumpa' ako atubang si Diyos nga kamatu'uran surat-
koy to si ka'am. 21 Kahuman sinan, pada'iray ako si mga prubinsya
Siria pati' Cilicia. 22 Sito mga panahon, ga'i pa ako sabagatan-na si
manniniripon pag'ampo' si mga lugar ray ari si prubinsya Judea nga
dati na ag'adda si Kristo. 23 Agpakabati' hamok mga iya si sumat nga:
"I a'a magparapasakit siray si kita kam nga magpanutu'o si Kristo,
agparapasamwak na ina'anto si ungod pagtu'o nga nagparabubungkag-
na siray." 24 Ngan agparapandayaw mga iya si Diyos tungod si ako.

2

I Pag'aksiptar si Pablo

si mga Igkasi-na Apostol

1 Mangno kahuman si katursi anyos pasagka ako gihapon pan
Jerusalem, nga huwang na si Bernabe. Agpabaya'-ko liwat si Tito.

* **1:18** Si Grikuhanon: Cefas, kay iyay nan i sagara'an-na si mga Hebro pag'aron si Pedro. Kulawin si 2:9,11,14.

2 Pada'iray ako tungod kay agpakatu'an-na ako si Diyos nga kina-
hanglan ako pada'iray. Agpasayud-ko si mga iya i mahalap sumat nga
nagparapasamwak-ko si mga ma'in Hebro. Pero agbuhat-koy to nga
sikrito hamok, pina'agi si pagbagaw hamok si mga puno' nga labaw i
pagtahud-bi, tungod kay akariman ako nga bangin ga'i mga iya ag'ako'
nga ungod tikang si Diyos i nagparapasamwak-ko. 3 Pero bisan kon
adda Griko si Tito nga huwang-ko, ga'i iya nagturi' bisan aniya' kunta'
mag'ubligar si iya pagpaturi'. 4 Si kamatu'uran, paluwa' to prublima
tungod kay aniya' dati magpakasalakot si magpanutu'o ari nga mga
kabugtu'an kuno'. Kundi', i mga tuyu'-na mga iya pagtiktik hamok si
kami' nga magpan'adda na si Kristo Jesus hi'unong si pangiwa-kiwa-
ta kam bilang mga a'a nga libri si pag'uripun-na si bala'od. Pwira pa
sinan, aruyag liwat mga iya pag'uripon kunta' si kita kam. 5 Pero ga'i
gayod kami' pabawa si pagdaluman-na mga iya basi' ga'i asiyo si ka'am
i kamatu'uran nga kina'anda'an anan si ungod mahalap sumat.

6 Para namay si mga puno' nan nga labaw i pagtahud-bi kuntra si
ako, gana' sinan sapayan-na si ako kay i Diyos ga'i agbasar kon ay i
kinakulawan si gawas-na si bisan say aha'a. Si kamatu'uran, gana'
mga iya sapatamba-na si mahalap sumat nagpasamwak-ko. 7 Lugod,
agpan'ako' mga iya nga nagpumwan na si ako i trabaho pagpasamwak si
mahalap sumat si mga ma'in Hebro,* pariho si kamutangan-na si Pedro
nga nagbuwanan na si trabaho pagpasamwak si mga Hebro. 8 Kay i
Diyos nga magkiwa si trabahu-na si Pedro bilang apostol para si mga
Hebro, iya may liwat i magkiwa si trabahu-ko bilang apostol para si
mga ma'in Hebro. 9 Sanglit ngan sapamatu'uran-na kas Santiago, Pedro
pati' Juan nga atuman i mga trabaho kami' pina'agi si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos, mismo mga iya nga nagpanhangad pag-
puno', agpakulaw si pag'aku'-na mga iya si kami' Bernabe bilang mga
ka'aradda-na sito trabaho. Agsarabot kami' nga si Bernabe pati' ako
pada'iray si mga ma'in Hebro ngan mga iya may pada'iray si mga Hebro.
10 I nagpakibagaw-na hamok mga iya si kami' nga kinahanglan kami'
agpadayon pag'intom si mga anggana' ngan si kamatu'uran, andang ako
disidido pagbuhat sito.

I Pagsu'it-na si Pablo

si Pedro

11 Kundi' kahuman sinan, amisita si kami' si Pedro ari si syudad
Antioquia, ngan sasu'it-ko iya kay klarado si kami' dimu'an nga sala'
i nagbuhat-na. 12 Da'ito sito i mahinabo'. Myintras anakka i mga
a'a nagpabawa-na si Santiago, agparapakihuwang dahulo pagkakan si
Pedro si mga ma'in Hebro. Pero ngan panakka-na na sito mga a'a,
agtikang iya pag'aliyawyaw hasta nga pabulag iya si mga ma'in Hebro.
Agbuhat-nay to tungod kay atalaw iya nga aniya' sasabi-na kuntra si iya
sito grupo nga magparababawa kunta' pagpaturi'† si mga ma'in Hebro.
13 I ditangnga' mga Hebro angirog si Pedro si pagparapakunu-kuno nga

* **2:7** Si Grikuhanon: ma'in tinuri' pati' tinuri', kay iyay nan i pagkala'inan-na si mga ma'in Hebro pati' si mga Hebro. Hasta liwat si birsikulo 8 pati' 9. † **2:12** Maniguroy nan grupo nga aturi' i mga ma'in Hebro kay para si mga iya, ungod agtutu'o i a'a si Jesus kon matinumanon iya si bala'ud-na si Moises. Iyay nan i klasi pagtu'o nga nagdiri'-na gayod si Pablo kay si kamatu'uran atalwas i magpanutu'o pina'agi hamok si pagtapod si Jesus.

ga'i pa iya maki'adda si magpanutu'o nga ma'in Hebro, ngan hasta si Bernabe abawa sito pagpakunu-kuno.

14 Si pakakulaw-ko nga i mga pangiwa-kiwa-na mga iya ma'in sigon
si kamatu'uran anan si mahalap sumat, agpinugad-ko si Pedro atubang
si dimu'an, “Adda kaw Hebro si laha' pero agara' na kaw si kinabuhi'-
na si mga ma'in Hebro ngan ga'i na kaw agsunod si kinabuhi'-na si
adda Hebro. Tara', pinapa'i may ina'anto sapirit-mo i mga ma'in Hebro
pagsunod si kabatasanan-na si mga Hebro?”

15 Mangno agpadayon pagpahalling si Pablo, “Gana' si kita kam nga
mamat tikang si mga ka'aha'an nga ignuranti si bala'ud-na si Moises
kundi' mga gihebruhi gayod kita kam. 16 Pero bisan kon da'inan sinan
i ginikanan-ta kam, akasayuran na kita kam nga i a'a ga'i akwinta
matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od,
kundi' pina'agi dina si pagtapod si Jesu-Kristo. Sanglit akabali'aw'awan
na kita kam sinan ngan i pagtapud-ta kam anan na hamok si Kristo
pariho si pagtapud-na mga iya nga ignuranti si bala'od. Agpabalyu-ta na
kam i pagtapud-ta anan si Kristo basi' agkakwirinta kita kam matadong
si pangulawan-na si Diyos pina'agi sinan pagtapod ngan ma'in pina'agi
si pagtuman si bala'od, kay si kamatu'uran gana' nagkwinta matadong
si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od.

17 “Kon sigi dina kaklaro i pagkamakasasala'-ta kam dungan si
pagsasarig-na si nag'anduy-ta nga akwinta matadong si pangulawan-na
si Diyos tungod si pagpaki'adda-ta si Kristo, i karuyag sidngon ba' nga
si Kristo mismo i mag'aghat si kita kam pagpakasala'? Syimpri ma'in.
18 Pero kon pabwilta pa ako pagsarig si pama'agi nga nagtalikutan-ko na,
sigurado apara' gihapon i nag'anduy-ko anan si bala'od kay agpamatu'od
to mismo nga adda hamok ako parasupak. 19 Ma'in kunta' da'inan sinan
kay pina'agi si pagsunod si bala'od siray, akawara'an ako pagla'om si
gahum-na si bala'od pagtadong si kinabuhi'-ko. I tuyu'-na si Diyos sito,
iya nga basi' i bug'os pagla'um-ko pagtadong sito anan hamok si iya.
20 I karuyag sidngun-ko nga day nagpapako' na ako huwang si Kristo,
sanglit ma'in na ako i magkiwa kundi' si Kristo na dina nga mag'ayop
si ako. I kinabuhi'-ko ina'anto agkiwa pina'agi si pagtapud-ko si Dadi'-
na si Diyos nga maghigugma' si ako ngan mag'ako' si kamatayon nga
para kunta' si ako. 21 Sanglit ga'i gayod ahimo nga pasibaya'an-ko hamok
i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. Pagkagasi-bi ba' nga
a'angkon i pagkamatadong pina'agi si pagtuman si bala'od? Kon da'inan
sinan, ahimo nga gana' pulus-na si pagpakamatay-na si Kristo!”

3

I Magtapod

si Pagkamatinumanon

Ga'i Akatapod si Kristo
Roma 2:17-29

1 Mga taga Galacia, gana' daw gayod pamurubu'ut-bi! Say i mag-
pasamok si isip-bi? Ma'in ba' nga hayag gayod i pagpasayud-ko si ka'am
hi'unong si kamatayun-na si Jesu-Kristo anan si kudos? 2 Intumu-bi
daw: Sakarawat-bi ba' i Espirito Santo tungod kay matinumanon kam
si bala'od o tungod dina kay aniya' sapakalihan-bi nga agtapuran-bi?

3 Gana' ba' gayod pamurubu'ut-bi? Anudok i matadong kinabuhi'-bi
ngan pag'ayup-na si ka'am si Espirito Santo. Sanglit, ay i pagla'um-
bi nga anmatgas to pina'agi si kalugaringun-bi hamok kapapaniguro?
4 Bali labbat i sa'agihan-bi na tungod si mga pagtapud-bi si Kristo.
Tara', aruyag ba' kam nga akawang nan hamok? 5 Agpumwan-na si
ka'am si Diyos i Espiritu-na ngan agparahimo iya si mga makagagahom
binuhatan anan si ka'am. Ahinabo' nan ma'in tungod kay matinu-
manon kam si bala'od kundi' tungod dina kay aniya' sapakalihan-bi nga
agtapuran-bi.
6 Kulawi-bi daw si Abraham: "Agtapuran-na i Diyos, ngan tun-
god sinan, sa'angkun-na i matadong kamutangan si pangulawan-na si
Diyos."* 7 Sanglit kunta' sasabutan-bi nga i magpantapod, mga iya i
dadi'-na si Abraham. 8 Tungod kay agtuyo' andang i Diyos nga kwinta-na
matadong i mga ma'in Hebro pina'agi si mga pagtapud-na, agpakatu'an-
nay to mahalap sumat si Abraham ngan adday to si mga kada'an
gayod nagsa'ad si Kasuratan: "Pamuwanan-ko si mga kabubuwasun-na
i dimu'an mga ka'aha'an nga angirog si pagtapud-mo si ako."† 9 Sanglit i
magpantapod akabiyo' si Abraham pag'angkon si kabubuwason tungod
kay iya i primiro magtapod si Diyos.
10 Bisan say i magsarig si pagtuman si bala'od, agtamtam pirmi si gaba'-
na si Diyos kay aka'anna' si Kasuratan: "Akagaba'an i bisan say nga
ga'i agpadayon pagtuman si dimu'an makasurat si Libro si Bala'od."‡
11 Klarado nga gana' nagkwinta matadong si pangulawan-na si Diyos
pina'agi si pagtuman si bala'od kay aka'anna' mismo ari nga "I a'a
nga matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtapud-na, iya i
makaprubitso si ungod kinabuhi'."§ 12 Lugod, i pama'agi-na si bala'od
la'in gayod kuntra si pagtapod kay aka'anna' ari nga "I makaprubitso
si ungod kinabuhi', iya i a'a nga gana' salaktawan-na pagtuman si
bala'od."* 13 Pero aglukat-na kita kam si Kristo tikang si kastigu-na
si bala'od pina'agi si pag'aku'-na nga iya dina i makagaba'an pariho
si maka'anna' si Kasuratan: "Akagaba'an i bisan say nga nagbiyat si
day sanga-na si kayo."† 14 Aglukat-na kita kam basi' i nagpumwan
kabubuwason si Abraham saprubitsuhan-na may liwat si mga ma'in
Hebro pina'agi si Kristo Jesus ngan basi' pina'agi si pagtapod si iya
sa'angkun-ta kam i nagpasa'ad nga iya i Espirito Santo.

I Bala'od pati' i Sa'ad
Roma 4:1-25; Gal 4:21-31; Hebro 6:13-15; Sant 2:14-26

15 Mga kabugtu'an si pagtu'o, buwanan-ta kam adda halimbawa' nga
nagparabuhat-na si a'a. Gana' makatamba o maka'iban si maka'anna'
si nagpirmahan na papilis. Iya pa ba' i naghimu-na pa'agi si Diyos
pagtapit si iya? 16 I mga nagsa'ad ari, paray ray si Abraham pati' si
minamat-na. Ma'in i maka'anna' si Kasuratan nga "si mga minamat-
mo," karuyag sidngon malabbat a'a, kundi' i maka'anna' ari nga "si
minamat-mo,"‡ karuyag sidngon addangan hamok nga iya si Kristo. 17 I
karuyag-ko nagpasayod si ka'am nga: Aniya' dahulo pagkasarabutan
tigpasunud-na si Diyos si Abraham mangno kahuman si 430 anyos, iya

* **3:6** Gen 15:6 † **3:8** Gen 12:3; 18:18; 22:18 ‡ **3:10** Deut 27:26 § **3:11** Hab 2:4 * **3:12** Lev 18:5 † **3:13** Deut 21:23 ‡ **3:16** Gen 12:7; 13:15; 24:7

na dina nagpumwan i bala'od. Sanglit gana' sito gahum-na pagsalli' si pagkasarabutan ngan pagpara' si sa'ad 18 kay kon i kararawatun-ta mahalap kamutangan agdipindi si bala'od, kon sugad ma'in nayto tungod si maka'anna' si sa'ad. Pero agpumwan-nay to bilang rigalo si Abraham tungod hamok si sa'ad.

19 Tara' ay may i katuyu'an-na si bala'od? Nagpatambay to basi' aka'alimagmag i mga a'a nga parasupak bali' mga iya ngan aniya' kagamitan-na si bala'od tubtob hamok si pagtakka-na si minamat-na si Abraham. Iyay nan minamat i nagtukuy-na si Diyos ari si sa'ad. Nag-paru'do' i bala'od pina'agi si bulig-na si mga anghel ngan pwira sinan, aniya' pa liwat magtangnga' para si mga a'a. 20 I magtangnga' nagkina-hanglan hamok kon matala i padurudambila', pero ngan pagsa'ad-na si Diyos iya mismo i maglugaring padugok.

21 Tara', kuntra ba' i katuyu'an-na si bala'od si mga sa'ad-na si Diyos? Syimpri ma'in! Kon aniya' kunta' klasi si pamala'od nagpumwan-na si Diyos nga akabuwan si ungod kinabuhi', sigurado aka'angkon liwat i a'a si matadong kamutangan pina'agi si bala'od. 22 Kundi' aniya' maka'anna' si Kasuratan nga i mga a'a si bug'os kalibutan puro nagpa'uripon si sala' basi' si panutu'u-na mga iya, pinumwan si mga iya i nagsa'ad rigalo para si magpantapod si Jesu-Kristo.

23 Antis paluwa' to pagtapod, nag'ingkutan kita si minuklatan-ta pa-mala'od ngan padayon to tubtob nagpakatu'an i pagtapod. 24 Sanglit i bala'od i magtinagal si kita pagpatuttot pada'iray si Kristo para kita nagkwinta matadong pina'agi si pagtapod si iya. 25 Ina'anto, tungod kay anakka na i pagtapod, ma'in na kita sakop si pagtinagal-na si bala'od.

I mga Dadi'-na si Diyos

26 Ngan puro kam mga dadi'-na si Diyos pina'agi si pagtapud-bi si Jesu-Kristo, 27 kay ag'ako' kam nga kinakulawan si Kristo anan si mga kalugaringun-bi ngan pagbunyag si ka'am, tungod si pag'adda-bi si Kristo. 28 Sanglit gana' na pagkala'inan-na si Hebro pati' si ma'in Hebro, si uripon pati' si libri, si danda pati' si lalla tungod kay ka'am dimu'an ahimo na hamok addangan§ tungod si dati na pag'adda-bi si Kristo Jesus. 29 Ngan tungod kay tawa'-na kam si Kristo, ahimo kam dimu'an i adda mamat-na si Abraham nga mga iridiro sigon si nagsa'ad-na si Diyos.

4

1 Da'ito sito i karuyag sidngun-ko: Basta minor di idad pa i iridiro, gana' pagkala'inan-na si iya kuntra si uripon sallod si panimalay. Kay bisan kon tawa'-na na gayod i nag'iridar-na, 2 sakop pa gihapon iya si pagdalum-na si nagtapuran pagmangno si iya hasta ga'i pa anakka i uras nagtala'an-na si tatay-na ngan allom pa nga pwidi na i dadi' akalugaring pagdisisyon. 3 Si pariho pa'agi, siray ngan i kamutangan-na si mga a'a* ato si kalibutan day mga minor di idad pa, nag'uripon i mga ka'aha'an si mga minuklatan-na tuluhu'an nga langbo' pa. 4 Pero panakka-na si tama' panahon, agpabawa-na si Diyos i kalugaringun-na

§ **3:28** Si isip-na si Pablo gana' na pagsitaramay-tamayay si magpanutu'o kay puro kita kam agpakasalinan si pagka'a'a-na si Kristo ngan si Kristo hamok i sakulawan-na si Diyos ato si kita.

* **4:3** Si Grikuhanon: kita kam, ngan i nagtukoy sinan i mga a'a myintras si ka'allum-na si Kristo pero kamatu'uran nan liwat si bisan say aha'a nga ga'i pa akakilala si Kristo.

Dadi'. Naghinganak iya si adda danda. Naghinganak iya nga ubligado
pagtuman si bala'od 5 basi' aniya' makalukat si mga a'a nga ubligado sito.
Kon sugad, nagpabawa iya basi' sakarawat-ta kam i bug'os katungod
bilang mga dadi'-na si Diyos. 6 Tungod kay mga dadi'-na kita kam si
Diyos, aglihug-na i Espiritu-na si Dadi'-na pagpa'ayop ato si mga kasing-
kasing-ta kam. Iyay nan i Espirito magturo' si kita pagban'o, "Tay,†
Tatay-ko." 7 Sanglit ma'in na kam mga uripon, kundi' mga dadi'-na,
ngan tungod kay mga dadi'-na namay kam, aghimu-na kam si Diyos mga
iridiro si dimu'an tawa'-na.

I Kabaraka-na si Pablo

para si mga taga Galacia

8 Siray, ngan ga'i pa pangilala-bi si Diyos, nag'uripon kam si mga
makawiwili nagtutu'o pero ma'in ungod i pagkadiyus-na. 9 Kundi'
ina'anto kay angilala na kam Diyos, o siguro i tama' pagpinugad nga
angilala na i Diyos si ka'am, apa'i may kay pabwilta pa kam gihapon
si maluya ngan gana' kadatahan-na tuluhu'an nga minuklatan-bi ato
si kalibutan? Aruyag ba' kam nga uripun-na kam gihapon sito?
10 Agparapansilibrar kam si mga allaw sigon si tuluhu'an, hasta si mga
pinili' bulan, si mga panahon pati' si mga ta'on! 11 Abaraka ako para si
ka'am kay tingali akawang hamok i mga pagbudlay-ko anan si ka'am.

12 Makimalu'oy gayod ako si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o nga
kunta' padayon kam pag'irog si ako. Intumu-bi nga ag'ambanan-ko na i
pagkahebru-ko ngan ag'aku'-ko na i pagkama'inhebru-bi. Siray ga'i may
kam agtalapas si ako. 13 Sayod may kam nga pahapit kunta' hamok ako
si ka'am nan, pero tungod kay aniya' nag'abat-ko akapasamwak ako si
ka'am si primiro bisis. 14 Pero bisan pa kon i kamutangan-ko aka'ulang
kunta' si ka'am pagdugok si Diyos, ga'i ako agsigra'-bi. Lugod agkarawat-
bi ako pariho si adda anghel nga nagpabawa-na si Diyos. Ma'in nan
hamok iya, agkarawat-bi liwat ako nga sahi'-na nga ako mismo si Kristo
Jesus. 15 Tara', kapalingnga na i mga kalipay-bi siray? Ako mismo
akapamatu'od nga kon pwidi pa hamok sahulsu'-bi i mga mata-bi, buhat-
bi to ngan pumwan-bi si ako. 16 Ina'anto ay may? Tungod ba' kay
agsumat-ko si ka'am i kamatu'uran i pagkagasi-bi nga anguntra na ako
si ka'am?

17 Yaynan mga a'a nga listo pagpabaliko' si mahalap sumat, maniguro
gayod mga iya nga sabawa-na kam pero mara'at i mga katuyu'an-na. I
karuyag-na mga iya nga akabulag kam si kami', basi' akabalyo pada'iray
si mga iya i pagpaniguru-bi pag'abuyon si kami'. 18 Oho' gad, mahalap
i pagpaniguro basta tama' i katuyu'an-na. Ngan agpadayuna kam sito
ma'in hamok nga kon awinan ako huwang si ka'am. 19 Mga hinigugma'-
ko dadi', ag'abat ako gihapon si kasakitan pariho si nag'abat-na si danda
magbati' hasta nga ga'i paluwa' i kabug'usan-na si Kristo anan si ka'am.
20 Bali gayod i karuyag-ko paghuwang kunta' si ka'am ina'anto basi' ako
aka'isplikar hinay-hinay atubang si ka'am tungod kay nagsamukan ako
hi'unong si ka'am!

I Halimbawa' Hi'unong

† **4:6** Si Hebruhanon: Abba. Iyay nan i mahigugma'on pagban'u-na si dadi' si tatay-na.

kas Hagar pati' Sara
Roma 4:1-25; Gal 3:15-25; Hebro 6:13-15; Sant 2:14-26

21 Amatilaw ako si ka'am, ka'am magkararuyag nan nga ubligado
pagtuman si bala'od: Ay kay ga'i kam agtuninong kon ay i maka'anna' si
bala'od? 22 Aka'anna' si Kasuratan nga aniya' duwangan lalla dadi'-na si
Abraham. I addangan hinulsu'-na si uripon danda ngan i addangan may
hinulsu'-na si libri danda. 23 I dadi'-na si Abraham ari si uripon danda
urdinaryo hamok i pagtudok pero i dadi'-na ari si libri danda nagtudok
tungod kay iya gayod i sa'ad-na si Diyos.
24 Aniya' malalom karuyag sidngun-na sito mga hinabo' kay i duwan-
gan danda agtukoy si duwa pagkasarabutan tigpasunud-na si Diyos si
a'a: I adda pina'agi si Abraham ngan i adda namay pina'agi si Moises
ari si Bukid Sinai ngan mga uripon i mga magpanla'om si Bukid Sinai
kay iyay nan i kamutangan-na si mga dadi' tikang si Hagar. 25 Si Hagar
iya i nagpakumparar si Bukid Sinai nga kina'anda'an ari si disyirtu-
na si Arabia. Si Hagar liwat i nagpakumparar si Jerusalem ina'anto
tungod kay uripon i Jerusalem huwang i dimu'an dadi'-na. 26 Pero i
Jerusalem nga espirituhanon, ma'in to uripon kundi' libri lugod dina
ngan i Jerusalem nga libri, iya i pinakanana-ta kam. 27 Kay aka'anna' si
Kasuratan:
Agkalipaya,
ka'aw nga ga'i gayod pwidi agburod.
Agrayhaka,
ka'aw nga ga'i ag'agi si kakurihan si paghinganak.
Mas malabbat i dadi'-na si danda nga agti'os si pagsulu-sulo
kuntra si danda nga aniya' alla-na.‡
28 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am i mga dadi' nga a'allom
tungod si sa'ad, pariho si Isaac. 29 Siray panahon, i dadi' nga urdinaryo
hamok i pagtudok agpasakit si dadi' nga nagtudok tungod si gahum-na
si Espirito. Pariho liwat sinan i kamutangan-ta kam si ina'anto panahon
nga agparapasakitan-na mga iya. 30 Pero ay di' dina i maka'anna' si
Kasuratan? Agpinugad ari, “Papindahon i uripon danda huwang i dadi'-
na, kay ga'i pwidi pinartihan i dadi'-na si iriridarun-na si dadi'-na si libri
danda.”§ 31 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, sasayuran-bi nga ma'in
kita kam dadi'-na si uripon danda, kundi' mga dadi'-na kita kam si libri
danda.

5

I Pagpalibri-na si Kristo si A'a

1 Agpalibri-na kita kam si Kristo basi' ma'in na kinahanglan
nga i pangiwa-kiwa-ta kam angirog pa si adda uripon. Sanglit
talinguha'u-bi nga agpabilin i kalibrihan-bi ngan dakam agpatugot
nga agpakasal'ungan kam gihapon si yugo si pagka'uripon si bala'od.
2 Tuninungi-bi gayod allingun-koy to! Ako si Pablo magsumat to si
ka'am nga kon angalagad kam nga tinuri' kam, ga'i gayod saprubitsaran-
bi i nagbuhat-na si Kristo para si ka'am. 3 Utru-ko gihapon pagpada'an si
ka'am. Bisan say aha'a nga angalagad pagpaturi', kinahanglan liwat iya
agtuman si kada adda si mga bala'od. 4 Ka'am nga magkabararaw nan

‡ **4:27** Isa 54:1 § **4:30** Gen 21:10

pagtuman si bala'od para kam kunta' akwinta matadong si pangulawan-
na si Diyos, si kamatu'uran, pabulag kam dina si Kristo ngan pamatalikot
kam si mapinalangga'on pagpanginanu-na. 5 Kundi' tungod kay aniya'
pagtapud-ta ngan pina'agi si pag'aghat-na si Espirito, awili kita kam
pag'antahak si nag'anduy-ta pagkamatadong. 6 Kay para si mga a'a
nga dati na ag'adda si Kristo Jesus, gana' kwinta-na si pagpaturi' o si
ga'i pagpaturi'. I impurtanti hamok, iya i pagtapod nga aniya' paluwa'
gugma' para si igkasi a'a-ta.
7 Si kamatu'uran, sigi na kunta' kukusog i pagtapud-bi si Kristo. Pero
say i makasalakot si ka'am anan nga mag'ulang si padayon pagsunud-
bi si kamatu'uran? 8 I da'inan klasi pag'aghat ma'in nan tikang si Diyos
nga mag'agda si ka'am. 9 Agmatuha kam kay "Bisan diki'it hamok i
pammatubo', saramahan-na sito i adda bug'os hinurna." 10 Pero tungod
si pagpaki'adda-ta kam si Paragdalom, akasiguro ako nga ga'i kam
abawa si isip nga la'in kuntra si tawa'-ko. I a'a nga magparasamok si mga
pamurubu'ut-bi, sigurado iya ag'antos si kastigo bisan kon say pa iya.
11 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon agparapasamwak ako nga i pagturi' ki-
nahanglanon pa, apa'i may kay hasta ina'anto nagparapasakitan pa ako?
Kon da'inan i buhat-ko, kunta' gana' na ma'insulto si pagpasamwak-ko
hi'unong si kamatayun-na si Kristo. Kunta' mismo i kudus-na ga'i na
akapa'amban si pagtu'o.* 12 Pero para si mga magparapansamok nan
si ka'am, i karuyag-ko kunta' nga yaynan mga a'a biyu'-na na hamok
pag'ala' hasta i mga kinatawu-na!†
13 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am gayod i mga nagpangagda-na si
Diyos nga magin libri. Pero dakam to aggamitu-bi kalibrihan pagtuman
si karuyag-na si makasasala' kina'iya-bi. Lugod agsisurusirbihaya kam
kada addangan pina'agi si gugma'. 14 I dimu'an bala'od abiyo' si adday
to hamok mando': "Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-
bi si kalugaringun-bi."‡ 15 Kon padayon kam si pagpapurupasakitay,
agbantaya kam kay sigurado mismo ka'am i magbungkag si pag'aradda-
bi si Kristo.

I Kinabuhi' nga Agsunod

si Pagdalum-na si Espirito
Juan 16:5-15; Roma 8:1-27; 2Ped 1:3-11

16 Kundi', tuninungi-bi tugun-koy to: Kinahanglan nga agdaluman-
na si Espirito i mga kinabuhi'-bi, basi' ga'i kam abawa pagbuhat si
mga kasindak-na si makasasala' kina'iya-bi. 17 I mga kasindak-na
si makasasala' kina'iya supak pirmi si katuyu'an-na si Espirito, ngan
i katuyu'an-na may si Espirito supak si kasindak-na si makasasala'
kina'iya. Agkuntray to gayod duway to hasta nga a'ipit kaw ngan ma'in
na kaw libri pagbuhat si karuyag-mo. 18 Pero, kon i Espirito i magdalom
si ka'aw, gana' na labut-na si bala'od.
19 Bali kaklarado si mga buhat-na si makasasala' kina'iya pariho si
pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na, mga marigsok buhat pati'
i pagpalagtok si karat'an, 20 i kabaraw si bisan ay nga day agdiyus-na

* **5:11** Para si ditangnga' mga Hebro, i kudus-na si Kristo, akapa'amban dina si pagtu'o tungod kay para si mga iya, impusibli nga amatay i nagla'uman-na mga iya Paragsalbar. † **5:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: yaynan mga a'a pina'itsapwira si grupu-na si magpanutu'o. ‡ **5:14** Lev 19:18

pati' i pagtambal, pagti'aw hasta i pagtigo si titakka. Tamba pa sinan i pagkasina, paghiriran, pagkasindak si tawa'-na si la'in, pagka'iritado, pagpapaniguro para anlanga i katungdanan, i ga'i pag'arabuyon, i pagtindog pala'in-la'in grupo, 21 i pagka'awa', i pagpalangu-lango, i subra pagkalipay hasta pa i la'in mga buhat nga akapariho si mga nagsabi-koy to. Pariho si nagsumat-ko na si ka'am siray, pada'anan-ta kam gihapon nga i mga a'a magparapanbuhat bisan ay sito ga'i akasakop si ginhadi'an-na si Diyos si damuri allaw.

22 Kundi', ari si nagbag'u-na kina'iya si Espirito, kina'anda'an i gugma', i ungod kalipayan, i kamurayaw, i malanga pagpaturos, i kadaluman, i pagkamatadong, i pagkatangkod, 23 i mahalap pagtratar si la'in pati' i kata'o pagdalom si mga mara'at kina'iya. Gana' bala'od nga agdiri' sito. 24 Bisan say nga tawa'-na si Kristo Jesus, mismo na mga iya i magpapako' ari si kudos si makasasala' kina'iya-na mga iya. Ngan huwang sito i mga sasindakan-na pati' i mga saruyagan-na gayod pagbuhat. 25 Sanglit tungod kay i Espirito na i magdalom si kinabuhi'-ta, kunta' maki'angay kita pirmi si Espirito. 26 Kunta' ma'in mahaya i dalum-ta, nga ga'i kita kam ag'uru'aragiyatay ngan ga'i ag'arawa'-awa'ay si balang addangan.

6

I Pagbuhat Mahalap

para si Dimu'an

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon sadiskubrihan-bi nga aniya' addangan si ka'am magsala', kinahanglan ka'am nga mga espirituhanon nan i mamabwilta si iya pada'iray si tama' kamutangan. Buhatu-bi to pina'agi si paghinay-hinay pero agmatuha kam nga ga'i kam liwat abawa si tintasyon. 2 Kinahanglan kam agsibarayaw-bayaway si mga kasakitan-bi kay pina'agi sinan satuman-bi i nagmandu'-na si Kristo si pagsihirigugma'ay. 3 Bisan say i magpahaya-haya pero si kamatu'uran maluya iya, agparadaya'an-na hamok i kalugaringun-na. 4 Lugod kinahanglan balang addangan timbang-na hamok i mga sahimu-na. Pina'agi sinan, akasayuran iya kon ay si mga sahimu-na i angay darayawon ngan ma'in ministir pagpakumparar si la'in a'a, 5 kay si kamatu'uran, balang addangan ubligado pagtuman si sakaya-na.

6 Bisan say nga nagturu'an parti si allingun-na si Diyos, kinahanglan mabinuwan-buwanon may liwat iya si pan'allaw-allaw kinahanglanun-na si magturo' si iya.

7 Dakam agtugot nga agpakadaya'an kam: Ga'i pwidi nagluko i Diyos. Kon ay i nagtanum-na si a'a, iya may liwat i sapangku'-na. 8 I addangan magtanom pagtuman si karuyag-na si makasasala' kina'iya-na, akapangko' iya si kamatayon nga bulag si Diyos kay iyay nan i binuwa'-na sinan kina'iya, pero i addangan magtanom pagtuman si karuyag-na si Espirito, akapangko' may si kinabuhi' hasta si kahastahan kay iyay nan i binuwa'-na sinan Espirito. 9 Kinahanglan nga ga'i kita abudlay pagbuhat si mahalap kay si damuri allaw, sigurado nga mahalap may i sapangku'-ta kam kon ga'i kita adisgusto. 10 Sanglit, basta nga aniya' pa uras-ta, kinahanglan kita kam agbuhat si mahalap para si bisan say, labihan na para si mga magpanutu'o, i panimalay-na si Diyos.

I Ultimo mga Panugun-tugon

11 Kulawi-bi daw kon ay i kahaya-na si mga litra si kalugaringun-koy
to purma!
12 I mga magpurbar pagpirit si ka'am pagpaturi', iya i mga a'a nga
agkararuyag hamok pagpadadayaw parti kon ay i kinakulawan. Ngan
i adda hamok rason kon ay kay agkararuyag mga iya pagbuhat sito,
basi' akalikay mga iya si pagpasakit-na si mga igkasi-na Hebro kay
sigurado nga iyay nan i manakka si mga iya kon kinakulawan nga
gana' la'in nagtapuran-na mga iya pwira na i kamatayun-na si Kristo
si kudos. 13 Si kamatu'uran, bisan mga iya nga tinuri', ga'i agsunod si
bala'od. I katuyu'an-na hamok mga iya pag'aghat si ka'am pagpaturi'
basi' agpakapahambog mga iya nga sabawa-na kam. 14 Pero para si ako,
gana' la'in sapahambug-ko pwira na i kamatayun-na anan si kudos si
Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. Pina'agi sinan, minatay na i dimu'an
nga kalibutanon ato si ako, ngan minatay namay liwat i dimu'an maka-
sisindak palibot si ako. 15 Gana' pulus-na si pagpaturi' o si ga'i pagpaturi'.
I impurtanti hamok, iya i pagka'a'a nga baha'o hinimo. 16 Aka'angkon pa
kunta' kamurayaw pati' kalu'oy i dimu'an magsunod sito tugon, kay mga
iya i baha'o a'a-na si Israel tungod si pagtu'u-na mga iya si Diyos.*
17 Sanglit, dakam na agtambahi-bi pa i pagsakit-ko, kay i mga ulat si
puhu'-ko akapamatu'od nga agsirbi ako para si Jesus.
18 Mga kabugtu'an si pagtu'o, amalako kami' nga padayun-na si
Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo i mapinalangga'on pagpanginanu-na si
mga espiritu-bi. Amen.

* **6:16** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i dimu'an magsunod sito tugon ngan da'inan may i mga a'a-na si Israel nga agtutu'o si Diyos.

I Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Efeso

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1; 3:7,13; 4:1; 6:19-20). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si mga nagtagama paghuwang si Diyos ari si syudad Efeso (1:1). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 60 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Adday to si mga nagsurat-na ngan kaprisu-na ari si Roma si primiro bisis (3:1; 4:1; 6:20; Buhat 28:16-31).

I Efeso i pinaka'impurtanti syudad si banda katundan si prubinsya Asia siray nga nag'arunan ina'anto Turkey. Ahimoy nan syudad pinakasintro siray si pagnigusyo tungod kay iyay nan i aragihan-na si ka'agsuban mga barko pati' si mga hayop nagkargahan si pala'in-la'in ipiktos pada'iray si pala'in-la'in lugar. Aniya' ato templo nagtindog para si diyus-na si mga taga Roma nag'arunan Diana nga si Grikuhanon Artemis i pag'aron sito ngan iyay nan i diyos nag'ampu'an-na si mga taga Efeso (Buhat 19:23-31). Mga tallo ta'on i kapapasamwak-na si Pablo ato sito syudad hasta si mga lugar palibot sito (Buhat 19:10; 20:31) si katallo biyahi-na.

Yayto surat la'in kuntra si ditangnga' surat-na si Pablo kay agsurat iya sito ma'in tungod kay aniya' prublima o aniya' sala' nga kinahanglan iya agtuhay, kundi' tungod kay aruyag iya agpakatu'an si pa'agi nga anmatgas o anlalom i espirituhanon kinabuhi' para si magpanutu'o nga andam na si apiki gayod pagpakihuwang si Diyos pina'agi si Kristo.

Ato sito surat agpasabot si Pablo si tinago' katuyu'an o planu-na si Diyos nga kon anakka na i tama' panahon, pabiriyu'-na si Diyos i dimu'an hinimu-na magin i mga sari'i si langit o i satu'o si kalibutan nga si Kristo mismo i magtakulok (1:10). Bali gayod ka'impurtanti nga agpakasantop sito i mga Kristiyano sanglit agpangadyi' iya para si mga iya nga buwanan-na mga iya si Diyos si kadunong pati' sarabutan (1:15-23; 3:14-21).

Ag'isplikar-na liwat ato si Pablo i mga pa'agi kon pinapa'i atuman i mga katuyu'an-na si Diyos para si manniniripon pag'ampo'. Primiro, pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos, atalwas i mga a'a ngan agpakabwilta mga iya si maka'angayan kamutangan huwang si Diyos (2:1-10). Kaduwa, pina'agi si laha'-na si Kristo, abungkag i partisyon nga makapabulag ngan makapakuntra si mga Hebro pati' si mga ma'in Hebro ngan tungod sinan agsiharalapay na mga iya dimu'an (2:11-22). Pero anmas pa sinan, aniya' liwat nagbuhat-na si Diyos si magpansiharalapay to na nga iya i pagpabiriyu'-na si mga iya dimu'an sallod si day adda hamok puhu'-na si Kristo nga gana' la'in kon ma'in i manniniripon pag'ampo'. Adday to tinago' plano siray nga ga'i asantop tubtob si pagpakatu'an sito si Pablo (3:1-6). Saklaruhan-ta liwat ato, nga pina'agi si manniniripon pag'ampo', sapakatu'an-na si Diyos si mga punu'an si kalangitan pati' si mga aniya' gahum-na ari kon ay i pagkamadunung-na si kada sitwasyon (3:7-13). Pina'agi si pagburubwilta pagbagaw parti si kamutangan ari si langit (1:3,20; 2:6; 3:10; 6:12), agpaklaro si kita nga

i pagpanginano si kinabuhi' Kristiyano ma'in hamok ato si kalibutan. I gahum-na sinan kinabuhi' tikang si langit kon singnga agtingkulo' si Kristo si kawanan-na si Diyos (1:20).

Pero pinapa'i-ta paggamit sinan kinabuhi' pagtuman si mga katuyu'an-na si Diyos ato si kalibutan? I nagpaklaru-na si Pablo nga balang addangan si magpanutu'o nagbuwanan espirituhanon abilidad tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos sigon si tuyu'-na si Kristo. Nagpumwan to si magpanutu'o basi' agsisurusagubayay mga iya balang addangan ngan pina'agi sinan agkabiririyo' mga iya ngan agpanakka si kamatgas si pagpaki'adda si Kristo (4:1-16). I pag'aradda-na si manniniripon pag'ampo' kon singnga si Kristo i pinakatakulok, iya i pagtikang si pagpabiririyu'-na si Diyos si dimu'an mga hinimu-na ari si langit pati' ato si kalibutan (1:10). Kinakulawan ato sito surat nga i a'a maka'angkon na si baha'o kinabuhi' pina'agi si pagpaki'adda si Kristo, bali haya i pagkala'inan-na si iya kuntra si a'a nga ga'i pa maki'adda si Kristo (4:17–6:9). I mga a'a nga agpamaskog i mga kalugaringun-na pina'agi si makagagahom kusug-na si Paragdalom, mga iya i sigurado makalupig si dimu'an espirituhanon pwirsa nga plos karat'an, labihan na pina'agi si gahum-na si pagpangadyi' (6:10-20).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Katuyu'an-na si Diyos nga si Kristo i Magtakulok si Dimu'an (1:3-14)
3. I Pagpangadyi' para Akasantop si Katuyu'an-na pati' Gahum-na si Diyos (1:15-23)
4. I mga Buhat-na si Diyos: Pagtalwas, Pagpabiriyo', Pagpakatu'an si Kadunong, Pagpa'abat si Prisinsya-na (2:1–3:21)
5. I mga Buhat-na si A'a: Pag'aradda, Pagpamatgas, Pagbag'o, Pagsi'aku'-aku'ay, Pagkuntra si Karat'an (4:1–6:20)
6. I Ultimo mga Pangumusta (6:21-24)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako apostul-na si Kristo Jesus tungod
si katuyu'an-na si Diyos.
Tigsurat-koy to para si mga nagtagama paghuwang si Diyos anan si
syudad Efeso nga tangkod liwat pagpaki'adda si Kristo Jesus.
2 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I mga Kahalapan-na

si Dati Na Mag'adda si Kristo

3 Darayawon i Diyus-na pati' Tatay-na si Paragdalum-ta kam Jesu-
Kristo, tungod kay iya i magpanginano si kita hi'unong si dimu'an
espirituhanon kahalapan si langit ngan tungod si pagpaki'adda-ta si
Kristo, mismo ina'anto sakarawat-tay to kay kina'anda'an to hamok
anan si Kristo. 4 Ahimoy to tungod kay antis pa naghimo i kalibu-
tan andang kita agpili'-na si Diyos nga agka'adda si Kristo. Iya i
magpili' si kita basi' agkahirimo kita kam nga mga diyusnon ngan
gana' makabasol si pangulawan-na. Tungod si gugma'-na, 5 agtuyo'
andang i Diyos pagkwinta si kita kam bilang mga kalugaringun-na dadi'
pina'agi si Jesu-Kristo sigon si karuyag-na pati' katuyu'an-na. 6 Kon

sugad, angay gayod nga dayaw-ta kam i Diyos tungod si ka'angayan-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na, ngan libri nan agparigalu-na si kita tungod si pagpaki'adda-ta si Hinigugma'-na. 7 Tungod si Kristo, alukat kita pina'agi si laha'-na, nga iya i pagpasaylo si mga sala'-ta sigon si kahaway-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos! 8 Yayto mapinalangga'on pagpanginano bali pagsangyahan ato si kita kam huwang i dimu'an kadunong pati' sarabutan. 9 Agpaguwa'-na na si kita ina'anto i tinago' katuyu'an-na, sigon si karuyag-na nga kinatu'anan i ungod planu-na pina'agi si Kristo 10 ngan dati to nagtigo siray nga kon anakka na i tama' panahon, iya na i pagpalangngan sito. Si kamatu'uran, yayto plano gana' la'in kon ma'in i pagpabiriyu'-na si Diyos si dimu'an mga hinimu-na ari si langit pati' ato si kalibutan nga si Kristo mismo i magtakulok.

11 I dimu'an nagbuhat-na si Diyos ag'alagad si sapili'-na katuyu'an, ngan sigon si planu-na, agtuyo' andang iya pagpili' si kami' nga agka'adda si Kristo. 12 Agpili'-na kami' mga Hebro basi' adayaw i maka'angayan kina'iya-na si Kristo pina'agi si pangiwa-kiwa kami' kay kami' i primiro nga aniya' kasiguruhan-na pag'angkon si mga nag'andoy kami' si Kristo. 13 Ngan da'inan may liwat si ka'am, agpakahuwang kam si mga dati na maki'adda si Kristo ngan pakabati'-bi si allingon si kamatu'uran nga iya i mahalap sumat para si katalwasan-bi. Mangno kahuman si panutu'u-bi si Kristo, akamarkahan kam nga padayon i pag'adda-bi si iya pina'agi si pagpa'ayup-na si ka'am si Espirito Santo nga nagpasa'ad-na. 14 I Espirito, iya i antisipo nga sigurado sakarawat-ta i iriridarun-ta tubtob nga alukat i mga tawa'-na si Diyos para adayaw i maka'angayan kina'iya-na.

I Pagpasalamat

pati' i Pagpangadyi'

15-16 Tungod sinan, ga'i gayod ako alimot pagpasalamat si Diyos para si ka'am tikang si pakapakali-ko hi'unong si pagtu'u-bi si Paragdalom Jesus pati' si paghigugma'-bi si dimu'an nagtagama paghuwang si Diyos ngan agpara'intum-ta kam si mga pangadyi'-ko. 17 Sigi hamok ako palako si Diyus-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo, i maka'angayan Tata', nga pa'ayup-na si ka'am i Espirito nga akapadunong ngan akapakatu'an si kamatu'uran, basi' anhalap i pagkakilala-bi si Diyos. 18 Agpangadyi' liwat ako nga akalamragan i mga inisipan-bi basi' sasantup-bi kon ay i kasiguruhan-bi pag'angkon si mga nag'anduy-bi si nag'agdahan-na si ka'am si Diyos, ngan basi' sasantup-bi kon ay i kayamanan si maka'angayan iriridaron para si mga a'a nagtagama paghuwang si iya, 19 pati' kon ay i gana' katapusan-na gahom nga agkiwa ato si kita kam nga magpanutu'o. Yayto gahom, akapariho kapwirsa 20 si naggamit-na ngan pagbanhaw-na si Kristo ngan agpatingkulu'-nay to si kawanan-na ari si langitnon pwisto. 21 Sanglit labaw si Kristo si dimu'an mag'inantan si langitnon mga punu'an, gahom pati' ginsakupan. Labaw iya si dimu'an mga titulo nga magpanpuno' ato si kalibutan, ma'in hamok si ina'anto panahon kundi' hasta pa liwat si titakka. 22 Agpadilalum-na si Diyos i dimu'an si kitiran-na si Kristo, ngan iya i nagtu'inan pagtakulok si dimu'an para si manniniripon pag'ampo'. 23 Bisan kon awinan iya

si bisan ay, kina'anda'an i kabug'usan-na si kalugaringun-na anan si manniniripon pag'ampo' kay iyay nan i puhu'-na.

2

I Pag'angkon si Baha'o Kinabuhi'

Pagpaki'adda si Kristo

1 Kon parti namay si ka'am, mga minatay na kam siray tungod si
pagtalapas-bi pati' pagsala'-bi. 2 Da'inan sinan i sagara'an-bi kinabuhi'
ngan pagsunud-bi pa si kalibutanon pama'agi ngan da'inan may si
pama'agi-na si prinsipi si karat'an ato si ayri palibot si kita kam. Iyay
nan i espirito magparadagka si mga a'a nga mga masinupakon. 3 Bisan
say si kita kam akapariho si mga kinabuhi'-na ngan paghururuwang-ta
pa kam si mga iya. Sinan uras, agparapamagusto hamok kita kam si mga
sabarawan-na si mga makasasala' kina'iya-ta ngan agbuhat-ta kam kon
ay i saruyagan-na pati' isip-na sito kina'iya. Ngan pariho si bisan say,
kon nagpata'anan hamok kita, huwang kita kam si mga nagkastigu-na
si Diyos. 4 Pero tungod si kahaya-na si gugma'-na si Diyos nga panno'
si kalu'oy, 5 ag'allum-na kita kam huwang si Kristo bisan kon minatay
na i mga kina'iya-ta kam tungod si pagtalapas. Ngan si kamatu'uran,
pina'agi hamok si mapinalangga'on pagpanginanu-na sanglit kita kam
atalwas. 6 Pariho si pagbanhaw-na si Kristo agbuwanan-na kita kam si
Diyos baha'o kinabuhi' huwang si Kristo ngan pina'agi si pagpaki'adda-
ta si iya agpatingpid-na may kita kam si nagtingkulu'an-na sito pag-
puno' huwang si iya ari si langitnon ginhadi'an. 7 Agbuhat-nay to basi'
si mga titakka panahon kinakulawan i gana' kaparihu-na ngan bali
pagsangyahan mapinalangga'on pagpanginanu-na. Agpasayud-nay to
anan si kadaluman-na si buhat-na si Kristo Jesus para si kita kam, 8 kay
atalwas kam pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na huwang si
pagtapud-bi. Ma'in to tikang si kalugaringon pagpaniguro, kundi' rigalu-
nay to si Diyos. 9 Ga'i to a'angkon pina'agi si mga buhat, ngan tungod
sinan, gana' bisan say makapahambog 10 kay si kamatu'uran, mismo
i Diyos i magtrabaho ato si kita kam. Aghimu-na kita kam nga mga
baha'o hinimo dungan si pag'adda-ta si Kristo Jesus basi' agara' kita kam
pagtuman si mga mahalap buruhaton nga andang nagplanu-na si Diyos
para si kita kam.

Si Kristo

i Magpa'aradda si Dimu'an

11 Sanglit ka'am nagpanhinganak nan nga ma'in Hebro, ka'am nga
nag'arunan “ma'in tinuri'” si mga magpaminugad nga “tinuri'”, i pagturi'
nga buhat-na si a'a, intumu-bi kon ay i kamutangan-bi siray. 12 Intumu-
bi nga siray bulag kam si Kristo, nagsikway kam si mga a'a-na si Is-
rael ngan gana' kalabtanan-bi si pagkasarabutan nagsa'ad-na si Diyos
pada'iray si mga a'a-na. Siray, ag'istar kam ato si kalibutan nga gana'
pagla'um-bi ngan gana' sa'urup-urupan-bi hi'unong si Diyos. 13 Pero
ina'anto, ka'am nga mga matala siray ag'adda na si Kristo Jesus, ngan
mamatapit na pina'agi si laha'-na si Kristo.

14 Ada'itoy to kay awinan mismo si iya i kamurayaw-ta kam pina'agi si
pagpa'aradda-na si mga ma'in Hebro pati' si mga Hebro. Agbungkag-na i
partisyon nga makapabulag ngan makapakuntra si duway to. 15 Pina'agi

si pagsakit-na si puhu'-na, agpara'-na i gahum-na si bala'od pag'uripon, huwang i mga mando' pati' mga kasugu'an, basi' akahimo iya adda baha'o a'a tikang si duway to nga aka'adda huwang si iya. Si da'inan pa'agi, a'angkon i kamurayaw. 16 Ngan sapabwilta-na liwat si Kristo ma'in hamok i rilasyun-na si duway to grupo, kundi' sapaduguk-na liwat gihapon mga iya pada'iray si Diyos ato si mahimoy to adda puho'. Ngan pina'agi si kamatayun-na ari si kudos, agpara'-na i nagkuruntrahan-na mga iya siray. 17 Pada'ito si Kristo ngan agpasamwak hi'unong si kamurayaw para si ka'am nga mamatala si Diyos siray, ngan para si mga mamatapit andang si iya. 18 Ngan aniya' kamurayaw-ta kam, kita kam nga mga Hebro pati' ma'in Hebro kay si Kristo i makapadugok si kita kam dimu'an si Tata' pina'agi si adda hamok Espirito.

19 Tungod sinan, ma'in na kam mga dayuhan pati' sampi hamok, kundi' mga kwintado na kam nga mga a'a-na gayod si Diyos nga agkabiriyo' na si dati mga a'a-na ngan parariho kam sakop si ungod panimalay-na. 20 Yaynan panimalay nagpasumpay si pundasyon nga iya mismo i mga apostol pati' mga paragsumat-na si Diyos ngan i bato anan si kanto nga nag'alagad-na mga iya, iya si Kristo Jesus. 21 Sanglit akap-inugad kita nga i dimu'an matiryalis-na si pagtindog ag'adda si iya ngan sigi pupurma hasta nga ahimo adda templo nga sagrado tungod gihapon si pag'adda-na si Paragdalom. 22 Ngan da'inan may si ka'am nga ag'adda si Kristo, nagtindog liwat kam basi' ahimo kam pangngingistaran-na si Diyos kon singnga ag'ayop i Espiritu-na.

3

Si Pablo Bilang Parapasamwak

para si mga Ma'in Hebro

1 Si pagparapinsar-ko si kahalap-na si planu-na si Diyos si ka'am, ga'i ako pahuway pagpangadyi'. Dakam agduda kon say ako. Ako si Pablo nga apriso tungod si pagsirbi-ko si Kristo Jesus para si kahalapan-bi mga ma'in Hebro.

2 Sigurado agpakabati' kam nga agtu'inan-na ako si Diyos si rispunsibilidad pagpasiguro nga agpaka'ambit kam si mapinalangga'on pagpanginanu-na. 3 Kay i Diyos mismo i magpakatu'an si ako si tinago' planu-na nga nagtikangan-ko pagpasabot ari si sabasa-bi ray na. 4 Sanglit si padayon pagbasa-bi, sigurado nga sasantup-bi i malalom pagsabut-ko hi'unong si tinago' to plano nga atuman pina'agi si Kristo. 5 Ga'i to nagpasayod si mga a'a siray mga kapanahunan pero nagpasayod nayto ina'anto pina'agi si Espirito pada'iray si mga apostol pati' mga paragsumat-na si Diyos nga nagtagama pagsirbi si iya. 6 I tinago' plano, iya nga pina'agi si pag'ako' si mahalap sumat agkabiriyo' pag'iridar i mga ma'in Hebro si mga a'a-na si Israel. Agbiririyo' mga iya si adda hamok puho', ngan agbiririyo' mga iya pag'ambit si nagsa'ad para si mga magpan'adda si Kristo Jesus.

7 Ahimo ako paragsirbi si mahalap sumat pina'agi si nagpumwan-na si Diyos si ako abilidad sigon si mapinalangga'on pagpanginanu-na ngan agsirbi ako pina'agi si gahum-na nga agkiwa ato si ako. 8 Bisan kon minos pa ako kuntra si gimiminusi si dimu'an a'a nagtagama paghuwang si Diyos, agbuwanan-na ako gihapon si Diyos si mahaya rispunsibilidad

huwang i abilidad pagpasamwak si mga ma'in Hebro kon ay i kahaway-na si sahimu-na si Kristo para si a'a nga gana' makatugkad, 9 pati' pagpasayod si dimu'an a'a si pa'agi pagpa'ambit si mga iya si tinago' plano nga tikang pa siray mga panahon aghilum-na hamok si maghimo si dimu'an. 10 Agda'ito iya siray basi' ina'anto panahon, pina'agi si manniniripon pag'ampo', sakatu'anan-na si mga punu'an si kalangitan pati' si mga aniya' gahum-na ari, i pagkamadunung-na si Diyos si kada sitwasyon. 11 Aniya' katuyu'an-na si Diyos antis pa si panikangan pagtuman si dati planu-na pina'agi si Kristo Jesus nga Paragdalum-ta kam. 12 Pina'agi si pagpaki'adda-ta kam si iya pati' si pagtapud-ta kam si iya, gana' kasipug-ta kam pagdugok si Diyos ngan aniya' kasiguraduhan-ta kam nga pamati'an-na kita kam. 13 Sanglit makibagaw ako si ka'am nga kunta' ga'i kam akawara'an pagla'om hi'unong si mga kasakitan nag'agi-ko tungod si ka'am, kay ma'in to karasipugan, lugod agbuwan to dina unra si ka'am.

Agpangadyi' si Pablo

para si mga taga Efeso

14 Si pagparapinsar-ko si kahalap-na si planu-na si Diyos, agluhod ako atubang si Tata', 15 nga nag'inala'an si arun-na si bug'os grupo si magpanutu'o* huwang na i mga sari'i si langit ngan da'inan may i mga satu'o pa si kalibutan. 16 Amalako ako si Diyos nga tikang si maka'angayan kayamanan-na, buwanan-na kam gahom pina'agi si Espirito pagpabaskog si mga kina'iya-bi, 17 pati' nga aka'istar si Kristo anan si mga kasing-kasing-bi tungod si pagtapud-bi. Tungod kay i pagsihirigugma'ay-bi may si Diyos i pinakagamut-bi pati' i pinakapundasyun-bi, agpangadyi' ako 18 nga agpakakaya kam pagsabot, huwang si dimu'an nagpantagama paghuwang si Diyos, kon ay pa i kahaway-na pati' kalanga-na ngan kon ay pa i kadyalta-na pati' kalalum-na si gugma'-na si Kristo. 19 Agpangadyi' liwat ako nga mismo anan si mga kalugaringun-bi, sa'abat-bi to gugma' nga gana' makasantop, hasta nga akapannu'an kam si kabug'usan-na si kina'iya-na si Diyos.

20 Darayawon i Diyos nga akabuhat anmas pa si dimu'an nagpalaku-ta pati' anmas pa si naghuna'-huna'an-ta, pina'agi si gahum-na nga agkiwa ato si kita kam. 21 Kinakulawan anan si manniniripon pag'ampo' nga padayon pagpaki'adda si Kristo Jesus i darayawon kina'iya-na si Diyos si dimu'an kapanahunan, hasta si kahastahan! Amen.

4

I Pag'aradda-na si Magpanutu'o

Roma 12:3-8; 1Cor 12:1-31; 1Ped 4:10-11

1 Tungod si pagsirbi-ko si Ginu'o, apriso ako. Pero bisan pa kon da'inan sinan, aghat-ko kam pagpadayon si kinabuhi' nga angangay si nag'agdahan-na si ka'am si Diyos. 2 Kinahanglan nga mapa'inubsanon kam, mahalap agtratar si la'in; kinahanglan nga malanga i paturus-bi ngan agsisurusagubaya kam balang addangan tungod si gugma'. 3 Himu'u-bi i sahimu-bi nga ga'i abungkag i pagpa'aradda-na si ka'am si Espirito nga sa'angkun-bi si pagbuwan-na kamurayaw si ka'am.

* **3:15** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: nag'inala' si Tata' i mga arun-na si kada ka'aha'an hasta pa i mga ka'anghelan.

4 Agbiririyo' hamok kita kam si adda puho', adda hamok Espirito i
mag'ayop si kita kam, ngan adda hamok i nag'anduy-ta kam tarakkahan
si pag'agda-na si kita kam. 5 Aniya' hamok adda Paragdalom, adda
nagtu'uhan, ngan puro kita kam nagbunyagan. 6 Aniya' hamok adda
Diyos nga Tatay-ta kam dimu'an. Iya i magdalom, magpakiwa ngan
mag'ayop si kita kam.
7 Kundi' balang addangan si kita kam nagbuwanan abilidad tikang
si mapinalangga'on pagpanginanu-na sigon si karuyag-na si Kristo.
8 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:
Ngan pan dyata' na iya,
agpabungyud-na i mga sapirdi-na
ngan agbuwan iya rigalo si mga a'a.*
9 Ay kay nagpinugad nga pan dyata' iya? Apinugad to tungod kay pan
hawod iya dahulo.† 10 I manari'i si hawod, iya may liwat i pan dyata'
labaw pa ari si gidyadyaltahi langit basi' akabalik i dati kamutangan-
na nga awinan iya si bisan ay. 11 Iya i magbuwan sinan mga abilidad
bilang rigalo. Aniya' magpakasirbi bilang apostol, aniya' may bilang
paragsumat, aniya' bilang parapasamwak si ga'i pa magpanutu'o, ngan
aniya' may bilang mangngataman nga paragturo' si magpanutu'o na.
12 Agkarawat mga iya sinan mga katungdanan pagbulig nga akakaya i
kada a'a nagtagama paghuwang si Diyos si kalugaringun-na ubligasyon
basi' pina'agi si pagsirbi-na si balang addangan sigi babaskog i puhu'-
na si Kristo, 13 hasta nga kita kam dimu'an anakka si pag'aradda si
pagtu'o pati' si pagkilala pahalap si Dadi'-na si Diyos. Si da'inan pa'agi,
agkamaratgas kita kam hasta nga akapannu'an si kabug'usan-na si
kina'iya-na si Kristo.
14 Kon atuman nayto, ma'in na kita kam mga dadi'-dadi' nga pwidi
sabawa-bawa-na si lunso' o ma'in ngani' nga pwidi sapalid-na si
bariyo. Ga'i na kita kam pwidi akadaya'an si pala'in-la'in pa'agi
pagturu'-na si mga a'a nga listo paglingling. 15 Lugod pina'agi si ka-
matu'uran nga sabusngal-ta tungod si gugma', sigi kita kam mamatgas
si dimu'an hi'unong si pagpaki'adda-ta kam si Kristo, nga iya i Takulok.
16 Akapariho kita kam si adda puho' nga atungko pina'agi si pala'in-
la'in ugat. Kon sugad, pina'agi si pagtuman si katungdanan-na si kada
parti, agtubo' i puho' ngan agkukusog nga lagtok si gugma' nga si Kristo
i magdalom sito dimu'an.

I Kinabuhi' nga Angay

para si mga Dadi'

nga Sakop si Kadanta'an

17 Sanglit aniya' mga mando' tikang si Paragdalom nga kinahanglan
ako pagpursigi sito si ka'am. Dakam na ag'irog si kinabuhi'-na si di-
tangnga' mga ma'in Hebro nga gana' kwinta-na si mga nagparapan'isip-
na. 18 Malu'om i mga paminsada-na ngan matala mga iya si kinabuhi'
nga nagpumwan-na kunta' si Diyos tungod si mga ka'ignurantihan-na
kay agdiri' mga iya pag'isip malalom. 19 Ngan tungod kay ga'i na mga iya
angabat kamamalu'an, agkabararaw mga iya si mga malaw'ay buhat.

* **4:8** Salmo 68:18 † **4:9** Parti si pan hawod iya dahulo, aniya' duwa pagsabot: 1. Pan hawod iya ato si kalibutan ngan pagpakang'a'a-na. 2. Pada'iray iya si gihahawuri parti si kalibutan ngan pakamatay-na.

Pagusto hamok mga iya paghimo si kada marigsok buhat ngan gana' katapusan-na si kasindak-na mga iya.
20 Pero bali haya i pagkala'inan-na si sa'adalan-bi tikang si Kristo!
21 Gana' duda-ko nga agtuninong kam si iya ngan nagturu'an kam
pina'agi si pagpaki'adda-bi si iya kay i kamatu'uran kina'anda'an hamok
anan si Jesus. 22 Parti si dati kinabuhi'-bi, nagturu'an kam paghulso'
si kada'an pagka'a'a-bi nga sigi hamok gagabok tungod si mga daya'on
karuyag-na. 23 Dungan sinan i pagbag'o si mga panhuna'-huna'-bi 24 pati'
i pagpasul'ot si baha'o pagka'a'a-bi nga naghimo irog si kina'iya-na si
Diyos si ungod pagkamatadong pati' pagkadiyusnon.
25 Sanglit, kinahanglan nga balang addangan si ka'am ga'i na ag-
bullo'. Lugod, kinahanglan kam agpahalling kon ay i kamatu'uran si
mga igkasi-bi magpanutu'o tungod kay parariho kam sakop si adda
hamok puho'. 26 Kon asina kam, dakam agtugot nga abawa kam si
sala'.‡ Dakam agpaliyatu-bi i kasina-bi nga anakka si pagtunud-na
si allaw, 27 ngan dakam agbuwani-bi lugar si Satanas nga akakuyot.
28 I matangkaw kinahanglan pahuway na pagtangkaw ngan agtrabaho
pina'agi si kalugaringun-na dangga. Kinahanglan gamitan-na si ma-
halap pa'agi i pagpanginabuhi'-na basi' akabulig pa liwat iya si mga
magpanginahanglan.
29 Dakam aggamit si mga gana' nan kadatahan-na allingon. Lugod,
aggamita kam si mga maka'a'aghat nan nga akapabaskog si la'in sigon
si mga kinahanglanun-na. Si da'inan pa'agi, akapulos i bisan say nga
agpamati' si ka'am. 30 Dakam agpabidu'u-bi i Espiritu-na si Diyos nga
magpa'ambit si pagkadiyusnun-na kay iyay nan i pangngilalahan nga
lukat-na kam si Diyos si damuri allaw. 31 Ambani-bi na i mga pagdulo',
i ka'iritado pati' kasina, i pag'alsa busis pati' i paggutgot huwang i
dimu'an klasi pagtuyo' pagpasakit si la'in. 32 Lugod, kinahanglan kam
nga daluman ngan agsikurukaralu'uyay. Agsipurupasayluhaya kam
balang addangan pariho si pagpasaylu-na may si Diyos si ka'am nga
magpan'adda na si Kristo.

5

1 Syimpri bilang mga hinigugma'-na dadi' si Diyos, gana' la'in sahimu-
bi kundi' i pag'irog si iya. 2 Sanglit pahadi'u-bi i gugma' si bisan
ay kiniwa-kiwa-bi pariho si paghigugma'-na si Kristo si kita nga
agpatubyan-na i kinabuhi'-na para si kita, bilang masangngit panhaha-
lad nga akalipay si Diyos.
3 Pero bisan say si ka'am, kinahanglan gana' makadudahan nga aniya'
sasindakan-bi pag'i'u'ubay, o ma'in ngani' nga agparapinsar sinan o
bisan hamok akadudahan nga mga bintahuso kam kay gana' sito nga
angay para si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos. 4 Ngan
ma'in liwat angay nga agparapahalling kam si mga kinabastusan nan,
si mga kinakapayan nan o ma'in ngani' si mga disparati nan. Lugod,
kunta' i sapahalling-bi hamok kon ay i nagpasalamatan-bi si Diyos.
5 Akasiguro kam nga ma'in papasakupon si ginhadi'an-na si Kristo pati'
si Diyos i bisan say nga agpara'ubay si bisan say hamok sasindakan-na o
ma'in ngani' i magparapinsar sinan. Ma'in liwat papasakupon i a'a nga
bintahuso kay i kabintahuso akaparihoy nan si kabaraw hasta nga day

‡ **4:26** Salmo 4:4

agdiyus-nay to. 6 Dakam agtugot nga pabawa kam si kinabubullu'an nan
kay tungod sito mga mara'at binuhatan, anakka i kastigu-na si Diyos si
mga masinupakon. 7 Sanglit dakam agkuntinwar si da'inan klasi mga a'a
pagpakulaw si ga'i pagkumpurmi-bi si mga iya.
8 Siray, naglandungan pa kam si kalu'uman, pero ina'anto nagsi-
gahan na kam si danta' tungod si pagpaki'adda-bi si Ginu'o. Sanglit
kinahanglan nga agkiwa kam bilang mga dadi' si kadanta'an 9 kay i
danta' agbuwa' si dimu'an mga kahalapan, pagkamatadong pati' ka-
matu'uran, 10 ngan agmatuha kam kon ay i makabuwan kalipayan si
Ginu'o. 11 Dakam pa'among si mga buhat-na si kalu'uman kay gana'
sito mahalap binuwa'-na, lugod kon agbuhat-nay to si la'in, paguwa'u-
bi 12 kay si kamatu'uran, bisan hamok i pagsabi si mga tinago' buhat
bali kammalo', iya pa ba' i pagsupak. 13 Pero kinakulawan i dimu'an
nagsigahan-na si danta', 14 kay i danta' i makapaguwa' nga kinakulawan
i dimu'an. Pariho si parahallingon nga agpinugad:
Kallata kam magpamaturi nan,
banguna kam magpakaparihoy nan si mga minatay,
ngan si Kristo i manirak si ka'am.
15 Sanglit agmatuha kam si mga kinabuhi'-bi. Dakam ag'irog si
mga gana' nan halunggana'-na mga a'a, lugod bilang mga madunong,
16 salingabutu-bi nga kinasayuran i kamatu'uran kay agsara i karat'an
si ina'anto mga panahon. 17 Sanglit dakam hamok agparabasang-
basang kundi' manginanuha kam si mga katuyu'an-na si Paragdalom.
18 Dakam agpalango* kay akapatuttot nan dina si ka'am nga alagtok
kam si karat'an, lugod agpabagtuka kam si Espirito. 19 Kon agbararagaw
kam, gamiti-bi si mga salmo, si mga himno nga mga espirituhanon
karantahon. Agkantaha kam ngan agpanhimu'a kam mga tuno nga
kinasing-kasing gayod para si Ginu'o. 20 Agpasalamata kam pirmi si
Diyos Tata' si bisan ay pina'agi si pagtapud-bi si arun-na si Paragdalum-
ta kam Jesu-Kristo.
21 Kinahanglan kam dimu'an agsi'araku'-aku'ay kon ay i maka-
pabaskog si kada addangan sigon si pagtahud-bi si Kristo.

I Manniniripon Pag'ampo'

i Pinaka'alla-na si Kristo
1Cor 7:1-40; 2Cor 6:14–7:1; 1Ped 3:1-7

22 Mga danda, aku'u-bi i pagdalum-na si mga alla-bi, sigon si pag'aku'-
bi si pagdalum-na si Ginu'o. 23 Kay i lalla i magtakulok si danda,
pariho may nga si Kristo i magtakulok si manniniripon pag'ampo' nga
puhu'-na, ngan iya mismo i Paragsalbar sito. 24 Pariho si pag'aku'-na si
manniniripon pag'ampo' si Kristo, kinahanglan may liwat i mga danda
ag'ako' si mga alla-na si bisan ay.
25 Mga lalla, higugma'u-bi i mga alla-bi pariho si paghigugma'-na si
Kristo si manniniripon pag'ampo'. Agpatubyan-na i kinabuhi'-na para
si mga iya 26 basi' akahugasan mga iya si sala' ngan paglimpya si mga
iya pina'agi si pagpatugnob si buwahi'† pati' pagpamati' si allingun-na.
27 I katuyu'an-na nga sapa'atubang-na si iya i manniniripon pag'ampo'
nga bali pagbulangga'akan, nga gana' alup-na, ga'i agkuro', ngan gana'

* **5:18** Si Grikuhanon: agpalango si bino, kay iyay nan i irimnun-na mga iya siray. † **5:26** I nagtukoy akahugasan mga iya si sala', iya i pagpasaylo si sala' ngan pagbunyag si mga iya.

ni bisan ay pangundi'an-na kundi' nga diyusnon ngan gana' makabasol.
28 Sanglit, kinahanglan higugma'-na si mga lalla i mga alla-na pariho
si paghigugma'-na mga iya mismo si mga kalugaringun-na. Bisan say
maghigugma' si alla-na, aghigugma' si kalugaringun-na. 29 Kay gana'
ato a'a nga anguntra si kalugaringun-na puho', lugod agpakakan-nay
to ngan agmangnu-na pariho si nagbuhat-na si Kristo si manniniripon
pag'ampo'. 30 Pariho si pala'in-la'in parti-na si adda puho', da'inan
sinan i kamutangan-na si balang addangan si kita kam nga sakop si
manniniripon pag'ampo' kay iyay nan i puhu'-na si Kristo. 31 Intumu-bi
daw i maka'anna' si Kasuratan: "Kinahanglan pa'amban i lalla si tatay-
na pati' si nanay-na ngan maki'adda si alla-na basi' mga iya duwangan
ahimo na hamok adda puho'."‡ 32 Mahayay to sarantupon nga ga'i
pa nagpakatu'an siray, pero akasiguro ako nga i nagtukoy sito, iya i
kamutangan-na si Kristo pati' si manniniripon pag'ampo'. 33 Pero paray
to liwat si ka'am. Kinahanglan i lalla aghigugma' si alla-na pariho
si paghigugma'-na si kalugaringun-na ngan i danda may kinahanglan
agtahod si alla-na.

6

I mga Dadi'

pati' i mga Mahanak
Col 3:20-21

1 Mga dadi', kinahanglan i pagsunud-bi si mga mahanak-bi nga
ag'alagad si pagsunud-bi si Ginu'o kay tama' to buhat. 2 "Pa'unrahi-bi i
tatay-bi pati' i nanay-bi." Iyay nan i primiro sugo' nga aniya' huwang
sa'ad. I sa'ad, iya nga 3 "basi' akuntinto kam si dimu'an tawa'-bi ngan
basi' aglanga i mga kinabuhi'-bi ato si kalibutan."*

4 Mga tatay, dakam agpangudyutu-bi i mga dadi'-bi. Lugod, pahaya'u-
bi mga iya sigon si pagpamuklat ngan pagswito nga tikang si Parag-
dalom.

I mga Uripon pati' i mga Amo
Col 3:22–4:1; Tito 2:9-10; 1Ped 2:18-25

5 Mga uripon, aniya' mga amu-bi nga magpandalom si pangiwa-kiwa-
bi. Kinahanglan i pagsunud-bi si mga iya nga ag'alagad si pagsunud-bi si
Kristo. Buhatu-bi nan bawa i pagrispitar pati' i pagtahap nga kinasing-
kasing gayod. 6 Kinahanglan sunud-bi mga iya ma'in hamok kon aw-
inan mga iya agkukulaw si ka'am para adayaw kam, kundi' agsunura
kam pariho si adda uripun-na si Kristo nga agbuhat si katuyu'an-na
si Diyos nga kinasing-kasing gayod. 7 Agsirbiha kam si mga amu-bi
nga maningkarang i kasing-kasing-bi. Paparihu'u-bi nga i Paragdalom
mismo i nagsirbihan-bi ngan ma'in i a'a, 8 kay akatu'anan may kam nga
primyuhan-na si Ginu'o i kada mahalap buhat-na si bisan say, magin
uripon o libri.

9 Mga amo, trataru-bi i mga uripun-bi sigon si pagsirbi-bi si Ginu'o.
Dakam agparapakatalaw si mga iya kay akatu'anan may kam nga i Amu-
na mga iya nga Amu-bi liwat, awiray si langit ngan gana' sito pina'urug-
na.

‡ **5:31** Gen 2:24 * **6:3** Deut 5:16

I Espirituhanon Pagpakigirra
1Tes 5:4-8; 2Tim 2:1-4

10 Aniya' pa adda nga impurtanti papahallingun-ko si ka'am.
Pabaskugu-bi pirmi i mga kalugaringun-bi pina'agi si pagpaki'adda-bi
si Paragdalom ngan pina'agi si makagagahom kusug-na. 11 Pasul'utu-bi
i kabug'usan-na si armas nga nagpumwan-na si Diyos si ka'am basi'
agpakakaya kam pag'atubang si mga pama'agi-na si Satanas nga bali
kalisto pagpirdi. 12 Kinahanglan pasul'ut-tay to kam kay i pagpaki'away-
ta kam ma'in kuntra si mga a'a, kundi' kuntra dina si mga mara'at
espirito ato si kalibutan kon singnga aghadi' i kalu'uman. Aniya' sito
mga iya nagpamunu'an-na, nagpandaluman-na, pati' aniya' mga iya
gahum-na pag'inantan si mga a'a. Pwira pa si mga iya, agpaki'away liwat
kita kam si mga espirituhanon pwirsa nga plos karat'an ari si kalangitan.
13 Kon sugad, pasul'uton i kabug'usan-na si armas-na si Diyos, basi' si
uras nga angataki i karat'an, ga'i kaw pasibog ngan basi' kahuman si
paglupig-mo si kada mag'ataki si ka'aw, akatunggo pa kaw nga andam
namay para si tisunod. 14 Sanglit si pa'atubang-mo, pasiguruhon nga
dati na kaw priparado. Papaha'on i kamatu'uran, pakutamayahon i
pagkamatadong, 15 ngan pasapatuson i mahalap sumat nga magbuwan
si ka'aw si ungod kamurayaw pag'atubang si bisan ay. 16 Tamba pa sinan
dimu'an, himu'on pannagang i pagtapud-mo kay iyay nan i makaparong
si magpangarab-arab burus-na si Satanas. 17 Pakalu'on i katalwasan-mo
ngan antanin i ispada-na si Espirito nga gana' la'in kon ma'in i allingun-
na si Diyos. 18 Mangno kon priparado na kaw gayod, mangadyi'a si kada
sitwasyon sigon si paggiya-na si Espirito. Himu'on to si dimu'an klasi
pangadyi' bawa i pagsangpit si Diyos. Ngan tungod kay sayod kaw si
mga pama'agi-na si kuntra-ta, ag'ikmata basi' andam liwat kaw pirmi
pagpangadyi' para si dimu'an kaparihu-mo nagtagama paghuwang si
Diyos.
19 Mangadyi'a liwat kam para si ako nga si kada pagpahalling-ko,
buwanan-na ako si Diyos mga allingon pagpakatu'an si tinago' planu-
na pati' nga magin pusukado ako pagpakatu'an sinan kay iyay nan i
mahalap sumat. 20 Nagtu'inan ako pagtunggo para sinan ngan iyay
nan i nagrilyusan si ako. Mangadyi'a kam nga magin pusukado ako
pagpasamwak sito nga sunod gayod kon ay i tama'.

I Ultimo mga Pangumusta

21 Si Tiquico, nga hinigugma'-ta kam bugto' si pagtu'o pati' tangkod rili-
hugon nga magpaki'adda na si Ginu'o, iya i manumat si ka'am si dimu'an
basi' kam akatu'anan kon mati'ay na ako ngan kon ay i nagparabuhat-ko.
22 Agpapada'inan-ko iya basi' kam akatu'anan kon mati'ay na kami' ngan
basi' amurayaw kam.
23 Amalako kami' si Diyos Tata' pati' si Paragdalom Jesu-Kristo nga
sa'angkun-na si mga kabugtu'an si pagtu'o i kamurayaw pati' i gugma'
bawa i pagtapod si mga iya. 24 Amalako kami' liwat nga padayon i
mapinalangga'on pagpanginanu-na si dimu'an nga gana' kamatayun-na
si mga paghigugma'-na para si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si Mga Taga
Filipos
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo nga agpakilala si kalugaringun-na bilang rilihugun-na hamok si Kristo Jesus (1:1) pagpasayod i pag'aku'-na si kamutangan nga awili pagsirbi si amu-na tungod kay aghigugma'-na. Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si mga nagtagama paghuwang si Diyos ari si syudad Filipos (1:1). I magpanutu'o si Jesu-Kristo ari si Filipos i primiro grupo nagtindug-na si Pablo ari si Europa, si prubinsya Macedonia (Buhat 16:11-40) nga sakop si pagtinagal-na si mga taga Roma. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 61 AD (mga 31 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Adday to si mga nagsurat-na ngan kaprisu-na ari si Roma si primiro bisis (1:13-14; Buhat 28:14-31).

I Filipos adda si pinaka'impurtanti syudad si Macedonia. I mga a'a ato sito lugar mga malipayon gayod pag'ako' bilang a'a-na si nasyon Roma (Buhat 16:21); i mga pamadu'-na agpangirog si mga taga Roma ngan ka'agsuban mga iya agpahalling Latin. Gana' duda nga iyay nan i rason kon ay kay agbagaw si Pablo ato nga i magpanutu'o si Kristo taga sunsari'i dina si langit (3:20-21) tungod kay aniya' si mga iya nga bali kamamahaya i mga dalum-na ngan agsarig gayod mga iya si Roma. Tungod kay yaynan syudad nagka'awilan gayod si Roma, malabbat si mga taga Roma i nagpansubol pag'istar ari ngan nagpamuwanan pitak, sanglit ma'in malabbat i mga Hebro magpangistar ari ngan gana' liwat kina'anda'an sinaguga ari kundi' i mga Hebro agbararagat pirmi dina si suba' gawas si syudad (Buhat 16:13). Ngan tungod liwat si kadiki'it-na si mga Hebro magpangistar ari, ga'i aggamit si Pablo si Kada'an Kasuratan pagpasabot si mga nagturu'-na.

Sinan panahon nga priso pa si Pablo ari si Roma, aniya' manakka ari nga taga Filipos nag'arunan Epafrodito (2:25). Aglihug-nay to si mga taga Filipos pan Roma pagbawa si mga kinahanglanun-na si Pablo. Iyay nan i katumuy-tumuy-na si Pablo si trabahu-na ngan kahuwang-huwang-na pagpaki'away kuntra si kalu'uman. Iyay nan i mag'isturya si Pablo hi'unong si mga taga Filipos ngan agsumat liwat iya nga aniya' ari magparapanturo' nga la'in kuntra si nagparaturu'-na si Pablo kay i la'in agparapaminugad nga kinahanglan pa kuno' i pagsunod si bala'ud-na si Moises para atalwas i a'a (3:1-11).

I primiro gayod katuyu'an-na si Pablo pagsurat sito, iya i pagpasalamat si mga taga Filipos si mahaya bulig sakarawat-na si Pablo tikang si mga iya si pakakatu'an-na mga iya si kaprisu-na ari si Roma (1:5; 4:14-19). Pwira pa sinan, agsalingabot liwat iya ato sito surat pagpahuwang si la'in pa mga katuyu'an-na: 1. Pagpakatu'an si kamutangan-na (1:12-26; 4:10-19) 2. Pag'aghat si mga taga Filipos basi' ga'i mga iya aburubantad atubang si mga kasakitan ngan basi' agkalipay pirmi mga iya si bisan ay kamutangana (1:27-30; 4:4) 3. Pag'aghat si mga iya pagpa'ubos pati' pag'aradda (2:1-11; 4:2-5) 4. Pagpa'undong si kas Timoteo pati' si

Epafrodito pada'iray si manniniripon pag'ampo' ari si Filipos (2:19-30)
5. Pagpada'an si mga taga Filipos hi'unong si mga a'a nga ag'ipipirit si mga iya pagpasunod si mga bala'ud-na si Moises (3:1–4:1).

Ato kina'anda'an i adda si mga malalom pagsantop hi'unong si Kristo si bug'os Baha'o Kasuratan. Bisan kon bali kapambihira i kina'iya-na si Kristo (2:6-11), kunta' i mga Kristiyano angirog si iya panhuna'-huna' nga bali kamapa'inubsanon ngan andam pirmi paghigugma' si la'in (2:2-4).

Ato sito surat agpasabot si Pablo nga i adda hamok pa'agi pag'angkon si pagkamatadong nga tikang si Diyos, ma'in i pagsunod si bala'od kundi' i pagtapod dina si Kristo (3:9).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Pagpasalamat pati' Pagpangadyi' para si mga taga Filipos (1:3-11)
3. I Kamutangan-na si Pablo ari si Prisuhan (1:12-26)
4. I mga Pag'aghat Pagpa'ubos pati' Pag'aradda (1:27–2:18)
5. I mga Kahuwang-huwang-na si Pablo Pagpasamwak (2:19-30)
6. I Pada'an Hi'unong si mga Magparapirit nga Sinunod i Bala'od (3:1-16) pati' Hi'unong si Magpamatakas Hamok si mga Kasindak-na si Puho' (3:17–4:1)
7. I Palanat Panugun-tugon, Pagpasalamat pati' i Ultimo mga Pangumusta (4:2-23)

1 Tikang to surat si kas Pablo pati' Timoteo nga mga rilihugun-na si
Kristo Jesus.
Tigsurat-koy to para si dimu'an mga nagtagama paghuwang si Diyos
nga dati na ag'adda si Kristo Jesus anan si syudad Filipos huwang i mga
mangngataman-bi pati' i mga parapanginano si mga kinahanglanun-bi.
2 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I mga Pasalamat

pati' i mga Pangadyi'

3 Agpasalamatan-ko pirmi i Diyus-ko si kada uras nga sa'intuman-
ta kam. 4 Si kada pagpangadyi'-ko para si ka'am dimu'an, malipayon
ako pagpalako, 5 tungod si pagparatumuy-bi si ako parti si pagpara-
pasamwak si mahalap sumat tikang pa gayod ngan primiro hasta pa
ina'anto. 6 Akapangadyi' ako da'inan sinan tungod si kasiguraduhan-ko
nga i magtikang anan si mga kina'iya-bi si mahalap trabaho agpadayon
hasta nga atapos to si allaw pagpada'itu-na gihapon si Kristo Jesus.
7 Tama' hamok gayod para si ako nga da'inan sinan i kasiguraduhan-
ko hi'unong si ka'am dimu'an tungod kay puro kam matapit si kasing-
kasing-ko! Bisan kon atiya' ako si prisuhan, o ma'in ngani' pina'atubang
pagpangatadungan ngan pagpamatu'od si mahalap sumat, padayon
hamok i pagpaki'ambit-ta kam si mapinalangga'on pagpanginanu-na si
Diyos. 8 Mismo iya akatistigos kon ay i kahaya-na si pag'ibabagat-ko si
ka'am dimu'an nga day akapariho si gugma' nga nag'abat-na si Kristo
Jesus para si ka'am.
9 Yayto i nagparapangadyi'-ko pirmi, nga kunta' sigi tutubo' i mga
gugma'-bi hasta nga agsangyay to huwang i kata'o pati' i malalom
pagsabot si bisan ay, 10 basi' agkatara'o kam pagturutimbang pati'

pag'alagad kon ay i pinakamahalap, ngan si da'inan pa'agi agpakalikay
kam si pagparapakasala' ngan gana' si ka'am makabasol hasta si allaw
pagpada'itu-na gihapon si Kristo. 11 Sinan uras, panno' kam si pagka-
matadong nga day agbuwa' anan si ka'am pina'agi si buhat-na si Jesu-
Kristo para aka'unrahan ngan adayaw i Diyos.

I Prubitsu-na

si Kaprisu-na si Pablo

12 Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako pagpakatu'an si ka'am nga
i mahinabo' si ako akabulig dina nga agpadayon i pagpasamwak si
mahalap sumat. 13 Tungod si mahinabo', agpakasayuran pahalap i
dimu'an mga sundalo magpanggwardya si palasyo ngan da'inan may
liwat i dimu'an mga taga sunsatu'o, nga apriso ako tungod si pagsirbi-
ko si Kristo. 14 Tungod si kaprisu-ko, ka'agsuban si mga kabugtu'an nga
dati na ag'adda si Ginu'o, agka'araghat pagpasamwak si allingun-na si
Diyos nga mga pusukado ngan ga'i agkataralaw.

15 Ungod nga aniya' magparapamasamwak mahi'unong si Kristo tun-
god si ka'awa' dina si mga sahimu-ko pati' si pagpanamuk-samok hamok,
pero aniya' may gihapon magparapamasamwak tungod si mahalap
katuyu'an. 16 I karuyag sidngun-ko, mga iya i magsarag si trabahu-ko
pagpakulaw si gugma'-na mga iya si ako, tungod kay agpakatu'anan
mga iya nga nagpasallod ako ato para mangatadungan si mahalap
sumat. 17 Oho' gad, agparapamasamwak i ditangnga' kundi' para hamok
anlanga i mga katungdanan-na ngan ma'in mga iya tangkod, kay i
mga pagkagasi-na nga satambahan-na mga iya i pagsakit-ko myintras
nga atiya' pa ako si prisuhan. 18 Pero gana' sapayan-na kon ay i mga
katuyu'an-na mga iya. I impurtanti hamok nga si bisan ay pa'agiha,
magin sala' may to o tama' si katuyu'an, si Kristo gihapon i nagpara-
pasamwak. Ngan tungod sinan bali i kalipayan-ko.

Ungod nan, ngan padayon ako pagkalipay, 19 kay akatu'anan ako nga
pina'agi si mga pangadyi'-bi pati' si bulig nagpumwan-na si Espiritu-na
si Jesu-Kristo, katalwasan i tinakkahan-na si kamutangan-ko ina'anto.
20 Bali haya i pag'anduy-ko ngan aniya' kasiguraduhan si pagla'um-ko
nga gana' sito makabuwan kamamalu'an si ako, kundi' gana' katalaw-
ko pagpahalling o si bisan ay pa. Ada'inan nan basi' akabuwan unra si
Kristo i bug'os pagka'a'a-ko bisan ay pa i kaliyat-na si kamutangan-ko
ina'anto pariho si mga sa'agihan-ko na. Gana' sapayan-na kon padayon i
kinabuhi'-ko o kon amatay. 21 Kay para si ako, kon allom pa ako, si Kristo
hamok i magkiwa ato si ako, ngan kon amatay na ako, ako i makaprubitso sito. 22 Kon agpadayon i allom puhu'-ko, malabbat pa i sahimu-
ko nga akapulusan. Sanglit ay sito i pinili'-ko? Ga'i ako akatu'anan!
23 Nagpakukutungan gayod ako si duway to. Aniya' karuyag-ko nga
pataliwan na ngan pahuwang si Kristo kay iya i pinakamahalap. 24 Pero
mahaya i kapulsanan-na para si ka'am kon allom pa puhu'-koy to.
25 Ngan tungod si kasiguraduhan-ko parti sinan, akatu'anan ako nga
agpadayon pa i kinabuhi'-ko ngan agkahururuwang kita kam gihapon.
Si da'inan pa'agi, anmatgas i mga pagtu'u-bi ngan ahimoy to pu'un-na
si kalipayan-bi 26 hasta nga agsangya i mga pagdayaw-bi si Kristo Jesus
mahi'unong si ako tungod kay akapada'inan ako gihapon si ka'am nan.

27 Pero pasiguruhu-bi nga i mga pangiwa-kiwa-bi agbasar si mahalap
sumat hi'unong si Kristo, basi' bisan kon akapada'inan may ako dina si
ka'am nan o ma'in ngani' akabantugan hamok ako hi'unong si ka'am,
akatu'anan ako nga ga'i aburubantad i pag'aradda-na si mga espiritu-
bi, nga ag'aradda i isip-bi si kapapaniguro para hamok anlabbat i
magpanutu'o si mahalap sumat 28 hasta nga gana' satalawan-bi si bisan
ay hinimu-na si mga kuntra-bi. Adday nan pangngilalahan para si mga
iya nga mga mammatayon na mga iya nga bulag si Diyos ngan ka'am
may mga taralwason dina. Ngan ma'in nan liwat hamok iya, kundi'
agpakasayuran mga iya nga yaynan bali' pangngilalahan tikang dina
si Diyos. 29 Ada'inan nan sinan kay para si Kristo, agpumwan-na na si
ka'am i katungod, ma'in hamok i pagtutu'u-bi si iya, kundi' hasta pa i
pag'ambit-bi si mga kasakitan-na, 30 labihan na kay agtikang na kam
pag'agi si araway anan si ka'am nan pariho si nag'agihan-ko na, ngan
ina'anto iya pa gihapon i nagparapaki'awayan-ko ato nga sapakalihan-
bi.

2

I Pag'irog

si Pagkamapa'inubsanun-na

si Kristo
Col 1:13-20; 2:6-15; Hebro 1:1-4; 2:9-11

1 Agka'araghat ba' kam tungod si pagpaki'adda-bi si Kristo? Agkar-
ili'aw ba' kam si gugma'-na? Aniya' ba' pag'aradda-bi si Espirito? Ag-
paka'abat ba' kam si pagkadaluman pati' si pagkamaluluy'on si balang
addangan si ka'am? 2 Kon sugad, bug'usu-bi i kalipayan-ko pina'agi
si pagkapararihu-na si mga isip-bi, si pagsihirigugma'ay-bi, pati' si
pag'aradda-na si mga espiritu-bi hasta si mga katuyu'an-bi. 3 Aglikaya
kam si mga isip-bi pagpapalanga si katungdanan-bi, o ma'in ngani'
pagdayaw si kalugaringun-bi kundi' agsipa'ubus-ubusaya kam ngan
pa'anna'u-bi si mga inisipan-bi pirmi nga mas labaw i la'in kuntra si mga
kalugaringun-bi. 4 Kinahanglan nga ga'i hamok asibot i kada addangan
si mga kalugaringun-na paranginanuhon, kundi' manginano liwat iya si
tawa'-na si la'in.
5 Kunta' akapariho i mga panhuna'-huna'-bi si tawa'-na si Kristo Jesus:
6 Iya, nga aniya' pagkadiyus-na,
ga'i aghuna'-huna' pagdudukot si pagkaparihu'an-na mga iya si
Diyos.
7 Lugod, ag'ako' iya si pagka'anggana'un-na
basi' akakarawat iya si kina'iya-na si adda rilihugon
ngan pagpakang'a'a-na.
8 Katapos ngan panubu'-na na pariho si bisan say aha'a,
agpa'ubos pa liwat gihapon iya,
ngan masinununon iya pagkarawat si kamatayon,
bisan pa i kamatayon si adda kudos!*
9 Tungod sinan, ag'alsa-na iya si Diyos para sapa'anna'-nay to si gilal-
abawi pwisto
ngan i nagpumwan si iya, iya i adda aron

* **2:8** I kamatayon si adda kudos, bali kammalo' tungod kay paray nan hamok si mga kriminal.

nga labaw si dimu'an mga aron,
10 basi' anluhod i dimu'an pag'ako' si aron nagpumwan si Jesus,
i mga sari'i si langit, i mga satu'o si kalibutan, ngan hasta pa i mga sari'i si dilalom pitak.
11 Agpakabusngal i dimu'an si mga pag'aku'-na nga si Jesu-Kristo i Paragdalom,
basi' adayaw i ka'angayan-na si Diyos Tata'.

I mga Binuhatan

nga Apurma i Ungod Katalwasan

12 Mga hinigugma'-ko mga kumpaniya, pirmi kam mga masinununuron ngan paghuruwang-ta pa kam ngan akatambahan payto tikang si pataliwan-ko hasta pa si ina'anto. Sanglit kon ay i naghimu-bi siray, iya may liwat kunta' i pinadayun-bi pagpurma si mga katalwasan-bi balang addangan bawa i katahap si pagkadiyus-na. 13 Ngan si kamatu'uran, aniya' kapulsanan-na si pagpaniguru-bi kay i Diyos i magpakiwa si ka'am basi' i mga tuyu'-bi pati' buhat-bi i magtuman si mahalap katuyu'an-na para si mga pinalangga'-na.

14 Buhatu-bi nan dimu'an nga gana' ruriklamuhay ngan gana' durud-iskusyunay 15 basi' anan mismo si kamutangan-bi nga nagpalibutan kam si mga a'a-na sito panahon nga bali kabaliku'an ngan baliskad i mga isip-na, apurma kam bilang mga a'a nga gana' barasulon pati' agpakalikay si pagparapakasala'. I karuyag sidngun-ko nga apurma kam bilang mga dadi'-na si Diyos nga gana' makabasol ngan agbuwan kam danta' si mga iya nga day mga bitu'on magpadanta' si kalangitan, 16 si uras nga sigi-bi padayag si mga iya i allingon nga agbuwan kinabuhi'. Kon agbuhat-bi nan, sadayaw-ta kam si la'in si allaw pagpada'itu-na gihapon si Kristo si pagpinugad nga ga'i akarag i kabudlayan-ko ngan akaprimyuhan† ako si pagpakirumba-ko. 17 Tikang si pagtu'u-bi, paluwa' i hul'os pagpahalad si mga kalugaringun-bi si Diyos, ngan bisan kon day papalaha'on ako nga day irimnon panhahalad para ahusto i paghalad-bi, awili gayod ako sinan ngan malipayon ako pag'ambit si kalipayan-bi dimu'an. 18 Sanglit, kinahanglan nga awili may kam liwat ngan andam pag'ambit si kalipayan-koy to.

Si Timoteo

pati' si Epafrodito

19 Mahaya i pagla'um-ko tungod si pag'adda-ko si Paragdalom Jesus, nga ga'i na agliyat sapabawa-ko si Timoteo pada'inan si ka'am nan basi' anagha' may liwat i alabatan-ko kon akakarawat ako si mga nutisya hi'unong si ka'am. 20 Gana' na la'in si mga kahuruwangan-koy to ato pwira si iya nga ungod gayod i pagpa'id-na para si ka'am. 21 Balang addangan si mga iya asibot hamok si mga kalugaringun-na parangi-nanuhon imbis si tawa'-na si Jesu-Kristo. 22 Pero agpakatu'anan kam nga agpakulaw gayod si Timoteo nga angay iya, pina'agi si pag'adda kami' si trabaho pagpasamwak si mahalap sumat pariho si adda dadi' nga ag-parabulig si tatay-na. 23 Sanglit mahaya i pagla'um-ko nga sapabawa-ko iya pada'inan si ka'am nan basta kay saklaruhan-ko na kon ay i manakka

† **2:16** I nagtukoy akaprimyuhan, iya i pakapanlangit-na si damuri allaw.

si kamutangan-koy to ato ina'anto. 24 Ngan mahaya i pagtapud-ko si
Ginu'o nga ga'i agliyat ako mismo i makapada'inan si ka'am nan.
25 Pero aniya' isip-ko nga kinahanglan pabwilta-ko dahulo pada'inan
si ka'am nan si Epafrodito, i bugtu'-ta kam si pagtu'o. Iya i katumuy-
tumuy-ko si trabaho ngan kahuwang-huwang-ko si pagpaki'away kun-
tra si kalu'uman, ngan iya liwat i naglihug-bi pada'ito pagbawa si mga
nagkinahanglan-ko. 26 Amingaw gayod iya si ka'am dimu'an ngan ma-
surub'on iya tungod kay agpakatu'anan na kam kuno' nga binurungan
iya. 27 Ungod gayod nga binurungan iya ngan haros mammatayon na.
Pero alu'oy i Diyos si iya ngan ma'in hamok si iya, kundi' si ako liwat,
kay ga'i iya aruyag nga aka'ura-urahan i kabidu'an-ko. 28 Tungod sinan,
akatambahan i kadisididu-ko pagpabawa si iya basi' kon sakulawan-
bi iya gihapon, anggaya-gaya i mga alabatan-bi ngan aka'ibanan may
liwat i mga kabaraka-ko. 29 Panginanuhu-bi iya bilang addangan nga
ag'adda na si Ginu'o bawa i mahaya kalipay. Rispitari-bi i bisan say nga
makapariho si iya, 30 kay haros amatay iya si trabahu-na para si Kristo.
Agpa'unung-na i kinabuhi'-na basi' hamok sataparan-na i bulig nga ga'i
pwidi sapumwan-bi si ako.

3

I Ga'i Makatapuran

si Kalugaringun-na si A'a
Buhat 9:1-31; 15:1-4; 2Cor 11:16–12:10; Gal 1:11–2:10

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, i tugun-ko si ka'am ato si katapusan nga
aglipaya kam tungod si pag'adda-bi na si Ginu'o! Ma'in makuri para
si ako pagsumat ina'anto si ka'am bisan parihoy to gihapon si mga
surat-ko ngan dahuloy ray ngan si kamatu'uran, ahimoy to dina nga
pinakabantay-bi.
2 Aglikaya kam si mga day ka'idu'an nga magparapaminugad ag-
panutu'o ngan sibot pag'ibabawa pirmi si gana' kapulsanan-na pagkar-
ilihuso. Iyay nan i karat'an nga sagara'an-na mga iya paghimo nga day
ti'utod pirmi si mga puhu'-bi si pagpirit nga aturi'* kam. 3 Pero kita kam
dina i mga ungod tinuri', kay kita kam i magparapangampo' pina'agi si
Espiritu-na si Diyos, kita kam i magparapandayaw si Kristo Jesus, ngan
kita kam i ga'i na magtapod si mga sirimunyas nga nagbuhat si puhu'-ta,
4 bisan pa kon mismo i kalugaringun-ko pwidi kunta' agsarig sinan.
Kon aniya' may dina a'a nga aghuna'-huna' pagsarig sinan, anmas pa
ako kumparar si iya. 5 Nagturi' ako si pagwalo' allaw-ko, mamat ako
tikang si a'a-na si Israel, sakop ako si pamilya Benjamin, ngan gihebruhi
gayod ako. Kon parti namay si pagsunud-ko si bala'od, adda ako Parisiyo,
6 parti namay si kapapaniguru-ko pagsirbi si Diyos, bali namay bali' dina
i pagkapasakit-ko si manniniripon pag'ampo', ngan kon parti namay si
a'a nga aka'angkon si pagkamatadung-na pina'agi si hul'os pagsunod si
mandu'-na si bala'od, gana' salihisan-ko sinan.
7 Kundi' bisan ay si ako siray nga day ganansya nga buruluson si
ako ari si langit, i pag'abat-ko ina'anto nga arungay nayray dimu'an
basi' sapanginanu-ko namay i para si Kristo. 8 Ma'in nan hamok iya,

* **3:2** I pagturi', iya i pangngilalahan si rilihuso a'a.

si pag'abat-ko gana' kwinta-na si dimu'an ato si kalibutan, kon nag-pakumparar si gilalabawi saprubitsuhan-ko nga tikang si pagkilala pa-halap si Jesu-Kristo bilang Paragdalum-ko. Para si iya ag'ambanan-ko na i dimu'an sagara'an-ko ngan agpaparihu-ko nayto hamok si makarirg-sok nan simpot basi' sa'angkun-ko si Kristo, 9 ngan basi' kinakulawan hasta si katapusan nga agpaki'adda ako si iya. Ma'in na i pagsunod si bala'od i pa'agi nga sa'angkun-ko i pagkamatadong, kundi' pina'agi dina si pagtapod si Kristo. Iyay nan i pagkamatadong nga tikang si Diyos nga a'angkon pina'agi si pagtapod. 10 Aruyag ako nga sakilala-ko pahalap si Kristo, nga aniya' sa'ambit-ko si kusog magbanhaw si iya nga atiya' agpakiwa si ako ina'anto, nga maki'adda ako si mga kasakitan-na pa, nga aka'irog ako si kamatayun-na 11 basi' bangin pina'agi sinan dimu'an, akahuwang ako si magkabaranhaw.

I Pagpapaniguro

Pagtakka si Puntuhan

12 Ma'in nga sa'angkun-ko naynan dimu'an o ahuman na i katuyu'an-na si Diyos para si ako, pero paniguru-ko nga sa'addu'-ko i nagpapadawhag-na si ako si Kristo Jesus. 13 Mga kabugtu'an si pagtu'o, gana' si inisipan-ko nga sa'addu'-ko naynan, pero aniya' adda hamok katuyu'an-ko. Pina'agi si paglimot si magpakalihis na pati' si padayon pagkukulaw si titakka, 14 maniguro gayod ako nga anakka si puntuhan basi' sa'angkun-ko i primyo si nag'agdahan-na si Diyos si ako nga iya i kinabuhi' ari si langit nga sa'angkun-na si mga mag'adda si Kristo Jesus.

15 Kunta' agkapareriho sinan i pagkukulaw-ta kam dimu'an nga mga matgas na si espirituhanon kinabuhi'. Pero kon aniya' si ka'am nga la'in i pagkukulaw-na, sigurado nga paklaradu-nay nan si Diyos si iya. 16 I impurtanti hamok nga i kinabuhi'-ta aglanat may kon ay i kamatgas-ta.

17 Mga kabugtu'an si pagtu'o, pahuwanga kam si mga igkasi-bi nga disidido pag'irog si ako ngan tigamani-bi i mga mag'inala' si kami' pangngingirugan si mga kinabuhi'-na mga iya. 18 Bisan kon iyay nan i ka'agsuban nagparasumat-ko si ka'am siray, sumatan-ta kam gihapon ina'anto bawa i mahaya kabido' nga malabbat i magkuntra dina si kudus-na si Kristo nga kinakulawan si nag'irug-na mga iya kinabuhi'. 19 I kamatayon nga bulag si Diyos, iya i mga tarakkahan-na mga iya, i mga kasindak-na si puho', iya i diyus-na mga iya, ngan i mga kapadadayawun-na mga iya, iya dina i magbuwan ka-mamalu'an. I mga inisipan-na awinan hamok si mga kalibutanon inanna'. 20 Pero kita may kam i mga taga sunsari'i dina si langit, ngan aniya' nagparapangantahak-ta kam Paragsalbar tikang ari nga iya i Paragdalom Jesu-Kristo. 21 Iya i magsalli' si mga puhu'-ta kam nga ubos i kamutangan-na ngan agsalli'an-nay to pariho si tawa'-na nga maka'angayan gayod pina'agi si pariho gahom si pagbawa-na si dimu'an si pagdalum-na.

4

1 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am nga mga hinigugma'-ko ngan mga samingawan-ko, ka'am nga makapalipay pati' magbuwan unra si ako, kunta' da'inan sinan i kinabuhi' pinadayun-bi ngan ga'i kam agkabarantad si pag'aradda-bi na si Paragdalom, ka'am nga mga pinalangga'-ko kumpaniya.

I Palanat mga Panugun-tugon
1Cor 3:1-17; Efeso 4:1-16; Sant 4:1-12

2 Ag'aghat-ko kas Euodia pati' si Sintique nga agkabalikan gihapon
mga iya tungod si dati na pag'adda-na mga iya si Paragdalom. 3 Ngan
agpalaku-ko liwat si addangan nan anan nga tangkod katumuy-tumuy-
ko si trabaho, nga buligan-nay to mga danda. Ka'abay-abay-koy to mga
iya pagpasamwak si mahalap sumat nga aghururuwang kas Clemente
pati' i ditangnga' mga katumuy-tumuy-ko nga agpakalista si libro si
magpaka'angkon si ungod kinabuhi'.

4 Agkalipaya kam pirmi tungod si pag'adda-bi na si Paragdalom. Balik-
ko gihapon i pagpinugad si ka'am: Agkalipaya kam. 5 Pakulawu-bi
si dimu'an i daluman nga mapinasinsyahon pangiwa-kiwa. Ma'in na
pira i pagtakka-na si Paragdalom. 6 Dakam abaraka si mga pala'in-la'in,
kundi' agpamangadyi'a kam ngan agpamalakuha kam si Diyos si bisan
ay nagkinahanglan-bi nga panno' si mga pasalamat. 7 Kahuman sinan,
sigurado pumwan-na si Diyos i kamurayaw-na nga ga'i gayod satakka-
na si huna'-huna'-ta kon ay kay ada'inan sinan ngan iya liwat i mahimo
bantay-na si mga karuyag-bi pati' si mga inisipan-bi para padayon i
pagpaki'adda-bi si Kristo Jesus.

8 Mga kabugtu'an si pagtu'o, i tugun-ko si ka'am ato si katapusan nga
pa'anna'u-bi pirmi si mga inisipan-bi kon ay i pinakamahalap o daraya-
won, si mga ungod nan, si mga nagkatahapan nan, si mga matadong nan,
si mga makapalikay nan si sala', si mga maka'angayan nan, o si mga
nagkaruyagan nan. 9 Ngan agpagara'a kam liwat pagbuhat sinan nga
iya i mga sata'uhan-bi pati' i mga sakarawat-bi tikang si ako, huwang na
sinan i mga sapakalihan-bi pati' i mga sakulawan-bi ato si ako. Ngan
pina'agi sinan dimu'an, pahuwang si ka'am i Diyos nga pu'un-na si
kamurayaw.

I Pasalamat-na si Pablo
2Cor 8:1-15; 9:6-15; Roma 13:8
1Tim 6:3-10; Hebro 13:5

10 I bali pag'abundahan kalipayan-na si mga mag'adda na si Parag-
dalom, iya i sa'abat-ko ina'anto kay si katapus-tapusan agpaka'anda'
kam pa'agi pagkulaw gihapon kon ay i kahaya-na si pagpa'id-bi si ako.
Oho' gad, aniya' na dati pagpa'id-bi si ako, pero ga'i to sapakulaw-
bi. 11 Ma'in nga sasabi-koy to tungod si pangulangan, kay ata'o na
ako pagkuntinto si bisan ay kamutangana. 12 Sa'agihan-ko na kon
ay i pagka'anggana' pati' kon ay i pagka'abunda. Sa'adalan-ko na i
ka'agsuban nga ga'i satakka-na si isip-na si a'a parti si pagkakuntinto.
Sanglit bisan ay urasa ngan bisan singnga lugara, kuntinto ako gihapon,
bisan bagtok ako o linganto, bisan kon agsangya i tawa'-ko o agkulang.
13 Aniya' kusug-ko pag'atubang si dimu'an kamutangan, pina'agi si iya
nga magbuwan kusog si ako.

14 Pero bisan kon da'inan sinan, mahalap gihapon kay maki'adda kam
si mga kasakitan nag'agihan-ko. 15 Ma'in nan hamok iya, sa'intuman-bi
siguro i kamutangan-ko ngan pataliwan-ko siray si prubinsya-bi Mace-
donia, kahuman si primiro pakapakali-bi si mahalap sumat. Si dimu'an
manniniripon pag'ampo', ka'am hamok mga taga syudad Filipos nan
i magpangintom si baralunun-ko. 16 Bisan ngani' ngan kari'i-ko pa si

syudad Tesalonica, ma'in hamok sin adda kam agpabawa si mga ayuda-
bi si ako. 17 Ngan ma'in liwat nga ag'ikakarawat hamok ako si mga rigalu-
bi, kundi' aruyag ako nga akatambahan i mga espirituhanon tinipun-
bi. 18 Atiya' na sakarawat-ko i bug'os kantidad nagpabawa-bi ngan
bali to pagsubrahan si nagkinahanglan-ko. Gana' na pangulangan-ko
tungod kay agbawa-na si Epafrodito i dimu'an papabawahun-bi si ako.
Akaparihoy to si mga masangngit panhahalad o mga angay burunu'on
nga papabar'ugon pagpalipay si Diyos. 19 Sigurado pumwan-na si
ka'am si Diyus-ko i dimu'an nagkinahanglan-bi sigon si maka'angayan
ka'abundahan-na nga kina'anda'an si pagpaki'adda-bi si Kristo Jesus.
20 Darayawon i Diyos nga Tata'-ta kam, hasta si kahastahan. Amen.

I Ultimo mga Pangumusta

21 Mangumusta ako si dimu'an mga nagtagama paghuwang si Diyos
nga dati na ag'adda si Kristo Jesus. Mangumusta si ka'am i dimu'an mga
kabugtu'an si pagtu'o nga huwang si ako ato. 22 Mangumusta liwat bali'
si ka'am i dimu'an mga nagpanagama paghuwang si Diyos, labihan na i
mga ginsakupan-na si Emperador nga ag'istar si palasyo.
23 Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom Jesu-Kristo i map-
inalangga'on pagpanginanu-na si mga espiritu-bi nga agtatamba i
kamatgas-bi. Amen.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si Mga Taga
Colosas
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si mga taga Colosas nga tangkod pagpaki'adda si Kristo pati' nagtagama paghuwang si Diyos (1:2). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 60 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus) pariho ta'on si pagsurat-na pada'iray si mga taga Efeso pati' pada'iray si Filimon. Adday to si mga nagsurat-na ngan primiro kaprisu-na ari si Roma kon singnga nagtugutan iya paglugaring pag'istar pero aniya' sundalo magbantay si iya sallod si duwa ta'on (Buhat 28:16-31). Sallod sinan mga ta'on i pagsurat-na si mga surat nga nagkilala ina'anto bilang Mga Surat Tikang si Prisuhan (Efeso, Colosas, Filipos pati' Filimon).

Mga pira hatos ta'on myintras si panahun-na si Pablo, i Colosas adda si mga asinsado syudad si prubinsya Asia siray nga nag'arunan ina'anto Turkey. Yayto syudad kina'anda'an ari si Suba' Lycus nga pangngagihan-na si pagnigusyo nga agburubwilta si sirangan pati' katundan tikang si Efeso nga ag'atubang si Kalawot Mediteraneo pada'iray si Suba' Eufrates. Pero panakka-na si adda hatos ta'on kahuman abanhaw si Jesus, agminos gayod i kabantugan-na sito ngan salabawan-na na si mga katiringpid-na syudad, Laodicea pati' Hierapolis (4:13).

I Colosas ahimo nga adda si pinaka'impurtanti lugar si panahun-na kas Pablo tungod kay ngan pagpasamwak-na si Pablo ari si Efeso sallod si tallo ta'on, addangan si Epafras si mabawa si pagtutu'o ngan iya i pada'iray si Colosas pagpasamwak si mahalap sumat ari (1:7-8; Buhat 19:10). Mangno anakka i uras nga i manniniripon pag'ampo' ari nagparasamok si mga burubullo' paragturo' ngan nagpapasunod si pala'in-la'in kabatasanan sanglit akadisidir si Epafras pagpada'iray si Roma pagpalako si bulig-na si Pablo ngan iya nayto surat i risulta-na si pagbagat-na mga iya.

Tungod si mga pinahallingan-na si Pablo ato kuntra si mga burubullo' paragturo', akamustra kita kon ay i pala'in-la'in nagturu'-na si mga burubullo' paragturo':

1. I pagtuman si pala'in-la'in bala'od maka'anna' si Kada'an Kasuratan nga nagturu'-na si Jesus nga ma'in angay nagsunod: Parti si pagkakan, pag'inom, pagsilibrar si mga allaw sigon si tuluhu'an, si tu'ig-na si kawara', si mga allaw pandidiskanso (2:16-17) pati' parti si pagturi' (2:11; 3:11)
2. I sala' isip nga pwidi kuno' kita akapugong pagpatakas si kasindak-na si puhu'-ta (2:21,23)
3. I pag'ampo' si mga anghel (2:18)
4. I pagminus-na mga iya si Kristo (1:15-20; 2:2-3,9)
5. I sarabutan nga tinago' pa kuno' ngan mga iya hamok i makatu'anan (2:18; 2:2-3)
6. I pagtapod si mga maka'a'aghat allingon pati' mga isip nga ag'inala' hamok si kabatasanan-na si a'a (2:4,8)

I katuyu'an-na pagsurat sito si Pablo, iya i pagpamatu'od nga ma'in tama' i mga pala'in-la'in nagturu'-na si mga burubullo' paragturo'. Para atuman i katuyu'an-na, agpalabaw-na si Kristo si pagpinugad nga si Kristo i nagpakulaw irog si ga'i sakulawan-ta Diyos (1:15), nga pina'agi si Kristo ahimo i dimu'an (1:16), nga akadahulo si Kristo si bisan ay ngan si pagpanginanu-na hamok akapadayon i bisan ay (1:17), nga si Kristo i primiro mabanhaw (1:18), nga si Kristo i nagpakulaw kon ay i kina'iya-na si Diyos ngan nagpa'ayupan si bug'os pagkadiyus-na (1:19; 2:9), nga si Kristo i pa'agi nga agkahalap i pag'aradda-na si Diyos pati' si dimu'an (1:20-22). Sanglit si Kristo gayod i kabug'usan-na si nagkinahanglan-ta. Ngan aka'angkon kita kam si kabug'usan-na si ungod kinabuhi' tungod si dati na pag'adda-ta si Kristo (2:10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Pagpasalamat si Pagpangadyi' (1:3-12)
3. I Gilalabawi Dadi' (1:13-23)
4. I Pagpanginanu-na si Pablo si Manniniripon Pag'ampo' (1:24–2:5)
5. I Kalibrihan-na si Kinabuhi' Paghuwang si Kristo (2:6-23)
6. I mga Surunuron si Sagrado Kinabuhi' (3:1–4:1)
7. I Palanat mga Panugun-tugon (4:2-6)
8. I Ultimo mga Pangumusta (4:7-18)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako apostul-na si Kristo Jesus tungod
si katuyu'an-na si Diyos. Atiya' agtangka' si ako si Timoteo nga bugtu'-ta
kam si pagtu'o.
2 Tigsurat-koy to para si mga kabugtu'an anan si Colosas, ka'am nga
tangkod pagpaki'adda* si Kristo pati' nagtagama paghuwang si Diyos.
Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam nga sa'angkun-bi i map-
inalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na.

I Pagpasalamat si Pagpangadyi'

3 Pirmi kami' agpasalamat si Diyos, i Tatay-na si Paragdalum-ta kam
Jesu-Kristo bisan sumiran kami' agparapangadyi' para si ka'am, 4 kay
sapakalihan kami' nga agtutu'o kam si Kristo Jesus ngan aghigugma'
kam si dimu'an kaparihu-bi nagtagama paghuwang si Diyos. 5-6 Si
primiro pagpasamwak si ka'am si allingon si kamatu'uran, sapakalihan-
bi i mahi'unong si kasiguruhan nga kina'anda'an anan mismo sinan ma-
halap sumat. Sanglit yaynan pagtutu'o pati' paghigugma' nga sa'angkun-
bi na, tikang si dati kasiguruhan nga i nag'anduy-bi andang nag'andam
ari si langit. Padayon agsara i mahalap sumat si bug'os kalibutan. Sigi
lalabbat i magpanutu'o dungan si paghahalap si mga pangiwa-kiwa-na
pariho si mahinabo' anan si ka'am tikang pa gayod si primiro allaw
pakapakali-bi sito. Sa'abat-bi liwat i mapinalangga'on pagpanginanu-
na si Diyos ngan sapamatu'uran-bi nga ungod to gayod. 7 Nagpakatu'an
to si ka'am ngan pada'inan-na si Epafras nga hinigugma' kami' ngan
kapariho kami' rilihugun-na si Kristo. Hasta pa ina'anto tangkod iya
bilang tinapuran kami' anan si ka'am nan. 8 Iya liwat i magsumat si
kami' mahi'unong si pagpatuduk-na si Espirito si gugma'-bi.

* **1:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: ka'am nga agpanutu'o.

9 Sanglit tungod sinan dimu'an, tikang gayod si pakapakali kami'
mahi'unong si ka'am, sigi kami' pangadyi' para si ka'am. Parapalako
kami' si Diyos nga buwanan-na kam espirituhanon kadunong pati'
sarabutan si dimu'an nag'atubang-bi basi' gana' kulang si mga kata'u-bi
si mga katuyu'an-na. 10 Agparapangadyi' kami' sito basi' i kinabuhi'-bi
akabuwan unra si Ginu'o ngan basi' i dimu'an buhat-bi akabuwan si iya
kalipayan ngan da'inan may para aniya' kapulsanan-na si kada mahalap
buhat-bi ngan sigi tatamba i pagkakilala-bi si Diyos. 11 Agparapangadyi'
liwat kami' sito basi' bali kam baskog tupong si maka'angayan gahum-
na para ga'i kam aburubantad si mga kasakitan ngan para akapadayon
kam si pag'ilob. Alipaya kam 12 pagpasalamat si Tata' kay iya i mag-
buwan si ka'am si katungod nga sa'ambit-bi i panurundun-na si mga a'a
nagtagama paghuwang si iya ari si ginhadi'an si kadanta'an.

I Gilalabawi Dadi'
Flp 2:5-11; Col 2:6-15; Hebro 1:1-4; 2:9-11

13 Agsapud-na na kita si Tata' tikang si pagdalum-na si kalu'uman ngan
agpabalyu-na kita si paghadi'-na si hinigugma'-na Dadi'. 14 Pina'agi† sito
Dadi' alukat kita nga i karuyag sidngon, apasaylo i mga sala'-ta.

15 Iya liwat i nagpakulaw nga irog si ga'i sakulawan-ta Diyos, pati' iya i
suhag nga labaw si dimu'an naghimu-na si Diyos. 16 Iya i gilalabawi kay
pina'agi si iya, ahimo i dimu'an: I mga sari'i si langit pati' i mga satu'o
si kalibutan, i mga kinakulawan pati' i mga ga'i kinakulawan. Huwang
sito i kada klasi gamhanan espirito, i mga aniya' trunu-na, i mga aniya'
gahum-na, hasta pa i mga aniya' nagpamunu'an-na pati' i mga aniya'
nagpandaluman-na. Labaw iya si dimu'an kay ahimoy to pina'agi si iya
ngan basi' akatuman mga iya si karuyag-na. 17 Agdahulo iya si bisan ay,
ngan si pagpanginanu-na hamok akapadayon i bisan ay. 18 Ma'in nan
hamok iya. Gilalabawi liwat iya kay iya i magdalom si manniniripon
pag'ampo', pariho si adda takulok anan si puho'. Iya i tinikangan-na si
kinabuhi'-na sito grupo kay iya i primiro mabanhaw, basi' si kada pa'agi,
iya i gilalabawi gayod. 19 Sanglit iya i nagpakulaw kon ay i kina'iya-
na si Diyos kay alipay i Diyos pagpa'ayop si iya i bug'os pagkadiyus-na,
20 ngan pina'agi si iya, agkahalap i pag'aradda-na si Diyos pati' si dimu'an
pamadugok si iya, bisan i tikang si kalibutan o ma'in ngani' si langit.
Agpili' i Diyos nga agka'aradda i dimu'an naghimu-na paghuwang si iya
pina'agi hamok si laha' nagpaturu'-na si Dadi' ari si kudos.

21 Siray mga matala kam si Diyos ngan anguntra kam gayod si iya
tungod kay mamara'at i mga huna'-huna'-bi pati' i mga pangiwa-kiwa-bi.
22 Pero ina'anto, agpa'adda-na kam si iya pina'agi si ungod pagkamatay-
na si puhu'-na si Kristo, basi' si pagpama'atubang-na si ka'am si iya,
hinugasan na i mga sala'-bi. Sinan uras, gana' na si ka'am barasulon
ngan ga'i na kam pwidi apasumbong. 23 Atuman nan basta padayon kam
agtutu'o si mahalap sumat nga kinakulawan si masarig ngan matgas
pagtapod si iya, ngan ga'i abantad i dati kasiguruhan-bi hi'unong si
nag'anduy-bi anan si mahalap sumat. Nagparapasamwak to si dimu'an
hinimu-na si Diyos nga atiya' pa si kalibutan ngan ako mismo ahimo
paragsirbi sito.

I Pagpanginanu-na si Pablo

† **1:14** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: si laha'-na.

si Manniniripon Pag'ampo'

24 Si kamutangan-ko ina'anto, alipay gayod ako si mga nag'abat-ko
kakurihan para si ka'am. Agparatuman-ko mismo ato si kalugaringun-
ko puho' i mala'a pa arantusun-na si Kristo nga nagpatuka-na si ako
pagtuman si katuyu'an-na para si puhu'-na nga iya i manniniripon
pag'ampo'. 25 Ako i mahimo rilihugun-na sito grupo tungod si
nagpatu'in-na si Diyos si ako katungdanan pagpakatu'an si ka'am si
kabug'usan-na gayod si allingun-na si Diyos. 26 Yaynan i mga ga'i
pa kinatu'anan siray ngan nagparatago' si maliyat na mga panahon,
pero nagpaklaro naynan ina'anto si mga a'a nagtagama paghuwang
si iya. 27 Mga iya i nagpamili'-na si Diyos basi' agpakatu'anan i mga
ma'in Hebro kon ay i kahalap-na si maka'angayan tinakka-na mga iya
nga nagparatago' siray, nga si Kristo ag'ayop si ka'am ngan iya i dati
kasiguruhan si nag'anduy-bi maka'angayan kina'iya-na nga arambitun-
bi.
28 I mahi'unong si Kristo, iya i nagpasamwak kami' pagwaydong ngan
pagturo' si dimu'an klasi ka'aha'an sigon si kadunong nga tama' para
si kada grupo, basi' si uras nga sapama'atubang kami' kam si Kristo,
matgas na i kina'iya-na si kada addangan nga dati na ag'adda si iya.
29 Para nga satuman-koy to dimu'an, agbudlay ako si kapapaniguro
pina'agi si nagpumwan-na kusog nga magpakiwa si ako.

2

1 Aruyag ako nga agpakasayod kam si kapapaniguru-ko para hamok
si kahalapan-bi, ngan pati' para si mga taga Laodicea, hasta pa si
dimu'an nga ga'i pa akakulaw si ako. 2 I katuyu'an-ko sito, basi' ag-
pamaskog i mga huna'-huna'-bi ngan agka'aradda pina'agi si gugma',
ngan basi' sa'angkun-na mga iya i kahaway-na si ungod sarabutan
bawa i ka'abundahan-na sito. Si da'inan pa'agi, agpakatu'anan mga
iya si nagparatagu'-na pa siray si Diyos, nga iya mismo si Kristo. 3 Iya
i naghimusan si dimu'an manggad si kadunong pati' si sarabutan.
4 Agsumatan-ta kam sito, basi' ga'i kam akadaya'an si mga maka'a'aghat
allingon nga mga kabubullu'an. 5 Kay bisan kon ga'i ako aghuwang
aro si ka'am, i huna'-huna'-ko awira' pirmi si ka'am ngan alipay ako
si pakakatu'an-ko si mga pag'urugup-bi pati' si mga kakusug-na si
pagtutu'u-bi si Kristo.

I Kalibrihan-na si Kinabuhi'

Paghuwang si Kristo
Flp 2:5-11; Col 1:13-20; Hebro 1:1-4; 2:9-11

6 Agtikang kam paghuwang si Kristo Jesus pina'agi si pag'aku'-bi si iya
bilang Paragdalum-bi. Si pariho pa'agi, padagusu-bi i dati na pag'adda-
bi si iya si bisan ay kiwa-bi. 7 Padagusu-bi anan si Kristo i gamut-na
si pagtu'u-bi hasta nga sigi tutubo' i espirituhanon kinabuhi'-bi. Kina-
hanglan nga sigi tatamba i pagsarig-bi si ungod pagtu'o nga nagparaturo'
si ka'am hasta nga sigi sasangya i mga pasalamat-bi.
8 Pasiguruhu-bi nga ga'i kam agkagarapos pina'agi si gana'
kapulsanan-na pati' daya'on mga isip-na si mga a'a nga ag'inala' hamok
si kabatasanan-na si a'a pati' i ka'agsuban mga tugon nga agpanginano
hamok kon ay i gawas-na si a'a. Gana' sito nga ag'inala' si Kristo
9 kay awinan ag'ayop si Kristo i kabug'usan-na si pagkadiyos ngan

kinakulawan to mismo anan si pagpakang'a'a-na. 10 Ngan aka'angkon
may kam si kabug'usan-na si ungod kinabuhi' tungod si dati na pag'adda-
bi si Kristo. Labaw iya si kada gamhanan espirito magin mara'at may
to o mahalap nga aniya' pudir-na pagdalom. 11 Tungod liwat si dati na
pag'adda-bi si iya, day agkatururi' kam kay pariho si ma'ala' panit, a'ala'
may liwat i makasasala' kina'iya-bi. Ma'in to i pagturi' nga pina'agi si
buhat-na si a'a, kundi' i pagturi' nga gana' la'in makahimo kon ma'in
hamok si Kristo 12 kay iyay nan i kamutangan-na si pagbunyag si ka'am.
Parti si pagbunyag, aniya' gihapon espirituhanon karuyag sidngun-na.
Si pagpatugnob si ka'am si buwahi', day akapariho kam si nagpalabbong
na huwang si Kristo. Mangno si patuwa'-bi, day akapariho kam si
mabanhaw huwang si iya. Ngan sayod kam nga sa'angkun-bi baha'oy
to kinabuhi' tungod hamok si pagtapud-bi si gahum-na si Diyos, nga
makabanhaw si iya.

13 Siray, mga minatay pa kam parti si espirituhanon tungod kay
mga sala'an kam ngan akapariho kam si day ma'in pa tinuri' kay ga'i
pahuway i pagdalum-na si ka'am si makasasala' kina'iya-bi. Ngan
da'inan pa i kamutangan-bi, iya i pag'allum-na si ka'am si Diyos huwang
si Kristo. Agpasaylu-na kita kam si dimu'an mga sala'-ta 14 pina'agi
si pagpara'-na si listahan si mga utang-ta tungod si pagtalapas-ta si
mga kasugu'an pati' si mga nagtugon kabatasanan nga makahimo si
kita kam mga utangan. Aka'ulang to si parada'irayan-ta. Ag'ala'-nay
to ngan pakamatay-na si Jesus si kudos. 15 Ag'ala'-na i gahum-na si
mga gamhanan espirito nga aniya' nagpamunu'an-na pati' aniya' mga
nagpandaluman-na ngan agpamabungyud-nay to si iya nga mga gapos
basi' agpakakulaw i dimu'an si pagda'ug-na pina'agi si kamatayun-na si
Jesus si kudos.

16 Sanglit dakam manginano kon nagsu'it kam si mga nagkakan-bi
o nag'inum-bi, o ma'in ngani' si ga'i pagsilibrar-bi si mga allaw sigon
si tuluhu'an, si tu'ig-na si kawara', hasta si mga allaw pandidiskanso.
17 I pagsabot siray hi'unong sinan dimu'an, lingaw-na hamok si mga
titakka siray panahon, ngan kinaklaruhan nan hamok tungod si dati na
pag'adda-bi si Kristo. 18 Dakam agpata'an nga sabawa-na kam si addan-
gan nga agpakunu-kuno agpa'ubos ngan agpara'ampo' si mga anghel
hasta nga ga'i na kam lugod agpakakarawat si primyo. I a'a nga da'inan
sinan, agpasubra iya si pagsumat mahi'unong si sakulawan-na ngan i
kalibutanon isip-na, iya i makasagda pagpahaya-haya si kalugaringun-
na pina'agi si pagpasu'so' si isip-na si mga gana' hingtungdan-na.
19 Akabulag iya si Takulok nga magpakiwa si bug'os puho' nga agtubo'
sigon si karuyag-na si Diyos ngan anarig si pagsumpay-na si mga luta-
luta pati' mga ugat.

20 Kon ka'am amatay na huwang si Kristo ngan ga'i na kam sadaluman-
na si ka'agsuban mga tugon nga agpanginano hamok kon ay i gawas-
na si a'a, kapa'i may kay day akapariho pa kam nga huwang pa si
kalibutan nga agsunod si mga riglamintu-na: 21 “Dakaw angantan sito!
Dakaw anginda sinan! Dakaw anandog siray!”? 22 Yaynan dimu'an
mga riglaminto agkaparara' ngan gana' na mga kapulsanan-na si titakka
mga allaw kay yaynan mga mando' pati' mga pagturo', tawa'-na hamok
hinimu-na si a'a. 23 Ngan yaynan liwat mga riglaminto akabuwan
isip si malabbat mga a'a nga i maghimo sinan mga madunong pero

si kamatu'uran ma'in. Ahimoy nan tungod si mga kalugaringun-na buhat si pag'ampo', si mga pagpamakunu-kunu-na agpa'ubos pati' si mga pala'in-la'in pagpati'os si puho'. Pero gana' gayod sinan bulig-na si a'a mag'andoy nga sapugungan-na i pagpatakas si kasindak-na si puhu'-na pati' pagpahaya-haya si kalugaringun-na.

3

I mga Surunuron

si Sagrado Kinabuhi'

1 Tungod kay nagbanhaw kam huwang si Kristo, talinguha'u-bi i mga
espirituhanon karuyag nga angay si mga tipanlangit kon singnga awiray
andang si Kristo agtingkulo' si kawanan-na si Diyos. 2 Tuninungi-bi i mga
espirituhanon ngan dakam si mga kalibutanon, 3 kay human na kam am-
atay, ngan a'allom kam tungod si pagpakihuwang-bi si Kristo atubang
si Diyos bisan kon nagparatago' pa i kamutangan-bi si kalabbatan. 4 Si
pagpakulaw gihapon si Kristo si pagdadara'un-na, nga iya i magpadayon
si ungod kinabuhi'-bi, nagpakulaw may liwat kam huwang si iya. Sinan
uras, kinaklaruhan anan si ka'am i dati na maka'angayan danta' nga
pariho si tawa'-na si Kristo.

5 Sanglit matayu-bi na i bisan ay nga tikang si mga kalibutanon
kina'iya-bi: Dakam padayon pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-
bi hasta pa i mga buhat nga mas baliko' pa sinan nga bali kaparigsok
si ka'am. Ala'u-bi i kasindak si lalla o danda, i mga mara'at karuyag
pati' i kabintahuso, kay i kabintahuso akaparihoy nan si kabaraw hasta
nga day agdiyus-bi nan. 6 Tungod sinan mga buhat, titakka i kastigu-
na si Diyos* 7 ngan si mga pa'agi ray panahon, yaynan i mga sagara'an-
bi. 8 Pero ina'anto, kinahanglan nga pangala'-bi si mga kalugaringun-
bi i mga buhat nga pariho si kasina, ka'iritado, pagtuyo' pagpasakit si
la'in a'a pati' paggutgot huwang i pagpahalling si mga malaw'ay allingon.
9 Dakam agsiburubullu'ay, tungod kay aghulsu'-bi na i kada'an pagka'a'a-
bi huwang hasta i mga buhat-na sito, 10 ngan agpasul'ut-bi na i baha'o
pagka'a'a-bi. Sadurudiki'it i pagbag'u-na sinan sigon si espirituhanon
kata'u-bi hasta nga aka'irog si kina'iya-na si Maghimo sinan. 11 Parti
sinan, gana' nagpili' bisan kon Griko kaw o Hebro, tinuri' o ma'in. Gana'
sapayan-na kon dayuhan kaw hasta pa kon tikang kaw si mga a'a nga
la'in gayod i mga minuklatan-na kabatasanan o bisan kon uripon kaw o
libri. Lugod i impurtanti hamok, iya si Kristo nga aghuwang si dimu'an
makasalinan sito kina'iya.

12 Ka'am i mga pinili'-na a'a si Diyos, nga mga pinalangga'-na gayod
ngan nagtagama-na paghuwang si iya. Sanglit kinahanglan nga malu-
luy'on kam, daluman, mapa'inubsanon, mahalap agtratar si la'in, ngan
palangahu-bi i pagpaturus-bi. 13 Agsisurusagubaya kam, ngan agsipu-
rupasayluhaya kam. Bisan sumiran kam agsisurupak-supakay, kina-
hanglan agsipurupasayluhay kam sigon si pagpasaylu-na si ka'am si
Ginu'o. 14 Pwira pa sinan dimu'an, patambahu-bi i gugma' nga iya
magpatig'ob para si kabug'usan-na sito dimu'an kahalapan.

15 Pahadi'u-bi si mga pamurubu'ut-bi i kamurayaw nagpumwan-na
si Kristo, kay ag'agda-na kita kam si Diyos basi' sa'angkun-tay to kam

* **3:6** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: para si mga masinupakon.

kamurayaw tungod si pag'aradda-ta kam bilang myimbro si puhu'-na si Kristo ngan agpasalamata kam. 16 Buwani-bi mahaway lugar i allingun-na si Kristo anan si mga inisipan-bi basi' si pagpaturu'-turu'ay-bi pati' si pagpawuruwaydungay-bi, paguwa' i dimu'an kadunung-na sito allingon ngan da'inan may liwat si pagkarantahay-bi mga salmo pati' si la'in pa mga espirituhanon karantahon bawa i kinasing-kasing pagpasalamat si Diyos. 17 Sanglit, bisan ay i buruhatun-bi pati' parahallingun-bi, buhatu-bi pina'agi si gahum-na si Paragdalom Jesus ngan agpasalamata kam si Diyos Tata' pina'agi si iya.

I mga Surunuron Sallod

si Adda Matadong Panimalay
Efeso 6:1-4; 6:5-9; Tito 2:9-10; 1Ped 2:18-25

18 Mga danda, aku'u-bi i pagdalum-na si mga alla-bi kay iyay nan i angay buhat-na si magpaki'adda na si Ginu'o.
19 Mga lalla, higugma'u-bi i mga alla-bi, ngan dakam agda'ug-da'ugu-bi.
20 Mga dadi', anunura kam si bisan ay tugun-na† si mga mahanak-bi, kay iyay nan i makalipay si Ginu'o.
21 Mga tatay, dakam agpangudyutu-bi i mga dadi'-bi, kay adisgusto lugod mga iya paghimo si mahalap.
22 Mga uripon, anunura kam si mga amu-bi si bisan ay panlihugan-na mga iya. Ma'in hamok nga kon awinan mga iya agkukulaw si ka'am para adayaw kam, lugod anunura kam nga kinasing-kasing gayod tungod si pagtahud-bi si Paragdalom. 23 Bisan ay i mga trabahu-bi, buhatu-bi si kinasing-kasing pa'agi. Paparihu'u-bi nga mismo i Ginu'o i nagsirbihan-bi ngan ma'in i a'a. 24 Angay hamok nga agda'inan kam sinan tungod kay agpakatu'anan may kam nga aniya' kararawatun-bi iriridaron tikang si Paragdalom bilang mga primyu-bi, kay si Kristo iya i Ginu'o nga nagsirbihan-bi. 25 Kon aniya' addangan nga agbuhat si mara'at, nagbulos iya pariho kara'at si nagbuhat-na ngan gana' nagpasi'urug-na si Diyos.

4

1 Mga amo, trataru-bi i mga uripun-bi si tama' ngan pantay pama'agi kay akatu'anan may kam nga aniya' may liwat Amu-bi nga awiray ag'istar si langit.

I Palanat mga Panugun-tugon

2 Pasigihu-bi i pag'ampo' nga gana' la'in makabawa si mga isip-bi ngan dakam alimot pagpasalamat si Diyos. 3 Dakam liwat alimot pagpan-gadyi' si kami' basi' buwanan-na kami' si Diyos pa'agi nga sapasamwak kami' i allingun-na, nga iya i pakaprisuhan-ko, ngan basi' sapahayag kami' i ga'i kinasayuran siray parti si Kristo. 4 Pangadyi'i-bi nga sapaklaru-ko gayod i pagpasamwak kay iyay nan kunta' i angay buhat-ko. 5 Kinahanglan nga magin madunong kam si pagpaki'atubang-bi si ga'i magpanutu'o, ngan salingabutu-bi nga sasayuran-na mga iya i parti si pagtu'u-bi. 6 Gamitan-bi kunta' pirmi si mga allingon nga agpakulaw si pagpanginanu-bi si a'a ngan akabuwan si mga iya ka'intrisado pati'

† **3:20** I nagtukoy tugon, iya i bisan ay tugon nga ag'alagad si katuyu'an-na si Ginu'o. Kulawin si Buhat 5:29.

akapatala si mga iya si gana' pulus-na bararagaw.* Si da'inan pa'agi, ata'o kam kon pinapa'i pagsaruman si dimu'an si tama' pa'agi.

I Ultimo mga Pangumusta

7 Si Tiquico nga hinigugma'-ta kam bugto' si pagtu'o, iya i manumat si ka'am si dimu'an mahinabo' si ako. Adda iya tangkod tinapuran kami' ngan kapariho kami' rilihugon nga magpaki'adda na si Ginu'o. 8 Agpapada'inan-ko iya pagpakatu'an si ka'am si kamutangan kami'† basi' agbabaskog i mga huna'-huna'-bi. 9 Aghuwang mga iya pada'inan si Onesimo, i tangkod ngan hinigugma' kami' bugto' si pagtu'o nga taga sunsana'an si ka'am nan. Mga iya i manumat si ka'am si kamutangan kami' ato.

10 Mangumusta si ka'am anan si Aristarco nga atiya' kami' aghuwang apriso. Mangumusta liwat hasta si Markos nga patud-na si Bernabe ngan aniya' na andang mga tugon nga sakarawat-bi pagpanginano si iya kon anakka. 11 Mangumusta liwat si ka'am si Jesus nga kilala liwat si aron Justo. Mga iya hamok i mga igkasi-ko Hebro nga katumuy-tumuy-ko ato si trabaho pagpasamwak kon pinapa'i i a'a nga akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos, ngan kinakulawan gayod i pagli'aw-na mga iya si ako. 12 Mangumusta si ka'am si Epafras nga taga sunsana'an liwat si ka'am nan. Rilihugun-na iya si Kristo Jesus ngan kinasing-kasing i pagparapangadyi'-na para si ka'am, nga masarig kam, matgas si espirituhanon kinabuhi' ngan panno' kam si kasiguruhan si dimu'an mga katuyu'an-na si Diyos para si ka'am. 13 Ako mismo akapamatu'od nga maniguro gayod iya para hamok nga akabulig si ka'am, hasta si mga taga Laodicea pati' Hierapolis. 14 Mangumusta liwat si Lukas, i hinigugma' kami' duktor, pati' si Demas. 15 Pinugaru-bi i mga kabugtu'an ari si Laodicea nga mangumusta ako si mga iya. Mangumusta liwat ako si Nimfa pati' si manniniripon pag'ampo' nga pirmi agbararagat ari si ruma'-na.

16 Kon sabasa-bi nayto surat si mga kahuruwangan-bi, siguruhu-bi nga abasay to liwat si manniniripon pag'ampo' ari si Laodicea. Si pariho pa'agi, kinahanglan nga agpakabasa may kam liwat si surat nga manari'i si Laodicea.

17 Sumati-bi si Arquipo sito: “Pasiguruhon nga satapus-mo i trabaho nagpatu'in si ka'aw pagsirbi si Paragdalom.”

18 Ako si Pablo, i magsurat sito mga pangumusta si kalugaringun-ko gayod tamburo'. Intumu-bi nga atiya' ako si prisuhan. Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom i mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am.

* **4:6** Si Grikuhanon: pati' nagdigangan. † **4:8** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: Agpapada'inan-ko iya para sakatu'anan-na i kamutangan-bi ngan...

I Primiro Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Tesalonica

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo (1:1; 2:18). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si manniniripon pag'ampo' ari si syudad Tesalonica (1:1). Si panahun-na kas Pablo, iyay to i pinakamahaya syudad si bug'os prubinsya Macedonia nga sakop si pagtinagal-na si mga taga Roma. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 51 AD (mga 21 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Corinto si kaduwa bisis pagbiyahi-na pagpasamwak. Si kamatu'uran, iyay to i primiro gayod si dimu'an surat-na si Pablo, ngan si bug'os Baha'o Kasuratan, i Ebanghelyo nagsurat-na si Markos hamok i mas dahulu'an kuntra sito.

I manniniripon pag'ampo' si syudad Tesalonica atindog panakka-na si Pablo kahuman si pakagawas-na tikang si Filipos (Buhat 16:40–17:4). Ka'urugan si magpanutu'o ari i ma'in mga Hebro. Bali tallo duminggo hamok ari i pagpasamwak-na si Pablo (Buhat 17:2) tungod kay nagkuntra iya si ditangnga' mga Hebro nga agka'arawa' si mahalap risulta-na si pagpasamwak-na (Buhat 17:5-10). Sanglit akapiritan iya pag'amban ari ngan agdiritso iya pan Berea (Buhat 17:10). Ngan tungod kay aniya' liwat gihapon sararamok ari si Berea, agdiritso si Pablo pan Atenas pero agbilin-na kas Silas pati' Timoteo (Buhat 17:14). Panakka-na si Pablo si Atenas, agtugun-na kas Silas pati' Timoteo pagbukod dayon si iya (Buhat 17:15). Ngan tungod kay ga'i aruyag si Pablo pagpata'an si kamutangan-na si mga baha'o magpanutu'o ari si Tesalonica (1:9), aglihug-na si Timoteo pagpada'iray pagpabaskog ngan pag'aghat si mga iya parti si mga pagtutu'u-na (3:1-2).

Kahuman-na si Pablo pag'istar si pira duminggo ari si Atenas, agdiritso iya pan Corinto (Buhat 18:1). Ngan kari'i-na na, anakka si Timoteo (3:6) huwang si Silas (Buhat 18:5). Agsumatan-na mga iya si Pablo si mahalap sumat hi'unong si pagtutu'u-na si mga taga Tesalonica nga tangnga' si mga kasakitan (3:3-5) ga'i to agkaburubantad si pagpakihuwang si Ginu'o (3:8). Pero agsumat liwat mga iya si Pablo hi'unong si patilaw-na si ditangnga' parti si kamutangan-na si magkamaratay na magpanutu'o kon agpaka'ambit ba' liwat to si mahalap kamutangan si pagpada'itu-na gihapon si Kristo (4:13-18).

Sanglit tungod sinan, agsurat si Pablo sito para:

1. Pag'aghat si mga baha'o magtutu'o tangnga' si mga kasakitan (3:3-5)
2. Pagpa'intom si mga tugon hi'unong si klasi si kinabuhi' nga akabuwan kalipayan si Diyos (4:1-8)
3. Pag'aghat hi'unong si kalugaringon tinarabahu'an (4:11-12)
4. Pagbuwan kasiguraduhan hi'unong si kamutangan-na si magpanutu'o nga agkamaratay myintras si pagpada'itu-na gihapon si Kristo (4:13-18)

Ka'urugan ato sito surat agbagaw si Pablo hi'unong si katapusan panahon. Kada katapusan-na si mga kapitulo agbagaw parti si kaduwa pagpada'itu-na si Kristo, labihan na i kapitulo kwatro (1:9-10; 2:19-20;

3:13; 4:13-18; 5:23-24). Si kamatu'uran, yayto surat pati' i kaduwa, akilala bilang mga surat hi'unong si kaduwa pagpada'itu-na si Kristo.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1)
2. I Kinabuhi'-na pati' i Pagtu'u-na si mga taga Tesalonica (1:2-10)
3. I mga Buhat-na kas Pablo (2:1–3:13)
4. I mga Pag'aghat (4:1–5:11)
5. I Ultimo mga Panugun-tugon (5:12-28)

1 Tikang to surat si kas Pablo, Silas, pati' Timoteo.

Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' anan si syudad Tesalonica nga agpaki'adda si Diyos Tata' pati' si Paragdalom Jesu-Kristo.

Amalako ako si mga iya nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na mga iya.

I Pagpasalamat

pati' i Pagpangadyi'

2 Agpasalamatan kami' pirmi i Diyos para si ka'am dimu'an si pag-
parapangadyi' kami'. 3 Ga'i kami' alimot pag'intom atubang si Diyus-ta
kam ngan Tatay-ta kam si mga trabahu-bi nga iya i binuwa'-na si mga
pagtutu'u-bi, si mga pagpagal-bi nga iya i binuwa'-na si mga gugma'-
bi, pati' si mga pagti'us-bi nga iya i binuwa'-na si dati kasiguruhan-bi
pag'angkon si mga nag'anduy-bi si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo.
4 Mga kabugtu'an si pagtu'o nga mga hinigugma'-na si Diyos,
akatu'anan kami' nga agpamili'-na kam basi' agpakasakop kam si
iya. 5 Akapinugad kami' sito kay anakka si ka'am i mahalap sumat
ma'in hamok si allingon, kundi' aniya' liwat gahum-na sito tungod si
pag'ayup-na si Espirito Santo si kami' huwang i kasiguruhan kami' nga
ungod to gayod ngan sayod kam kon ay i mga pagka'a'a kami' ngan
paghuwang kami' pa si ka'am. Paray ray dimu'an si kahalapan-bi.
6 Bisan kon bali labbat i mga kasakitan* inabat-bi, agpangirog kam
gihapon si kami' pati' si Ginu'o ngan agkarawat-bi i sumat bawa i
kalipayan nga nagpumwan-na si Espirito Santo. 7 Si da'inan pa'agi,
agkahirimo may kam pangngingirugan si dimu'an mga magpanutu'o
ari si mga prubinsya Macedonia pati' Acaya 8 kay mismo ka'am i
magpasara si sumat mahi'unong si Ginu'o, ngan ma'in hamok ari
sinan mga prubinsya, kundi' kinabati'an liwat i sumat mahi'unong si
pagtutu'u-bi si bisan singnga lugara. Sanglit ma'in na kinahanglan nga
sabi kami' payto 9 kay mismo mga iya agparapanumat kon ay klasiha
i pagpanginanu-bi si kami' ngan primiro pagkarawat-bi si minsahi
nagbawa kami'. Agsumat liwat mga iya kon pinapa'i-bi agtalikot i mga
diyus-diyos para hamok sasirbihan-bi i gana' kamatayun-na ngan ungod
Diyos 10 bawa i pagpanimulat-bi si nagbanhaw-na Dadi' man langit. Iya
si Jesus nga paragsapud-ta kam si titakka kastigu-na si Diyos.

2

I mga Buhat-na si Pablo

ari si Tesalonica
1Juan 2:18-27; 2Juan 7; Pgpk 17:1-18

* **1:6** Parti si kasakitan, kulawin si Buhat 17:5-14.

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, akatu'anan kam nga i pagbisita kami' si
ka'am ma'in karag. 2 Akatu'anan liwat kam nga aka'abat pa kami' hamok
mga kakurihan pati' mga pagpanamyang ngan kari'i kami' si syudad
Filipos.* Pero tungod si bulig-na si Diyus-ta kam, akabuwanan kami' si
kapusukado pagsumat si ka'am si mahalap sumat nga tikang si iya bisan
kon bali kusog i mga panguntra. 3 I pagpara'aghat kami' si ka'am, ma'in
nga aruyag kami' paglilingo si ka'am o nga aniya' marigsok katuyu'an
nagpasalakot kami' o ma'in ngani' pagpurbar kon pwidi kam sadaya'an
kami'. 4 Lugod, agpahalling kami' bilang mga a'a nag'alagaran-na si
Diyos nga nagpa'intrigahan-na si mahalap sumat. Gana' si mga isip
kami' paglipay si a'a kundi' i Diyos dina, kay iya i magpara'usisa kon
ay i satu'o si mga inisipan kami'. 5 Akatu'anan kam nga ga'i kami'
agparagamit si mga mamamis allingon o ma'in ngani' agpara'uwat kami'
kam para hamok akabintaha kami' si ka'am. Akatistigos i Diyos si kami'
sinan! 6 Ga'i kami' agpara'anda' si pagdayaw-na si a'a, bisan si ka'am o si
bisan say pa may aha'a.

Bisan kon aniya' mga katungod kami' bilang mga apostul-na si
Kristo pagpursigi si ka'am pagpanginano si pangallaw-allaw kina-
hanglanon kami', 7 aghinay gayod kami' ngan paghururuwang-ta pa
kam anan pariho si adda nanay magpalangga' si mga madiki' pa dadi'-
na. 8 Mahaya gayod i paghigugma' kami' si ka'am sanglit alipay gayod
kami' pagpa'ambit si ka'am ma'in hamok i mahalap sumat-na si Diyos
kundi' hasta pa i bug'os mga kinabuhi' kami', kay mga matapit kam
gayod si kami'. 9 Mga kabugtu'an si pagtu'o, sigurado nga agpaka'intom
pa kam si mga kabudlayan kami' pati' i mga kakurihan kami'. Sigi kami'
hamok panarabaho allaw sangom basi' ga'i kami' akapabug'at si bisan
say si ka'am myintras nga sigi pa kami' pasamwak si mahalap sumat si
ka'am.
10 Agpakatistigos kam si kami', ngan da'inan may i Diyos si pagkadiyus-
non kami', si pagkamatadong kami' pati' si gana' barasulon si mga
nagparabuhat kami' atubang si ka'am nga magpanutu'o. 11 Akatu'anan
kam nga i tratasyon kami' si kada addangan si ka'am pariho si pagtratar-
na si adda tata' si mga kalugaringun-na dadi'. 12 Agparapangaghat kami'
kam, agparabuwanan kami' kam kali'awan ngan ga'i kami' pahuway
pag'aguy-agoy si ka'am nga kunta' i kinabuhi'-bi pirmi akabuwan unra si
Diyos. Iya i mag'agda si ka'am basi' agpakasakop kam si nagpanhadi'an-
na si Diyos ngan agpaka'ambit si maka'angayan kina'iya-na.

13 Ga'i liwat kami' pahuway si kapapasalamat si Diyos tungod kay
ngan pangarawat-bi si allingun-na nga sapakalihan-bi tikang si kami',
gana' si mga isip-bi nga i mga nagkarawat-bi allingon tikang hamok
si a'a, kundi' i allingun-na gayod si Diyos ngan tama' mga isip-bi nan
hi'unong sito allingon nga agtuman si katuyu'an-na anan si ka'am nga
magpanutu'o. 14 Mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am i makapariho si
mga kamutangan-na si manniniripon pag'ampo' si mga lugar ray ari si
prubinsya Judea nga dati na ag'adda si Kristo Jesus: Agsakit kam tikang
mismo si mga ka'adda-bi nasyon pariho si manniniripon pag'ampo' nga
nagparapamasakitan may liwat si mga igkasi-na Hebro. 15 Iyay nan
mga a'a i magpanmatay si Ginu'o Jesus pati' si mga paragsumat-na si

* **2:2** Parti si mahinabo' ari si syudad Filipos, kulawin si Buhat 16:19-40 pati' si mapa si pahina 356.

Diyos ngan mga iya liwat i magparapanabrog si kami'. Gana' si mga buhat-na nga akapalipay si Diyos. Anguntra gayod mga iya si dimu'an a'a 16 pina'agi si pagpara'ulang-na mga iya si pagparapahalling kami' si mga ma'in Hebro labihan pa nga i katuyu'an kami' basi' agkasaralbar to mga a'a. Si da'inan pa'agi, sigi-na hamok mga iya tambak i mga sala' nagparapamuhat-na mga iya ngan anakka nayto si panubtuban-na. Sanglit takka-na na mga iya si kastigu-na si Diyos.

I Pag'anduy-na si Pablo

Pagbisita ari si Tesalonica

17 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon para may si kita kam, bali gad i nag'abat kami' kakurihan kahuman hamok si pagburulag-ta kam, bisan ma'in si inisipan kundi' si puho' hamok. Sanglit maniguro gayod kami' nga agsikurulaway kita kam gihapon. 18 Mahaya i karuyag kami' nga akapada'inan si ka'am nan. Mismo i kalugaringun-ko ma'in hamok sin adda agpapada'inan, pero pirmi kami' ag'ulang-na si Satanas. 19 Tama' hamok i pagpaniguro kami' kay say i magparabuwan si dati kasiguruhan si mga nagpara'andoy kami'; say i magparapalipay si kami', o makapadayaw si kami' atubang si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo si pagbwilta-na? Ma'in ba' ka'am? 20 Si kamatu'uran, tungod si ka'am akabuwanan kami' si maka'angayan pagdayaw pati' si hul'os kalipayan.

3

1 Sanglit ngan paka'abat kami' nga ga'i na kami' angagwanta si pagburulag-ta kam, aka'isip kami' nga mas mahalap kon pabilin na hamok ako sulu-sulo dahulo ari si syudad Atenas. 2 Katapos aglihug-ko na hamok pada'inan si Timoteo, i bugtu'-ta kam si pagtu'o pati' i katumuy-tumuy-ko si trabaho para si Diyos pagpasamwak si ma-halap sumat hi'unong si Kristo, basi' akabuwanan kam kusog ngan agka'araghat parti si mga pagtutu'u-bi. 3 Himu-nay to basi' gana' ni addangan si ka'am i malingling si pagtu'u-na tungod si mga kasakitan nag'abat-bi ina'anto. Sayod kam dimu'an nga agtagama-nay to si Diyos mga kasakitan para si kita kam. 4 Si kamatu'uran ngan paghuruwang-ta pa kam, human nayto agparasumat kami' si ka'am nga mga ti'agi kita kam si mga kasakitan. Ngan pariho si mga sakatu'anan-bi, iya gayod i mga mahinabo' ina'anto. 5 Tungod sinan, ngan ga'i na ako gayod angagwanta, aglihog na hamok ako pagpanginsayod hi'unong si mga pagtutu'u-bi. Atalaw ako nga bangin aniya' pa'agi-na si paratintar nga abawa kam si tintasyon ngan i dimu'an kabudlayan kami' akarag hamok.

I mga Maka'a'aghat

Sumat-na si Timoteo

6 Pero ina'anto, atiya' na akabalik si Timoteo nga manaru'o si ka'am ro ngan akabawa si mga mahalap sumat hi'unong si pagtutu'u-bi pati' si gugma'-bi. Agsumatan-na kami' nga mga malipayon kam kon sa'intuman-bi kami' ngan ag'andoy kam kuno' gayod nga sakulawan-bi kami' pariho si karuyag kami' may pag'ikukulaw si ka'am. 7 Sanglit, mga kabugtu'an si pagtu'o, dungan si dimu'an mga kasamok si isip kami' pati' si mga kasakitan nag'abat kami', agka'araghat kami' si mga pagtutu'u-bi. 8 Tungod sinan, akabalikan kami' kay ga'i kam aburubantad si

pagpakihuwang-bi si Ginu'o. 9 Pinapa'i kami' akapasalamat si ka'am si
Diyos nga tama' pammulos si dimu'an mga kalipayan sakarawat kami'
mismo atubang si Diyus-ta kam tungod si ka'am? 10 Maniguro gayod
kami' pagpangadyi' allaw sangom nga agsikurulaway kita kam gihapon
basi' akabuwanan kam kon ay pa i pangulangan-na si mga pagtutu'u-bi.
11 Ina'anto agparapangadyi' ako nga ala'-na si Diyos, mismo si Tata'
pati' si Paragdalum-ta kam Jesus i mga magpaka'ulang si naglalangn-
ganan kami' pada'inan si ka'am nan. 12 Agparapalako ako nga
tambahan-na si Ginu'o i mga gugma'-bi si kada addangan huwang na
i ditangnga' mga a'a pariho si paghigugma' kami' may para si ka'am.
13 Amalako liwat ako nga agsasarig i mga inisipan-bi basi' gana' si
ka'am makabasol si kinabuhi'-bi ngan magin diyusnon i kina'iya-bi
kon angatubang kam si Diyos nga Tatay-ta kam si uras nga anakka i
Paragdalum-ta kam Jesus huwang i mga nagpanagama paghuwang si
iya.

4

I Kinabuhi' nga Agbuwan

Kalipayan si Diyos

1 Si katapusan mga kabugtu'an si pagtu'o, siray agparatugunan kami'
kam kon pinapa'i akabuwan kalipayan si Diyos i kinabuhi'-bi nga si
kamatu'uran iya na i nagparabuhat-bi. Ngan ina'anto namay, agpalako
kami' ngan ag'aghat kami' kam pina'agi si arun-na si Paragdalom Jesus
nga tambahan-bi pa i katangkud-bi pagpadayon sinan si uras-uras.
2 Akapinugad ako sinan kay dati kam sayod sinan mga tugon nga
nagparapasamwak kami' sigon si gahum-na si Paragdalom Jesus.
3 Kinahanglan nga paguwa' anan si ka'am i diyusnon kina'iya-na si
addangan nga naghugasan si sala' kay iyay nan gayod i katuyu'an-
na. I karuyag sidngun-ko nga kinahanglan kam aglikay nga aniya'
sasindakan-bi pag'i'u'ubay. 4 Kinahanglan nga kada addangan si ka'am
agpaka'adal si tama' paggamit si kalugaringun-na kinatawo si pa'agi
nga kinakulawan i nagtagamahan sito ngan aka'unrahan i pagka'a'a-
mo. 5 Ma'in nga a'uripon kam si kasindak si puhu'-na si la'in nga irog
si mga ga'i nan magpanutu'o si Diyos ngan ga'i ag'ako' si pagkadiyus-
na. 6 Ngan hi'unong gihapon si nagtagamahan si ka'am, kinahanglan
nga gana' ni addangan mag'intrimis si bugtu'-na o pagsalingabot si iya. I
magbuhat si mga da'inan klasi sala' akakarawat kastigo tikang si Ginu'o
ngan agsumatan kami' na kam sinan siray huwang i mga pada'an. 7 Ga'i
kita kam ag'agda-na si Diyos si marigsok nan kinabuhi' kundi' basi' mga
diyusnon i mga kinabuhi'-ta kam nga angay para si mga nagtagama
paghuwang si iya. 8 Kon sugad, i mandiri' sinan mga kasugu'an, ma'in a'a
i nagdiri'-na kundi' i Diyos dina, i magpa'ayop si ka'am si Espirito Santu-
na.
9 Parti namay si pagsihirigugma'ay bilang magbururugto' si pagtu'o,
ma'in na kinahanglan nga anurat pa kami' si ka'am mahi'unong sito
kay mismo i mga kalugaringun-bi agturu'an-na na si Diyos kon pinapa'i
kam nga agsihirigugma'ay. 10 Si kamatu'uran ngani' agbuhat-bi na dina i
paghigugma' si dimu'an kabugtu'an si pagtu'o si bug'os Macedonia. Pero
bisan pa mga kabugtu'an, ag'aghat kami' kam gihapon nga subrahan-bi
pa i katangkud-bi pagpadayon sito si uras-uras.

11 Hingyapu-bi i kinabuhi' nga murayaw, i pagpanginano
si kalugaringun-bi, pati' i pagla'om hamok si kalugaringun-bi
tinarabahu'an nga iya gayod i nagparasumat kami' si ka'am. 12 Si da'inan
pa'agi, agpakakarawat kam si pagrispitar-na si mga ga'i magpanutu'o
ngan ga'i na kam agla'om si la'in para si mga kinahanglanun-bi.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Ginu'o
1Cor 15:12-57; 2Cor 5:1-10; 2Ped 3:1-18
Pgpk 20:11–21:5

13 Mga kabugtu'an si pagtu'o, i karuyag kami' nga agpakatu'anan
kam hi'unong si mga magkamaratay na basi' si kabidu'-bi, ga'i kam
agpakapariho si ditangnga' mga a'a nga gana' dati kasiguruhan-na si
mga nag'anduy-na. 14 Agtutu'o kami' nga amatay si Jesus ngan abanhaw.
Tungod sinan, agtutu'o kami' nga si pagpapada'itu-na si Diyos si Jesus
pabungyud-na i mga magkamaratay na nga dati na ag'adda si iya.
15 Sigon mismo si allingun-na si Ginu'o, akasumat kami' si ka'am nga
kita kam nga mga allom pa ngan magkabirilin tubtob si pagpada'itu-
na gihapon si Ginu'o, ga'i akadahulo si mga magkamaratay na. 16 Kay
sinan uras, mismo i Ginu'o pan hawod tikang si langit ngan akapakali
i mga a'a si makusog mandu'-na, huwang i busis-na si arkanghel pati' i
tandu-na si trumpita-na si Diyos ngan diritso agkabaranhaw i mga dati
na ag'adda si Kristo basi' mga iya i magpandahulo pan dyata'. 17 Mangno,
kita may kam nga mga allom pa ngan magkabirilin, panipun-na si Diyos
paghuwang si mga iya ngan pamadurungan-na pagbawa pan panganod
basi' satupu'-ta kam i Ginu'o ari si dyata'. Da'inan sinan i pa'agi nga
agkahururuwang na kita kam si Ginu'o hasta si kahastahan. 18 Sanglit,
agsipurupasarigaya kam pina'agi sito mga allingon.

5

I Ma'angkon

si Pagpada'itu-na Gihapon
Efeso 6:10-18; 2Tim 2:1-4

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon parti namay si pala'in-la'in panahon
pati' mga pitsa, ma'in na kami' kinahanglan nga anurat pa si ka'am
mahi'unong sito 2 kay sayod namay kam nga i allaw pagpada'itu-na
gihapon si Ginu'o anakka pariho si adda matangkaw nga paluwa' kon
sangom si uras nga gana' manggasi. 3 Si uras nga sigi paminugad i
mga a'a, “Murayaw i dimu'an ngan gana' na sabarakahan-ta,” hintak
agkamaratay i dimu'an nga bulag si Diyos. Ga'i to gayod mga iya
salikayan-na pariho si paddi nga hintak sa'abat-na si tikaka'alluman na.
4 Pero para si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o, kunta' ga'i kam
akahintakan kon anakkay nan allaw pariho si matangkaw tungod kay
ga'i may kam ag'istar si kalu'uman. 5 Ka'am dimu'an puro dadi'-na si
kadanta'an pati' mga dadi'-na si ka'allawon. Ma'in kita kam sakup-na
si kasangumon o si kalu'uman. 6 Kon sugad, ga'i kita kam amariho si
ditangnga' nan nga sigi hamok paraturihay,* kundi' magin alisto kita
kam ngan ata'o pagdalom si isip-ta 7 kay sangom i pagpaturi-na si mga

* **5:6** I nagtukoy paraturihay, iya i ga'i pagpanginano parti si mga espirituhanon.

parapamaturi nan, ngan kon malu'om na, iya i pagpamalangu-langu-na
si mga para'inom. 8 Pero tungod kay sakup-na may kita kam si allaw,
kinahanglan ata'o kita kam pagdalom si mga isip-ta kam. Pasul'ut-ta
kam bilang mga kutamaya-ta kam i mga pagtutu'u-ta pati' i gugma'-ta
kam, ngan i dati kasiguruhan-ta si nag'anduy-ta katalwasan, iya may i
ginamit-ta kam nga pinakahilmit. 9 Ga'i kita kam agtu'inan-na si Diyos
para hamok agsakit si kastigo, kundi' pag'angkon dina si katalwasan
pina'agi si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 10 Agpakamatay iya para si
kita kam, basi' aghururuwang kita kam a'allom si iya bisan kon allom
pa kita o minatay† na kon anakka iya. 11 Sanglit agsipurupasarigaya
kam ngan agpaburubaskugaya kam si mga espirituhanon kinabuhi'-bi
pariho si nagparabuhat-bi na ina'anto.

I Ultimo mga Panugun-tugon

12 Agpalako kami' hamok si ka'am mga kabugtu'an, nga buwanan-bi
si tama' pagrispitar i mga magbudlay anan si ka'am kay mga iya i mag-
pamuno' si ka'am si dimu'an nga aniya' kalabtanan-na si Ginu'o ngan
mga iya i magparapanwaydong si ka'am kon ay i mga angay nagbuhat-
bi. 13 Pakulawu-bi nga mahaya i pagdayaw-bi pati' paghigugma'-bi si
mga iya tungod si mga trabahu-na. Ag'araddaha kam si kamurayaw.
14 Iya payto i nagpalako kami' si ka'am mga kabugtu'an: Waydungi-
bi i mga huruhubya'on, aghatu-bi i mga masisipgon, buligi-bi i mga
maluya si espirituhanon kinabuhi' ngan palangahu-bi i paturus-bi si
bisan say aha'a. 15 Pasiguruhu-bi nga ga'i kam amulos si igkasi-bi kon
agbuhatan-na kam mara'at, pero padayunu-bi i pagkadaluman pirmi si
kada addangan o si bisan say pa may aha'a.

16 Aglipaya kam pirmi; 17 mangadyi'a kam pirmi si uras-uras;
18 agpasalamata kam pirmi si bisan ay kamutangana; kay yaynan i
katuyu'an-na si Diyos nga matuman anan si ka'am pina'agi si dati
na pag'adda-bi si Kristo Jesus. 19 Dakam ag'ulangu-bi i Espirito
Santo,‡ 20 pariho si pagparapanhimullo' si makigpasumat-na si Diyos.
21 Pamatu'uri-bi i dimu'an pagkulaw kon ungod to gayod binuhatan-na
si Espirito Santo. Padayunon i trabahu-na si bisan say nga aniya' kata'u-
na espirituhanon 22 ngan likayin i bisan say magbawa si mga karat'an.

23 Amalako ako mismo si Diyos nga pu'un-na si kamurayaw nga gana'
makalaktawan si pagsalli'-na si mga kina'iya-bi para magin diyusnon.
Agpalaku-ko nga padayon i gana' makabasol kamutangan-na si bug'os
pagka'a'a-bi, si espirito, si kina'iya pati' si puho' hasta nga ga'i pada'ito
gihapon i Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 24 Tangkod i Diyos mag'agda
si ka'am ngan sigurado buhat-nay to.

25 Mga kabugtu'an si pagtu'o, mangadyi'a kam para si kami'.
26 Pangumustahi-bi ako kon agbaragat kam si kabugtu'an pina'agi si
sagrado pag'ururuk-urukay. 27 Agmandu'an-ko kam atubang si Ginu'o
nga tigbasa-bi to surat si dimu'an mga kabugtu'an.

28 Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo i
mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am.

---

† **5:10** Si Grikuhanon: kallat o agpaturi. ‡ **5:19** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon
linggwahi: Panginanuhu-bi i mga espirituhanon katungdanan nagpatu'in-na si Espirito Santo
si kada addangan si ka'am.

I Kaduwa Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Tesalonica

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo. Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si manniniripon pag'ampo' ari si syudad Tesalonica nga agpaki'adda si Diyos, i Tatay-na mga iya, pati' si Paragdalom Jesu-Kristo (1:1).

Siguro agsurat-nay to si Pablo ngan kari'i-na si syudad Corinto kahuman si panakka-na kas Silas pati' Timoteo man Tesalonica pagtuli si primiro surat-na si Pablo. Aniya' mga annom bulan i paglat'angan-na si primiro surat pati' si kaduway to.

Bisan kon sakarawat-na na si manniniripon pag'ampo' si syudad Tesalonica i primiro surat-na si mga iya si Pablo, ga'i pa hamok gihapon mga iya akasayuran hi'unong si pagpada'itu-na gihapon si Kristo. Ada'inan mga iya sinan tungod kay aniya' magparapansumat nga manatu'o na kuno' dina i Ginu'o (2:2). Sanglit agpabawa si Pablo si kaduway to surat pagpasayod si mga iya nga i allaw si pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o ga'i anakka hasta nga ga'i pa paluwa' i masinupakon a'a nagtagama nga akapan'impyirno dungan si makusog pagribildi-na si mga a'a kuntra si Diyos (2:3).

Ag'aghat-na liwat mga iya si Pablo pagpaniguro nga ga'i mga iya agkabarantad si mga pagtutu'u-na (2:15) ngan da'inan may nga akapadayon mga iya si kada mahalap buhat (2:16-17; 3:4) bisan tangnga' si mga kasakitan tungod si pagtutu'o pati' si mga pagpurbar (1:4). Aniya' si mga iya nga ahimo pasangil i ma'in na pira pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o sanglit agmandu'an-na liwat mga iya si Pablo nga ga'i pagparapanhinubya' lugod nga maniguro mga iya pagtrabaho pariho si buhat-na si Pablo (3:6-13).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I mga Pasalamat pati' i mga Pangadyi' (1:3-12)
3. I mga Pada'an si Pagpada'itu-na Gihapon si Paragdalom (2:1-12)
4. I Magkapirili' Pag'angkon si Katalwasan (2:13-17)
5. I Pag'alayon Pagpangadyi' (3:1-5)
6. I Waydong para si mga Huruhubya'on (3:6-15)
7. I Ultimo mga Pangumusta (3:16-18)

1 Tikang to surat si kas Pablo, Silas pati' Timoteo.

Tigsurat kami' to para si manniniripon pag'ampo' anan si syudad Tesalonica nga agpaki'adda si Diyos i Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-Kristo.

2 Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Paragdalom Jesu-Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na mga iya.

I mga Pasalamat

pati' i mga Pangadyi'

3 Mga kabugtu'an si pagtu'o, angay hamok nga pirmi kami' agpasalamat si Diyos para si ka'am kay sigi may tutubo' i mga pagtutu'u-bi, ngan agtatamba liwat i pagsihirigugma'ay-bi balang addangan. 4 Sanglit agparadayaw kami' kam atubang si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara hi'unong si padayon pag'ilub-bi pati' si mga pagtutu'u-bi kay agpaka'agwanta kam si dimu'an mga kasakitan tungod si mga pagtutu'u-bi pati' mga pagpurbar nga nagpan'agihan-bi.

5 Yayto dimu'an i magpamatu'od nga matadong i paghusgar-na si Diyos ngan tungod sinan agpangangay kam nga agkahirimo nga mga nagpandaluman-na ngan tungod kay tangkod kam si mga magpakasakop na sito, agpansakit kam. 6 Buhat-na si Diyos kon ay i matadong: Barayaran-na kasamukan i mga magparapanamok may si ka'am, 7 ngan pamuwanan-na kam diskanso, ka'am magpangantos nan ina'anto ngan da'inan may liwat si kami'. Atuman to si pagpahawud-na si Diyos si Paragdalom Jesus tikang si langit ngan nagpakulaw i puhu'-na ari si mag'u'ulyab api huwang i mga gamhanan anghel-na. 8 Pangastigu-na i mga a'a nga ga'i agpangilala si Diyos ngan ga'i agsunod si mahalap sumat hi'unong si Paragdalum-ta kam Jesus. 9 Pinangastigo mga iya si kamatayon nga bulag si Diyos hasta si kahastahan ngan nagtarangkahan mga iya atubang si Paragdalom kon singnga kinakulawan i ka'angayan-na si gahum-na. 10 Ahimoy to si allaw pagpada'itu-na gihapon nga nagdayaw iya si mga nagtagama paghuwang si iya pina'agi si mga maka'angayan allingon nagpa'unrahan si dimu'an magpanutu'o. Huwang na kam sito mga a'a kay agpanutu'o may kam si mga nagparasumat kami'.

11 Sanglit basi' atuman to, pirmi kami' agparapangadyi' para si ka'am, nga kunta' i kinabuhi'-bi angangay si dati nag'agdahan-na si ka'am si Diyos, ngan pina'agi si gahum-na, satuman-na i kada mahalap si mga katuyu'an-bi pati' i kada buhat nga ahimo tungod si pagtutu'u-bi. 12 Da'ito sito i mga pangadyi' kami' basi' adayaw i maka'angayan arunna si Paragdalum-ta kam Jesus anan si ka'am ngan tungod si dati na pag'adda-bi si iya, sa'angkun-bi may liwat i ka'angayan nga awinan si iya sigon si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyus-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-Kristo.

2

I Mara'at A'a

1 Mga kabugtu'an si pagtu'o, mahi'unong namay si pagpada'itu-na gihapon si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo pati' i pagtiriripun-ta kam si iya, yayto i nagpalako kami' si ka'am. 2 Dakam dayon aburong o kinulbahan si ditangnga' nan nga makigpasumat-na kuno' si Diyos o ma'in ngani' mga sumat o mga surat nga tikang kuno' si kami' nga agpinugad nga manatu'o na dina i Ginu'o. 3 Dakam anugot nga aniya' makadaya' si ka'am si bisan ay pa'agiha, kay ga'i anakka i allaw si pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o hasta nga ga'i pa anakka i makusog pagribildi-na si mga a'a si Diyos, ngan paluwa' i masinupakon a'a* nga nagtagama nga amatay bulag si Diyos. 4 Si uras si paluwa'-na, andiri' iya si bisan ay nga nag'ampu'an-na si a'a pati' si bisan ay inanna'a nga

* **2:3** I masinupakon a'a, iya liwat i nag'arunan: magdiri' si Kristo si 1Juan 2:18. Kulawin si Pgpk 13:11-18 kon singnga nag'arunan nan: makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si pitak.

si pagka'abat-na si a'a sagrado. Pwira pa sinan, alsa-na i kalugaringun-na labaw si dimu'an hasta nga aningkulo' to si templu-na si Diyos nga sigi pasamwak nga iya kuno' i Diyos.

5 Ga'i ba' kam agpaka'intom nga ngan paghururuwang-ta pa kam,
pirmi to agparasumat-ko si ka'am? 6 Ngan sayod kam kon ay gahuma
i maka'ulang si trabahu-na si masinupakon a'a ina'anto, basi' apaku-
law iya si nagtala'an uras 7 kay bisan kon padayon agtrabaho i
tinago' gahum-na si masinupakon kina'iya, padayon liwat agtrabaho i
nagtu'inan-na si Diyos pagpugong sito gahom hasta nga ga'i iya ala'-
na si Diyos. 8 Katapos pakulaw i masinupakon a'a nga rulupigun-na si
Paragdalom Jesus pina'agi hamok si pagtiyop ngan maratayun-na nga
bulag si Diyos pina'agi hamok si danta' magsirak si pagpada'itu-na gi-
hapon. 9 Paluwa' i masinupakon a'a sigon si trabahu-na si Satanas ngan
sigi panhimo si mga pala'in-la'in binurubullo' makagagahom binuhatan,
mga pangngilalahan kuno' si langitnon kasiguruhan pati' mga dinaya'an
urusahon, 10 huwang na sito i dimu'an karat'an nga magparadaya'
si mga magpantatala na hasta nga amatay mga iya bulag si Diyos.
Agkadara'ito mga iya tungod kay agdiri' mga iya pag'ako' kinasing-
kasing si kamatu'uran basi' kunta' agkataralwas mga iya. 11 Tungod
sinan, aniya' naglihug-na si Diyos pada'iray si mga iya addangan nga
mapwirsa si pandaya' basi' agpanutu'o dina si bullo'. 12 Si da'inan pa'agi,
i dimu'an nga ga'i agpanutu'o si kamatu'uran kundi' agkarilipay dina si
karat'an, mga iya i paratukan si kastigo.

I Magkapirili'

Pag'angkon si Katalwasan

13 Pero parti namay si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o nga mga
hinigugma'-na si Paragdalom, angay hamok nga pirmi kami' agpasala-
mat si Diyos para si ka'am tungod kay tikang gayod si panikangan, ka'am
na i nagpili'-na si Diyos mag'angkon si katalwasan. Sa'angkun-bi to
pina'agi si pagsalli'-na si Espirito Santo si mga kina'iya-bi nga magin
diyusnon ngan pina'agi liwat si pagtutu'u-bi si kamatu'uran. 14 Ag'agda-
na kam sito pina'agi si mahalap sumat nagparapasamwak kami' basi'
agpaka'ambit kam si maka'angayan kina'iya-na si Paragdalum-ta kam
Jesu-Kristo. 15 Sanglit mga kabugtu'an, paniguruhu-bi nga ga'i kam
agkabarantad ngan dakam agpamalabba si mga tuluhu'an nga sa'iridar-
bi tikang si kami' bisan kon pina'agi may to si bawa' o ma'in ngani' si
surat.
16-17 Amalako kami' mismo si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo pati'
si Tatay-ta kam Diyos nga pabaskug-na i mga huna'-huna'-bi ngan
pamuwanan-na kusog si kada mahalap buhat pati' allingon kay iya
i Tata' maghigugma' si kita kam ngan pina'agi si mapinalangga'on
pagpanginanu-na, iya i mamuwan si kita kam si gana' katapusan-na
kali'awan pati' si hul'os kasiguruhan-ta si mga nagpanganduy-ta.

3

I Pag'alayon Pagpangadyi'

1 Si katapusan mga kabugtu'an, padayunu-bi i mga pangadyi'-bi si
kami' nga madagmit i pagsara-na si sumat mahi'unong si Paragdalom
ngan aka'unrahan to pariho si nagparabuhat-bi. 2 Pangadyi'i-bi liwat
nga kunta' patala-na kami' si Diyos si mga kakurihan tungod si mga

buhat-na si mga mara'at a'a kay aniya' may nga ga'i agpanutu'o. 3 Pero
tangkod i Paragdalom ngan iya i magpabaskog si ka'am ngan mag-
panginano nga ga'i kam salabutan-na si girara'ati espirito. 4 Bali haya
i pagtapod kami' si Paragdalom nga agparabuhat-bi i nagparamando'
kami' si ka'am ngan padayon pa kam ina'anto pagbuhat sito. 5 Amalako
kami' si Ginu'o nga agpakatuttot i mga inisipan-bi pag'intom pirmi si
gugma'-na si Diyos pati' si pagti'us-na si Kristo.

I Waydong

para si mga Huruhubya'on

6 Mga kabugtu'an si pagtu'o, pina'agi si gahum-na si arun-na si Parag-
dalom Jesu-Kristo, agmandu'an kami' kam nga ga'i pagparahuwang-
huwang si mga kabugtu'an nga mga huruhubya'on ngan ga'i ag'ako' si
kinabuhi' sigon si mga sakarawat-bi tuluhu'an tikang si kami'. 7 Mismo
ka'am agpakatu'anan kon papa'i-bi agsunod i nagparabuhat kami'. Ga'i
kami' agparapamurungko' hamok ngan paghururuwang-ta pa kam.
8 Ngan ga'i kami' agparapamangan si kinakan-na si la'in kon ga'i agba-
yaran kami'. Lugod, maniguro kami' dina pagtrabaho allaw sangom,
agpabudlay ngan agpadangga para hamok ga'i kami' akapabug'at si
bisan say si ka'am. 9 Agda'ito kami' sito ma'in tungod kay gana' katun-
god kami' pagkarawat sinan klasi bulig, pero basi' ahimo i mga kalu-
garingon kami' mga ihimplo nga angay surunurun-bi 10 kay bisan ngani'
ngan paghururuwang-ta pa kam, agparasumatan kami' na kam sito
kasugu'an: “Kon i a'a ga'i agtrabaho, ga'i may liwat iya akapamangan.”
11 Akapakali kami' nga aniya' kuno' anan si ka'am magpanutu'o nga
sigi hamok pamurungko'. Ga'i agpanarabaho si mga kalugaringun-na
kundi' sibot dina si katabilan. 12 Tungod si dati na pag'adda-ta kam si
Paragdalom Jesu-Kristo, agmandu'an kami' to mga a'a ngan ag'aghat
kami' paglugaring pag'anda' si murayaw kinabuhi' ngan agpaka'allom
para si mga pagkakan-na. 13 Ngan para may si ditangnga' si ka'am mga
kabugtu'an, dakam abudlay pagbuhat si tama'.
14 Kon aniya' nga ga'i agsunod si mga tugon kami' to ato sito surat,
tigamani-bi gayod iya. Dakam makibiyo' si iya basi' angabat iya kama-
malu'an. 15 Pero dakam liwat iya agtrataru-bi nga pariho si adda kuntra,
kundi' waydungi-bi iya bilang addangan nga bugtu'-bi si pagtu'o.

I Ultimo mga Pangumusta

16 Amalako kami' mismo si Paragdalom nga pu'un-na si kamurayaw
nga buwanan-na kam si kamurayaw-na si dimu'an uras ngan si bisan
ay kamutangana. Amalako kami' liwat nga padayon i paghuwang-na si
Paragdalom si ka'am dimu'an.
17 Ako si Pablo magpangumustay to si katapusan pina'agi si
kalugaringun-ko gayod purma nga iya i pangngilalahan si dimu'an
surat nga tikang si ako.
18 Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo i
mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am dimu'an.

I Primiro Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Timoteo

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si Timoteo nga ahimo ungod dadi'-na kay sabawa-na iya si Pablo pagtutu'o (1:2). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 63 AD (mga 33 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Filipos.

Si Timoteo taga sunsari'i si syudad Listra. Hebro sito i nanay-na pero Griko dina i tatay-na. Nagparadayaw to si magpanutu'o ngan aruyag gayod si Pablo pagpahuwang sito si iya sanglit si pagbiyahi-na gihapon pagpasamwak si mahalap sumat agpabaya'-nay to (Buhat 16:1-3). Ahimo si Timoteo katumuy-tumuy-na si Pablo si trabaho pag-pasamwak si mahalap sumat. Mangno si ka'ampat bisis pagbiyahi-na si Pablo pagpasamwak, agbilin-nay to si syudad Efeso pagpanginano si magpanutu'o ari (1:3).

Ato si primiroy to surat-na si Pablo pada'iray si Timoteo, agmandu'an-na iya pagsimol si magparapanturo' si mga ma'in ungod nga agsalakot si tuluhu'an-na mga iya (1:3). Aniya' liwat ato mga tugon parti si pag'ampo' (2:1-15). Agbagaw liwat ato kon ay i angay kina'iya-na si mga puno' si mannininipon pag'ampo': Parti si addangan nga mangngangataman si magpanutu'o (3:1-7), pati' parti si parapanginano si mga kinahanglanun-na si mannininipon pag'ampo' (3:8-12; 5:22,24). Agtugon liwat ato si Pablo kon pinapa'i-na si Timoteo pagtinagal si mannininipon pag'ampo' ari bilang adda mahalap tinapuran-na si Kristo Jesus (4:6-16; 6:11-14,17-18,20) ngan kon pinapa'i-na pagpanginano pati' pagturo' si pala'in-la'in grupo: Parti si mga mabu'ot na (5:1-2), si mga balo (5:3-16), si mga mahanak si pagtu'o (3:17-20), pati' si mga uripon (6:1-2).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I mga Tugon Kuntra si mga Burubullo' Paragturo' (1:3-11)
3. I Mapinalangga'on Pagpanginanu-na si Diyos si Pablo (1:12-20)
4. I mga Surunuron si Pag'ampo' (2:1-15)
5. I mga Puno' si Mannininipon Pag'ampo' (3:1-16)
6. I mga Tugon para si Timoteo (4:1–5:2)
7. I Pag'ataman si mga Balo Danda (5:3-16)
8. I Pagpanginano si mga Mahanak si Pagtu'o (5:17-25)
9. I mga Buruhatun-na si Adda Uripon (6:1-2)
10. I Paghigugma' si Kwarta (6:3-10)
11. I Waydung-na si Pablo para si Timoteo (6:11-21)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako apostul-na si Kristo Jesus tungod
si mandu'-na si Diyos nga Paragsalbar-ta kam pati' si Kristo Jesus nga
katumanan-na si mga hingyap-ta.
2 Tigsurat-koy to para si ka'aw Timoteo, ka'aw nga ungod dadi'-ko
tungod si pagtu'o.

Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Kristo Jesus nga Paragdalum-ta nga
sa'angkun-mo i mapinalangga'on pagpanginanu-na, i kalu'uy-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I mga Tugon Kuntra

si mga Burubullo' Paragturo'

3 Aruyag ako nga anan kaw dahulo ag'istar si syudad Efeso nga iya i
nagpakibagaw-ko si ka'aw ngan pataliwan-ko pan prubinsya Macedo-
nia. Ag'istara anan basi' sasimul-mo ditangnga' nan mga a'a anan nga
ga'i na agparaturo' si mga ma'in nan ungod nga agsalakot si tuluhu'an-ta
kam. 4 Sumatin liwat mga iya nga pamahuway na pagparapangatindir
si mga pala'in-la'in mga surusurumaton pati' gana' katapusan-na lista
si mga kapapu'-papu'an, kay akabuwan nan hamok tinikangan si mga
pala'in-la'in pagsabot. Lugod, kunta' panginanu-na mga iya pahalap
i trabaho nagpatubyan-na si mga iya si Diyos nga atuman pina'agi
si pagtutu'o. 5 I katuyu'an-na si pagsimol si mga iya basi' agkatara'o
mga iya paghigugma' si klasi si gugma' nga paguwa' kon gana' tinago'
si kasing-kasing, mahalap i inisipan ngan hul'os i pagtutu'o. 6 Aniya'
magpamatalikot sito kabatasanan, sanglit agpakapada'iray dina si gana'
pulus-na bararagaw. 7 Agkararuyag mga iya nga magin paragturo' si
bala'od ngan bali haya i mga kasiguruhan-na kon agparapanyawit bisan
kon ga'i mga iya agpakatu'anan si mga nagparapamahalling-na.

8 Akatu'anan kita nga mahalap i bala'od kon aggamit-nay to si a'a
si tama'. 9 Akatu'anan liwat kita nga i bala'od naghimo ma'in para si
mga matadong a'a, kundi' basi' amuklat i mga parasupak sito, i mga
suplikado, i mga ma'in diyusnon, i mga makasasala', pati' i mga ma'in
dibusyunado o rilihuso. Paray to si mga a'a magpanmatay si mga tatay-
na, si mga nanay-na, o ma'in ngani' si bisan say aha'a. 10 Pagpamuklat to
si mga magparabisyo si pagdangallahan* pati' si mga magparapakitig'ob
si mga kaparihu-na lalla o kaparihu-na danda hasta pa si mga kapadis-
na. Pagpamuklat to liwat si mga parapamaligya' a'a nga ururipunon, si
mga bullu'on, hasta pa i mga magparapanumpa' si mga kabubullu'an o
si bisan ay nga anguntra si tama' pagtu'o. 11 Yayto mga pagturo' tukma'
gayod si maka'angayan sumat nga nagpatapod si ako pagpasamwak nga
tikang si malipayon ngan murayaw Diyos.

I Mapinalangga'on

Pagpanginanu-na si Diyos

si Pablo

12 Tungod si pagkunsidirar-na si ako tangkod, akapasalamat ako si
Kristo Jesus, i Paragdalum-ta kam nga magbuwan si ako kusog ngan
tungod liwat sinan, agtu'inan-na ako pagsirbi si iya. 13 Dati ako para-
pakara'at si Diyos ngan adda ako parapasakit si mga magpanutu'o ngan
masisinahon ako tungod si kahaya-na si dalum-ko. Bisan kon da'ito
ako sito, agpakulaw-na ako gihapon si kalu'uy-na tungod kay ga'i pa
may ako anutu'o siray ngan ga'i sakatu'anan-ko kon ay i nagparabuhat-
ko. 14 I mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalum-ta kam bali
pagsangyahan ato si ako ngan da'inan liwat i pagtu'o pati' i gugma' nga
nagpumwan-na si mga dati na ag'adda si Kristo Jesus.

* **1:10** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na.

15 Yayto i adda tarapuran parahallingon nga angay si hul'os pag'ako':
Pada'ito si kalibutan si Kristo Jesus pagtalwas si mga makasasala' ngan
sa'abat-ko nga ako i gilalabawi si mga iya. 16 Pero tungod sinan, ak-
abuwanan ako si kalu'uy-na si Diyos basi' pina'agi si ako nga pinaka-
puno' si mga makasasala', sapakulaw-na si Kristo Jesus i malanga
pagpaturos, ngan basi' ahimo ako ihimplo si mga titutu'o si iya ngan
tikarawat si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. 17 Kon sugad, para si
iya, i Hadi' nga agpadayon hasta si kahastahan, i gana' kamatayun-na,
i ga'i kinakulawan, i adda hamok Diyos, papa'unrahan ngan darayawon
hasta si kahastahan. Amen.
18 No' Timoteo, ka'aw na i bahala' si mga tugun-ko hi'unong si pagsimol
sinan mga a'a. I katungdanan-mo anan agtukma' si makigpasumat-na
andang si Diyos mahi'unong si ka'aw basi' pina'agi si pagtapud-mo sito,
pirmi kaw andam pagbuhat si mahalap atubang si mga kasamukan si
trabahu-mo. 19 Si pagpaki'away-mo, dakaw agpakawara' si pagtapud-
mo si Diyos ngan dakaw agbuhat nga akapabasol si ka'aw. Ga'i mangi-
nano sito i pirangan si mga iya, sanglit agkaburungkag i mga pagtutu'u-
na. 20 Huwang na sito kas Hemenio pati' si Alejandro nga agpa'intriga-
ko na si gahum-na si Satanas basi' agpakabuwanan liksyon nga ga'i
pagpakara'at si arun-na si Diyos.

2

I mga Surunuron si Pag'ampo'

1 I primiro pakibagaw-ko si ka'aw nga kunta' gana' naglaktawan-bi
kon mangadyi' kam, kon agpasalamat kam, kon amalako kam, pati' kon
agpangampo' kam. 2 Buhatu-bi nan para si mga hadi' pati' si dimu'an
nga aniya' gahum-na basi' tungod si mahalap pagtinagal-na mga iya,
amurayaw i mga kinabuhi'-ta kam huwang i diyusnon pangiwa-kiwa
nga nagrispitaran 3 kay yaynan i mahalap ngan akabuwan kalipayan
si Diyos Paragsalbar-ta. 4 Aruyag iya nga agkasaralbar i dimu'an mga
a'a ngan agpakatu'anan si kamatu'uran. 5 Yayto i kamatu'uran nga
kinahanglan kinatu'anan: Adda hamok i Diyos ngan addangan may
liwat hamok a'a i magtangnga' nga agkatapit i Diyos pati' i mga a'a, iya si
Kristo Jesus nga agpakang'a'a. 6 Agpatubyan-na mismo i kalugaringun-
na nga ahimo panlulukat para si dimu'an. Agpamatu'uran-nay to si
Diyos kamatu'uran si tama' gayod uras 7 ngan tungod sito katuyu'an, ako
i nagtu'inan-na mammasamwak pati' bilang adda apostol basi' akaturo'
ako si mga ma'in Hebro mahi'unong si ungod pagtu'o ngan ma'in to
kabubullu'an kundi' agsumat hamok ako si kamatu'uran.
8 Sanglit aruyag ako nga agpamangadyi' i mga lalla si bisan singnga
lugara, dungan si pag'alsa si mga tamburu'-na pagpakulaw si diyusnon
kina'iya-na mga iya, amban i mga kasina ngan pagdurudiriskusyon.
9-10 Para namay si mga danda nga rilihuso, aruyag ako nga ga'i mga iya
abaraw si mga panggawas bistida-na. Kinahanglan nga pino si pamadu'-
na, ma'in nga di'arti pirmi i barahibo pariho si pagsulapid ngan ma'in
malabbat sul'ut-na bulawan pati' mga pirlas o ma'in ngani' disalin si mga
mahal nan panapton basi' akilala mga iya ma'in tungod si mga pamadu'-
na kundi' tungod si mga mahalap buhat.
11 Kon agtiriripon i mga magpanutu'o pag'ampo', kinahanglan i danda
ag'adal si ga'i pagsibu'-sibo' pati' si hul'os pag'ako'. 12 Ga'i ako agtugot nga

i danda i manuro' o ma'in ngani' nga aniya' gahum-na pagdalom si lalla.
Kinahanglan nga ga'i mga iya agparapanribok. 13 Akatu'anan kita nga
si Adan i primiro naghimo, katapos iya na dina si Eba. 14 Ngan ma'in
si Adan i makadaya'an kundi' i danda dina ngan ahimo makasasala'.
15 Pero saralbaron i mga danda tungod si pagparadadi'-na mga iya basta
padayon mga iya si pagtutu'o, si paghigugma', si diyusnon kina'iya bawa
i pino pangiwa-kiwa.

3

I mga Puno'

si Manniniripon Pag'ampo'
Buhat 20:17-35; 1Tim 5:17-25; Tito 1:5-9; 1Ped 5:1-4

1 Yayto i ungod ngan tarapuran parahallingon: Kon aniya' addangan
nga agtalinguha nga magin mangngataman si magpanutu'o,* ag'anda'
gayod iya si maka'angayan katungdanan. 2 Kinahanglan nga gana' mak-
abasol si iya, gana' la'in alla-na, ata'o pagdalom si mga isip-na, aglugar-
ing pagdiri' si mga mara'at kina'iya-na ngan tigparispitar. Kinahanglan
iya andam pag'istimar si bisan say, mata'o ngan disidido pagturo',
3 ma'in paralango, ma'in masisinahon kundi' daluman nga mapinasin-
syahon, ma'in parasamok, ngan ma'in makikwarta. 4 Kinahanglan ma-
halap i pag'asikasu-na si kalugaringun-na panimalay ngan sapasunud-
na i mga dadi'-na huwang i tama' pagrispitar si iya 5 kay kon i lalla ga'i
ata'o pag'asikaso si kalugaringun-na panimalay, iya pa ba' i pakata'u-
na pag'ataman si manniniripon pag'ampo' si lugar-na? 6 Kinahanglan
liwat nga ma'in iya baha'o pa hamok abawa si pagtutu'o si Kristo, kay
tingali anhaya i huna'-huna'-na ngan akapatukan pariho si patok nga
sakarawat-na si Satanas. 7 Kinahanglan liwat nga mahalap i pangu-
lawan si iya si mga a'a nga ga'i pa anutu'o basi' ga'i iya akamalu'an ngan
sadaya'an-na si Satanas.

8 Parti namay si mga nagtu'inan bilang mga parapanginano† si mga
kinahanglanun-na si manniniripon pag'ampo', kinahanglan mga lalla
nga rispitado, masilhag i kasing-kasing-na, ma'in paralango, ngan ma'in
daya'on si pag'inanda' kwarta. 9 Kinahanglan nga pirmi mga iya
tuninungan-na i malalom ngan ungod pagturo'‡ si pagtu'u-ta bawa i
gana' tinago' si inisipan. 10 Kinahanglan nga ag'agi dahulo mga iya si mga
pagpurbar, katapos kon akalahos mga iya, pwidi na mga iya akasirbi
bilang mga parapanginano si mga kinahanglanun-na si manniniripon
pag'ampo'.

11 Si pariho kamutangan, i mga alla-na may mga iya, kinahanglan mga
danda nga rispitado, ma'in nga mga paragutgot, kundi' ata'o pagdalom
si mga isip-na ngan akatapuran si bisan ay.

12 Kinahanglan i adda parapanginano si mga kinahanglanon nga gana'
la'in alla-na ngan mahalap i pag'asikasu-na si panimalay-na labihan na
i pagpanginano si mga dadi'-na. 13 I mahalap magsirbi, sa'angkun-na i
mahalap pagkukulaw si iya si mga a'a pati' i kapusukado pagbuhat si
dimu'an sigon si pagtapud-na si Kristo Jesus.

---

* **3:1** Si kabatasanan ina'anto nag'arunan to Obispo. † **3:8** Si kabatasanan ina'anto nag'arunan to Dayakuno. ‡ **3:9** Si Grikuhanon: mistiryo, kay malalom nan kamatu'uran ngan ga'i kinasabutan kon ga'i agpakatu'an-na si Diyos. Hasta liwat si birsikulo 16.

14 Si pagsurat-ko sito si ka'aw, aniya' pagla'um-ko nga ga'i agliyat
agsikulaway kita gihapon. 15 Pero kon a'atraso may ako dina, yayto
surat i magpakatu'an si ka'aw kon ay i angay buruhatun-na si mga
ginsakupan-na si panimalay-na si Diyos, nga iya i bug'os manniniripon
pag'ampo' si gana' kamatayun-na Diyos. I bug'os manniniripon
pag'ampo', iya i harigi-na ngan kasarigan-na si kamatu'uran. 16 Bali
kagamhanan i malalom ngan ungod pagturo' hi'unong si tuluhu'an-ta
nga magin diyusnon kita pariho si Kristo, ngan yayto i nag'arabuyunan-
ta pag'ako' hi'unong si ungod pagtu'o:
Paluwa' iya nga aniya' puhu'-na pariho si bisan say aha'a,
ngan agpamatu'uran-na si Espirito Santo i pagkamatadung-na.
Sakulawan-na iya si mga anghel,
ngan nagpasamwak i mahi'unong si iya si mga nasyon.
Aniya' magpanutu'o si iya ato si kalibutan,
ngan nag'alsa iya pan langit nga kinakulawan i ka'angayan-na.

4

I mga Tugon para si Timoteo
Roma 10:5-15; 1Cor 9:16-22; 2Cor 5:11–6:2

1 Klarado nga agpinugad i Espiritu-na si Diyos nga si titakka panahon,
sigi arambanay i ditangnga' mga a'a si ungod pagtu'o ngan agsunod dina
si mga daya'on espirito bawa i pag'ako' si nagturu'-na sito mga mara'at
espirito. 2 Agtikang to mga pagturo' si daya'-na si a'a nga mga bullu'on,
nga ga'i na agpangabat nga mga sala'an tungod kay agkaragara' na mga
iya si ga'i pagpanginano si kara'at-na si mga pamurubu'ut-na. 3 Agsimul-
na mga iya i a'a pag'alla ngan agpanugunan-na nga ga'i pagkakan si
ditangnga' mga karakanon. Pero yaynan mga karakanon aghimu-na
si Diyos basi' sakakan-na huwang i pasalamat-na si mga magpanutu'o
pati' si mga magpakatu'anan si kamatu'uran. 4 I dimu'an naghimu-na si
Diyos intiro mahalap ngan gana' sito nagdiri' kon nagkarawat to huwang
i pagpasalamat, 5 kay ahimoy to sagrado pina'agi si allingun-na si Diyos
pati' si pangadyi'.

6 Kon agpakatu'an-mo nayto si mga kabugtu'an si pagtu'o, agklaro
nga adda kaw mahalap tinapuran-na si Kristo Jesus, nga anubo' si
kamatu'uran mga allingon si pagtu'o pati' si mahalap nagturo' nga
iya gayod i nagsunud-mo. 7 Likayin i mga surusurumaton nga ma'in
diyusnon ngan ma'in angay pagtutu'o, lugod pagara'on i kalugaringun-
mo nga magin diyusnon. 8 I mga pagpagara' si puho' si pala'in-la'in
payahuya aniya' ka'impurtantihan-na si adda parti, pero i pagpagara'
nga magin diyusnon aniya' gayod ka'impurtantihan-na si bisan ay ki-
waha si kinabuhi', kay pina'agi sinan sa'angkun-ta kam i sa'ad-na si
Diyos si kinabuhi'-ta ina'anto ngan da'inan liwat si titakkay ro. 9 Iyay
nan i tarapuran parahallingon nga angay si hul'os pag'ako'. 10 Para
atuman i diyusnon kina'iya ato si kita kam, maniguro gayod kita ngan
agpanarabaho makusog kay aka'anna' na i mga pagla'um-ta si gana'
kamatayun-na Diyos nga iya i nagtu'inan pagsalbar si dimu'an a'a,
labihan na si mga magpanutu'o.

11 Dakaw pahuway pagmando' pati' pagturo' si mga iya si nagsumat-
koy to. 12 Dakaw agpatugot nga nagda'ug-da'og kaw tungod hamok
kay kulang pa i idad-mo, pero himu'on i kalugaringun-mo nga magin

halimbawa' para si mga magpanutu'o pina'agi si pamurupahalling-mo, si kinabuhi'-mo, si gugma'-mo, si pagtutu'u-mo pati' si gana' tinago' si kasing-kasing-mo. 13 Myintras nga ga'i pa ako anan, atindirin dahulo i nagbuhat-mo na pagbasa si Kasuratan si mga ka'aha'an, i pagwali pati' i pagturo'. 14 Dakaw agpasiparahon nagpumwan nan si ka'aw rigalo nga akapada'inan si ka'aw pina'agi si mga allingun-na si mga paragsumat-na si Diyos ngan pagpamadu'un-na si ka'aw si mga palat-na si mga mahanak si pagtu'o.

15 Disidirin to mga buruhaton ngan paniguruhon pahalap basi' sakulawan-na si dimu'an i pagtubu'-na si espirituhanon kinabuhi'-mo. 16 Bantayin i kalugaringun-mo ngan da'inan may i mga nagparaturu'-mo. Padayunon i kadisididu-mo, kay kon agparabuhat-moy nan sasalbar-mo i kalugaringun-mo hasta pa i mga magpakapamati' si mga nagparaturu'-mo.

5

1 Dakaw ag'igwalado si adda mabu'ot na lalla kon anala', kundi' tin'uhon iya bawa i pagtratar nga angay si adda tata'. Paparihu'on agtratar si mga sirari-mo i mga lalla nga mga dadi'-dadi'on pa kon agwaydungan-mo mga iya. 2 Da'inan may si mga idaran na danda, trataron mga iya pariho si adda nana, ngan i mga dadi'-dadi'on may, paparihu'on si mga sirari-mo may danda bawa i paglikay si pagsala'.

I Pag'ataman si mga Balo Danda

3 Pakulawon i tama' pagrispitar si mga balo nga gana' na mag'ataman pina'agi si pagpanginano si mga kinahanglanun-na. 4 Pero kon i balo aniya' mga dadi'-na pati' mga ampu-na, kinahanglan dahulo nga buhat-na mga iya i mga pagtu'u-na pina'agi si pag'ataman si mga myimbro sallod si kalugaringun-na mga iya pamilya. Si da'inan pa'agi, agpakab-ulos may mga iya si mga mahanak-na pati' si mga papu'-na ngan dayon agbuwan to kalipayan si Diyos. 5 I balo nga gana' na gayod magpangi-nano agla'om na hamok si Diyos ngan ga'i iya pahuway pag'ampo' allaw sangom bawa i pagpalako si bulig-na. 6 Pero i balo nga puro hamok pag'anda' kalipayan para si kalugaringun-na, day minatay na bisan kon allom pa i puhu'-na. 7 Pakatu'anon liwat sito mga tugon i mga a'a basi' gana' si mga iya magin basulon. 8 Kon aniya' nga ga'i manginano si suho' paryinti-na, labihan pa kon sakop to gayod si pamilya, patalikot iya si nagtu'uhan-na ngan anmas pa iya ra'at si mga ga'i magpanutu'o.

9 Dakaw agkwintahon si mga balo nga paranginanuhon i ga'i pa manlahos si saysinta anyos o i ma'in tangkod si alla-na ngan allom pa. 10 Kinahanglan nga kilala iya tungod si mga mahalap binuhatan-na pariho si mahalap pagpatubu'-na si mga dadi'-na, andam pag'istimar si bisan say, ma'inaku'on si ubos trabaho pagsirbi* si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos, mabinulig-buligon si mga aniya' kakurihan-na pati' pirmi sibot si pala'in-la'in pa mga mahalap buhat.

11 Para si mga dadi'-dadi'on pa balo, dakaw agkwintahon, kay si panakka-na gihapon si mga karuyag-na pag'alla, sigurado nga talikutan-na mga iya si Kristo ngan pamakasal gihapon. 12 Kon anakkay nan, mismo mga iya i magpamatu'od nga angay mga iya karastiguhon kay

* **5:10** Si Grikuhanon: masinawsawon si kitid-na si mga a'a, kay adday nan ihimplo si pagsirbi nga day uripon si kultura-na mga iya.

ga'i mga iya satuman-na i dati sa'ad-na mga iya si Kristo. 13 Pwira pa
sinan, ma'in angay pagpahuwang si mga iya si kwintada kay agpaka'adal
na liwat mga iya pagkarag si mga uras-na pati' pagparapanungbalay.
Mga matabil liwat mga iya ngan mga huwang-huwanganay nga para-
panyawit si mga ma'in kunta' angay parahallingon. 14 Sanglit para si
ako, mas mahalap na hamok nga agpangalla i mga dadi'-dadi'on pa mga
balo basi' agpandadi', agpakapanginano si mga panimalay-na ngan ga'i
pagbuwan ukasyon si kuntra-ta paggutgot si kita kam. 15 Si kamatu'uran,
aniya' na ngani' dina si mga iya magpamalisa ngan amungyod si Satanas.
16 Sanglit kon aniya' may dina danda magtutu'o, ngan aniya' sito
sakup-na balo, kinahanglan nga iya sito i mamulig basi' ga'i nayto aka-
pabug'at pa si manniniripon pag'ampo'. Si da'inan pa'agi, sapanginanu-
na lugod sito mga iya i mga balo nga gana' gayod magpanginano.

I Pagpanginano

si mga Mahanak si Pagtu'o

17 I mga mahanak si pagtu'o nga mahalap i pag'asikasu-na si man-
niniripon pag'ampo', angay nga nagbayaran subra, ngan mahaya i
pagrispitar si mga iya kuntra si ditangnga' labihan pa si mga magpangi-
nano pagwali pati' pagturo'. 18 Kinahanglan nga atuman nan, kay aniya'
magpaka'anna' si Kasuratan, “Dakam agbusali-bi i butakal-bi baka kon
agpagi'uk-bi to,”† pati' “Angay hamok nagsuhulan i adda trabahanti
para si tinarabahu'an-na.”‡ 19 No', dakaw manginano kon aniya' si mga
mahanak si pagtu'o nga nagpasumbong hasta nga gana' sito duwangan
o tallungan manistigos kuntra si iya. 20 Kon akapamatu'uran nga sala'an
to, isugin iya si sala'-na nga hayag si kalabbatan basi' ahimoy nan
pada'an para si mga kahuruwangan-na.

21 Agmandu'an-ta kaw atubang si Diyos pati' si Kristo Jesus hasta
si mga pinili'-na ka'anghelan pagsunod sito mga kasugu'an nga gana'
nagkilingan, ngan dakaw agpakulaw nga aniya' pina'urug-mo.

22 Dakaw ag'apura si pagpandu'on si mga palat-mo si mga a'a bilang
pagtu'in si mga trabahu-na para si Diyos, basi' ga'i kaw aka'ambit si sala'-
na si la'in. Pasiguruhon nga ga'i kaw akalugtukan sinan.

23 Ngan parti namay si paglikay-mo si makalalango irimnon, aniya'
manakka si isip-ko nga ma'in kinahanglan nga buwahi' hamok i
nagpara'inum-mo kundi' anginuma liwat bisan diki'it hamok bino kay
akahalap to si battung-mo pati' si nagpara'abat-na pirmi si puhu'-mo.
Tutal i ungod kalimpyo awinan kina'anda'an si kasing-kasing-mo.

24 Ngan parti gihapon si pagtu'in, gana' pulos pag'apura. Aniya' mga
a'a nga bali kaklarado si mga sala'-na ngan gana' duda nga iyay nan
i tistigos nga akapatukan mga iya, pero i sala'-na si ditangnga' ga'i
kinasayuran tubtob si katapusan. 25 Si pariho pa'agi, i mga mahalap
binuhatan bali kaklarado ngan bisan i ditangnga' nga ga'i kinasayuran
dahulo, akaguwa' to gihapon.

6

I mga Buruhatun-na

si Adda Uripon

† **5:18** Deut 25:4 ‡ **5:18** Lukas 10:7

nga Agtutu'o

1 I dimu'an mga magpanutu'o nga akahuwang si mga magkagarapos
si pagka'uripon tungod kay nagballi mga iya, kinahanglan buwanan-na
mga iya i tagtawa' si mga iya si bug'os pagrispitar-na mga iya basi' ga'i
akasamyangan i arun-na si Diyos pati' i mga pagturu'-ta kam. 2 Para
si mga uripon nga tawa'-na si magpanutu'o, kunta' ga'i agminusan-na
i pagrispitar-na mga iya sito tungod hamok kay agburugto' mga iya si
pagtu'o. Lugod, kinahanglan pahalap-na dina mga iya i pagsirbi kay i
mga magpakaprubitsar si mga sirbisyu-na puro agpanutu'o ngan ma-
matapit si mga iya. Iyay nan i mga tururu'un-mo ngan papakibagawun-
mo si mga iya.

I Paghigugma' si Kwarta
2Cor 8:1-15; 9:6-15; Roma 13:8
Flp 4:10-19; Hebro 13:5

3 Kon aniya' magparaturo' si sala' tuluhu'an ngan ga'i iya ag'abuyon
si mga tama' allingon hi'unong si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo
pati' si mga turo' hi'unong si diyusnon kinabuhi', 4 hambugiro iya
ngan gana' saruman-dumanan-na bisan ay. Baliko' i kina'iya-na nga
makihuhuwangon si mga diribati pati' hiriran mahi'unong hamok
si mga allingon. Iyay nan i nagkatikangan-na si mga pagka'awa',
si mga pagsaramok, si mga pagsamyang, si mga pagpasara si gana'
hingtungdan-na suspitsa, 5 pati' si mga hintak pagsisurusarumanay.
Paluwa' to mga kina'iya bisan singnga mga iya agturo' ngan i mga mag-
tarambak si mga iya puro na mga baliko' i inisipan-na nga nagsiyuhan
si kamatu'uran. I pagkagasi-na mga iya nga agpakatipon mga iya
kayamanan pina'agi si diyusnon kuno' kinabuhi'.

6 Ungod, aniya' matipon espirituhanon kayamanan si a'a nga diyus-
non i kinabuhi'-na kon akuntinto iya kon ay i tawa'-na. 7 Kunta'
akuntinto kita kam kay gana' may baga nagbawa-ta si paka'allum-ta,
ngan gana' may liwat sabawa-ta kon amatay na kita. 8 Pero kon aniya' na
kinakan-ta kam pati' panaptun-ta, tama' hamok nga akuntinto kita sito.
9 I mga a'a nga aghandom pagyaman, tulos abawa si mga tintasyon hasta
nga agpakasal'ungan mga iya si mga pala'in-la'in karuyag. Tungod sinan
karuyag, ga'i mga iya manginano si titakka ngan si katapus-tapusan,
mismo maynan karuyag i makapalublob si mga iya si karat'an hasta nga
amatay mga iya bulag si Diyos. 10 Kay i paghigugma' si kwarta, iya i adda
si mga gamot nga tinikangan si malabbat klasi karat'an. Aniya' mga a'a
magkamaranglas gayod si kwarta nga agkaralilingo si mga pagtu'u-na
ngan mga iya mismo i magpamapaddi si mga kasing-kasing-na pina'agi
si malabbat kabidu'an.

I Waydung-na si Pablo

para si Timoteo

11 Pero ka'aw nga adda tinapuran-na si Diyos,* agrarabunusa pagta-
likot sinan dimu'an ngan pursigiron i makapatadong si ka'aw, nga diyus-
non i kinabuhi'-mo, i makapasarig si pagtapud-mo, i makapatuttot si
ka'aw paghigugma', i makapagara' si ka'aw pag'ilob pati' i makapakulaw
si kadaluman-mo. 12 Maki'awaya nga anda'og kaw si mahalap kina'iya

* **6:11** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: ka'aw nga agtutu'o si Diyos... Kulawin si 2Tim 3:17.

nagpanhingyap-mo tungod si pagtu'o. Angkunon i kinabuhi' nga gana' katapusan-na, kay iya i nag'agdahan-na si ka'aw si Diyos nga sa'angkun-mo siray ngan pamusngal-mo si mahalap pinahallingan atubang si malabbat tistigos pag'ako' si Kristo Jesus kon say iya si kalugaringun-mo.
13 Agmandu'an-ta kaw atubang si Diyos, kay iya i magbuwan kinabuhi' si bisan say, pati' atubang si Kristo Jesus kay iya i magbusngal si mahalap pinahallingan pag'ako' kon say iya atubang si Pilato. 14 Tu'uhon nan mga nagmandu'-koy nan si tul'id pagtu'o nga gana' makabasol hasta nga ga'i pa pada'ito gihapon i Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 15 Atuman to pina'agi si pagdalum-na si Diyos si uras nagpili'-na. Iya i Diyos nga malipayon ngan murayaw, i addangan hamok Puno', i Hadi' si dimu'an mga hadi' pati' i Paragdalom si dimu'an mga paragdalom. 16 Iya hamok i addangan nga gana' kamatayun-na, nga ag'istar si bali suri'aw danta' nga ga'i pwidi nagtapitan, nga gana' pa makakulaw ngan gana' makabuslong si iya. Iya i angay nagpa'unrahan ngan gana' katapusan-na si kagamhanan-na. Amen.

17 Mandu'in i mga manggaranon si mga kalibutanon inanna' si ina'anto panahon nga ga'i pagpamahaya-haya ngan ga'i hamok agla'om si mga manggad-na nga ga'i akabuwan kasiguruhan, kundi' agla'om dina mga iya si Diyos nga ga'i pahuway si kabubuwan si kita si dimu'an kinahanglanun-ta basi' sa'angkun-ta i diyusnon kalipayan.
18 Mandu'in mga iya pagbuhat mahalap, nga anyaman si mga mahalap binuhatan, nga magin mabinuwan-buwanon ngan andam pagpa'ambit si mga tawa'-na. 19 Si da'inan pa'agi, agpakatipon mga iya para si mga kalugaringun-na si klasi si inanna' nga ahimo kasarigan para si titakka panahon. Mangno sa'angkun-na mga iya i kinabuhi' nga iya gayod i ungod kinabuhi'.

20 Bantayin, Timoteo, i mga nagpamatapod si ka'aw. Likayin i mga bararagaw nga ma'in diyusnon pati' i mga turo' nga agkuntra si tuluhu'an-ta. Iyay nan i mga nagparapaminugad-na mga iya kata'o
21 ngan aniya' na magpan'ako' sinan hasta nga agkaralilingo si ungod pagtu'o.

Amalako ako nga padayun-na si Paragdalom i mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am dimu'an anan.

I Kaduwa Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Timoteo Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si Timoteo, i dadi'-na nga hinigugma'-na (1:2). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 66 AD (mga 36 anyos kahuman abanhaw si Jesus) si kaduwa bisis kaprisu-na ari si Roma (1:16-17) tungod si pagparaturu'-na si mahalap sumat (1:12). Ahinabo' to ngan si Nero i Emperador si Roma. Bali gayod haya i pagkala'inan-na si kaduwa bisis kaprisu-na si Pablo ari si Roma kuntra ngan primiro. Si primiro bisis, nagpa'istar iya si adda ruma' nga gwardyado pero si kaduwa bisis, nagpa'anna' na iya si prisuhan nga bali tugnaw (4:13), nagpapariho iya si adda kriminal nga nagkadinahan (2:9). Agkuri i mga kumpaniya-na pag'anda' kon singnga iya nagtago' (1:17). Si pagsurat-na sito, akatu'anan si Pablo nga ma'in na pira i kamatayun-na (4:6-8).

Ato sito surat, ag'aghat-na si Pablo si Timoteo pagpadayon si katungdanan-na pag'antan si magpanutu'o (1:6-7) ngan i pagpadayon si pag'ilob bilang tangkod sundalo nga agsirbi si Kristo Jesus (2:3). Agtugunan-na si Pablo ato si Timoteo nga ga'i pagpanginano si mga diribati nga ga'i aggamit si kadunong hi'unong si mga tuluhu'an kay samok hamok sinan i tinakkahan-na (2:23). Lugod agmandu'an-na dina iya si Pablo pagpasamwak si allingun-na si Diyos (4:1-2).

Tungod kay akatu'anan may si Pablo nga ma'in na maliyat maratayon na iya, agpakibagawan-na si Timoteo nga pada'iray to dayon si iya (4:9,21).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-4)
2. I Pag'aghat si Timoteo Pagpadayon (1:3-18)
3. I mga Tamba Tugon si Tangkod Pagsirbi (2:1-13)
4. I Saruyagan-na si Diyos Magsirbi si Iya (2:14-26)
5. I mga Pada'an Hi'unong si Katapusan mga Allaw (3:1–4:8)
6. I Kamutangan-na si Pablo pati' i Makig'alayun-na (4:9-18)
7. I Ultimo mga Pangumusta (4:19-22)

1 Tikang to surat si Pablo. Adda ako apostul-na si Kristo Jesus tungod si
katuyu'an-na si Diyos basi' apasamwak i kinabuhi' nagsa'ad-na si bisan
say nga dati na ag'adda si Kristo Jesus.
2 Tigsurat-koy to para si ka'aw Timoteo, ka'aw nga dadi'-ko nga
hinigugma'-ko.
Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Kristo Jesus nga Paragdalum-ta nga
sa'angkun-mo i mapinalangga'on pagpanginanu-na, i kalu'uy-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

Nag'aghat si Timoteo

Pagpadayon

3 Agpasalamatan-ko pirmi i Diyos allaw sangom si kada pag'intum-ko
si ka'aw si mga pag'ampu'-ko ngan angay to gayod kay iya i nagsirbihan-
ko huwang i gana' na tinago' si inisipan-ko sigon si nagparabuhat-na si
mga kapapu'an-ko. 4 Sa'intuman-ko pa i pinanangis-mo ngan aruyag
gayod ako pag'ibabagat gihapon si ka'aw basi' ahusto i kalipayan-ko.
5 Ga'i salimutan-ko i hul'os pagtutu'u-mo, nga anudok ngan anmatgas
dahulo anan si papu'-mo Loida, katapos anan si nanay-mo Eunice ngan
kumbinsido ako nga awinan pa liwat si ka'aw ina'anto. 6 Tungod sinan,
agpa'intum-ta kaw nga padayunon aggamit i rigalu-na* si Diyos nga
akapada'inan si ka'aw tungod si pagdu'un-ko si ka'aw si mga palat-
ko. 7 Padayunon nan no', kay i Espirito nagpa'ayup-na si kita si Diyos,
ga'i kita aghimu-na nga matal'ag, kundi' iyay nan i magbuwan si kita
si gahom pag'atubang, si gugma' pagsirbi si kaparihu-ta pati' si kata'o
pagdalom si mga isip-ta.

8 Sanglit dakaw asipog pagsumat si kamatu'uran mahi'unong si
Paragdalum-ta ngan dakaw liwat ako agkasipugin tungod kay apriso ako
tungod si iya. Lugod, pina'agi si kusog nagpumwan-na si Diyos, huwan-
gin ako si mga kasakitan para agwarak i mahalap sumat 9 kay i Diyos i
magtalwas na si kita ngan mag'agda si kita kam pag'ako' si kinabuhi' nga
nagtagama para si iya. Agda'ito iya sito ma'in tungod si mga sabuhat-ta,
kundi' atalwas kita tungod si kalugaringun-na katuyu'an pati' si map-
inalangga'on pagpanginanu-na. Pero si kamatu'uran mapinalangga'on
i pagpanginanu-na si kita kam myintras pa naghimo i kalibutan kay
aniya' andang katuyu'an-na pagpa'adda si kita kam si Kristo Jesus
10 bisan kon pakapakatu'an payto hamok si kita kam ngan pada'itu-
na si Paragsalbar-ta kam Kristo Jesus. Iya i magpara' si gahum-na si
kamatayon ngan iya i magpakulaw si kinabuhi' nga gana' kamatayun-na
pina'agi si mahalap sumat. 11 Apili' ako nga magin adda parapasamwak-
na sito, nagpatunggo bilang adda apostul-na sito, nagtu'inan paragturo'
para sito ngan 12 tungod sinan, aka'abat ako si mga kasakitan. Pero
bisan pa, ga'i ako asipog kay sakilala-ko pahalap kon say i nagtapuran-
ko ngan akasiguro ako nga akakaya pagbantay si mga nagpatapud-na si
ako† tubtob si Allaw si pada'itu-na.

13 Himu'on pangngirugan i mga tama' nagpaturo' nga sapakalihan-
mo tikang si ako, ngan intumon nga satuman-moy to hamok pina'agi si
pagtapud-mo si Kristo Jesus pati' si gugma'-mo para si iya. 14 Bantayin i
kamatu'uran nga nagpatapod si ka'aw. Bantayin nan huwang si bulig-na
si Espirito Santo mag'ayop si kita kam.

15 Haros matitibuson i mga magpanutu'o ari si prubinsya Asia i
pa'amban si ako, huwang na sito kas Figelo pati' si Hermogenes.

16 Amalako ako si Ginu'o si kalu'uy-na para si panimalay-na si One-
siforo tungod si pagparali'aw-na si ako ngan ga'i ako agkasipugan-na
bisan kon priso ako. 17 Lugod, si panakka-na ari si Roma, sigi hamok iya
pasa-pasa hasta nga sa'anda'an-na ako. 18 Angay hamok nga tugutan-na
si Paragdalom nga akakarawat iya si kalu'uy-na si Ginu'o kon anakka i

* **1:6** Aniya' pala'in-la'in espirituhanon rigalo nagpumwan-na si Diyos si magpanutu'o. I rigalo nagtukuy-na si Pablo ato iya i katungdanan-na pati' i kata'u-na si Timoteo pag'antan si magpanutu'o. † **1:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: si mga nagpatapud-ko si iya.

Allaw si Paghusgar. Sayod kaw si mga pala'in-la'in sabulig-na si ako ngan ari pa ako si syudad Efeso.

2

I mga Tamba Tugon

si Tangkod Pagsirbi
Efeso 6:10-18; 1Tes 5:4-8

1 Ngan para may si ka'aw no', anda'on i makapabaskog si
kalugaringun-mo anan si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Kristo
Jesus nga sa'angkun-na si a'a nga dati na nagpa'adda-na si Diyos si
iya. 2 Papasahon i mga sapakalihan-mo nagparaturu'-ko atubang
si malabbat mga magpakatistigos nga sunod si dati allingun-ko.
Papasahon to si mga magpakatapuran a'a nga aniya' abilidad-na liwat
pagturo' si la'in. 3 Angambita si padayon pag'ilob kami' pariho si adda
tangkod sundalo nga agsirbi si Kristo Jesus. 4 Gana' ato magsirbi bilang
sundalo nga pa'among si mga binuhatan-na si mga sibilyan, kundi'
aruyag gayod iya nga sapalipay-na i punu'-na. 5 Si pariho pa'agi, kon
i addangan aruyag pahuwang si rurumba, kinahanglan sunud-na i
riglaminto sinan payahuya kon aruyag iya pagda'og ngan akakarawat
si primyu-na. 6 Halimbawa' pa liwat, i primiro makaprubitso si
kapartihan-na si tinanum-na, iya i maduruto para'uma. 7 Pinsaron
i mga nagparapamahalling-ko kay sigurado nga buwanan-na kaw
kadunong si Ginu'o nga sasabutan-mo i dimu'an.
8 Intumon pirmi si Jesu-Kristo nga abanhaw ngan mamat
tikang si pamilya-na si Hadi' David. Iyay nan i mahalap sumat
nagparapasamwak-ko. 9 Ngan tungod sinan agsakit ako hasta
nga akapariho ako si adda kriminal nga nagkadinahan. Pero ga'i
akakadinahan i allingun-na si Diyos. 10 Sanglit i pag'ilub-ko si dimu'an,
para si kahalapan-na si mga pinili'-na a'a si Diyos, basi' hasta liwat mga
iya agpaka'angkon si katalwasan nga kina'anda'an si pagpaki'adda si
Kristo Jesus huwang i maka'angayan kina'iya hasta si kahastahan.
11 Yayto i adda tarapuran parahallingon:
Kon aghuwang na kita si kamatayun-na,
a'allom may liwat kita si pagpakihuwang-ta si iya.
12 Kon aka'ilob kita,
akahadi' may liwat kita si pagpakihuwang-ta si iya.
Kon agdidiwaray kita nga ga'i iya sakilala-ta,
didiwarayan-na may liwat kita nga ga'i kita sakilala-na.
13 Kon ma'in kita tangkod,
agpabilin i pagkatangkud-na,
kay ga'i pwidi sadidiwarayan-na i kalugaringun-na.

I Saruyagan-na si Diyos

Magsirbi si Iya

14 Dakaw pahuway pagpa'intom pirmi sito si mga magpanutu'o. Way-
dungin mga iya atubang si Diyos nga ga'i pagparahuwang-huwang si
mga diriskusyon mahi'unong si mga pala'in-la'in allingon nga gana'
kapulsanan-na lugod akapara'at dina si makapakali. 15 Kundi' manigu-
ruha pagpatagama si kalugaringun-mo si Diyos bilang addangan si mga
nag'alagaran-na trabahanti nga ga'i ag'abat kasipog tungod kay ata'o si

tama' pagpanginano si allingon si kamatu'uran. 16 Likayin i mga ma'in
diyusnon bararagaw kay i mga magkawirili si mga da'inan sinan, sigi
dina tatala si Diyos. 17 I mga pagturu'-na sito mga a'a akapariho si katol
nga gana' kababahawun-na, ngan huwang na sito kas Himeneo pati'
Fileto 18 nga pamalisa si kamatu'uran. Ag'amung-na mga iya i ditangnga'
hasta nga pama'amban si mga pagtutu'u-na kay sigi mga iya paminugad
nga human na i kabanhaw-na si mga magpanutu'o. 19 Pero bisan pa,
gana' pagliliwatun-na si masarig pundasyun-na si Diyos ngan ga'i to
aburubantad kay yayto i mga allingon makamarka sito: "Sakilala-na si
Paragdalom kon kas say i mga tawa'-na,"* ngan dugang pa sinan, "Bisan
say i mag'ako' nga i Paragdalom i nagpara'ampu'an-na,† kinahanglan
patalikot si mga karat'an."

20 Halimbawa', sallod si adda mahaya ruma', ma'in hamok mga bu-
lawan pati' salapi' i mga garamiton ari, kundi' aniya' may liwat nga mga
hinimo tikang si kayo pati' si lapok. I adda naghimo pagpadadayaw ngan
i adda may nagkasipugan. 21 Pariho si a'a, kon agtuyo' iya paglimpya
si kalugaringun-na tikang si makamamalo' kamutangan, day adda iya
garamiton nga naghimo pammadayaw si tagtawa' si iya. Akahugasan
iya si sala' ngan mahaya i kapulsanan-na si Amu-na hasta nga andam
iya pagtuman si bisan ay mga mahalapa buruhaton.

22 Sanglit agrarabunusa pagtalikot si mga kasindak si karat'an nga
awinan agsob si mga dadi'-dadi'on pa ngan pursigiron i makapata-
dong si ka'aw, i makapasarig si pagtapud-mo, i makapatuttot si ka'aw
paghigugma' pati' i makapahalap si pagpaki'adda-mo si bisan say. Ngan
si da'inan pa'agi akahuwang kaw si mga a'a nga agparapanangpit si
Paragdalom nga gana' tinago' si mga kasing-kasing-na. 23 Dakaw ag-
parapanginano si mga diribati nga ga'i aggamit si kadunong hi'unong si
mga tuluhu'an kay akatu'anan may kaw nga samok sinan i tinakkahan-
na. 24 Kundi', kinahanglan nga i rilihugun-na si Paragdalom ma'in
makisasamukon kundi' daluman iya si bisan say, ata'o pagturo' ngan
mapinasinsyahon. 25 Aghinay-na agwaydong i mga manguntra si iya
tungod si pagla'um-na nga buwanan-na mga iya si Diyos karuyag pagba-
sol huwang i pagbag'o basi' agpakatuttutan mga iya si hul'os kata'o kon
ay i kamatu'uran. 26 Si da'inan pa'agi, agpakabalikan mga iya si tuhay
isip ngan agpakalappa si sila'ud-na si Satanas nga iya i makabihag si mga
iya para hamok atuman i katuyu'an-na.

3

Si Katapusan mga Allaw
2Ped 2:1-22; Jud 1:4-16

1 Pero tuninungin to: Aniya' mga makuri gayod mga uras si kata-
pusan mga allaw. 2 Aniya' mga a'a anan si ka'am nga si kamatu'uran
makikinalugaringon, makikwarta, hambugiro, mahaya i mga dalum-
na, mga abusador, mga suplikado si mga mahanak-na, ma'in map-
inasalamaton, gana' pagkadiyusnun-na, 3 ga'i agkatara'o paghigugma',
ga'i agkatara'o pagpasaylo, mga paragutgot, ga'i ata'o pagdalom si mga

* **2:19** Num 16:5 † **2:19** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Bisan say magsabi si arun-na si Paragdalom, agpakatu'an si pag'aku'-na nga tawa'-na iya, ngan kinahanglan iya...

isip-na, mga ma'isog, ga'i pirmi alipay si mga mahalap, 4 ga'i agpakat-
apuran, mga garap, ga'i agpakasumatan, makinalipayon ngan gana' si
isip-na i paghigugma' si Diyos. 5 Iyay nan i mga a'a magkararuyag nga
kunta' diyusnon i pagkukulaw si mga iya, pero agdiri' si gahum-na si
Diyos pagsalli' si mga kina'iya-na mga iya. Dakaw manginano sito mga
a'a.
6 Aniya' si mga iya mga lalla magparapandaginot pag'isasallod si mga
karuruma'an ngan agdalom si mga danda nga makali' agpansalli' si mga
isip-na tungod si mga dati sala' nga magtur'og si mga iya, sanglit agk-
abarawa mga iya si mga pala'in-la'in mara'at karuyag. 7 Agkararuyag to
pirmi mga danda nga agpaka'adalan pero ga'i gayod mga iya agpaka'ako'
si kamatu'uran. 8 Kon ay i pagkuntra-na kas Janes pati' si Jambres si
Moises siray, iya may liwat i pagkuntra-na sito mga lalla si kamatu'uran.
Puro na mga baliko' i mga inisipan-na mga iya ngan bali i pagdiri'-na
si Diyos si pagkaparagturu'-na mga iya tungod si mga pagtu'u-na nga
gana' kapulsanan-na. 9 Pero ga'i to mga iya agpanliyat, kay pariho si
mga mahinabo' si kas Janes, kinaklaruhan gihapon si dimu'an i gana'
kadatahan-na nga tinakka-na si pagpakunu-kunu-na mga iya.

I Ultimo mga Panugun-tugon
2Ped 1:19-21

10 Kon para namay si ka'aw, sayod kaw ngan ag'abuyunan-mo i
nagparaturu'-ko, i klasi-na si kinabuhi'-ko, i katuyu'an-ko, i pagtapud-
ko, i kalanga-na si pagpaturus-ko, i paghigugma'-ko, i padayon pag'ilub-
ko, 11 i mga pagpamasakit si ako, pati' i pag'ilub-ko si mga kakuri-
han. Akatu'anan kaw liwat si mga mahinabo' si ako ari si mga
syudad Antioquia, Iconio, pati' Listra, i mga kasakitan nag'antus-ko
tungod si pagtu'u-ko! Pero agsapud-na ako si Ginu'o sito dimu'an.
12 Si kamatu'uran, papasakitan i bisan say mag'ako' si diyusnon
kinabuhi' nga dati na agpaki'adda si Kristo Jesus 13 dungan si padayon
pagrara'at-na si ditangnga' mga a'a nga mga mara'at buhat-na pati'
mga magparapamakunu-kuno. Sigi mga iya pandaya' si la'in ngan
da'inan may si mga kalugaringun-na. 14 Pero para si ka'aw, padayunon
i pagtapud-mo si mga sa'adalan-mo na kay sakilala-mo may ako nga
magparaturo' si ka'aw. 15 Padayunon nan liwat kay tikang pa si kadadi'-
mo gara' na kaw hi'unong si sagrado Kasuratan nga makabuwan si
ka'aw kadunong kon pinapa'i sa'angkun-mo i katalwasan pina'agi si
pagtapod si Kristo Jesus. 16 Mismo anan si Kasuratan, ahimo allom
i mga pamaguwa' isip-na si Diyos ngan mahaya i bulig-na si dimu'an
makasurat anan si pagturo', si pag'isog, si pagsu'it, ngan pagpagara' si
pagkamatadong 17 basi' i kada tinapuran-na si Diyos* akakaya pagbuhat
si dimu'an klasi mga mahalap buhat.

4

1 Aniya' mandu'-ko si ka'aw atubang si Diyos pati' si Kristo Jesus
nga tihusgar si mga allom pati' si mga minatay ngan kinahanglan i
pagpanginanu-mo sito sigon si kasiguruhan-ta nga tipada'ito iya gi-
hapon basi' kinatu'anan i pagkahadi'-na. Sanglit ag'aghat-ta kaw:
2 Pasamwakon i Allingun-na si Diyos. Kinahanglan nga andam kaw

* **3:17** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i kada magtutu'o si Diyos... Kulawin si 1Tim 6:11.

pirmi pagsu'it bawa i pag'isog o ma'in ngani' pag'aghat, bisan kon akatuman to kon gana' kasibutan-mo o aniya'.* Kinahanglan huwangan-mo malanga paturos kon agparaturo' kaw. 3 Himu'on to kay titakka i uras nga aniya' si mga magpanutu'o nga ga'i na amakali si tama' pagtu'o. Lugod, sunod si mga kalugaringun-na karuyag, sigi to pangagda malabbat mga paragturo' basi' aniya' manumat si mga sawilihan-na pagpakali. 4 Pamatalikot to si kamatu'uran hasta nga agkaralilingo ngan agkararuyag dina pagtuninong si mga surusurumaton. 5 Pero para si ka'aw, maniguruha nga sadaluman-mo pirmi i kalugaringun-mo si dimu'an uras, ilubon i mga kakurihan, pasigihon i trabahu-mo bilang parapasamwak si ga'i pa magpanutu'o ngan tumanon kon ay pa i ubligasyun-mo pagsirbi si Diyos.

6 Parti namay si ako, papahalaron na i kinabuhi'-ko si Diyos, ngan titakka na i uras si pag'amban-ko si kalibutan. 7 Agpaki'away na ako pag'apin si kahalapan, akatangpos ako si rurumba, ngan agpasiguru-ko nga ga'i akalabutan i ungod pagtu'o. 8 Ngan ina'anto, aniya' naghi-mos kuruna si pagkamatadong para si ako nga purumwanun-na si Paragdalom, i matadong Huwis si Allaw si Paghusgar. Pumwan-nay to ma'in hamok si ako, kundi' si dimu'an liwat magparapanhingyap si pagpada'itu-na gihapon.

I Kamutangan-na si Pablo

pati' i Makig'alayun-na

9 Paniguruhon gayod nga sapada'itu-mo ako dayon. 10 Pa'amban na si ako si Demas kay mas aghigugma'-na na dina i mga kalibutanon gawi' ngan awiray iya pan syudad Tesalonica. Pero si Cresente awiray pan prubinsya Galacia ngan si Tito may awiray pan prubinsya Dalmatia. 11 Si Lukas hamok satu'oy to si ako. Ala'on si Markos ngan pabaya'on si ka'aw kay aniya' sabulig-na si ako si trabahu-ko para si Diyos. 12 Awiray aglihug-ko si Tiquico pan syudad Efeso. 13 Kon pada'ito kaw, bawahon i pammakurumbot nga nagbilin-ko si Carpo ari si syudad Troas, hasta i mga sinurat nga naglikid-likid, labihan na i mga nagsurat si anit.

14 Malabbat i sahimu-na pagpakara'at kuntra si ako si Alejandro nga panday si ransang. Sigurado nga bulus-na iya si Paragdalom sigon si nagparabuhat-na. 15 Kinahanglan nga aglikay kaw liwat si iya, kay makusog gayod i pandiri'-na si mga nagparapasamwak-ta.

16 Gana' gayod si ako manistigos si primiro pag'imbistigar si ako, kay nagsi'arambanan dina ako. Ag'ampo' ako nga ga'i to nagkwinta sala' para si mga iya. 17 Pero i Ginu'o, ga'i pa'amban si kagiliran-ko pagbuwan si ako kusog kay basi' pina'agi si ako, apasamwak i bug'os kahulugan-na si mahalap sumat ngan agpakapakali sito i dimu'an nga ma'in Hebro. Si da'inan pa'agi, agsagib-na ako si Diyos nga ga'i ako dayon nagpatukan kamatayon† 18 ngan sarapurun-na ako si Paragdalom si kada pagdugukna si karat'an si ako ngan iya i mamawa si ako pada'iray si ginhadi'an-na ari si langit nga gana' makalabot. Darayawon iya hasta si kahastahan. Amen.

I Ultimo mga Pangumusta

---

* **4:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: bisan kon agkawirili i mga magpakabati' o ga'i. † **4:17** Si Grikuhanon: nga ga'i ako nagpakukunitan si mga liyon.

19 Pangumustahin ako si kas Priscila pati' si Aquila hasta si dimu'an
myimbro si panimalay-na si Onesiforo. 20 Awiray si Erasto si syudad
Corinto ngan si Trofimo, awiray agbilin-ko si bungto Mileto kay mapaddi
i puhu'-na. 21 Paniguruhon gayod nga akapada'ito kaw myintras i
tigtugnawon. Mangumusta si ka'aw si Eubolo ngan da'inan may kas
Podente, Lino, pati' si Claudia hasta pa i dimu'an kabugtu'an si pagtu'o.
22 Amalako ako nga padayon i paghuwang-na si Paragdalom si
espiritu-mo ngan da'inan may liwat i mapinalangga'on pagpanginanu-
na si ka'am dimu'an anan.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si
Tito
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo nga rilihugun-na si Diyos pati' apostul-na si Jesu-Kristo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si Tito nga ungod dadi'-na tungod kay ag'abuyon mga iya si pagtu'o (1:4). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 65 AD (mga 35 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Corinto myintras iya anakka si syudad Nicopolis (kulawin si 3:12). Agsurat-nay to kahuman si pakagawas-na si primiro kaprisu-na ari si Roma.

Si Tito ma'in Hebro pero agtutu'o iya si Jesu-Kristo. Adda dina iya Griko (Gal 2:1,3). Kapadis-nay to si Pablo ngan katumuy-tumuy-na si trabaho pagpanginano si magpanutu'o (2Cor 8:23). Agbilin-nay to si Pablo ari si isla Creta paghamis si mga kinahanglanon pa labihan na i pagtu'in mga lalla si kada bungto nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o (1:5).

Aniya' tallo bali ka'impurtanti nga nagpa'anna'-na si Pablo ato sito surat. Primiro, agtugunan-na si Tito kon ay klasiha kina'iya i kina'anda'an si addangan nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o (1:5-11). Kaduwa, agmandu'an-na si Tito kon pinapa'i pagpanginano pati' pagturo' si pala'in-la'in grupo (2:1): Parti si mga mabu'ot na (2:2-5), parti si mga dadi'-dadi'on pa (2:6-8), parti si mga uripon (2:9-10). Katallo, agturo' ato si Pablo kon ay i angay kina'iya para si addangan nga magtutu'o (3:1-3,9-10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-4)
2. I Trabahu-na si Tito ari si Creta (1:5-16)
3. I Angay Papaturu'on si Pala'in-la'in Grupo (2:1-15)
4. I La'in Pa mga Kinahanglanon Nagbuhat (3:1-11)
5. I Ultimo mga Panugun-tugon (3:12-15)

1 Tikang to surat si Pablo. Nagtu'inan ako bilang rilihugun-na si Diyos
pati' bilang apostul-na si Jesu-Kristo basi' sapatuttut-ko i mga pinili'-
na a'a pagtu'o si iya ngan basi' sapasayud-ko i kamatu'uran hi'unong
si iya nga akagiya si mga iya si diyusnon kinabuhi'. 2 Yayto pagtu'o
pati' kasayuran agbuwan kasiguruhan pag'angkon si mga nag'anduy-
na kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Sayod kita kam nga ga'i ata'o
pagbullo' i Diyos ngan antis si panikangan agsa'ad iya nga a'allom i mga
a'a-na hasta si kahastahan. 3 Mangno si panakka-na si nagtala'an-na
uras, agsara i allingun-na pina'agi si pagpasamwak-na si mga tinapuran-
na pariho si ako. I Diyos nga Paragsalbar-ta kam, iya i magmando' si ako
pagpasamwak si allingun-na.

4 Tigsurat-koy to para si ka'aw Tito, ka'aw nga ungod dadi'-ko tungod
kay ag'abuyon kita si pagtu'o.

Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Kristo Jesus nga Paragsalbar-ta nga
sa'angkun-mo i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-
na mga iya.

I Trabahu-na si Tito

ari si Creta
Buhat 20:17-35; 1Tim 3:1-13; 5:17-25; 1Ped 5:1-4
5 Ag'ambanan-ta kaw anan si isla Creta paghamis si mga kina-
hanglanon pa labihan na i pagtu'in mga lalla si kada bungto nga
angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o sigon si
nagmandu'-ko si ka'aw. 6 Kinahanglan i makatu'inan nga gana' mak-
abasol, ngan gana' la'in alla-na. Kinahanglan i mga dadi'-na agpanutu'o
ngan gana' makapasumbong nga agpamatakas hamok si mga karuyag-
na ngan ga'i agpanunod si mahanak. 7 Kinahanglan nga gana' makaba-
sol sito a'a kay iya i mangngataman si magpanutu'o ngan nagtapuran
pagpanginano si dimu'an tawa'-na si Diyos. Kinahanglan nga ma'in iya
duminanti, ma'in masisinahon, ma'in paralango, ma'in makihihiranon
ngan ma'in daya'on si pag'inanda' kwarta. 8 Lugod, kinahanglan iya
andam pag'istimar si bisan say, alipay pirmi iya si dimu'an nga mahalap
ngan ata'o pagdalom si isip-na. Kinahanglan liwat iya nga matadong,
diyusnon ngan aglugaring pagdiri' si mara'at kina'iya-na. 9 Kinahanglan
nga ag'unong iya si allingon nga makatapuran sigon si ungod nagturo',
basi' pirmi aniya' si mga nag'ataman-na nga ma'aghat pina'agi si pag-
turo' si tama' pagtu'o pati' basi' akapamatu'od iya nga sala' i pagdiri' sito.
10 Kinahanglan i mga mahanak si pagtu'o nga manginano sito kay si
kamatu'uran, malabbat na i mga suplikado. Agparapanbaragaw hamok
to si gana' kapulsanan-na ngan mga bullu'on, labihan na i ditangnga'
si mga tinuri' magpanutu'o. 11 Kinahanglan mga iya nga apugong
kay aniya' mga panimalay nga pabulag si pagtu'o pina'agi si pagturu'-
na mga iya si ma'in angay ngan agbuhat-nay to hamok mga iya basi'
agpakapangwarta. 12 Mismo ngani' addangan si mga paragsumat nga
sunsana'an akapinugad, “Bullu'on gayod i mga taga Creta, mga mara'at
a'a nga gana' batasan-na pati' mga hubya' nga makikinabos.” 13 Ungod
nan gayod mga allingun-nay nan. Sanglit isugi-bi mga iya ngan isplikari-
bi pahalap, basi' ahul'os i mga pagtu'u-na 14 ngan basi' ga'i mga iya
manginano si mga surusurumatun-na si mga Hebro, o ma'in ngani' si
mga mandu'-na si magpandiri' si kamatu'uran. 15 Para si mga a'a nga
ata'o paglikay si pagparapakasala', tugot i paggamit si dimu'an inanna'
kay ga'i to akabawa si mga iya pagsala', pero para si ga'i magkatara'o
paglikay pagparapakasala' nga ga'i agpanutu'o, bisan ay i naggamit-
na mga iya, akabawa pirmi dina si mga iya pagsala'. Si kamatu'uran,
hasta i mga inisipan-na lagtok si sala' ngan ga'i na gayod mga iya
agkatara'o pagturutimbang kon ay i mahalap pati' kon ay i mara'at.
16 Agparapaminugad to nga akakilala mga iya si Diyos, pero pina'agi
si mga gawi'-na, kinakulawan nga agdiri' mga iya pagpaki'adda si iya.
Si pangulawan-na si Diyos, mga makasusulya' mga iya, mga suplikado
ngan ma'in na angay pagbuhat si bisan ay nga mahalap.

2

I Angay Papaturu'on

si Pala'in-la'in Grupo
Efeso 6:5-9; Col 3:22–4:1; 1Ped 2:18-25

1 Kinahanglan kaw Tito nga agturo' sigon si tama' pagtu'o. 2 Sumatin
i kamabu'utan lalla nga kinahanglan agpanlugaring pagdiri' si mga
mara'at kina'iya-na, tigparispitar, ngan ata'o pagdalom si mga isip-na.
Kunta' hul'os mga iya si pagtu'o, si paghigugma' pati' si pag'ilob.
3 Da'inan may liwat, sumatin i kamabu'utan danda nga magin
diyusnon si kinabuhi', pariho si ga'i pagparagutgot o ma'in ngani'
pagparapalangu-lango. Lugod, kinahanglan nga akaturo' mga iya kon
ay i mahalap. 4 Mangno, pwidi mga iya akapakulaw si mga dadi'-dadi'on
pa danda kon pinapa'i paghigugma' si mga alla-na pati' si mga dadi'-
na. 5 Pwidi liwat mga iya akasumat sito mga danda kon pinapa'i i pag-
dalom si mga isip-na pati' i paglikay si pagparapakasala'. Kinahanglan
liwat mga iya agsumat nga kunta' yayto mga danda pirmi sibot si mga
kalugaringun-na panimalay, nga magin daluman mga iya, nga agsunod
si mga alla-na basi' pina'agi sinan mga buhat, gana' makapara'at bisan
say si allingun-na si Diyos.
6 Si pariho pa'agi, aghaton i mga dadi'-dadi'on pa lalla nga kinahanglan
mga iya agkatara'o pagdalom si mga isip-na. 7 Si intiro gawi'-mo,
pakulawon si mga iya i pagbuhat pirmi si kahalapan. Si pagparaturu'-
mo, pakulawon nga kinasing-kasing to gayod, gana' sinuruswirti, ngan
8 tama' i nagparapahalling-mo nga ga'i pwidi asudhi' basi' bisan say mag-
panguntra si ka'aw agpakamalu'an tungod kay gana' mga iya sapa'arun-
arun-na si kita.
9 Sumatin i mga uripon pagsunod gayod si mga amu-na si bisan ay,
pagpalipay sito mga a'a, ngan ga'i pagparapinulusupo. 10 Kinahanglan
liwat nga ga'i paglaris si mga amu-na, kundi' agpakulaw lugod nga
sadang tarapuran, basi' pina'agi si dimu'an buhat-na, akapa'aghat si
bisan say i nagparaturu'-ta hi'unong si Diyos nga Paragsalbar-ta kam.
11 Da'ito sito i pagturu'-mo tungod kay kinakulawan na si dimu'an a'a
i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos si pagpabawa-na si mak-
abuwan katalwasan. 12 Tungod kay akakinda kita kam si kadaluman-
na, a'aghat kita kam pagdiri' si bisan ay nga ma'in diyusnon pati' si
mga kinalibutanon karuyag. Pwira pa sinan, agpasayod to liwat si kita
kam kon pinapa'i pagdalom si mga isip-ta, pagbuhat si matadong pati'
diyusnon si pag'istar-ta pa ato si kalibutan. 13 Da'inan hamok sinan i
angay kina'iya si pagparapanimulat-ta si nag'anduy-ta nga akabuwan
kalipayan ngan kamurayaw nga gana' la'in kon ma'in i pagpada'itu-
na gihapon si Jesu-Kristo huwang i maka'angayan danta'-na. Iya i
makagagahom Diyus-ta pati' Paragsalbar-ta kam. 14 Agpa'unung-na i
kinabuhi'-na basi' alukat kita kam si pagka'uripon si karat'an ngan basi'
pina'agi si paghugas si sala' akatindog iya adda grupo nga kalugaringun-
na gayod ngan makibubuhaton si mga kahalapan.
15 Iyay nan dimu'an i angay surumatun-mo. Aghaton i magpanutu'o
pag'ako' sito dimu'an ngan i magpandiri' may isugin ngan isplikarin
pahalap sigon si pagkagamhanan-mo. Dakaw agtugot nga aniya' si
ka'aw magtamay.

3

I La'in Pa

mga Kinahanglanon Nagbuhat

1 Pa'intumon i magpanutu'o nga kinahanglan mga iya ma'inaku'-
aku'on si mga punu'an, masinunuron si magpantinagal si gubyirno
ngan pirmi makibubuhaton si kahalapan. 2 Kinahanglan liwat mga
iya nga ga'i agparapanggutgot, ga'i agparapakihiran kundi' pasinsyuso
ngan agpakulaw pirmi si pagkadaluman pati' si pagkamapa'inubsanon
si bisan say aha'a.

3 Angay hamok nga da'inan sinan i pagtratar-ta kam si mga iya kay
siray akapariho may kita kam si mga iya nga ma'in mga madunong,
masinupakon, nagpandaya'an ngan nag'uripon si pala'in-la'in klasi si
kinalibutanon kasindak pati' karuyag. Pariho si mga iya, agara' kita kam
siray pagtuyo' pagpasakit si la'in pati' pagka'awa', ngan agsihurumut-
humutay. 4 Pero ngan pagpakulaw-na si kadaluman-na pati' gugma'-
na si Diyos nga Paragsalbar-ta kam, 5 agtalwas-na kita. Ma'in tungod
si mga matadong buhat-ta nga aruyag iya pagtalwas, kundi' tungod
kay angabat iya kalu'oy para si kita. Agtalwas-na kita pina'agi si pag-
pabawa si Espirito Santo paghugas si kina'iya-ta pagpara' si sala' basi'
akabuwan baha'o kinabuhi' ngan akapabag'o si kita. 6 Ga'i ag'alang-
alang i Diyos pagpa'ayop si kita si Espirito Santo pina'agi si Jesu-Kristo
nga Paragsalbar-ta. 7 Agda'inan sinan i Diyos basi' agkahirimo kita
kam mga iridiru-na ngan tungod sinan, sa'angkun-ta i kasiguruhan si
nag'anduy-ta kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Mga iridiro kita kam
tungod kay para si iya mga matadong kita kam ngan sa'angkun-tay nan
pagkamatadong pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na. 8 Iyay
nan i allingon nga sadang tarapuran. Sanglit karuyag-ko nga pusukado
kaw pagsumat mahi'unong sinan dimu'an, basi' i magpantapod si Diyos
agdisidir pirmi pagbuhat si kahalapan. Iyay nan gayod i bali halap ngan
mahaya sinan i kapulsanan-na para si dimu'an.

9 Pero dakaw pahuwang si mga bararagaw nga ga'i aggamit si
kadunong pati' i parti si mga ginikanan-na si ka'aha'an. Da'inan liwat,
dakaw pahuwang si pagpakidibati pati' pagpakihiran mahi'unong si
bala'od, kay gana' gayod sinan kadatahan-na. 10 Parti namay si a'a nga
agparapabulag si magpanutu'o, waydungin dahulo iya si primiro ngan
kon si kaduwa bisis ga'i pa iya mamati', dakaw agpata'an nga akabawa
pa iya si mga a'a pina'agi si mga turu'-na. 11 Akasiguro kaw nga yaynan
klasi a'a gana' sa'isipan-na mahalap ngan addangan iya nga agtuyo'
pagsala' kay mismo iya akatu'anan nga mara'at i mga buhat-na.

I Ultimo mga Panugun-tugon

12 Papada'inan-ko si Artemas o ma'in ngani' si Tiquico. Si panakka-na,
talinguha'on nga pada'iray-mo ako ari si syudad Nicopolis, kay akapin-
sar ako pagpalipas ari si tigtugnawon. 13 Himu'on i sahimu-mo pagbulig
si Zenas nga abugado pati' si Apolo para si pagbiyahi-na mga iya.
Paniguruhon nga gana' mga iya pangulangan-na. 14 Para si ka'aradda-ta
magpanutu'o, kinahanglan nga tagama-na i mga kalugaringun-na pag-
buhat pirmi si kahalapan basi' ga'i mga iya angulang si mga pangallaw-
allaw kinahanglanun-na si la'in ngan basi' ga'i akawang i mga kinabuhi'-
na.

15 Mangumusta si ka'aw i intiro kahuruwangan-ko. Pangumustahin
na hamok kami' si magpanhigugma' si kami' tungod si pag'arabuyon

si pagtu'o. Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom i map-inalangga'on pagpanginanu-na si ka'am dimu'an anan.

I Surat-na Si Pablo
Pada'iray Si
Filimon
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo. Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si Filimon nga hinigugma'-na kumpaniya pati' katumuy-tumuy-na si trabaho (birsikulo 1). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 61 AD (mga 31 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Adday to si mga nagsurat-na ngan primiro kaprisu-na ari si Roma (birsikulo 1,9) tungod si pagpasamwak-na si mahalap sumat (birsikulo 13) kon singnga nagtugutan iya paglugaring pag'istar pero aniya' sundalo magbantay si iya (Buhat 28:16) sallod si duwa ta'on (Buhat 28:30).

Si Filimon addangan si mga magpanutu'o ari si syudad Colosas. Amu-na iya si uripon nag'arunan Onesimo pero anakka i panahon nga palayas to si iya (birsikulo 10-12,15).

Bali tala i biniyahi'an-na si Onesimo kay akatakka iya si Roma. Tungod si katuyu'an-na si Diyos, sabagatan-na si Onesimo si Pablo (birsikulo 10), ngan tungod si pagturu'-na si Pablo, abawa si Onesimo pagtutu'o si Jesus. Abag'o i kina'iya-na si Onesimo ngan ahimo iya mahaya kapulsanan-na (birsikulo 11,13).

Mangno anakka i panahon, tungod si waydung-na si Pablo, nga aruyag na si Onesimo pagbwilta pada'iray si amu-na. Sanglit ato sito surat, makimalu'oy si Pablo si Filimon nga karawat-na gihapon si Onesimo ma'in hamok bilang uripun-na kundi' bilang bugtu'-na na si pagtu'o (birsikulo 16).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (birsikulo 1-3)
2. I mga Pasalamat pati' i mga Pangadyi' (birsikulo 4-7)
3. I Pakibagaw-na si Pablo Parti si Onesimo (birsikulo 8-21)
4. I Ultimo Panugun-tugon pati' mga Pangumusta (birsikulo 22-25)

1 Tikang to surat si Pablo nga apriso tungod si pagsirbi-ko si Kristo
Jesus. Atiya' agtangka' si ako si Timoteo nga bugtu'-ta kam si pagtu'o.

Tigsurat-koy to para si ka'aw Filimon, ka'aw nga hinigugma' kami'
kumpaniya pati' katumuy-tumoy si trabaho 2 huwang na si Apia* nga
bugto' kami' si pagtu'o, hasta pa si Arquipo nga kahuwang-huwang-ko si
pagpaki'away kuntra si kalu'uman. Ngan paray to liwat si manniniripon
pag'ampo' nga sigi bararagat anan si ruma'-mo.

3 Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-
Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i
kamurayaw-na mga iya.

I mga Pasalamat

pati' i mga Pangadyi'

4 Pirmi agpasalamatan-ko i Diyus-ko bisan sumiran kaw sa'intuman-
ko si pagparapangadyi'-ko, 5 kay akapakali ako hi'unong si pagtu'u-mo

* **1:2** Ka'urugan i mag'isip nga si Apia, alla-na si Filimon.

si Paragdalom Jesus pati' i paghigugma'-mo si dimu'an kapararihu-mo
nagtagama paghuwang si Diyos. 6 Agparapangadyi' ako nga magin
sibot kaw si pagparapa'ambit si pagtu'u-mo, basi' akabuwan kaw si
espirituhanon pagsabot hi'unong si dimu'an mga mahalap sakarawat-ta
tungod si pag'adda-ta na si Kristo. 7 Bugtu'-ko, i gugma'-mo i magbuwan
si ako mahaya kalipayan pati' kali'awan kay pina'agi si ka'aw, agpanlaksi
gihapon i mga alabatan-na si mga nagpanagama paghuwang si Diyos.

I Pakibagaw-na si Pablo

Parti si Onesimo

8 Sanglit tungod sinan dimu'an, bisan kon aniya' na kunta' katungud-
ko tungod si pag'adda-ko na si Kristo nga samandaran-ta kaw pagbuhat
si kinahanglanon, 9 ga'i nan himu-ko, kundi' makimalu'oy ako dina
si ka'aw sigon si gugma' bisan kon ako si Pablo nga idaran na ngan
apriso tungod si pagsirbi-ko si Kristo. 10 Aniya' nagpalaku-ko si ka'aw
mahi'unong si dadi'-ko Onesimo, nga ahimo dadi'-ko si kaprisu-ko.
11 Ngan siray, day gana' gayod kapulsanan-na sito dadi' para si ka'aw,
kundi' ina'anto, mahaya na i kapulsanan-na, ma'in hamok si ka'aw pero
hasta pa liwat si ako.

12 Atiya' gihapon iya agpabwilta-ko si ka'aw, iya nga pinalangga'-
ko gayod. 13 I karuyag-ko ngani' kunta' nga hawiran-ko iya basi'
sahuwangan-na ako ato myintras nga atiya' pa ako apriso tungod
si pagparapasamwak-ko si mahalap sumat. Kon da'inan sinan,
sapanginanu-na i mga buruhaton nga tawa'-mo kunta' kon ato kaw.
14 Pero ga'i ako aruyag pagbuhat bisan ay kon ga'i kaw dahulo agsaritan-
ko basi' bisan ay i sahimu-mo, atuman nan tungod kay iya gayod i
karuyag-mo ngan ma'in pinirit. 15 Tingali i rason kon ay kay akabulag
iya dahulo si ka'aw kali'-kali', basi' si titakka uras ga'i na kam gayod
agkabulag pa hasta si kahastahan. 16 Sinan uras, ma'in na iya uripun-mo
kundi' adda na hinigugma'-mo bugto' si pagtu'o nga iya i pinakamahalap
para si ka'aw. Para namay si ako, addangan iya si bali tapit si ako, pero
sigurado nga mas matapit iya si ka'aw bilang a'a-mo ngan hasta pa bilang
bugtu'-mo nga ag'adda na si Ginu'o.

17 Sanglit kon agkilala-mo may ako dina nga kapadis-mo, karawa-
ton iya pariho nga day ako hamok i nagkarawat-mo. 18 Kon aniya'
may dina sahimu-na sala' o ma'in ngani' aniya' sa'utang-na si ka'aw
bisan ay, palistahon na hamok si ako dimu'an. 19 Ako si Pablo mag-
surat to si kalugaringun-ko purma ngan ako si ka'aw i mamayad
sinan dimu'an, bisan ako dina i sa'utangan-mo si bug'os kinabuhi'-
mo. 20 Bugtu'-ko, mahaya i pag'anduy-ko nga aniya' saprubitsaran-ko
tikang si ka'aw tungod si pag'adda-ta si Ginu'o. Palaksihon gihapon i
alabatan-ko bilang kaparihu-mo nga ag'adda na si Kristo. 21 Agtapod ako
si pagkamasinununurun-mo si pagsurat-ko sito kay akatu'anan ako nga
maniguro kaw paghimo anmas pa si nagpalaku-koy to.

22 Pwira pa sinan, andamin ako si mga kwartu-bi nan anan kay agla'om
ako nga pinaguwa' ako ato ngan sabisita-ta kaw anan pagtuman si mga
pangadyi'-mo.

23 Mangumusta si ka'aw anan si Epafras, nga atiya' apriso huwang
si ako tungod si pagsirbi-na si Kristo Jesus. 24 Mangumusta liwat bali'

si ka'aw i mga libri katumuy-tumuy-ko si trabaho nga kas Markos, Aristarco, Demas pati' Lukas.
25 Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom Jesu-Kristo i map-
inalangga'on pagpanginanu-na si mga espiritu-bi.

I Surat Pada'iray Si Mga Hebro
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito ga'i agsabi kon say i arun-na, ma'in pariho si sagara'an-na si Pablo pagbuhat si mga surat-na. Sallod si mga ta'on 400-1600, i pagkagasi nga yayto surat tawa'-na si Pablo pero kahuman sinan mga ta'on ka'urugan i mag'isip nga ma'in to surat-na si Pablo kay pwira si ga'i pagsabi si arun-na, agpinugad liwat i magsurat, “Aka'angkon kita si kasiguruhan nga ungod nan katalwasan pina'agi si magpakapamati' si Paragdalom si primiro mga bisis pagparapasamwak-na” (2:3), kon sugad agpamatu'od nan mga allingon nga i magsurat sito ga'i akahuwang si Jesus ngan pagparapasamwak-na sito ngan da'inan may ga'i liwat akakarawat si nagpakatu'an-na si Jesus kahuman si kabanhaw-na pariho si pagpakatu'an-na si Pablo (Gal 1:11-12).

Ka'urugan i mag'isip nga surat-nay to dina si Bernabe. I isi-na si surat klarado nga i magsurat addangan nagkilala nga gamhanan sallod si manniniripon pag'ampo' ngan addangan Hebro nga sayod si Kada'an Kasuratan. Ngan da'inan sinan i pagka'a'a-na si Bernabe. Addangan iya Hebro nga sakop si mga paraghalad Levita (Buhat 4:36) mangno kahuman-na si Pablo pagtutu'o, agsikumpaniya mga iya nga bali gayod tapit. Tungod si paggiya-na si Espirito Santo, i manniniripon pag'ampo' ari si Antioquia agtu'in si kas Bernabe pati' Pablo bilang mga misyunaryo ngan agpamataliwan-nay to mga iya para si primiro biyahi pagpasamwak (Buhat 13:1-4).

I addangan pa nga pusibli magsurat sito, iya si Apolo. Si ina'anto mga panahon, i mga malanga inadalan-na si Kasuratan ag'arabuyon nga si Apolo i magsurat sito. A'allom iya ari si Alejandria, adda liwat iya Hebro ngan malanga i inadalan-na. Agsumat si Lukas nga si Apolo, “mata'o gayod iya labihan na kon hi'unong si Kasuratan” (Buhat 18:24). Akatu'anan liwat kita nga pariho si Pablo, kilalado si Apolo si manniniripon pag'ampo' ari si Corinto (1Cor 1:12; 3:4-6,22).

Nagsurat to myintras si 70 AD (mga 40 anyos kahuman abanhaw si Jesus), i ta'on pagbungkag si Jerusalem huwang na i templo. Apinugad to tungod kay kon nagsurat to kahuman na dina si pagbungkag si templo sigurado nga agsabi kunta' parti sito pati' i katapusan-na si pa'agi-na si mga Hebro pagpahalad. Pwira pa sinan, i magsurat pirmi agbagaw nga aniya' pa i templo ngan agpadayon pa i nagparabuhat ari pagpahalad (5:1-3; 7:23,27; 8:3-5; 9:6-9,13,25; 10:1,3-4,8,11; 13:10-11).

Nagsurat to para si mga Hebro nga magkabarawa si pagtutu'o si Kristo. Sayod to mga a'a si Kada'an Kasuratan pero agkatirintar pag'ibwibwilta kunta' si pagtapod si bala'od o ma'in ngani' pagsalakot si mahalap sumat (Gal 2:14). Aniya' liwat magpaminugad nga ka'urugan si mga iya “mga paraghalad nga magpanunod si ungod pagtu'o” (Buhat 6:7).

I pinaka'impurtanti liksyon sa'ala'-ta ato sito surat, iya nga si Jesu-Kristo i gilalabawi magpakatu'an ngan magtangnga' si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos si a'a. Si Kristo i kabug'usan ngan pangultimo nagparu'do' para akakilala i a'a pahalap si Diyos, ngan labaw si Kristo si mga magpakatu'an parti si Diyos nga kina'anda'an ari si Kada'an

Kasuratan. I dimu'an makigsumat-na si Diyos ari si Kada'an Kasuratan atuman anan si baha'o pa'agi pagtapit si Diyos nga si Jesus i magtangnga'. Tikang pa gayod si Kada'an Kasuratan kinakulawan nga si Kristo labaw kuntra si mga anghel, ngan labaw liwat iya kuntra kas Moises pati' Aaron. Si Moises i magtangnga' si kada'an pa'agi pagtapit si Diyos ngan si Aaron may i tinikangan-na si mga paraghalad.

Ato sito surat, nagtugunan kita nga ga'i na pagbalik pa si kada'an pa'agi-na si mga Hebro pagpahalad si nagpamuno' hayop kay akatambunan-nay nan si bali kapambihira pagkaparaghalad-na si Kristo nga mismo i kalugaringun-na laha' i naggamit-na. Kinahanglan hamok i pagtapod si iya kay pina'agi si kamatayun-na, si kabanhaw-na pati' si pag'alsa si iya pan langit, iya i mag'abri si lalan pada'iray si ungod ngan langitnon pangngingistaran-na si Diyos. Sanglit i magpanutu'o si Kristo kinahanglan nga malanga i pagpaturus-na tangnga' si mga kasakitan basi' ga'i mga iya agpakahusgaran pariho si mga a'a-na si Israel nga agpandiri' pag'isip malalom si pagparalibung-libung-na mga iya si disyirto.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. Labaw si Kristo si mga Punu'an si Kada'an Pa'agi Pagtapit si Diyos (1:1–7:28)
2. Labaw i Paghalad-na si Gilalabawi-ta kam Paraghalad (8:1–10:39)
3. Mga Tugon si Padayon Pag'ilob Tungod si Pagtapod si Kristo (11:1–12:29)
4. I Ultimo mga Panugun-tugon (13:1-25)

Nagpalabaw i Dadi'

Kuntra si mga Anghel
Mateo 22:44; Markos 12:36; Lukas 20:42
Buhat 2:34-35; Col 1:13-20; 2:6-15; Flp 2:5-11

1 Siray mga panahon, agpahalling i Diyos pada'iray si kapapu'an-ta
kam pina'agi si mga paragsumat. Agbuhat-nay to sadurudiki'it ngan si
pala'in-la'in pa'agi. 2 Pero si ina'anto pangultimo panahon, agpahalling
iya pina'agi si addangan dadi' nga nagpili'-na bilang iridiro si dimu'an
ngan nagpahimu-na si kalibutan pati' si kalangitan. 3 Agsirak tikang
ato sito dadi' i ka'angayan-na si Diyos, ngan gana' pagkala'inan-na si
mga kina'iya-na mga iya. Iya i magmangno si dimu'an basi' akapadayon
to pina'agi si gamhanan allingun-na. Pakatuman-na si kinahanglanon
para akahugasan i mga sala', aningkulo' iya si kawanan-na si Harangdon
ari si langit. 4 Kon sugad, kinaklaruhan nga labaw gayod iya si mga
anghel pariho may nga i dati nagpatu'in si iya aron* labaw gayod kuntra
si tawa'-na mga iya.
5 Kay gana' gayod nagpinugad-na si Diyos si bisan say si mga anghel-
na,
"Ka'aw i Dadi'-ko;†
ina'anto publikar-ko nga ako i Tatay-mo."‡

* **1:4** I nagpatu'in si iya aron, gana' la'in kon ma'in Paragdalom pati' Paragsalbar. † **1:5** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si pag'alsa si iya pan langit, i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33) pati' i pagbanhaw si iya (Roma 1:4). ‡ **1:5** Salmo 2:7

O ma'in ngani' si pagpinugad,
“Ako i magin Tatay-na,
ngan iya i magin Dadi'-ko.”§
6 Ngan agpinugad liwat sito i Diyos mahi'unong si pagpabawa-na si
suhag-na ato si kalibutan,
“Kinahanglan ag'ampo' si iya i dimu'an ka'anghelan-ko.”*
7 Parti si mga anghel, yayto i nagpahalling-na si Diyos,
“Aghimu-ko i mga anghel-ko
mga rilihugon nga day bariyo,
pati' mga paragsirbi nga day mag'arab-arab api.”†
8 Pero pada'iray si dadi', yayto dina i nagpahalling-na si Diyos,
“Ka'aw nga Diyos, i trunu-mo agpabilin hasta si kahastahan,
ngan i pagkamatadong i nagpalangngan-mo si ginhadi'an-mo.
9 Abawa pirmi i kasing-kasing-mo si pagkamatadong ngan asulya' kaw
si karat'an,
sanglit ngani' ako nga Diyus-mo, agpa'undong si ka'aw labaw si mga
kahuruwangan-mo
ngan bali kaw kalipayan.”‡
10 Agpinugad-na liwat iya si Diyos,
“Ka'aw nga Paragdalom, si panikangan agtindug-mo i pundasyun-na si
kalibutan,
ngan i kalangitan, hinimu-na liwat si mga tamburu'-mo.
11 Aniya' mga iya kabubungkagun-na, pero agpadayon kaw.
Si katapusan, akapariho mga iya si magsilhagan na bado'.
12 Gana' na nagkinahanglanan-mo si mga iya pariho si magnipisan na
pammakurumbot nga angay na hamok nagtipig,
ngan saralli'an-mo mga iya pariho si kada'an na bado'.
Pero ka'aw gana' pagliliwatun-na,
ngan allom kaw hasta si kahastahan.”§
13 Gana' si mga anghel nga nagpinugad-na si Diyos,
“Aningkulu'a ato si kawanan-ko,
tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.”*
14 Ma'in ba' nga i mga anghel mga rilihug-lihugon espirito nga nagpam-
abawa pagpanginano si kinahanglanun-na si mga papa'angkunon si
katalwasan?

2

I Pagtuninong

si mga Kinapamati'an

1 Sanglit tungod kay labaw i magpakatu'an, kinahanglan nga anmas
i pagmatu-ta kam pagkuyot si mga sapamati'an-ta kam basi' ga'i kita
kam agtatala dina sinan. 2 Intumu-bi daw. Bisan ngani' i sumat
nagpasamwak-na si mga anghel, ga'i abari'-bari' ngan i kada pagsupaki
aniya' dayon angay kastigo, 3 iya pa ba' kon agpasipara-ta kam i bali ka-
pambihira katalwasan i pakalikay-ta kam si kastigo? Aka'angkon kita si
kasiguraduhan nga ungod nan katalwasan pina'agi si magpakapamati'

§ **1:5** 2Sam 7:14 * **1:6** Deut 32:43 † **1:7** Salmo 104:4 ‡ **1:9** Salmo 45:6,7 § **1:12** Salmo 102:25-27 * **1:13** Salmo 110:1

si Paragdalom si primiro mga pagparapasamwak-na. 4 Ngan hasta liwat
i Diyos agpamatu'od si kita kam sinan pina'agi si mga pangngilalahan si
langitnon kasiguruhan, mga urusahon, mga makagagahom binuhatan,
pati' pina'agi si pala'in-la'in abilidad nagparigalu-na si Espirito Santo nga
nagtaltag-na si Diyos sigon si katuyu'an-na.

Agpakang'a'a si Jesus

5 Ma'in i mga anghel i nagtubyanan-na si Diyos pagdalom si titakka
baha'o kalibutan, huwang i magpaka'angkon si baha'o kinabuhi' nga iya
i nagbararagawan-ta kam ato. 6 Lugod aniya' maka'anna' si Kasuratan:
Ay ba' gayod i a'a kay agpanginanu-mo iya,
o i bug'os ka'aha'an* kay ag'atindir kaw si mga iya?
7 Si paghimu-mo si a'a, ga'i iya agpatala-mo si ka'anghelan,
agkurunahan-mo iya si maka'angayan danta' ngan agpa'unrahan-
mo
8 ngan agpama'ubus-mo i dimu'an nga day pannungtungan-na.†
Si pagpa'ubus-na si dimu'an ato si kalibutan, gana' naglaktawan-na si
Diyos si bisan ay hayupa o bisan ay inanna'a nga ga'i agdaluman-na si
mga a'a. Bisan si ina'anto ga'i pa sakulawan-ta kam i pagtuman nga i mga
a'a, iya na i magdalom si dimu'an, 9 sakulawan-ta nayto anan si Jesus.
Ga'i iya agtala si mga ka'anghelan ngan pagpakang'a'a-na ngan ina'anto
nagkurunahan iya si maka'angayan danta' pati' nagpa'unrahan tungod
kay ag'antos iya si kamatayon. Sanglit pina'agi si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos, iya i magtuman sito dimu'an basi' i sa'agihan-
na kamatayon, para nayray si dimu'an.
10 Kay si kamatu'uran, angay gayod i buhat-na si Diyos nga magpa-
dayon si dimu'an pagtuman si karuyag-na. Panakka-na si uras pag-
patuttot si kalabbatan dadi' pada'iray si maka'angayan kamutangan,
agpamatgas-na dahulo si Diyos i kina'iya-na si Jesus pina'agi si pag'antos
basi' si Jesus i magdahulo paghimo lalan para si magkataralwas to. 11 Iya
liwat i magtagama si mga iya paghuwang si Diyos ngan tungod kay
ag'adda hamok pamilya i magtagama pati' i nagpanagama, ga'i asipog
si Jesus pag'ako' si mga iya bilang kabugtu'an. 12 Agpinugad iya,
“Pahayag-ko i arun-mo
si mga kabugtu'an-ko,
kanta-ko i mga pagdayaw si ka'aw
atubang si manniniripon pag'ampo'.”‡
13 Agpinugad liwat iya,
“I pagtapud-ko awinan si Diyos.”§
Ngan agpinugad liwat iya sito,
“Atiya' ako huwang si mga dadi'
nagpatubyan-na si Diyos si ako.”*
14 Tungod kay i mga dadi' aniya' puhu'-na† ag'ambit may liwat si
Jesus si pagpakang'a'a-na mga iya basi' pina'agi si kamatayun-na sapirdi-
na i mag'inantan si gahum-na si kamatayon nga gana' la'in kon ma'in
si Satanas. 15 Ngan pina'agi liwat si kamatayun-na, sapalibri-na i

* **2:6** Si Grikuhanon: pinili' a'a, pero ga'i nan agtukoy si addangan nagpatunggo para si mga a'a kundi' si bisan say, kon sugad agtukoy nan si dimu'an. † **2:8** Salmo 8:4-6 ‡ **2:12** Salmo 22:22 § **2:13** Isa 8:17 * **2:13** Isa 8:18 † **2:14** Si Grikuhanon: aniya' isi-na pati' laha'-na, ngan agpamatu'od nan nga ungod iya a'a. Parti namay si pagpa'ambit-na sinan si kita, kulawin si Juan 6:51.

mga a'a nga nag'uripon si bala'od si bug'os kinabuhi'-na mga iya tungod si katalaw-na mga iya si kamatayon. 16 Kon sugad kon da'inan sinan i nagbuhat-na, sigurado nga ma'in i mga anghel i nagpara'isip-na siray nga paranginanuhun-na kundi' i mga ka'uru'ampuhan-na dina si Abraham. 17 Tungod sinan katuyu'an, dati na agplano i Diyos nga kinahanglan gayod i pagpa'irog si iya si bisan ay sa'agihan-na si mga kabugtu'an-na, basi' magin gilalabawi paraghalad iya nga maluluy'on pati' tangkod si pagparasirbi si Diyos, ngan basi' si katapusan sapalugtuk-na mismo anan si iya i kasina-na si Diyos para apasaylo i sala'-na si mga a'a. 18 Ngan tungod kay ag'antos si Jesus si pagparatintar si iya, pwidi may liwat iya akabulig si mga nagparatintar.

3

Labaw si Jesus

Kuntra si Moises

1 Sanglit mga kabugtu'an nga nagpanagama paghuwang si Diyos,
ka'am nga parariho inagda-na pagprubitso si langit, palalumu-bi daw i
isip-bi kon say gayod si Jesus si nagparabusngal-ta kam tuluhu'an bilang
apostol pati' gilalabawi paraghalad. 2 Tangkod iya si magtu'in si iya
sinan pariho si Moises nga tangkod pagsirbi si panimalay-na si Diyos.
3 Pero mas angay nagdayaw si Jesus kuntra si Moises pariho may nga
mas darayawon i magtindog si panimalay kuntra si mga ginsakupan-
na mismo sito. 4 I karuyag sidngun-ko nga balang panimalay aniya'
magtindog pero i magpatindog si bisan ay, iya i Diyos. 5 Bilang paragsirbi
nga huwang si mga ginsakupan-na si Diyos tangkod si Moises pagtistigos
nga aniya' pa la'in titakka surumatun-na si Diyos. 6 Pero tangkod si
Kristo bilang dadi' nga agmangno si mga ginsakupan-na si Diyos. Ngan
kita kam sakop si panimalay-na si Diyos kon ga'i kita kam palabba si
kapusukadu-ta kam pati' si kasiguraduhan si kararawatun-ta nga iya i
nagrayhakan-ta kam.

I Risulta-na si Ga'i Pagtapod

7 Sanglit tuninungi-bi i nagpahalling-na si Espirito Santo,
“Ina'anto mismo, kon sabati'an-bi i busis-na,
8 dakam agdiri'u-bi i pag'isip malalom
pariho si mga masinupakon nga makapangudyot si Diyos
ari si disyirto si uras si pagparapurbar-na mga iya kon singnga takka
i pasinsya-na.
9 Agpurbaran-na ako si mga ginikanan-bi sallod si kwarinta anyos
bisan kon agpakakulaw mga iya si mga binuhatan-ko.
10 Iyay nan i rason kon ay kay anakka ako si pagsigra' si mga a'a nga allom
na sinan panahon,
ngan akapinugad ako, ‘Pirmi mga iya agpara'isip paglisa
ngan ga'i mga iya agpakasayod si mga pama'agi-ko.’
11 Sanglit tungod si kasina-ko agsumpa' ako,
‘Ga'i gayod mga iya agpaka'ambit si pagdiskansu-ko.’*”†
12 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, pasiguruhu-bi nga ga'i kam
akabulag si gana' kamatayun-na Diyos tungod si panhuna'-huna' nga

* **3:11** I nagtukoy pagdiskanso, iya i murayaw kamutangan o i paghuway si kalugaringon trabaho. † **3:11** Salmo 95:7-11

mara'at ngan ga'i agtapod. 13 Lugod, agsi'uru'araghataya kam si allaw-
allaw myintras nga aniya' pa uras basi' kunta' gana' si ka'am magdiri'
pag'isip malalom tungod si pagdaya'-na si sala'. 14 Kay aka'ambit na
kita kam si katungdanan nagpatu'in si Kristo kon hasta si katapusan ga'i
kita kam palabba si kasiguraduhan-ta kam ngan primiro. 15 Pariho si
maka'anna' si Kasuratan:
Ina'anto mismo, kon sabati'an-bi i busis-na,
dakam agdiri'u-bi i pag'isip malalom
pariho si mga masinupakon nga makapangudyot si Diyos.‡
16 Kas say di' i nagtukoy nga agpakabati' pero agpansupak? Ma'in ba'
i dimu'an nga naggiyahan-na si Moises pagawas si Ehipto? 17 Ngan say
may i nagsigra'-na si Diyos sallod si kwarinta anyos? Ma'in ba' i mga a'a
nga agsala' ngan agkamaratay ari si disyirto? 18 Ngan say di' i nagsumpa'-
na si Diyos nga ga'i agpaka'ambit si pagdiskansu-na kon ma'in i mga
magparapamasibaya' hamok? 19 Sanglit akasayod kita nga ga'i mga iya
agpaka'ambit, tungod si ga'i mga pagtapud-na.

4

I Pag'ambit

si Pagdiskansu-na si Diyos

1 Sanglit, tungod kay nagbuwanan pa kita kam uras pag'ambit si
nagpasa'ad-na si Diyos diskanso, kinahanglan agmato kita kam basi' si
katapusan gana' si kita kam kinadiskubrihan nga ga'i bali' aka'ambit
sito, 2 kay pariho si mga a'a siray ari si disyirto, nagpasamwak may
liwat si kita kam i mahalap sumat. Kundi' i sapakalihan-na mga iya
sumat ahimo nga gana' pulus-na anan si mga iya, tungod kay ngan
pakapakali-na mga iya, ga'i mga iya agpanutu'o. 3 Pero kita kam dina nga
magpantapod i maka'ambit sinan diskanso ngan ma'in mga iya. Sigon
nan dimu'an si nagpinugad-na si Diyos,
“Sanglit tungod si kasina-ko agsumpa' ako,
‘Ga'i gayod mga iya agpaka'ambit si pagdiskansu-ko.’ ”*
Si kamatu'uran, andang nayto agtagama-na si Diyos kay tikang pa
si pakatapus-na paghimo si kalibutan pahuway iya. 4 Kay aniya'
pinahallingan-na hi'unong si kapito' allaw nga agkapurupariho sito:
“Ngan si kapito' allaw pahuway i Diyos si dimu'an buhat-na.”† 5 Kundi'
dakam alimot nga aniya' liwat nagpinugad-na si Diyos ari si dyata', “Ga'i
gayod mga iya agpaka'ambit si pagdiskansu-ko.”
6 Bisan kon ga'i agpaka'ambit sinan pagdiskanso i mga a'a siray nga
nagpasamwakan sito mahalap sumat tungod si mga pagpasibaya'-na,
pero hasta ina'anto aniya' pa gihapon uras nga pwidi aka'ambit sito i
la'in. 7 Sanglit ngani' kahuman si maliyat panahon, agtagama gihapon
i Diyos la'in allaw pina'agi si pagpahalling-na si David. Ngan akatu'anan
kita nga “Ina'anto” nagtukoy nan allaw kay iya i nagpahalling-na si
David nga nagpa'anna'-ko pa hamok ari si dyata':
Ina'anto mismo, kon sabati'an-bi i busis-na,
dakam agdiri'u-bi i pag'isip malalom.‡

‡ **3:15** Salmo 95:7,8 * **4:3** Salmo 95:11. Hasta liwat si birsikulo 5. † **4:4** Gen 2:2 ‡ **4:7** Salmo 95:7,8

8 Kay kon sabuwanan-na kunta' mga iya si Josue§ diskanso, ga'i na kunta'
agpahalling i Diyos kahuman si maliyat panahon hi'unong si la'in allaw.
9 Kon sugad, hasta ina'anto aniya' pa gihapon diskanso para si mga a'a-
na si Diyos irog si pandidiskansu-na allaw si Diyos 10 kay i maka'ambit si
pagdiskansu-na si Diyos, iya i a'a nga pahuway na si mga kalugaringun-
na buhat, pariho may si paghuway-na si Diyos. 11 Sanglit kinahanglan
kita kam agdadagmit pag'ambit sinan diskanso, basi' gana' si kita kam
nga aka'irog si mga a'a siray nga ga'i agpaka'ambit sinan tungod si mga
pagpasibaya'-na.
12 Angay hamok nga maniguro kita kam sinan kay katikang na i
allingun-na si Diyos paghuliskay si mga panhuna'-huna'-ta pati' si mga
magpasarig si isip-ta. Allom ngan ipiktibo i allingun-na si Diyos. Mas
matarom payto kuntra si bisan ay klasiha ispada nga dubli i tarum-na.
Pariho sinan ispada nga akasuwat si luta-luta pati' akabuka si ta'ulang
pagtakka si utuk-na, da'inan liwat sinan i allingun-na si Diyos para
akaklaro kita si ungod isi-na si kina'iya-ta pati' espiritu-ta. 13 Gana' anan
si bisan ay hinimu-na si Diyos nga atago' si pangulawan-na. Puroy nan
abyirto ngan hayag atubang si magpirit si kita pagpasumat pirmi si
kina'agi-agi-ta.

Si Jesus i Bantugan

Gilalabawi Paraghalad

14 Sanglit kinahanglan kita kam maniguro pagkuyot si nag'aku'-
ta kam pagtu'o nga nagpabantug-ta na tungod kay aniya' gilalabawi
paraghalad-ta nga bantugan gayod. Awiray na iya si gilalabawi langit,
nga gana' la'in kon ma'in si Jesus, i Dadi'-na si Diyos. 15 I gilalabawi
paraghalad-ta ma'in pariho si ditangnga' nga ga'i ata'o pagpa'id si
mga kaluyahan-ta. Lugod, ag'agi iya si kada pagparatintar pariho si
dimu'an sa'agihan-ta kam pero ga'i iya abawa si pagsala'. 16 Sanglit
pusukado kita kam pagburubwilta pagdugok si trunu-na si map-
inalangga'on basi' aka'angkon kita kam si kalu'oy ngan akaprubitso si
mapinalangga'on pagpanginanu-na pagbulig si kita kam nga tu'ig gayod
si kada pagkinahanglani-ta.

5

1 Parti si mga gilalabawi paraghalad, pirmi to nagpili' tikang si mga
igkasi a'a-na ngan nagtu'inan to pagtunggo para si mga a'a si mga
kinahanglanon pan Diyos. Iya liwat i nagtu'inan pagpahalad si mga
rigalu-na si a'a pati' pagbuno' si mga papahalaron para apasaylo i
mga sala'. 2 Ngan akahimo iya pagparapaki'angay si mga a'a nga ga'i
agpakatu'anan si tama' hasta nga agpamalisa na dina, tungod kay mismo
iya aniya' may liwat mga kaluyahan-na. 3 Sanglit iyay nan i rason
kon ay kay kinahanglan iya dahulo agbuno' papahalaron para si mga
kalugaringun-na sala' mangno iya na dina i para si mga sala'-na si mga
a'a.
4 Gana' ato maglugaring pagpa'unra mismo si kalugaringun-na para
sinan katungdanan, lugod kinahanglan i Diyos i mag'agda si iya pagtu'in

§ **4:8** Si Josue, iya i maggiya si mga a'a-na si Israel pasallod si Canaan.

sinan pariho si Aaron.* 5 Ngan da'inan may si Kristo, ga'i aglugaringan-
na pag'angkon i maka'angayan pwisto si pagkagilalabawi paraghalad.
Lugod agpinugad-na iya si Diyos,
"Ka'aw i Dadi'-ko;†
ina'anto publikar-ko nga ako i Tatay-mo."‡
6 Si la'in namay parti si Kasuratan, agpinugad iya,
"Paraghalad kaw hasta si kahastahan,
irog si pagkaparaghalad-na si Melquisedec."§
7 Ngan ato pa si Jesus si kalibutan, agpara'ampo' iya ngan ag-
parapalako bawa i gasod pati' panangis ngan sigi iya pakimalu'oy si
Addangan hamok nga makasalbar si iya si kamatayon. Tungod si
pagkamatinahapun-na huwang i pagkamasinununuron, agpamati'an-na
iya si Diyos. 8 Pero bisan kon dadi' iya, ag'adal iya si pagkamasinununuron
pina'agi si mga sa'agihan-na kakurihan. 9 Pakatuman-na si dimu'an
nga akapamatgas si kina'iya-na, iya i mahimo pu'un-na si katalwasan
nga gana' katapusan-na para si dimu'an nga masinununuron may si iya.
10 Pwira pa sinan, iya liwat i nagtu'inan-na si Diyos bilang gilalabawi
paraghalad irog si pagkaparaghalad-na siray si Melquisedec.

I Pag'amban

si Pagkadinadi'-dadi'

para Aka'adal Kon Ay i Malalom

11 Malabbat pa kunta' i parahallingun-ko hi'unong si nagsabi-koy
ray pa hamok pero bali kuri pag'isplikar tungod kay hubya' kam
pagsantop si mga sapamati'an-bi na. 12 Si kamatu'uran, si ina'anto
pwidi na kam kunta' agpanturo' kundi' agkinahanglan pa kam hamok
gihapon nga aniya' si ka'am utro magturo' si allingun-na si Diyos i
parti si kamatu'uran nga mga mababaw hamok nagsantop. Gatas pa i
nagkinahanglan-bi, ma'in pa kam angay si mabaskog pagkakan! 13 Bisan
say nga padayon si gatas hamok, pariho si adda dadi'-dadi', ma'in pa
iya sayod hi'unong si turo' parti si pagkamatadong. 14 Pero i mabaskog
pagkakan para may si mga matgas na nga gara' na pagkilala si mahalap
kuntra si mara'at tungod si malalom isip pagturutimbang.

6

1 Sanglit kunta' ga'i na kita kam abaraw si mga nagturo' parti si
Kristo nga mga mababaw hamok nagsantop, lugod maniguro kita kam
si makapamatgas nan si kita kam. Kunta' ma'in na ministir nga pabwilta
pa kita kam pagtindog utro si pinakapundasyun-na si espirituhanon
kinabuhi'. I karuyag sidngun-ko, i pagbasol huwang i pagtalikot si mga
buhat nga akaguyod pada'iray si kamatayon nga bulag si Diyos, pati' i
pagtu'o si Diyos. 2 Kunta' ma'in na liwat ministir i mga turo' hi'unong si
pala'in-la'in bunyag, si pagpadu'on si mga palat pagpa'ayop si Espirito
Santo, si kabanhaw-na si mga minatay, pati' si gana' pagliliwatun-na
si titakka paghusgar-na si Diyos. 3 Ngan sigurado anakka kita kam si
pagmatgas kon angalagad i Diyos.

---

* **5:4** Si Aaron, adda iya gilalabawi paraghalad nagtu'inan-na si Diyos. † **5:5** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 597. ‡ **5:5** Salmo 2:7 § **5:6** Salmo 110:4

4 Akapinugad ako sinan kay aniya' nga impusibli na nga sa'alagaran-
na pa. Kon akasana'agan na i a'a kon ay i kamatu'uran, pati' akakinda
na si langitnon rigalo, hasta nga nag'ayupan na si Espirito Santo, 5 pati'
aka'ikspiryinsya na si kahalap-na si allingun-na si Diyos, ngan aka'abat
na si mga gamhanan pagpamatu'od nga katikang na i nagparapanimulat
titakka panahon, 6 katapos pabulag pa hamok gihapon iya si Diyos,
gana' na sito a'a makapabwilta pa pagbasol gihapon huwang si pagbag'o
ngan iya mismo i magpirdi si kalugaringun-na kay agpadayon iya si day
pagpapako' pa si Dadi'-na si Diyos ngan iya i magbuwan ukasyon nga
nagparatamay to.
7 Buwanan-ta kam adda halimbawa': I pitak nga maghuphop pirmi
si uran mangno aniya' magpanubo' tinanom nga sapulusan-na si mga
papaprubitsuhon, alipay i Diyos pagpanginano pahalap sinan pitak.
8 Kundi' i pitak nga i magpanubo' mga tangulon dina pati' sapinit, gana'
sinan pulus-na ngan ma'in naynan pira nagmaldisyon hasta nga si
katapus-tapusan nagsunog.
9 Mga kumpaniya, bisan kon agpahalling ako da'inan sinan, mahaya
i pagla'um-ko nga agpadayon kam si mahalap nan kamutangan. I
karuyag sidngun-ko nga kinakulawan anan si ka'am i kinabuhi'-na si
magkataralwas. 10 Pirmi pantay i pagkukulaw-na si Diyos ngan ga'i iya
alimot si mga trabahu-bi pati' si gugma' nagpakulaw-bi si iya pina'agi
si pagbulig-bi si mga a'a nagtagama paghuwang si iya nga iya i padayon
nagparabuhat-bi. 11 I karuyag-ko nga balang addangan si ka'am agpaku-
law si kadisididu-bi pagbuhat sito tubtob gayod si katapusan basi' aniya'
kasiguraduhan-bi si pagla'um-bi. 12 Ga'i ako aruyag nga agparahinubya'
kam kundi' irugu-bi i magpantapod bawa i murayaw pag'antahak kay i
da'inan a'a i maka'iridar si nagsa'ad.

I Kasiguraduhan

si Sa'ad-na si Diyos

13 Intumu-bi daw. Ngan pagsa'ad-na si Diyos si Abraham, gana' na
nga mas tarapuran pa si Diyos pagtistigos, sanglit agsabi na hamok
iya mismo si kalugaringun-na, 14 pina'agi si pagpinugad, “Sigurado
nga ako gayod i mamuwan si kabubuwasun-mo pati' i mamalabbat si
ka'uru'ampuhan-mo.”* 15 Sanglit kahuman si murayaw pag'antahak,
sakarawat-na si Abraham i nagsa'ad.
16 Si pagsumpa'-na si mga a'a, pirmi mga iya agsabi si arun-na si
addangan nga mas tarapuran kuntra si mga iya bilang tistigos nga ungod
tuman-na i sa'ad, ngan yaynan klasi pagsumpa' i magpu'po' si mga
paraki-paki-na pina'agi si pagpasarig nga ga'i naynan abari'-bari' sa'ad.
17 Si pariho kamutangan, para si mga ti'iridar si nagsa'ad si Abraham,
aruyag i Diyos pagpaklaro gayod si mga iya nga gana' pagliliwatun-
na si katuyu'an-na, sanglit agsumpa' pa liwat iya pagpasarig si sa'ad.
18 Agbuhat-nay to si Diyos basi' agka'araghat gayod kita kam, pina'agi
si duway to nga ga'i pwidi abari'-bari' ngan impusibli sahimullu'an-
na si Diyos, kita kam nga agrarabunos pag'anda' pannagu'an anan si
Diyos pagkuyot si pagla'om nagparu'do' si kita kam. 19 Sanglit yaynan
pagla'om ahimo angkla si kinabuhi'-ta kam nga agsi'it gayod ngan ga'i
aburubantad. Pwira pa sinan, yaynan pagla'om i magbuwan si kita

* **6:14** Gen 22:17

kasiguraduhan nga tisallod kita si gisurusagraduhi lugar damurihan-na
si kurtina 20 kon singnga si Jesus nga makadahulo na pagtunggo para si
kita kam. Sanglit sa'angkun-na i pagkagilalabawi paraghalad hasta si
kahastahan irog si pagkaparaghalad-na si Melquisedec.

7

I Paraghalad

Nag'arunan Melquisedec

1 Ga'i ba' kam akatu'anan kon say si Melquisedec? Addangan iya hadi'
siray si Salem* ngan paraghalad-na liwat iya si Gilalabawi Diyos. Iya i
magtupo' si Abraham pagbalik-na sito kahuman si pagda'ug-na pagpaki-
girra si mga hadi' ngan agbindisyunan-nay to si Melquisedec. 2 Si Abra-
ham may agbuwan si Melquisedec dyis pursyinto si dimu'an sabawa-
na tikang si girra. I karuyag sidngun-na si aron Melquisedec, “hadi' si
pagkamatadong”. Hadi' liwat iya si Salem nga i karuyag sidngun-na,
“hadi' si kamurayaw”. 3 Gana' tatay-na o nanay-na, gana' listahan si
ginikanan-na, gana' liwat panikangan-na o katapusan-na si kinabuhi'-
na ngan irog si Dadi'-na si Diyos agpadayon iya si pagkaparaghalad-na
hasta si kahastahan.
4 Pinsaru-bi ngani' kon day ay i kagamhanan-na. Bisan si Abra-
ham nga ginikanan si nasyun-ta kam agbuwan si iya dyis pursyinto
si sabawa-na tikang si girra! 5 Tara', i maka'anna' dina si bala'od nga
kinahanglan pagkulikta dyis pursyinto i ka'uru'ampuhan-na si Levi nga
mga paraghalad tikang si mga a'a nga mga igkasi-na Hebro bisan pa
kon mga ka'uru'ampuhan-nay to liwat mga a'a si Abraham. 6 Pero si
Melquisedec lugod bisan kon ma'in iya mamat-na si Levi, agkulikta
iya dyis pursyinto tikang mismo si Abraham ngan agbindisyunan-na i
nagsa'aran-na si Diyos. 7 Ngan gana' makaduda nga i magbindisyon mas
gamhanan kuntra si nagbindisyunan. 8 Intumu-bi daw i pagkala'inan-na
si duway to nga aniya' katungud-na pagkulikta si dyis pursyinto. Aniya'
mga kamatayun-na si adday to grupo pero i addangan agpadayon allom
sigon si maka'anna' si Kasuratan. 9 Pwidi liwat kita akapinugad nga si
Levi, i parakulikta si dyis pursyinto, agbayad si dyis pursyinto pina'agi
si Abraham 10 tungod kay ngan pagtupu'-na si Melquisedec si Abraham
bisan kon ma'in pa siray allom si Levi, i similya magmamat si Levi ari na
si puhu'-na si Abraham.

Si Jesus Irog si Melquisedec

11 Kapa'i di' kay kinahanglan pa nga aniya' la'in klasi paraghalad
nagpabawa nga irog dina si pagkaparaghalad-na si Melquisedec imbis
irog si Aaron? Kunta' bali kaklarado si ka'am nga ga'i anmatgas i
kina'iya para magin diyusnon pina'agi si mga paraghalad Levita kay i
nagsibutan-na mga iya kon ay hamok i sakaya-na† si bala'od. 12 Ngan
saklaruhan-ta liwat i adda si mga ga'i sakaya-na kay si uras nga agsalli'

* **7:1** I Salem, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem, ngan i ka'impurtantihan-na sito kay ato sito lugar agtu'inan-na si Diyos si Melquisedec nga ma'in Hebro bilang hadi' pati' paraghalad 800 anyos antis si pagtu'in-na si primiro hadi'-na si Israel pati' si pagtindog si primiro templu-na mismo ato sito lugar. † **7:11** I nagtukoy sakaya-na si bala'od, iya i pagkumpurmi si gawas-na si a'a kon ay i nagmandu'-na si bala'od pero i pangundi'an-na si bala'od hasta pa si pagkaparaghalad Levita kay gana' sito mga iya gahum-na pagsalli' si sallud-na si a'a.

i klasi si pagkaparaghalad, kinahanglan may liwat agsalli' i riglaminto
kon pinapa'i agpadayon to pagkaparaghalad. 13 I nagtukoy nga nag-
pabawa, addangan iya nga ma'in mamat si Levi kundi' mamat dina si
pamilya nga gana' ni addangan magsirbi si altar. 14 Sayod kita nga i
Paragdalum-ta kam mamat dina si pamilya Juda nga gana' nagsabi-na si
Moises mga paraghalad tikang sinan pamilya. 15 Sanglit bali kaklarado
nga kinahanglan gayod nagsalli'an i kada'an pa'agi pagtapit si Diyos
tungod kay aniya' na nagpabawa la'in klasi paraghalad nga irog dina
si kina'iya-na si Melquisedec, 16 addangan nga nagtu'inan paraghalad
ma'in sigon si riglaminto kon say i nagmamatan-na kundi' sigon dina si
kalugaringun-na gahom nga anarutsot anan si kinabuhi'-na nga gana'
kapapara'un-na. 17 Kay ma'in ba' nan iya i maka'anna' si Kasuratan:

Paraghalad kaw hasta si kahastahan,
    irog si pagkaparaghalad-na si Melquisedec.‡

18 Kon sugad, akawara'an gahom i primiro pama'agi tungod kay
maluyay to ngan gana' pulus-na pagtalwas si a'a, 19 kay i bala'od ga'i
akapamatgas si kina'iya-ta. Dungan sinan aniya' paluwa' mas mahaya
pagla'um-ta, nga pina'agi si iya akadugok kita si Diyos.

20 Pwira pa sinan, aniya' pa liwat nagbusngal sumpa'! Gana' gayod
nagbusngal-na si Diyos sumpa' si pagparatu'in-na si ditangnga' bilang
paraghalad, 21 pero si Jesus namay aghuwangan-na si Diyos si pagbusn-
gal ngan pagpinugad-na siray si iya:

Agsumpa' i Paragdalom
    ngan ga'i agsalli' i isip-na,

"Paraghalad kaw hasta si kahastahan."§
22 Ngan tungod sito sumpa', akaklaruhan kita nga kumparar si kada'an,
mas mahalap to pa'agi pagtapit si Diyos nga mismo i kalugaringun-na si
Jesus i nagpatubyan-na pagpasiguro nga atuman to.

23 Siray, kalabbatan i magpansurunud-sunod mga paraghalad tungod
kay i kamatayon i makapugong si mga iya pagpadayon sinan pwisto,
24 pero tungod kay allom si Jesus hasta si kahastahan, pirmaninti may
liwat i pagkaparaghalad-na. 25 Sanglit pwidi iya akatalwas bisan sumi-
ran* si magpamadugok si Diyos pina'agi si iya, tungod kay pirmi iya
allom pagparapakibagaw si Diyos para si mga iya.

26 Da'inan sinan klasi paraghalad i nagkinahanglan-ta kam. Addangan
nga diyusnon ngan gana' makabasol, ata'o paglikay si pagparapakasala',
nagla'in kuntra si mga makasasala' ngan nag'alsa labaw si kalangitan.
27 Ma'in pariho si ditangnga' mga gilalabawi paraghalad, ga'i iya agki-
nahanglan pagpahalad allaw-allaw si nagpanbuno' hayop, ngan ma'in
para dahulo si kalugaringun-na mga sala' mangno para si mga sala'-na
si mga a'a kay sin adda hamok iya agpahalad para si mga sala'-na si a'a
ngan pagpatubyan-na si kalugaringun-na. 28 Maluya i mga gilalabawi
paraghalad nga nagtu'inan sigon si bala'od kundi' i nagtu'inan sigon
si sumpa' kahuman si bala'od, addangan iya Dadi' nga anmatgas na i
kina'iya-na nga agpadayon hasta si kahastahan.

‡ **7:17** Salmo 110:4 § **7:21** Salmo 110:4 * **7:25** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: akatalwas hasta si kahastahan, o ma'in ngani' akatalwas si bisan ay kamutangana.

8

I Gilalabawi Paraghalad

si Baha'o Pa'agi

Pagtapit si Diyos

1 Kon akalanat kam si nagbararagawan-ta, andam na kam pag'alagad
si pinaka'impurtanti surumatun-ko si ka'am: Aniya' na gilalabawi
paraghalad-ta kam nga awinan si iya i dimu'an nagbararagawan-ta
kam. Awiray iya agtingkulo' si banda kawanan si trunu-na si Ha-
rangdon ari si langit, 2 ngan agsirbi si pangngangampu'an ari, i ungod
pangngingistaran-na si Paragdalom nga iya mismo i magtindog, ma'in i
a'a.
3 Padayon ako pagpasarig si isip-bi pina'agi si pagparapaku-
rukumparar. Kada gilalabawi paraghalad nagtu'inan pagpahalad mga
rigalo pati' mga nagpanbuno' hayop sanglit angay may liwat hamok nga
aniya' nagpahalad-na si nagtukuy-tay to kam ato gilalabawi paraghalad.
4 Kon ato hamok iya si kalibutan, ga'i na kunta' iya pwidi nga magin
paraghalad pa tungod kay aniya' na dina mga a'a nagmandu'an-na si
bala'od pagpahalad si mga rigalo. 5 I pangngangampu'an nagsirbihan-
na sito mga a'a day ritratu-na hamok ngan aniya' pagkapuruparihu'an-
na si sari'i si langit. Ada'inan nan kay ngan tirindugun-na pa hamok si
Moises i pangngingistaran-na tulda si Paragdalom, agpada'anan-na iya
sito: “Pasiguruhon nga irug-mo i nagpakulaw si ka'aw ari si bukid.”*
6 Kundi' intumu-bi daw i kahalap-na si nag'irugan. Intumu-bi liwat nga
agtangnga' si Jesus si Diyos pati' si a'a basi' aniya' pa'agi pagtapit si Diyos
nga mas mahalap kuntra si dati pa'agi kay mas mahalap i mga sa'ad
magpundar sito. Kon sugad kon da'inan i kalabaw-na sito pa'agi, iya
may liwat i kalabaw-na si trabaho nag'aku'-na si Jesus pagmangno sito
kuntra si trabahu-na si ditangnga' paraghalad pagmangno si dati.
7 Ngan ma'in na kunta' ministir nga agkinahanglan pa manunod
kon gana' pangundi'an-na si dahulo pagkasarabutan kon pinapa'i i a'a
pagtapit si Diyos 8 pero kinaklaruhan nga aniya' kay mismo i Diyos
magpakulaw si pagdisgustu-na si mga a'a pina'agi si pagpinugad:
“Si titakka allaw,” lingun-na si Paragdalom,
“aniya' baha'o pa'agi pagtapit si ako
nga tigpasunud-ko si mga ka'uru'ampuhan-na si Israel
ngan da'inan may si mga ka'uru'ampuhan-na si Juda.
9 Ma'in na pariho si pa'agi pagtapit si ako nga tigpasunud-ko si mga
ginikanan-na
ngan paggiya-ko si mga iya pagawas si Ehipto,
tungod kay ga'i mga iya agpadayon pagtapod sinan pa'agi nga
tigpasunud-ko,
ngan ako may patalikot si mga iya,” lingun-na si Paragdalom.
10 “Patangnga'-ko i bala'od anan si mga pamurubu'ut-na
ngan patanum-ko anan si mga inisipan-na
kay iyay nan dina i pa'agi pagtapit si ako nga tigpasunud-ko si mga
ka'uru'ampuhan-na si Israel
kahuman sinan panahon,” lingun-na si Paragdalom.
“Ako i Diyos nag'ampu'an-na mga iya,

* **8:5** Exo 25:40

ngan mga iya may i mga ginsakupan-ko.
11 Sinan uras, ma'in na ministir si a'a pagturo' si kaparihu-na
o pagpinugad si bugtu'-na, ‘Angilalaha si Paragdalom’
tungod kay mga iya dimu'an angilala si ako
tikang si pinaka'ubos pada'iray si pinakalabaw.
12 Ada'inan nan kay pasaylu-ko i mga karat'an-na,
ngan ga'i na intum-ko bisan sumiran pa i mga sala'-na mga iya.”†
13 Kon sugad, si paggamit-na si Diyos si allingon “baha'o” pagtukoy si pa'agi pagtapit si iya, agpaklaro nga gana' na pulus-na si dati pa'agi, ngan bisan ay nga gana' na pulus-na pati' kada'an na, ga'i agliyat awara' na.

9

I Pa'agi Pag'ampo' si Diyos

ato si Kalibutan

1 Para kinakulawan i pag'alagad-na mga iya si dati pagkasarabutan-na si Diyos kon pinapa'i pagtapit si iya, aniya' nagpumwan-na mga tugon siray kon pinapa'i pag'ampo' si Diyos ngan aniya' liwat makigtindug-na pangngangampu'an ato si kalibutan. 2 I nagpatunggu-na mga iya tulda aniya' pangngagihan-na nga dikurtina ngan i kina'anda'an sallod si primiroy to kwarto, iya i pamma'anna'an si lampara, i lamisa pati' i sagrado pan ngan nag'arunan to i Sagrado Lugar. 3 Damurihan si kaduwa kurtina aniya' namay kwarto nga nag'arunan i Gisurusagraduhi. 4 I mga inanna' nga aniya' kalabtanan-na ato, iya i uru'altar nagluknuran bulawan nga pannunuburan insinso pati' i kaban nagluknuran bulawan hasta si sallod nga pangngisihan si mga inanna' pagpa'intom si pagkasarabutan. I nagpa'isi ato, iya i bulawan pakattan nag'anna'an si karakanon nag'arunan manna,* i magsaringsing bastun-na† si Aaron, pati' i mga malambo bato kon singnga nagpamarka i mga kasugu'an.‡ 5 Dyata' si kaban aniya' nagpa'anna' mga kirubin pagriprisintar si magpanburubungyod pirmi si magsana'ag maka'angayan danta'. I mga pakpak-na sito aglandong yungod si takop kon singnga nagpapispis i laha'-na si mga hayop magpakalugtukan si kasina-na si Diyos si mga sala'.

Kundi' ambanan-ta kam dahulo i pagbagaw sito nga nagsa'adda-adda gayod 6 basi' akapanginano kita kam kon pinapa'i pagtuman si mga tugon. Ngan hamis na i mga inanna' sallod si pangngangampu'an tulda, pirmi pasallod i mga paraghalad si primiro kwarto pagbuhat si mga pangallaw-allaw trabahu-na. 7 Kundi' i gilalabawi paraghalad hamok i pwidi makasallod si kaduwa kwarto ngan nagtugot to adda hamok allaw si kada ta'on. Pirmi iya agbawa laha' pagpahalad: Primiro para si mga sala'-na pag'andam si kalugaringun-na katungdanan mangno para si pagkamakasasala' nga unob§ si dimu'an ka'aha'an.

† **8:12** Jer 31:31-34 * **9:4** I nagpa'intom si manna, iya i pagpanginanu-na si Diyos si pangallaw-allaw kinahanglanun-na mga iya. Kulawin si Juan 6:31,49,58. † **9:4** Anaringsing i bastun-na si Aaron ngan pagdiri'-na siray si mga a'a si pagkaparaghalad-na. Agpamatu'od nan nga ga'i agtugot i Diyos si bisan say hamok magtunggo bilang paraghalad. ‡ **9:4** Si Grikuhanon: batu-na si pagkasarabutan, ngan i nagpa'intom si bato, iya i mga surunurun-na mga iya pagpakulaw si pag'alagad-na mga iya si pagkasarabutan. § **9:7** Si Grikuhanon: i mga ka'ignurantihan-na, ngan i nagtukoy sinan i kabug'usan-na si mga ma'in tinuyo' sala' nga paluwa' anan si a'a tungod si dati sa'iridar-na si kina'iya-na si Adan.

8 Pina'agi sinan buruhaton si kada ta'on, agpasayod i Espirito Santo
nga ga'i pa agpakatu'an-na si Diyos i pa'agi nga pwidi akasallod i mga
a'a si Gisurusagraduhi* basta agtunggo pa i primiro kwarto huwang i
ka'agsuban nagparabuhat ari. 9 Pina'agi si pagkukulaw sinan buruha-
ton, kunta' saklaruhan-na si mga a'a si ina'anto panahon i nagtukoy
nga kamatu'uran. I karuyag sidngon nga ga'i a'ala' i duda-na si a'a nga
sala'an pa iya pina'agi si pagpahalad mga rigalo pati' mga nagpanbuno'
hayop. 10 I mga tugon parti sinan mga buruhaton huwang na i parti si
pagkakan, pag'inom pati' i pala'in-la'in sirimunyas nga anlimpyo i a'a
si pangulawan-na si Diyos, yaynan dimu'an agpanginano si gawas-na
si a'a tubtob hamok si pagtakka-na si panahon to ina'anto kon singnga
nagparahamis na i dimu'an.

I Laha'-na si Kristo

11 Pero ngan panakka-na si Kristo bilang gilalabawi paraghalad† nga
magpatuttot si kita si mga kahalapan nga atiya' na, diritso iya pasallod
si mas mahalap ngan gana' pangundi'an-na pangngingistaran nga ma'in
hinimu-na tulda si a'a, karuyag sidngon nga ga'i kina'anda'an ato si
kalibutan. 12 Ga'i iya pasallod nga i laha'-na si mga kanding pati' mga
nati-nati baka i nagbawa-na lugod pasallod iya si Gisurusagraduhi sin
adda hamok nga i kalugaringun-na mismo laha' i nagbawa-na ngan
tungod sinan buhat, awinan si iya i kasarigan nga agbayaran-na na i
paglukat si dimu'an mga a'a hasta si kahastahan.

13 Aniya' pa adda pa'agi pagpasabot sito. Intumu-bi nga pwidi
ag'andam pagdugok si Diyos i mga a'a nga ma'in kuno' limpyado pina'agi
si pagpa'awas si laha'-na si mga kanding o ma'in ngani' si mga bu-
takal baka ngan pina'agi liwat si pagpapispis si tinunaw agbun-na si
tarnira baka. Kon akalimpyahan mga iya si gawas pina'agi sinan,
14 iya pa ba' i matuman pina'agi si laha'-na si Kristo nga maka'ala' si
duda-ta nga aniya' pa baratunun-ta kam si mga buhat nga akaguyod
pada'iray si kamatayon nga bulag si Diyos basi' akasirbi kita kam si
gana' kamatayun-na Diyos! Agpahalad-na si Kristo i kalugaringun-na
nga gana' pangundi'an-na pada'iray si Diyos pina'agi si pagpasarig-na si
Espirito mag'ayop si iya hasta si kahastahan.‡

15 Tungod sinan, si Kristo i magtangnga' si Diyos pati' si a'a para
aniya' baha'o pa'agi pagtapit si Diyos basi' i nagpangagda-na si Diyos
agpaka'angkon si nagsa'ad-na mga iriridaron hasta si kahastahan.
Ada'inan nan tungod kay amatay iya bilang panlulukat basi' aniya'
makapalibri si mga sala' bisan pa i nagbuhat si uras nga nagsunod pa i
dati pa'agi. 16 Ngan kinahanglan nga aniya' mamatay kay bisan sumiran
aghimo da'ito klasi pagkasarabutan, kinahanglan aniya' nagpa'intriga
burunu'on pagpasarig si pag'alagad-na si padurudambila', 17 ngan basta
minatay na i magpasarig ga'i nayto gayod pwidi nagsupak ma'in pariho
kon allom pa nga pwidi pa kaw pasibog.§ 18 Sanglit ngani' bisan si
primiro pagkasarabutan, ga'i akaprubitso i a'a si katungod pagtapit si

---

* **9:8** I nagtukoy Gisurusagraduhi, ma'in hamok i kaduwa kwarto si pangngangampu'an tulda (kulawin si birsikulo 3 pati' 25) kundi' hasta liwat i prisinsya-na mismo si Diyos ari si langit (kulawin si birsikulo 12). † **9:11** I nagtukoy panakka-na si Kristo bilang gilalabawi paraghalad, iya i kamatayun-na ari si kudos. ‡ **9:14** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pada'iray si Diyos sigon si gahum-na si kalugaringun-na Espirito nga agpadayon hasta si kahastahan. § **9:17** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi:

Diyos hasta nga gana' nagpa'awas laha'. 19 Ngan pagpakatu'an-na si
Moises si dimu'an mga a'a si kada kasugu'an anan si bala'od, agbawa iya
laha'-na si nati-nati baka nga nagpasalakot si buwahi'. Agpapispis-nay
nan si nilikid sinurat bala'od pati' si dimu'an mga a'a pina'agi si paggamit
si tungkay-na si hisop nga nagpapakkusan si nagpapiyat barahibu-
na si karniro. 20 Agbuhat-nay nan dungan si pagpinugad, “Iyay to i
laha' magpasarig si pa'agi pagtapit si Diyos nga nagmandu'-na si ka'am
pagsunod.”* 21 Ngan si la'in uras namay, agpispisan-na liwat laha' si
Moises i pangngangampu'an tulda pati' i dimu'an nga aniya' kalabtanan-
na si pag'ampo' sallod sito. 22 Si kamatu'uran, sigon si bala'od nagk-
inahanglan paggamit laha' para ahimo limpyado si pangulawan-na si
Diyos haros i dimu'an ngan kon gana' laha' nagpaturo', gana' may liwat
kapasayluhan.

23 Sanglit kinahanglan nga magin limpyado i bisan ay nga nagpa'irog
si mga langitnon inanna' pina'agi si da'inan klasi nagpahalad pero
kinahanglan nga anmas pa sinan i nagpahalad para anlimpyo i mga
sari'i si langit nga aka'alupan siray si sala'-na si a'a. 24 Akatu'anan kita
kam sinan kay ma'in i pangngangampu'an nga tinindug-na si a'a nga
nag'irog hamok si ungod gayod pangngangampu'an i nagsalluran-na
si Kristo kundi' pasallod gayod iya mismo si sari'i si langit basi' iya i
magparapakibagaw atubang si Diyos para si kita kam. 25 Ga'i liwat
iya pasallod si langit pagpahalad uru'utro si kalugaringun-na pariho
si nagparabuhat-na si gilalabawi paraghalad si kada ta'on pagsallod si
Gisurusagraduhi nga agbawa laha' pero ma'in kalugaringun-na. 26 Kon
da'inan sinan, kinahanglan kunta' si Kristo agsakit si malabbat bisis
tikang pa ngan paghimo si kalibutan. Pero ma'in da'inan sinan. Lu-
god manatu'o iya sin adda hamok sallod si ina'anto kapanahunan kon
singnga matapit na i katapusan. Pada'ito iya pagpara' si gahum-na si
sala' pina'agi si pagpahalad si kalugaringun-na. 27 Pariho si bisan say
aha'a nga amatay sin adda hamok mangno kahuman sinan husgaran-
na iya si Diyos, 28 si Kristo may liwat amatay sin adda hamok ngan
pagpahalad-na si kalugaringun-na pagpara' si mga sala'-na si mga a'a,
ngan si kaduwa bisis tipada'ito iya nga gana' na kalabtanan-na si sala'
kundi' para dina si mga katalwasan-na si mga magparapanimulat si iya.

10

Aghalad si Kristo Sin Adda Hamok para si Dimu'an

1 I sa'ambit-na kamutangan si magpansunod si bala'od day ritratu-
na hamok si mahalap kamutangan nga titakka, ma'in nga iya naynan
mismo i nagpanimulat. Sanglit tungod kay i sahimu-na si bala'od
pagpakinda hamok pero ga'i akapagusto, ga'i to pwidi akapamatgas
si kina'iya-na si a'a nga padugok si Diyos pina'agi si pagpahalad nga
nagburubwilta kada ta'on. 2 Klarado nga ga'i nan akapamatgas kay
kunta' pahuway na mga iya si kahahalad si mga nagpanbuno' hayop
kon ungod nga i magpara'ampo' akahugasan na si mga sala'-na hasta
si kahastahan ngan ga'i na kunta' iya angabat pa si baratunon si sala'.
3 Pero yaynan mga paghalad pagpa'intom nan dina si mga iya kada ta'on
si mga sala'-na, 4 tungod kay i laha'-na si mga butakal baka pati' si mga
kanding, impusibli nga aka'ala' si sala'.

* **9:20** Exo 24:8

5 Sanglit ngan pada'itu-na si Kristo si kalibutan, agpinugad iya,
“Ga'i kaw aruyag si nagpanbuno' hayop pati' i ditangnga' pa nagpamahalad pagpasalamat,
lugod ag'andaman-mo ako puho'.
6 Ngan da'inan may, ga'i kaw alipay si nagpamabar'og hayop
pati' i nagpanbuno' para apasaylo i sala'.
7 Mangno agpahalling ako, ‘Atiya' ako Diyos,
pada'ito ako pagtuman si katuyu'an-mo*
sigon si maka'anna' si nilikid sinurat hi'unong si ako.’ ”†
8 Primiro agpinugad iya, “Ga'i kaw aruyag si nagpanbuno' hayop pati' i ditangnga' pa nagpamahalad pagpasalamat, ngan gana' makapalipay si ka'aw si nagpamabar'og hayop pati' nagpanbuno' para apasaylo i sala'” bisan kon agmando' i bala'od pagbuhat sito. 9 Mangno agpinugad iya, “Atiya' ako, pada'ito ako pagtuman si katuyu'an-mo.” I karuyag sidngon nga agpara'-na na i kada'an ngan agpasalli'-na i baha'o. 10 Sanglit tungod kay maynan katuyu'an agtuman-na si Jesu-Kristo, akahugasan i mga sala'-ta kam pina'agi si pagpahalad-na si kalugaringun-na puho' sin adda hamok.
11 I kada paraghalad kinahanglan allaw-allaw agtunggo pagtuman si mga rilihuso buruhatun-na ngan agburubwilta iya pagpahalad si pariho hamok klasi nagpanbuno' nga ga'i may hamok aka'ala' si sala'. 12 Pero la'in gayod i nagbuhat-na si nagbararagawan-tay to kam paraghalad kay ngan paghalad-na sin adda para apasaylo i sala' hasta si kahastahan, aningkulo' dina iya si kawanan-na si Diyos. 13 Tikang siray uras, agpara'antahak iya tubtob nga sapama'ubus-na si Diyos i mga kuntra-na pa nga day pannungtungan-na, 14 tungod kay pina'agi si adda hamok paghalari-na, agpamatgas-na hasta si kahastahan i kina'iya-na si mga a'a nga magpakahugasan pirmi si mga sala'-na.
15 Hasta liwat i Espirito Santo agpamatu'od si kita kam hi'unong si maka'anna' si Kasuratan siray. Primiro agpa'intom iya:
16 “Patangnga'-ko i bala'od anan si mga inisipan-na,
ngan patanum-ko anan si mga pamurubu'ut-na
kay iyay nan dina i pa'agi pagtapit si ako nga tigpasunud-ko
kahuman sinan panahon,” lingun-na si Paragdalom.‡
17 Agpa'intom pa liwat iya:
“I mga sala'-na mga iya pati' i mga mara'at binuhatan-na
ga'i na intum-ko bisan sumiran pa.”§
18 Ngan kon nagpamasaylo nayto, ay pa may i nagparabunu'an panhahalad para si sala'?

I Ga'i Paglabba si Pagla'om

19 Sanglit mga kabugtu'an, gana' kasipug-ta pagdugok si Diyos tungod kay libri na kita kam pagsallod si Gisurusagraduhi Lugar pina'agi si laha'-na si Jesus. 20 Iyay nan i baha'o pa'agi nga akapatuttot si ungod kinabuhi' pati' i pa'agi pagwasi' si kurtina* nga gana' la'in kon ma'in

* **10:7** I nagtukoy katuyu'an-na si Diyos, gana' la'in kon ma'in nga kinahanglan amatay si Kristo para apasaylo i mga sala'-na si mga a'a. † **10:7** Salmo 40:6-8 ‡ **10:16** Jer 31:33 § **10:17** Jer 31:34 * **10:20** I puhu'-na si Kristo nagpapariho si kurtina kay i a'a ga'i akasallod si Gisurusagraduhi Lugar kon ma'in pina'agi sinan puho' pariho may nga i gilalabawi paraghalad ga'i akasallod ari kon ga'i iya ag'agi si kurtina.

i puhu'-na mismo. 21 Ngan tungod liwat kay aniya' paraghalad-ta
kam nga bali kapambihira nga magmangno si panimalay-na si Diyos,
22 pusukado kita kam pagparadugok si Diyos nga kinasing-kasing gayod
huwang i kasiguraduhan si pagtu'o kay human na kita aka'angkon
si murayaw pamurubu'ot ngan pagbunyag si kita.† 23 Kunta' ga'i
kita kam palabba si kasiguraduhan si pagla'om nga nagbusngal-ta na
atubang si kalabbatan tungod kay tangkod i magsa'ad si kita kam.
24 Lugod, pirmi isip-ta kon pinapa'i-ta pagpukaw si igkasi-ta hi'unong si
paghigugma' pati' pagbuhat mahalap. 25 Kunta' ga'i kita kam pahuway
pag'atindir si pagtiriripon nga iya i sagara'an-na na si ditangnga', lugod
agsi'uru'araghatay kita kam labihan na kay sayod kam nga matapit na i
Allaw.‡
26 Kon agtuyo' kita kam pagparasunod si sala' pama'agi§ kahuman
akumplito i kata'u-ta kon ay i kamatu'uran, ga'i na kita akaprubitso pa
si panhahalad pagpara' si sala'-ta kam 27 ngan i mabilin na hamok si
kita, iya i makangingirhat pag'antahak si paghusgar pati' si mag'arab-
arab api nga tarakkahan-na si mga kuntra-na si Diyos.* 28 Intumu-
bi nga bisan say i magsupak si bala'ud-na si Moises, nagmatay nga
gana' kurukalu'uyay sigon si pagpamatu'ud-na si duwangan o tallun-
gan tistigos. 29 Tara', ma'in ba' siguro anmas pa i kastigo si a'a kon
agturutum'akan-na i Dadi'-na si Diyos, kon day gana' hamok si iya i
sagrado laha' nga kasarigan si pa'agi pagtapit si Diyos nga nagpahugas si
sala'-na, ngan kon agparapangudyut-na i Espirito nga magparaparu'do'
si iya si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos? 30 Ngan sayod kita
kam si magpinugad nga, “Tawa'-ko i pagkastigo, ako i mamulos,”† ngan
agpinugad liwat iya, “Husgaran-na si Paragdalom i mga ginsakupan-
na.”‡ 31 Bali kamakangingirhat kon satulu-na kita si urong si gana'
kamatayun-na Diyos.
32 Intumu-bi daw i mga palabay allaw kahuman nga akasana'agan
kam kon ay i kamatu'uran, i mga allaw nga ga'i kam aburubantad bisan
atubang si maliyat pagti'os bisan singnga kam pa'arop. 33 Aniya' mga
uras nga mismo ka'am i nagparapamakamalu'an pati' nagparapamasak-
itan atubang si ka'aha'an ngan aniya' namay mga uras nga palugno'
kam hamok si mga nagparapamakamalu'an pati' nagparapamasakitan.
34 Agduyugan-bi i mga priso ngan andam kam pag'ako' kon nagbawi'an
kam si dimu'an tawa'-bi tungod kay akatu'anan kam nga aniya' tawa'-bi
nga mas mahalap ngan agpadayon hasta si kahastahan.
35 Sanglit dakam agtapuki-bi i kasiguraduhan-bi, kay sigurado nga
mahaya i primyu-bi. 36 Kinahanglan kam agpadayon pag'ilob basi'
kahuman si pakatuman-bi si katuyu'an-na si Diyos, sakarawat-bi i mga
nagsa'ad-na. 37 Kay aka'anna' si Kasuratan i nagpahalling-na si Diyos nga
ma'in na pira,

---

† **10:22** Si Grikuhanon: kay human na nagpispisan i kasing-kasing-ta kam paghugas si duda-ta nga aniya' pa baratunun-ta ngan human na liwat nagpandi i puhu'-ta kam si pinakamatallang buwahi'. ‡ **10:25** Aniya' duwa pagsabot si nagtukoy ato ‘Allaw’. I adda, iya i pagbungkag si Jerusalem si ta'on 70 AD; ngan i adda pa, iya i pagpada'itu-na gihapon si Kristo. § **10:26** Si Grikuhanon: agpadayon kita kam si tinuyo' pagparapakasala', ngan i nagtukoy sinan i pagdiri' si pagdalum-na si Kristo hasta pa nga iya hamok i pa'agi pagtapit si Diyos. Kulawin si birsikulo 29 i da'inan klasi mga sala'. * **10:27** I nagtukoy kuntra-na si Diyos, iya i mga a'a nga magpantuyo' pagparasunod si sala' pama'agi. † **10:30** Deut 32:35 ‡ **10:30** Deut 32:36; Salmo 135:14

“Titakka na i tipada'ito ngan ga'i iya ag'atraso.
38 Kundi' antis sinan, i a'a nga matadong pina'agi si pagtapud-na si
ako, akaprubitso si ungod kinabuhi'.
Pero i a'a nga abawa si katalaw pag'agi sinan lalan,
sigurado nga ga'i ako alipay si iya.”§
39 Kundi' ma'in kita kam huwang sinan mga a'a nga ga'i na kalappa si
mga katalaw-na hasta nga agkamaratay bulag si Diyos, lugod huwang
kita kam dina si mga magpadayon pagtapod hasta nga agkataralwas.

11

I Pagtapod si Diyos

1 Ay di' i pagtapod? I pagtapod, iya i pagsiguro si mga pagla'um-ta
pati' pag'ako' si mga ga'i sakulawan-ta. 2 Aniya' mga a'a si kada'an mga
panahon nga aghimu-na si Diyos suruklan i klasi si mga pagtapud-na
3 pariho si kita kam nga akasayod tungod si pagtapud-ta nga i kalibutan
pati' i kalangitan ahimo pina'agi si allingun-na si Diyos ngan tungod
sinan, akasayuran liwat kita nga bisan ay nga kinakulawan ga'i ahimo
tikang si dati kinakulawan.
4 Intumu-bi daw si Abel. Tungod si pagtapud-na, mas angay si
pangulawan-na si Diyos i nagpahalad-na kuntra si tawa'-na si Cain. Kon
sugad, tungod si pagtapod, ahimo iya suruklan si adda matadong a'a
ngan pagdayaw-na si Diyos si mga nagpamahalad-na. Ngan tungod
liwat sinan pagtapod, hasta ina'anto kinabati'an pa i busis-na* bisan kon
maliyat na iya minatay.
5 Tungod si pagtapod, awara' si Enoc ato si kalibutan ngan ga'i iya
ag'agi kamatayon. Ga'i na iya kina'anda'an tungod kay agpabaya'-
na na iya si Diyos. Myintras iya nagpabaya', aghimu-na iya si Diyos
suruklan si mga a'a sinan panahon. 6 Ngan kon gana' i pagtapod,
impusibli pagpalipay si Diyos, tungod kay bisan say nga padugok si iya,
kinahanglan dahulo agtutu'o nga ungod aniya' Diyos mangno agtutu'o
nga agparaprimyo iya si bisan say nga agpara'anda' si iya.
7 Tungod si pagtapod, amati' si Noe bawa i katahap si nagpada'an-
na si Diyos titakka hinabo' nga ga'i pa kinakulawan. Agtindog iya
arka pagsalbar si pamilya-na. Kon sugad, tungod si pagtapud-na, dati
na kinakulawan nga paratukan i dimu'an a'a si kalibutan kundi' iya
may i makaprubitso si klasi si pagkamatadong nga a'angkon pina'agi si
pagtapod.
8 Tungod si pagtapod, amaya' dayon si Abraham ngan pangagda-na si
iya si Diyos pada'iray si lugar nga papa'iridaron si mga ka'uru'ampuhan-
na si maliyat pa panahon bisan kon ga'i iya akatu'anan kon singngay
nan. 9 Tungod si pagtapod, awili iya pag'istar ari si lugar nga nagpasa'ad
hamok si iya bisan kon akapariho hamok iya si sampi si dayuhan
nasyon. Ag'istar hamok iya si mga payag-payag tulda ngan da'inan liwat
sinan i titakka kamutangan-na si dadi'-na Isaac pati' si ampu-na Jacob
nga naglatayan-na si sa'ad nga i mga ka'uru'ampuhan-na i magtagtawa'
si nasyon. 10 Ag'ilob iya sinan tungod kay agparapanimulat dina iya
si syudad nga gana' kabubungkagun-na tungod kay mismo i Diyos i
magplano pati' magtindog.

§ **10:38** Hab 2:3,4 * **11:4** I nagtukoy busis-na, iya i pagpalaku-na bulos si Abel si Diyos tungod si pagmatay-na si iya si Cain. Kulawin si Gen 4:8-10.

11 Tungod si pagtapod, bisan kon maktong na si Abraham ngan si Sara
may ga'i agdadi' tungod kay aniya' dipirinsya-na, agkilala-na si Abraham
nga tangkod i magsa'ad si iya sanglit akadadi' gihapon iya. 12 Bisan
kon akapariho naynan a'a si minatay tungod si kamaktung-na, agtikang
anan sinan a'a a'allom i mga ka'uru'ampuhan nga akapariho kalabbat si
mga bitu'on ari si langit nga ga'i a'isip pariho si baybay ari si baybayon.
13 Yaynan dimu'an mga a'a ga'i palabba si mga pagtapud-na bisan si
mga kamatayun-na. Ga'i liwat mga iya agpakakarawat si mga nagsa'ad-
na si Diyos, pero sapantawan-na naynan mga iya si katalahan ngan
malipayon mga iya si pagdadara'un-na sinan. Agpan'ako' mga iya nga
mga dayuhan hamok pati' sampi ato si kalibutan. 14 I mga a'a nga
akapinugad sinan, agpamatu'od hamok nga agparapanhingyap mga iya
si nasyon nga mga kalugaringun-na gayod. 15 Kon a'awil pa kunta' mga
iya si mga tinaliwanan-na nasyon, masayon hamok si mga iya i pagbalik.
16 Pero ga'i. Lugod agparapanhingyap dina mga iya si mas mahalap
pa nasyon, i langitnon. Sanglit ga'i akabuwan kamamalu'an si Diyos i
pag'aku'-na mga iya si iya bilang mga Diyus-na kay aniya' na nag'andam-
na syudad para si mga iya.
17 Tungod si pagtapod, awili si Abraham pagbuno' si dadi'-na Isaac
bilang panhahalad ngan pagpurbar-na si iya si Diyos. Kadiki'itan na
hamok sabunu'-na i gana' makapariho† dadi'-na bisan kon sakarawat-na
i sa'ad-na si Diyos 18 pina'agi sinan dadi' kay agpinugad-na iya, “Pina'agi
si Isaac, akilala i minamat-mo.”‡ 19 Anakka si isip-na si Abraham
nga aniya' gahum-na si Diyos pagbanhaw ngan kon akasayuran kita
si malalom karuyag sidngon, akapinugad kita nga mismo siray allaw
akabalik si iya i mabanhaw Isaac.
20 Tungod si pagtapod, agpalako si Isaac si Diyos si kabubuwasun-na
si Jacob mangno i para si Esau.
21 Tungod si pagtapod, ngan tikamatay na si Jacob, agpalako iya
si Diyos si kabubuwasun-na§ si duwangan dadi'-na lalla si Jose ngan
ag'ampo' iya dungan si pagpatukod si bastun-na.
22 Tungod si pagtapod, ngan tikamatay na si Jose, akapahalling iya
hi'unong si titakka pag'amban-na si mga a'a-na si Israel si Ehipto ngan
agmando' iya pagbawa si mga ta'ulang-na.
23 Tungod si pagtapod, sallod si tallo bulan tikang si ka'allum-na si
Moises, agtagu'-na iya si mga mahanak-na tungod kay agpakakulaw mga
iya nga bali iya kalalaki dadi'-dadi' ngan ga'i mga iya agkataralaw si
mandu'-na si hadi'.
24 Tungod si pagtapod, ngan bag'ong tubo' na si Moises, ga'i iya aruyag
nga agpadayon pa i pagkakilala si iya bilang dadi'-na si prinsisa, i dadi'-
na si Paraon. 25 Agpili' dina iya nga nagmaltratar huwang si mga a'a-
na si Diyos kuntra i pagprubitso si kali'-kali' kalipayan si pagtalikot si
Diyos.* 26 Para si iya, mas mahalap pa kon ag'antos iya si mga pagtamay

† **11:17** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i sulo dadi'-na. Iyay nan i allingon naggamit pagtukoy si Jesus ari si Juan 1:14,18; 3:16,18 kay pariho si Jesus nga gana' la'in sapabawa-na si Tata' pagtalwas si kalibutan, gana' may liwat la'in sapahalad-na si Abraham pwira si Isaac. ‡ **11:18** Gen 21:12 § **11:21** Si kabatasanan-na mga iya, agpalako si Diyos si Jacob para si kabubuwasun-na si duwangan dadi'-na lalla si Jose pag'ako' si duwangan ampu-na, nga kas Efraim pati' Manase, bilang kalugaringun-na mga dadi'. Kulawin si Gen 48:8-20. * **11:25** Si Grikuhanon: kalipayan-na si sala'.

hi'unong si pagduyog si Tinu'inan Mannanalwas kuntra kon satawa'-na i kayamanan si Ehipto. Anakka iya sinan isip tungod kay agtitili' iya si kararawatun-na primyo.

27 Tungod si pagtapod, ga'i iya agruha-duha pag'amban si Ehipto
ngan ga'i agbali-bali-na i kasina-na si hadi'. Akapadayon iya pagti'os
tungod kay sakulawan-na i addangan nga ga'i kinakulawan. 28 Tungod
si pagtapod, agtuman-na i kinahanglanon si titakka Paglabay† bawa i
pagpapispis si laha', basi' i anghel si kamatayon ga'i aglabot si kada
suhag-na si mga a'a-na si Israel.

29 Tungod si pagtapod, agpakabalatas i mga a'a si Piyat Kalawot nga
akapariho hamok si hubas, pero ngan pangirug-na si mga taga Ehipto,
diritso agkarilimbo.

30 Tungod si pagtapod, atimpag i kuta' si syudad Jerico kahuman-na
si mga a'a paglibut-libot si gawas-na sallod si pito' allaw. 31 Tungod
si pagtapod, ag'istimar-na siray si Rahab nga magparapabayad danda
ari siray syudad i mga ispiya nagpabawa-na si mga a'a-na si Israel.
Ngan tungod sinan buhat, ga'i akahuwang si Rahab pagmatay si mga
masinupakon si Diyos.

32 Ngan ay pa ba' i papatambahun-ko pagsumat? Gana' na uras-ko
pagsumat hi'unong kas Gideon, Barak, Samson, Jepte, David, Samuel
pati' si mga paragsumat. 33 Tungod si pagtapud-na mga iya, agda'og
mga iya pagpakigirra si mga ginhadi'an ngan akapalangngan mga iya
si pantay pagtratar hasta nga aniya' sa'angkun-na mga iya si nag-
pasa'ad nasyon. Aniya' si mga iya makapugong si bawa'-na si mga
liyon, 34 makalupig si kapanas-na si mag'arab-arab api, makalikay si
kamatayon si ispada. Bisan kon maluya mga iya, ahimo mga iya nga
mga makusog, gana' si mga iya makagahos pagpakigirra ngan lupig-na
mga iya i kasundaluhan-na si la'in mga nasyon. 35 Tungod si pagtapod,
aniya' mga danda nga agpakahuwang gihapon si mga minatay-na nga
magkabaranhaw.

Aniya' liwat mga a'a nga awili na hamok nga nagkastigo kuntra
nga akalibri si kamatayon tungod kay aruyag dina mga iya nga ag-
paka'angkon si mas mahalap kamutangan si pagkabanhaw. 36 Aniya'
nga nagparasamyangan pati' nagparalatigo ngan aniya' may nagkadi-
nahan pati' nagpanpriso. 37 Aniya' nga nagpanalutugan, naglagadi' si
singli', pati' nag'ispada pagmatay. Kalabbatan i magpan'ibakwit ngan
anit-na hamok si karniro pati' kanding i mga badu'-na. Hanga' na mga
iya agpakapanasan si uras, nagparapamasakitan tungod si pagtu'o ngan
nagmaltratar, 38 kundi' si kamatu'uran, gana' ato si kalibutan nga angay
pagpakibiyo' sinan mga a'a. Agparalibut-libot mga iya si mga disyirto
pati' si mga kabubukiran ngan agparatago' si kakwiba-kwibahan pati' si
mga luwang.

39 Yaynan dimu'an mga a'a agpakakarawat si pagdayaw-na si Diyos
tungod si mga pagtapud-na, bisan kon gana' si mga iya magpakakarawat
si nagsa'ad-na langitnon nasyon. 40 Aniya' na andang planu-na si Diyos

† **11:28** I pagtuman-na si Moises si kinahanglanon si titakka Paglabay, iya i tinikangan-na si pagsilibrar-na si mga Hebro si pyista pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an suhag dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

nga sakop kita kam ngan ga'i mga iya anggasi si kahalap-na sinan kay akatakka hamok mga iya si hul'os kamutangan‡ dungan si kita kam.

12

Agswitu-na si Diyos
i mga Dadi'-na
Sant 1:2-18; 1Ped 4:12-19

1 Sanglit tungod kay nagpalibutan kita kam si da'inan kalabbat mga
tistigos pag'aghat si kita kam hi'unong si pagtapod si Diyos, kunta' ga'i
kita kam pahuway paglalahi si lalan nagpalalahi'an-na si Diyos si kita
kam. Si pagpakirumba-ta kam, tapukan-ta kam i bisan ay nga aka'ulang
hasta pa i sala' nga magparagagapos si kita kam. 2 Kunta' i pangulawan-
ta kam agbungyod pirmi ari si Jesus nga magdahulo paghimo lalan si
pagtu'o ngan magpamatgas si pagtapud-ta kam. Tungod si kararawatun-
na kalipayan, ag'antos iya si pagpapako' si kudos ngan ga'i agbali-bali-na
i kamamalu'an. Mangno aningkulo' iya si kawanan banda si trunu-na
si Diyos. 3 Huna'-huna'u-bi iya nga ag'ilob si pagkuntra-na si iya si mga
makasasala' basi' ga'i kam anluya ngan agkadirisgusto.
4 Si pagpaki'away-bi si sala', ga'i pa kam anakka si pag'atubang tubtob
nga agpaturu'-bi i laha'-bi. 5 Salimutan-bi na ba' i mga maka'a'aghat
allingon nga nagpinugad-na si Diyos si ka'am bilang mga dadi'-na?
No', dakaw agpata'an kon agswitu-na* kaw si Paragdalom,
ngan dakaw adisgusto kon ag'isugan-na kaw,
6 kay agswitu-na si Paragdalom i nagpanhigugma'-na,
ngan agkastigu-na i bisan say nga nag'aku'-na bilang dadi'-na.†
7 Sanglit ilubu-bi i kakurihan bilang pagswitu-na si Diyos si ka'am kay
agtratar-na kam nga mga kalugaringun-na dadi'. Ngan say ato dadi'a nga
ga'i nagswito si tatay-na? 8 Kon ga'i kam nagswito, ngan akatu'anan kita
nga bisan say dadi'a nagswito, kon sugad mga dadi' kam hamok si gawas
ngan ma'in kam gayod mga gidadi'i. 9 Tamba pa sinan, bisan say si kita
kam aniya' tatay-na ato si kalibutan nga agswito si kita kam ngan tungod
sinan, agtatapit kita si mga iya huwang i pagtahod. Tara', iya pa ba' i ga'i
pag'aku'-ta si Tatay nagmamatan si mga espiritu-ta basi' sa'angkun-ta i
ungod kinabuhi'? 10 I mga tatay-ta kam, agswito si kita sallod si makali'
panahon si pagtubu'-ta sigon kon ay i mahalap si pagkagasi-na mga iya.
Pero i Diyos agswito sigon si ungod makapahalap si kita basi' sa'ambit-
ta i pagkadiyusnun-na. 11 Si uras nga nagswito kita, ma'in makaruruyag
kundi' mabuwat nagbawa. Pero si katapus-tapusan, kon agara' i a'a
pagbuhat si mga kinahanglanon pina'agi si pagswito, aka'angkon iya si
matadong ngan murayaw kinabuhi'.
12 Sanglit, pabaskugu-bi i magpanlumbayan mga langngun-bi pati' i
magpanluyahan mga tu'ut-bi.‡ 13 Patagu-bi i lalan naglalangnganan-bi§
basi' i magpanki'ang ga'i aggagrabi, lugod tulos agpakabalikan.

‡ **11:40** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pagpamatgas si kina'iya pariho si sa'agihan-na si Jesus (2:10), ngan kinahanglan kada addangan ag'agi sinan antis ahul'os i kamutangan-na si bug'os manniniripon pag'ampo'. * **12:5** I nagtukoy pagswito, iya i pagswitu-na si addangan nga ata'o pagpa'ubos ngan pagsagubay si nagswitu-na sanglit akabuwan nan karuyag si nagswito pagdugok pirmi si magswito si iya. † **12:6** Pngl 3:11,12 ‡ **12:12** I nagtukoy magpanlumbayan pati' magpanluyahan, iya i kamutangan-na si a'a kon ag'atubang si mga kakurihan. § **12:13** Pngl 4:26

I Pada'an Hi'unong

si Pagdiri' si Diyos

14 Himu'u-bi i sahimu-bi pagpakihalap si bisan say pati' pagtagama
si mga kalugaringun-bi nga magin diyusnon kay gana' makakulaw si
Paragdalom kon ma'in iya diyusnon. 15 Pasiguruhu-bi nga gana' si ka'am
palabba si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos ngan da'inan
may nga gana' mabilin humot si ka'am nga manudok pagpasamok
pati' pag'alop si kalabbatan. 16 Pasiguruhu-bi nga gana' si ka'am nga
maki'u'ubayon si bisan say hamok sasindakan-na, o ma'in ngani' nga
agpasibaya' si Diyos pariho si Esau nga magpabalyo si iriridarun-na
bilang suhag dadi' lalla kuntra hamok si adda pagkakani. 17 Akatu'anan
kita nga si katapus-tapusan ngan aruyag na kunta' iya pag'angkon si
kabubuwasun-na, nagdiri' iya. Gana' na gayod sahimu-na si Esau nga
akabindisyunan iya bisan kon agkarag pa iya luha'.

18 Ma'in kam pariho si mga a'a-na si Israel siray nga agkinahanglan
pagdugok si Bukid Sinai nga ga'i anggasi si kadilikadu-na pagtungtong
ari kon singnga aniya' mag'arab-arab api. Bali lu'om i durugukun-
na mga iya ngan aniya' makusog bariyo mag'ipu-ipo. 19 Ari liwat
siray bukid, agkinahanglan mga iya padugok si bali kusog tandu-na si
trumpita pati' si mahaya busis magpahalling hasta nga makimalu'oy
i magpakapamati' nga kunta' pahuway na, 20 tungod kay ga'i mga iya
agpaka'agwanta si nagmandu'-na: “Bisan hamok hayop i makatungtong
si bukid, kinahanglan nga talutugan-bi.”* 21 Bali kamakangingirhat si
nagpakulaw si mga iya ngan mismo si Moises akapinugad, “Bali ako
pagkurug-kudugan tungod si katalaw.”†

22 Kundi' ka'am lugod dina, akadugok na si Bukid Sion, i langit-
non Jerusalem, i syudad nag'istaran-na si gana' kamatayun-na Diyos.
Agpamadugok kam si marayhak pagtiriripunan-na si niyukut-yukot
ka'anghelan 23 pati' si manniniripon pag'ampo' si suhag-na si Diyos nga i
mga arun-na aka'anna' ari si listahan si langit. Pamadugok kam si Diyos,
i huwis si dimu'an ka'aha'an pati' pamadugok kam si mga espiritu-na si
mga matadong a'a siray nga matgas na i mga kina'iya-na. 24 Pamadugok
kam si Jesus, i magtangnga' nga akatapit i a'a si Diyos sigon si baha'o
pa'agi ngan pamadugok liwat kam si nagpapispis laha' nga mas mahalap
kuntra si laha'-na si Abel kay agpalakoy nan dina kalu'oy para si sala'an
imbis ag'ariwasa pagbulos.

25 Pasiguruhu-bi nga ga'i kam agdiri' si magpahalling kay kon ga'i
agpakalikay si kastigo i mga a'a magpandiri' si magpada'an si mga iya
ato si kalibutan, iya pa ba' kon patalikot kita si magpada'an si kita
tikang si langit? 26 Siray uras, abay'og i kalibutan pina'agi si busis-
na, pero ina'anto tihinabo' i nagsa'ad-na kahuman si maliyat panahon,
“Baray'ugun-ko gihapon ma'in hamok i kalibutan kundi' hasta pa i
kalangitan.”‡ 27 Bali kaklarado nga i nagtukuy-na si allingon “gihapon”,
iya i pagpara' si bisan ay nga pwidi abay'og, i dimu'an nga hinimo, basi'
i mabilin na hamok iya i ga'i pwidi nagbay'og.

28 Sanglit, tungod kay katikang na kita kam pag'angkon si ginhadi'an
nga ga'i aburubay'og, kunta' agpasalamat kita kam kay iyay nan i

* **12:20** Exo 19:12,13 † **12:21** Deut 9:19 ‡ **12:26** Hageo 2:6

angay pag'ampo' si Diyos bawa i hul'os pagtahap, 29 kay i Diyus-ta kam
akapariho si mag'arab-arab api.

13

I Ultimo mga Panugun-tugon

1 Padayuna kam paghirigugma'ay bilang magbururugto' si pagtu'o.
2 Dakam alimot pagpadayon si mga ruma'-bi bisan i mga istranghiro,
kay pina'agi sinan aniya' mga a'a nga ga'i agpakatu'an-tu'anan nga mga
anghel bali' dina i nagpadayun-na mga iya. 3 Intumu-bi i mga sari'i
si prisuhan nga sahi'-na nga mismo ka'am awiray huwang si mga iya
ngan da'inan may i mga nagmaltratar nga sahi'-na nga ka'am mismo i
nagpasakitan.
4 Kunta' i dimu'an agrispitar si pagdangallahan ngan gana' liwat
magbuwan rigsok si pan'u'ubayan-na mga iya kay husgaran-na si Diyos
i magbisyo si pagdangallahan pati' i dimu'an nga maki'u'ubayon si bisan
say hamok sasindakan-na. 5 Dakam abaraw si kwarta ngan akuntintuha
kam kon ay i tawa'-bi tungod kay agpinugad i Diyos,
"Ga'i gayod ako pa'amban si ka'am,
ngan ga'i kam gayod pata'anan-ko."*
6 Sanglit gana' ruha-duha-ta pagpinugad,
"I Paragdalom i magbulig si ako,
ngan gana' katalaw-ko.
Tara', ay i sahimu-na si a'a si ako?"†
7 Intumu-bi i mga punu'-bi nga magsumat si ka'am siray si allingun-
na si Diyos. Pinsaru-bi kon ay i manakka si mga kinabuhi'-na ngan
padayuna kam pag'irog si mga pagtapud-na si Diyos. 8 Si Jesu-Kristo
gana' pagliliwatun-na magin ngan siray, o si ina'anto hasta pa si titakka.
9 Dakam pabawa si pala'in-la'in nagturo' nga usu-uso hamok. Kunta'
i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos i magpabaskog si mga
huna'-huna'-ta ma'in i mga sirimunyas nga agbiyo' i pag'ampo' pati' i
pagkakan kay si kamatu'uran gana' pulus-na si karakanon pagpabaskog
si a'a. 10 Aniya' siray mga paraghalad magsirbi si pangngingistaran-na
tulda si Diyos, pero intumu-bi nga i da'inan klasi mga a'a gana' katungud-
na paghuwang si kita kam si altar‡ nagtarangka'an-ta kam pagkakan.
11 Ngan intumu-bi liwat nga i gilalabawi paraghalad agbawa si laha'-
na si mga hayop pasallod si Gisurusagraduhi Lugar bilang panhahalad
para si sala' kundi' i mga puhu'-na sinan mga hayop nagbar'ugan lugod
dina gawas si karuruma'an. 12 Si pariho kamutangan, si Jesus may
agsakit gawas§ si kuta'-na si syudad basi' magin diyusnon* i mga a'a
pina'agi si kalugaringun-na laha'. 13 Sanglit tana kam pada'iray si
iya gawas si karuruma'an ngan pahuwang kita kam si kamamalu'an
nag'antus-na. 14 Gana' ato syudad para si kita kam nga agliyat kundi'
agparapanimulat kita kam dina si syudad nga titakka.

---

* **13:5** Deut 31:6 † **13:6** Salmo 118:6,7 ‡ **13:10** I nagtukoy altar, iya i kamatayun-na si Jesus. § **13:12** I pagsakit-na si Jesus gawas si kuta'-na si syudad, agpamatu'od nga gana' na pulus-na si buruhaton sallod si Gisurusagraduhi Lugar. * **13:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: basi' satagama-na mga iya paghuwang si Diyos. Pero bisan ay si duway nan kamutangan, i katuyu'an-na nga libri na i magpantapod si iya pagdugok si Diyos.

15 Sanglit pina'agi si Jesus, pahalad-ta kunta' pirmi i mga pagdayaw-ta
para si Diyos nga iya i day buwa'-na si bawa'-ta kam si balang uras nga
ag'aku'-ta kam i arun-na. 16 Ngan dakam liwat alimot pagbuhat pirmi si
mahalap pati' pagpa'uru'arambitay si mga inanna'-bi kay iyay nan i mga
buhat nga day panhahalad nga makapalipay si Diyos.
17 Sunuru-bi i mga punu'-bi ngan aku'u-bi i mga pagdalum-na kay
aniya' mga iya baratunun-na pagpanginano si ka'am. Sunuru-bi mga
iya basi' malipayon mga iya pagpanginano si ka'am, nga ga'i mga iya
nagbubuwatan kay ka'am may hamok gihapon sinan i lugi'.
18 Pangadyi'i-bi kami' pirmi. Sigurado kami' nga gana' na mabilin sala'
nga baratunon kami' pa ngan i karuyag kami' hamok nga akabuwan
unra i mga kinabuhi' kami' bisan sumiran. 19 Makimalu'oy gayod ako
nga agpamangadyi' kam basi' tulos ako akapada'inan si ka'am nan.
20 Aggiyahan-na si Diyos pagawas si lugar-na si mga minatay i
Paragdalum-ta kam Jesus nga pinakabantugan Mangngataman si mga
karniro pagpamatu'od nga pina'agi si laha'-na, aniya' na pa'agi pagtapit
si Diyos nga agpadayon hasta si kahastahan. Amalako ako si Diyos, i
pu'un-na si kamurayaw, 21 nga buwanan-na kam si dimu'an nga maha-
lap para akakaya kam pagtuman si katuyu'an-na. Amalako liwat ako nga
i Diyos mismo magkiwa ato si kita kam kon ay i makapalipay si iya ngan
agpalaku-koy nan dimu'an pina'agi si Jesu-Kristo nga darayawon hasta
si kahastahan. Amen.
22 Mga kabugtu'an si pagtu'o, makimalu'oy ako si ka'am nga
tuninungan-bi gayod i mga panugun-tugun-ko kay ma'isi surat-koy
to si ka'am bisan mapundok hamok.
23 Aruyag ako pagpakatu'an si ka'am nga akagawas na si Timoteo,
i bugtu'-ta kam. Kon tulos iya akapada'ito si akoy to, pabaya'-ko iya
pagbisita si ka'am.
24 Pangumustahi-bi ako si dimu'an mga punu'-bi bawa i dimu'an
nagtagama paghuwang si Diyos. Mangumusta may si ka'am i mga taga
sunsatu'o si Italia.
25 Amalako ako nga padayun-na si Paragdalom i mapinalangga'on
pagpanginanu-na si ka'am dimu'an anan.

I Surat-na Si Santiago

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Santiago (1:1). Si patangan ato si Baha'o Kasuratan nga Santiago i arun-na, ka'urugan i mag'isip nga i Santiago nga addangan si nagpanhangad pagpuno' nga nagsabi-na si Pablo ari si Gal 2:9, i tagtawa' sito surat.

Addangan si Santiago si mga bugtu'-na si Jesus nga ga'i agtutu'o si iya si pagparapasamwak-na pa (Markos 6:13; Juan 7:2-5). Siguro iya i siyaka si mga bugtu'-na si Jesus kay iya i primiro nagsabi si lista (Mateo 13:55). Ma'in iya addangan si Dusi kundi' bugtu'-na iya si Ginu'o (Gal 1:19). Addangan iya si mga pinili' a'a nga nagpakulawan-na si Jesus kahuman si kabanhaw-na (1Cor 15:7). Mangno, agbagat-na iya si Pablo si primiro sito pagbisita-na si Jerusalem kahuman-na sito pagtutu'o (Gal 1:19) ngan da'inan may si pangultimo bisis pagbisita-na sito (Buhat 21:18). Si pakagawas-na si Pedro si prisuhan, agtugunan-na i mga kakurumpaniyahan-na pagsumat si Santiago (Buhat 12:17) ngan addangan si Santiago si magpuno' si bali ka'impurtanti bararagaw ari si Jerusalem (Buhat 15:13). Kilalado gayod iya kay bisan si Judas agpakilala bilang “bugtu'-na si Santiago” (Judas 1). Nagmatay si Santiago ari si Jerusalem ngan 62 AD (mga 32 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan ka'urugan i mag'isip nga nagsurat to myintras si 50 AD.

Nagsurat to para si “dusi pamilya si mga a'a-na si Israel nga agtaraltag si pala'in-la'in nasyon” (1:1). Klarado nga i nagsuratan sito i mga Kristiyano (2:1; 5:7-8) nga agpakatakka si pala'in-la'in lugar tungod si pagparapasakit si mga iya kahuman si pagmatay si Esteban ari si Jerusalem (Buhat 8:1; 11:19).

I pagkala'inan-na sito surat: 1. Agpasayod ato parti si mga mahalap buhat pati' si pagtu'o nga agtupad si pangiwa-kiwa (2:14-26) 2. Ato liwat kina'anda'an i mga nagturu'-na si Jesus ngan pagwali-na ari si tagudtod (2:5; 3:10-12,18; 5:2-3,12 ngan kulawin si Mateo 5-7) 3. Aniya' sito pagkaparihu'an-na si nagpansurat si Kada'an Kasuratan labihan na i libro Mga Parahallingon (1:19-27; 3:3-18) ngan la'in kuntra si ditangnga' surat, akaparihoy to dina si listahan nga agsaralambukay hamok kon ay i mga pangiwa-kiwa nga madunong pati' kon ay i mga gana' pulus-na.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pangumusta (1:1)
2. I mga Kakurihan pati' mga Pagpurbar (1:2-18)
3. I Pagpamati' pati' i Pagbuhat (1:19-27)
4. Ma'in Tugot nga Aniya' Nagpa'urog (2:1-13)
5. I Pagtu'o pati' i Buhat (2:14-26)
6. I Pagpugong si Dalla' (3:1-12)
7. I Duwa Klasi Kadunong (3:13-18)
8. I Pada'an Pagsunod si mga Kalibutanon Gawi' (4:1-17)
9. I Pada'an si mga Mayaman nga Agparapanda'ug-da'og (5:1-6)
10. I Pagpaturos Tangnga' si Kasakitan (5:7-12)
11. I Pagpangadyi' Sigon si Pagtapod (5:13-20)

1 Tikang to surat si Santiago. Adda ako rilihugun-na si Diyos pati' si
Ginu'o Jesu-Kristo.
Tigsurat-koy to para si dusi pamilya si mga a'a-na si Israel nga agtaral-
tag si pala'in-la'in nasyon.
Kumusta kam dimu'an.

I mga Kakurihan

pati' mga Pagtintar
Hebro 12:1-13; 1Ped 4:12-19

2 Mga kabugtu'an-ko si pagtu'o, kunta' agpara'isip kam si paluwa' kali-
payan bisan sumiran kam ag'atubang si pala'in-la'in kakurihan 3 tungod
kay sayod may kam nga i pagpurbar si pagtu'u-bi akapasarig dina si
pag'ilub-bi. 4 Ngan kon masarig na gayod i pag'ilub-bi, agkamaratgas
kam ngan andam pag'atubang si bisan ay kay gana' na pangulangan-
bi. 5 Kon aniya' si ka'am nga kulang si kadunong, kunta' amalako iya
si Diyos nga ga'i ata'o pagsabi-sabi si mga pangundi'an-bi siray kundi'
andam pirmi pagbuwan si dimu'an nga bali pagsangyahan ngan sigu-
rado pumwan-nay nan si iya. 6 Pero i magpalako kinahanglan agtutu'o
ngan ga'i agduda, tungod kay i aniya' duda-na akapariho si alon nga
agparakipu'-kipo' ngan gana' kapirmanintihan-na tungod si bariyo. 7 I
da'inan klasi a'a kunta' ga'i agla'om nga akakarawat iya bisan ay tikang
si Paragdalom. 8 Atunga' pirmi i isip-na ngan gana' kapirmanintihan-na
si bisan ay hinimu-na.
9 I bugto' si pagtu'o nga ubos i kamutangan-na, kunta' aka'abat iya
si unra si malanga pwistu-na. 10 Ngan da'inan may i bugto' si pagtu'o
nga mayaman, kunta' aka'abat iya si unra si ubos pwistu-na kay i
mga mayaman aniya' may kapapara'un-na pariho si burak-na si lalag
tinanom. 11 Bali panas i sirak-na si allaw ngan akalayong si tinanom
hasta nga agkataraktak i burak-na ngan awara' i kahalap-na. Si pariho
kamutangan, i mayaman a'a aniya' may liwat kawawara'un-na danay
bisan sallod si kasibutan-na.
12 Pero malipayon i a'a nga padayon pag'ilob tangnga' si mga pag-
purbar, kay si pakalahus-na huwang i pag'alagad-na si iya si Diyos,
sakarawat-na bilang primyo* i kinabuhi' nga nagpasa'ad-na para si
magpanhigugma' si iya.
13 Kon aniya' si ka'am nagtintar, kunta' ga'i iya aminugad, “Agtintar-
na ako si Diyos,” kay i Diyos ga'i pwidi atintar pagbuhat si bisan ay
nga mara'at ngan ga'i may liwat iya agtintar si bisan say. 14 Kundi' i
makatintar pirmi si kada a'a, iya i kalugaringun-na karuyag pagbuhat
mara'at nga sabarawan-na hasta nga agdudukutan-na. 15 Mangno aniya'
nagpatuduk-na si mara'at karuyag ngan kahuman si nagtala'an uras,
a'allom i sala'. Mangno pakahuman-na si nagtala'an uras pagpatubo' si
sala', anakka i kamatayon.
16 Mga hinigugma'-ko kabugtu'an si pagtu'o, agmatuha kam pirmi
nga ga'i kam agpakadaya'an. 17 Kunta' pirmi intum-bi nga tikang si
dyata' i bisan ay rigaluha nga mahalap ngan gana' pangundi'an-na.
Agparapumwan-nay nan si Tata' nga maghimo si langitnon mga danta'.
Ga'i iya agliwat si kalugaringun-na ma'in pariho sinan mga danta' nga
aniya' paglulu'umun-na. 18 Agtuyo' iya pagbuwan si kita kam si ungod

* **1:12** Si Grikuhanon: kuruna, kay iyay nan i nagpumwan-na mga iya pagpa'unra si manda'og si rurumba.

kinabuhi' pina'agi si allingon hi'unong si kamatu'uran basi' tikang si dimu'an mga hinimu-na, akapariho kita kam si primiro buwa' nagtagama para si iya.

I Pagpamati' pati' i Pagbuhat

19 Mga hinigugma'-ko kabugtu'an si pagtu'o, tuninungi-bi to: Kunta' andam pirmi i balang addangan pagpamati', ma'in hamok basta-basta agsu'it ngan ga'i hinanali' asina, 20 kay i nagla'uman-na si Diyos matadong kinabuhi' para si kabagaw-ta, ga'i ahimo pina'agi si kasinata. 21 Sanglit tungod kay agla'om i Diyos si matadong kinabuhi', hugkasu-bi na i bisan ay nga gana' kadatahan-na ngan da'inan may i bali pa pagsangyahan mga mara'at buhat ngan agpa'ubusa kam si kalugaringun-bi basi' hul'os i pag'aku'-bi si allingon nagpatanom anan si ka'am kay iyay nan i makatalwas si ka'am.

22 Dakam hamok akuntinto pagpamati' si allingon kay kon da'inan sinan agparadaya'an-bi† hamok i kalugaringun-bi. Lugod, buhatu-bi kon ay i sumat-na sinan. 23 Bisan say aha'a nga akapamati' si allingon pero ga'i agbuhat-na si kalugaringun-na, akapariho si a'a nga kahuman si kasibutan-na pagparapangispiho, 24 patalikot iya ngan diritso salimutan-na kon ay i itsura-na. 25 Kundi' i a'a nga asibot dina pagtitili' si gana' pangundi'an-na pama'agi nga akapalibri,‡ ngan kon agpadayon iya pagda'inan ngan ga'i agkalimutan-na i sapamati'an-na kundi' agbuhat-na, sigurado aka'angkon iya si kabubuwasun-na tangnga' si mga buhat-na.

26 Bisan say aha'a nga rilihuso i pagka'abat-na si kalugaringun-na pero ga'i ata'o pagpugong si dalla'-na, agparadaya'an-na hamok i kalugaringun-na ngan i pagkarilihusu-na gana' kwinta-na. 27 I pagkarilihuso nga nag'aku'-na si Diyos nga Tatay-ta kam nga gana' salakot ngan gana' pangundi'an-na, iya i pagpanginano si mga ilo pati' mga balo si kakurihan-na mga iya pati' i pagpasiguro nga ga'i kita akatapunan si kalibutanon pama'agi.

2

Ma'in Tugot

nga Aniya' Nagpa'urog

1 Mga kabugtu'an-ko si pagtu'o, bilang magpanutu'o si maka'angayan Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo, dakam agpakulaw nga aniya' nagpa'urug-bi. 2 Halimbawa' aniya' la'in a'a mangusisa si nagtiriripunan-bi nga disingsing bulawan ngan disul'ot mahalap panapton pati' aniya' may liwat mangusisa pubri nga agpud'asan i panaptun-na. 3 Kon agpakulaw kam si pagpabur-bi si disul'ot mahalap panapton si pagpinugad, “Atiya' i mahalap panningkulu'an para si ka'aw,” pero i pubri may pinugad-bi dina, “Ari kaw hamok agtunggo,” o ma'in ngani', “Ato kaw hamok anlipag'ak yungod si kitiran-koy to,”

† **1:22** Agkakuruntinto mga iya pagpamati' hamok si allingon tungod kay i pagkagasi-na mga iya nga atalwas mga iya pina'agi si pagpamati' hamok. ‡ **1:25** Si Grikuhanon: bala'od nga akapalibri, ngan i nagtukoy sinan i mahalap sumat hi'unong si Jesus nga tungod si kalu'uy-na pati' kamatayun-na, akwinta kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos nga ma'in nan pina'agi si pagtuman si mga kasugu'an. I manakka sinan, libri kita pagdugok si Diyos ngan pagbuhat mahalap tungod si paghigugma'-ta si iya. La'in nan gayod kuntra si bala'ud-na si Moises. Kulawin si Juan 8:31-32; Gal 2:4-5; 5:1.

4 ma'in ba' nga ka'am mismo aniya' nagmi'in-mi'in-na ngan agkahirimo
kam manhuhusgar pina'agi si mara'at panhuna'-huna'?
5 Amati'a kam mga hinigugma'-ko kabugtu'an si pagtu'o. Ma'in ba'
agpili'-na si Diyos i mga pubri si pangulawan-na si kalibutan para
agpanyaman hi'unong si pagtu'o ngan para agpaka'iridar si ginhadi'an
nagsa'ad-na si Diyos si magpanhigugma' si iya? 6 Pero agparatamay-
bi lugod dina i mga pubri. Ma'in ba' i mga mayaman i magpara-
panalingabot si ka'am? Ma'in ba' mga iya i magparapama'akusar si
ka'am? 7 Ma'in ba' mga iya i magparapamakara'at si maka'angayan
arun-na si addangan nga nagsakupan-bi?
8 Kon ungod kam agsunod si hadi'anon bala'od nga kina'anda'an anan
si Kasuratan, "Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si
kalugaringun-bi,"* tama' i nagbuhat-bi. 9 Pero kon aniya' nagpa'urug-
bi, agsala' kam ngan mismo i bala'od magpamatu'od nga mga parasupak
kam. 10 Kay bisan say nga masinununuron si bug'os bala'od pero ahinabo'
nga sasupak-na bisan hamok i adda, akaparihoy nan nga baratunun-na
i bug'os 11 kay addangan may hamok i maghimo si bala'od. I addangan
magpinugad "Dakam agbisyo si pagdangallahan,"†‡ iya liwat i magpinu-
gad, "Dakam agmatay."§ Bisan kon ga'i kam agbisyo si pagdangallahan
pero agmatay kam, ahimo kam parasupak si bala'od.
12 Sanglit, amahallinga kam ngan agkiwaha kam pirmi bilang mga
hurusgaran-na na si pama'agi nga akapalibri,* 13 tungod kay bisan say
nga ma'in maluluy'on, hurusgaran iya nga gana' kurukalu'uyay ngan i
kalu'uy-na hamok si Diyos i makalupig sinan paghusgar.

I Pagtu'o pati' i Buhat
Roma 4:1-25; Gal 3:15-25; 4:21-31
Hebro 6:13-15

14 Mga kabugtu'an-ko si pagtu'o, ay i kwinta-na kon i a'a agpinugad nga
aniya' pagtu'u-na pero gana' nagbuhat-na? Akatalwas ba' si iya i da'inan
klasi pagtu'o? 15 Halimbawa' aniya' lalla o danda si mga kabugtu'an-
ta kam si pagtu'o nga hanga' na akabado' pati' hanga' na akapanasan
si uras. 16 Mangno aniya' si ka'am maminugad, "Hala pada'iraya na.
Kunta' anhalap i kamutangan-mo basi' ga'i kaw nag'annihan ngan ga'i
naglinganto," pero ga'i kaw amaru'do' si kinahanglanun-na si puhu'-na,
ay may i kwinta-na sinan? 17 Si pariho kamutangan, i pagtu'o nga tubtob
hamok si pagtu'o pero ga'i naghuwangan si buhat, minatay nan pagtu'o.
18 Bangin aniya' maminugad, "Gana' sapayan-na kon i addangan
tubtob hamok si pag'ako' si pagtu'o ngan i addangan may tubtob hamok
si pagbuhat."
Si pariho kamutangan, gana' liwat kwinta-na si pagpinugad, "Gana'
kalabtanan-na si mga buhat-ko pagpamatu'od si pag'aku'-ko si pagtu'o."
Kundi' para si ako, agpamatu'od ako si ka'am si pag'aku'-ko si pagtu'o
pina'agi si mga buhat-ko. 19 Agtutu'o kam nga aniya' adda hamok Diyos.
Mahalap nan! Intumu-bi nga bisan i mga mara'at espirito agtutu'o sinan
bawa i pagpangurug-kudog tungod si katalaw.

---

* **2:8** Lev 19:18 † **2:11** Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na. ‡ **2:11** Exo 20:14; Deut 5:18 § **2:11** Exo 20:13; Deut 5:17 * **2:12** Si Grikuhanon: bala'od nga akapalibri, kulawin si hawud-na si pahina 629.

20 Gana' ba' mga pamurubu'ut-bi? Aruyag ba' kam ibidinsya nga
gana' pulus-na si pagtu'o nga ga'i naghuwangan si buhat? 21 Ma'in ba'
i ginikanan-ta kam Abraham akwinta nga matadong si pangulawan-na
si Diyos pina'agi si buhat-na ngan pagpahalad-na ari si altar si dadi'-na
Isaac? 22 Sanglit sakatu'anan-ta nga ag'adda katuyu'an i pagtu'u-na pati'
i buhat-na, ngan amatgas i pagtu'u-na pina'agi si buhat-na. 23 Pina'agi
sinan, atuman i maka'anna' si Kasuratan, "Agtapuran-na si Abraham
i Diyos, ngan tungod sinan, sa'angkun-na i matadong kamutangan si
pangulawan-na si Diyos,"† ngan nagpinugad iya kumpaniya-na si Diyos.
24 Sanglit sakatu'anan-ta nga i a'a akwinta matadong si pangulawan-na
si Diyos pina'agi si buhat-na ngan ma'in pina'agi si pagtu'o hamok.
25 Si pariho pa'agi, ma'in ba' bisan si Rahab nga magparapabayad
danda akwinta nga matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi
si buhat-na ngan pagpadayun-na si ruma'-na si mga ispiya mangno
agpamataliwan-na si la'in lalan? 26 Kon sugad, pariho si puho' nga
minatay kon gana' espiritu-na, minatay may liwat i pagtu'o kon ga'i
naghuwangan si buhat.

3

I Pagpugong si Dalla'

1 Mga kabugtu'an-ko si pagtu'o, kunta' ma'in hamok bisan say si ka'am
i maruyag pagturo' kay sayod may kam nga kami' nga mga paragturo'
mas istrikto i paghusgar si kami'. 2 Kita kam dimu'an akahimo si ma'in
tama' si malabbat pa'agi. Kon aniya' may dina a'a nga ga'i gayod agsala'
si nagyawit-na, anakka naynan a'a si pagkamatgas. Kon sapugungan-na
i dalla'-na, sapugungan-na may liwat i bug'os puhu'-na.
3 Halimbawa' i pagpasunod si kabayo. Kon agbusalan-ta kam i bawa'-
na, pwidi sapabirik-ta i bug'os hayop. 4 Kulawi-bi daw liwat i paraw.
Bisan kon bali haya ngan sinakob si makusog bariyo, sapabirik-na si
bali kadiki'-diki' timon dipindi kon palingnga i karuyag-na si timunil.
5 Si pariho kamutangan, i dalla' bali kadiki'-diki' parti si puho', pero bali
kalisto pagpahaya-haya si kalugaringun-na. Huna'-huna'u-bi daw kon
day ay i kahaya-na si masunog talon kon aniya' diki'-diki' bar'og nga
ga'i nagpanginano. 6 I dalla' akapariho liwat si api ngan kumparar si
ditangnga' parti-na si puho', iyay nan hamok i parti nga kina'anda'an
gayod i dimu'an klasi karat'an. Satapunan-na i bug'os pagka'a'a ngan
ga'i pahuway kasusulsol si bug'os kinabuhi'-ta ngan i impyirno may i
magparapakayat sinan.
7 I dimu'an klasi si hayop, manuk-manok, mananap pati' i mga sari'i
si kalawot pwidi samansu-na si a'a, 8 pero gana' bisan say ato aha'a nga
samansu-na i dalla'. Gana' pagpupurungku'un-na sinan karat'an ngan
panno' si makamamatay lara.
9 Pina'agi si dalla' agdayaw kita si Paragdalum-ta kam pati' Tatay-
ta kam, ngan pina'agi mismo sinan dalla' agmaldisyon kita kam si a'a
nga naghimo irog si kina'iya-na si Diyos. 10 Paguwa' si pariho bawa'
i pagdayaw pati' i pagmaldisyon. Mga kabugtu'an si pagtu'o, kunta'
ma'in da'inan sinan. 11 Pwidi ba' agdaras tikang si pariho bubulwang
i matab'ang buwahi' pati' i masira'? 12 Mga kabugtu'an, pwidi ba' i
kayo igos agbuwa' dina olibo o ma'in ngani' i ubas agbuwa' dina igos?

† **2:23** Gen 15:6

Si pariho kamutangan, ga'i may liwat pwidi i masira' bubulwang nga agdaras dina si matab'ang buwahi'.

I Duwa Klasi Kadunong

13 Say si ka'am i madunong ngan masarabutan? Kunta' agpamatu'uran-nay nan pina'agi si mahalap kinabuhi'-na ngan pina'agi si mga buhat huwang i pagpa'ubos nga nag'inala' tikang sinan kadunong. 14 Pero kon abaraw pa kam si pag'arawa'-awa'ay pati' pagpapalanga si katungdanan, dakam agparapahambog sinan kay agparalimbungan-bi dina i kamatu'uran. 15 I da'inan klasi kadunong ma'in tikang si dyata' kundi' kalibutanon ngan ma'in espirituhanon lugod tawa'-na dina si mga mara'at espirito. 16 Kay bisan singnga nga aniya' pa kabaraw si pag'arawa'-awa'ay pati' pagpapalanga si katungdanan, kina'anda'an may liwat i sararamok pati' i dimu'an mara'at binuhatan.

17 Kundi' i kadunong nga tikang si langit da'ito sito: Primiro gana' salakut-na, mangno aghingyap pirmi si kamurayaw, daluman, masinunuron, maluluy'on, mabinuwa'-buwa'on si mga kahalapan, gana' nagkilingan-na ngan tangkod. 18 I mga makisasagdunon nga day hinay-hinay agsaburak anan si kamurayawan, agpaka'ani si pagkamatadong.

4

I Tinikangan

si Ga'i Pag'aradda

1Cor 3:1-17; Efeso 4:1-16; Flp 4:2-7

1 Ay di' i tinikangan-na si hiriran-bi pati' si ga'i pagsisarabutay-bi? Ma'in ba' paluwa' nan tungod si pala'in-la'in kasindak nga agsu'so' pirmi anan si isip-bi? 2 Aniya' sabarawan-bi pero gana' sinan tawa'-bi sanglit agpanmatay kam para sa'angkun-bi. Aniya' sasindakan-bi pero ga'i nan satawa'-bi sanglit makihiran kam. Gana' tawa'-bi tungod kay ga'i may kam agpalako si Diyos. 3 Ngan kon agpalako kam, ga'i kam agpakakarawat tungod kay mara'at i mga katuyu'an-bi. Agpalako kam para hamok panggastus-bi si mga sasindakan-bi.

4 Ka'am nga makihuhuwangon nan dina si pala'in-la'in diyos, ga'i ba' kam akatu'anan nga kon agdudukot kam si kalibutan agsikway-bi may i Diyos? Bisan say nga agpili' pagpakikumpaniya si kalibutan ahimo iya kuntra-na si Diyos. 5 I pagkagasi-bi ba' nga gana' hamok sapayan-na si maka'anna' si Kasuratan nga bali ka'abugho si Espirito nagpa'ayup-na ato si kita? 6 Pero bisan kon da'inan sinan, bali pagsangyahan si mapinalangga'on pagpanginanu-na nga sa'angkun-ta. Sanglit ngani' aniya' maka'anna' si Kasuratan:

Agkuntra-na si Diyos i mga mahaya dalum-na,
pero agpa'angkun-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na i mga mapa'inubsanon.*

7 Sanglit aku'u-bi i pagdalum-na si Diyos. Atuhi-bi si Satanas ngan sigurado agrarabunos iya patalikot si ka'am. 8 Paduguka† kam si Diyos ngan sigurado padugok iya si ka'am. Hugasi-bi i mga tamburu'-bi, ka'am mga makasasala' nan, ngan limpyahi-bi i mga paminsada-bi, ka'am nga

* **4:6** Pngl 3:34 † **4:8** I katuyu'an pagdugok si Diyos, iya i pagbasol si mga sala'-ta.

pirmi nan atunga' i mga isip-na. 9 Agkabidu'a kam, agpamanangisa kam
ngan agpandinamaga kam. Salli'i-bi i pagpattawa-bi pada'iray si pag-
panangis ngan i mga kalipay-bi pada'iray si kasurub'on. 10 Agpa'ubusa
kam atubang si Paragdalom, ngan sigurado nga alsa-na kam.
11 Mga kabugtu'an si pagtu'o, dakam aggurugurutgutay. Bisan say
i magpakara'at si bugtu'-na o ma'in ngani' aghusgar nga mara'at iya,
si kamatu'uran, i bala'od‡ dina i nagpakara'at-na pati' naghusgaran-
na nga mara'at. Ngan si paghusgar-bi nga mara'at i bala'od, ma'in
na kam paragsunod kundi' agkwinta-bi na dina i mga kalugaringun-
bi nga labaw sinan. 12 Aniya' hamok addangan Paraghimo Bala'od
ngan iya hamok i Huwis nga aniya' gahum-na pagtalwas o ma'in ngani'
pagpamatay bawa i pagbulag si iya hasta si kahastahan. Pero ka'aw, say
may kaw nga aghusgar§ si igkasi a'a-mo?

I Pagpahambog Parti si Asumo

13 Tuninungi-bi to, ka'am magparapaminugad nan, “Ina'anto o ma'in
ngani' asumo pada'iray kita kam si adday ro syudad o ma'in ngani'
si adday ray. Angistar kita kam ari sallod si adda ta'on pagnigusyo
ngan agpanyaman.” 14 Ay kay agparapandina'inan kam sinan? Ga'i
ngani' sakatu'anan-bi kon ay i tihinabo' si asumo. Ay ba' i kinabuhi'-bi?
Ma'in ba' akapariho hamok si alupu'op nga paluwa' kali'-kali' mangno
apara'? 15 Sanglit i angay kunta' dina pininugad-bi da'ito sito: “Kon iya
i katuyu'an-na si Paragdalom, agpadayon i kinabuhi' kami' ngan pwidi
atuman i mga nagplano kami'.” 16 Kundi' agparapanhinambog lugod
kam dina ngan bali kamamahaya si mga dalum-bi. Panno' si karat'an
i da'inan klasi paghinambog. 17 Yayto kunta' i satakka-bi pagsabot
hi'unong si nagpansabi-ko na: Kon aniya' sakatu'anan-na si a'a mahalap
pagbuhat pero ga'i agbuhat-na, agsala' iya.

5

Pada'an si mga Mayaman

nga Agparapanda'ug-da'og

1 Ngan ka'am may mga mayaman nan, tuninungi-bi to. Agpannguyn-
guya kam ngan agpandinamaga kam tungod si kabidu'an nga titakka
si ka'am. 2 Alapa' i mga kayamanan-bi, nagkutkot* i mga hinimus-bi
bado' 3 ngan nagtakla' i mga bulawan-bi pati' i mga salapi'-bi. I takla'-na
sinan i magtistigos kuntra si ka'am hasta pa i man'upos si mga lammuk-
bi pariho si api nga titunaw sinan. Agparatipon lugod kam dina si mga
kayamanan-bi si mga damuri to na allaw. 4 Pamati'i-bi daw i hinaragkay-
na si kwarta nga ga'i nagpaswildu-bi si mga trabahanti si mga pitak-bi. I
hinaguyhuy-na si mangngangasyab si trigu-bi anakka si Makagagahom
Paragdalom. 5 Ag'istar kam ato si kalibutan nga bali ka'abundahan ngan
agpamagusto kam hamok si mga kalugaringun-bi. Padayon pa kam

‡ **4:11** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i sugo' dina ngan i nagtukoy sinan, iya i paghigugma' si igkasi a'a-ta pariho si kalugaringun-ta. Kulawin si 2:8-9. § **4:12** I nagtukoy paghusgar si igkasi a'a, iya i klasi paghusgar kon anakka si isip-ta nga angay na hamok nagpata'anan i a'a kay sigurado nga ga'i na iya atalwas. Parti namay si nagmando' si kita paghusgar si bugtu'-ta si pagtu'o kon mahalap ba' o mara'at i mga binuhatan-na, kulawin si 1Cor 5:12. * **5:2** Si Grikuhanon: nagkutkot si kagkanog, ngan i nagtukoy sinan i ulut-na si adda klasi kagkanog nga bali kapirwisyo si mga hinimos bado'.

agparapamalammok si mga kalugaringun-bi hasta si ina'anto allaw nga
burunu'on na kam. 6 Agparapamapatukan-bi pati' agparapamatay-bi i
mga matadong a'a nga ga'i ngani' angato si ka'am.

I Pagpaturos

Tangnga' si Kasakitan

7 Mga kabugtu'an si pagtu'o, tungod kay da'inan sinan i tarakkahan-na
mga iya, palangahu-bi hamok i paturus-bi tubtob si pagpada'itu-na gi-
hapon si Paragdalom. Kulawi-bi daw kon ay i kalanga-na si pagpaturus-
na si para'uma pag'antahak tubtob nga sapangku'-na i kutsitsa-na si
pitak. Primiro ag'antahak iya si pagtakka-na si tig'uranon mangno
ag'antahak namay iya si paghuraw-na sinan. 8 Si pariho kamutan-
gan, palangahu-bi i paturus-bi ngan pabaskugu-bi i mga huna'-huna'-
bi tungod kay ma'in na pira i pagpada'itu-na gihapon si Paragdalom.
9 Mga kabugtu'an, dakam agngururub-ngurubay basi' ga'i may kam
naghusgaran. I Huwis, kaduwa'i na si pwirtahan-na!

10 Mga kabugtu'an si pagtu'o, bilang ihimplo si malanga pagpaturos
tangnga' si kasakitan, intumu-bi daw i mga paragsumat nga agpahalling
sigon si gahum-na si Paragdalom. 11 Akatu'anan kam nga agkwinta-
ta malipayon i mga a'a nga padayon ag'ilob. Sayod kam si padayon
pag'ilub-na si Job ngan sakatu'anan-bi may kon ay si katapus-tapusan
i nagbuhat-na si iya si Paragdalom. Panno' si kadaluman i Paragdalom
ngan bali kamaluluy'on.

12 Labaw si dimu'an, mga kabugtu'an si pagtu'o, kon agsa'ad kam
dakam gayod agsabi si mga ga'i nan pwidi sadaluman-bi. Halimbawa'
i pagpinugad, “Tistigos i langit,” o ma'in ngani', “Tistigos i kalibutan,”
o pagsabi si bisan ay pa. Kunta' i naghimu-bi, iya i pagtuman si mga
sa'uhu'an-bi pati' i ga'i pagsalli' si mga sabaribadan-bi basi' ga'i kam
nagpatukan.

I Pagpangadyi'

Sigon si Pagtapod

13 Aniya' ba' si ka'am nga awinan si kakurihan? Kunta' agpangadyi'
iya. Aniya' ba' si ka'am nga malipayon? Kunta' agkanta iya si mga
pagdayaw. 14 Aniya' ba' si ka'am nga maburong? Kunta' paban'u-na i
mga mahanak si pagtu'o nga magpanginano si manniniripon pag'ampo'
basi' agpamangadyi' palibot si iya bawa i pagbu'bo' si iya lana sigon
si gahum-na mga iya tikang si Paragdalom. 15 Ngan kon agpaman-
gadyi' mga iya bawa i pagtapod, aniya' gahum-na sinan pagpahalap si
maburong. Sigurado bangun-na iya si Paragdalom ngan kon akasala'
iya, sigurado nga pasaylu-na iya. 16 Sanglit, agsikurukumpisalaya may
liwat kam balang addangan ngan agsipuruparangadyi'aya kam basi'
kam agkahurul'os. Bali gahom ngan mahaya i ipiktu-na si pangadyi'-na
si matadong a'a.

17 Si Elias urdinaryo hamok a'a nga pariho si kita kam. Maniguro iya
pagpangadyi' nga ga'i anguran ngan ungod may nga ga'i anguran sallod
si tallo ngani' tunga' ta'on. 18 Mangno agpangadyi' gihapon iya, sanglit
anaktak i uran man langit ngan anubo' i mga tinanom si kalibutan.

19 Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon aniya' si ka'am nga palisa tikang
si kamatu'uran mangno aniya' may makapabalik si iya, 20 intumu-bi

to: Pwidi atalwas si kamatayon i makasasala' ngan apasaylo bisan ay i kalabbat-na si sala'-na pina'agi si bisan say si ka'am nga makapamuklat si iya hi'unong si sala' isip-na.

I Primiro Surat-na Si Pedro
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pedro (1:1) ngan agbulig si iya si Silas (5:12). Agsurat-nay to sallod si mga ta'on 60-63 AD (mga 30-33 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si Pedro si Babilonia (5:13) pero ka'urugan i mag'isip nga i nagtukoy si Babilonia, iya i syudad Roma kay ari ag'istar si Pedro si mga katapusan ta'on si kinabuhi'-na ngan iyay nan i tinago' pa'agi-na pagbagaw nga bali kamakasasala' i Roma pariho may nga bali kamakasasala' i Babilonia ngan panahun-na si Hadi' David (Kulawin si hawud-na si pahina 704).

Agsurat-nay to para si mga pinili'-na si Diyos nga agpanwararak si mga prubinsya Ponto, Galacia, Capadocia, Asia pati' Bitinia (1:1). Aniya' mga a'a sito mga prubinsya nga agpangistar si Jerusalem si pag'ayup-na si Espirito Santo si magpanutu'o ngan Pentecostes (Buhat 2:9-11). Aniya' si mga iya mga Hebro ngan aniya' may mga ma'in Hebro.

Bisan kon yayto surat mapundok hamok, agbagaw ato si pala'in-la'in tuluhu'an pati' kon ay i angay pangiwa-kiwa-na si addangan Kristiyano huwang na kon ay i angay turumanun-na. Kina'anda'an liwat ato sito surat i mahi'unong si mga kakurihan aragihan-na si bisan say nga agsunod si Jesus ngan kon ay i tama' buhat pag'atubang sito (4:14-16; 5:8-9); i mahi'unong si maka'angayan kina'iya-na si magpantapod si Jesus (1:7); i mahi'unong si pagla'om si kinabuhi' huwang si Diyos (1:3,13,21; 3:5,15); i padayon paglalangngan ato si kalibutan (2:11–3:17); i pagka-pusukado pag'atubang si mga nag'agihan-na, kay iyay nan mismo i ungod mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos (5:12). Paluwa' kada ta'ud-ta'od ato sito surat i mga pala'in-la'in pag'aghat. Agbagaw liwat ato parti si pagkamakasasala'-na si a'a (1:14; 2:24) ngan parti si pagtalwas si a'a pina'agi si kamatayun-na pati' kabanhaw-na si Jesu-Kristo (1:3; 3:21).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Pagdayaw si Diyos Tungod si Gana' Kapapara'un-na Pagla'om (1:3-12)
3. I mga Pag'aghat Hi'unong si Diyusnon Kinabuhi' (1:13–5:11)
4. I Katuyu'an-na si Surat (5:12)
5. I Ultimo Pangumusta (5:13-14)

1 Tikang to surat si Pedro, adda apostul-na si Jesu-Kristo.

Tigsurat-koy to para si mga pinili'-na a'a si Diyos nga day mga dayuhan hamok ato si kalibutan nga agpanwararak si mga prubinsya Ponto, Galacia, Capadocia, Asia pati' Bitinia. 2 Agkapirili' kam sigon si dati na sakatu'anan-na si Diyos Tata' nga sa'angkun-bi nan kamutangan pina'agi si pagsalli'-na si Espirito Santo si mga kina'iya-bi nga magin diyusnon ngan basi' agpanunod kam si Jesu-Kristo. Sa'angkun-bi li-wat nan pina'agi si kamatayun-na kay i laha'-na i makahugas si mga kasal'anan-bi pariho si pagpispis-na laha' si mga paraghalad siray.*

* **1:2** Parti si kabatasanan-na si mga Hebro pagpispis laha', kulawin si Hebro 9:11-28.

Amalako ako si Diyos nga agpangabunda kam si mapinalangga'on
pagpanginanu-na pati' si kamurayaw-na.

I Pagdayaw si Diyos

si Gana' Kapapara'un-na

Pagla'om

3 Darayawon i Diyus-na pati' Tatay-na si Paragdalum-ta kam Jesu-
Kristo! Tungod si mahaya kalu'uy-na, agbuwanan-na kita kam
baha'o kinabuhi' ngan agpaka'angkon kita kam si pagla'om nga gana'
kapapara'un-na pina'agi si kabanhaw-na si Jesu-Kristo. 4 Ngan tungod
liwat sinan baha'o kinabuhi', agpaka'angkon kita kam si mga iriri-
daron nga gana' karurungkabun-na, gana' pagrara'atun-na, ngan gana'
pag'i'ibanun-na nga awiray naghimos si langit para si ka'am. 5 Pina'agi
si pagtapud-bi, aglandungan-na kam si gahum-na si Diyos hasta pa si
pagtakka-na si katalwasan nga nag'andam na pagpakatu'an si katapu-
san allaw. 6 Tungod sinan dimu'an, aglipaya kam bisan kon kinahanglan
kam dahulo angabat si mga kabidu'an si makali' panahon tungod si
mga pala'in-la'in mga pagpurbar nga aragihan-bi. 7 Pamaluwa' nan
basi' akapurbaran nga ungod gayod i mga pagtapud-bi. Sayod kam nga
kinahanglan i pagtunaw malabbat bisis si bulawan pag'ala' si lagud-
na. Pero bisan ngani' kon simpiray nan ag'agi si api, aniya' gihapon
titakka uras nga gana' na sinan balur-na. Ngan tungod kay mas mahaya
i balur-na si pagtapud-bi kuntra si bulawan, kinahanglan nga nagpur-
baran nan hasta nga agka'arala' i dimu'an nga day mga lagod. Sanglit
pamaluwa' i mga pagpurbar basi' sakarawat-bi i pagdayaw-na si Diyos,
kinakulawan i maka'angayan kina'iya-bi ngan agpaka'unrahan kam si
pagpada'itu-na gihapon si Jesu-Kristo pagpakulaw si kalugaringun-na.
8 Bisan kon ga'i pa iya sakulawan-bi, aghigugma'-bi iya. Ngan bisan
kon ga'i pa liwat iya sakulawan-bi ina'anto, agpanutu'o kam si iya ngan
panno' kam si maka'angayan kalipayan nga ga'i satugkad-na si allingon
hamok. 9 Ada'inan nan kay agparakarawat-bi na i katuyu'an-na si mga
pagtapud-bi nga iya i padayon pagparatalwas si mga espiritu-bi hasta si
kahastahan.
10 Hi'unong namay sinan katalwasan, bisan siray pa mga panahon
aniya' na mga paragsumat nga agparapamahalling andang hi'unong si
mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos si ka'am. Agmato gayod
mga iya pag'anda' pahalap 11 basi' sasayuran-na mga iya kon sumiran
nan anakka ngan kon ay kamutangana i pagtakka-na. Iyay nan i
nagtukuy-na si Espiritu-na si Kristo mag'ayop si mga iya si uras ngan
pagtigu-na si mga arantusun-na si Kristo pati' si mga maka'angayan
pamaluwa' kahuman sinan. 12 Pirmi nagpakatu'an si mga iya nga
ma'in para si mga kalugaringun-na i mga trabahu-na,† kundi' para dina
si ka'am i mga pagpahalling-na mahi'unong si mga hinabo' nga mga
sapakalihan-bi na tikang si mga magparapasamwak si mahalap sumat
si ka'am. Mga iya i magparapamasamwak pina'agi si Espirito Santo nga
nagpabawa tikang si langit. Ngan bisan ngani' i mga anghel aghandom
nga agpaka'ikmat sinan.

I Diyusnon Kinabuhi'

† **1:12** Ma'in para si kalugaringun-na si mga paragsumat i mga trabahu-na kay ma'in pa may iya i uras pagtuman si nagsa'ad-na si Diyos.

13 Kon sugad, tungod si padayon pagtalwas si mga espiritu-bi, andamu-
bi i mga huna'-huna'-bi si bisan ay buruhatuna. Ata'uha kam pagdalom
si mga isip-bi ngan bug'usu-bi i mga pagla'um-bi si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si Diyos nga agdadara'on na tungod si pagpada'itu-
na gihapon si Jesu-Kristo pagpakulaw si kalugaringun-na. 14 Bilang
mga masinununon mga dadi', dakam na ag'abuyuni-bi i mga mara'at
karuyag o aghimu'u-bi pangngingirugan i kinabuhi' nga sagara'an-bi
siray ngan mga ignuranti pa kam. 15 Lugod, magin diyusnon kam kunta'
si bisan ay i binuhat-bi kay diyusnon may i mag'agda si ka'am. 16 Pariho
si maka'anna' si Kasuratan, “Kinahanglan nga magin diyusnon kam
tungod kay diyusnon may ako.”‡
17 Aku'u-bi i kinabuhi' bilang mga dayuhan ato si kalibutan bawa i
pagtahap si Diyos, tungod kay agparasangpit may kam si adda Tatay
nga gana' nagkilingan-na si paghusgar si tinakkahan-na si trabahu-
na si kada addangan si bug'os kinabuhi'-na mga iya. 18 Aku'u-bi nan
liwat kamutangan tungod kay ngan paglukat si ka'am tikang si gana'
pulus-na kinabuhi' nga nagpapasa-na si mga kapapu'an-bi si ka'am,
akatu'anan kam nga i nagpalukat ma'in inanna' nga apara' i balur-
na pariho si salapi' pati' bulawan, 19 kundi' i gimamahali laha'-na si
Kristo. Akapariho iya si adda nati karniro nga gana' gayod pangundi'an-
na. 20 Andang iya nagpili' myintras pa may naghimo i kalibutan, pero
nagpakulaw iya ato si kalibutan si damuri to mga allaw para si ka'am.
21 Pina'agi si iya, agpanutu'o kam si Diyos, kay iya i magbanhaw si Kristo
pati' i magpakulaw si ka'angayan-na, sanglit i mga pagtu'u-bi pati' i mga
pagla'um-bi akapada'iray si Diyos.
22 Ngan ina'anto agsihirigugma'aya kam si bug'os kasing-kasing-
bi tungod kay human namay aglimpyahan-bi i mga kalugaringun-bi
si makasasala' kina'iya-bi pina'agi si pagsunod si kamatu'uran basi'
sa'angkun-bi i hul'os paghigugma' si igkasi-bi kabugtu'an si pagtu'o.
23 Agsihirigugma'aya kam liwat tungod kay nagpan'allom na kam si
kaduwa bisis§ pina'agi si allom ngan masarig allingun-na si Diyos ngan
i nagpatudok si ka'am ma'in liso nga marurununton kundi' liso dina nga
gana' karurununtun-na.* 24 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:
I mga a'a dimu'an akapariho si kagabunan,
ngan i mga ka'angayan-na dimu'an akapariho hamok si mga lalag
burak si kapatagan.
Agka'uruga i mga gabon,
ngan agkataraktak i mga burak,
25 pero i allingun-na si Paragdalom ga'i agliwat i kasarig-na hasta si
kahastahan.†
Ngan iyay nan i allingon nga nagparapasamwak si ka'am.

2

1 Sanglit hugkasu-bi si mga kalugaringun-bi i dimu'an katuyu'an
pagpasakit si la'in pati' i dimu'an pagdaya', i pagparapakunu-kuno, i

‡ **1:16** Lev 11:44,45; 19:2; 20:7 § **1:23** I nagtukoy nagpan'allom na kam si kaduwa bisis, iya i baha'o ngan espirituhanon kinabuhi'-na si magpanutu'o nga nagpinugad-na si Pedro si birsikulo 3. Kulawin si Juan 3:3-28. * **1:23** I nagtukoy liso dina nga gana' karurununtun-na, bangin iya i allingun-na si Diyos pariho si maka'anna' si Mateo 13:1-9, o ma'in ngani' mismo i Diyos pariho si maka'anna' si Juan 1:1-3. † **1:25** Isa 40:6-8

pagka'awa', pati' i mga pala'in-la'in paggutgot. 2 Kundi' angiruga kam
si mga ma'in nan pa lutas nga pirmi hamok ag'isususo si espirituhanon
gatas nga gana' salakut-na* basi' anubo' anan si ka'am i kinabuhi'-na si
mga a'a nga ungod agpadayon na i mga katalwasan-na. 3 Aghanduma
kam sinan labihan na kay sakindahan-bi na i kadaluman-na si Ginu'o.

I Allom Bato
pati' i mga Pinili' A'a

4 Dati kam akatu'anan nga iya i allom Bato nga nagdiri'-na si a'a kundi'
para si Diyos, pinili' iya ngan mahaya i balur-na. 5 Si uras nga padugok
kam si iya, akapariho kam liwat si mga allom bato, sanglit angabuyuna
kam nga agkagaramit i mga kalugaringun-bi pagtindog si espirituhanon
ruma' basi' agpakasirbi kam bilang mga nagpanagama paraghalad-na
si Diyos ngan basi' agpakabawa kam si mga espirituhanon panhahalad
nga iya i pagpahalad si mga kinabuhi'-bi si angay mga pama'agi para si
Diyos pina'agi si Jesu-Kristo. 6 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:
Kulawi-bi i bato nagpa'anna'-ko ari si Sion,
i pinili' ngan mahaya balur-na bato anan si kanto nga nag'alagad-na
si dimu'an.
Ngan bisan say i magtapod si iya, ga'i akamalu'an.†
7 Sanglit para si ka'am nga agpanutu'o na, yaynan bato bali haya i balur-
na. Pero para namay si mga ga'i magpanutu'o,
i bato nga nagdiri'-na si mga panday,
iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.‡
8 Ngan aniya' pa liwat maka'anna' nga iya
i bato maka'ulang si mga a'a pagtapit si Diyos,
pati' i makapadusmog si mga iya.§
Agka'urulang mga iya tungod si ga'i mga pagsunud-na si allingon, ngan
ag'alagad nan si dati nagtagama-na si Diyos nga mga tinakkahan-na.
9 Pero ka'am i mga pinili'-na a'a si Diyos, i grupo si mga paraghalad
nga agparapanirbi si hadi', i nasyon nga nagtagama paghuwang si Diyos,
pati' i grupo nga kalugaringun-na gayod basi' sapasamwak-bi i mga
pagdayaw si iya nga magban'o si ka'am tikang si kalu'uman pada'iray
si maka'angayan danta'-na. 10 Si panikangan, ma'in kam mga a'a-na
si Diyos pero mga ginsakupan-na na kam ina'anto. Si panikangan,
ga'i kam agkalu'uyan-na si Diyos pero agpakakinda na kam ina'anto si
pagkamaluluy'un-na.
11 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, bilang mga dayuhan pati' mga
sampi hamok ato sito kalibutan, ag'aghat-ta kam pag'amban si mga
makasasala' karuyag-na si puhu'-bi nga pirmi agkuntra si mga espiritu-
bi. 12 Pakulawu-bi si mga ga'i magpanutu'o Diyos i mahalap ngan tama'
kinabuhi' basi' bisan kon sigi-na kam mga iya pamasumbong, si katapus-
tapusan, agkamuruklat mga iya nga mahalap may bali' i mga binuhatan-
bi ngan dayon agpakadayaw mga iya si Diyos kon anakka i allaw nga
padung'aw to si mga kasing-kasing-na.

I Pag'ako'

---

* **2:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: espirituhanon gatas nga iya i allingon nga ga'i akadaya'an ngan magpalalom si pag'isip-ta. † **2:6** Isa 28:16 ‡ **2:7** Salmo 118:22 § **2:8** Isa 8:14

si Gahum-na si mga Puno'
Roma 13:1-7; Tito 3:1-2; Efeso 6:5-9
Col 3:22–4:1; Tito 2:9-10

13 Aku'u-bi i dimu'an a'a nga aniya' katungud-na pagpamuno' para
akatahuran i Ginu'o. Buhatu-bi nan bisan si hadi' si pa'agi nga an-
gay si pagkagilalabawi-na puno', 14 o ma'in ngani' si mga gubirnador
nga nagtu'inan-na pagkastigo si mga sala'an ngan pagbuwan unra
si mga mahalap binuhatan-na. 15 Katuyu'an-na gayod si Diyos nga
pina'agi si mga mahalap buhat-bi, sasupla-bi i mga gana' kapulsanan-
na mga allingon nga nagparapanyawit-na si mga a'a nga gana' mga
pamurubu'ut-na. 16 Kunta' agkiwa kam bilang mga libri a'a, pero ga'i
nan kunta' aggamit-bi kamutangan pagtago' si sala', kundi' aku'u-bi i
kinabuhi' bilang mga rilihugun-na si Diyos. 17 Pakulawu-bi i tama' ngan
angay pagrispitar si bisan say aha'a. Higugma'u-bi i kada huwang si
magbururugto' si pagtu'o, atahapa kam si Diyos ngan pa'unrahi-bi i
hadi'.
18 Mga uripon, aku'u-bi i pagdalum-na si mga amu-bi huwang i
hul'os pagrispitar para si mga iya, ma'in hamok si mga daluman pati'
i magsabot si ka'am, kundi' hasta liwat si mga amo nga iritado. 19 Kay
darayawon gayod i a'a kon sa'agwanta-na i paddi si kastigo nga ma'in
kunta' para si iya tungod kay sa'abat-na nga aghuwangan-na iya si Diyos.
20 Kay ay may i darayawon si ka'aw kon sa'ilub-mo i paddi-na si dabal nga
angay hamok sakarawat-mo tungod si sala'-mo? Pero kon ag'antos kaw
tungod si mahalap nagbuhat-mo ngan sa'ilub-moy to, iyay nan dina i
darayawon si pangulawan-na si Diyos. 21 Nag'aghat kam pagbuhat sinan
kay mismo si Kristo ag'antos para si ka'am ngan agpakulaw-na kam si
angay ririrugon basi' agpakasunod kam si inagihan-na.
22 Ga'i iya agsala',
ngan ga'i iya agdaya'.*
23 Ngan nagparasamyangan iya, ga'i iya agsaruman, ngan si pagpara-
mamatay na si iya, ga'i iya ag'isip pagbulos. Lugod agpatubyan-na
i kalugaringun-na si Diyos nga pantay aghusgar. 24 Mismo i puhu'-
na si Kristo i nagkastigo anan si kudos para si sala'-ta kam, basi' day
agkamaratay may liwat kita kam pagpara' si mga kasal'anan ngan
sa'angkun-ta kam i kinabuhi' pagpasara si pagkamatadong. Tungod si
mga kasamaran-na, agpanhalap may liwat kita kam. 25 Agpakapariho
kam siray si mga kakarniruhan nga agkaralilingo, kundi' ina'anto ag-
pakabwilta kam gihapon si Mangngataman pati' Paragbantay si mga
espiritu-bi.

3

I mga Tugon si Pagdangallahan
1Cor 7:1-40; 2Cor 6:14–7:1; Efeso 5:22-23

1 Pariho si pag'aku'-bi si mga punu'-bi, kinahanglan may i pag'aku'-bi
mga allahan nan danda si pagdalum-na si mga alla-bi basi' kon aniya' si
mga iya nga ga'i anutu'o si allingun-na si Diyos, bangin agkarulukmay
pagtutu'o nga ga'i kam hamok agparapanyayawit kundi' pina'agi dina
si mga batasan-bi. 2 Ngan bangin ahinabo' nan kon sakulawan-na
mga iya i kinabuhi'-bi nga agparalikay si sala' ngan agtahap si Diyos.

* **2:22** Isa 53:9

3 Kunta' i mga kababayi-bi ma'in i kinakulawan si gawas pariho si
pagsulapid si mga barahibu-bi pati' i pagsul'ot si mga alahas pati' si
mga magpanbulangga'ak nan panapton. 4 Lugod, i pinakulaw-bi, iya i
mga kababayi-na si mga kina'iya-bi, i gana' kapapara'un-na kababayi-
na si mga danda nga mga daluman ngan mapinasinsyahon, ngan aniya'
sinan mahaya balur-na si pangulawan-na si Diyos. 5 Irugu-bi i mga
danda siray mga panahon nga nagtagama paghuwang si Diyos ngan
agtapod si iya, kay da'inan sinan i pa'agi-na mga iya pagpakababayi si
mga kalugaringun-na. Masinunuron mga iya si mga alla-na. 6 Adda
halimbawa' si Sara, nga masinunuron si Abraham ngan paragdalom pa
ngani' i pagban'u-na. Kon agbuhat kam si tama' ngan ga'i kam palupig si
katalaw, agpamatu'od nan nga mga ungod kam mga dadi'-na si Sara.
7 Para namay si ka'am mga lalla, kunta' agpakihuwanga kam si mga
alla-bi, si pa'agi nga panno' si pagrispitar bawa i pagsabot si mga iya.
Intumu-bi nga bisan kon maluya i danda, kaparihu-bi iya iridiro si
ka'abunda-na si kinabuhi'. Buhatu-bi nan basi' gana' maka'ulang kon
mangadyi' kam.

I Pagtalikot si Karat'an

8 Katapos para si ka'am dimu'an, kunta' agsi'uru'arabuyunay kam,
agdaramay-damayay kam si alabatan-na si kada addangan, agsi-
hirigugma'ay bilang agbururugto' si pagtu'o, agsikurukaralu'uyay ngan
agsipa'ubus-ubusay. 9 Dakam amulos si igkasi-bi kon agbuhatan-na
kam mara'at o ma'in ngani' kon agparasamyangan-na kam, kundi'
palakuhi-bi dina iya si Diyos si mga kabubuwasun-na kay iya may i
mag'aghat si ka'am pagbuhat sinan basi' akakarawat may kam liwat si
mga kabubuwasun-bi. 10 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:

Bisan say i maruyag makaprubitso si kinabuhi'
ngan aghandom si pagtakka-na si mga mahalap allaw,
kinahanglan likayan-na i pagpahalling si mga mara'at
pati' si mga daya'on mga pinahallingan.
11 Kinahanglan nga talikutan-na i mga mara'at
ngan buhat-na i mahalap.
Kinahanglan nga anda'-na i kamurayaw
ngan maniguro pagpa'ambit sinan.
12 Kay i mata-na si Paragdalom pirmi akatutok si mga matadong,
ngan i talinga-na agtuninong si mga pangadyi'-na,
pero agmurud'utan-na i mga parabuhat mara'at.*

13 Say pa may si ka'am i magbuhat mara'at kon pirmi kam disidido
pagbuhat si mga mahalap? 14 Pero bisan kon agsakit kam tungod si
katadungan, ka'am gihapon i maka'angkon si malipayon kamutangan.
Aniya' maka'anna' si Kasuratan "Dakam atalaw si mga pakatalaw-na
mga iya ngan dakam agkabururong."† 15 Lugod, pasiguruhu-bi nga
gana' makasalakot si mga isip-bi nga ga'i agbungyod si pagkakilala-bi si
Kristo bilang Paragdalum-bi. Andamu-bi pirmi i mga papasarumanun-
bi si bisan say mamatilaw si ka'am kon ay kay aniya' kasiguruhan-
na si mga pagla'um-bi. 16 Pero buhatu-bi nan si daluman ngan rispi-
tado pama'agi huwang i gana' tinago' si mga inisipan-bi basi' mismo

* **3:12** Salmo 34:12-16 † **3:14** Isa 8:12

i mga nagparapagutgut-na i magpakamalo' si mga a'a nga magpara-
panamyang si mga mahalap pamatasan nga paluwa' tungod kay ag'adda
kam si Kristo. 17 Kon katuyu'an-na si Diyos nga ag'antos kam, mas
mahalap na hamok kon tikang nan si mahalap binuhatan-bi kuntra kon
tikang si mara'at.
18 Kunta' ga'i na kam agpadayon si pagparapakasala' kay ngan
pagpakamatay-na si Kristo pagpara' si makasasala' kina'iya-bi, mismo
iya nga matadong agpakamatay para si mga ma'in matadong, ngan ga'i
na gayod iya amatay pa. Agpakamatay iya basi' satuttutan-na kam
pada'iray si Diyos. Parti namay si kalibutanon puhu'-na amatay iya,
pero agpadayon i espirituhanon kinabuhi'-na tungod kay abanhaw iya,
19 ngan si da'inan kamutangan, pada'iray dahulo iya si mga espirito nga
agkapririso ngan agparapasamwak 20 si mga iya nga agpadayon pagsu-
pliko bisan kon ag'ilob i Diyos pag'antahak maliyat ngan pagparatindug-
na pa si Noe si arka. Intumu-bi daw i kadiki'it-na si magkasaralbar
tikang si buwahi' anan sinan arka. Walungan hamok mga iya dimu'an.
21 Aniya' pagkapuruparihu'an-na sinan ngan iya i pagbunyag ina'anto
para agkataralwas kam. Ma'in nan i pagsawsaw si rigsok nga awinan si
puho' kundi' i pagpalaku-ta si Diyos nga gana' na barasulan-ta atubang
si iya‡ ngan akatalwas nan si ka'am pina'agi si kabanhaw-na si Jesu-
Kristo. 22 Awiray na iya pan langit, mismo si kawanan-na si Diyos
ngan ag'ako' na si pagdalum-na i mga ka'anghelan pati' i kada klasi
gamhanan espirito, i aniya' mga nagpandaluman-na pati' i aniya' mga
nagpamunu'an-na.

4

I Kinabuhi' Sigon

si Katuyu'an-na si Diyos
Roma 12:3-8; 1Cor 12:1-31; Efeso 4:7-13

1 Kon sugad, tungod kay agsakit may i puhu'-na si Kristo, andamu-bi
i mga kalugaringun-bi si kina'iya nga akapariho si tawa'-na kay bisan
say i magpatubyan si puhu'-na nga agsakit,* ga'i na iya agpadayon pa
pagpakasala'. 2 Ngan tungod sinan, ga'i na iya agpadayon pa si kinabuhi'
sigon si makasasala' karuyag-na si a'a, kundi' sigon si katuyu'an-na
si Diyos myintras nga allom pa iya ato si kalibutan. 3 Ngan angay i
pag'aku'-bi sinan kinabuhi' kay tama' na i nagkaragan-bi uras pag'irog
si mga nagpili'-na binuhatan si mga a'a nga ga'i anutu'o si Diyos, pariho
si pagpalagtok si karat'an, kasindak si puhu'-na si la'in, pagpalangu-
lango, subra kalipayan, pati' i gana' huway-huwayay irinom hasta pa
i day ga'i na matallon kabaraw si bisan ay nga day agdiyus-na mga
iya. 4 Ag'usa gayod i mga dati kahuruwangan-bi nga ga'i na kam
makihuwang si kinabuhi' nga agparakinda si dimu'an klasi karat'an
ngan gana' sapayan-na kon ay i manakka, sanglit parapamakara'at-na
kam mga iya. 5 Kundi' aniya' mga iya baratunun-na si Diyos nga andam

‡ **3:21** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i pagsa'ad-ta si Diyos nga gana' na tinago' si inisipan-ta. * **4:1** Parti si puhu'-na nga agsakit, aniya' duwa pagsabot: 1. Si pagbunyag si mga iya, ag'aku'-na mga iya nga agsakit si Kristo para si mga iya sanglit gana' na mga karuyag-na pagpakasala' pa. 2. Agparapasakitan-na mga iya si mga a'a nga agpadayon pagpirit nga didiwarayan-na kunta' mga iya si Kristo. Ngan tungod kay ga'i nan atuman, ga'i may liwat mga iya abawa si bisan ay tintasyuna.

na paghusgar si dimu'an mga a'a, bisan allom payto o minatay na. 6 Iyay
nan i katuyu'an-na si pagpasamwak si mahalap sumat siray hasta si mga
magkamaratay na,† basi' kunta' agpaka'angkon mga iya si kinabuhi' nga
pariho si tawa'-na si Diyos parti si mga espiritu-na mga iya bisan kon
parti namay si mga puhu'-na agkinahanglan gihapon nagpanhusgaran
pariho si bisan say aha'a.
7 Titakka na i katapusan-na si dimu'an. Kon sugad palinawu-bi i mga
pamurubu'ut-bi ngan ata'uha kam pagdalom si isip-bi basi' agpakapan-
gadyi' kam. 8 Labaw si dimu'an, pasarigu-bi i paghirigugma'ay-bi, kay
tungod si gugma' apasaylo i bisan ay kalabbat-na sala'. 9 Agpagara'a kam
balang addangan si pagpanginano kon nagtungbalay kam nga gana'
ngurub-ngurubay. 10 Kunta' gamit-na si kada addangan i sakarawat-na
espirituhanon abilidad pagsirbi si la'in bilang adda tangkod parapangi-
nano si pala'in-la'in nagparigalu-na si Diyos. 11 Kon parti si pagpahalling
i sakarawat-na si a'a, kinahanglan nga i mga sapahalling-na mismo i
mga allingun-na si Diyos. Kon parti namay si pagsirbi, kinahanglan
nga i naggamit-na mismo i kusog nagpumwan-na si Diyos, basi' si kada
pagbuhati, adayaw i Diyos pina'agi si Jesu-Kristo. Iya i angay nagdayaw
pati' gana' katapusan-na si kagamhanan-na. Amen.

I mga Pagpasakit

si mga Kristiyano
Hebro 12:1-13; Sant 1:2-18

12 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, dakam na agpara'usahu-bi
nga mapaddi i mga nagpara'agihan-bi pagpurbar si pagtu'u-bi nga
day baha'o pa hamok ahinabo' si ka'am. 13 Lugod aglipaya kam
ina'anto si pagparapaki'ambit-bi si kasakitan-na si Kristo, basi' anubra
pa i kalipayan-bi si uras nga pinakulaw i ka'angayan-na. 14 Kon
nagparasamyangan kam tungod si pag'aku'-bi si arun-na si Kristo,
ka'am i maka'angkon si malipayon kamutangan kay i Espiritu-na si
maka'angayan Diyos awinan si ka'am. 15 Gana' kunta' si ka'am magsakit
pina'agi si pagmatay, o ma'in ngani' pagtangkaw, o bisan ay buhata
nga mara'at. Ga'i kam kunta' agsakit pina'agi si pagparalabot. 16 Pero
kon nagpasakitan kam tungod kay Kristiyano kam, ga'i kam kunta'
asipog sinan kundi' dayawu-bi dina i Diyos tungod si paka'angkun-bi si
arun-na si Kristo. 17 Ma'in nan hamok iya, kundi' anakka na liwat i uras
paghusgar si panimalay-na si Diyos. Kon kita kam mismo ga'i akalikay
si pagswitu-na‡ si kada pagsala'i-ta kundi' kita dina i nagpaprimiru-na,
iya pa ba' i mga ga'i magpanunod si mahalap sumat i ga'i mangabat si
grabi kastigo? 18 Pariho si maka'anna' si Kasuratan:
Kon makuri atalwas i mga matadong,
iya pa ba' i mga ga'i magpanutu'o Diyos pati' i mga makasasala'?§
19 Kon sugad, bisan singnga tikang i mga sa'abat-ta kasakitan nga sigon
si katuyu'an-na si Diyos, kunta' agpadayon hamok kita pagpatubyan
si mga kalugaringun-ta pada'iray si tangkod Maghimo si kita, katapos
agpadayon pagbuhat si mga mahalap.

† **4:6** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: si mga magkamaratay ina'anto. ‡ **4:17** I nagtukoy pagswitu-na, iya i pala'in-la'in nagpa'abat-na si Diyos si kita tungod si sala'-ta pariho si kamamalu'an, kabido', kasamok si inisipan. § **4:18** Pngl 11:31

5

I Waydong para

si mga Mahanak si Pagtu'o

pati' si mga Dadi'-dadi'on Pa
Buhat 20:17-35
1Tim 3:1-13; 5:17-25; Tito 1:5-9

1 Ina'anto namay, aniya' nagpalanat-ko mga allingon para si mga
mahanak si pagtu'o anan si ka'am nan. Sanglit makibagaw ako si
ka'am nga mga kapararihu-ko mahanak. Intumu-bi nga adda ako
si makatistigos si mga kasakitan-na si Kristo pati' adda liwat si mga
magpaka'ambit si maka'angayan kamutangan-na nga papakatu'anon.
Sanglit aniya' katungud-ko pagwaydong si ka'am. 2 Atamanu-bi i mga
day kakarniruhan nga nagpa'intriga-na si ka'am si Diyos. Sirbihi-bi mga
iya bilang mga nagtu'inan mangngataman si mga iya, ma'in tungod kay
kinahanglanon kundi' tungod si ka'intrisadu-bi nga iya liwat i karuyag-
na si Diyos. Sirbihi-bi mga iya nga ga'i aglalanat si bayad kundi' iya i
salipayan-bi. 3 Sirbihi-bi mga iya nga ga'i aggamit i pinirit pagdalom
si mga nagpa'intriga si ka'am kundi' pakulawu-bi i mga kalugaringun-
bi bilang pangngingirugan-na si mga inataman-bi. 4 Katapos kon
satuman-bi nan, agpaka'unrahan kam si maka'angayan kuruna nga
gana' kalalayungun-na si panakka-na si Puno' Mangngataman.

5 Para namay si ka'am mga dadi'-dadi'on nan pa lalla, irugu-bi i mga
mahanak si pagtu'o pina'agi si pag'aku'-bi si pagdalum-na. Ngan da'inan
may para si ka'am dimu'an, kinahanglan nga mga mapa'inubsanon kam,
kay aka'anna' si Kasuratan:

Agkuntra-na si Diyos i mga mahaya dalum-na,
pero agpa'angkun-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na i mga
mapa'inubsanon.*

6 Sanglit agpa'ubusa kam atubang si Diyos ngan agtapura kam si gahum-
na pagpasarig basi' iya i mama'unra† si ka'am kon anakka i tama' uras.
7 Pa'intrigahu-bi si iya i dimu'an mga kabaraka-bi kay agmalasakit iya si
ka'am.

8 Dalumi-bi i mga isip-bi ngan muklatu-bi i mga mata-bi kay sigi hamok
pasa-pasa i kuntra-bi nga si Satanas pariho si liyon nga para'arumod
ngan sigi pamuraw-puraw kon say i parang'alun-na. 9 Diri'u-bi iya
ngan dakam abantad si mga pagtu'u-bi kay agpakatu'anan may kam nga
agpaka'abat liwat si pariho sinan klasi mga kasakitan i dimu'an mga
kabugtu'an-bi si pagtu'o si bug'os kalibutan.

10 Kahuman si pagparasakit-bi pa kali'-kali', i Diyos mismo i manhamis
si ka'am, i mamuwan kusog si ka'am pati' i magpabaskog si mga pagtu'u-
bi nga ga'i kam aburubantad. Iya i magbuwan si kita si mapinalangga'on
pagpanginanu-na si bisan ay kamutangana ngan pina'agi si Kristo, iya
i mag'agda si kita pag'ambit si maka'angayan kamutangan nga gana'
katapusan-na. 11 Gana' katapusan-na si kagamhanan-na. Amen.

I Ultimo Pangumusta

---

* **5:5** Pngl 3:34 † **5:6** Si Grikuhanon: basi' iya i mamalabaw, ngan i nagtukoy sinan i unrado kamutangan-na si addangan kahuman iya ag'agi si mga kasakitan. Kulawin si birsikulo 10.

12 Tungod si bulig-na si Silas nga nagkilala-ko adda tangkod bugto'
si pagtu'o, tigsurat ako si iya mapundok para si ka'am pag'aghat si
ka'am ngan pagpamatu'od nga mga nag'agihan-bi nan, iya i ungod
mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. Agtapura kam hamok
sinan nga magpasarig si ka'am.
13 Mangumusta si ka'am i manniniripon pag'ampo' ato si Babilonia‡
nga mga kapararihu-bi pinili' hasta liwat si Markos nga dadi'-ko tun-
god si pagtu'o. 14 Gamitu-bi i mahigugma'on pag'ururuk-urukay kon
agbararagat kam.
Amalako kami' nga padayun-na si Kristo i kamurayaw-na si ka'am
dimu'an anan nga ag'adda si iya.

‡ **5:13** Agpaparihu-na si Pedro si Babilonia i Roma kon singnga iya ag'istar pagsurat-na sito tungod kay akapariho i mga makasasala' kabatasanan-na si Babilonia mga 700 na anyos i palabay. Si kada'an panahon, sakop nan syudad si prubinsya Mesopotamia. Kulawin si mapa si pahina 310.

I Kaduwa Surat-na Si Pedro
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Simon Pedro nga apostul-na si Jesu-Kristo (1:1). Addangan iya si magpakakulaw ngan agla'in i puhu'-na si Jesus kari'i-na mga iya si bukid (1:16-18; Mateo 17:1-5). Agpinugad iya nga iyay to i kaduwa surat-na (3:1) ngan agkilala-na si Pablo bilang “hinigugma'-ta bugto'” (3:15).

Agsurat-nay to si Pedro si katapusan banda si kinabuhi'-na (1:12-15) para si pariho gihapon mga a'a nagpansuratan-na si primiro surat-na. Tungod kay nagmatay si Pedro sallod si pagtinagal-na si Emperador Nero nga takka si ta'on 68 AD, i pagsurat sito awinan tangnga' si mga ta'on 65 pati' 68 AD (mga 35 anyos kahuman abanhaw si Jesus).

Ari si primiro surat-na si Pedro agtugon iya kon pinapa'i-na si manniniripon pag'ampo' pag'atubang si mga kakurihan inagi-na mga iya tungod si pagpasakit-na si mga iya si ga'i magpanutu'o (1Ped 4:12). Ato si kaduway to surat-na, agtugon iya kon pinapa'i-na mga iya pag'atubang si mga burubullo' paragturo' pati' si mga makibubuhaton si karat'an nga akasalakot si grupu-na mga iya (2:1; 3:3-4). Ato si duway to mga surat-na si Pedro, bilang mangngataman si mga karniru-na si Kristo (Juan 21:15-17), agtalinguha iya nga agpaka'ala' liksyon i nagpansuratan-na nga i pagtu'u-na mga iya agbungyod si mga buhat-na. Aniya' bali tallo katuyu'an-na si Pedro pagsurat sito: 1. Pagdagka si a'a nga agtubo' bilang Kristiyano (1:1-21) 2. Pagkuntra si mga sala' nagturo' (2:1-22) 3. Pag'aghat pag'andam pirmi kay sigurado nga pada'ito gihapon i Ginu'o (3:1-18).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-2)
2. I Pag'agda-na ngan Pagpili'-na si Diyos (1:3-11)
3. I Makigpasumat-na si Diyos si Kasuratan (1:12-21)
4. I Tinakkahan-na si mga Burubullo' Paragturo' (2:1-22)
5. I Pagpada'itu-na Gihapon si Ginu'o (3:1-18)

1 Tikang to surat si Simon Pedro. Adda ako rilihugun-na pati' apostul-na si Jesu-Kristo.

Tigsurat-koy to para si mga magpakakarawat si pagtu'o nga akapariho kahaya si balur-na si tawa' kami' tungod si pantay pagkukulaw-na si Jesu-Kristo nga Diyus-ta kam pati' Paragsalbar-ta kam.

2 Amalako ako nga bali pag'abundahan i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos pati' i kamurayaw-na nga sa'angkun-bi pina'agi si pagkilala pahalap si Diyos pati' si Jesus nga Paragdalum-ta kam.

I Pag'agda-na

ngan Pagpili'-na si Diyos
Juan 16:5-15; Roma 8:1-27; Gal 5:16-26

3 Pina'agi si diyusnon gahum-na, sakarawat-ta kam i dimu'an nagkinahanglan-ta kam pagpadayon si espirituhanon kinabuhi' pati' si diyusnon pangiwa-kiwa tungod si pagkilala-ta pahalap si mag'agda

si kita. Agpanangdo' kita si pangagda-na tungod si kagamhanan-na
pati' si ka'angayan-na, ngan 4 pina'agi sinan gahom pati' ka'angayan,
sabuwanan-na kita kam si mga gilalabawi ngan mga gimamahali sa'ad
nga agpaka'ambit kita kam si maka'angayan kina'iya ngan agpakalibri si
pala'in-la'in ato si kalibutan nga akapara'at si a'a tungod si mga mara'at
karuyag.

5 Tungod kay iyay nan gayod i nagsa'ad nga tarakkahan-bi, manigu-
ruha kam nga agpakatambahan i mga pagtu'u-bi si mahalap kina'iya,
ngan i mahalap kina'iya-bi akatambahan si kata'o. 6 Ngan maniguruha
kam nga agpakatambahan nan kata'o si paglugaring pagdiri' si mga
mara'at kina'iya, ngan tambahi-bi nan si padayon pag'ilob. Ngan manig-
uruha kam nga agpakatambahan nan pag'ilob si diyusnon kinabuhi'
7 ngan tambahi-bi nan si kadaluman para si kaburugtu'an si pagtu'o,
ngan tambahi-bi liwat nan kadaluman si gugma'. 8 Kon awinan naynan
dimu'an si ka'am ngan durungan agtutubo', iyay nan i makapatala si
ka'am si gana' kapulsanan-na kamutangan ngan gana' maghinubya'
hamok si pagkakilala-bi na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 9 Pero kon
aniya' si ka'am nga anggana' sinan, harap iya o ma'in ngani' buta gayod
kay aglimut-na nga human na dina nagpasaylo* i mga sala'-na siray.

10 Kon sugad mga kabugtu'an si pagtu'o, maniguruha pa kam basi'
atuman i pagtubu'-na si espirituhanon kinabuhi'-bi nga iya i katuyu'an-
na si Diyos si pag'agda-na ngan pagpili'-na si ka'am. Kay kon agbuhat-
bi nan, sigurado nga ga'i apara' i pagla'um-bi nga atalwas kam
11 kundi' agpakasallod kam si gana' katapusan-na ginhadi'an nga bali
pag'abundahan si tima nga nagpriparar para si ka'am ari si naghadi'an-
na si Paragdalum-ta kam pati' Paragsalbar-ta kam Jesu-Kristo.

I Makigpasumat-na si Diyos

si Kasuratan
2Tim 3:14-17

12 Sanglit ga'i ako alimot pagpa'intom pirmi si ka'am pariho si
nagparasumat-koy ray pa hamok bisan kon sakatu'anan-bi nayray ngan
mga masarig na kam pag'ako' si kamatu'uran nga nag'inantanan-bi na.
13 Kundi' anakka gihapon si isip-ko nga myintras allom pa i kalibutanon
puhu'-ko, ubligasyun-ko i pagpa'intom pirmi si ka'am, 14 kay akatu'anan
ako nga ma'in na pira ambanan-ko nayto puho' sigon si dati sumat-na
si ako si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 15 Ngan himu-ko i dimu'an
pa'agi pagpasiguro nga kahuman si pa'amban-ko, pirmi nan sa'intuman-
bi dimu'an.

16 Ga'i kami' agpara'inala' si mga nagparasumat kami' si ka'am
hi'unong si kagamhanan-na pati' si pagpada'itu-na gihapon si
Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo tikang si mga surusurumaton nga
naghimu-na si mga alisto, kundi' mismo kami' i makatistigos si
pagkaharangdun-na. 17 Akakarawat iya si unra pati' si maka'angayan
danta' magpalibot si iya tikang si Diyos Tata' ngan pakabati'-na si busis-
na si Harangdon nga aniya' maka'angayan danta'-na nga agpinugad,

* **1:9** Si Grikuhanon: naglimpyahan.

“Iyay nan i Dadi'-ko† nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si iya.”‡
18 Mismo kami' agpakapakali sinan busis§ nga tikang si langit ngan
paghururuwang kami' ari si sagrado bukid.
19 Pwira pa sinan, andang na agtinagalan-ta kam i tinapuran allingun-
na si mga paragsumat ngan mahalap kunta' kon sapanginanu-bi nan
pariho si kapapaniguru-ta si lampara nga akasigahan i adda malu'om
lugar tubtob si panakka-na si mananalong nga paluwa' i makabigwas*
pagkumpli si kadanta'-na si mga isip-bi. 20 Labaw si dimu'an, kina-
hanglan agpakasayod kam gayod nga gana' maka'anna' si Kasuratan nga
aglugaringan-na si mga paragsumat pagpasabot i mga makigpasumat-
na si mga iya si Diyos 21 kay gana' sinan nga tikang si pagdalum-na si
a'a,† kundi' agdaluman-na si Espirito Santo i a'a ngan pakapahalling-na
si mga allingon nga tikang si Diyos.

2

I Tinakkahan-na
si mga Burubullo' Paragturo'
2Tim 3:1-9; Jud 1:4-16

1 Pero aniya' mga burubullo' paragsumat-na si Diyos siray nga maki-
huwang si mga a'a pariho si mga magpakasalakot si ka'am ina'anto nga
ma'in na pira agkakirilala si pagkaburubullu'-na mga iya paragturo'.
Durudaginut-na kam mga iya pagsumat si mga baha'o tuluhu'an nga
akawara' dina si ungod pagtu'o hasta nga agdidiwarayan-na na mga
iya lugod i Amo maglukat si pagka'uripun-na mga iya. Ngan mismo
mga iya i magpa'atab si mga kamatayun-na bulag si Diyos. 2 Malabbat
i mamungyod si pagpalagtuk-na mga iya si pala'in-la'in karat'an ngan
tungod si mga iya, aniya' magparapamakara'at si pa'agi pagtapit si Diyos
nga ag'alagad si kamatu'uran. 3 Tungod si mga kasaklin-na sinan mga
paragturo', himulsanan-na kam mga iya pina'agi si mga pala'in-la'in
isturya nga mga hinimu-himu-na hamok. Andang agpapanimulat-na
si Diyos i maliyat na patok nga sabusngal-na para sinan mga a'a ngan
andam na gayod iya pagtuman nga agkamaratay nan bulag si iya.
4 Kay bisan ngani' i mga anghel, gana' salaktawan-na si Diyos si mga
magpanala' kundi' agpanabrug-na pan impyirno ngan nagpa'anna' si
mga malu'om luwang basi' ga'i mga iya agpakakiwa myintras agpara-
pangantahak si allaw paghusgar. 5 Hasta pa ngani' i mga dahulo mga a'a
gana' salaktawan-na si Diyos ngan pagkastigu-na si mga ma'in diyusnon
pina'agi si unop, pwira na kas Noe, i parapasamwak si pagkamatadong
nga asapod huwang i pitungan pa. 6 Bisan ngani' i mga syudad Sodom
pati' Gomora agpatukan-na si Diyos nga asunog tubtob nga agbon na
hamok i mabilin ngan iyay nan i nagpumwan-na halimbawa' kon ay

† **1:17** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto ag-
buwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na
si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga
magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro
1:3-5). ‡ **1:17** Mateo 17:5; Markos 9:7; Lukas 9:35 § **1:18** Parti si kinapakalihan busis,
kulawin si Mateo 3:17; 17:5 ngan i kahuruwangan-na si Pedro nga makapakali sinan ari si bukid,
iya kas Juan pati' Santiago. * **1:19** I nagtukoy paluwa' i makabigwas, iya i pagpada'itu-na
gihapon si Tinu'inan Mannanalwas nga iya si Jesu-Kristo. † **1:21** I adda pa kahulugan-na si
Grikuhanon linggwahi: nga gana' maka'anna' si Kasuratan nga salugaringan-ta pagsabot i mga
makigpasumat-na si Diyos

i tinakkahan-na si ma'in diyusnon mga a'a. 7 Kundi' kas Lot hamok
i nagsalbar-na. Matadong iya ngan nagsamukan gayod iya si mga
kinabuhi'-na si mga masinupakon a'a nga lagtok si karat'an 8 kay ngan
pakasalakut-na pag'istar si mga iya, allaw sangom nagpaddihan i mata-
dong espiritu-na tungod si mga buhat nga supak si bala'od nga pirmi
sakulawan-na pati' sapamati'an-na. 9 Kon sugad, mata'o i Paragdalom
pagsalbar si mga diyusnon si mga pagpurbar si mga iya, ngan mata'o
liwat pagpugol si mga ma'in matadong dungan si padayon pagkastigo
si mga iya myintras agparapangantahak si allaw paghusgar, 10 labihan
na si mga a'a nga nagdaluman si marigsok kasindak-na si makasasala'
kina'iya ngan agpahayag-na mga iya i mga pagdiri'-na si pagdalum-na si
Diyos.

Gana' mga kamamalu'an-na sinan mga paragturo' bisan ay i
nagpangatubang-na ngan mahaya i mga dalum-na sanglit ga'i mga
iya agkatarahap pagsamyang si mga aniya' daya'on ka'angayan-na
nga awiray si langit. 11 Bisan ngani' i ditangnga' mga anghel nga mas
makusog pa ngan mas gamhanan i mga katungud-na kuntra si mga
kaparihu-na, ga'i agparapanamyang si pagparapanumbung-na atubang
si Paragdalom. 12 Kundi' yaynan lugod mga paragturo' akapariho si mga
hayop nga gana' punta-na nga agsunod hamok si alabatan-na si mga
puhu'-na ngan ga'i ata'o paglikay si tidakop pati' timatay si mga iya. Sigi
mga iya panamyang si mga aniya' daya'on ka'angayan-na nga ga'i ngani'
mga sasayuran-na i mga kina'iya-na, ngan pariho sinan mga hayop,
agpakakarawat liwat mga iya si kamatayon nga bulag si Diyos.

13 Papa'abaton mga iya si mga kasakitan nga angay bulos si mga
masakit may binuhatan-na mga iya. Agkarilipay mga iya si pag-
paki'inom kon allaw. Day tagiptip mga iya pati' rigsok kon pamatangka'
mga iya si pakan-bi* ngan gana' la'in nagparapangisturya-na kon ma'in
hamok i mga daya'on kalipayan. 14 Sigi hamok mga iya pamuraw-
puraw kon say i mga sasindakan-na pag'ubay pero ga'i mga iya agpak-
agustuhan si pagparapakasala' ngan mga iya i magparapangaghat si
mga mababawahon pa. Gara' mga iya si pagkabintahuso hasta nga
maraldisyunun-na mga iya si Diyos. 15 Andiri' mga iya si matadong
lalan sanglit agkaralilingo. Amungyod mga iya si nag'agihan-na si
Balaam siray, i dadi'-na si Bosor nga mabawa si kwarta nga bayad-
na si mara'at binuhatan. 16 Kundi' isog dina i sakarawat-na para si
sala' nagbuhat-na tikang si adda asno, i hayop nga gana' sibu'-sibu'-
na pero akapahalling lugod pariho si busis-na si a'a ngan agsimul-na i
paragsumat nga akawara'an si kadunung-na.

17 Akaparihoy nan mga a'a si bubulwang nga gana' buwahi'-na pati'
si dampog nga palid-na hamok si makusog bariyo. Aniya' gilulu'umi
lugar nga nag'andam-na si Diyos para si mga iya 18 kay agpakasal'ungan
gihapon i mga a'a nga pakalappa-na pa hamok si mga baliko' kinabuhi'-
na pina'agi si mga makaruruyag allingon nga gana' kapulsanan-na pati'
mga kahambugan ngan pina'agi liwat si pagpa'intom gihapon si mga
kasindak-na si makasasala' kina'iya. 19 Parapana'aran-na mga iya nga
agpaka'angkon si libri kamutangan pero mismo i mga kalugaringun-
na, uripon si karat'an kay ahimo uripon i a'a si bisan ay magdalom si

* **2:13** I nagtukoy pakan, iya i kabatasanan-na si mga magpanutu'o siray nga kon agtiripon pagkumulgar huwang na i tima sinan si ungod pakan. Kulawin si 1Cor 11:17-34.

kinabuhi'-na. 20 Agpakalappay nan mga paragturo' siray si karat'an-na
si kalibutan pina'agi si pakakilala-na mga iya pahalap si Paragdalom
pati' Paragsalbar-ta kam Jesu-Kristo, katapos agpakasal'ungan gihapon,
sanglit mas grabi i mga kamutangan-na si damuri kuntra ngan primiro.
21 Mas mahalap na hamok kunta' nga ga'i mga iya agpakamuklat si
pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si pagkamatadong kuntra nga
agpakamuklat ngan katapos agpamatalikot si sagrado kasugu'an nga
nagpapasa hasta nga anakka si mga iya. 22 Akapamatu'uran si mga iya
nga ungod i mga parahallingon: “Agkakan-na gihapon si ido' i inuta'an-
na,”† pati', “Agbwilta gihapon i pakal pan lap'ugan kahuman nagpandi.”

3

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Ginu'o
1Cor 15:12-57; 2Cor 5:1-10
1Tes 4:13–5:3; Pgpk 20:11–21:5

1 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, iya nayto i kaduwa surat-ko si ka'am
ngan pariho hamok i katuyu'an-na si duway to nga iya i pagpa'intom
pirmi si ka'am basi' anrangrang i katangkud-na si mga panhuna'-huna'-
bi. 2 I karuyag-ko nga pirmi intum-bi i mga allingon siray mga pana-
hon nga nagparapamahalling-na si mga sagrado paragsumat pati' i
kasugu'an nagpumwan-na si Paragdalum-ta kam ngan Paragsalbar-ta
kam pina'agi si mga apostol nga magparapamasamwak si ka'am nan.
3 Primiro, kinahanglan nga agpakatu'anan kam nga pamaluwa' i
mga langkagon si katapusan mga allaw ngan sigi panlangkag bawa
i paglugaring hamok si mga mara'at karuyag-na. 4 Da'ito sito i mga
papahallingun-na, “Sumiran pa may kuno' i nagsa'ad-na siray nga
‘pada'ito iya gihapon’? Tikang si pakamatay-na si mga mahanak-ta kam
si pagtu'o, padayon i pariho gihapon kamutangan-na si dimu'an, ngan
iya naynan gayod i kamutangan tikang pa may si panikangan ngan
paghimo si kalibutan.” 5 Pero agtuyu'-na mga iya paglimot nga pina'agi
si allingun-na si Diyos maliyat na panahon aniya' kalangitan pati' kalibu-
tan nga apurma tikang si aniya' buwahi'-na pina'agi si pagpabulag-na
sinan buwahi'. 6 Mangno, pina'agi si allingun-na pati' sinan buwahi',
aka'unupan i kalibutan ngan abungkag i dimu'an. 7 Pina'agi gihapon si
pariho allingon, i manalli' baha'o kalangitan pati' kalibutan nagrisirba
dina para si titakka api. Nagtagamay nan para si pagtakka-na gayod si
allaw si paghusgar kon sumiran nagpatukan i mga ma'in diyusnon si
kamatayon nga bulag si Diyos.
8 Kundi' para namay si ka'am mga hinigugma'-ko kumpaniya, dakam
gayod agkalimuti-bi nga para si Ginu'o, i adda allaw akapariho si adda
yukot ta'on, ngan i adda yukot ta'on akapariho hamok si adda allaw.
9 Ma'in atrasado i Ginu'o pagtuman si sa'ad-na pariho si pagsabut-na si
ditangnga' hi'unong si allingon atrasado. Si kamatu'uran, malanga dina
i paturus-na si ka'am tungod kay ga'i iya aruyag nga aniya' mamatay
bisan addangan si ka'am nga bulag si Diyos, kundi' i karuyag-na nga
agpamasol kam dimu'an huwang si pagbag'o.
10 Pero i allaw pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o, anakka pariho si adda
matangkaw nga paluwa' si uras nga gana' manggasi. Apara' i kalangitan

† **2:22** Pngl 26:11

dungan si makusog rinagapik ngan pina'agi si api, ahimo agbon pati' humbo i dimu'an inanna' magpurma si kalibutan hasta nga kinatu'anan si dimu'an i bisan ay nga nagparatago' siray anan sinan kalibutan.

11 Tungod kay ahimo may agbon pati' humbo i dimu'an si da'inan
pa'agi, ay may kunta' klasiha i mga pagka'a'a-bi? Kinahanglan nga
i mga kinabuhi'-bi nagtagama paghuwang si Diyos ngan diyusnon
12 dungan si pagparapanimulat-bi si allaw si pagpada'itu-na gihapon
si Diyos huwang i pagparatuman-bi may si mga buruhaton nga maka-
patulos sinan. Iyay nan i allaw nga ahimo agbon pati' humbo i
kalangitan pina'agi si api ngan i dimu'an inanna' magpurma si kalibu-
tan atunaw tungod si ura-ura panas. 13 Pero ma'in da'inan sinan i
nagparapanimulat-ta kam kundi' i pagtuman-na dina si sa'ad-na, nga
iya i paghimu-na si baha'o kalangitan pati' kalibutan, kon singnga
kina'anda'an i pagkamatadong.

14 Sanglit mga hinigugma'-ko kumpaniya, tungod kay agpanimulat
may kam sinan, talinguha'u-bi nga satakkahan-na kam nga mga tul'id
i pagtu'u-bi, gana' makabasol ngan dati mahalap i pag'adda-bi si Diyos.
15 Intumu-bi nga i katalwasan naghingyap-bi, kina'anda'an na anan si
malanga paturus-na si Ginu'o pariho si nagsurat-na si ka'am si Pablo,
i hinigugma'-ta kam bugto' si pagtu'o ngan pagpa'ambit-na si ka'am si
kadunong nga sakarawat-na tikang si Diyos. 16 Da'inan pirmi sinan i
mga allingun-na si dimu'an mga surat-na kon agbagaw iya mahi'unong
si pagpada'itu-na gihapon si Ginu'o. Aniya' sinan nga mga makuri
nagsabot ngan danay agpabaliskad-na dina si mga a'a nga ga'i pa
aka'adal pahalap si Kasuratan pati' si mga tumba-tumba pa. Da'inan
liwat sinan i naghimu-na mga iya si ditangnga' parti si Kasuratan, hasta
nga mga iya mismo i magtuttot si mga kalugaringun-na pada'iray si
kamatayon nga bulag si Diyos.

17 Kon sugad mga hinigugma'-ko kumpaniya, tungod kay mga sayod
namay kam sinan, aglikaya kam nga ga'i kam agkabarawa si sala'-
na si mga a'a nga mga masinupakon si bala'od ngan ga'i kam akal-
abba si masarig na mga kamutangan-bi. 18 Pero maniguruha kam
nga sigi tutubo' i pagtapud-bi si mapinalangga'on pagpanginanu-na
si Paragdalum-ta kam ngan Paragsalbar-ta kam Jesu-Kristo hasta pa i
samuklatan-bi kata'o mahi'unong si iya. Darayawon iya ina'anto hasta
si kahastahan! Amen.

I Primiro Surat-na Si Juan
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

Ga'i agpakilala i magsurat sito pero ka'urugan si mga tinapuran mga mahanak si pagtu'o kahuman si panahun-na si mga apostol (100-250 AD, halimbawa' kas Ireneo, Clemente, Tertullo pati' Origen) i mag'isip nga i magsurat sito, iya si Juan nga dadi'-na si Sebedeo. Apostol iya ngan iya i magsurat si ka'ampat Ebanghelyo pati' si Pagpakatu'an. Si Juan patud-na agsiyapa si Jesus tungod kay i nanay-na nga si Salome kadingsirarihan-na si Maria. Paradaying iya ngan addangan si mga matapit gayod si Jesus (i la'in pa, iya kas Pedro pati' Santiago) ngan agpakilala iya si kalugaringun-na bilang i "inadalan nga hinigugma'-na gayod si Jesus" (Juan 13:23).

Bali labbat i nagkaparihu'an-na si Ebanghelyo nagsurat-na si Juan pati' sito surat. Si Juan addangan si magpakapamati' ngan magpakakulaw si Kristo (1:1-4) ngan tungod kay agtawag-na i nagpansuratan-na nga mga "dadi'-na" (2:1,28; 3:7), sigurado nga bali na iya kamaktong pagsurat-na sito.

Tungod sinan, ka'urugan i mag'isip nga katapos si pagsurat-na si Ebanghelyo, agsurat-nay to tangnga' si mga ta'on 85 pati' 95 AD (mga 55-65 anyos kahuman abanhaw si Jesus).

Agsurat-nay to para si magpanutu'o si Kristo pero ga'i ato agsabi kon singngay to gayod agpangistar, sanglit pwidi kita agtigo nga paray to si mga Kristiyano si pala'in-la'in lugar. Ngan tungod kay si katapusan banda si kinabuhi'-na ag'istar si Juan ari si Efeso, ka'urugan i mag'isip nga ari to nagsurat. Kon iya i kamatu'uran, bangin i tuyu'-na si Juan nga turulihan to surat si bisan singnga lugara ari si prubinsya Asia nga aniya' manniniripon pag'ampo'.

Sinan mga panahon, aniya' mga paragturo' nga ga'i ag'ako' nga si Kristo ungod agpakang'a'a. Agpanturo' to liwat mga a'a nga gana' sapayan-na kon agtalapas kaw si bala'od kay para si mga iya plos karat'an i kina'anda'an ato si mga puhu'-ta ngan i mga espiritu-ta hamok i aniya' kahalap-na. Kon sugad, gana' sapayan-na si mga iya kon lagtok mga iya si sala'. Sanglit agsurat sito si Juan para si duwa katuyu'an: 1. Pagbukwat si mga buhat-na si mga burubullo' paragturo' nga agparapanpurbar pagdaya' si mga Kristiyano (2:26) 2. Pagbuwan si magpanutu'o si Kristo si kasiguraduhan si sa'angkun-na na mga iya kinabuhi' nga gana' katapusan-na (5:13). Kina'anda'an liwat ato i bali kaklarado waydong kon ay i buruhatun-ta para apasaylo i mga sala'-ta (1:5–2:6).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagtikang: I Allingon Mismo i Ungod Kinabuhi' (1:1-4)
2. I Kinabuhi' Sallod si Kadanta'an (1:5–2:17)
3. I Magpandiri' si Kristo (2:18-27)
4. I mga Dadi'-na si Diyos (2:28–4:6)
5. I Paghigugma'-na si Diyos (4:7-21)
6. I Pagtapod si Dadi'-na si Diyos (5:1-12)
7. I Ultimo mga Panugun-tugon (5:13-21)

I Allingon Mismo

i Ungod Kinabuhi'

1 Mga hinigugma'-ko, tuninungi-bi to: I dati na tikang pa si panikangan nga sapamati'an kami' mismo si mga kalugaringon kami' ngan sakulawan-na si mga mata kami', iya i nagparapakatu'an kami'. Ngan tungod kay ag'usisa kami' to pahalap ngan sa'antanan-na si mga tamburo' kami', aniya' sapakatu'an kami' mahi'unong si Allingon nga iya mismo i ungod kinabuhi'. 2 Paluwa' to kinabuhi' ngan aghuruwanghuwang kami' sanglit agtistigos kami' kon say iya ngan agpakatu'an kami' kam nga iya i ungod kinabuhi' hasta si kahastahan nga aghuwang si Tata' antis paluwa' si kami'. 3 Agpakatu'an kami' kam kon ay i sakulawan kami' pati' sapamati'an kami' basi' maki'adda may liwat kam si kami'. Ngan si kamatu'uran, i nagpaki'addahan-ta kam, iya i Tata' pati' i Dadi'-na Jesu-Kristo. 4 Sanglit agsurat-koy to basi' abug'os i kalipay-ta kam.

I Kinabuhi'

Sallod si Kadanta'an

5 Yayto i sumat sakarawat kami' tikang si iya ngan nagparapasamwak kami' si ka'am: I Diyos i danta'; gana' gayod kalu'uman anan si iya. 6 Kon agpinugad kita nga agpaki'adda kita si Diyos pero malu'om dina i kinabuhi'-ta, agpamatu'od nan hamok si pagparapakunu-kunu-ta kay ga'i kita agkiwa sigon si kamatu'uran. 7 Pero kon madanta' i kinabuhi'-ta, irog si Diyos nga plos kadanta'an, aniya' pag'aradda-ta kam balang addangan ngan i laha'-na si Jesus, nga Dadi'-na, aniya' ipiktu-na si kita pagpagara' paglikay si pagparapakasala' pa.

8 Kon agpinugad kita nga ga'i na gayod kita salabutan-na si sala', agparadaya'an-ta hamok mismo i kalugaringun-ta. Bali tala si kamatu'uran i pagpahalling da'inan sinan. 9 Kundi', kon agkumpisal kita si Diyos, tangkod iya huwang i pantay pagkukulaw sigon si pagkamatadung-na ngan sigurado nga pasaylu-na kita ngan pagara'-na kita paglikay si bisan ay nga ma'in matadong. 10 Kon agpinugad kita nga ma'in kita makasasala', si pag'abat-ta bullu'on i Diyos, ngan agpamatu'od nan hamok nga gana' saruman-dumanan-ta si allingun-na.

2

1 Mga hinigugma'-ko dadi', agsurat ako sito si ka'am basi' agpakatuttot kam kon pinapa'i pag'amban si sala'. Kundi' si uras nga agsala' kam, intumu-bi nga aniya' addangan magpakibagaw ari si Tata' pag'apin si kita kam nga gana' la'in kon ma'in si Jesu-Kristo, i Matadong A'a. 2 Iya i mahimo panhahalad nga makalugtukan si kasina-na si Diyos si sala'-ta kam, ngan ma'in hamok para si tawa'-ta kam, kundi' hasta i sala'-na si bug'os kalibutan.

3 Kon makitutumanon kita kam si mga mandu'-na si Diyos, gana' dudata kam nga ungod agpakakilala kita kam si iya. 4 I a'a nga agpinugad, “Sakilala-ko iya,” pero ga'i agtuman si mga mandu'-na, agpamatu'od nan nga agparapakunu-kuno hamok iya ngan bali tala si iya i kamatu'uran. 5 Pero i a'a nga agtatamba i pagsunud-na si allingun-na si Diyos, aglalanat may liwat i kamatgas-na si paghigugma'-na. Yayto i pangngilalahan nga gana' makaduda nga agpaki'adda kita si Diyos:

6 Bisan say magpinugad nga padayon iya pagpaki'adda si iya, kunta' i
kinabuhi'-na angirog mismo si Jesus.
7 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, ma'in to baha'o mando' nagsurat-
koy to si ka'am kundi' kada'an nayto. Sakatu'anan-bi to tikang pa gayod
ngan primiro pakapamati'-bi. Yayto kada'an mando' iya i sumat nga
sakarawat-bi na. 8 Pero pwidi apinugad nga nagsurat-koy to mando'
pirmi baha'o kay gana' pagkukupasun-na si gugma' nga a'ungod anan
si Jesus ngan da'inan may anan si ka'am tungod kay agtikapara' na i
kalu'uman ngan agsiga na i ungod danta'.
9 Bisan say aha'a magpinugad nga sakop iya si kadanta'an pero aghu-
mot si bugtu'-na si pagtu'o, si kamatu'uran sakop pa iya si kalu'uman.
10 Bisan say aha'a maghigugma' si bugtu'-na, mahaway i pangiwa-kiwa-
na si kadanta'an ngan gana' anan mismo si iya nga akapirdi dina si iya.
11 Pero bisan say nga aghumot si bugtu'-na, sakop iya si kalu'uman ngan
agparalibung-libong hamok iya anan. Ga'i iya akatu'anan kon singnga
iya pa'arop tungod kay abuta iya si kalu'uman.
12 Agsurat-koy to si ka'am mga hinigugma'-ko kadadi'-dadi'an,
kay nagpasaylo na i mga sala'-bi tungod si arun-na si Jesus.
13 Agsurat-koy to si ka'am mga tatay,
kay sakilala-bi iya pahalap, i addangan nga dati na tikang pa si
panikangan.
Agsurat-koy to si ka'am mga ma'in pa idaran lalla,
kay salupig-bi na i girara'ati.
Maliyat na i pag'isusurat-ko si ka'am mga hinigugma'-ko nga mga dadi'-
dadi'on pa,
kay sakilala-bi na i Tata'.
14 Maliyat na i pag'isusurat-ko si ka'am mga tatay,
kay sakilala-bi iya pahalap, i addangan nga dati na tikang pa si
panikangan.
Maliyat na i pag'isusurat-ko si ka'am mga ma'in pa idaran lalla,
kay mga makusog kam,
ngan i allingun-na si Diyos allom anan si ka'am,
ngan salupig-bi na i girara'ati.

Dakam Aghigugma' si Kalibutan

15 Dakam aghigugma' si pama'agi-na sito kalibutan o bisan ay nga
sakop sito sistima. Kon aniya' addangan maghigugma' sito kalibutan,
ga'i iya pwidi aghigugma' si Tata'. 16 Kay bisan ay ato si kalibutan, i
makikinalugaringon kina'iya, i sasindakan-na si mata pati' i pagpaham-
bog kon ay i tawa'-na hasta kon ay i sahimu-na, gana' sito dimu'an si
kina'iya-na si Tata' kundi' sunod to dina si kalibutan. 17 Yayto kalibutan
tikapara' na huwang si dimu'an mga nag'ungara'-na, pero i a'a magtu-
man si katuyu'an-na si Diyos padayon i pag'adda-na mga iya hasta si
kahastahan.

I Magpandiri' si Kristo
1Tes 2:1-12; 2Juan 7; Pgpk 17:1-18

18 Mga hinigugma'-ko dadi', iya nayto i ultimo ura. Dati na kam
agpakabati' nga tipada'ito i magdiri'* si Kristo ngan si kamatu'uran

* **2:18** I magdiri' si Kristo, iya liwat i nag'arunan: masinupakon a'a si 2Tes 2:3. Kulawin si Pgpk 13:11-18 kon singnga nag'arunan nan: makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si pitak.

mismo ina'anto malabbat na i magpamaklaro pagdiri' si Kristo. Iyay nan
i tigaman nga iya nayto i ultimo ura. 19 Pabulag mga iya si kita kam pero
si kamatu'uran ma'in mga iya sakop si kita kam. Kay kon ungod mga iya
sakop si kita kam, kunta' agpadayon mga iya pagpaki'adda si kita kam.
Pero si pabulag-na mga iya, agpaklaro hamok nga ma'in mga iya sakop
si kita kam.
20 Kundi' la'in i kamutangan-bi, kay i nagpa'ayop si ka'am tikang dina
si Sagrado A'a ngan sanglit akatu'anan kam dimu'an si kamatu'uran.
21 Agsurat-koy to si ka'am ma'in tungod kay ga'i kam akatu'anan si
kamatu'uran kundi' tungod kay sakatu'anan-bi to, ngan tungod kay
gana' paluwa' kabubullu'an tikang si kamatu'uran. 22 Ngan say di' i
bullu'on? Iya i a'a magdiri' si Jesus bilang Tinu'inan Mannanalwas. I
da'inan klasi a'a, iya i nagtukuy-ko magdiri' si Kristo. Agdiri' nan iya
si Tata' pati' si Dadi' kay 23 bisan say magdiri' si Dadi', ga'i akaprubitso
si pagpanginanu-na si Tata', kundi' bisan say mag'ako' si Dadi', iya i
makaprubitso sito.
24 Pasiguruhu-bi nga padayon agsiga anan si ka'am i sumat sakarawat-
bi tikang pa gayod ngan primiro pakapamati'-bi. Si da'inan pa'agi,
agpadayon may liwat i pagpaki'adda-bi si Dadi' pati' si Tata'. 25 Ag'alagad
to gayod si nagsa'ad-na si Kristo kinabuhi' hasta si kahastahan.
26 Sasurat-koy nan para akasayod kam si mga a'a magparapurbar
pagdaya' si ka'am. 27 Ma'in nga aniya' duda-ko parti si ka'am kay i
nagpa'ayup-na si ka'am si Kristo agpabilin anan si ka'am. Sanglit ma'in
na ministir nga nagdiktahan pa kam si bisan say aha'a. Pero agkina-
hanglan kam pagpadayon pagpaki'adda si Kristo sigon si pagturu'-na
si nagpa'ayop si ka'am. Iya i magturo' si ka'am si bisan ay, iya nga
kamatu'uran ngan ma'in daya'on.

I mga Dadi'-na si Diyos

28 Tungod si kamutangan ina'anto, mga hinigugma'-ko dadi',
padayunu-bi i pagpaki'adda si Kristo basi' si pagpada'itu-na gihapon
magin pusukado kita kam ngan gana' kasipug-ta pag'atubang si iya.
29 Ngan kon sayod kam nga matadong i Diyos, sigurado nga akatu'anan
liwat kam nga bisan say i magparabuhat si katadungan, agpamatu'od
nan nga ungod mga iya dadi'-na.

3

1 Isipu-bi daw i bali pagsangyahan gugma'-na si Tata' para si kita kam
hasta nga agkakwirinta kita kam bilang mga dadi'-na si Diyos! Ngan
iyay nan gayod i kamutangan-ta kam! I rason kon ay kay ga'i kita
kam sakilala-na si mga kalibutanon a'a, iya kay ga'i may liwat mga iya
akakilala si Tata'. 2 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, ina'anto mga dadi'-
na na kita kam si Diyos, kundi' ga'i pa gayod kinasayuran kon singnga
takka i pagmatgas-ta kam. Pero bisan kon da'inan sinan, tungod kay
saklaruhan-ta na kam i ungod kina'iya-na si Kristo, akasiguro kita nga si
uras kon anakka kita si pagmatgas, aka'irog i kina'iya-ta si iya.* 3 Sanglit i
a'a nga gana' la'in naghingyap-na kundi' i katumanan-na sito, agpagara'
paglikay si pagparapakasala' sigon si kina'iya-na si Kristo nga aglikay
pagparapakasala'.

* **3:2** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: si uras si pagpakulaw-na si Kristo si pagdadara'un-na, aka'irog i kina'iya-ta si tawa'-na.

4 Bisan say nga agtuyo' pagpakasala', mismo i bala'ud-na si Diyos i
nagtalapas-na ngan si kamatu'uran i pagsupak pirmi, iya i kina'iya-
na si sala'. 5 Ngan sayod kam nga pada'ito si Kristo pagbulag si kita
kam si bisan ay sala'a. Akabuhat iya sinan tungod kay ga'i anan si
iya i sala'an kina'iya. 6 Sanglit bisan say nga padayon pagpaki'adda si
Kristo, ga'i pwidi nga padayon pagpakasala' kay bisan say nga padayon
pagpakasala', si kamatu'uran ga'i pa iya ungod akakilala si iya; ga'i pa
gayod saklaruhan-na i kina'iya-na.
7 Mga hinigugma'-ko dadi', dakam agtugot nga akadaya'an kam si
bisan say. Tigamani-bi nga bisan say magparabuhat si katadungan,
matadong iya irog si Kristo nga matadong. 8 Pero bisan say nga mag-
parabuhat si kasal'anan, sakop iya si Satanas tungod kay iyay nan i
nagparahimu-na si Satanas tikang pa gayod si panikangan. Kundi',
pada'ito i Dadi'-na si Diyos pagbungkag si trabahu-na si Satanas. 9 Sanglit
gana' ni addangan si mga nagbuwanan-na baha'o kinabuhi'† si Diyos
nga agpadayon pagpakasala', tungod kay awinan si iya i nagpatuduk-na
si Diyos. Ga'i iya akapadayon pagpakasala' tungod kay mismo i Diyos
i magbuwan si iya si baha'o kinabuhi'. 10 Yayto i pangngilalahan kon
say i mga dadi'-na si Diyos ngan kon say i mga dadi'-na si Satanas: Bisan
say nga ga'i agparabuhat si katadungan, ma'in iya dadi'-na si Diyos ngan
da'inan may liwat i bisan say nga ga'i aghigugma' si bugtu'-na si pagtu'o.

I Pagsihirigugma'ay
Juan 15:9-17; Roma 8:31-39
1Cor 13:1-13; 1Juan 4:7-21

11 Yayto i sumat nga sakarawat-bi tikang pa gayod ngan primiro: Kina-
hanglan kita kam agsihirigugma'ay. 12 Dakam angirog si Cain nga sakop
si girara'ati ngan agmatay-na i bugtu'-na. Ngan kapa'i di' kay agmatay-
na? Tungod kay makibubuhaton iya si karat'an ngan i bugtu'-na may,
makibubuhaton si matadong. 13 Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o,
dakam ag'usa kon anguntra si ka'am i kalibutan. 14 Akatu'anan kita nga
akalahos na kita kam tikang si kamatayon pada'iray si ungod kinabuhi'
tungod si paghigugma'-ta kam si mga kabugtu'an-ta kam si pagtu'o.
Bisan say nga ga'i aghigugma', ga'i pa iya akalahos si kamatayon. 15 Bisan
say nga aghumot si bugtu'-na, si pangulawan-na si Diyos akapariho iya
si adda kriminal ngan sayod kam nga i kinabuhi' hasta si kahastahan,
ga'i sa'angkun-na si kriminal.
16 Sasayuran-ta kam kon ay i ungod paghigugma' pina'agi sito:
Agkaragan-na si Jesu-Kristo i kinabuhi'-na para si kita kam. Ngan kunta'
karagan-ta may liwat kam i kinabuhi'-ta kam para si mga kabugtu'an-
ta kam si pagtu'o. 17 Kon i addangan nga aniya' tawa'-na agpugungan-
na hamok i kalu'uy-na si bugtu'-na nga magkuri, pinapa'i may pagpa-
matu'od nga ungod iya aghigugma' si Diyos? 18 Mga hinigugma'-ko dadi',
kinahanglan pakulaw-ta i gugma'-ta ma'in hamok si allingon kundi'
pina'agi si buhat pati' sigon si kamatu'uran. 19-20 Tungod kay atuman
nan si kinabuhi'-ta, akasiguro kita nga sakop kita si kamatu'uran ngan
aniya' pa'agi-ta pagpamurayaw si huna'-huna'-ta atubang si Diyos bisan
pa si uras nga agsu'so' si isip-ta nga paratukan kita si sala'. Kay syimpri

† **3:9** Si Grikuhanon: naghinganak-na si Diyos. Iyay nan i pa'agi para ahimo i adda a'a dadi'-na si Diyos. Kulawin si 4:7; 5:1,4 pati' Juan 1:12-13.

mas tarapuran i Diyos kuntra si huna'-huna'-ta nga tulos abawa si duda kay sakatu'anan-na i dimu'an hasta pa i ga'i sasantup-ta ato si kalugaringun-ta.

21 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, iya pa ba' kon ga'i kita agpatukan-na si huna'-huna'-ta. Sinan uras, gana' maka'ulang si kapusukadu-ta atubang si Diyos 22 ngan sigurado sakarawat-ta i bisan ay nagpalaku-ta tikang si iya tungod kay agtuman-ta i mga mandu'-na ngan agbuhat-ta kon ay i makapalipay si iya. 23 Ngan yayto i nagmandu'-na: Anutu'uha kam nga si Jesu-Kristo, Dadi'-na iya si Diyos, ngan agsihirigugma'aya kam balang addangan sigon gihapon si nagmandu'-na si kita kam. 24 I mga magtuman sito mga mando', kinakulawan si mga kinabuhi'-na i padayon pagpaki'adda-na mga iya si Diyos, ngan da'inan may i padayon pagpaki'adda-na si Diyos si mga iya. Sasayuran-ta kam nga ungod i pagpaki'adda-ta si iya pina'agi si Espirito nga nagpumwan-na si kita.

4

I Pagkilala si mga Espirito

1 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, dakam basta-basta anutu'o si kada espirito magdalom si a'a, lugod siksiku-bi pahalap kon ungod ba' to gayod pinabawa-na si Diyos, kay si kamatu'uran malabbat na mga burubullo' paragsumat i magsara ato si kalibutan. 2 Yayto i pangngi-lalahan si Espiritu-na si Diyos: Bisan say espirituha magpahayag si pag'aku'-na nga si Jesu-Kristo agpakang'a'a, ungod nga pinabawa-na iya si Diyos. 3 Pero bisan say espirituha nga ga'i ag'ako' sito, ma'in iya ungod pinabawa-na si Diyos. Lugod, i da'inan klasi espirito, pinabawa-nay nan dina si magdiri' si Kristo. Akapamati' kam nga tipada'ito si kalibutan i magdiri' si Kristo ngan si kamatu'uran atiya' nayto ina'anto.

4 Kundi', la'in i kamutangan-bi mga hinigugma'-ko dadi', kay sakop kam si Diyos ngan salupig-bi na i mga burubullo' paragsumat tungod kay i mag'ayop si ka'am mas gamhanan kuntra si magdalom si mga kalibu-tanon a'a. 5 Sakop mga iya si kalibutan sanglit i mga pinahallingan-na mga iya sigon si kalibutanon pagsabot ngan agkawirili pagpamati' si mga iya i mga a'a ato si kalibutan. 6 Kundi' kita kam, sakop dina si Diyos ngan bisan say nga angilala si Diyos, amati' si kita kam pero bisan say nga ma'in sakop si Diyos, ga'i amati' si kita kam. Iyay nan i pangngilalahan-ta si Espirito nga kamatu'uran kuntra si espirito nga kabubullu'an.

I Paghigugma'-na si Diyos

7 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, kinahanglan kita kam agsihirigugma'ay balang addangan tungod kay i gugma' tikang si Diyos. Bisan say nga aghigugma', agpamatu'od nga agbuwanan-na iya baha'o kinabuhi' si Diyos ngan angilala iya pahalap si Diyos. 8 Bisan say nga ga'i aghigugma', ga'i iya angilala si Diyos, tungod kay gugma' i Diyos. 9 Yayto i pa'agi-na si Diyos pagpakulaw si gugma'-na si kita kam: Agpabawa-na i gana' makapariho Dadi'-na pada'ito si kalibutan basi' aka'angkon kita si ungod kinabuhi' pina'agi si iya. 10 Yayto i klasi-na si gugma' nagtukuy-ko: Ma'in i sagara'an-ta kam gugma' para si Diyos, kundi' i gugma'-na dina para si kita kam nga kinakulawan ngan pagpabawa-na si Dadi'-na basi' ahimo iya panhahalad nga makalugtukan si kasina-na si sala'-ta kam.

11 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, kon da'inan sinan i paghigugma'-na
si Diyos si kita kam, kunta' irog may liwat sinan i pagsihirigugma'ay-
ta kam balang addangan. 12 Gana' pa gayod ato makakulaw si Diyos,
kundi' kon agsihirigugma'ay kita kam, kinakulawan si kinabuhi'-ta kam
i padayon pagpaki'adda-na si Diyos si kita pati' i pagmatgas-na si gugma'-
na ato si kita.
13 Sanglit sasayuran-ta kam nga ungod padayon kita pagpaki'adda si
iya ngan iya may padayon pagpaki'adda si kita, tungod kay agpumwan-
na si kita kam i Espiritu-na. 14 Kami' i magpakakulaw ngan pa-
dayon kami' pagtistigos nga agpabawa-na si Tata' i Dadi'-na basi' iya i
Paragsalbar-na si kalibutan. 15 Bisan say mag'ako' nga si Jesus i Dadi'-na
si Diyos, padayon i Diyos pagpaki'adda si iya ngan iya may liwat padayon
pagpaki'adda si Diyos. 16 Sanglit sayod kita ngan agtapod si gugma'-na si
Diyos para si kita kam.
Gugma' i Diyos. Bisan say nga agpadayon paghigugma', padayon may
iya pagpaki'adda si Diyos ngan i Diyos may padayon liwat pagpaki'adda
si iya. 17 Yayto i pangngilalahan si pagmatgas-na si gugma' ato si kita
kam: Aniya' kapusukadu-ta pag'atubang si allaw si paghusgar tungod
kay ato pa si kalibutan aka'irog na kita kam si Kristo. 18 Ga'i agbuwan
lugar si katalaw i gugma'. Lugod, i matgas gugma', iya i magtabrog si
katalaw kay i katalaw sibot dina si titakka kastigo. Sanglit i a'a nga
atalaw pa, ma'in pa matgas i gugma' anan si iya.
19 Akahigugma' hamok kita kay i Diyos dati na aghigugma' si kita. 20 I
a'a nga agpinugad, “Aghigugma'-ko i Diyos,” pero aghumot si bugtu'-na
si pagtu'o, bullu'on iya. Kay kon i addangan ga'i ata'o paghigugma' si
bugtu'-na nga sakulawan-na, iya pa ba' i pakahigugma'-na si Diyos nga
ga'i sakulawan-na. 21 Agbuwanan-na kita kam sito mando': Bisan say
maghigugma' si Diyos, kinahanglan may liwat aghigugma' si bugtu'-na
si pagtu'o.

5

I Pagtapod

si Dadi'-na si Diyos

1 Bisan say i manutu'o nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, iya i
nagbuwanan-na baha'o kinabuhi' si Diyos, ngan pariho si sakatu'anan-
ta kam, kon aghigugma' i a'a si kumpaniya-na, andam may liwat iya
paghigugma' hasta pa si mga dadi'-na sinan. 2 Sanglit i pangngilalahan
nga aghigugma'-ta i mga dadi'-na si Diyos, iya i paghigugma'-ta si Diyos
pati' i pagtuman-ta si mga mandu'-na. 3 I pagtuman si mga mandu'-na
si Diyos, iya i paghigugma' si iya ngan ma'in to mabuwat nagtuman,
4 kay bisan say nga nagbuwanan-na baha'o kinabuhi' si Diyos, akalupig
si kalibutanon pama'agi. Mismo i kasarig-na si pagkakilala-ta si iya,
iya i pagdarag'an-ta nga salupig-ta i kalibutan. 5 Kas say may to mag-
pakalupig to? Gana' la'in kon ma'in hamok i magpanutu'o nga si Jesus i
Dadi'-na si Diyos.
6 Si Jesu-Kristo mismo i nagpabawa-na si Diyos ngan akapamatu'uran
to pina'agi si buwahi' pati' si laha'. Ma'in hamok i kinabati'an busis-na
si Tata' ngan pagbunyag si iya si buwahi', kundi', hasta liwat i makap-
atutu'o mga hinabo' ngan pagpaturu'-na si laha'-na. Tamba pa sinan, i
nagpa'ayop si kita Espirito nga magparapamatu'od pirmi sito ato si kita

ngan angay i pagpamati' si iya kay panno' iya si kamatu'uran. 7 Kon
sugad, aniya' tallo nag'inala'an si ibidinsya: 8 I Espirito, i buwahi' pati'
i laha' ngan ag'arabuyon talloy to.* 9 Gara' kita pag'ako' si pagtistigus-
na si a'a. Ma'in ba' mas tarapuran i pagtistigus-na si Diyos hi'unong si
Dadi'-na? 10 Bisan say magtapod si Dadi'-na si Diyos, ag'abuyon iya si
pagtistigus-na si Diyos. Bisan say nga ga'i agtapod si iya, si pag'abat-na
bullu'on i Diyos, tungod kay ga'i iya anutu'o si pagtistigus-na si Diyos
hi'unong si Dadi'-na. 11 Ngan yayto i nagtistigus-na: Agbuwanan-na kita
si Diyos si kinabuhi' nga gana' katapusan-na, ngan yaynan kinabuhi'
kina'anda'an hamok anan si Dadi'-na. 12 Sanglit i makaprubitso si
pagpanginanu-na si Dadi', iya may i maka'angkon sinan kinabuhi', pero i
ga'i makaprubitso si pagpanginanu-na si Dadi'-na si Diyos, iya may liwat
i ga'i maka'angkon sinan kinabuhi'.

I Ultimo mga Panugun-tugon

13 Agsurat-koy to para si ka'am nga agpanutu'o na nga a'ungod i
pag'aron si iya bilang Dadi'-na si Diyos basi' gana' duda-bi si sa'angkun-
bi na kinabuhi' nga gana' katapusan-na. 14 Aniya' kasiguraduhan-ta
kam nga pamati'an-na si Diyos i nagpalaku-ta kam sigon si katuyu'an-
na, sanglit pusukado kita kam pagdugok si iya. 15 Ngan tungod kay
akatu'anan kita nga agpamati' iya si bisan ay pinalaku-ta, akasiguro kita
nga sa'angkun-ta dayon i nagpalaku-ta si iya.

16 Halimbawa' may dina aniya' bugto' si pagtu'o nga agparapakasala',
kinahanglan kam mangadyi', basta i sala'-na ma'in i klasi nga akapabu-
lag si Diyos hasta si kahastahan. Ngan tungod si pagpalaku-bi, sigurado
nga pabwilta-na si Diyos i kinabuhi'-na si bugtu'-bi. I nagtukuy-ko sinan,
iya i sala' nga ga'i akapabulag si Diyos. Aniya' sala' nga akapatala si a'a
hasta nga bulag iya si Diyos si kamatayon,† ngan i da'inan sala' ma'in
angay nagpangadyi'an. 17 Pero dakam ag'isip nga aniya' sala' nga ga'i
akapara'at si ka'am bisan kon i ka'agsuban ga'i akapabulag si a'a si Diyos.

18 Sayod kita nga bisan say nagbuwanan-na baha'o kinabuhi' si Diyos,
ga'i agpadayon pagpakasala' tungod kay agprutihir si iya i gana' maka-
pariho Dadi'-na si Diyos, ngan ga'i iya salabutan-na si girara'ati. 19 Sayod
kita nga mga dadi'-na kita kam si Diyos ngan i bug'os may kalibutan
sakop si pagdalum-na si girara'ati. 20 Sayod liwat kita nga manatu'o na
i Dadi'-na si Diyos pagbuwan si kita kam sarabutan basi' akakilala kita
kam si addangan nga ungod. Ngan agpaki'adda kita kam si iya pariho
si pagpaki'adda-ta kam si Dadi'-na Jesu-Kristo. Iya i ungod Diyos pati' i
kinabuhi' nga gana' katapusan-na.

21 Hinigugma'-ko mga dadi', patalaha kam si mga burubullo' nan diyos.

---

* **5:8** Parti si buwahi', i nagtukoy sinan, i pagbunyag. Kulawin si Juan 1:33-34. Parti si laha', i nagtukoy sinan, i pag'adda-na si magpanutu'o si kamatayun-na si Jesus. Kulawin si Juan 6:53-56.

† **5:16** I nagtukoy sala' nga akapatala si a'a hasta nga bulag iya si Diyos si kamatayon, iya i pagpakara'at si arun-na si Espirito Santo. Kulawin si Mateo 12:31,32; Markos 3:29.

I Kaduwa Surat-na Si Juan
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito agpakilala nga mahanak si pagtu'o (birsikulo 1). Ka'urugan i mag'isip nga si apostol Juan to gihapon. Tungod si malabbat nagkapararihu'an-na sito surat pati' si primiro surat-na si Juan ngan da'inan may si Ebanghelyu-na, akapamatu'od nan nga addangan hamok a'a i magsurat si talloy to. Halimbawa':

2Juan 5 akapariho si 1Juan 2:7 pati' si Juan 13:34-35
2Juan 6 akapariho si 1Juan 5:3 pati' si Juan 14:23
2Juan 7 akapariho si 1Juan 5:2-3
2Juan 12 akapariho si 1Juan 1:4 pati' si Juan 15:11; 16:24.

Nagsurat to sallod si pariho mga ta'on nga nagsurat i primiro surat-na si Juan (85-95 AD).

Sallod si primiro 200 ta'on, akatakka i mahalap sumat si pala'in-la'in lugar pina'agi si pagparabiyahi-na si mga parapasamwak pati' si mga paragturo'. Si kada lugar, nagpasangpot mga iya si magpanutu'o ngan nagpamuwanan si mga kinahanglanun-na si padayon mga biyahi-na. Ngan tungod kay i mga burubullo' paragturo' agparapamiyahi may liwat si pala'in-la'in lugar, agsurat si Juan si kaduway to surat-na basi' agkatara'o i magpanutu'o pagturutimbang kon say i ungod mga paragturo' pati' kon say i mga burubullo' hamok kay kon ga'i, agpakabulig dina i magpanutu'o nga agsara i kabubullu'an imbis i kamatu'uran.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagtikang (birsikulo 1-3)
2. I Pagdayaw (birsikulo 4)
3. I Mando' pati' Pagpada'an (birsikulo 5-11)
4. I Pangultimo mga Allingon (birsikulo 12-13)

1 Tikang to surat si mahanak si pagtu'o.

Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' anan nga pinili'-na andang.* Aghigugma'-ta kam sigon si kamatu'uran ngan ma'in hamok ako kundi' hasta pa liwat i dimu'an nga sayod kon ay i kamatu'uran. 2 Akahigugma' ako si ka'am tungod si kamatu'uran nga atiya' ato si kita kam ngan padayon to ato si kita kam hasta si kahastahan.

3 Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Jesu-Kristo, i Dadi'-na si Tata', nga sa'angkun-ta kam i mapinalangga'on pagpanginanu-na, i kalu'uy-na pati' i kamurayaw-na mga iya sigon si kamatu'uran pati' si gugma' ato si mga kinabuhi'-ta kam.

4 Aniya' si ka'am anan nga manatu'o na ato si kami' ngan alipay gayod ako si mga kinabuhi'-na mga iya nga ag'alagad si kamatu'uran sigon si nagmandu'-na si Tata' si kita kam. 5 Sanglit mga hinigugma'-ko, ma'in to baha'o mando' nagsurat-koy to kundi' i sakatu'anan-ta nayto kam tikang pa gayod ngan primiro. Amalako ako nga agsihirigugma'ay kita kam balang addangan. 6 Ngan yayto i gugma', nga atuman si kinabuhi'-ta kam

* **1:1** Si Grikuhanon: para si ka'aw nga pinili' danda huwang si mga dadi'-mo; ngan si birsikulo 13: i mga dadi'-na si siyaka-mo danda.

i mga mandu'-na. Pariho si sakarawat-bi tikang pa gayod ngan primiro, yayto i mandu'-na, nga ag'alagad i kinabuhi'-bi si gugma'.

7 Malabbat mga daya'on i magpansara na ato si kalibutan nga dati huwang si kami'. Mga iya i ga'i magpan'ako' nga si Jesu-Kristo ungod gayod agpakang'a'a ngan pada'itu-na. I da'inan klasi a'a, iya i daya'on pati' i magdiri'† si Kristo. 8 Likayi-bi nga ga'i akawang i nagbudlayan-bi na, lugod maniguruha kam basi' sakarawat-bi i bug'os primyu-bi. 9 Bisan say nga agpata'u-ta'o ngan ga'i agpadayon pagsunod si nagparaturu'-na si Kristo, ga'i akaprubitso si pagpanginanu-na si Diyos. Pero bisan say nga agpadayon pagsunod si nagparaturu'-na si Kristo, akaprubitso iya si pagpanginanu-na si Tata' hasta pa si Dadi'. 10 Ngan kon aniya' pada'inan si ka'am nga ma'in to iya i nagparaturu'-na, dakam iya agpadayunu-bi ngan dakam agpanginanuhu-bi. 11 Bisan say mangarawat si da'inan klasi a'a, a'among iya si kinakapayan nagparabuhat-na sinan a'a.

12 Malabbat pa kunta' i surumatun-ko si ka'am pero ga'i ako akuntinto paggamit hamok papel pati' tinta. Kundi', agla'om ako dina pagbisita si ka'am basi' akalugaran kita kam paghampang. Si da'inan pa'agi, abug'os gayod i kalipay-ta kam.

13 Mangumusta liwat i manniniripon pag'ampo' ato nga pinili'-na andang.

† **1:7** Parti si magdiri' si Kristo, kulawin si 1Juan 2:18-19.

I Katallo Surat-na Si Juan
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya gihapon si apostol Juan nga magsurat liwat si primiro duwa surat. Pariho si kaduwa surat-na, agtukuy-na gihapon ato i kalugaringun-na bilang “mahanak si pagtu'o” (birsikulo 1).

Nagsurat to sallod si pariho mga ta'on nga nagsurat i primiro pati' kaduwa surat-na (85-95 AD).

Agsurat-nay to tungod kay i nagpabawa-na mga paragturo' pada'iray si prubinsya Asia nagdiri' si adda grupo si magpanutu'o nga nagpunu'an-na si Diotrefes. Pwira pa sinan, si Diotrefes agpa'itsapwira liwat tikang si manniniripon pag'ampo' i bisan say nga agpanginano si mga paragturo' nagpamabawa-na si Juan. Agsurat liwat si Juan sito pagdayaw si Gayo tungod si pagpanginanu-na si mga paragturo' nagpabawa-na ngan da'inan may pagpada'an liwat si Diotrefes hi'unong si mga buhat-na nga ma'in tama'.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagtikang (birsikulo 1)
2. I Pagdayaw si Gayo (birsikulo 2-8)
3. I Pagbukwat si Diotrefes (birsikulo 9-10)
4. I Pag'aghat si Gayo Parti si Demetrio (birsikulo 11-12)
5. I Pangultimo mga Allingon (birsikulo 13-14)

1 Tikang to surat si mahanak si pagtu'o.
Tigsurat-koy to para si ka'aw Gayo, ka'aw nga hinigugma'-ko
kumpaniya ngan agpalangga'-ko sigon si kamatu'uran.
2 Hinigugma'-ko kumpaniya, agpangadyi' ako nga kunta' pirmi
masagha' i puhu'-mo ngan da'inan may nga ag'asinso i kamutangan-mo
irog si sasayuran-ko kahalap-na si espiritu-mo. 3 Akabuwan gayod si ako
mahaya kalipayan tungod kay aniya' pirmi mga kabugtu'an si pagtu'o
magpamada'ito ngan agsumat si padayon kinabuhi'-mo nga ag'alagad
si kamatu'uran, nga iya i magpamatu'od si katangkud-mo hi'unong si
kamatu'uran. 4 Gana' na la'in nga anmas akapalipay si ako pwira si
pagpamati' nga i kinabuhi'-na si mga dadi'-ko ag'alagad si kamatu'uran.
5 Hinigugma'-ko kumpaniya, agpakulaw kaw si katangkud-mo
pina'agi si nagparabuhat-mo si mga sunsatu'o kabugtu'an si pagtu'o
bisan kon mga istranghiro mga iya si ka'aw. 6 Agsumatan-na mga iya
i manniniripon pag'ampo' hi'unong si gugma'-mo. Buhaton kon ay i
tama' pagbulig si mga iya si mga biyahi-na si pa'agi nga akabuwan unra
si Diyos. 7 Agparapamiyahi mga iya para atuman i katuyu'an-na* ngan
gana' mga iya nagparapamalaku-na tikang si nagparapangaghat-na mga
iya pagtutu'o. 8 Sanglit kinahanglan nga kita kam i magpanginano si mga
iya basi' agkahirimo kita kam mga kabakas-na si trabaho pagpasamwak
si kamatu'uran.
9 Agsurat na ako siray si manniniripon pag'ampo' anan pero si Diotre-
fes ga'i ag'ako' si pagpunu'-ko tungod kay i karuyag-na nga iya pirmi
i nagsunod. 10 Sanglit kon pada'inan ako, sigurado nga bukwat-ko i

* **1:7** Si Grikuhanon: para si arun-na.

nagparahimu-na nga iya i pagparagutgot si kami' ngan sayod ako nga
ga'i iya akuntinto hamok si ma'in nan makatutu'o, kundi' ga'i gayod iya
manginano pagkarawat si mga magparapamiyahi kabugtu'an-ta. Bisan
ngani' i mga magkararuyag kunta' pagpanginano agpugungan-na ngan i
ga'i pasimol si iya, agpa'itsapwira-na tikang si manniniripon pag'ampo'.
11 Hinigugma'-ko kumpaniya, dakaw angirog kon ay i mara'at kundi'
kon ay dina i mahalap. Bisan say magbuhat si mahalap agpamatu'od nga
sakop iya si Diyos, pero bisan say magbuhat si mara'at ga'i iya akakilala
si Diyos. 12 Kulawin daw si Demetrio. Agkumpurmi si iya i dimu'an ngan
mismo anan si pangiwa-kiwa-na kinakulawan i kamatu'uran. Hasta
kami' agkumpurmi liwat si iya, ngan sayod kaw nga ungod i pagtistigos
kami'.
13 Malabbat pa kunta' i surumatun-ko si ka'aw, pero ga'i ako akuntinto
paggamit hamok tinta. 14 Kundi', agla'om ako dina pagbagat dagos si
ka'aw basi' akalugaran kita paghampang.

Amalako ako nga sa'angkun-mo i kamurayaw. I mga kumpaniya-
ta ato mangumusta si ka'aw. Ngan pangumustahin may liwat i mga
kumpaniya-ta anan sa'uru'addangan.

I Surat-na Si Judas
Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Judas (birsikulo 1) nga bugtu'-na si Ginu'o (Mateo 13:55; Markos 6:3). Klarado nga ma'in to i Judas nga apostol tungod kay i kalugaringun-na mismo ga'i agpapantay-na si mga apostol (birsikulo 17). Agpinugad hamok iya nga bugtu'-na iya si Santiago (birsikulo 1). Agsabi iya sinan tungod kay si Santiago bali ka'impurtanti puno' si manniniripon pag'ampo' ari si Jerusalem. Bisan kon ga'i agsabi kas Judas pati' Santiago nga bugtu'-na mga iya si Ginu'o, i ditangnga' ga'i agruha-duha pagtawag si mga iya bilang bugtu'-na si Ginu'o (Mateo 13:55; Juan 7:3-10; Buhat 1:14; 1Cor 9:5; Gal 1:19).

Ka'urugan i mag'isip nga nagsurat to ngan 65 AD (mga 35 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Akadahulu'an to nagsurat kuntra si kaduwa surat-na si Pedro tungod kay day ag'inala'-na hamok si Pedro i ditangnga' nagsurat-na tikang si sabasa-na si nagsurat-na na si Judas. Akahuna'-huna' si Pedro nga bali ka'impurtanti pagsumat si nagpansuratan-na pariho mga isip si tawa'-na si Judas.

Bali kaklarado tikang si birsikulo 1 nga agla'om si Judas nga akatakka i surat-na si kada lugar kon singnga aniya' manniniripon pag'ampo'. Mahaya i pasalamat-ta kam nga i mga surat-na si mga apostol nga nagpatakka si adda hamok lugar ga'i hamok nagtago' kundi' nagpapasa si ditangnga' pa mga lugar. Anakka i panahon nga agtipun-na mga iya ngan agpabiriyu'-na i dimu'an mga surat. Si da'inan pa'agi, hasta kita kam akatakkahan si nagkilala-ta kam ina'anto Kasuratan.

Ato sito surat, agpada'an si Judas hi'unong si mga a'a nga mga mara'at i nagparapanbuhat-na nga agkararuyag pagbaliko' si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos (birsikulo 4). Agkararuyag to mga a'a nga abawa i magpanutu'o si isip nga pwidi mga iya agpakapagusto si mga makasasala' karuyag-na ngan ga'i nan kuno' nagkwinta si mga iya bilang sala' tungod kay agkataralwas may hamok mga iya gihapon pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. Sanglit tungod sinan, akahuna'-huna' si Judas nga kinahanglan gayod iya anurat si magpanutu'o basi' ga'i mga iya agkabarawa si da'inan klasi pagturo'. Agla'om liwat iya nga pina'agi sito surat, andam i magpanutu'o pagkuntra si mga baliko' pagturo' pina'agi si paggamit si kamatu'uran hi'unong si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos nga makatalwas si a'a.

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (birsikulo 1-2)
2. I Tinakkahan-na si mga Ma'in Diyusnon (birsikulo 3-16)
3. I Pa'agi nga Ga'i Abawa si Kadilikaduhan (birsikulo 17-23)
4. I Pagdayaw si Diyos (birsikulo 24-25)

1 Tikang to surat si Judas. Adda ako rilihugun-na si Jesu-Kristo ngan
sirari-na si Santiago.
Tigsurat-koy to para si mga nag'agda pati' naghigugma' nga
agpangupkupan-na na si Diyos Tata' ngan dayon sapama'intriga-nay to
si Jesu-Kristo.

2 Amalako ako si Diyos nga bali pag'abundahan i kalu'uy-na, i
kamurayaw-na pati' i gugma'-na nga sa'angkun-bi.

I Tinakkahan-na si mga Ma'in Diyusnon
2Tim 3:1-9; 2Ped 2:1-22

3 Mga hinigugma'-ko kumpaniya, bali na i pag'isusurat-ko si ka'am
mahi'unong si katalwasan nag'arambitan-ta karn, kundi' aka'anna'
si hunal-huna'-ko ina'anto nga mas kinahanglanon nga i sinurat-ko
mahi'unong dina si kadilikaduhan-bi basi' sa'ununganan-bi i pagtu'o.
Human naynan agpa'intriga-na si Diyos si mga nagtagama paghuwang si
iya ngan ga'i na ag'utru-na pa. 4 Ngan kinahanglanon gayod i pag'unung-
bi kay awinan na agpakasalakot si ka'am nga ga'i kinatu'an-tu'anan, i
mga a'a nga nagpatukan na siray pa mga panahon sigon si maka'anna'
si Kasuratan. Klarado nga ma'in nan diyusnon mga a'a kay agpabaliku'-
na mga iya i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyus-ta karn hasta
nga ahimo mga pasangilan-na nga libri mga iya pagpaki'ubay si bisan
say hamok mga sasindakan-na ngan agdidiwarayan-na mga iya si Jesu-
Kristo, i sulo harnok Amu-ta kam pati' Paragdalum-ta kam.

5 Bisan kon agpakatu'anan na kam andang, aruyag ako gihapon
pagpa-'intom si ka'am si kabug'usan-na si Kada'an Kasuratan pina'agi
si talloy to hinabo'. Agpagawas-na si Paragdalom i mga ginsakupan-
na a'a tikang si Ehipto, kundi' si katapus-tapusan agpatukan-na dina
i mga ga'i magpanutu'o si kamatayon nga bulag si iya. 6 Hasta liwat
i mga anghel nga ga'i agpakatuman si mga gamhanan kamngdanan-
na kundi' pama'amban dina si mga kalugaringun-na pangngingistaran,
agpangadinahan-na ari si kalu'uman basi' ga'i mga iya agpakakiwa
myintras agparapangantahak si paghusgar si mga iya si makangingirhat
allaw. 7 Pariho sinan i kamutangan-na* si mga syudad Sodom pati'
Gomora hasta pa si mga magpaka'apiki mga kaburubungtuhan nga
maki'ubay si bisan say hamok rnga sasindakan-na ngan agkabararaw si
rnga ma'in a'a. Mga iya i mahimo pananglitan pina'agi si rnga kasakitan-
maki'ubay si bisan say hamok rnga sasindakan-na ngan agkabararaw si
rnga ma'in a'a. Mga iya i mahimo pananglitan pina'agi si rnga kasakitan-
na rnga iya ari si gana' kapaparungun-na api.

8 Si pariho gihapon sinan pa'agi, i mga ma'in diyusnon mag-
pakasalakot si ka'am nan agtapod si rnga upi-na, hasta nga mismo
rnga iya i magparapanrigsok si rnga kalugaringun-na puho', agdiri' si
bisan say nga aniya' gahum-na pagdalom, ngan agparapanamyang si
mga aniya' daya'on ka'angayan-na nga awiray si langit. 9 Bisan ngani'
si arkanghel Miguel ga'i anamyang si pagpasumbung-na atubang si
Paragdalom bisan ngan pagpakidiskusyun-na si iya si Satanas parti si
puhu'-na si Moises. Lugod aminugad dina iya, “I Paragdalom si ka'aw i
mangisog!” 10 Kundi' yaynan lugod rnga a'a, akapariho si rnga hayop
nga gana' punta-na. Agparapanamyang rnga iya si ga'i ngani' rnga
sasayuran-na ngan si kamatu'uran, i rnga sasayuran-na may sigon si

* **1:7** I nagtukoy kamutangan-nu, iya i kamutangan-na si ditangnga' mga anghel nga agk-
abararaw si mga danda ato si kalibutan ngan aruyag gayod mga iya pagpakitig'ob. Kulawin si
Gen 6:4. I suwi'-na sinan, iya i sa1a'-na si mga taga Sodom nga ga'i agpanrispitar si bisita-na
si Lot nga mga rilihugon man langit, kundi' agkabararaw dina mga iya pagpakitig'ob kay si
pagkagasi-na mga iya nga mga kaparihu-na hamok lalla. Kulawin si Gen 19:4-11.

alabatan-na hamok si puho', iya i magpatok si rnga iya si kamatayon nga bulag si Diyos.

11 Papabidu'on gayod rnga iya! Agpaka'irog rnga iya si kinabuhi'-na si Cain, agkabarawa rnga iya si salal-na si Balaam para hamok agpakaganansya, ngan agkamaratay rnga iya pariho si kas Kora ngan pagpanribildi-na.

12 Day rnga alop nan rnga a'a kon pamatangka' si mga pakan-bi ngan pagusto hamok pagpaki'inom nga gana' mga katahap-na. I rnga kalugaringun-na hamok i rnga nagpangataman-na. Akapariho rnga iya si dampog nga gana' binawa-na uran nga palid-na hamok si bariyo. Akapariho mga iya si kayo nga gana' buwa'-na bisan kon tigpangku'on na katapos agkahuruwat sanglit rnga minatay na gayod rnga iya pariho si dati rnga kamutangan-na. 13 Akapariho rnga iya si alon nga gana' makadalom. Sigi pamuk'ay i rnga buhat-na nga gana' kamamalu'an-na. Ngan pariho kon agkaralilingo i rnga bitu'on, nagpama'anna' si kalu'uman nga nagtagama para si rnga iya hasta si kahastahan.

14 Si Enoc nga kapito' lut'o tikang si Adan, iya i makigpasumat-na si Diyos si rnga allingun-na mahi'unong sinan rnga a'a, “Kulawi-bi ro, awira' agdadara'on i Paragdalom huwang i niyukut-yukot rnga sagrado ka'anghelan-na, 15 paghusgar si kada addangan ngan pag-patok si dimu'an ma'in diyusnon tungod si dimu'an binuhatan-na nga ma'in diyusnon nga agbungyod si rnga ma'in diyusnon pama'agi, ngan tungod liwat si rnga allingon nga rnga mapaddi nagpakalihan nagparapanyawit-na si rnga makasasala' kuntra si Diyos.” 16 Sigi nan rnga a'a panngurub-ngurob ngan mga maki'a'anda'on si sala'-na si la'in. Gana' la'in nagsunud-na rnga iya kon ma'in i mga mara'at karuyag-na. Mga hambugiro rnga iya nga agparapan dayaw si la'in para hamok agpakasalingabot.

I Pa'agi nga Ga'i Abawa si Kadilikaduhan

17 Kundi' para namay si ka'am rnga hinigugma'-ko kumpaniya, i n t umu-bi kon ay i nagpakatu'an-na andang si ka'am siray si rnga apostul-na si Paragdalum-ta karn Jesu-Kristo. 18 Agsumatan-na karn rnga iya sito, “Si katapusan rnga allaw, aniya' pamasalakot si ka'am rnga langk-agon nga aglugaring hamok si rnga ma'in diyusnon karuyag-na.” 19 Iyay nan rnga a'a i magpaburulagbulag si ka'am. Agpanunod hamok rnga iya si rnga natural alabatan-na si puho' ngan ga'i rnga iya nag'ayupan si Espirito.

20 Pero ka'am rnga hinigugma9-ko kumpaniya, agturumuy-tumuya kam pagpabaskog si gisurusagraduhi pagtu'u-bi ngan mangadyi'a sigon si paggiya-na si Espirito Santo. 21 Dakam papukkal si gugma'-na si Diyos myintras karn agparapangantahak si kalu'uy-na si Paragdalum-ta karn Jesu-Kristo hasta nga agpaka'angkon karn si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. 22 Alu'uya karn ngan duguku-bi i rnga magkabarawa gihapon. 23 Kon aniya' namay nga awinan na si tangnga'-na si mag'arab-arab api, rabyahu-bi rnga iya ngan salbaru-bi. Para namay si ditangnga',

alu'uya kam si rnga iya kundi' huwangi-bi si mahaya pagtahap nga ga'i kam agkabarawa si rnga makasusulya' binuhatan-na.†

I Pagdayaw si Diyos

24 Dayaw-ta karn i Diyos! Iya i magpanginano si ka'am nga ga'i karn
agparapamakasala' pati' i magbawa si ka'am nga rnga maka'angayan
gayod atubang si iya, gana'. makabasol ngan bali kalipayan. 25 Dayaw-
ta karn i sulo Diyos nga Paragsalbar-ta karn nga harangdon, maka-
gagahom ngan aniya' katungdanan-na pagdalom antis si dimu'an ka-
panahunan, ina'anto hasta si kahastahan. Dayaw-ta karn iya pina'agi
si Paragdalum-ta karn Jesu-Kristo! Amen.

† **1:23** Si Grikuhanon: huwangi-bi si mahaya pagtahap dungan si pagkasulya'si badul-na mga iya nga nag'ahpan si runot isi-na si puho'. I kamyag sidngun-na sinan nga tama' i kalu'uy-ta para sinan rnga a'a, pero kinahanglanon i pagdiril-ta si bisan ay nga day ma'alop badu9-na rnga iya, nga iya i rnga grabi sala' nga si pagkagasi-na rnga iya tugot si rnga magpanutu'o.

I Pagpakatu'an
Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Ato sito libro sin ampat agsabi-na i arun-na si magsurat nga gana' la'in kon ma'in si Juan (1:1,4,9; 22:8). Ka'urugan i mag'isip nga si apostol Juan to gihapon i dadi'-na si Sebedeo (Mateo 10:2). Bali kaklarado si isi-na sito libro nga i magsurat addangan nga Hebro, sayod si Kasuratan, puno' si manniniripon pag'ampo' nga kilalado si pito' lugar si prubinsya Asia kon singnga aniya' manniniripon pag'ampo'. I magsurat agtutu'o gayod nga i pagtu'o Kristiyano agda'og kuntra si mga karat'an ato si kalibutan.

Nagsurat to libro si mga ta'on nga nagparapamasakitan i mga Kristiyano ngan 95 AD (mga 65 anyos kahuman abanhaw si Jesus).

Sinan mga panahon, i mga tinapuran si Roma agpursigi nga i mga a'a kinahanglan agtuman si mandu'-na si Emperador pag'ampo' si iya. Tungod kay i pagtu'u-na si mga Kristiyano nga si Kristo hamok i Paragdalom, ma'in i Emperador, nagkuntra gayod mga iya. I magpanutu'o ari si Smirna nagpada'anan si titakka mga kasakitan (2:10), i manniniripon pag'ampo' ari si Filadelfia nagsumatan nga titakka i uras si mga pagpurbar ato si kalibutan (3:10). Si Antipas nagmatay (2:13) ngan da'inan may i ditangnga' pa (6:9). Nagdistirro si Juan ari si isla Patmos tungod si pagparapasamwak-na si mahalap sumat (1:9) ngan i ditangnga' nga huwang si manniniripon pag'ampo' agpamalisa na dina si ungod pagtu'o (2:14-15,20) sanglit kinahanglan to nga apu'po'.

Agsurat-nay to si Juan pag'aghat si magpanutu'o nga ga'i mga iya pabawa pag'ampo' si Emperador. Agsumat iya ato nga titakka na i pangultimo bisis pagsi'atubangay-na si Diyos pati' si Satanas. Maniguro si Satanas pagtamba pagpasakit si mga magpanutu'o, pero kinahanglan mga iya nga ga'i aburubantad bisan pa kon kamatayon i mga tinakka-na. Tutal, ga'i may apara' i espirituhanon kinabuhi'-na mga iya ngan si pagpada'itu-na gihapon si Kristo, kinakulawan i pagda'ug-na mga iya dungan si pagpara' si mga a'a nga mamara'at i mga binuhatan-na. Sinan uras, i mga a'a-na si Diyos aka'angkon si malipayon ngan maka'angayan kamutangan hasta si kahastahan.

Bali kaburubwilta ato sito libro i paggamit si numiro syiti. Simpito' ato nagsabi kon say i mga malipayon a'a (1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14). Aniya' liwat ato nagsabi pito' mga manniniripon pag'ampo' (1:4,11), pito' espirito (1:4), pito' pammatungtungan lampara nga mga bulawan (1:12), pito' bitu'on (1:16), pito' silyo (5:1), pito' sungay, pito' mata (5:6), pito' trumpita (8:2), pito' dalugdog (10:3), pito' pangngilalahan si langitnon kasiguruhan (12:1,3; 13:13-14; 15:1; 16:14; 19:20), pito' takulok, pito' kuruna (12:3), pito' mammimirwisyo (15:6), pito' bulawan mangko' (15:7), pito' tagudtod (17:9), pito' hadi' (17:10), pati' i la'in pa naggamitan si numiro syiti. Aniya' magpaminugad nga i kahulugan-na si numiro syiti, iya i kabug'usan o kakumplito.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. I Pagtikang (1:1-8)
2. Si Jesus pati' i mga Surat-na Pada'iray si Pito' mga Manniniripon Pag'ampo' (1:9–3:22)

3. I Truno, i Nilikid Sinurat pati' i Nati Karniro (4:1–5:14)
4. I Pito' Silyo (6:1–8:1)
5. I Pito' Trumpita (8:2–11:19)
6. I Pala'in-la'in Hinabo' (12:1–14:20)
7. I Pito' Mangko' (15:1–16:21)
8. Babilonia: I Sa'i-na si Mga Parapamabayad Danda (17:1–19:5)
9. I Pagdayaw si Kumbiti si Kasal-na si Nati Karniro pati' i Pagpada'itu-na Gihapon si Kristo (19:6-21)
10. I Adda Yukot Ta'on, i Katapusan-na si Satanas pati' i Paghusgar si mga Magkamaratay Na (20:1-15)
11. I Baha'o Kalangitan, i Baha'o Kalibutan pati' i Baha'o Jerusalem (21:1–22:5)
12. I Pangultimo mga Allingon (22:6-21)

I Pagtikang pati' Pagdayaw

1 Yayto i nagpakatu'an-na si Jesu-Kristo nga nagpumwan-na si iya si
Diyos basi' agpakaklaro i dimu'an rilihugun-na si mga kinahanglanon
tihinabo' ma'in na pira. Agpakatu'an-nay to pina'agi si anghel-na nga
nagpabawa-na pada'iray si rilihugun-na Juan 2 nga magtistigos to mismo
si dimu'an mga sakulawan-na nga atiya' aka'anna' ato. Yayto i allingun-
na si Diyos pati' i nagtistigusan-na si Jesu-Kristo. 3 Mga malipayon i mga
magparapamasa sito mga allingon nga makigpasumat-na si Diyos ngan
malipayon liwat i magpakabati' sito nga akapabag'o si mga inisipan-na
mga iya i bisan ay makasurat ato, kay ma'in na pira nga agkahirinabo'
to.
4 Tikang to surat si Juan.

Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' si pito' syudad ari si prubinsya Asia.

Amalako ako si Diyos nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na, nga iya i Diyos ina'anto, ngan siray ngan hasta pa si mga titakka mga panahon. Amalako ako liwat si pito' espirito atubang si trunu-na 5 ngan da'inan may si Jesu-Kristo, i tangkod tistigos, i primiro mabanhaw hasta i puno' si mga kahadi'-hadi'an si kalibutan.

Iya i maghigugma' si kita kam pati' i maglukat si kita kam tikang si pagdalum-na si makasasala' kina'iya* pina'agi si kamatayun-na. 6 Iya li-
wat i magpa'ambit si kita kam si pagkahadi'-na pati' si pagkaparaghalad-
na basi' agpakasirbi kita kam si Diyus-na pati' Tatay-na. Angay pirin-
ugaron atubang si iya darayawon kaw ngan gamhanan kaw hasta si
kahastahan. Amen.
7 Kulawi-bi, awira' iya agdadara'on si panganod,
ngan i dimu'an akakulaw si iya,
huwang na hasta i mga magpansundat† si iya.
Ngan i mga ka'aha'an si kalibutan intiro agparapandinamag tungod si
iya.
Iyay nan gayod i tihinabo'! Amen.

* **1:5** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: pati' i makapasaylo si mga sala'-ta kam. Kulawin si 1Juan 1:7-9; Roma 6:20-22. † **1:7** I nagtukoy magpansundat, iya i mga sundalo ngan kamatay-na si Jesus ari si kudos.

8 Lingun-na si Paragdalom Diyos, “Ako i Alpha pati' i Omega,‡ i Diyos
ina'anto, ngan siray ngan hasta pa si mga titakka mga panahon, i
Makagagahom.”

I Addangan

nga Agkamayu'-mayo' si A'a

9 Ako si Juan, i bugtu'-bi si pagtu'o pati' i kaparihu-bi nga nagpara-
pamasakitan ngan magpadayon pag'ilob hasta nga papasakupon si
ginhadi'an tungod si dati pag'adda-ta si Jesus. Nagpa'anna' ako si isla
Patmos tungod si pagparapasamwak-ko si allingun-na si Diyos pati' si
nagtistigusan-na si Jesus. 10 Ngan adda si mga allaw nga nagtagama
pag'ampo' si Ginu'o, agdaluman-na ako si Espirito. Aniya' sabati'an-ko
si damurihan-ko makusog busis nga akapariho si tandu-na si trumpita,
11 nga agpinugad, “Kinahanglan nga sasurat-mo i dimu'an sakulawan-
mo si adda nilikid-likid ngan amabawaha pada'iray si manniniripon
pag'ampo' si pito' to syudad: Si Efeso, si Smirna, si Pergamo, si Tiatira,
si Sardis, si Filadelfia pati' si Laodicea.”

12 Anili' ako pan damurihan pagkulaw kon singnga tikang i busis
magpakibagaw si ako. Ngan si paka'atubang-ko na, aniya' dayon
sakulawan-ko pito' pammatungtungan lampara nga mga bulawan.
13 Ngan si tangnga'-na sinan mga pammatungtungan, aniya' addangan
nga agkamayu'-mayo' si a'a.§ Disutana iya nga i paha-na bulawan bali
pagkalambo yungod si suruk-suruk-na. 14 Puti' na sito i barahibu-na si
takulok pariho si barahibu-na si karniro nga bali pagkaputi' ngan i mga
mata-na akapariho si mag'u'ulyab nan api. 15 I mga kitid-na day burunsi
nga agbaga pariho si man api nan pa hamok ngan i busis-na akapariho
si tandu-na si maghagalwak nan buwahi'. 16 Aniya' nag'antanan-na
pito' bitu'on si kawanan tamburu'-na, ngan aniya' maghulwa' matarom
ispada si bawa'-na nga padurudambila' i tarum-na. I bayhun-na may
akapariho kadanta' si sirak-na si allaw kon amudto.

17 Si pakakulaw-ko si iya, pa'akkom ako si kitiran-na nga day minatay.
Mangno agdu'unan-na ako si kawanan tamburu'-na ngan aminugad:
“Dakaw atalaw. Ako i Dahulu'an pati' i Damurihan. 18 Ako i aniya' ungod
kinabuhi'-na. Tigamani-bi to, bisan kon minatay na ako siray, allom na
ako ngan ga'i na amatay pa hasta si kahastahan! Atiya' ag'antanan-ko i
lyabi pagdalom si kamatayon pati' si mga ginsakupan-na ari si dilalom
pitak.

19 “Sanglit anurata mahi'unong si mga kamutangan nga
papakulawun-ko si ka'aw, i kamutangan ina'anto mga ta'on hasta pa i
mga kamutangan si titakkay ro mga panahon. 20 Aniya' kamatu'uran
nga nagparatago' siray mahi'unong si pito' bitu'on nga sakulawan-mo si
kawanan tamburu'-ko pati' i pito' pammatungtungan lampara nga mga
bulawan. Kundi' ina'anto paklaru-ko si ka'aw nga i pito' mga bitu'on, iya
i mga anghel nga magpanginano si manniniripon pag'ampo' si pito' nan
syudad ngan i mga pammatungtungan lampara, mismo i manniniripon
pag'ampo' sinan mga syudad.

---

‡ **1:8** I Alpha pati' Omega, iya i primiro pati' i ultimo litra si Grikuhanon abakada. Kulawin si 22:13. § **1:13** Dan 7:13

2

I Surat pan Efeso

1 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Efeso:
Yayto i mga allingun-na si mag'antan si pito' bitu'on si kawanan
tamburu'-na nga sigi pasa-pasa kon singnga i pito' pammatungtungan
lampara nga mga bulawan: 2 Akatu'anan ako si mga binuhatan-bi, si
mga kabudlayan-bi pati' i padayon pag'ilub-bi. Akatu'anan ako nga
ga'i kam agpata'an hamok si mga a'a nga mga mara'at i binuhatan-
na, ngan agparapamurbaran-bi i mga magparapaminugad nga mga
apostol mga iya hasta nga kinadiskubrihan nga mga burubullo' bali'.
3 Agpadayon kam si mga pag'ilub-bi ngan aka'agwanta kam si mga
kakurihan tungod si arun-ko kundi' ga'i kam abudlay.
4 Pero aniya' pa gihapon sala'-bi nga ga'i pa satuhay-bi si ako:
Ag'ambanan-bi na i primiro naghigugma'-bi. 5 Intumu-bi kon ay i
kalanga-na si kalahu'an-bi!* Agbasula kam huwang si pagbag'o ngan
buhatu-bi gihapon i nagparabuhat-bi ngan primiro. Kon ga'i kam
agbasol, pada'inan ako si ka'am nan ngan ala'-ko i pammatungtungan-
bi lampara tikang si nagsintaran-na. 6 Pero aniya' liwat kahalapan-
bi: Agsikway-bi i panggawi'-gawi'-na si mga Nicolaitano pariho si
pagsikway-ko may liwat si mga iya.
7 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-
na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara.
Pumwan-ko si magpakalampas i katungod pagkakan si buwa'-na si
kayo nga agbuwan kinabuhi', nga awiray si para'isu-na si Diyos.

I Surat pan Smirna

8 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Smirna:
Yayto i mga allingun-na si Dahulu'an pati' si Damurihan, i ma-
matay pati' i mabanhaw: 9 Akatu'anan ako si mga kakurihan-bi
pati' si ka'anggana'un-bi, kundi' si kamatu'uran mga manggaranon
kam! Akatu'anan ako si mga pagparapanggutgut-na si mga mag-
parapaminugad nga mga Hebro kuno' mga iya, kundi' mga sakop
dina si sinaguga-na si Satanas. 10 Dakam atalaw si mga arantusun-
bi. Sumatan-ta kam nga aniya' si ka'am pinaprisu-na si Satanas
pagpurbar si mga pagtu'u-bi, ngan aka'abat kam si mga kasakitan
sallod si awatong allaw. Padayunu-bi i pagkatangkud-bi bisan kon
i balyu-na sito i kamatayun-bi, ngan pumwan-ko i kuruna, nga iya i
ungod kinabuhi'.
11 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-
na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara.
Ga'i akalabutan i magpakalampas kon agkamaratay i ditangnga' si
kaduwa bisis nga bulag si Diyos.

I Surat pan Pergamo

12 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Pergamo:

---

* **2:5** I nagtukoy kalanga-na si kalahu'an, iya i panahon pag'amban-na mga iya si primiro naghigugma'-na mga iya.

Yayto i mga allingun-na si addangan nga aniya' maghulwa' matarom
ispada si bawa'-na nga padurudambila' i tarum-na: 13 Akatu'anan
ako nga i nag'istaran-bi sakop si lugar nagtindugan-na si Satanas si
trunu-na. Pero bisan pa kon awinan kam anan, ga'i agliwat i tangkod
pag'aku'-bi si arun-ko. Ga'i kam agdidiwaray si pagtu'u-bi si ako bisan
ngan panahun-na pa si Antipas, i tangkod tistigus-ko nga nagmatay
anan si syudad-bi nan nga nag'istaran-na si Satanas.
14 Pero bisan kon da'inan sinan, aniya' pa gihapon nga ga'i pa
satuhay-bi si ako: Aniya' si ka'am anan nga agara' na si mga turo'
nga akapariho si tawa'-na si Balaam, i magturo' si Balak kon pinapa'i
sapasindak-na i mga a'a-na si Israel siray pagsala' hasta nga ag-
pakakakan si mga nagpamahalad-na na si mga diyus-diyos ngan
agpaki'ubay si bisan say hamok sasindakan-na. 15 Si pariho kamu-
tangan, aniya' si ka'am anan nga agara' na si mga turu'-na si mga
Nicolaitano. 16 Sanglit, agbasula kam huwang si pagbag'o. Kay kon
ga'i, pada'inan ako si ka'am nan ma'in na pira ngan makigirra sinan
mga a'a pina'agi si ispaday to si bawa'-ko.
17 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-
na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lu-
gara. Pumwan-ko si magpakalampas i mala'a karakanon nag'arunan
manna nga nagtago' pa. Pumwan-ko liwat si kada addangan si mga
iya i puti' bato nga nagmarkahan si baha'o arun-na mga iya, nga
kinatu'anan hamok si makakarawat.

I Surat pan Tiatira

18 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Tiatira:

Yayto i mga allingun-na si Dadi'-na si Diyos, nga akapariho
si mag'u'ulyab api i mata-na ngan i mga kitid-na akapariho si
mag'inggatan nan burunsi: 19 Akatu'anan ako si mga binuhatan-bi, si
gugma'-bi pati' si pagtu'u-bi, si pagsirbi-bi pati' si padayon pag'ilub-bi,
ngan maniguro pa liwat kam ina'anto kuntra si ngan dahulo.
20 Pero bisan kon da'inan sinan, aniya' pa gihapon nga ga'i pa
satuhay-bi si ako: Agpata'anan-bi hamok danday nan Jezebel nga
agparapinugad nga adda iya paragsumat. Pina'agi si mga turu'-na,
agkaralilingo i mga rilihugun-ko hasta nga agpaki'ubay si bisan say
hamok mga sasindakan-na mga iya ngan agparapamangan si mga
nagpamahalad-na na si mga diyus-diyos. 21 Agbuwanan-ko na iya
uras pagbasol huwang si pagbag'o hi'unong si pagparapaki'ubay-na
kundi' ga'i iya aruyag. 22 Sanglit patapuk-ko iya pada'iray si katri-na si
kasakitan. Pwira pa sinan, kon ga'i liwat agbasol huwang si pagbag'o
i mga magparapakihuwang si diyus-na pina'agi si pagparapanbisyo
si pagdangallahan, pahuwang-ko liwat mga iya si ura-ura kasakitan-
na ari. 23 Panmatay-ko i mga mannurunud-na.† Ngan tungod sinan,
agpakatu'anan i manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara nga
ako i magparahuliskay si mga katuyu'an-bi pati' si mga isip-bi ngan
burulusun-ko kam sigon si mga binuhatan-bi magin mahalap may o
mara'at. 24 Para namay si ditangnga' nan anan si Tiatira, ka'am nga ga'i
agpagara' si mga turu'-na ngan ga'i ag'adal si malalom kuno' tinago'
hi'unong si Satanas, ga'i na kam pamuwanan-ko si makapabuwat nan

† **2:23** Si Grikuhanon: i mga dadi'-na.

pa si ka'am: 25 Basta padayun-bi hamok pag'antan pahalap i mga
sa'angkun-bi na tubtob si pagpada'inan-ko gihapon.
26 Pumwan-ko si magpakalampas nga agpadayon pagtuman si mga
katuyu'an-ko hasta si katapusan, i gahom pagdalom si mga nasyon.
27 Iya i tipamuno' sito mga a'a nga aggamit si ransang badas.
Pamurak-purak-nay to nga day mga pakattan hamok.‡
I purumwanun-ko si mga iya akapariho si sakarawat-ko gahom tikang
si Tata'-ko. 28 Pumwan-ko liwat si kada addangan i makabigwas.§ 29 Si
mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-na si
Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara.

3

I Surat pan Sardis

1 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Sardis:
Yayto i mga allingun-na si mag'antan si pito' espiritu-na* si Diyos
pati' si pito' bitu'on: Akatu'anan ako si mga binuhatan-bi. Mga allom i
pagkakilala-na si ka'am si mga a'a ngan siray pa, pero si kamatu'uran
mga minatay na kam. 2 Sanglit kallata kam! Pabaskugu-bi i mabilin pa
anan si ka'am nga agtikamatay na liwat, kay bisan si pangulawan-na si
Diyus-ko ga'i agtapus-bi i mga nagpabuhat-na. 3 Kon sugad, intumu-bi
hamok kon ay i mga sakarawat-bi pati' i mga sapamati'an-bi. Sunuru-
bi nan ngan agbasula kam huwang si pagbag'o. Pero kon ga'i kam
agkakarallat, pada'inan-ta kam si ka'am nan pariho si mannangkaw
nga ga'i kam akatu'anan kon ay urasa i pagtakka-ko.
4 Kundi', aniya' pa gihapon diki'it anan si Sardis nga ga'i ag-
paka'alupan i mga badu'-na. Mga iya i magpakabaya' si ako nga plos
puti' i mga badu'-na tungod kay angay gayod mga iya para sinan
5 ngan pariho si mga iya, bisan say i magpakalampas, mga iya i
saralinan liwat si puti' sutana. Ga'i gayod para'-ko i mga arun-na ari si
libro kon singnga agpakalista i magpaka'angkon si ungod kinabuhi',
kundi' pahayag-ko lugod i mga arun-na atubang si Tata'-ko pati' si
mga anghel-na. 6 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga
pinahallingan-na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan
singnga lugara.

I Surat pan Filadelfia

7 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon
pag'ampo' si Filadelfia:
Yayto i mga allingun-na si Ungod ngan Sagrado A'a, i mag'inantan
si lyabi-na si David. Bisan ay i inabrihan-na gana' makasirra, ngan
bisan ay i sinirrahan-na gana' maka'abri: 8 Akatu'anan ako si mga
binuhatan-bi. Kulawi-bi, awinan mismo agpa'atubang-ko si ka'am
i andang abrido pwirtahan nga gana' makasirra. Sayod ako nga
diki'it hamok i kusug-bi, kundi' agpabilin kam tangkod si allingun-
ko ngan ga'i agdidiwarayan-bi i arun-ko. 9 Pamapada'iru-ko i mga

‡ **2:27** Salmo 2:9 § **2:28** I nagtukoy makabigwas, iya si Jesu-Kristo tungod kay iya i danta'. * **3:1** Gana' makatu'anan kon ay i tinuyo' karuyag sidngun-na si Juan kon pito' ba' rilihug-lihugun-na si Diyos espirito o kon i Espirito nga pito' dubli i pagka'espiritu-na, karuyag sidngon gana' makapariho si kagamhanan-na. Kulawin si 1:4; 4:5; 5:6.

a'a nga mga sakop si sinaguga-na si Satanas ngan pama'akkum-ko atubang si ka'am bawa i pag'aku'-na mga iya nga aghigugma'-ta kam. Mga iya i magparapakunu-kuno nga mga Hebro kundi' mga bullu'on dina. 10 Tungod si pagsarig-bi si mandu'-ko pag'ilob bawa i malanga pagpaturos, pasarig-ko may liwat kam kon anakka i mga pagpurbar si pagtu'u-bi nga sigurado sa'abat-na si bug'os kalibutan basi' kapurbaran i mga magpangistar anan.

11 Ma'in na pira, tipada'inan ako gihapon si ka'am nan. Padayunubi pag'antan pahalap i mga sa'angkun-bi na basi' gana' na makabawi' si kuruna-bi. 12 Himu-ko harigi si templu-na si Diyus-ko i magpakalampas, ngan ma'in na kinahanglanon si mga iya nga pagawas pa. Pamarka-ko si mga iya i arun-na si Diyus-ko pati' i syudad-na si Diyus-ko, nga iya i baha'o Jerusalem. Tipanhawod to man langit tikang mismo si Diyus-ko. Pamarka-ko liwat si mga iya i baha'o arun-ko. 13 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara.

I Surat pan Laodicea

14 "Tigsurat-koy to para si anghel magpanginano si manniniripon pag'ampo' si Laodicea:

Yayto i mga allingun-na si Amen, i tangkod ngan ungod tistigos, i magpamuno' si dimu'an hinimu-na si Diyos: 15 Akatu'anan ako si mga binuhatan-bi. Aniya' mga a'a nga day mapanas irimnon tungod si kadisididu-na hi'unong si Diyos ngan aniya' may liwat nga day matugnaw tungod si pagdiri'-na pirmi kon parti si iya. Sayod ako nga ma'in kam matugnaw ngan ma'in may liwat mapanas. I karuyag-ko kunta' nga adda si duway to i sapili'-bi kamutangan! 16 Kundi', tungod kay palabanhuran kam dina, ma'in mapanas ngan ma'in may liwat matugnaw, ma'in na pira suruppa'an-ta kam. 17 Agparapinugad kam, 'Mayaman ako ngan aniya' na manggad-ko, sanglit ga'i na ako agkinahanglan bisan ay pa.' Pero ga'i kam akatu'anan si ungod kamutangan-bi nga bali pagkara'at pati' kapubrihan. Mga makalulu'oy kam, mga buta ngan gana' gayod mga sul'ut-bi. 18 Agwaydungan-ta kam pagballi ato si ako si bulawan nga malabbat na bisis nagtunaw pag'ala' si lagud-na basi' agyaman kam. Kunta' amalli kam liwat mga puti' panapton papasul'utun-bi basi' satambunan-bi i mga puhu'-bi nga bali kamakamamalo' si kamutangan-na. Amalliha kam panhihirog para si mga mata-bi basi' agpakakulaw kam.

19 Ag'isugan-ko ngan agswitu-ko i mga nagpanhigugma'-ko. Sanglit agsalingabuta kam ngan agbasula kam huwang si pagbag'o. 20 Atiya' na ako si pwirtahan-bi agtutunggo ngan agparaban'o. Kon aniya' makapamati' si busis-ko ngan angabri si pwirtahan, padayon ako ngan makihuwang pagkakan si iya ngan iya may liwat makihuwang pagkakan si ako.

21 Pumwan-ko si magpakalampas, i katungod pagtingkulo' tingpid si ako ari si trunu-ko, pariho may si pakalampas-ko ngan nagpatingkulo' may tingpid si Tata'-ko ari si trunu-na. 22 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' kon ay i mga pinahallingan-na si Espirito para si manniniripon pag'ampo' si bisan singnga lugara."

4

I Truno ari si Langit

1 Kahuman sinan dimu'an, aniya' namay sakulawan-ko pwirtahan ari
si langit nga dati abrido mismo atubang si ako. Katapos, agparapakiba-
gaw si ako i busis nga sapamati'an-ko ngan primiro nga pariho si tandu-
na si trumpita. Agpinugad to, "Amanahika ato kay pakulaw-ta kaw i
kinahanglanon mahinabo' kahuman si ina'anto uras." 2 Agdaluman-
na dayon ako si Espirito ngan hintak ako akapada'iray pag'atubang
si truno ari si langit nga aniya' dati magtingkulo'. 3 I magtingkulo'
ari aniya' pagkapuruparihu'an-na si mga gimamahali bato, pariho si
dyamanti pati' rubi. Aniya' magpalibot rayos si truno nga pala'in-la'in i
pagkabirdi-na. 4 Nagpalibutan liwat i truno si baynti kwatro pa la'in mga
truno ngan nagpaningkulu'an to si baynti kwatro may mga mahanak si
pagtu'o. Plos puti' i mga badu'-na mga iya ngan aniya' mga kuruna-na
bulawan. 5 Mismo anan si truno, aniya' magparakikil'at, aniya' makusog
mga kariribukan pati' mga hinagunghung-na si dalugdog. Atubang si
truno, aniya' pito' mga lampara nga bali pagpan'ulyaban. Iyay nan i pito'
espiritu-na* si Diyos. 6 Aniya' liwat mahaya libtong atubang si truno nga
day salaming katallang i buwahi'-na.

Aniya' ampat mga allom hinimu-na si Diyos nga agpalibot matapit
gayod si truno ngan puroy to hamok mata si dahulu'an hasta si damuri-
han. 7 I primiro allom hinimo akapariho si liyon, i kaduwa akapariho
si butakal baka, i bayhun-na si katallo aniya' pagkaparihu'an-na si
bayhun-na si a'a, ngan i ka'ampat akapariho si maglalayog nan agila.
8 Kada adda sito, aniya' annom pakpak-na ngan panno' si mga mata,
hasta pa i dilalum-na si mga pakpak-na. Allaw sangom gana' si mga iya
huway-huwayay pagpahalling,

"Diyusnon, diyusnon, diyusnon i Paragdalom Diyos nga Makagagahom.
Diyos iya ngan siray, ina'anto, ngan hasta pa si mga titakka mga
panahon."

9 Pirmi agparapandayaw, agparapama'unra ngan agparapamasalamat
i mga allom hinimo si magtingkulo' si truno nga pirmi allom hasta si
kahastahan, ngan bisan sumiran nan mga iya buhat-na 10 pa'akkom may
i baynti kwatro mga mahanak si pagtu'o atubang si magtingkulo' si truno
ngan agpangampo' si pirmi allom hasta si kahastahan. Agpa'anna'-na
mga iya i mga kuruna-na atubang si truno dungan si pagpinugad,

11 "Paragdalom kami' pati' Diyos kami', angay gayod nga pirinugaron
kaw
darayawon kaw, papa'unrahan kaw ngan makagagahom kaw,
kay ka'aw i maghimo si dimu'an.
Sigon si katuyu'an-mo, agkahirimo mga iya
ngan aniya' mga kalugaringun-na kina'iya."

5

I Nilikid Sinurat

pati' i Nati Karniro

1 Katapos aniya' sakulawan-ko si kawanan tamburu'-na si magt-
ingkulo' si truno adda nilikid sinurat nga padurudambila' i surat-na

* **4:5** Parti si pito' espirito, kulawin si hawud-na si pahina 687.

ngan aniya' sinan pito' silyu-na* pagpasiguro nga ga'i abuklad. 2 Mangno
aniya' sakulawan-ko adda gamhanan anghel nga sigi pahalling si maku-
sog busis, “Say i mangangay si kina'iya nga mamatukal si mga silyu-
nay to basi' abuklad to nilikid sinurat?” 3 Pero gana' bisan addangan
ato si langit o ari si kalibutan o bisan pa si dilalom pitak nga angay
pagbuklad sinan nilikid sinurat o ma'in ngani' bisan pagkulaw si isi-
na. 4 Bali i dinamag-ko tungod kay gana' gayod bisan addangan nga
angay pagbuklad sinan nilikid sinurat o pagkulaw si isi-na. 5 Mangno
addangan si mga mahanak si pagtu'o i maminugad si ako, “Dakaw
agparadinamag! Kulawin ngani', da'ugan i Liyon nga sakop si pamilya
Juda, i mangusbong tikang si gamut-na si David. Iya i makabuklad si
nilikid sinurat bawa i pagpatukal si pito' silyu-na.”

6 Katapos aniya' sakulawan-ko Nati Karniro nga day nagbuno' i
pustura-na nga agtutunggo si pagkagul'atan-na si truno nagpalibutan si
ampat allom hinimu-na si Diyos pati' si mga mahanak si pagtu'o. Aniya'
pito' sungay-na si Nati Karniro ngan pito' liwat i mata-na, nga iya i pito'
espiritu-na† si Diyos nga nagpamabawa si bug'os kalibutan. 7 Padugok
iya si nilikid sinurat ngan ag'ala'-nay nan tikang si kawanan tamburu'-
na si magtingkulo' si truno. 8 Paka'ala'-na si Nati Karniro, pama'akkom
atubang si iya i ampat allom hinimo pati' i baynti kwatro mga mahanak
si pagtu'o. Kada addangan si mga iya aniya' nagpanagalan-na harpa
ngan agpamitbit mangko' panno' si insinso nga iya i mga pangadyi'-na
si mga a'a nagpanagama paghuwang si Diyos. 9 Katapos agpandayaw
mga iya pina'agi si baha'o kanta,

“Angay kaw gayod pag'ala' si nilikid sinurat
ngan pagtukal si mga silyu-na,
kay nagmatay kaw
ngan i kamatayun-mo i nagpaballi-mo mga a'a para si Diyos
tikang si kada pamilya, linggwahi, ka'aha'an pati' nasyon.
10 Ka'aw i magpa'ambit si mga iya si pagkahadi'-mo pati' si
pagkaparaghalad-mo
basi' agpakasirbi mga iya si Diyus-ta kam,
ngan mga iya i magpanhadi' si kalibutan.”

11 Mangno sabuslungan-ko namay ngan sabati'an-ko i busis-na si mga
ka'anghelan nga minilyun-milyon i kalabbat-na. Agpalibutan-na mga
iya i truno bawa i mga allom hinimu-na si Diyos pati' i mga mahanak
si pagtu'o. 12 Sigi mga iya karantahay makusog,

“Angay gayod i nagbuno' Nati Karniro,
nga pirinugaron makagagahom, manggaranon, madunong, maku-
sog, urunrahan, maka'angayan pati' darayawon!”

13 Katapos sabati'an-ko agparapanganta i kada hinimu-na si Diyos nga
atiya' ato si langit, nga awiray ari si kalibutan, bisan i mga sari'i si
dilalom pitak pati' si kalawot nga gana' gayod kinalaktawan si dimu'an
magpangistar si bisan singnga lugara,

“Angay pirinugaron atubang si magtingkulo' si truno pati' si Nati Karniro
darayawon kaw, urunrahan kaw, maka'angayan kaw ngan maka-
gagahom hasta si kahastahan!”

* **5:1** I pito' silyo, naghimo pina'agi si tinunaw kandila' nga nagpaturo' si katapusan-na si papel kon singnga nagpamarka i silyu-na si magsurat. † **5:6** Parti si pito' espirito, kulawin si hawud-na si pahina 687.

14 Anaruman may i ampat allom hinimo, “Amen,” ngan pama'akkom
pag'ampo' i mga mahanak si pagtu'o.

6

I mga Silyo

1 Agparatigamanan-ko i Nati Karniro ngan panukal-na si primiro si
pito' mga silyo. Mangno aniya' magpahalling addangan si ampat allom
hinimu-na si Diyos nga pariho si dalugdog i busis-na, “Pada'ituha!”
2 Anili' ako ngan aniya' dayon atubang si ako adda kabayo puti'! Aniya'
sito magkabayo nga agsaklay busugan* ngan nagbuwanan iya kuruna.
Pataliwan to bilang tipakigirra nga maniguro gayod pag'isasakop si mga
kuntra-na.
3 Kata'ud-ta'uran, panukal-na namay si Nati Karniro si kaduwa silyo,
sabati'an-ko i manunod allom hinimo nga agpinugad, “Pada'ituha!”
4 Mangno aniya' namay paluwa' la'in kabayo nga bali pagkapiyat si
kulur-na. Nagbuwanan gahom i magkabayo sito pagbawi' si kamu-
rayaw tikang si kalibutan basi' agmaratay-matayay i mga a'a. Nag-
buwanan iya ispada nga bali lambo.
5 Katapos ngan panukal-na si Nati Karniro si katallo silyo, sabati'an-ko
i katallo allom hinimo nga agpinugad, “Pada'ituha!” Si panili'-ko, aniya'
dayon atubang si ako adda kabayo hirom! Aniya' sito magkabayo nga
agbawa-bawa timbangan. 6 Mangno aniya' tando sabati'an-ko nga day
busis tikang si tangnga'-na si ampat ray allom hinimo nga agpinugad,
“Ga'i ngani' agtunga' gantang si trigo i saballi-na si adda dinari† diplata,
o ma'in ngani' adda gantang si dawa, kundi' dakaw aglabutin i pu'un-na
si mga olibo basi' ga'i apa'i i lana-na pati' i pu'un-na si mga ubas basi' ga'i
apa'i i binu-na!”
7 Katapos ngan panukal-na namay si Nati Karniro si ka'ampat
silyo, sabati'an-ko i busis-na si ka'ampat allom hinimo nga agpinugad,
“Pada'ituha!” 8 Si panili'-ko, aniya' dayon atubang si ako adda kabayo
nga madu'as i kulur-na. I magkabayo sito nag'arunan Kamatayon ngan
i mga ginsakupan-na ari si dilalom pitak agparapanburubungyod apiki
gayod si iya. Nagbuwanan to mga iya si gahom pagdalom basi' addangan
si kada ampat a'a anan si kalibutan amatay pina'agi si girra, gutom, pisti
hasta si mga ma'isog hayop mag'istar si pitak.
9 Katapos ngan panukal-na si kalima silyo, aniya' sakulawan-ko mga
espirito ari si dilalum-na si altar. Iyay nan i mga espiritu-na si mga a'a
nga nagpanmatay tungod si allingun-na si Diyos ngan tungod si mga
pagpanistigus-na nga gana' pagliliwatun-na. 10 Agpamahalling mga iya
makusog, “Makagagahom Paragdalom, Sagrado ngan Ungod, ay pa i
kaliyat-na si paghusgar-mo si mga magpangistar si kalibutan pagbulos
si mga magparapa'awas si laha' kami'?” 11 Mangno kada addangan
si mga iya nagpamuwanan si puti' sutana ngan nagsumatan mga iya
nga kinahanglan pa mga iya ag'angan-angan makali' uras, tubtob nga
akumpli pagmatay pariho si mga iya i mga ka'aradda-na pagsirbi si
Kristo nga mga kabugtu'an si pagtu'o.

---

* **6:2** I nagtukoy busugan, iya i armas hinimo tikang si kayo nga nagpalingku'ung-na si madiki'
pisi'-pisi' magpalahi si pana'. † **6:6** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo.

12 Katapos agparamasiran-ko gayod iya si pangala'-na si ka'annom
silyo. Aniya' ma'abat dayon bali kusog linog. Pahuway agsiga i allaw
pariho kahirom si makatol nan sako nga hinimo tikang si barahibu-na
si kanding ngan amiyat i kulur-na si kadayaw bulan pariho si laha'. 13 I
mga bitu'on may, agkataraktak pan kalibutan nga day mga mamata' pa
buwa'-na si igos kon yugyug-na si makusog bariyo. 14 Alukot i langit
pariho si adda nilikid sinurat hasta nga apara', ngan agka'arala' i mga
kabubukiran pati' i mga ka'uru'islahan tikang si mga lugar-na.
15 Mangno pamatago' si mga kwiba pati' si mga maghakob pang-
pang si kabubukiran i mga kahadi'-hadi'an si kalibutan, i mga prin-
sipi, i mga hiniral, i mga mayaman pati' i mga gamhanan kon
singnga i pagrarabunusan-na si dimu'an mga a'a magin uripon o libri.
16 Parapamagawan-na mga iya i mga kabubukiran pati' i mga kapapang-
pangan, "Mas mahalap pa kon panimpagan-bi kami' ngan panambunan-
bi kami' basi' ga'i na kami' sakulawan-na si magtingkulo' si truno ngan
ga'i na kami' sakastigu-na si Nati Karniro! 17 Kay anakka na i makangin-
girhat allaw si pagkastigu-na mga iya, ngan gana' mangagwanta sito."

7

I 144,000 Nagtagama mga A'a

1 Kahuman sinan, aniya' namay sakulawan-ko patangan anghel
nga agparapanunggo si ampat may kantu-na si kalibutan ngan
agparapamugungan-na mga iya i bariyo tikang si ampat lugar
nagtikangan-na basi' gana' mangigo' si pitak, si kalawot o bisan adda
si mga kakayuhan. 2 Mangno aniya' namay la'in anghel sakulawan-
ko nga pahulwa' tikang si sirangan nga agbawa si silyu-na si gana'
kamatayun-na Diyos. Anggasod iya pagpina si ampat ka'anghelan nga
aniya' gahum-na pagpirwisyo si pitak pati' si kalawot. 3 Aminugad iya,
"Dakam dahulo agpirwisyo si pitak, si kalawot pati' si mga kakayuhan
hasta nga ga'i pa agpakasilyuhan i ruwa-na si mga rilihugun-na si Diyus-
ta kam." 4 Mangno sabati'an-ko kon pira gayod i mga magpakasilyuhan:
144,000 mga iya intiro, tikang si dimu'an pamilya si mga a'a-na si Israel.
5 Dusi mil si pamilya Juda,
dusi mil si pamilya Ruben,
dusi mil si pamilya Gad,
6 dusi mil si pamilya Aser,
dusi mil si pamilya Neftali,
dusi mil si pamilya Manases,
7 dusi mil si pamilya Simeon,
dusi mil si pamilya Levi,
dusi mil si pamilya Isacar,
8 dusi mil si pamilya Sabulon,
dusi mil si pamilya Jose,
dusi mil si pamilya Benjamin.

I Ga'i Makwinta Ka'aha'an

9 Pakahuman-na sinan, aniya' namay satili'an-ko kalabbatan mga a'a
atubang si ako nga gana' maka'isip. Aggurubok mga iya atubang si
truno nga tikang si kada nasyon, pamilya, ka'aha'an pati' linggwahi ngan
agpanunggo atubang si Nati Karniro. Mga disutana mga iya puti' ngan

aniya' nagpangantanan-na day mga paklang-na si pinang. 10 Sigi mga iya panurakaw,
“Gana' makatalwas kon ma'in i Diyus-ta kam
nga awinan agtingkulo' si truno;
gana' la'in kon ma'in i Nati Karniro.”
11 Agpanunggo i dimu'an mga ka'anghelan palibot si truno hasta si mga mahanak si pagtu'o pati' si ampat allom hinimu-na si Diyos. Pa'akkom mga iya atubang si truno ngan agpangampo' si Diyos 12 si pagpinugad,
“Amen!
Angay pirinugaron atubang si Diyus-ta kam
darayawon kaw, maka'angayan kaw, madunong kaw, parasalamatan kaw,
papa'unrahan kaw, gamhanan kaw ngan makusog kaw hasta si kahastahan.
Amen!”
13 Mangno aniya' si mga mahanak si pagtu'o i mamatilaw si ako, “Kas say ba' nan mga disutanay nan puti' ngan singngay nan mga iya tikang?”
14 Anaruman may ako, “Sinyor, ka'aw sinan i makatu'anan.”
Aminugad may iya, “Mga iyay nan i magpakalampas si panahon si grabi kakurihan.* Sapamaputi'-na mga iya i mga sutana-na pina'agi si pagpu'po' sito si laha'-na si Nati Karniro. 15 Tungod sinan,
agpakapwisto mga iya atubang si trunu-na si Diyos
ngan agpakasirbi si iya allaw sangom ari si templu-na.
Ga'i agliyat patunggu-na si magtingkulo' si truno i tulda-na pagpandong si mga iya.
16 Ga'i na mga iya agkaralinganto pa,
ngan ga'i na liwat nag'uhaw utro.
Ga'i na mga iya apa'i si panas-na si allaw,
ni pangabat pa lanit si sirak-na.
17 Ada'ito i kamutangan kay i mangngangataman si mga iya i Nati Karniro
nga awinan si tangnga'-na si magpalibot si truno,
ngan papatuttutun-na mga iya si mga pagbubulwangan-na si allom buwahi'.
Katapos parahitan-na si Diyos i kada luha'
nga manlanay tikang si mga mata-na.”

8

I Kapito' Silyo

pati' i Bulawan Insinsaryo

1 Katapos ngan panukal-na si kapito' silyo, anmingaw dahulo i kalangitan mga midya ura.
2 Mangno aniya' sakulawan-ko pitungan anghel magtutunggo atubang si Diyos ngan aniya' may pito' mga trumpita nagparu'do' si mga iya.
3 Kahuman sinan, aniya' namay paluwa' anghel nga agburubitbit bulawan insinsaryo ngan anunggo iya matapit si bulawan altar. Nagbuwanan iya malabbat insinso papahalaron sinan altar atubang si truno basi' apahuwang i mga pangadyi'-na si dimu'an a'a nagtagama paghuwang si Diyos. 4 Mangno akapandyata' atubang si Diyos

* **7:14** Parti si grabi kakurihan, kulawin si Mateo 24:21.

tikang si tamburu'-na si anghel i humbu-na si insinso nga salakot
si mga pangadyi'-na sito mga a'a. 5 Si katapus-tapusan, agbawa-na
si anghel i insinsaryo pan altar, agpannu'an-nay to dina si api ari
ngan diritso agpatapuk-na pan kalibutan. Aniya' dayon kinabati'an
mga hinagunghung-na si dalugdog, makusog mga kariribukan, ag-
parakikil'at ngan aglinog.

I mga Trumpita

6 Mangno sa'uru'addangan agpangandam i pitungan ka'anghelan
pagtiyop si mga trumpita-na.
7 Pakapatandu-na si primiro anghel, diritso agkataraktak si kalibutan
i mga bug'os yilo pati' api nga aniya' salakut-na laha'. Asunog i katallo
parti si kalibutan bawa na i katallo parti si mga kakayuhan ngan
agkasurunog i mga kagabunan dimu'an.
8 Anunod agpatando i kaduwangan anghel si trumpita-na ngan aniya'
dayon nagtapukan pan kalawot pariho si mahayay nan bukid nga bali
pag'arab-araban. I katallo parti si kalawot ahimo laha', 9 agkamaratay i
katallo parti si mga sari'i si kalawot, ngan agkaburungkag i katallo parti
si mga kaburubarkuhan.
10 Pakapatandu-na si katallungan anghel, aniya' dayon mataktak adda
mahaya bitu'on nga bali pag'ulyaban pariho si sirilya. Aka'igu'an i
katallo parti si mga kasuba'-suba'an bawa na i mga pagbubulwangan-
na si pahugpa'-na sito. 11 Mapa'it i arun-na sito bitu'on ngan ama'it i
katallo parti si mga buwahi'. Sanglit malabbat mga a'a i magkamaratay
si panginum-na mga iya si mapa'it buwahi'.
12 Pakapatandu-na si kapatangan anghel, aniya' dayon mangigo' si
katallo parti si allaw, si katallo parti si bulan bawa na i katallo parti si
kada bitu'on. Tungod sinan, anlu'om i katallo mga parti-na sito hasta
nga gana' gayod danta' si katallo parti kon allaw pati' si katallo parti si
kasangumon.
13 Si pagparabuslung-ko pa sito, aniya' sapakalihan-ko adda agila nga
agparapahalling makusog si pagparalayug-layug-na, “Mga papabidu'on!
Mga papabidu'on! Mga papabidu'on gayod i magpangistar si kalibutan
tungod si tihinabo' pa kon anando i mga trumpita nga tiriyupun-na si
tallungan ro pa mga anghel!”

9

1 Pakapatandu-na si kalimangan anghel, aniya' sakulawan-ko bitu'on
nga ataktak pan kalibutan. Nagpumwan si bitu'on i lyabi pangngabri si
Buhon nga gana' salad-na.* 2 Si pangabri-na sito, aniya' humbo pagawas
pariho kon aniya' mahaya gayod sunog. Anlu'om i allaw pati' i kalan-
gitan tungod si humbo nga tikang ari 3 ngan tikang mismo si humbo,
malabbat i pamaluwa' duron nga pamahugpa' si kalibutan. Aniya' mga
abilidad-na sito pagpapaddi pariho si mga sipit-sipit. 4 Nagtugunan mga
iya nga ga'i paglabot si mga gabon ari, o bisan ay tinanuma o kayuha,
kundi' i mga a'a dina nga gana' mga silyu-na si Diyos si mga ruwa-na.

* **9:1** I Buhon nga gana' salad-na, iya i pag'arun-na si mga Hebro si lugar-na si mga magka-
maratay na magin matadong may o ma'in. Ag'arunan-na liwat nan mga iya dilalom pitak,
nga si Grikuhanon linggwahi, Hades. Kundi' ma'in nan i impyirno kay anan hamok mga iya
myintras ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran i kada addangan kon akapanlangit iya o kon
akapan'impyirno. Kulawin si 20:1-15.

5 Ga'i mga iya nagbuwanan si gahom pagmatay sinan mga a'a, kundi' pagpasakit hamok si mga iya sallod si lima bulan. Ngan i kapaddihan nag'antus-na mga iya akapariho kapaddi si pangutkutan-na si sipit-sipit.
6 Anan sinan mga allaw, ag'iliw-na si mga a'a i kamatayon pero ga'i to atuman. Aruyag mga iya agkamaratay, pero sigi to lugod dina liliyat.

7 Akapariho i mga duron si mga kakabayuhan nga papa'atubangon si girra. Aniya' nagpasul'ot si mga takuluk-na nga day mga bulawan kuruna ngan i mga itsura-na akapariho si a'a. 8 I mga barahibu-na mga iya akapariho si barahibu-na si mga danda, ngan i mga impun-na akapariho si impun-na si liyon. 9 Aniya' tambun-na mga iya si darakan nga day ransang kutamaya ngan i tandu-na si mga pakpak-na akapariho si hinagurus-nay nan si mga kakabayuhan pati' si mga karuwahi kon pan girrahan. 10 Aniya' mga sugud-na si ingko pariho si mga sipit-sipit, ngan nagpamuwanan katungod pagpasakit si mga a'a sallod si lima bulan. 11 Aniya' hadi'-na mga iya, nga iya i anghel magdalom si Buhon nga gana' salad-na. Abaddon sito i arun-na si Hebruhanon ngan Apolyon may si Grikuhanon.

12 Palihis na i primiro karabidu'an, kundi' aniya' pa duwa nga titakka.

13 Pakapatandu-na si ka'annumangan anghel si trumpita-na, aniya' sapamati'an-ko busis tikang si mga sungay-na si bulawan altar atubang si Diyos. 14 Agbagawan-na sito ka'annumangan nan anghel nga aniya' trumpita-na, "Bak'arin patangan ray mga anghel nga naggapos ari si mahaway ray suba' Eufrates." 15 Sanglit agbak'aran-na i patangan anghel nga nagtagama para si katuyu'an-na sito ta'on, sito bulan, sito allaw, mismo sito gayod ka'urason, pagmatay si katallo parti si mga ka'aha'an.
16 Sapamati'an-ko nga i kalabbat-na si mga dikabayo kasundaluhan anakka si dos syintos milyunis.

17 Da'ito sito i sakulawan-ko si maka'urusa kurulawan nagparabuslung-ko: Pala'in-la'in i kulur-na si day mga kutamaya magtambon si darakan-na si magpangabayo. Aniya' nga bali pagkapiyat, aniya' nga kulor igot ngan aniya' liwat dulaw pariho si asupri. I mga takuluk-na si mga kakabayuhan akapurupariho si takuluk-na si liyon, ngan aniya' magguwa' api, humbo pati' asupri tikang si mga bawa'-na. 18 Agkamaratay i tallo parti si ka'aha'an pina'agi si talloy to mammimirwisyo: I api, i humbo pati' i asupri nga paguwa' tikang si mga bawa'-na. 19 Awinan si mga bawa'-na pati' si mga ingku-na i mga abilidad-na si kakabayuhan, kay takulukan i tungku'-na si mga ingku-na pariho si sawa ngan aggamit-nay to mga iya pagkutkot.

20 Bisan kon agda'inan sinan ga'i pa gihapon agpamasol i ditangnga' mga ka'aha'an nga ga'i agkamaratay si talloy to mammimirwisyo ngan ga'i agpanbag'o parti si mga nagparapanbuhat-na. Ga'i mga iya pamahuway pag'ampo' si mga mara'at espirito ngan da'inan may si mga diyus-diyos nga hinimo si bulawan, si salapi', si burunsi, si bato o ma'in ngani' si kayo nga ga'i agpakakulaw, ga'i agpakapamati' ngan ga'i agpakalangngan. 21 Ga'i liwat mga iya agpamasol huwang si pagbag'o parti si pagparapanmatay-na mga iya, si pagparatangnga'-na† mga iya

† **9:21** I nagtukoy pagparatangnga' si mga mara'at espirito, iya i paggamit anting-anting, i pagmaldisyon, i pagpabawi' si mga maburong, i pagpadaga', o ma'in ngani' i pala'in-la'in pa'agi pagtigo. Kulawin si Buhat 8:9-11; 19:18-20.

si mga mara'at espirito, si pagparapangubay-na si bisan say hamok mga sasindakan-na o bisan si pagparapanangkaw-na.

10

I Anghel

pati' i Madiki' Sinurat

1 Mangno, aniya' namay sakulawan-ko gamhanan anghel nga pan
hawod tikang si langit. Agputus-na iya si panganod ngan aniya' pa-
malangaw si takulukan-na. I bayhun-na akapariho kadanta' si allaw,
ngan i mga kalalaki-na akapariho si harigi nga agbaga. 2 Aniya' sito
nag'antanan-na adda madiki' nilikid sinurat nga nagbuklad hamok si
tamburu'-na. Agtumban i kawanan kitid-na si kalawot ngan i kawiri
may si hubas. 3 Katapos anurakaw iya nga day inarumud-na si liyon
ngan aniya' may manahol pito' dalugdog. 4 Ngan panandu-na si pito'
dalugdog, ag'andam na kunta' ako pagsurat, pero aniya' sabati'an-ko
busis tikang si langit nga agpinugad, "Tagu'on hamok si kalugaringun-
mo i mga pinahallingan-na si pito' dalugdog pariho si nilikid sinurat nga
nagsilyuhan ngan dakaw agpahuwangon si mga nagsurat-moy nan."
5 Mangno ag'alsa-na i tamburu'-na si sakulawan-ko anghel magtum-
ban si kalawot pati' si hubas. 6 Agsumpa' iya bawa i pagsabi si arun-na
si pirmi allom hasta si kahastahan, i maghimo si kalangitan bawa na i
dimu'an magpanlutaw-lutaw si dyata', pati' si pitak bawa na i dimu'an
mag'istar anan hasta si kalawot bawa na liwat i dimu'an magpangistar
anan ngan aminugad, "Ga'i na gayod ag'atraso! 7 Pero si mga titakkay
ro mga allaw kon patandu-na na si kapitungan anghel i trumpita-na,
tuman-na na si Diyos i tinago' planu-na nga iya i nagpakatu'an-na
andang si mga rilihugun-na nga mga paragsumat."
8 Mangno sabati'an-ko gihapon i busis magbagaw si ako tikang si
langit: "Pa'ambana na anan ngan addu'on madiki' ray nilikid sinurat nga
nagbuklad hamok si tamburu'-na si anghel ray magtumban si kalawot
pati' si hubas."
9 Sanglit padugok ako si anghel ngan agpalaku-ko si iya i madiki'
sinurat. Agpinugad-na may ako, "Hala, addu'on ngan kakanon. Sigu-
rado nga anhadlat i battung-mo sito, pero mahalap sito i rami-na kon
kakan-mo na kay mamamis to pariho si anira'." 10 Ag'addu'-ko i madiki'
nilikid sinurat nga nag'antanan-na si anghel ngan diritso agkakan-ko. I
pagrami-ko akapariho kamamis si anira', pero si panallun-ko, anhadlat
dayon i battung-ko. 11 Katapos, nagtugunan ako, "Kinahanglan nga utru-
mo gihapon agpasamwak i mga tigpasumat-na si Diyos hi'unong si mga
ka'aha'an, mga nasyon, mga linggwahi pati' mga kahadi'-hadi'an."

11

I Duwangan Tistigos

1 Aniya' nagparu'do' si ako mitrusan nga day badas katapos nagman-
daran ako, "Pa'ambana anan ngan sukulon templu-nay ray si Diyos
hasta i altar ngan kwintahon kon pirangan magparapangampo' ray
ari. 2 Kundi' dakaw agpahuwangon i hawan-na si gawas. Dakaw
ray agsukulon kay nagpumwan nayray si mga ma'in Hebro. Padayon
mga iya si pagturutum'ak si sagrado syudad sallod si kwarintay dos

bulan. 3 Buwanan-ko abilidad i duwangan tistigus-ko pagpahalling si
mga tigpasumat-ko sallod si 1,260 diyas ngan mga makatol sako i mga
badu'-na."
4 Mga iya i duwa pu'on olibo pati' i duwa pammatungtungan lampara
nga agtutunggo atubang si Paragdalum-na si kalibutan. 5 Bisan sumiran
mga iya naglabutan, aniya' paguwa' api si mga bawa'-na pagtibos si
mga kuntra-na. Da'inan sinan i kamatayun-na si bisan say manlabot
si mga iya. 6 Aniya' gahum-na si duwangan to mga lalla pagpugong
si langit nga ga'i anguran si uras nga agparapamahalling mga iya si
mga makigpasumat-na si Diyos. Ngan aniya' liwat gahum-na mga
iya pagsalli' si buwahi' nga ahimo laha' ngan pagbuwan karat'an si
kalibutan pina'agi si pala'in-la'in pisti si bisan ay urasa nga saruyagan-
na mga iya.
7 Si pakahuman-na mga iya si pagparapanistigos, aniya' pagawas
makangingirhat hayop tikang si Buhon nga gana' salad-na ngan
maki'away to si mga iya. Lupig-na mga iya sito ngan sapanmatay-
na. 8 Aghamlag hamok i mga bangkay-na si kalsada-na si bantugan
syudad nga nagbansagan si aron Sodom pati' Ehipto, kon singnga liwat
nagpapako' i Paragdalum-na mga iya. 9 Sallod si tallo ngani' tunga' allaw,
kalabbatan i magparapamuslong hamok si mga bangkay-na tikang si
kada ka'aha'an, pamilya, linggwahi pati' nasyon ngan ga'i agpanugot
nga pinanlabbungan. 10 Agrayhak i dimu'an mag'istar si kalibutan ngan
agburuwan-buwanay pa mga iya rigalo pagsilibrar si kamatayun-na si
duwangan paragsumat-na si Diyos kay bali i pagkapasakit-na mga iya si
mga a'a mag'istar si kalibutan.
11 Pero kahuman si tallo ngani' tunga' allaw, agpabalik-na si mga iya
si Diyos i hingasung-na nga agbuwan kinabuhi'. Agpakabangon mga
iya ngan bali i mga katalaw-na si mga a'a magpakakulaw si mga iya.
12 Mangno aniya' sabati'an-na mga iya makusog busis tikang si langit nga
makibagaw si mga iya, "Amanahika kam ato." Sanglit a'alsa mga iya pan
langit hasta nga agpakasalingkupan mga iya si panganod ngan hayag to
si pangulawan-na si mga kuntra-na.
13 Mismo sinan uras, aniya' dayon ma'abat bali kusog linog ngan
arugno' i ka'awatong parti si mga karuruma'an si syudad. Syiti mil i
mga a'a magkamaratay sinan linog, ngan bali i mga katalaw-na si mga
magpakalibri. Tungod sinan, agpakadayaw mga iya si kagamhanan-na
si Diyos si langit.
14 Palihis na i kaduwa karabidu'an, kundi' titakka na liwat i katallo.

I Kapito' Trumpita

15 Pakapatandu-na si kapitungan anghel si trumpita-na, aniya' dayon
kinabati'an makusog mga busis tikang si langit nga agpinugad,
"I ginhadi'an si kalibutan tawa'-na na ina'anto ginhadi'an-na si Parag-
dalom Diyus-ta kam pati' si Tinu'inan-na Mannanalwas,
ngan iya na i maghadi' hasta si kahastahan."
16 Katapos agpama'akkom i baynti kwatro mga mahanak si pagtu'o
magpaningkulo' si mga trunu-na atubang si Diyos, ngan agpangampo'
si Diyos 17 si pagpinugad,
"Agpasalamat kami' si ka'aw, Paragdalom Diyos nga Makagagahom,
i Diyos si ina'anto pati' si ngan siray,
kay aggamit-mo na i pagkamakagagahum-mo

ngan agtikang na kaw si paghadi'-mo.
18 Maliyat na agkasirina i mga nasyon,
sanglit paluwa' ina'anto i kastigu-mo.
Anakka na i uras si paghusgar-mo si mga magkamaratay na,
pati' i pagprimyu-mo si mga rilihugun-mo nga mga paragsumat.
Pririmyuhan i dimu'an nagtagama paghuwang si ka'aw nga mga mag-
pantahod si arun-mo,
bisan kon bantugan to o ma'in.
Kundi' maratayon nga bulag si ka'aw i mga magparapabulag si mga a'a
si kalibutan para agtatala si ka'aw."
19 Mangno aka'abrihan i templu-na si Diyos ari si langit, ngan kinakulawan ari mismo si sallod i kaban si pagkasarabutan-na si Diyos pati' si a'a. Katapos anunod dayon i sunud-sunod mga pagkil'at, makusog mga kariribukan, mga hinagunghung-na si dalugdog, linog ngan bali i magkataraktak mga bug'os yilo.

12

I Danda pati' i Bibura

1 Dungan sinan aniya' pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga pinaka'impurtanti ngan urusahon gayod nga kinakulawan ari si langit. Adday to danda nga nagbadu'an si allaw, agtungtong si bulan ngan nagkurunahan si dusi bitu'on. 2 Burod iya ngan sigi turakaw tungod kay tikaka'alluman na. 3 Mangno aniya' liwat paluwa' la'in pangngilalahan nga kinakulawan si langit. Adday to bali haya piyat bibura nga pito' i takuluk-na, awatong i sungay-na ngan aniya' kuruna-na i kada takulok. 4 Agkabhig-na si ingku-na i katallo parti si mga bitu'on ngan agpanaktaknay to pan kalibutan. Anunggo iya atubang si tikaka'alluman basi' sahaklab-na diritso i dadi' si pagguwa'-na. 5 Lalla i ma'allom dadi'-na si danda nga iya i tipamuno' si dimu'an nasyon nga aggamit si ransang badas. Pero ag'alsa-na si Diyos i dadi' ngan agbawa-na pada'iray mismo ari si trunu-na. 6 I danda may palahi pan disyirto, si lugar nga nag'andam-na gayod si Diyos para si iya. Ari iya aratamanon pagpabaskog si puhu'-na sallod si 1,260 diyas.

7 Dungan sinan, hintak aniya' girra si langit. Maki'away si Miguel huwang i mga ka'anghelan ginsakupan-na kuntra si bibura huwang si mga ginsakupan-na may mga anghel, ngan ag'araway mga iya. 8 Kundi' si kaliyat-liyatan, alupig i bibura, sanglit ga'i na mga iya akatugutan pag'istar pa si langit. 9 Nagtabrog pan hawod i gamhanan bibura, i sawa si ngan siray pa gayod mga panahon nga nagpara'arunan Satanas. Iya i maglilingo si mga a'a si bug'os kalibutan. Nagtabrog iya pan kalibutan hasta i mga ginsakupan-na mga anghel.

10 Mangno, aniya' sabati'an-ko makusog busis ato si langit nga agpinugad,
"Agtikang na ina'anto i katalwasan-na, i gahum-na pati' i ginhadi'an-na
si Diyus-ta kam,
hasta pa i pudir-na pagdalom si Tinu'inan-na Mannanalwas,
kay nagtabrog na pan hawod i magparahimu-himo kasal'anan siray si
kabugtu'an-ta kam si pagtu'o,
nga magparapasumbong si mga iya atubang si Diyus-ta kam allaw
sangom.

11 Salupig-na nayto mga iya
pina'agi si laha'-na si Nati Karniro pati' si mga pagpanistigus-na.
Ga'i mga iya akariman si mga kinabuhi'-na,
lugod ga'i pamatalikot bisan nagpanmatay.
12 Sanglit aglipaya kam mga satu'oy to si kalangitan!
Agrayhaka kam dimu'an magpangistar to ato!
Pero papabidu'on kam mga sana'an nan si kalibutan pati' si kalawot,
kay awinan pan hawod si Satanas paghuwang si ka'am!
Bali na kasina-nay nan
kay akatu'anan iya nga ma'in na maliyat i uras-na."
13 Pakahuna'-huna'-na si bibura nga nagtabrog iya pan kalibutan, aglanat-na i danda nga maka'alluman dadi' lalla. 14 Nagbuwanan i danda adda padis pakpak basi' akalayog iya pariho si mahaya agila pada'iray si lugar nga nag'andam para si iya ari si disyirto, si lugar kon singnga iya aratamanon para amaskog sallod si tallo ngani' tunga' ta'on ngan gana' na kadilikaduhan si magparalanat si iya sawa. 15 Kundi' aniya' dayon buwahi' nagpa'awas-na si sawa tikang si bawa'-na, nga day suba' paglanat si danda basi' agawad iya si binaha'-na. 16 Pero agbuligan-na si pitak i danda pina'agi si pagbuka-na basi' sahinggup-na i magbabaha' buwahi' nga nagpa'awas-na si bibura. 17 Tungod sinan, bali i kasina-na si bibura ngan agbwilta-na na hamok pagpaki'away i ditangnga' mga dadi'-na si danda nga mga matinumanon si mga mandu'-na si Diyos ngan agpadayon si mga kinabuhi'-na i nagtistigusan-na si Jesus.

13

1 Sanglit agpwisto na hamok i bibura si baybayon.

I Makangingirhat Hayop

man Kalawot

Katapos aniya' sakulawan-ko makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si kalawot. Aniya' sito awatong sungay-na pati' pito' takuluk-na. I awatong sungay-na puro aniya' kuruna-na ngan i kada takuluk-na nagmarkahan si mga aron nga agpapalabaw si Diyos. 2 I makangingirhat hayop nga sakulawan-ko agkapuruparihо itsura si liyupardo pero i kitid-na agkapariho dina si kitid-na si uso ngan i bawa'-na may agkapariho si bawa'-na si liyon. Agbuwanan-na iya si bibura si gahum-na pati' si pagkahadi'-na para aniya' mahaya pudir-na pagdalom. 3 Adda si mga takuluk-na si makangingirhat hayop, day aniya' grabi kasamaran-na pero bahaw nayto dina. Ag'usa gayod i mga a'a si bug'os kalibutan ngan amungyod si iya. 4 Ag'ampu'an-na si ka'aha'an i bibura tungod si pagbuwan-na si pudir pagdalom si makangingirhat hayop ngan ag'ampu'an-na liwat to mga iya. Sigi mga iya paminugad, "Say i maka'irog si makangingirhat hayop? Say i manlupig si iya pagpaki-girra?"

5 Nagbuwanan i makangingirhat hayop si katungod pagpahalling si mga mahambog allingon nga mga pagpapalabaw si Diyos pati' paggamit si pudir-na pagdalom sallod si kwarintay dos bulan. 6 Sanglit agtikang to pagpalabaw si Diyos pati' pagparagutgot si arun-na hasta pa si nag'istaran-na bawa i mga magpangistar ari si langit. 7 Nagbuwanan iya liwat si katungod pagpakigirra kuntra si mga a'a nga nagtagama

paghuwang si Diyos pati' pagpamihag si mga iya. Nagbuwanan liwat iya si pudir pagdalom si mga a'a si kada pamilya, ka'aha'an, linggwahi pati' nasyon. 8 I dimu'an magpangistar si kalibutan ag'ampo' si makangingirhat hayop. Agda'inan i dimu'an nga ma'in listado i mga arun-na ari si libro si magpaka'angkon si ungod kinabuhi', i libro nga tawa'-na si Nati Karniro nga nagmatay myintras pa naghimo i kalibutan.

9 Si mga a'a makapamati', kunta' amati' si maka'anna' si Kasuratan:
10 Kon mapriprisuhon i a'a,
sigurado nga prisuhan gayod i tinakka-na.
Kon mammatayon i a'a si ispada,
sigurado nga ispada gayod i makamatay si iya.
Aka'aghat to kunta' si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos pag'ilob maliyat bawa i katangkod si kinabuhi'.

I Makangingirhat Hayop

man Pitak

11 Mangno aniya' namay sakulawan-ko la'in makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si pitak.* Aniya' sito duwa sungay-na pariho si sungay-na si nati pa karniro, pero kon amahalling to, akapariho si bibura. 12 Aggamit-na i dimu'an pudir-na pagdalom para si kahalapan-na si primiro makangingirhat hayop nga aniya' grabi kasamaran-na pero bahaw na, ngan tig'ampu'an-nay to si dimu'an magpangistar si kalibutan. 13 Agparahimo iya si mga bantugan pangngilalahan si langitnon kuno' kasiguruhan bisan i pagpataktak api tikang si langit nga hayag si pangulawan-na si mga a'a. 14 Pina'agi sinan mga pangngilalahan nga aniya' gahum-na paghimo para si kahalapan-na si primiro makangingirhat hayop, sadaya'an-na i dimu'an mag'istar si kalibutan. Agmandu'an-na mga iya paghimo ribulto pagbuwan unra sito nga grabi masamad si ispada pero ga'i amatay. 15 Nagbuwanan liwat iya gahom pagbuwan si paghingasung-na sinan ribulto basi' akapahalling nan hasta nga akamando' iya pagmatay si bisan say magbaribad pag'ampo' si iya. 16 Agpirit-na liwat si makangingirhat hayop man pitak i dimu'an nga agpakamarkahan si kawanan mga tamburu'-na pati' si mga ruwana, magin bantugan may to o ma'in, mayaman o anggana', libri o uripon. 17 Ada'itoy to basi' gana' bisan addangan i makaballi o makabaligya' hasta nga gana' pa sito marka-na, nga iya i arun-na si makangingirhat hayop o ma'in ngani' i numiro nga nagkarkular tikang si arun-na.

18 Aka'aghat to kunta' nga magin madunong kita. Kon say i makasantop si malalom karuyag sidngon, kunta' sakarkular-na na i numiru-na si makangingirhat hayop kay iyay nan i numiru-na si a'a. Yayto i numiru-na: 666.

14

I 144,000 A'a

Maghuwang si Nati Karniro

1 Kahuman sinan, sakulawan-ko namay i Nati Karniro mismo atubang si ako nga agtutunggo si Bukid Sion. Aghuwang si iya i 144,000 a'a nga mga markahan si ruwa si arun-na pati' si arun-na si Tata'-na. 2 Mangno

* **13:11** I makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si pitak, iya liwat i nag'arunan: masinupakon a'a si 2Tes 2:3. Kulawin si 1Juan 2:18 kon singnga nag'arunan nan: magdiri' si Kristo.

aniya' sabati'an-ko tando man langit nga akapariho si hinagashas-na si baha' pati' hinagunghung-na si dalugdog. Aniya' liwat sito pagkapuruparihu'an-na si mga harpa kon malabbat i magparapanukar.
3 Kata'ud-ta'uran, agbungyuranan-na sinan mga a'a i mga sapamati'an-na pina'agi si baha'o kanta atubang si truno pati' atubang si ampat mga allom hinimu-na si Diyos hasta si mga mahanak si pagtu'o. Gana' gayod makakaya pagkanta sito kon ma'in hamok i 144,000 magkarulukat tikang si kalibutan. 4 Mga iyay nan i mga ga'i magpaki'ubay si danda si pa'agi nga akarigsok si mga iya ngan magpanagama si mga kalugaringun-na para si Diyos.* Amungyod mga iya si Nati Karniro bisan singnga pa'arop. Agkarulukat mga iya tikang si ka'aha'an basi' nagpamahalad si Diyos pati' si Nati Karniro pariho si primiro buwa' nga akaprubitsuhan. 5 Ga'i mga iya ata'o pagbullo' ngan gana' si mga iya barasulon.

I Tallungan Ka'anghelan

6 Katapos aniya' namay sakulawan-ko anghel nga agparalayuglayog. Agbaway to si mahalap sumat nga gana' pagliliwatun-na basi' sapasamwak-na si mga magpangistar si kalibutan, si kada nasyon, pamilya, linggwahi pati' ka'aha'an. 7 Amahalling iya makusog, "Atahapa kam si Diyos ngan dayawu-bi i ka'angayan-na kay anakka na i uras si paghusgar-na. Ampu'i-bi i maghimo si kalangitan, si kalibutan, si kalawot pati' si mga burabod."

8 Mangno aniya' paluwa' anghel magbungyod si iya nga aminugad, "Arumpag na! Arumpag na i bantugan Babilonia,† i magpa'inom si dimu'an pa mga nasyon si binu-na nga aka'aghat pag'irog si mga kinakapayan pag'intrimis si katangkud-na mga iya si Diyos."‡

9 Mangno aniya' namay paluwa' katallungan anghel ngan amahalling makusog, "Kon aniya' mag'ampo' si makangingirhat hayop hasta si ribultu-na ngan kon awili iya pagpamarka si ruwa o ma'in ngani' si tamburu'-na, 10 mismo iya ag'inom si bino si kasina-na si Diyos nga nagpabu'bo' si baso si kastigu-na nga gana' iban si ka'isug-na. Papasakitan iya pina'agi si mag'arab-arab asupri mismo atubang si mga sagrado anghel pati' si Nati Karniro. 11 Ngan i humbu-na si api magpasakit si mga iya ga'i apara' hasta si kahastahan. Allaw sangom gana' huway-huwayay si mga pagsakit-na si mga magparapangampo' si makangingirhat hayop pati' si ribultu-na hasta si mga magpakamarkahan si arun-na." 12 Aka'aghat to kunta' pag'ilob maliyat si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos, mga iya nga matinumanon si mga mandu'-na ngan padayon si pagkatangkud-na si Jesus.

---

* **14:4** Si Grikuhanon: ngan mga birhin mga iya, ngan i nagtukoy sinan i mga lalla nga ga'i magparabisyo si pagdangallahan o ma'in ngani' i mga ga'i magpangalla para gana' maka'ulang si pagsirbi-na mga iya si Diyos. Pusibli liwat nga nag'ala' nan isip si Kada'an Kasuratan kon singnga nagpapariho i nasyun-na si Israel si birhin nga papakasalon si Diyos. † **14:8** Agpaparihu-na si Juan si Babilonia i Roma kay akapariho i mga makasasala' kabatasanan-na si Babilonia mga 700 na anyos i palabay. Si kada'an panahon, sakop nan syudad si prubinsya Mesopotamia. Kulawin si mapa si pahina 310. Hasta liwat si 16:19; 17:5; 18:2,10,21. ‡ **14:8** Si Grikuhanon: kinakapayan pagbisyo si pagdangallahan, ngan i nagtukoy sinan i espirituhanon karat'an manakka si adda nasyon nga ma'in tangkod paghigugma' si Diyos. Kulawin si Markos 8:38; Sant 4:4.

13 Katapos akabati' ako busis tikang si langit nga agpinugad, “Pasuraton to: Tikang ina'anto, mga malipayon i mga magkamaratay nga dati na ag'adda si Ginu'o.”

Anaruman may i Espirito, “Iya gayod, ngan sigurado rilinghayawon mga iya si mga kabudlayan-na kay sabalun-na may i primyo si mga binuhatan-na.”

I Pag'ani si Kalibutan

14 Si panili'-ko utro, aniya' namay sakulawan-ko mismo atubang si ako puti' panganod nga nagtingkulu'an si addangan nga agkamayu'-mayo' si a'a§ nga aniya' kuruna-na bulawan ngan aniya' nag'antanan-na matarom sanggot. 15 Mangno aniya' namay la'in anghel pagawas si templo ngan aggagasod pagban'o si magtingkulo' si panganod, “Bitbiton sanggut-moy nan ngan ag'aniha, kay matahak na i aranihon si kalibutan.” 16 Sanglit ag'asyab-na si magtingkulo' si panganod i aranihon si kalibutan ngan agtipun-na i dimu'an ma'ani.

17 Katapos aniya' namay sakulawan-ko anghel nga pagawas si templo si langit nga aniya' liwat nag'antanan-na matarom sanggot. 18 Mangno aniya' pa liwat paluwa' anghel, nga tinapuran magpanginano si api anan si altar ngan aggagasod pagban'o si mag'antan si matarom sanggot, “Bitbiton matarum-moy nan sanggot ngan pangku'on i ubasan si kalibutan kay matahak na i mga buwa'-na.” 19 Sanglit agpangku'-na si anghel i dimu'an ubas si kalibutan ngan agpahuyag-nay to si mahaya pammamagga'an si kastigu-na si Diyos. 20 Nagpagga' to gawas si syudad ngan paguwa' i laha' si pammamagga'an hasta nga anakka i kalalumna si kamadiru-na si kabayo ngan agbabaha' to tubtob si tris syintos kilumitros i katalahan-na.

15

I Pitungan Anghel

pati' i Pito' Mammimirwisyo

1 Ari namay si langit, aniya' sakulawan-ko pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga pinaka'impurtanti ngan urusahon. Aniya' pitungan anghel huwang i ultimo pito' mammimirwisyo. Iyay nan i ultimo, kay anan akumpli i kastigu-na si Diyos. 2 Katapos sakulawan-ko i mahaya libtong nga day salaming katallang i buwahi'-na nga naglatayan si mag'arab-arab api. Mismo si bihing-na sinan libtong agpanunggo i mga magpanda'og kuntra si makangingirhat hayop pati' si ribultu-na hasta si arun-na nga aniya' nagkarkular numiro. Agpangantanan-na mga iya i mga harpa-na nga nagpumwan-na si Diyos, 3 ngan agkanta-na mga iya i kanta-na si Moises, i rilihugun-na si Diyos pati' i kanta-na si Nati Karniro,

“Mga bantugan ngan mga urusahon i mga buhat-mo,
Paragdalom Diyos nga Makagagahom.
Matadong ngan ungod i mga pama'agi-mo,
ka'aw nga Hadi' si dimu'an kapanahunan.
4 Paragdalom, say i ga'i magtahap si ka'aw,
ngan say i makadiri' pagdayaw si maka'angayan arun-mo?
Ka'aw hamok i diyusnon.
Pamadugok si ka'aw i dimu'an mga nasyon

§ **14:14** Dan 7:13

ngan agpangampo' atubang si ka'aw,
kay nagpakatu'an na i matadong mga binuhatan-mo."
5 Kahuman sinan, anili' namay ako pan langit ngan sakulawan-ko
i pag'abri-na si templo nga iya mismo i pangngingistaran-na tulda si
Diyos. 6 Mangno aniya' pitungan anghel pagawas si templo nga aniya'
nagpamawa-na pito' may mga mammimirwisyo. Agpamado' mga iya si
limpyado ngan bali pagbulangga'akan katsa nga i mga paha-na bulawan
bali pagkalambo yungod si mga suruk-suruk-na. 7 Addangan si ampat
allom hinimu-na si Diyos i mamaru'do' si pitungan anghel pito' mga
bulawan mangko' nga panno' si kastigu-na si Diyos, i pirmi allom hasta
si kahastahan. 8 Akapannu'an dayon si humbo i bug'os templo tungod si
ka'angayan-na pati' gahum-na si Diyos, ngan gana' gayod makasallod si
templo hasta nga ga'i akumpli i pito' mammimirwisyo nga nagbawa-na
si pitungan anghel.

16

I Pito' Mangko'

si Kastigu-na si Diyos

1 Mangno aniya' sabati'an-ko makusog busis tikang si templo nga
agpakibagaw si pitungan anghel, "Pada'iraya na kam ngan patumpahu-
bi si kalibutan pito' nan mangko' nag'isihan si kastigu-na si Diyos."
2 Pataliwan i primiro anghel ngan agpatumpa-na i isi-na si mangku'-
na si pitak. Nagluwa'an dayon si mga mara'at ngan bali pagkapaddi
mga katol i mga a'a nga aniya' marka-na si makangingirhat hayop ngan
mag'ampo' si ribultu-na.
3 Anunod agpatumpa i kaduwangan anghel si mangku'-na ari si kala-
wot ngan ahimoy to laha' pariho si tawa'-nay nan si minatay na, ngan i
dimu'an allom inanna' si kalawot agkamaratay.
4 Agpatumpa-na si katallungan anghel i mangku'-na si mga kasuba'-
suba'an bawa i mga pagbubulwangan-na ngan agkahirimoy to liwat
laha'. 5 Mangno sabati'an-ko agpahalling i anghel nga tinapuran pag-
panginano si buwahi',
"Matadong kaw gayod si buhat-moy to paghusgar,
ka'aw nga Sagrado A'a si ina'anto pati' si ngan siray,
kay tukib si mga kasal'anan-na i kastigu-mo.
6 Mga iya i magpa'awas si laha'-na si mga a'a nagtagama paghuwang si
ka'aw pati' si mga paragsumat-mo,
ngan laha' may i nagpa'inum-mo
sigon si angay mga sakarawat-na."
7 Katapos sabati'an-ko dayon nga day i altar mismo i magsaruman,
"Kamatu'uran nan, Paragdalom Diyos nga Makagagahom,
ungod gayod pati' matadong i mga paghusgar-mo."
8 Anunod agpatumpa-na si kapatangan anghel i mangku'-na si allaw
ngan akabuwanan dayon gahom i allaw nga akasunog si a'a nga day
akatapit si mag'u'ulyab api. 9 Agkaturubod mga iya si ura-ura panas
ngan sigi-na mga iya panmaldisyon i Diyos kay iya i magdalom si mga
mammimirwisyo, pero agpandiri' mga iya pagbasol huwang si pagbag'o
ngan agpandiri' liwat pagdayaw si ka'angayan-na.
10 Mangno agpatumpa-na si kalimangan anghel i mangku'-na si trunu-
na si makangingirhat hayop ngan anlu'om dayon i ginhadi'an-na.

Agkutkutan-na si mga a'a i mga dalla'-na tungod si ura-ura kasakitan
nag'antus-na mga iya 11 ngan sigi-na mga iya panmaldisyon i Diyos
mag'istar si langit tungod si mga nagpangabat-na paddi pati' si mga
katul-na, pero agpandiri' mga iya pagbasol huwang si pagbag'o parti si
mga binuhatan-na mga iya.
12 Katapos agpatumpa-na namay si ka'annumangan anghel i mangku'-
na si mahaway suba' Eufrates ngan ahubas dayon i buwahi'-na
pag'andam si aragihan-na si mga hadi' tikang si sirangan. 13 Mangno
aniya' sakulawan-ko tallo mga mara'at espirito nga akapuruparihо
i itsura-na si mga pakla. Pamagawas mga iya sa'adda-adda tikang
si bawa'-na si bibura, si makangingirhat hayop pati' si burubullo'
paragsumat-na si Diyos.* 14 Mga iya i mga mara'at espirito nga sigi
panhimo si mga pangngilalahan si langitnon kuno' kasiguruhan ngan
nagpanlihog pagtipon si mga kahadi'-hadi'an tikang si bug'os kalibutan
basi' agkabiriyo' pag'andam si girirra kon anakka na i makangingirhat
allaw† nga dati nagtagama-na si Diyos Makagagahom.
15 Mangno amahalling i primiro magpakibagaw si ako, “Tigamani-
bi to, tipada'iro ako gihapon pariho si matangkaw! Malipayon i a'a
nga pirmi agkallat ngan matapit pirmi si iya i papasul'utun-na basi'
ma'in kinahanglan nga pagawas iya nga gana' sul'ut-na bawa i bali
kamamalu'an-na.”
16 Ngan diritso agtiripun-na mga iya i mga kahadi'-hadi'an si lugar nga
nag'arunan si Hebruhanon, Armagedon.
17 Agpatumpa-na si kapitungan anghel i mangku'-na si ayri ngan
aniya' dayon paguwa' makusog busis tikang si truno sallod si templo nga
agpinugad, “Tapos na!” 18 Katapos anunod dayon i sunud-sunod mga
pagkil'at, makusog mga kariribukan, mga hinagunghung-na si dalugdog
ngan makusog linog. Gana' pa linog nga sa'abat-na si kalibutan tikang
pa gayod si pag'istar-na ato si a'a nga da'iray gayod siray i kakusug-na.
Iyay ray gayod i gimakusugi. 19 Abulag si tallo parti i bantugan syudad
ngan agkarurugno' i mga syudad-na si mga nasyon. Ag'intum-na si Diyos
i Bantugan Babilonia ngan agparu'du'an-nay to si kupa nga panno' si
bino si kasina-na nga tikastigo. 20 Agkararungay i mga ka'uru'islahan
ngan gana' na kina'anda'an si mga kabubukiran. 21 Agkataraktak tikang
si langit i mga mahaya bug'os yilo nga mga singkwinta kilos i kabuwat-
na ngan agpakatur'og to si mga a'a. Sanglit agparamaldisyun-na si
magkarala'a i Diyos tungod si mammimirwisyo mga bug'os yilo nga bali
kamakangingirhat.

17

I Danda Magkabayo

si Makangingirhat Hayop
1Tes 2:1-12; 1Juan 2:18-27; 2Juan 7

* **16:13** Iyay nan i primiro pagsabi ato sito libro si burubullo' paragsumat-na si Diyos, pero si 19:20, nagpakatu'an kita nga mismo yaynan paragsumat, iya i la'in makangingirhat hayop nga patuwa' tikang si pitak anan si 13:11. † **16:14** I nagtukoy makangingirhat allaw, iya i gihahaya'i girra nga sa'abat-na si a'a nga agbiririyo' i mga kahadi'-hadi'an si bug'os kalibutan kuntra si Nati Karniro. Kulawin si 17:14.

1 Aniya' padugok si ako addangan si pitungan anghel mag'antan
mangko' ngan agbagawan-na ako, “Amungyura si ako kay pakulaw-
ta kaw kon pinapa'i nagkastigo i bantugan parapabayad danda
nga kina'anda'an si lugar nga bali pagkabuwahi'.* 2 Tungod si iya,
agka'araghat i mga kahadi'-hadi'an si kalibutan pag'intrimis† si
katangkud-na mga iya si Diyos ngan i mga a'a si kalibutan agkabararaw
pag'inom si binu-na hasta nga agka'araghat pagparapakihuwang si
diyus-na sinan danda.”
3 Katapos agdaluman-na ako si Espirito basi' sabawa-na ako si anghel
pan disyirto. Ari sakulawan-ko i danda nga agkabayo si makangingirhat
hayop nga bali pagkapiyat i kulur-na ngan panno' si mga pala'in-la'in
aron nga agpapalabaw si Diyos. Aniya' sito pito' takuluk-na ngan
awatong sungay-na. 4 I danda may disalin si hadi'anon panapton nga
bali pagkapiyat pati' day igot ngan tambon to si mga magpanbitay-
bitay bulawan, mga mahal bato pati' pirlas. Aniya' sito nag'antanan-na
bulawan kupa nga panno' si mga makasusulya' inanna' pati' i mga rigsok
si pagparapakihuwang-na si mga diyus-na. 5 Yayto i titulo nga maliyat
na nagparatago' i karuyag sidngun-na nga nagpamarka si ruwa-na: *I
BANTUGAN BABILONIA I SA'I-NA SI MGA PARAPAMABAYAD DANDA
PATI' I PU'UN-NA SI MGA MAKASUSULYA' BINUHATAN SI KALIBUTAN*
6 Sakulawan-ko nga alango i danda si laha'-na si mga a'a nagtagama
paghuwang si Diyos, i laha'-na si mga magparapanistigos parti si Jesus.
Si pakakulaw-ko si iya, bali gayod i pag'usa-ko. 7 Mangno amatilaw
i anghel, “Ay kay ag'usa kaw? Isplikar-ko si ka'aw i maliyat na nag-
paratago' mahi'unong si danda pati' si nagkabayuhan-na makangin-
girhat hayop nga aniya' pito' takuluk-na pati' awatong sungay-na. 8 I
sakulawan-mo makangingirhat hayop, allom nan ngan siray, pero mi-
natay naynan ina'anto ngan tipada'itoy nan gihapon nga pagawas si
Buhon nga gana' salad-na basi' aka'arop si lugar-na si magkamaratay
nga bulag si Diyos. Ma'in na pira, agpangusa i dimu'an mga a'a
mag'istar si kalibutan nga ga'i agpakalista i mga arun-na ari si libro si
magpaka'angkon si ungod kinabuhi' myintras pa naghimo i kalibutan.
Si pakakulaw-na mga iya si makangingirhat hayop, sigurado agpangusa
kay tipada'ito gihapon i ma'allom siray nga minatay na ina'anto.
9 “Aka'aghat to kunta' nga magin madunong i mga panhuna'-huna'-ta.
I pito' takulok, iya i pito' tagudtod nga naglipag'akan-na si danda. 10 Mga
iya liwat i pitungan mga hadi'. I limangan si mga iya agkamaratay na,
i addangan aghadi' pa, ngan i addangan may ga'i pa anakka. Pero si
panakka-na, kinahanglan iya aghadi' bisan kali'-kali' hamok. 11 Katapos
i makangingirhat hayop nga dati allom pero minatay na ina'anto, iya
i kawalungan hadi'. Pariho liwat iya kina'iya si pitungan nan, ngan
sigurado nga ti'arop na iya si lugar-na si magkamaratay nga bulag si
Diyos.
12 “I sakulawan-mo awatong sungay, iya i awatong mga hadi' nga ga'i
pa agpakatagal si mga ginhadi'an-na, pero buruwanan mga iya si pudir
pagdalom mga un'ura hamok tungod si pagkakurunsabu-na mga iya si
makangingirhat hayop. 13 Adda hamok gayod i mga katuyu'an-na ngan

* **17:1** Si Grikuhanon: danda nga aglipag'ak si malabbat mga buwahi'. Kulawin si birsikulo 15 pati' 18, kon singnga nag'isplikar pa i karuyag sidngun-na sinan. † **17:2** Parti si pag'intrimis si katangkud-na mga iya si Diyos, kulawin si hawud-na si pahina 704.

agpa'intriga-na mga iya si makangingirhat hayop i mga gahum-na pati' i mga pudir-na pagdalom. 14 Makigirra mga iya kuntra si Nati Karniro,
pero i Nati Karniro i magda'og tungod kay iya i Paragdalom si dimu'an mga paragdalom pati' i Hadi' si dimu'an mga hadi' nga aghuwang si iya i mga nagpangagda-na, nga mga pinili'-na ngan tangkod."

15 Mangno, agpinugad-na ako si anghel, "I mga buwahi' nga sakulawan-mo si naglipag'akan-na si magparapabayad danda, iya i mga ka'aha'an, pamilya, nasyon pati' linggwahi. 16 Karasinahan i magparapabayad danda si sakulawan-moy nan makangingirhat hayop ngan da'inan may liwat si awatong mga sungay. Siyu-na mga iya i dimu'an inanna'-na sinan ngan ambanan-nay nan mga iya nga gana' gayod sul'ut-na. Kakan-na mga iya i isi-na ngan pabar'ug-na. 17 Ada'inan nan kay agpatanum-na gayod si Diyos si mga isip-na nga atuman i katuyu'an-na pina'agi si pag'abuyon nga binuwanan dahulo i makangingirhat hayop hasta i mga kahuruwangan-na si gahum-na mga iya pagdalom tubtob si uras nga atuman i mga allingun-na si Diyos. 18 Ngan i danda may nga sakulawan-mo, iya i bantugan syudad nga magdalom si mga kahadi'-hadi'an si kalibutan."

18

I Karumpag-na si Babilonia

1 Kahuman sinan, aniya' namay sakulawan-ko la'in anghel man langit.
Bali gayod haya i gahum-na ngan ag'untali' si kalibutan i maka'angayan danta' magsirak si iya. 2 Anurakaw iya si pambihira gayod busis-na,
"Arumpag na! Arumpag na i Bantugan Babilonia!
Ahimo na iya pangngistaran-na si mga mara'at espirito.
Ato mga iya dimu'an agpaniripon
nga day panhuhugpa'an-na si mga marigsok ngan makasusulya' manuk-manok.
3 Ada'inan nan kay i dimu'an mga nasyon agpaka'inom si binu-na
nga aka'aghat pag'irog si mga kinakapayan pag'intrimis si katangkud-na mga iya si Diyos.
I mga kahadi'-hadi'an si kalibutan agka'araghat pagpakihuwang si mga diyus-na,
ngan i mga nigusyanti si kalibutan sigi pa yayaman tungod si subra kapritsu-na."

4 Mangno aniya' namay sabati'an-ko busis tikang si langit nga agpinugad,
"Pabulaga kam si iya, ka'am mga ginsakupan-koy nan,
basi' ga'i kam agpaka'ambit si mga sala'-na
ngan ga'i kam agpaka'abat si bisan ay si mga mammimirwisyu-na.
5 Takka si langit i pagruluknuran-na si sala'-na
ngan sa'intuman-na si Diyos i pagkamasinupakun-na."
6 Mangno diritso agtugon i busis si mga tikastigo,
"Pabwiltahu-bi si iya i bisan ay nagpumwan-na,
ngan bayari-bi dubli i mga nagbuhat-na may.
Timplahi-bi iya dubli ka'ispiso si nagparaparu'du'-nay nan kupa.
7 Buwani-bi iya si mga kasakitan pati' si mga kabidu'an
pariho kabuwat si mga nagparakarawat-na pagdayaw pati' si subra kapritsu-na.

Yayto pirmi i nagparapahambug-na,
'Agtingkulo' ako ato bilang rayna, ngan gana' makapinugad nga balo ako.
Ga'i anakka si ako i kabidu'an bisan sumiran.'
8 Sanglit igu'-na iya si mga mammimirwisyu-na adda allaw hamok:
I kamatayon, i kabidu'an pati' i gutom.
Api i manibos si iya,
kay gamhanan i Paragdalom Diyos nga tihusgar si iya."
9 Si pakakulaw-na si mga kahadi'-hadi'an si kalibutan si humbu-na si api magtubod si iya, agparapandinamag ngan agkabirido' mga iya nga magka'araghat pagpakihuwang si mga diyus-na ngan magpaka'ambit si subra mga kapritsu-na. 10 Agparapanunggo mga iya si katalahan ngan ga'i agpakakiwa tungod si kangirhat-na si kastigo ngan agpakapinugad,
"Papabidu'on kaw! Papabidu'on gayod i bantugan syudad,
i Babilonia, nga bali kagamhanan syudad!
Sallod si un'ura hamok,
anakka i dati patok si ka'aw!"
11 Agparapandinamag ngan agkabirido' hasta i mga nigusyanti si kalibutan tungod si tinakkahan-na kay gana' na mamalli si mga ipiktus-na mga iya. 12 Gana' na mamalli si mga bulawan-na, si mga salapi'-na, si mga mahal batu-na pati' pirlas-na, bawa na i pala'in-la'in mga mamahalap sida panapton, mga hadi'anon hiniro nga bali pagkapiyat pati' day igot, mga pala'in-la'in klasi si mga mamahalap kayo pati' si mga inanna' nga hinimo tikang si gimaputi'i matiryalis, mga kayo nga bali kamahalan, mga burunsi, mga ransang pati' marmol. 13 Aniya' liwat si mga ipiktus-na mga panakot, mga insinso pati' mira, mga bino pati' lana-na si olibo, mga primira klasi harrina pati' trigo, mga baka pati' kanding, mga kabayo pati' karuwahi, hasta pa mga a'a nga mga nagbaligya'an agwanta kon ay i manakka si mga puhu'-na o espiritu-na mga iya.
14 Aniya' maminugad, "I ganansya nga nagparapanhingyap-bi puro agkararungay. I mga kayamanan-bi dimu'an agkaparara' bawa na i subra kapritsu-bi ngan ga'i nayto sabawi'-bi pa."
15 Tungod si makangingirhat kastigu-na, agparapanunggo si katalahan i mga nigusyanti nga magparapamaligya' sito mga ipiktos ngan agpanyaman tungod si iya. Agparapandinamag mga iya ngan agkabirido' 16 bawa i pagturakaw,
"Papabidu'on kaw! Papabidu'on gayod i bantugan syudad,
nga disalin si mga mahalap sida panapton pati' si mga hadi'anon hiniro nga bali pagkapiyat pati' day igot,
ngan tambon si mga magpanbitay-bitay bulawan, mga mahal bato pati' pirlas!
17 Sallod si un'ura hamok,
apara' i bali haya kayamanan!"
Agparapanunggo liwat si katalahan i mga kapitan si mga paraw bawa na i dimu'an magparapamiyahi si kalawot, pati' i mga tripulanti bawa na i dimu'an magparapanginabuhi' si kalawot. 18 Si pakakulaw-na mga iya si humbu-na si api magtubod si iya, agpakaturakaw mga iya, "Aniya' pa ba' la'in syudad nga akapariho kabantugan sinan syudad?" 19 Dungan si pagparapandinamag-na pati' si pagkabiridu'-na, agpanganna' mga iya agbon si mga takuluk-na ngan agparapanurakaw,
"Papabidu'on kaw! Papabidu'on gayod i bantugan syudad,

kon singnga agpanyaman i dimu'an nga aniya' paraw-na
tungod si nagparapansakada si iya!
Sallod si un'ura hamok,
arumpag iya!”
20 Mangno aniya' kinabati'an manupla,
“Aglipaya kam mga sana'an nan si kalangitan tungod si mahinabo' si iya!
Aglipaya kam mga nagpanagamay nan paghuwang si Diyos, mga apostol nan pati' mga paragsumat nan!
Aghusgaran-na na iya si Diyos
sigon si pagtratar-na may si ka'am.”
21 Mangno aniya' gamhanan anghel nga angaddo' bato pariho kahaya si adda mahaya gilingan ngan agpatapuk-nay to pan kalawot bawa si pagpinugad,
“Tarapukan i bantugan syudad, i Babilonia, nga pariho kagrabi i tinakkahan-na.
Gana' na nagbalikan ari hasta si kahastahan.
22 Ga'i na kinabati'an pa sallod si mga kuta'-na,
i tukar-na si mga paraharpa pati' mga musikiro, si mga paraplawta pati' mga paratrumpita.
Ga'i na kina'anda'an pa anan bisan ay klasiha trabahanti,
ngan gana' na anan maghunug-hunog gilingan bisan sumiran.
23 Ga'i na amaruktan utro i mga pabilu-na si mga lampara,
ngan gana' na anan karibhungan si mga baha'o kinasal.
I mga taga sunsari'i nigusyanti i pinakabantugan si bug'os kalibutan,
kundi' agparapanlilingo dina si mga nasyon
pina'agi si pagtangnga' si mga mara'at espirito si mga sunsari'i paghimo urusahon.*
24 Aniya' baratunun-na mga iya si laha'-na si mga paragsumat
ngan da'inan may si ditangnga' pa nagtagama paghuwang si Diyos,
bawa na i dimu'an nagpanmatay si kalibutan.”

19

Darayawon i Diyos

1 Kahuman sinan, akabati' namay ako busis si langit nga day ga'i akwinta i kalabbat-na. Agparapanurakaw mga iya,
“Darayawon i Diyos!
Gana' makatalwas kon ma'in i Diyus-ta kam.
Maka'angayan iya ngan gamhanan.
2 Ungod ngan pantay i mga paghusgar-na.
Agpatukan-na na i bantugan parapabayad danda.
Iya i magparalilingo si kalibutan hasta nga agka'araghat pagparapakihuwang si mga diyus-na.
Agbulus-na iya si Diyos tungod si pagparamatay-na si mga rilihugun-na.”
3 Kata'ud-ta'uran angutro gihapon mga iya agpanurakaw,
“Darayawon i Diyos!
Ga'i pahuway i humbo tikang sinan syudad hasta si kahastahan.”

* **18:23** Parti si paghimo urusahon pina'agi si pagtangnga' si mga mara'at espirito, kulawin si hawud-na si pahina 697.

4 Pa'akkom i baynti kwatro mga mahanak si pagtu'o pati' i ampat allom
hinimu-na si Diyos ngan ag'ampo' mga iya si Diyos magtingkulo' ari si
truno. Katapos aminugad mga iya,
“Amen, Darayawon i Diyos!”
5 Aniya' dayon kinabati'an busis tikang si truno nga agpinugad,
“Dayawu-bi i Diyus-ta,
ka'am dimu'an mga rilihugun-nay nan,
ka'am magpantahap nan si iya,
bisan kon bantugan kaw o ma'in!”
6 Mangno akabati' namay ako busis nga day ga'i akwinta i kalabbat-na.
Agkapuruparihoy to si hinagashas-na si baha' pati' si hinagunghung-na
si dalugdog. Agparapanurakaw mga iya,
“Darayawon i Diyos
kay iya i Makagagahom Paragdalom Diyus-ta kam nga aghadi' na.
7 Agkalipay kita kam ngan agpanlaksi ngan dayaw-ta iya si ka'angayan-
na
kay anakka na i uras pagkasal si Nati Karniro,
ngan i papakasalan-na danda andam na si kalugaringun-na.
8 Mga mamahalap sida panapton nga bali pagpanbulangga'akan ngan
limpyado gayod
i nagpumwan si iya papasul'utun-na.”
I nagtukoy si mamahalap sida panapton, iya i mga matadong buhat-na
si mga a'a nga nagtagama paghuwang si Diyos.
9 Mangno agbagawan-na ako si anghel, “Pasuraton to: ‘Mga mali-
payon i mga magpaka'imbitaran si kumbiti si kasal-na si Nati Karniro!’ ”
Mangno agpalanatan-na pa liwat, “Iyay nan i ungod mga allingun-na si
Diyos.”
10 Pakapinugad-na sinan, pa'akkom ako si kitiran-na pag'ampo' kunta'
si iya. Pero amaribad dayon iya, “Dakaw agda'inan sinan! Pariho hamok
kita rilihugun-na si Kristo hasta i mga kabugtu'an-mo si pagtu'o nga
agpadayon si mga kinabuhi'-na i nagtistigusan-na si Jesus. Ag'ampu'a
kam si Diyos kay i nagtistigusan-na si Jesus, iya i mga sabarawan-na*
hamok si mga magpahalling si makigpasumat-na si Diyos.”

I Magkabayo man Langit

11 Satili'an-ko namay i langit nga abrido hamok ngan atubang si ako
aniya' puti' kabayo nga i magkabayo nag'arunan Tangkod ngan Ungod.
Pantay iya si paghusgar-na ngan da'inan may si pagpakigirra-na. 12 I
mga mata-na bali pagpakayatan ngan bali labbat kuruna i magtungtong
si takuluk-na. Aniya' arun-na nga nagpamarka si iya nga gana' la'in
makatu'anan kon ma'in hamok i kalugaringun-na. 13 Linagtok si laha'
i nagpasul'ut-na pammakurumbot ngan i nagpa'aron si iya Allingun-
na si Diyos. 14 Nagburungyuran iya si mga sundalo man langit nga
agpangabayo si mga puti' kakabayuhan ngan mga dibistida si mga puti'
ngan limpyado mga sida panapton. 15 Tikang si bawa'-na aniya' paguwa'
matarom ispada nga manigbas si mga nasyon. Iya i tipamuno' sito mga
a'a nga aggamit si ransang badas† pati' i manum'ak si pammamagga'an-
na si ubas nga iya i kasina-na si Diyos Makagagahom nga tikastigo.

* **19:10** Si Grikuhanon: iya i espiritu-na si mga magpahalling, ngan i nagtukoy sinan i kina'iya-na si bug'os grupo. † **19:15** Salmo 2:9

16 Anan si pammakurumbut-na pati' si mga pa'a-na, aniya' nagpa-
marka da'ito sito: *HADI' SI DIMU'AN MGA HADI' PATI' PARAGDALOM SI*
DIMU'AN MGA PARAGDALOM
17 Mangno aniya' sakulawan-ko anghel nga agparatutunggo ari si
allaw nga agparapaman'u-na i dimu'an mga kamanuk-manukan nga
agparapanlayug-layog, “Tuwa kam! Agtiripuna kam basi' agpakatam-
bong kam si mahaya kumbiti tirimahun-na si Diyos 18 kay ma'in na pira
sakindahan-bi na i isi-na si mga hadi', si mga hiniral, si mga gamhanan,
si mga kakabayuhan bawa i magpangabayo, pati' i isi-na si dimu'an mga
a'a magin uripon o libri, bantugan o ma'in.”
19 Katapos sakulawan-ko i makangingirhat hayop pati' i mga kahadi'-
hadi'an si kalibutan nga agtiriripon huwang si mga kasundaluhan-na
kay tipakigirra mga iya si magkabayo hasta si mga kasundaluhan-na.
20 Pero abihag dayon i makangingirhat hayop bawa i burubullo' parag-
sumat nga magparahimo si mga pangngilalahan si langitnon kuno'
kasiguruhan para si kahalapan-na. Pina'agi sinan mga pangngilalahan,
sadaya'an-na i mga magpakamarkahan si makangingirhat hayop nga
ag'ampo' si ribultu-na. Kahuman si kabihag-na mga iya duwangan,
nagpanapukan to nga allom pa si danaw nga bali pag'arab-araban si
asupri. 21 I ditangnga' may mga ginsakupan-na nagpanmatay pina'agi
si ispada nga paguwa' tikang si bawa'-na si magkabayo, ngan i dimu'an
mga kamanuk-manukan may agpamagusto pagkakan si mga isi-na.

20

I Adda Yukot Ta'on
1 Aniya' sakulawan-ko anghel man langit nga agbawa-bawa si lyabi-
na si Buhon nga gana' salad-na ngan aniya' nagbitbit-na mahaya kadina.
2 Agdakup-na i bibura, i kada'an na gayod sawa, nga iya liwat si Satanas
ngan aggapus-nay to sallod si adda yukot ta'on. 3 Agtapukan-nay to si
Buhon nga gana' salad-na ngan agkandaduhan-na bawa i pagsilyo si
bawa'-na sito basi' ga'i na iya akapadayon si pagparadaya' si mga nasyon
tubtob nga atapos i adda yukot ta'on. Kahuman sinan, kinahanglanon i
pagpagawas si iya kali'-kali'.
4 Ngan aniya' liwat sakulawan-ko mga truno ngan i magpaningkulo'
ari i nagpamuwanan si gahom paghusgar. Sakulawan-ko liwat i mga
espiritu-na si mga magpakapugutan tungod si mga pagpanistigus-na
parti si Jesus pati' si allingun-na si Diyos. Agkaparariho mga iya
dimu'an* si ga'i mag'ampo' si makangingirhat hayop o bisan si ribultu-
na ngan ga'i mga iya agpanugot nga nagpanmarkahan si arun-na si mga
ruwa-na o ma'in ngani' si mga tamburu'-na. Agkabaranhaw mga iya
ngan agpanhadi' huwang si Kristo sallod si adda yukot ta'on. 5 Iyay
nan i primiro gayod pagkabanhaw. I ditangnga' si mga magkama-
ratay na, ga'i agkabaranhaw hasta nga ga'i atapos i adda yukot ta'on.
6 Mga malipayon gayod ngan mga diyusnon i mga magpakahuwang si
primiro pagkabanhaw. Ga'i na mga iya akalabutan kon agkamaratay i
ditangnga' si kaduwa bisis nga bulag si Diyos, kundi' agkahirimo mga iya
mga paraghalad-na si Diyos pati' si Kristo ngan aghururuwang mga iya
paghadi' sallod si adda yukot ta'on.

* **20:4** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i magkabaranhaw hamok si primiro, iya i nagpanmatay gayod si pagpanistigus-na parti si Jesus.

I Katapusan

Pagkastigo si Satanas

7 Si pakahuman-na si adda yukot ta'on, naglappahan si Satanas si
nagprisuhan si iya, 8 ngan palangngan iya pagdaya' si mga nasyon nga
agwararak si bug'os kalibutan. Gog pati' Magog i mga arun-na sito mga
nasyon nga aggrupu-grupo ngan paniripun-nay to pagpakigirra. Aka-
pariho mga iya kalabbat si baybay ari si baybayon. 9 Agsaramahan-na
mga iya i bug'os pitak ngan agpalibutan-na mga iya i lugar nag'istaran-
na si mga ginsakupan-na si Diyos, i syudad nga hinigugma'-na gayod.
Kundi' ag'uran si api tikang si langit ngan aglamun-na mga iya dimu'an.
10 Ngan hasta si Satanas nga magdaya' si mga iya, nagtapukan si
danaw nga ag'arab-arab si asupri nga iya liwat i nagpatapukan siray si
makangingirhat hayop pati' si burubullo' paragsumat. Papasakitan mga
iya ari allaw sangom hasta si kahastahan.

I Paghusgar

si mga Magkamaratay Na
1Cor 15:12-57; 2Cor 5:1-10
1Tes 4:13–5:3; 2Ped 3:1-18

11 Mangno aniya' sakulawan-ko mahaya puti' truno pati' i magt-
ingkulo' ari. Pakapara' i kalibutan pati' i kalangitan atubang si iya
ngan ga'i nayto gayod mga iya kinakulawan bisan singnga. 12 Ngan
sakulawan-ko liwat i mga magkamaratay na dimu'an, i mga bantugan
pati' ma'in nga agpangatubang si truno. Aniya' mga libro nga nagpa-
muklad ngan i ultimo nagbuklad, iya i libro si mga magpaka'angkon si
ungod kinabuhi'. Naghusgaran i mga magkamaratay na sigon si mga
buhat-na mga iya nga aka'anna' sinan mga libro. 13 Ngan pamatuwa'
liwat i mga magkamaratay si kalawot ngan da'inan may i ditangnga'
nag'inantanan-na si gahum-na si kamatayon nga awiray si dilalom
pitak, basi' agkabiriyo' mga iya dimu'an nagpanhusgaran sigon si mga
binuhatan-na. 14 Ngan i pangultimo nagpatapok si danaw nga ag-
pakayat, iya i kamatayon bawa i dilalom pitak. I danaw nga agpakayat,
iya i tarakkahan-na si magkamaratay si kaduwa bisis nga bulag si Diyos.
15 Kon aniya' aron nga ga'i akalista si libru-na si mga magpaka'angkon si
ungod kinabuhi', nagpanapukan to si danaw nga agpakayat.

21

I Syudad ari si Langit

1 Mangno aniya' sakulawan-ko baha'o kalangitan pati' kalibutan kay
apara' i dati kalangitan pati' kalibutan ngan gana' na sito kalawut-na.
2 Sakulawan-ko i Sagrado Syudad, i baha'o Jerusalem nga aghahawod
man langit tikang mismo si Diyos. Akaparihoy to si adda karaslon nga
makababayi gayod i badu'-na ngan andam na pagtupo' si tipakasal si
iya. 3 Katapos akabati' ako makusog busis tikang si truno nga agpinugad,
“Tikang ina'anto, ag'istar na i Diyos si ka'aha'an ngan agpadayon to
pagpakihuwang si mga iya. Ahimo na mga iya nga mga ginsakupan-
na ngan mismo i Diyos i magpaki'adda si mga iya ngan iya nayto i
mga kalugaringun-na gayod Diyos. 4 Iya i mamahit si mga luha'-na.

Gana' na magkamaratay ngan gana' na magparapandinamag, gana' mga pamanangis pati' mga kapaddihan kay apara' na i dimu'an kada'an.”*
5 Mangno aminugad i magtingkulo' si truno, “Himu-ko baha'o i
dimu'an!” Katapos aminugad pa liwat iya, “Pasuraton to, kay yayto mga
allingon i tarapuran ngan ungod.”
6 Agpinugad-na ako, “Tapos na. Ako i Alpha pati' i Omega, i Panikangan
pati' i Katapusan. Bisan say i nag'uhaw, pa'inum-ko iya si buwahi'
nga tikang si burabod magbuwan si ungod kinabuhi' nga gana' bayad-
na. 7 Bisan say i makalampas, iya i maka'iridar sito dimu'an. Ako na
i magin Diyus-na ngan iya may magin dadi'-ko. 8 Kundi' nagtagama
i danaw magpakayat si asupri para si mga matatalwin, si mga ga'i
magpanutu'o, si mga magpakatapunan si karat'an, si mga kriminal, si
mga maki'u'ubayon si bisan say hamok sasindakan-na, si mga magpara-
panangnga'† si mga mara'at espirito, si mga magkabararaw si bisan ay
nga day agdiyus-na pati' i dimu'an bullu'on. Iyay nan i tarakkahan-na si
magkamaratay si kaduwa bisis nga bulag si Diyos.”
9 Addangan si pitungan anghel magbitbit si pito' mangko' nga dati
panno' si ultimo pito' mammimirwisyo, padugok si ako ngan aminu-
gad, “Amungyura si ako, kay pakulaw-ta kaw si danda alla-na si Nati
Karniro.” 10 Katapos agdaluman-na ako si Espirito basi' sabawa-na ako
pada'iray si bantugan bukid nga bali dyalta ngan agpakulaw-na ako si
Jerusalem, i Sagrado Syudad nga aghahawod man langit tikang mismo
si Diyos. 11 Agsirak tikang sito i maka'angayan danta'-na si Diyos ngan
bali to pagkasuri'aw pariho si gimamahali nan alahas nga day dyamanti,
pariho si salaming i katallang-na. 12 Aniya' sito kuta'-na nga bali dakmol
ngan madyalta. Dusi i pwirtahan-na ngan si kada adda aniya' anghel-na
magbantay. Anan si mga pwirtahan-na, nagpamarka i mga arun-na si
dusi pamilya si mga a'a-na si Israel. 13 Tallo i pwirtahan-na sito si banda
sirangan, tallo si banda katundan, tallo si banda norte ngan tallo may
si banda timugan. 14 Aniya' liwat dusi mga pundasyun-na si kuta'-na si
syudad ngan nagpamarka ato i mga arun-na si dusi apostul-na si Nati
Karniro.
15 I anghel magbagaw si ako aniya' nagbitbit-na mitrusan nga day
bulawan badas pannunukol si syudad bawa si mga pwirtahan-na pati'
si kuta'-na. 16 Kwadrado i kurti-na si syudad kay pariho hamok sito i
kalangahan-na pati' i kasirungan-na. Agsukul-na i syudad si nagbitbit-
na badas ngan sadiskubrihan-na nga i sukul-na sito anakka si dusi mil
istadya‡ i kalangahan-na pati' i kasirungan-na hasta na i kadyalta-na
sito. 17 Agsukul-na i kuta' ngan anakkay to si syinto kwarintay kwatro
kubit§ i kadakmul-na sigon si suruklan nga nagparagamit-na si a'a nga
iya i nagbasaran-na si anghel. 18 Dyamanti i naggamit matiryalis si
kuta' ngan mga riyal bulawan may si syudad nga day salaming katal-
lang i pagkapuru-na. 19 Putos si pala'in-la'in klasi mga mahal bato i
pundasyun-na si kuta'. Mga dyamanti i naggamit si primiro, sapari si
kaduwa, agata si katallo, ngan imirald i ka'ampat. 20 I kalima namay

* **21:4** I nagtukoy dimu'an kada'an, iya i mga minuklatan kabatasanan, mga pama'agi hasta pa i kamutangan-na si dimu'an inanna'. † **21:8** Parti si pagparatangnga' si mga mara'at espirito, kulawin si hawud-na si pahina 697. ‡ **21:16** I sukul-na si syudad dusi mil istadya, akapariho si 2,400 kilumitros. § **21:17** I kadakmul-na si kuta' syinto kwarintay kwatro kubit, akapariho si saysinta mitros.

pundasyon naggamitan uniks, rubi i ka'annom, krisulito i kapito', birilo i kawalo', tupasyo i kasiyam, krisupraso i ka'awatong, hasinto i ka'unsi, ngan amatista i kadusi. 21 Balang adda si dusi pwirtahan, naghimo tikang si adda hamok malambo pirlas nga nagtabasan i pinakapwirtana. I gikalsadahi-na si syudad naggamitan riyal mga bulawan nga day salaming katallang i pagkapuru-na.

22 Gana' sakulawan-ko templo sallod si syudad, kay i Makagagahom Paragdalom Diyos pati' i Nati Karniro i templu-na sinan. 23 Ga'i na agkinahanglan si allaw i syudad o ma'in ngani' si bulan para akasirakan tungod kay agsigahan-na may to si maka'angayan danta'-na si Diyos ngan i Nati Karniro, iya i lampara-na. 24 Agpadayon i pangiwa-kiwa-na si dimu'an nasyon pina'agi sinan danta' ngan agpama'intriga-na liwat si mga kahadi'-hadi'an si kalibutan i kabug'usan-na si mga ka'angayanna anan sinan syudad. 25 Gana' na surusirrahay si pwirtahan-na si syudad bisan sumiran kay ga'i na anakka i kasangumon anan. 26 Abalyo i mga pagdayaw pati' i mga pagpa'unra-na si mga nasyon pada'inan anan. 27 Gana' makasallod anan nga lagtok si sala' o bisan say pa may magbuhat si makamamalo' o ma'in ngani' mga daya'on kon ma'in hamok i magpakalista aron ari si libro si magpaka'angkon si ungod kinabuhi' nga tawa'-na si Nati Karniro.

22

I Subaê ari si Langit

1 Mangno agpakulaw-na ako si anghel si subaê-na si buwahiê magbuwan si ungod kinabuhiê nga pariho si salaming i katallang-na. Agdadaras to tikang si trunu-na si Diyos patiê si Nati Karniro, 2 ngan agêagi si tangngaê-na si gikalsadahi-na si syudad. Si bihing-na si subaê padurudambilaê, kinaêandaêan i mga kayo nga agbuwan kinabuhiê. Dusi bisis i pagbuwaê-na sito balang taêon, adda si kada bulan ngan i dahun-na aggamit-na pammulong si mga aêa si dimuêan nasyon. 3 Ganaê na liwat nagmaldisyon. I trunu-na si Diyos patiê si Nati Karniro kinaêandaêan na si syudad ngan i mga rilihugun-na agsirbi si iya. 4 Sakulawan-na na mga iya i bayhun-na ngan akamarka i arun-na si mga ruwa-na. 5 Ganaê na sangom. Gaêi na mga iya agkinahanglan si dantaê-na si lampara o maêin nganiê si dantaê-na si allaw kay i Paragdalom Diyos i mandantaê si mga iya. Ngan agpanhadiê mga iya hasta si kahastahan.

6 Agsumatan-na ako si anghel, "Yaynan mga allingon dimuêan tarapuran ngan ungod. I Paragdalom, nga Diyos nagtuninungan-na si mga espiritu-na si mga paragsumat, iya i magpaklaro si mga rilihugun-na pinaêagi si anghel nga nagpabawa-na si mga kinahanglanon tihinaboê maêin na pira."

Tipadaêito Na si Jesus

7 Hintak amahalling gihapon i primiro magpakibagaw si ako, "Tigamani-bi to, tipadaêiro ako gihapon si kaêam ro maêin na pira! Mga malipayon i mga magpakatuman si mga allingon nga makigpasumat-na si Diyos anan sinan libro."

8 Ako si Juan nga makabatiê ngan makakulaw sinan dimuêan. Ngan si pakapamatiê-ko patiê pakakulaw-ko, paêakkom ako si kitiran-na si anghel magpakulaw sinan dimuêan si ako pagêampoê kuntaê si iya.

9 Pero amaribad dayon iya, “Dakaw agdaêinan sinan! Pariho hamok kita
rilihugun-na si Kristo hasta i mga kabugtuêan-mo si pagtuêo nga mga
paragsumat bawa na i dimuêan magparapantuman si mga allingon nga
akaêannaê anan sinan libro. Agêampuêa kam si Diyos!”
10 Katapos agtugunan-na ako, “Dakaw agsilyuhin mga allingon nan
anan sinan libro nga makigpasumat-na si Diyos kay maêin na pira i
katumanan-na sinan dimuêan. 11 Sanglit pataêanin na hamok i mga
magparapamuhat si salaê kay sigurado nga padayon mga iya sinan mga
buhat ngan pataêanin na hamok i mga magpakatapunan si karatêan kay
sigurado nga padayon mga iya sinan mga kamutangan. Kundiê i mga
magparapamuhat may si tamaê, ganaê kuntaê makaêulang pagpadayon
si mga buhat-na ngan i mga diyusnon may, ganaê kuntaê makaêulang
pagpadayon si kamutangan-na mga iya.”
12 Mangno agpadayon i dati magpahalling, “Tigamani-bi to, tipadaêiro
ako gihapon si kaêam ro maêin na pira ngan pririmyuhan-ko i kada ad-
dangan sigon si binuhatan-na. 13 Ako i Alpha patiê i Omega, i Dahuluêan
patiê i Damurihan, i Panikangan patiê i Katapusan.
14 “Mga malipayon i mga magpakapuêpoê si mga pammakurumbut-
na kay mga iya i aniyaê katungud-na nga agpakakakan si buwaê-na si
kayo nga agbuwan kinabuhiê patiê i magpakaêagi si mga pwirtahan-
na si syudad basiê agpakasallod. 15 Kundiê i mga day kaêiduêan may,
bilin hamok si gawas. Mga iya i mga parapanangngaê* si mga maraêat
espirito, i mga makiêuêubayon si bisan say hamok sasindakan-na, i mga
kriminal, i mga magkabararaw si bisan ay nga day agdiyus-na, patiê i
dimuêan nga agkagararaê na pagbulloê hasta nga ahimoy to mahalap
para si mga iya.
16 “Ako si Jesus, i magpabawa si anghel-ko pagpaêintriga si kaêam si
nagtistigusan-ko basiê apapasa may si manniniripon pagêampoê si bisan
singnga lugara. Ako i Dadiê nga mangusbong tikang si gamut-na si
David, ngan ako liwat i madantaê Makabigwas.”
17 Agdungan anaruman i Espirito patiê i kinasal danda, “Padaêituha
na!” Ngan i dimuêan magpakapamatiê sito kuntaê agpangalagad,
“Padaêituha na!” Bisan say i nagêuhaw, kuntaê padaêito dayon iya, ngan
bisan say i aniyaê naghandum-na, kuntaê angarawat iya si libri rigalo
nga iya i buwahiê magbuwan si ungod kinabuhiê.
18 Yayto i padaêan-ko gayod si bisan say nga akapamatiê si mga
allingon nga makigpasumat-na si Diyos ato sito libro: Kon aniyaê
manamba sito, patamba-na may iya si Diyos si mga nagpamirwisyu-na
nga nagpakatuêan ato sito libro. 19 Ngan kon aniyaê mangiban si mga
allingon ato sito libro nga makigpasumat-na si Diyos, bawiê-na gihapon
si iya i kapartihan-na si buwaê-na si kayo magbuwan kinabuhiê patiê
i katungud-na pagsallod si sagrado syudad, nga nagpakatuêan ato sito
libro.
20 I magtistigos sinan dimuêan aminugad, “Ungod nan, tipadaêiro ako
gihapon si kaêam ro maêin na pira.”
Amen. Padaêituha na, Paragdalom Jesus.
21 Amalako ako nga padayun-na si Paragdalom Jesus i mapinalang-
gaêon pagpanginanu-na si kaêam nga mga ginsakupan-na si Diyos.
Amen.

* **22:15** Parti si pagparatangngaê si mga maraêat espirito, kulawin si hawud-na si pahina 697.